

Practica Joannis de con- coregio cum tabula.

Praxis noua totius fere medicine: doctoris consumma-
tissimi Joānis de concoregio: ciuis Mediolanēsis:
lucidarium: & flos florum medicine vulgo nūcupa-
ta: que quidem quatuor tractatibus cōtinetur. vj.

De dispōnibus capitis & partium eius: tractatus. j.

De dispōnibus cordis: pectoris & partiū eius: trac. ij.

De dispositionibus stomachi: epatis: splenis & alio-
rum membrorum naturaliu: tractatus tertius.

De dispositionibus genitalium membrorum: testi-
culorū: matricis: & aliorū annexorū tracta. iiii.

Summula item eiusdē Joānis de curis febrū: iuxta
hodiernū modū: & vsū contexta & cōpillata.

Que post omnes impressiones vbiq; locorū excussas:
nouissime affatim fuere recognite: cunctisq; mendis
& erroribus expurgate: Adiuētis preterea multis ad
decorē & ordinem totius voluminis faciētibus: que
in alijs hactenus impressis non reperiuntur.

Am omnis scientia ex fine ac eius vtilitate naturaliter appetatur: et cum inter ce-
teras scientias finis medicine: qui est sanitatem hominis conseruare: et egritudine
remouere: vt afferit Galenus in principio libri de secretis: vt hoc etiam diffinitio-
nes medicine includunt fit maxime vtilitatis: et quod homo est dignissima creatura:
vt omnes philosophi fatentur. Et cum sanitas sit suorum actuū et operū for-
ma perfectiua: opz ipsam sanitatem hominis: que per actū primum practice me-
dicine conseruatur: rem esse maxime pretiosam. Secundus actus medicine: qui est egritu-
dinem remouere: quate vtilitatis: perfectionis: ac necessitatis existat: sequitur ex dictis. Nam si
sanitas hominis sit res quę maxime preciosa: illius ergo scientie actus qui sanitatis corruptiua
valet depellere: puta morbos: et inde hominē subleuare: vbi nulla spes aderat sanitatis: quis
dubitāt quę maxime vtilitatis: perfectionis: ac necessitatis existat. Unde Galenus quinto de re-
gimine sanitatis non imerito dicere potuit quę magna et mirabilia sint huiusmodi scientie. scili-
cet medicine opera. Sed quod difficilius et artificiosius est egritudines extirpare quę sanitatē custo-
dire: et quod nemo deo proximior per aliquid esse potest quę per scientiā studendo in veritate: et pro
veritate. Ideo ego Joānes de Concozegio de Mediolano ob rogatum quorundā discipulo-
rum meorum cupientium habere aliquid succinctum in practica medicine. quo mediāte actu
sui medicine valeant exercere: cum cōtingat eos per diuersarum partiu mundi semitas am-
bulare: disposui vnum opusculum succinctum: et breue Lucidarium: et flos florum medicine
nominatum in scriptis redigere. Omittam tamē medicamina quedam: que cōmuniter pra-
cticantur: tacta ab auctoribus famosis medicine: et precipue Aesue: Serapione: et Rasi: et ple-
risque alijs: qui in arte medicine operatiua scripserunt: ne ponatur capitulum in capitulo: licet
enim medicamina eorum sint verissima: quia tamē cōia: et nota sunt: ideo ergo breuitati indul-
gens plura ex eis omittam. Ego tamen vt hunc librum superbi non mordeant dente canino:
optaui enim humilibus hunc librum facere. Sed ne quod aggredior laudabili priuatur effectu:
diuinum implozo subsidium: et cum omni deuotione ita dicens. Veni sancte spiritus: et emit-
te cellitus tue lucis radium: vt quod fert animus promere lingua queam. Ad honores igitur
et laudes eximias boni Iesus: qui omnipotentis dei patris splendor est et gloria: hunc librum in
titulo Lucidarium: et flos florum medicine: quem librum diuido in quatuor tractatus iuxta qua-
tuor membra principalia humani corporis. Primus est de dispositionibus capitis: et partiu
eius. Secundus est de dispositionibus cordis: pectoris et partium eius. Tertius est de dispo-
sitionibus stomachi: epatis: splenis: et aliorum membrorum naturalium. Quartus est de di-
spositionibus genitalium membrorum: et testiculorum: matricis: et aliorum annexorum. In-
choatus fuit iste liber post annum. xxxiiij. nostre lecture per prius in studio Bononiēsi inchoa-
te: et per posterius in plerisque alijs studijs Italie continuate: et vltimo in preclaro studio Pa-
piensi: et completus fuit corrente anno domini. M. ccccxxvij.

ExPLICIT prohemium.

Rimus tractatus continet capitula. 96.
 De ortu capillozum. Cap. 1.
 De asperitate capillozum. cap. 2.
 De canitie capillozum. cap. 3.
 De capillis salbādis z denigrādis. cap. 4.
 De capillis incrispandis. cap. 5.
 De casu capillozum. cap. 6.
 De alopitia. cap. 7.
 De surfuribus. cap. 8.
 De sabaphati. cap. 9.
 De frustra capitis puerorum. cap. 10.
 De pustulis capitis. cap. 11.
 De tinea. cap. 12.
 De pediculis lendibus: z sechijs. cap. 13.
 De magnitudine capitis puerorum. cap. 14.
 De dolore capitis. cap. 15.
 De scotomia z vertigine. cap. 16.
 De epilepsia. cap. 17.
 De apoplefia. cap. 18.
 De frenesi. cap. 19.
 De subeth z somno innaturali. cap. 20.
 De vigilia z sabara. cap. 21.
 De sternutatione. cap. 22.
 De mania z melancholia. cap. 23.
 De amore siue passione hereos. cap. 24.
 De corruptione memorie. cap. 25.
 De incubo. cap. 26.
 De alne seu palpitatione. cap. 27.
 De lirargia z congelatione. cap. 28.
 De stupore: z tremore: z tortura faciei. cap. 29.
 De paralesi z iectigatione. cap. 30.
 De spasmo z tbetano z cuçem. cap. 31.
 De catarro. cap. 32.
 De debilitate visus. cap. 33.
 De obtalmia. cap. 34.
 De rubedine oculozum. cap. 35.
 De cura malarum complexionū oculi. cap. 36.
 De cura cuiuscunqz doloris oculozum a quacūqz mala cōplexione facti. cap. 37.
 De cura conseruatiua sanitatis oculozum. cap. 38.
 De vlceribus oculozum. cap. 39.
 De albugine: z pano: z yngula. cap. 40.
 De sebel z scabie oculozum. cap. 41.
 De lachrymis oculozum. cap. 42.
 De cura lipe: seu lipitudinis oculozum. cap. 43.
 De macula rubea: que vocatur tarphati. cap. 44.
 De yngue seu yngula. cap. 45.
 De panniculo. cap. 46.
 De venis rubeis simpliciter in albo oculozum: que tamen sunt in modum tele aranee: seu panniculi subtilis verus pupillam cum sebel. cap. 47.
 De mutatione coloris cornee: z totius oculi. cap. 48.
 De his: que extrinsecus cadunt in oculo. cap. 49.
 De duritie in coniunctiua. cap. 50.
 De tumore coniunctiue. cap. 51.
 De vlcere z sanie in coniunctiua. cap. 52.
 De apostematibus paruis granulosis ad modum milij nascentibus in coniunctiua. cap. 53.
 De puritu lachrymalium palpebrarū oculi. cap. 54.
 De exerescentia z adimutione carnis in lachrymalibus: aut coniunctiua. cap. 55.
 De vesicis: seu variolis cornee. cap. 56.
 De ruptura cornee. cap. 57.
 De cancro in cornea. cap. 58.
 De humectatione cornee. cap. 59.

De duritie z corrugatione cornee. cap. 60.
 De catarata seu aqua in oculum descendente. cap. 62.
 De noctilopa. cap. 63.
 De passionibus vuce. cap. 63.
 De constrictione pupille. cap. 64.
 De fistula lachrymali. cap. 65.
 De passionibus: que pertinent ad totum oculum. cap. 66.
 De eminentia oculi. cap. 67.
 De profunditate oculi. cap. 68.
 De his: q ex nimia niuis albedine videre nō pñt. cap. 69.
 De his qui post somnum oculos aperire non possunt: que passio vocatur iefe. cap. 70.
 De egritudinibus palpebrarum. cap. 71.
 De anothomia auris: z cura malarum complexionum eius. cap. 72.
 De dolore auris: z eius cura in generali. cap. 73.
 De dolore auris: z cura in speciali. cap. 74.
 De nocumento auditus. cap. 75.
 De surditate in speciali. cap. 76.
 De tinnitu aurium. cap. 77.
 De vlceribus aurium. cap. 78.
 De apostematibus aurium. cap. 79.
 De sanguine exente de auribus. cap. 80.
 De vermibus aurium: z de animalibus intransantibus aurē z de his: que in aurem extrinsecus cadunt: vel que eam impediunt. cap. 81.
 De anothomia narium: et cura malarum complexionum eius. cap. 82.
 De nocumento olfatus. cap. 83.
 De fluxu sanguinis narium. cap. 84.
 De vlceribus narium. cap. 85.
 De apostematibus narium. cap. 86.
 De amissione olfatus. cap. 87.
 De fetore narium. cap. 88.
 De sternutatione. cap. 89.
 De anothomia oris z egritudinibus eius. cap. 90.
 De passionibus lingue. cap. 91.
 De scissuris labiorum. cap. 92.
 De dolore dentium. cap. 93.
 De ornatu faciei. cap. 94.

Tractatus secundus habet capitula. 12.

De corruptione vocis. cap. 1.
 De casu vulue. cap. 2.
 De squinantia. cap. 3.
 De botio. cap. 4.
 De asmate. cap. 5.
 De tussi. cap. 6.
 De sputo sanguinis. cap. 7.
 De pleuresi. cap. 8.
 De peripleumonia. cap. 9.
 De ptisi. cap. 10.
 De minoratione lactis: z alijs malis dispositionibus ipsius z mammillarum. cap. 11.
 De tremore cordis: z alijs egritudinibus eius. cap. 12.

Tractatus tertius habet capitula. 24.

De debilitate stomachi. cap. 1.
 De debilitate appetitus. cap. 2.
 De passionibus stomachi: z p de appetitu canino. cap. 3.
 De apostemate stomachi. cap. 4.
 De singultu. cap. 5.
 De vomitu nausea z subuersione. cap. 6.

Practice Lōcoregij reptonū

De colerica passione.
 De debilitate epatis.
 De opilatione epatis.
 De apostematibus epatis.
 De fluxu sanguinis epatico.
 De hydropisi.
 De splene.
 De hicteritia.
 De fluxu ventris.
 De iliaca passione.
 De colica passione.
 De vermibus.
 De debilitate renum.
 De diabetica passione.
 De stranguria.
 De dissuria.
 De lapide in vesica.
 De vlceribus renum ⁊ vesice.

cap. 7.
 cap. 8.
 cap. 9.
 cap. 10.
 cap. 11.
 cap. 12.
 cap. 13.
 cap. 14.
 cap. 15.
 cap. 16.
 cap. 17.
 cap. 18.
 cap. 19.
 cap. 20.
 cap. 21.
 cap. 22.
 cap. 23.
 cap. 24.

Tractatus quartus habet capitula. 13.

De menstruis: ⁊ fluxu eorum.
 De retentione menstruum.
 De profocatione matricis.
 De mola matricis.
 De ragadijs puritu: ⁊ dolore in matrice.
 De difficultate impregnationis.
 De partu innaturali.
 De passionibus ani.
 De ragadijs.
 De paralijs ani.
 De tenasmon.
 De hernia.
 De apostematibus testiculorum.
 De gomozegia.
 De doloribus iuncturarum.

cap. 1.
 cap. 2.
 cap. 3.
 cap. 4.
 cap. 5.
 cap. 6.
 cap. 7.
 cap. 8.
 cap. 9.
 cap. 10.
 cap. 11.
 cap. 12.
 cap. 13.
 cap. 14.
 cap. 15.

Finis tabule.

Joānis de Concoregio Mediolanēsis me-
dici clarissimi Practica noua. Breue lucida-
rium. Et flos florū medicine nuncupata.
Sūmula de curis febrizum fm hodiernum
vsum z modum compilata.

De ortu capillorum. Caplm. j.

Capillus nascit ex
vapore su-
mo terrestri et viscoso /
dissoluto a toto corpore /
ens p poros cutis: a frigiditate
aeris z cutis coagula-
tus in lōgū z rotūdū pten-
sus. Cuius cā mālis ē su-
mus grossus: terrestris z
viscosus: ab hūorib⁹ cor-
poris dissolut⁹. Qui gros-
sitate sua tarde p poros cutis
penetrat: z viscositate sua
cuti adheret: z siccitate z

terrestreitate sua facit⁹ gēlat⁹ z idurat⁹. Cui⁹ cā efficiēs
mediata ē calor vēs: resoluēs z eleuās hūores i sumū z
vaporē. Et iō hoies frigidī sunt iberbes: aut cū capilloz
paucitate: z pp eādē cām de facili cadūt pili i senib⁹: lz ca-
lor nimī⁹: z exuberās faciat ad casū capilloz: ex eo qz ca-
lidū forte psumit: z exalare fac māz gñonis piloz: z sic qz
vapor ille fumosus in pilū puertēdus nec retineri: nec cō-
densari pōt in poris. Et ex hoc videmus cholicos hoies
hñtes partē anteriorē cerebri calidā z siccā de facili cal-
uitiē icurrere in iuuetute. Nimia nāqz raritas: aut nimia
dēfitas est cā puationis piloz. z iō i volis manuū nō cre-
scūt pili pp nimīā raritatē: qm exalat vapor insensibilis: z
retineri nō pōt. Nec in plātis pedū pp nimīā dēfitatē. Et
iō in aialib⁹ testēis z squāmatilib⁹ nō crescunt pili pp ni-
mīā dēfitatē poroz: vt testat Sal. in suo lib⁹ de cōploni-
bus. Cui⁹ mediata nō cā efficiēs ē frigiditas aeris z cu-
tis z mēbzoz ei adiacētū: hūc vaporē fumosum gēlat⁹
z indurās: quēadmodū corali ab aqua maris exeutes: z
aeri obuiātes indurant. Corali nāqz sunt rami cuiusdaz
arbozis nascētis in mari in ptibus Africe: qz efficiunt⁹ no-
dosi ab aqua marina: z cū exeunt ad aerē indurant z pe-
trificant. Meliores sunt corali rubri: qui cōiter hñtur in
vī: z sunt frigidē cōplonis in p: z sicce iuxta fm gradū:
a pprietate forant stomachū: z remouēt accētā praua
ipsius: adeo qz sola suspēio corali ad collū ex directo si-
tuati sup os stomachi curat dolores ipsi⁹ stomachi: z p-
hibet vomitū z nauasā sicut suspēio ligni crucis. Et peo-
niā ēt curat epilenfiā. Et hec sunt verba Sal. auctoritate
Aui. 2. canone cap de coralo. Et ex hoc mouēt⁹ matro-
ne bñ docte ad suspēdēdū coralū rubrū ad collū infantū
ad phibēdū vomitū lactis: z ploratū ipsoz: qui vt pluri-
mum euenit ex dolore vētoso: vel alio in eoz stōis gene-
rato. Cōfert ēt febrētibus phibēdo resolutionē spūm:
z cor mirifice pfortādo. vñ in pfectionibus cordialibus
recētibus cōiter ponunt. Cui⁹ cā formalis est ipsius
pili forma: seu figura: z est tortuositas: seu crispitudo: aut
planities. Planities nō pili cā ē frigiditas z humiditas
z poroz rectitudo: sicut eozio crispitudinis cā est calidi-
tas z siccitas corrugās cū nimis excedunt: z poroz tor-
tuositas. Cui⁹ cā finalis est ab extrinsecis nocumētis
tutela: z defensio: z aliquoz: vt capitis: barbe: z supcilio-
rum corporis decoratio: z sexus discretio. Nā enim creauit
barbas in viris pp eoz dignitates: z virtuose caliditatis

agnitionē: z ex pncipalib⁹ finib⁹ eius est corporis mūdifica-
tio ab his supfluitatib⁹ fumosis: qz si in corpore retineren-
tur: nocumēta inducerēt. Et ad hūc finē pducunt pili in /
guinū: z subassellariū: z reliquaz partū: vt pz de mente
Auerrois 2. colliget cap de iuuantēis piloz capiū: qz vo-
luit in pilis eē vtutē hui⁹ fumosi vaporis attractiua: dū
inquit. Et mihi vī: qz nā adducit vaporē istū: vt sit mā pī-
li: vt pilus attrahat illā mām malā fumosā a corpore ad
mūdificandū ipsum per hoc: sicuti vides: qz laboratores
terre sile faciūt artificialr qñ volūt: qz terra fructificet z
secūdet: qz semināt femina: que hñt attrahere partē ter-
restre adustā z siccā: vt lupinos: z siclam. Cui⁹ caueat ita-
qz puellē: ne phibeāt gñonē piloz circa pudibūda cū nar-
cotis: aut cauterio: aut quocūqz alio mō: qz vapores sū
moti retēti multa pnt iducere nocumēta. Cui⁹ modus at
gñonis pili est: qz cū vapor ē retētus in poro p dēfatus z
gēlat⁹: scds vapor succedēs ppellit p⁹ ad extra: z cuz
eo inuisca: z tertius vapor succedēs ppellit 2. z ita de /
inceps. Et ita gñatur corpus qdā subtile: in lōgū z rotū-
dum ptesum: qd piliū vocamus. Cui⁹ diuersificānt aut cā /
pili in colore fm cōplexionē cerebri z totius: ac ēt fm di-
uersitatē materierū dissolutarū. Albedo. n. ex flegmate
ināli. z flauitas ex nāli pcedit. z nigredo aut melanco-
lie: aut sanguinis cholē admixti aut cholē aduste signūz
est: rubedo aut fit ex sanguine: aut ex cholē non adustis.
Et qz in aliqb⁹ locis corporis pdecēs est gñō piloz: z eo-
rum multiplicatio sicut in capite: z barba: z in supcilijs.
In aliqb⁹ nō partib⁹ corporis aliqb⁹ est necessaria eozum
eulsio. iō si locus depilatus fuerit pp aliquā cām intrin-
secam nō prohibētē tñ pilos in dicto loco posse produci.
p sidera: quis humor abūdauerit in eā: qm illuz purgare
cōuenit aut cū pillulis fetidis: aut cocijs: aut medicami-
nede turbith: aut cū epithimo z mirabolanis zc. fm exi-
gentiā. Deinde ordina dietā in sex rebus non nālibus in
pziū humoris pncipalib⁹ peccātis. Cui⁹ cura huius disposi-
tionis scire debemus: qz medicinarū quedā gñant capil-
los a proprietate: vt rane vste: z lacerte virides: zc. dissol-
uēdo mām: z trabēdo sanguinē ad supficiem loci depila-
ti: vt mel: aleū: cepe zc. Quedā pseruant fumoz in loco: z
prohibēt a psumptione: vt puluis stipri: us fabarū: teste
castanea: z silia. Et ideo. R. corticū castanea: auellana
rum: fabarū: amigdalay: ossiū dactiloz: z mirabolanoz
citrinoz. añ. partes equales. apum cōbustarum ranarū:
vel lacertarū cōbustarū: ad quātitatē oium oia trita pfi-
ciant cū oleo laudanino: z inunge loca pdicta. Cui⁹ ad idē
R. agrimonie: corticū vlmī: berbene: radicū salicū: abro-
tani: farine seminis lini: radicū canne. coquāt⁹ hec in la-
cte caprino: vel aqua: z ablue locū prius rasum. Unguē-
tum exptū ad idē. R. radicū maluauisci: z folioz radicis
trifolij: z petrosily. añ. ptes equales: ponant in vase: z su-
perponant mellis ptes due: aceti ptes tres: z cū steterint
per diē z noctē coquant. deinde p pānū collent: z colla-
tura locus inūgat. Cui⁹ ad idē lotio capil. vene. Itē vnctio
olei de sticados accellerat pilos marie in barba. Itē lau-
danū cū oleo mirtino. Itē nasturtiū. Itē decoctio mirtis
aut succus: aut oleū ei⁹. Itē spuma maris. Itē si vēter z
vesica leporis adurant: z cū oleo ros. misceant⁹ est medi-
camē vltim⁹ origini capilloz. Cui⁹ si nō cupis pilos euelle
re: ptilotrū hoc pilos remouet: cutim subtiliat: z oēm for-
ditium cutis aufert. R. succi folioz cucumeris agrestis:
lacti amigdalay amaray. añ. 3. i. z cū eis misce colofonie
auripigmēti. añ. 3. ij. ifunde pay galbani i vio p noctē: de
inde coq hec: z his fere decoct⁹ remoueat sba galbani ad
dēdo pay olei ro. vel vio. deide. R. masticia. olibani: ver-
nicis cimini: cardamomi: gariofiloz. nucis muscate. añ.
pay puluerigent: addant pdictē decoctioni: hec. n. redo-
lere faciūt B ptilotrū. Et B ptilotro inungat se in stufas:

vbi qrit emulsionē piloy. deide post horā tētet euellere: z tūc pay stet: vt cuti desiccet: post distēpet alchanā cū al bumine ouoy: z liniat loca d'pillata: qz aruras p'lorri: si qua fuerit: remouet: z cutim lucidā reddit: z post p horā abluat se cū aqua calida. Hac ēt mixtura irrecuperabil'r decidūt. ℞. gūmi edere: ouoy formicarū: sanguinis rane: vesperilionis: colophonie: auripigmēti. añ. partes equales: misce cum oleo cōmuni: in quo sit coctus eritius cuz sanguisuga combusta in olla viridi.

De asperitate capillorum. Capl'm. ij.

Speritas capilloz ē scissura eozū adueniēs iuuenibus in cōplexione calidis: cā est caliditas adurēs vapores: z siccitas corrugās.

Signa sunt nota p visum. **Cura.** Dieta sit tenuis: frida: digerat cholā adusta cū frigidis z humidis: post purget. Deinde inungat caput cū oleo sisamino: ros. vio. nenufarino: de salicib'. Lauentur de mane capilli cum aqua calida decoctionis psilij z curbite. Si xō caput cito icurrat reuma: procedat caute lose cū his. Lixiuū ad idē fiat cum decoctione capil. ve. z radicū maluanisci: z abluat sepe caput.

De canitie capillorum. Capl'm. iij.

Anities est infectio alba capilloz trahēs ad quādā fuscened. **Et** huius cā est duplex. Nālis vt in senectute. Innālis vt i iuuetute. z de ista hic erit sermo. **Cā** eius imediata est flegma aquosuz putrefactū sub cute. Re-

mota cā est oē debilitās caput faciēs exalare calorē nālem. Cū nimia cooptura capitis accelerat canitiē. **Et** nimis frequēter lauare caput. **Et** passiones stomachi nau-seatine: z psilia: q' aggregāt flegma in stomacho vel capite. **Signa** nālis ab ināli sunt: qz in nō nāli: capilli pmo sunt cani in radice: z in capite adhuc erūt nigri. **Et** opp^m est in nāli canitie: cum mors incipiat ab extremis.

Pronosticatio. Si canities cito veniat: pnosticare: q' caput nāl'r est debile. **Et** q' hz caput corrupto flegmate ple-num. **Et** q' mors applicuit verilū capiti illius.

Cura. Utat exercitio añ cibuz. Dieta sit calā. Utet oia gūantia flegma: digerat mā cū oximelle diuretico: aut cū syrupo appropato p'dicto flegmati. deñ purget cū vera ruffi: aut cū alia medicina dicti flegmatis eūatiua. Deñ de vtaf triffera minor: q' est tardans canitiē: q' sic fit. ℞. mirabol. nigroy chebul. emblicoy: z belliricozū. añ. inungatur oleo: z conficiant cū melle d'ispumato: z bñ cocto quantitas est oī mane. z. i. vel circa cū. z. iij. boni vini odoriferi. Lauent sibi a coitu z balneo immoderatis: qz hec añ tps inducūt canitiē. Inungat radices capillorum cū oleo de spica: vel de costo. Purget sepe caput cū pillulis cochij. Nō dormiat post repletionē: maxime in die. Sumat sepe de tyriaca magna cum modico bono vino odorifero. **Et** sic complebitur cura.

De capillis dealbādis z denigrādis. Capl'm. iij.

Iaut vis capilloz dealbare fac lixiuū d' cine re trūcoz caulii cū alumie. **Et** abluat caput plib' vicibu. **Dec.** n. ablutio rōne a luminis pparat capillos ad recipiēdū oēm colozem. **Et** postea i isto lixiuio distēpet cāphora z ab-

luat caput multj vicib': z erūt albi. Idē fiet si suffumigetur cū sulphure: qm suffumigatio cū sulphure d'abat: vt docet expimētū i flore papaueris rubri: z i rosa rubza: si cū sulphure suffumigēt. **Ubi** at velles capillos flauos vel aureos facē: cū cani vel albi fuerint. ℞. gūmi armeni alchane. añ. z. i. galle: de qua sit encaustrū. z. i. s. folioz roci: de quo pparant coria. z. iij. pistent: z bulliāt in lixiuio debili valde: z de illo abluat caput. **Et** cū capilli medio-criter fuerit ericcati: fricent radices capilloz cū succo cōticū nucū: z pectinēf pectine madefacto sepe in dicto suc-

co: z sic dimittant vsqz ad aliā ablutioē. **Succo** corticū nucū sit fit. ℞. nucū viridiū in pñ Junij vel circa: ex corticē: z illi cortices pistent: z expimat succus: z i vase vitreo reponat: z si aliquātulū bulieris: melius pseruabit.

Ad idē fricent capilli: z ēt radices cū carnositate p' mi arācij: vel cū puluere alchane humectato cū vinar: vt cū carnositate granatoz postqz abluti sunt cū lixiuio an-redicto. **Et** nota q' tictura de arantijs ē nobilior z fortior. **Ad idē** abluant p'dicto lixiuio: deide cū oleo amigdalay amaray distēperet crocus: z buliat: z in medio ebullitionis addat puluis alchane: z ex illo inungat caput. **Et** attēde: q' alchana est talis vtuf: q' si distēperet cū oleo nucū: denigrabit: z si cū vino rubro: rubefaciet: z si cū vino albo: flauos faciet capillos. **Expimētū** ad faciēdū capillos flauos: seu aureos. ℞. cineris corticū cerri i tāta quātū: q' ex ipso fiat lixiuū fortis libze 4°: galuz se pistē. z. iij. curcumē. z. iij. alchane. z. vj. buliat p'dictū lixiuū cū galuza temp' ducedo cū baculo: z tñ sic buliat: q' medietas psumet: postea adde curcumā bñ pistā: z cū dicto lixiuio z galuza ēt buliat: demū adde alchanā: z d' mitte lēte bulire oia supradicta simul: post q' decoctio-nē removeat ab igne. Lauent g' cū p'dicto alio lixiuio capilli illius mulieris: q' mulier vult: vt ei' capilli flaui fiat: postea bñ desiccent: z abstergant. **Ultimo** inungat curiz capitis z capilloz cū supradicto lixiuio tepido plicando capillos illi' supra: z ipsos inuoluēdo cū folijs blitiz: z sic stet trib' diebus: z trib' noctibus demuz capillos distentiat multū bñ: vt puluis cadat ab eis derelict' a p'dicto lixiuio: z sic color remanebit sp' flauus: si lauent cū q'cūqz lixiuio: idubie crede huic expimēto: qz re vera est expri.

Ad rubedinē at capilloz. ℞. farine lupinoy. z. v. myrthe. z. ij. aluminis roche: alumis secū vini: añ. z. i. s. terā tur z redigant i formā vngueti: z cū capilli abluti fuerit cū lixiuio facto ex cinere vitii iungant p'dicto vngueto: z stent sic p noctē vnā: deide lauent cū aq tepida. **Et** sepe feruet modus p'dictus quqz tincti fuerint. nā talis tictura p' facit ruffedinē. z rubedinē. **Itē** operat puluis rubeo tincto: si misceat cū lixiuio sarmētoz in modum vngēt. **Si** xō remittere volueris nigredinē capillorū: ab-lue cū aq calā: z sapone. **Et** cū capilli fuerit medio-criter ericcati: suffumigent cū sulfure: deinde inungant cū isto. ℞. stercoris hirūdinū: enule sicce: sulfuris: floz caparis: succi mes: seminis raffani: seminis sambuci siluestrijs: sic ci terant z incorpent cū felle va: ino: z aliquātulū acetū: vt redigant i formā vngueti. **z** sic fiat sepe redēdo a ca-pite donec color eoz mutet. **Et** cū incepit dealbari: vngant cū oleo de lilio: vel sambucino. **Si** xō cupis capillos denigrare: abluant capilli cū lixiuio debili scō cuz cinere: z gūmi arabico: alchana galiz: z solij roci. **Et** cū fuerint medio-criter ericcati: fricent fortiter cū vitriolo: d' quo sit encaustrū dissoluto i aceto: aut vino: z dimittant sic p noctē. **Post** pectinent: z fiet nigredo fortis: z durabilis: pbatū est. **Scias** tñ: q' pectinare caput ad soles: z non portare aliqd in capite maxime reddit capillos pulchros: eo q' calitas solis digerēdo res reddit pulchras. **Opp^m** facit cooptura p'tinua. **Nō**: q' corpe mūdificato accedere debem' ad ticturas capilloz: z nō añ. potissime i mulierib' vt placeat viris vt nō reputēt ipsas vetulas: nec antiqs. **Mā** xō: q' capillos tigrū: sūt ista. galla p'trita z i oleo friza. nux cypssi: cortex nucis exterior: qui nōdū idurat' ē. stipite: fabay. limatura ferri. agrimonia. cortex auellanay cōbustay. lacerta viridis absciso capi-te z cauda. cortices maloy g'natoy. alumē combustū. es vstū. oragagātū vstū. calx vina cū sapōe sarracenicō. oleū nucū. acetū. z sila. **Modus** administrationis est iste: g'accipiant aliq' ex istis cū aqua pluuiali z illiniant capilli: aut q' fiat cū oleo nucū. **Et** ex his pasta qdā: vel aq-

vel aliqd aliud comixtu: z eo inungant capilli: z erunt valde nigri. Atq; caneduz est sumope de capite: cum illa vplm sint frigida z stiprica: melius nepe eet modicu habere de verecudia fatua q; in capite dolore pperu inducere: aut forte postea ab itus maioze canitie gnare.

De capillis incrispandis. Caplm. v.

Sicut volueris capillos crispari: fiat cu magno studio fricadu sepe post ablutione: cum passu fuerit cu folijs vij albe: vll gallay. Aut cu isto. R. calcis viue. litargiry. gallaru. emblicoy añ. 3. i. fiat puluis: z teperef cu succo miue: z inugant capilli. Aut cu isto. R. farine fenugreci. myrrhe. se. iusqami. folioy vij albe. galle. calcis. auripig meti. post ablutione fricent z iuoluant fortiter circa corda puã: z dimittant p die nãle: vel fiat tricule pue: qd coi ter fit p mulieres. **C** Si ho capillos applanare voluer: valer medicine remoueres fixuras: sic est ablutio z fricatio capilloz cu aq tepida decoctiois fenugre. z se. lini. z radi. maluanisci. Abstineret ab acuj sicis v3. Inungatur et i nocte cu oleo violato: vll nenupharino. **E**t si vltra applanacione capilloz cupias elogacione eoy. R. folioy rubi: capil. ven. viridis: myrrhe: mirabolanoz: chebuloy: pistent z i ablutione ponant: z coopiat caput ex hac medicina: postq; madefactu fuerit in aq; i q cocti fuerint mirabolani emblici. **A**d idẽ decoctio sicie in q ali quid sinapis ponat. z añ pfectã exiccatione inugat cum oleo coi. **A**d idẽ z est pbatu. Decoquat cu lixiuio herba fenugreci. z cu capilli mediocriter fuerit exiccati vngant cu oleo z pectinent. B. n. elogat capillos vltra modu. **C** Si ho volueris subriliare capillos: aut mollificare facias B cu aq decoctionis lupinoz: z ozobi. fellis taurini. salis miri. spume maris. colloqntide. z aloẽ. **C** Si volueris auferre pilos. fiat p stussa. z postea eplastret loẽ cu pilatro scõ de calce viua. z auripigmẽto. z bulliat tantu i aq: docec pluma apposita dplumef: z si fuerit nimis spissuz: apponat v3ina: z postea abluat loc cu aq calida cui addat musc. **A**duerte singulr. q radix cipi linita sup cutiz corpis facit pilos cadere statim vndiq; vt inqt Serapio in pprio cap. z est exptu. **C** Si ho volueris vt pili nõ crescãt euulsis pilis: inugat loc cu oleo de iusqamo aut de madrag. aut de opio: aut cu sanguine pediculis aut rane viridis: aut vesprilionis. **C** Si ho syrenes coz roserit capillos: scoq i aceto galitricu z genestã vsq; ad aceti suspensionẽ: z pnuue frica itra manus extrema capilloz. hoc idẽz remouet scissuras capitij: si inungat caput. **A**d idẽ. R. lupinos pistos z bullitos i aceto: inugant capilli vt supra. **E**t q; frequẽter abluat caput cuz saponẽ bonu e: q scias face saponẽ: pio q scias: q sapo fit ex capitello. **C**apitellu at fit ex duab ptrib cinex stipitu fabaru: z 3 pte calcis viue: z ifundant in aq ad modu lixiuij: z postea colet: z qd distillat e capitellu. **S**apo aut fit 2. s. gallicus: z sarracenus. **G**allicus fit ex duab ptribus capitelli: z tertia sepi arietu. **S**apo aut sarracenu fit ex duabus partibus capitelli. z tertia parte olei oliue. **N**õ igitur mirandum est: si sapo abstergit z mundificat.

De casu capillorum. Capitulum. vj.

Stus piloy est fluxus eoy paulatinus sine vitio humoris. Et in hoc differt ab alopitia. **C**La e duplex. Aut inepta poroy dispõ: aut puatio mae. **P**ria fit: aut q; pori nimis dilatant: aut ex coplone cala. aut pp solẽ: aut la boze: aut pp vngueta cala zc. z sic vapor nõ pdesat. **A**li qñ et pstrigut pori pp friditate aeris: aut pp vngueta frigida zc. **E**t tuc curat cu oleo de amigdalib amaris: oleo laurino: de absynthio: de spica nardiz: cu nigella asfa: z cu silib oleis calis z apituis hñtib qdam stipricitate. **P**riuatio aut mae fit sic in nimis reumatib: z extenuaj.

z in fine sebiu acutay: z cronicay: z silib. **P**riuatio itaq; huois cogscif p extenuata habitudine. z q; febres pcesserut: z piditia patietis. **R**aritas cogscif p pnuu fluxu. **D**efitas cogscif: q; vix oriunt: z sut exiles. **C**Ubi ho pueniat ex puatione mae: vtaf dieta huida z resupriua: z alioy emedatiu malitia pplomis: z gnantiu bonos humores. **I**te vtaf ocio. **E**t inugat caput cu oleo laudanino: z mastice. **C** Si ho pueniat ex dilatatione poroy: vngat cu oleo masticino: myrtino: sisamino: d citõijs corticu muis: cap. ven. **E**t ex his pnt fieri vngueta: empla sic libet. **E**t sic p3: q; h snt tres itetoes. **P**ria e pstricatio. **S**cõda apatio. **E**t 3 resumptio. **C**Unguetu exptu. R. corticu canne vste: auellanaru vstaz: gra. myrti añ. 3. iij. absynthij. thuris añ. 3. ij. pñice cu oleo myrtino z inungatur caput.

De alopitia. Capitulum. vij.

Alopitia est casus capilloz cum vlceribus: siue squamis: aut furfuribus.

Causa huius est materia corrupta marci da: que corodit radices capillorum.

CSigna. **S**i color cutis sit ruber: est de sanguine. **S**i citrinus: de cholera. **S**i alb: de flegmate. **S**i niger vel liuidus: de melancholia.

Pronosticatio. **S**i ex ca nãli deficiut capilli: vt in caluitio nãli in senib: z ethicis i cicatricib. cura est imposita. **I**te si ca e recẽs: curat. **S**i antiq; difficulter. te si ex longa putrefactioe loci pellis capitij sca fuerit callosa: lucida: co testa: ac si igne eet pbustat: curabil e pp puatione poroy.

Cura huius pñstit in 4. **P**rio in digone z mudificatione huois peccatis. **C** Si n. cholã peccet: digerat pus ma cu oximelle aceto so: syru de boragine: z de fumoter. euef cu mirabol. citrinis: cu sero capno: aut cu eluario de succo ros. **C** Si e flegma: digerat cu oximelle diuretico: z syru. de fumoter. z aqs puenierib. **P**urget cu mirabolanis chebul. aut cuz pil. cochij: aut cum medicamine de turbith. **C** Si ex melia: digerat cu oximel. simplici gallitico: z syru. de fumoter. **E**uef cu mirabolanis indis: lapi de armeno: aut oyafene: deide abradat caput sepe: z fricet cu pãno aspo donec sentiat ardore. **E**t cu vesice icepe rint appere: inugat caput cu adipe anatis: anseris: porci: vel galline: z pmittat qescere. **C** Si e fla in cal: linias cuz isto. R. alchitra. euforbij: baccharu lauri: ruthe añ. 3. iij. sulphu. viui. ellebo. albitterant: z misce cu oleo laurino.

C Si ex cholã. R. spume maris: baurach: amig. amara ru: radi. canẽ pbuste: auellanaz: pbustaz: stercoris muru añ. cu aceto z adipe anaj liniaf. **C** Si ex frido huoõ. R. sel taurinu: vel capinu: z baurach cum vino añ. linias.

CUnguẽm cõẽ. R. suc. lapacij maioris olei cois añ. 3. vj. bulliat multu: z in fine addat pulueri thur masculi. 3. i. cere. 3. ij. vel quatũ sufficit: vngat caput rasum mane z sero: z 3 die lauef lixiuio sbili. **B** et valet ad scissuras capilloz. **A**bstineat eger a gnantibus humorẽ peccatẽ. **C**uratur bonis cibis z vino lymphato. **C**Unguẽtu pueniens in sine: qd coiter pilos multiplicat in oi loco. R. seminis leuistici: pulueris floz camomille: capil. ven. capilloz hu mano: farine fenugreci añ. 3. 5. fiat vnguẽtum cu. 3. i. 5. mellis. z 3. iij. fecis olei de lilio: vel de oliuis. vngat oi sero. z mane abluat: z cu aqua calida decoctionis capil. ven. z floz camomille. **E**t si post abzationem flueret multitudine sanguinis cum scarificatione: aut cum rebus deificandibus: cura esset breuior z perfectior.

De surfuribus. Capitulum. viij.

Urfura sunt squamme quedam in cutis superficie sine vlcere.

CLa hõ surfury sunt vapores corrupti adusti dissoluti ouertetes cuti in squamas: z surfures. **E**t fiunt aut ex flegmate salso: aut ex corrupto sanguine: aut ex cholera adusta.

Signa patent. **P**ronosticatio. Nisi eger sibi caueat i lepra est vterius. naz h̄y p̄solones squamosi sunt signa curanda p̄pationis z disponsio ad lepra: qm̄ lepra catur ex humoribus corruptis adustis. z s̄i iste squame can̄t ex humoribus corruptis adustis. Si malū regimē vterius? p̄t/ nuel poterit eē cā lepre: z ex p̄tinenti squame h̄y p̄t p̄di cere lepra. Sed per aliū modū p̄t p̄dicere curationē lepre: seu lepra curaturā vel curatā: vt si appareant in toto corpore post corporis mundificationē: z post lōgum vsum serpētū: qm̄ venenū expellit venenū: vnde si mā lepre ve/ nenosa expellatur: signū est curationis lepre.

Cura. Si corpus ē plectoricū s̄omerur: z purget iuxta humorē peccatē: si nō ventoset solū. deinde fiant localia. Nā si dissoluat in lixiuio sel caprei: aut hirci: aut vasi cum vitro puluerigato: z inungat p̄fert. **A**d idē valet radix lilij trita: z mixta cū melle. **A**d idē cinis cap. ven. z caulū cū lixiuio. Itē si dissoluat anguille in vino: z ide caput lauef. **A**d idē myrtus. vna tauri. oleū senugreci. decoctio folioy z radicū canapis: z blitis rubei. **C**unguētūz tñ satis cōe. **R.** farina lupinorū. cicey. ozobi. senugreci suc/ ci blitis. folioy s̄isami. myrthi. malue. surfuris. aque mole sabi. staphisagrie. vitru. z oia sella. **E**x his potest fieri aq̄ z emplm̄: vel vnguētū. z tūc fiat cū aceto. oleo nucū. cera zc. **E**t aduerte: q̄ l3 capilli nō habeāt virtutē inatam: nec influētē: nec influrā: l3 solū ḡionē s̄m Sal. z tra ctatu technī. sunt tñ ad tres fines a nā producti. s̄ ad vti/ litatem. necessitatē z decorē. **E**t sic ista passio per relatio nē ad capilloz amissionē pōt esse morbus: z accūs mor/ bi. **Q**m̄ si p̄ passionē istā intelligamus malā qualitātē cu tis: seu malitiā cōplonis cutis euellentis capillos: sic est morbus. **S**i at p̄ passionē istā intelligamus illā amissionē capilloz: sic est accūs. **E**t ex h̄ intellige: q̄ h̄y passio est p̄ z per se egritudo cutis: qm̄ quasi eā excoziat reddendo ipsam cuti squamosam. secundario z ex p̄sequenti est pas/ sio capilloz: cū cadūt p̄ squamationem cutis.

CDe sabaphari. Capitulū. ix.

Sabaphati accit puer: z fōre isātie: z i capite **E**t generatio eius ē propter multitudines sanguinis: z humiditatem cutis.

Signa eius sunt vlcera pua: ex qbus erit humor: q̄ expādatur in capite z in facie: z cū eis accipit pur it: q̄re puer vigilat: z plāgit: z p̄querit. **I**ncipe in eoꝝ cura corrigēdo cibū nutritis. deinde inun/ ge caput pueri cū psilotro. deinde suppone folia atripli/ cis: qm̄ forte curaf p̄ hoc tñ: q̄ ista folia fugāt venenum. **A**ut pone desuper vnguētū istud. **R.** ceruse. litargiry añ. 3. v. lixiuij de cinere vitiū. 3. iij. olei ro. 3. i. cere. 3. i. liq̄ fiat cera cū oleo ro. z terātur medicine. z p̄ficiant cuz v̄ tellis duoy ouoy assis. deinde vnge cū eo caput pueri.

Est alia passio: q̄ vocat fauositās mellis: seu fauus. z ē spēs sabaphati. z tūc sup vulnera apparent quasi squam me. z scalpellānt cuz magno puritu: z eliquat ex eis q̄si mel. est. n. pprie fauus fluēs a cute capitis exiēs sine tu/ more. fauus nāq̄ ē humiditas spissa sub cute capitis ad modū mellis. q̄ tñ nō fac̄ tumorē: nec pustulā: s̄z cuti red/ dit mollē: z cū p̄rimis emittit humiditātē: sicut eēt mel. **E**iūs cā est flegma saluz corruptū: qd̄ aggregat sub? cutē: z nō egredit: nec facit tumorē: de quo sit curādū: sed mollificat cutim. z si comprimatur erit vitulencia multa cum puritu: z quadaz delectatione: sicut mel ex fauo: cū sit flegma putrefactum in cavernis subtus cutem.

Cura eius v̄lis est: vt pus mūdificet corpus s̄m exigen tiam humoris peccatis. z pprie euetur flegma saluz cū dyaturbith. z silib? deinde accipiat puluis vngulay ca pūnay: testay auellana: cornu cerui: z corticū castaneē z supāspergat: q̄ si passio illa cāetur ab hūorib? calidis misceat cū aceto puluis iste. z ex eo caput liniat. Postea

ei? cura p̄ticular] ē. vt radaf caput. z scarificet. z abluat cū aq̄ ifrascrip̄: z abstergat: z postea inungat. **S**it igit eius cura p̄ticularis talis: vt q̄ridie tōdatur: z abluat cū aq̄ mentastri. z maiorane. z saturegie. **D**einde inunga tur cū isto vnguēto. **R.** ceruse. litargiry añ. aureos duos. sulphuris. argēti viui añ. aur. vnū. olei ros. pres. ij. acetū p̄t. i. p̄ficiātur donec fiat vnguētū. z vnge sero caput: z mane: z abluat cū illa aq̄. **M**alia ēt p̄ueniūt sicut litar/ giriū. cerusa. aloes. agaric? aristologia. cornu cerui v̄stū myrrha. thbus. mastix. semē ruthe. synapis. sella. oleū nu/ cum. z laurinū. **E**x his pōt fieri vnguētū. puluis. z em/ plastrū. **I**n pueris autē: z qm̄ eēt cū puritu: ponātur q̄ mi/ nus calefaciūt: sicut decoctio senugreci. maluaꝝ. violay. maluauscī. **E**t post ablutionē vngatur cū oleo ros. i quo sit camphora. z arsenicū. **A**bstineāt a vino: z ab acutis.

CDe crusta capitis puerorum. Caplm. x.

In pueris cuz lactēt sepe aduenit egritudo: q̄ crusta dī: z aduenit i capite z frōte. z multo/ ties diffunditur ad alia mēbra. **E**t accidit p̄ acuitatē lactis inducētis salsedinē i mām: q̄ i nutrimentū p̄uertit d3. q̄ q̄des mā p̄erat hūida z viscosa. **E**t h̄ crusta ē aspa cū tēacitate. **N**ā aspitas s̄gt s̄. adustionē. z renacitas cruste. s̄. viscositatē m̄e.

Cura. **I**nungat locus oī die cū oleo camomillino calō. **E**t nutrit abstineat a salsis. vt a carnib? salsis. caseo zc. z ab acutis. vt ab aleo. sinapi zc. **L**ymphes vinū. **B**alnee/ tur in aqua decoctionis floꝝ camomille. rose. senugreci. maluauscī. z aliq̄n potest addi parum scabiose zc.

CDe pustulis capitis. Capitulū. xi.

Pustule sunt apata qd̄a pua nascētia in cap i te: sicut si aliq̄ p̄uer? fuisset v̄ticiis: aut si pe dīculi famelici mozdicassent eūs: sunt nāq̄ q̄ dā apulle multū pue veluti capita pua vbeꝝ

Cā huius passionis sunt humores mali: aut humiditates male abundantes in corpore.

Signa patēt. **C**ura at̄ ḡialis. **F**iat purgatio s̄m eri/ gētā humoris peccatis. **P**articulāris cura ē talis. **R.** nucū cipressi z folioꝝ eius: galle muscate: ossiū mirabola noꝝ: ceruse: gallay: acatie: hypoq̄stidos: oleum rosaceū: acetū: cerā zc. fiat p̄pō diuerfa s̄m q̄ placet. **N**ō apponā/ tur frida tñ multuz z s̄tptica nisi in pua q̄ritate: q̄ clau/ dāt poros: z forte reputiunt mām ad intra. **E**t si pustule sint recētes: apponaf aq̄. si antiqua acetū. **U**bi h̄o iste pu stule fuerint liuide: infūgāt v̄sq̄ ad tres dies cū oleo de tartaro: aut cū lixiuio facto cū farina ozobi: vel lupinorū. **D**einde vngātur isto vnguēto. **R.** olei rosati. 3. i. cere. 3. ij. ceruse: arsenicī: citrini: litargiry: cāphoze añ. 3. ij. fiat v̄n/ guētū. **A**duertēdū tñ: q̄ cerusa: sulphur: acetū: z oleū ro. cū albumine ouoy p̄petere p̄t in pustulis capitis: ex eo q̄ oia ista sunt desiccatiua: mūdificatiua: z p̄sumptiua: vel p̄ueniēter alteratiua: sed nō cōperunt nisi corpe prius mūdificato. l3 nāq̄ cerusa sit frigida ledens nervos: z of/ sa z ē fetozem anhelit? inducens. **S**imilr l3 sulphur sit calidum in quarto attractiuum z adustiuum. **E**t simili/ ter l3 acetum inimicetur nervis: z s̄i l3 oleum rosaceus z albumen ouoy sint frigida: putrefactiua tñ oia cōpete/ re p̄t: si fuerint repressa in eozum malicia: z in pua q̄ri/ tate. cerusa nāq̄ reprimat malitiā sulphuris: z e3. **M**ali/ cia h̄o ceruse sic fragitur. pulueriçet z ponatur in p̄rel/ la vitreata super ignem z agitet: deinde abluatur: z tunc nullū facit nocumētū: z iuuamēta eius sunt magna: sul/ phur ē nullū facit nocumētū: q̄ ponit ab extra: z i pua q̄ritate: z corpe mūdificato: z inungit alijs. **S**ilr acetuz non nocet: si ponat in parua q̄ritate: ponit nāq̄ acetū vt penetret: z penetrare faciat virtutes alioꝝ medicamētū. **S**ilr dico: q̄ oleū ro. z albumē ouoy cōpetere pōt in vl/ ceribus capitis: aut q̄ vlcera sunt de mā calā: aut q̄ me

dicamina nimis calida p̄cesserunt: aut q̄ timemus apt̄
ram vene. Oleum nāq̄ ro. infrigidat ⁊ desiccāt rōne rosa
rum: ⁊ albumen ouoꝝ conglutinat. q̄re in tali cāu bñ ex/
hiberi possunt. Et si addatur cuz oleo ro. ⁊ albumie ouo
rum: cerusa preparata non nimis valebit.

De tineā.

Capitulum.

xij.

Tinea est scabies capiti cū squāmis ⁊ crustis:
⁊ cum pilloꝝ euulsione: ⁊ colore cineritio: ⁊
odore fetido: ⁊ aspectu abhominabili.

Cā hui⁹ passionis sunt humores corrupti: q̄
aliqñ sunt ab vtero: aliqñ post pp̄ malū regi
mē infantis: aut nutricis. Et qñq̄ eius cā est p̄uersatio cū
tineosis: ⁊ aliqñ est cū sanie: ⁊ fimo: ⁊ virulētis. ⁊ aliqñ si
ne. Et vplm̄ est magis sicca q̄ humida ⁊ pp̄ vehemētē cō
ruptionem ⁊ adustionem humoris: ⁊ est mor̄b⁹ cōtagio/
sus: ⁊ maxime si sit in iuuenibus ⁊ senibus.

Signa patent in diffōne: q̄ qñ in capite appet scabies
spissa crustosa cū squāmis mult̄: ⁊ pilloꝝ euulsione: ⁊ eo
rum bifurcatione: ⁊ colore cineritio: sicut est color terre
formacis: ⁊ odore fetidissimo: tūc tineam iudicabis.

Prognosticatio. Tinea recēs difficulter curat̄. antiq̄ aut̄
nūq̄: aut nō nisi in longo tempore: q̄ mala cōp̄lo est an
tiq̄ta. Et si curat̄: raro nascuntur pili.

Cura. Si est puer lactēs rectificet regimen nutricis. Et
vngat puer isto vnguētō. ꝛ. ceruse: litargiri: fulligis: gal
lay: antiq̄ꝝ p̄foratay añ. ʒ. s. ꝛ. ficiant cuz aceto: fece olei
antiq̄: ⁊ cere quātū sufficit: ⁊ fiat vng⁹. Cū cū isto. ꝛ.
sumiterre: succi scabiose: succi lapacij acuti: succi enule
campane añ. lib. s. litargiri. ʒ. ij. misceant cū assungia por
cina antiq̄: ⁊ cū oleo nucū ⁊ cera fiat vng⁹: ista nāq̄ sit si
ne piculo in oi etate. Si aut̄ sint adulti fiat purgatio fm̄
exigētiā hūoris peccātis: post fiat stussa cū herbis com
petentib⁹ obuiari⁹: cā: deinde radat̄ caput: post lanetur
cū vrina pp̄ria: ⁊ cū pāno ericcef. postea malaret̄ p̄x ad
ignem extēdendo sup̄ pānū: ⁊ sup̄ caput ponat̄ in modū
capelli: ⁊ stet sic p̄ septem dies: ⁊ tūc auferat̄ ⁊ lauet̄ mō
dicto. Deinde inūgat̄ isto vnguento. ꝛ. ellebori nigri:
castorei: terant̄: ⁊ cū aceto: ⁊ oleo laurino distemperent̄.

Aliud vng⁹: q̄d antiq̄ssimā tineā ⁊ alopiā sanat. ꝛ.
adipis vis: arietij añ. ʒ. i. simi muris: picis ligde: olei vñ
añ. ʒ. i. s. Cū aliud excellētissimū ad tineā. ꝛ. litargi
rij: calcis vice añ. ʒ. ij. terant̄ ⁊ cū aceto misceant̄: ⁊ adiu
gatur oleū myrrinū. Cū accipe salē fuliginē: ⁊ oleum
cōe: ⁊ picem ligdam: tere oia isimul: ⁊ fac vng⁹ capiti ti
neoso: capillis tñ pus rasis vel euulsis cū psilotro: de quo
pus ocm̄ fuit. Cū vnguētū optimū cōtra tineā: mor
pheā: leprā: malū mortuū: ⁊ scabiē. ꝛ. sulphuris viui: el
lebori albi: argenti viui: cimini: staphisagrie añ. ʒ. s. pulue
risent̄ cū. ʒ. iij. assungie porcine: cōmice bñ incozporādo.

Aliud vng⁹: q̄d oēm infectionem per sciam̄ humanā
curabilem curat̄: ⁊ sanat: siue fuerit tineā: siue scabies: si
ue malū mortuū: siue morpheā: siue q̄d cūq̄ aliud genus
infectionis: q̄re bene menti teneat̄ ⁊ in honore ⁊ reueren
tia habeat̄. vt. ꝛ. ellebori albi ⁊ nigri: sulphuris viui: at
tramenti: auri pigmētis: litargiri: calcis viue: vitreoli: alu
minis: gallay: fuliginis cineris: corticū auellanay añ. ʒ.
s. argēti viui extincti: viridis eris añ. ʒ. ij. fiat puluis: po
stea accipe succi boraginis: succi scabiose: succi sumiter
re: succi lapacij acuti añ. ʒ. ij. bulliat̄ simul ad lētū ignem
cū fece olei antiq̄: ⁊ aceto: ⁊ puluis p̄dictus in fine deco
ctionis apponat̄: ⁊ addat̄ picis ligde. ʒ. s. ⁊ cere q̄d suffi
cit: ⁊ fiat vnguētū. Istud vng⁹ tante virtutis est p̄culdu
bio: q̄ in corpe mūdificato omne genus infectionis cur
rat: vt dixi. Sed in tineosis cū pice nauali potest fieri
capellus: q̄ in ipsis imponat̄ capiti: ⁊ frēq̄nter inouet̄: et
frēq̄nter caput abluat̄ aut cū vrina pp̄ria: aut cū lixiuio
facto cū cineribus bene cribatis. Et nota: q̄ si rube

do appeat: cito spes nō deerit curationis. vbi vō nō spes
nōn adest. Quidā aut̄ tineam inueteratā curāt cū em
plastro facto cū farina filiginis: ⁊ vrina tauri cū euulsio
ne capilloꝝ. Hoc. n. empl̄ꝝ cū euellif secū pilos erradicat:
⁊ radices eoz̄ cū tineā. Fel ē vituli alopiā diurnā cu
rat: ⁊ capillos renasci facit: ⁊ furfures capitis mūdificat.

Hic aduertendū: q̄ non oꝝ fieri flobothomia de venis:
que sunt post aures: vt qdaz faciūt: q̄ talis flobothomia
sterilizat̄: sed de venis: que sunt in pulpis auris est tolle
rabile post. 7. ānos donec sint in etate: in qua possit fieri
flobothomia de brachio. Et est vterius aduertēdum
q̄ qdaz dubitat̄ facere flobothomiā in tineā p̄firmata: h̄
est in tineā manifestat̄: etas ⁊ alia p̄icularia pueniāt. Et
mouent̄ ex hoc: q̄ in variolis p̄firmatis nō cōperit flobo
thomia. Hic dōm q̄ insufficienter mouent̄: qm̄ in vario
lis p̄firmatis nō cōperit flobothomia: ex eo q̄ corruptio
in sanguine est magna valde: vñ eēt timendū: ne veneno
sa mā ⁊ corrupta traheret̄ p̄ flobothomiā ad interiora: ⁊
in tineā nō est sic: qm̄ lz mā sit corrupta: non tñ intātū: nec
ē est venenosa sicut in variolis corruptis. Flobothomiā
igit̄ in tineā: vbi etas p̄sentiat̄: ⁊ alia p̄icularia pueniunt
formidare nō op̄. Aduertēdū insup̄: q̄ non approboꝝ
q̄ pp̄ tineā aliqd̄ in aures instillet̄: vt qdam faciūt incien
tes medicamina in auribus: cū multi alij modi curatio
nis secp̄iores inueniant̄: ⁊ medicamina auribus iniecta
possunt auribus non parū: sed valde nocere. Dico insup̄
q̄ galle antique intm̄ q̄ p̄ferent̄: sunt meliores q̄ recētes
⁊ virides in cura tinee: ex eo q̄ galle recētes ⁊ virides
nimis coartāt ⁊ constringūt. Cū insup̄ aduertendū: q̄ q
dam dāt cachimiā per os: q̄d non laudo: cū non sint ad
ministrāda talia mineralia per os: ex eo q̄ sunt qñ vene
nosa: sed bene tollerabile est: q̄ terra sigillata admistret̄
per os in pua q̄stitate: ⁊ p̄cipue qñ cū alijs misceat̄. Et
est intelligēdū: q̄ tineosi qñ scalpūt se in principio sentiunt
magnā delectationem: q̄ separt̄ disconueniēs a pueniē
ti: ⁊ postea sentiūt magnū dolorem: q̄ trahunt̄ hūores
corrupti p̄gitiui: ⁊ p̄pter solonem cōtinuitatis. Cūlti
mo aduertendū: q̄ in tineā est magnus fetor. Et causa est
q̄ tineā vplm̄ sit ex humoribus calidis corruptis: ⁊ po
tissime ex sanguine corrupto.

De pediculis lēdibus ⁊ zechijs. Caplm̄. xij.

Pediculi: lēdes: ⁊ zechie: siue piatones sunt q̄
dā aialis p̄ putrefactionē genita iux̄ cutem.

Cā sunt hūores nō bñ regulati a nā quos
nā p̄pellit ad cutē p̄ viā cuiusdā desudatio
nis. Et q̄ mā ista hūoralis ḡssa est: stat iuxta
cutim: vñ calor agēs in eā quodāmo desiccāt eā ⁊ gene
rat inde qdam pellicula: ⁊ in ea includit̄ vapor cū aliqñ
calore: q̄ agit in mām ipsam ebullire faciēdo: q̄ trahitur
ad calm̄ ⁊ humidū: ⁊ sic mā illa suscipit spm̄ vite: seu vi
taz: ⁊ generant̄ inde aialia qdam in capite: aut i toto cor
pore: aut in assellis ⁊ pectine. Sed ista: que generant̄ in
pectine: ⁊ in assellis: appellant̄ zechie: seu piatones vul
gariter. Et ex pte hūidiori generant̄ pediculi. Et ex parte
magis sicca lēdes. Et ex mā media ad viscositatē tenden
te generant̄ zechie: que adherēt pectini: ⁊ assellis: ḡnan
tur aut̄ ista aialia ex quolibet q̄tuor humorum.

Cā aut̄ pōt eē malitia regimio: vt crapula: comestio ca
staneay: ⁊ sicuū recētū vel siccaꝝ. nā comestio sicuū viri
diū. ⁊ siccaꝝ absq̄ amigdalibus: ⁊ nucibus: pediculos i oī
bus hoib⁹ multiplicat. Comestio x̄o alleoꝝ cū nucib⁹ et
amigdalibus destruit mām: ex qua pediculi generantur.
Cū p̄uersatio ⁊ vsus cū hoib⁹ imūdis: in qb⁹ pediculi
generant̄ ⁊ multiplicant̄ dat̄ cām ad pediculos generan
dos: ⁊ p̄cipue viatoribus: ⁊ facientibus itinera longa p̄
terram: ⁊ aq̄s: ⁊ mare: ⁊ p̄cipue cū iacēt: ⁊ fricant̄ in alie
nis lectis ⁊ pānis imūdis. Item cā generationis eoz̄ est

imundities hoium: cū ipsi per se et sunt imūdi: et mutatio aquar: et multus labor: et sudor: ex qb^o multiplicat in corpore sordities: cū nō abstergetur sudor. **C**irca idē opat̄ tarda mutatio vestitiū: seu negligētia mutādi pānos lineos et laneos: nā in pānis laneis magis multiplicantur q̄ in lineis: plures multiplicātur sordices: et retinētur pp̄ eorū raritatē: et sp̄giositatē: et sic in eis plus et sepius fiūt pediculi q̄ in lineis. Et ex ista cā deserētes pānos laneos et nō lineos: vt fratres obseruātie: sepius alijs hoibus idigent pānis mūdis: balneis: et fricationibus. Ea autē: que pediculos destrūit: et venire nō pmittit: sunt oīa p̄ria: et iō opz vt pediculosi studeāt in vsu balnei: et fricationū: et omniū rerum: que cutim: et totū corpus abstergūt et mundificāt specialiter circa superficiem cutis: et est conueniens et vtilē: vt tales pānos mutant quāto plus possunt: et sint pāni: qui carni adherent linei pāni: et lecti sui linteamina se/pissime mutantur: si possibile fuerit.

Signa. Quā ista gīant ex sanguine: potissime pediculi trahūt ad rubedinē. Quā ex cholā: ad citrinitatem. Si ex flate: ad albedinē. Si ex melia: ad nigredinem.

Pronosticatio. Si multiplicant pediculi maxime ppter cās intrinsecas: sicut morpheam: aut lepra: q̄ calor nālis dimīnūt nō potēs regere mām vt opz: pp̄ q̄ calor extraneus incipit ebullire. Si autē euenerit pp̄ cās extrinsecas: significat paupertatem: aut vite ignauiā. pauperes nāq; et religiosi pp̄ comestiones assiduā cibarioꝝ staticoꝝ et melancholicorū abūdant pediculis: et similit̄ hoies bestiales: qui de cultu sui corporis parum: vel nihil curant.

Cura. Utat̄ cibus laudabilibus: et purget̄ corp^o fm̄ exigētiā humoris peccātis. Utat̄ exercitio t̄pato: balneis aque salse nāliter aut artificiali. Mutet̄ vestes sepe. **E**t si corpus est nāl̄r calm: vngat̄ istovngūto. Extinguatur argētum viuū: et cum litargirio: aceto: et oleo misceatur: et vngatur ex eo cingulus factus ex filis laneis: cum quo pediculosis cingat̄: et iterficiēt oēs pediculi. **S**i autē corpus fuerit frīde complōnis. R. auripigmētū: olei: amigdalis: amaray: et aceti: et inungat̄ corpus: aut corrigia: seu cingulus: vt supra: et carni applicet̄: et hoc est agruuz in religiosis. **A**liud. R. arsenici rubei: staphisagrie: el/lebori albi: baurach añ. terātur et misceātur cū aceto: et fiat inūctio decē diebus continue: et dimittat̄ sic omni die cū vngūto per horā: et postea abluat̄ cū aq̄ calā. **A**liud. Suffumigent̄ pāni omni die cūz elleboro albo: vel lupinis: aut cum ciclamine. i. cū pane porcino: vel cū folijs citri. **E**xperimentum cōtra pediculos: et lēdines: et pelli/ctios in q̄cūq; pte corporis sint. R. thuris: myrrhe: aloes añ. ʒ. i. misceātur cum lardone porci: et inūgant̄ ptes: vbi generātur. **E**xperimentum ad idē in omni pte corporis fumātur grana staphisagrie: et pistētur: et misceātur cum vino acerbo deinde appropinquet̄ liniēdo ptes vbi generātur. **U**bi nota: q̄ staphisagria: que vocat̄ herba pedicularis a tota specie interficit pediculos et in auribus: et iō terietur et puluerifcat̄: et supra carnes crudas aspgit̄: et datur auribus: et occidit pediculos. **U**bi autē velis aues bene mundificare a corruptionib^o: puluerifcet̄ aloes et aspergatur supra carnes crudas: et dētur volatilibus de rapina viuētibus. **A**duerte: q̄ purgato corpe fm̄ exigētiā humoris peccātis sola mūdicia corpis et cutis: facta cum balneo aque decoctionis absynthij: et cum cōtinua pmutatione pānoꝝ lineoꝝ alboꝝ mundorū lecti: et vestimentorū impediret gīoneꝝ pediculoꝝ: et gīatos destrueret. **E**t p̄r aduertēdum: q̄ multitudo pediculoꝝ est signum p̄mum ad lepraꝝ p̄to tāto: qm̄ sicut lepra generat̄ ex humoribus corruptis cū diminutione calozis naturalis: et ebullitione calozis extranei: ita et pediculi gīantur ex humoribus corruptis: cum in eis incipit fieri ebullitio: l̄s non sit tāta mae corruptio cum sit gīo pediculoꝝ: um.

Cum igit̄ incōpletum p̄cedit cōpletum: sequitur q̄ pediculi: vbi est corruptio incōpleta: p̄cedit lepra: vbi est corruptio cōpleta. Non obstāt: q̄ mā pediculoꝝ suscipit sp̄ritum vite: et in lepre sit corruptio et mortificatio: sed hoc signum non est necessariū signū aduētus lepre: sed est signum remotū: qd̄ potest multis modis impediri: vt dēss̄ est in curatione: l̄s. n. veniant pediculi per viam mundificationis: non tñ veniūt per viā mūdificationis cōplete: qz sp̄s vite in mā pediculi susceptus ex putrefactione traxit originē. **U**ltimo intelligēdū: q̄ pediculi primogenit̄ a calore nāli māz pellēte ad exteriora: que circa cutē expulsa: et nō regulata a calore nāli: et ibi retēta recipit calorem extraneū: et ppter sui dispōnem putrefit et corrūpitur: et tandem materia illa cum declinet ad calidum et humidum suscipit sp̄m vite: sicut contingit in alijs aialibus generatis per putrefactionem.

De magnitudine capitis puerorū.

Capit. xiiij.

Hoc dicitur aliqui pueris: vt exeat cū magno capite et post exitū augmētetur vltra modū. Et sic cōtingit aut v̄tositate grossa gīata in capite: aut ex aggregatione aque icluse in eo: et eius cā sepe est obstetrix: que cū eruit ex infantem: cōp̄imit caput: et p̄r orificia venarū: et currit sub cute sanguis aquosus: et aliqui sola hūiditas: et q̄nq; hec hūiditas est inter craneū et cutē: et tūc appet tumor. et si cōmp̄matur digito: cedit et sentit eger dolorē et mordicationem in p̄tibus extrinsecis. Aliquī autē est iter craneū: et p̄iam m̄sem: et durā m̄sem: et tūc eger sentit gravitatē interius: et cūz difficultate claudūtur oculi. Et aliqui nō possunt claudi: assidue et lachrimātur: et stāt apti intuētus in vnum locū: et hec non curat̄: vt dicit Auiē. Si v̄o sit extra craneum: et hūiditas non sit multa: incidat̄ cutis fm̄ latitudinem. Si vero multa fuerit: secect̄ in cruce: et in pluribus vicibus eūctur: deinde cū huius et vnguētis conuenientibus curet̄. Et si caro nō generat̄: considera colorē ossis. Et si os fuerit alteratū: radatur leuiter. Si vero hūmiditas sit pauca: aut ventositas: purget̄ caput nutriticū cum hyeris magnis. Et caueat ab oibus ventosis: deinde in naribus pueri inciat̄ oleum amig. amaray cū oleo de been. vel cum aqua maioran: deinde fiat emplastrū capiti de olibano: sarcocolla: serapino: gūmi arabi. amigdalis amaris: aut pistet̄ alleū cū cortice cū modico olibani: et applicet̄ capiti naso: deinde mitte in narib^o de fel lucij: puras aut capitis inālis non curatur.

De dolore capitis.

Capit. xv.

Soda: siue dolor capitis est accūs p̄ris malā complōnem. Et qm̄ dolor app̄hendit totum caput appellatur cephalēa: aut ouū. Et qm̄ app̄hendit medietatē capitis: appellat̄ emigranea. Quādo d̄o app̄hendit minus medietate: appellatur clauus. Et si fuerit tenens totum caput: et adeo fortis et habituatus: seu antiqu^o: q̄ patiē non possit tolerare magnam claritatem: nec altam voces appellatur dolor galeatus.

Et causa huius in genere est triplex. s. mala complō: diuersa solutio continui: aut vtrūq; t̄c. n. extrinsece sunt multe: aut est casus. Percussio at̄ est caliditas solis: signis aeris: aut vnguētum calm: aut frigiditas aeris: aut vnguētū frigidū: aut hūmiditas aquarū: aut vnguētū rum t̄c. aut: est insufflatio fortis ventorū meridionalium: vel septentrionalium. aut vapores eleuari a rebus extrinsecis: sicut a cadaveribus: ab assa fetida: ab aromatib^o: vt lilio: musco: t̄c. aut cū respiciūtur putei antiq; aut motus magn^o aialis: vt forij ira t̄c. aut corpalis: vt cursus salt^o: coit^o: aut supflu^o son^o: aut reple^o: aut assūptio fumo sorū: seu vaporosoꝝ ciborū: vt allea: cepe: pōri: et vinū potēs: et vinū nouū: fruct^o: et nu. et filēs cibi: aut tribil^o son^o:

et tonitruū rē. aut nimia cooptura capij. **C** Et signa harum carum hñr ex r'one ab iñrmo et p' vifum: tactu: iu/ uaria: et nocētia. Cōfideret et si color est rube: aut citri/ nus rē. Tāgatur si ex calitas: aut friditas rē. **C** Læe in/ trinsece sunt duplices: cū mā: et sine mā. Et cogſcunt. Nā si caput est graue: fimilr si inclinet et subito elleuet: et sen/ tiatur pturbatio: aut et appareāt supfluitates descende/ re ad palatū: oculos: aut nares: signū est: q' cū mā: si non: nō. Dolor aut fortis antiqu' galleatus aduenit pp' q'sda: et extrinsecas: et pp' q'sdā intrinsecas. **C** Cause extrinsece sunt due. Prima est frēqns et multa comestio ciboꝝ vapo/ rosoꝝ: sicut sunt allea: ceper: et similia: de quibus supra d'cū est. Alia cā est nimia cooptura capitis: sicut cōtingit his: qui in pueritia assuescunt nimie cooptura capitis: et semp' in etatis p'cessu: in sui capitis cooptura addēdo pcedunt: qñq' duplādo: qñq' triplādo caput: vel birreta: et qui qñq' assuescunt in pueritia portare pelles in caput: ex hac. n. nimia capitis cooptura caput nimis rarificat: ca/ lor inatus resoluif: et ex pñti caput vehemēter ifridatur: et tādem mortificat. Cause intrinsece sunt due. s. fortis et intēsus cerebri sensus: et cum hec debilitas nālis eius.

C Pronosticatio. Urina vt subingaliū pñtem capitis dolo/ rem: aut futurū significat. Item vīna cū circulo opaco si gñificat dolorē capitis. Item vīna alba et tenuis in febrī bus acutis sine crisi significat dolorē capitis: eo q' mā re/ pit ad caput. Item oīs dolor capitis tollēs somnū et cibū est mortalis. Item dolor acutissimus cū alijs malis signis est signū pñtiosum: s. sepe significet crīsim: et tūc est cum signis bonis. Item dolor antiqu' galeatus inter oēs est peior: difficilis cures: et frēqnter in sempiternū incurabilis. Item oīs dolor cū reumate malus: q' oēm rectā opōnem impedit. Item dolor ad quem sequitur apostema: eductio oculoꝝ: aut nimia submersio est mortalis. Item dolor ca/ pitis repētinus cū voce malus: q' apopleiam significat. Item puatio doloris capitis in febribus acutis mala: q' significat stuporē. Si vero dolor sit cū mā: tūc adest gra/ uitas capitis rē. et tūc aut sanguis est in cā: quod scitur ex rubedine caloris faciei: ex aptione venarū in albo oculoꝝ: ex salina dulci: ex insomnietate q'dam: et ex augmē tatione doloris in auroa omni die vsq' ad tertiam. Et tunc sloborhomet cephalica: si cōplexio: etas: rē. cōfense rint: si non vētosetur: ligens et fricētur membra opposita. Utatur cibis generatibus paucū sanguinē cū stipticitate vt aggressa: vino granatoꝝ rē. Dino vitet vinū: siue cau/ sa sit calida: siue frigida eo q' a p'p'etate debilitat nervos: et facit trāsire supfluitates ad caput: q' pcutit mētem assel/ let bis in die. et si non fiat clystere. **C** Deinde alterent frōs et timpora cū isto. **R.** olei ros. vel violati. **ʒ. ij.** aque rosate **ʒ. s.** aceti. **ʒ. i.** hoc. n. comenit p'hibēdo ascensum vaporuꝝ: et alterādo caput: ac et cōfortando: q' stipticū. **I**bi vō vir/ tus esset debilis: vt in infante albo: et in sene: et textura ca/ pitis rara: tepidū administrat: q' fridum inimicū nervis s'afor. **C** Si vero dolor p'seuerauerit: tūc cōpetit hoc so/ lutiuū. **R.** p'runoꝝ damascenoꝝ. **xij.** tamarindoꝝ. **ʒ. i.** flo/ ruꝝ boraginis: et buglosse añ. **ʒ. s.** ordei. **ʒ. ij.** coqñt in lib. **s.** aque: et bulliāt vsq' quo ceperit virtutē harū rep' et col/ lature ifundat per noctē mirabolanoꝝ citrinorū. **ʒ. i. s.** vel **ij.** et de mane cum manibus exp'matur: deinde addatur. **ʒ. s.** zuchari albi et nō rubei: q' illud est calidiū melle: de/ inde addatur cassie mūde. **ʒ. i.** vel. **ʒ. x.** fm diuersitate cor/ porum: et in auroa tribuat: et parū dormiat: sed cum in/ ceperit operari: nō dormiat. Deinde obseruent consuetā precepta medicorū: que nō recitātur: q' practicatibus de/ bent esse nota. Hoc enim medicamē conuenit: q' que pro/ sunt cholere p'sunt sanguini alterato: ita dicit Viaticus se cūdo libro: canone de causa doloris capitis: deinde capi/ ti app'oximetur medicamē frigidum remouēs calidital

tem: et lenitiū remouens resolonem cōtinui: sicut incoꝝ/ porādo semel alte: aut alia frigida cum aceto rē. **C** Si aut dolor pueniret ex cholera: q' scitur ex mordicatio/ ne: et adustione cū pūctura: et vigilijs cum citrinitate cor/ poris: non tñ cum multa grauitate capitis: auget tamen dolor de tertio in tertium: et maxime in tertia hora diei: et tūc magis infestat ante cibum. **C** Et tūc si cholā est sub/ tilis digerat cum isto. **R.** endiuie: scariole añ. **M. i.** sūmi/ tatum papaueris albi. **ʒ. ij.** quattuor seminum frigidorū: cōmuniū. **M. s.** vuay mundatay. **ʒ. s.** bulliāt in lib. **ij.** aq' vsq' ad cōsumptionem tertie ptis: collatura syrupizetur cum zucharo: de quo detur singulo mane. **ʒ. ij.** vel circa cum duplo aque repide fm antiquos: fm vero moder/ nos cum aquis puenientibus: vt aqua endiuie rē. **S**i co/ lera esset grossa: addatur radicū acori: et ciperi. añ. **ʒ. i.** se/ minis: basiliconis: anisi: feniculi. añ. **ʒ. s.** tūc nō ponat pa/ pauer: q' ingrossat. **C** Syrup' magistralis. **R.** osizacha/ re: syrupi de endiuia. añ. **ʒ. i. s.** syrupi nenufaris. **ʒ. s.** q' ifri/ gidat: et dirigit virtutem alioꝝ ad caput: aque endiuie. **ʒ. iij.** aque capilli veneris: aque buglosse. añ. **ʒ. i. s.** et sic de alijs aquis frigidis fm q' medicus querit plus vel mi/ nus infrigidare rē. pro duabus vicibus. Solutium ad idem: et pmo in forma liquida. **R.** floꝝ violay: nenufaris. añ. **ʒ. i.** floꝝ stichados arabici. **ʒ. i.** q' dirigit ad caput. p'ri/ noꝝ damascenoꝝ. **xij.** tamarindoꝝ. **ʒ. i.** vuay passay: or/ dei. añ. **ʒ. ij. s.** mirabolanoꝝ citrinorū gumosoꝝ infusorū: per noctem in. **ʒ. vj.** p'dicte decoctionis. **ʒ. s.** vel circa fm quātitatem māe et tenorez virtutis exp'matur fortiter de mane: deinde addatur cassie mūde. **ʒ. i.** aliquādo si passio esset fortis: additur de electuario: de succo rosarū. **ʒ. i.** vel **ij.** Ad idem in forma confectionis. **R.** electuarij de succo rosarum. **ʒ. iij.** cum zucharo fiat bolus: et de aures: et ad/ ministretur in auroa: vel. **ʒ. s.** de dyaprunis: et sic de alijs confectionibus puenientib'. In forma pillulay. **R.** reubar/ bari. **ʒ. ij.** mastice. **ʒ. i.** scamonee p'parate: spice nardi. añ. **ʒ. s.** fiat magdaleon cū succo apij: et cū vino: dosis est. **ʒ. i.** Et nota: q' pillule cōmuniter in soda sunt meliores q' potiones: deinde vngat caput oleo. ros. nenufarino: aqua rosata: et sic de alijs infrigidatibus. **C** Si vero mā dolo/ rem capitis cāns sit frigida: tūc aut est cum reumate: aut sine: cognoscat tamen ex colore albo: somno graui: multi/ tudine supfluitatum: frigiditate capitis: et timporum do/ lor non est acutus: sed grauis valde adest ibi fastidiū pi/ gritia: vīna est alba et spissa: egestio non est tincta: multi/ plicatur dolor cum grauitate in nocte: etas: t'ps: p'suetu/ do: regio: regimen p'teritum: et sic de alijs consentiunt: et sic de multis alijs signis: que habent ex consideratione rerum nālium non nālium: et p'ter nām. Considera et si gna sumpta ab actione lesa q'litate mutata exēite muta/ to: vt patuit supra explicādo signa aliqua de his. **C** Si ergo mā non reumatizat digerat cum isto digestiuo. **R.** radicū ciperi: acori. añ. **ʒ. ij.** astrologie rotūde. **ʒ. ij.** inte/ riorum squile. **ʒ. i.** vtriusq' saluie: centauree minozis: ma/ iorane: folioꝝ lauri: betonice. añ. **M. i.** rute: ligritie: rosa/ rum. añ. **M. s.** feminis anisi: sifeleos: florū: rozis marini. añ. **ʒ. s.** vuay passay modo datay a nucleis. **ʒ. i.** vtriusq' stichados. **ʒ. s.** aceti albi. **ʒ. i.** decoqñtur in sufficiēti quan/ titate aque clare: deinde cum melle et zucharo. añ. lib. **s.** syrupizetur fm artem: vbi vero mā esset multum frigida possunt addi species he. scz gariofilozum cubebarum: pi/ ce: piperis. añ. **ʒ. i. s.** et erit delectabilior. dosis cōmunis est singulo mane. **ʒ. ij.** cum duplo aquarum conuenien/ tium. Recepta magistralis. **R.** syrupi de stichados ori/ mell' p'positi. añ. **ʒ. i.** oximel: sglitici: mell' ro. añ. **ʒ. s.** def' cū aq's distillat: vt aq' saluie betonice. añ. **ʒ. ij.** aq' mellisse. **ʒ. i. s.** aq' floꝝ rozis marini. **ʒ. s.** et sic d' alijs: vt aq' radicū rē. et aromatizet cū modicopluere nucis mus. et gariofilo/

riū: vel pōt dari cū. 3. v. aque decoctionis stichados: nucis muscate: anisi: saluie. añ. 3. s. zucchari rub. 3. ij. z sic 3 alijs appropatis. **C** Si vō mā frida reumatizet. 3. folioꝝ cy/ pessi: saluie. añ. 3. ij. ligni aloes. 3. ij. nucis muscate: nucis cypsi. añ. 3. s. bulliāt in aq̄ pueniēti mellis electi: zucchari rubei. añ. lib. 5. syrurizet: sicut decet def cū aqs: vt sup̄. **C** Eūantia s̄a de capite. 3. pillule cochie Rafis de/ scripte 9° Almafous cap. i. valde pueniūt: dosis cōis ē. 3. i. Alie ad idē. 3. pillulaz cochiaz. 3. ij. pulpe colloqnti/ de: bdelij. añ. 3. i. vel. i. s. reformēf cū syrupo de stichados vel cū aqs maiorane: betonice: saluie. añ. quātum sufficit dosis est. 3. i. Ad idē pillule cochie Salieni. Ad idem in forma liqda. 3. yerepigre. 3. s. agarici. 3. i. spice croci. añ. 3. s. salis gēme gra. i. distempetur cū aqua decoctionis stichados: saluie: nuc. mus. z anisi. 3. v. vel. iij. z est cōis dosis. **C** Recepta tñ magistralis pillulaz est. 3. pillulaz cochiaz: pillulaz de yera. añ. 3. s. reforment vt sup̄: z fiāt septē pillule: deinde eūata mā s̄fortef cerebz. **C** Pomuz ergo pueniēs. 3. ligni aloes: stichados: calamētī: stozā/ cis: calamite añ. 3. i. laudani puri. 3. s. nucis mus. gariofi. seminis basiliconis añ. 3. s. puluerizētur: z cū aqua rosa/ ta: z maiorane: in qb^o sit aliqd de musco fiat pomū. Pro diuitibus air addaf ambra: z erit validus. Loco ēt aq̄ potest addi de balsami oleo: aut de lilio: aut de castoreo. Ad idēz v3 odorare nigellā torefactā in sindone ligatā. **C** Si vō melia sit cā doloris capitis: cuius sig^o sunt pui/ tas coloris: qz fuscus plūbeus: vel citrinus: friditas capi/ tis z timpoz: somnia terribilia: vzia glauca: subtilis: ege/ stio fetida: citrina: vel nigra: dolor angef post nonā vsqz ad solis occasum: etas: 3. 3. **C** Digestiū cōe. 3. boza/ ginis: buglosse añ. 3. i. s. radici feniculi petrosilij: cipi: aco/ ri añ. 3. i. iterioꝝ s̄gile. 3. i. maiorane: saluie: betonice: fo/ liorū lauri: mellisse: fumiterre añ. 3. i. s. anisi: maratri: basiliconis: assari añ. 3. ij. ligritie rase: vuaz passaz mun/ dataz añ. 3. i. vtriusqz stichados: floꝝ rozimarini añ. 3. ij. floꝝ buglosse: boraginis añ. 3. ij. aceti. 3. i. bulliāt in cōue/ nienti aqua: z cūz melle z zuccharo añ. lib. 5. artificialis syrurizent: de isto datur. 3. ij. cū aq̄ tepida: vel cum aqs appropatis. **C** Recepta magistralis. 3. syruripi de epithi/ mo. 3. i. s. orimellis s̄llitici: syruripi de fumoterre añ. 3. s. misce: z cū. 3. vj. aque boraginis: buglosse: saluie: nenufa/ ris añ. def in mane. **C** Ad idē. 3. syruripi de epithimo: sy/ ruripi de fumoterre añ. 3. i. orimellis s̄llitici: syruripi de sti/ chados añ. 3. s. aque saluie: betonice: buglosse: mellisse añ. 3. ij. fiat iulep p duabus vicib^o: z aromatizet cū mo/ dico nucis mus. **C** Et nō: q̄ digestiua māe fride capif de bēt actu eē cala: vel tepida. Eūantia p̄: si pillulis cochijs addaf ellebori nigri: sene z epithimi s̄solati añ. 3. i. ita q̄ dosis sit. 3. i. pueniūt. Ad idē valēt pillule de lapide lazu/ li: de lapide armeno: vt p3 p Mesue i antidotario. **C** Ad idem in for^o liqda. 3. mirabolanoꝝ chebuloz añ. 3. i. tur/ bith. 3. i. pistētur: z bulliāt in lib. i. aque clare: z in fine q̄si decoctionis addaf sene: z epithimi añ. 3. i. s. z nō ponant in p̄n^o: qz resolueret eoz v̄tus: z de p̄dicta colatura dulco/ rata cū zuccharo albo dens. 3. iij. vel. iij. in mane. In for/ ma p̄fectionis potest dare de diasene. 3. iij. vel circa in die seq̄nti in auroa. tribue 3 de aurea alexādrina. aut de ty/ riacā antiq̄ añ. 3. ij. cū. 3. iij. boni vini: p̄nt eē decoq in vi/ no gariofli: nux musca. zc. maxime in senectute: z in hye/ me. **C** Deinde emplm pueniēs capiti. 3. marubij: absyn/ thij: rosay: floꝝ camomille: melliloti: bulliāt in aqua: cui addaf lib. 5. farine senu greci: emplastretur caput rasum. **C** Sacculus ad idē. 3. stichados: camomille: calamētī: maiorane: folioꝝ lauri añ. 3. i. nucū cīpsi: corticū citri añ. 3. ij. nucis musca. gariofli. añ. 3. i. macis: spice: ciperi: calami aromatici: pipis nigri añ. 3. s. ex his puluerizatis fiat sacculus cū pāno scarlatino: z ex his potest fieri vn/

guentū: aut cerotū addij cera: rasina: oleis lilij: nardini/ costi zc. Et si ex his p̄dictis: aut ex aliquibus eoz suffumi/ getur caput vna cū thure: ligno aloes: vernice: myrrba: nuce muscata: iuuabit. **C** Fiat lixiuū: quo decoq̄tur sti/ chados: floꝝ camomille: folliculoꝝ sene: folioꝝ lauri: san/ fuci: assari añ. 3. s. **C** Lysteria pueniētia z s̄lir lorionis po/ nūtur ifra. Ubi 3o māe cāntes dolorē capitis fuerūt cō/ pofite. signa erūt cōposita s̄lir: z cura v3 esse cōposita ag/ gregādo remedia supius dicta s̄m magis z minus: iuxta dñum humoris peccātis in tali mixtura. Et si isto modo nō curef p̄nt fieri duo cauteria. 3. nō sint in vsu. Unum in anteriori pte inter frontē: z iūcturā. Aliud in posteriori pte inter duo cornua capitis: z reperta sunt iuuare: vbi alia nō p̄tulerint. Si vō dolor capitis puenierit p cōmu/ nitate: seu ex cōpassione alterius mēbz mādatīs: qz 3 ta/ lis mā: a qua pēdet: nō sit in capite per eēntiaz: 3 ab alio mēbz sibi cōmunicet per viā deriuationis: seu defluxus hoc p̄tingit multipl̄r s̄m diuersa mēbz mādatia. Nam si pueniat a stomacho scif per grauitatē stomachi: nauſeā vomitū: fastidiū per malitiā digōnis zc. z tūc si cholā pec/ cat in stomacho: dolor magis infestat caput ante cibuz: si ex flegmate: vel melia magis post. **C** Nota tamē: q̄ ois dolor capitis a stomacho a q̄cūqz causa sit: minor est post cibū. qz cibus impedit ascensum illoꝝ vaporū. Si ex epe/ sentif dolor in hypocūdrio dextro: dolor est magis in dex/ tra pte capif pp colligatiam. Si ex splene: est per op^m. Si ex vētre: dolor est in anteriori pte cū alijs signis dicen/ dis infra suo loco. Si ex matrice: dolor est circa occiput cum gurgulatione matricis: z sic de alijs. **C** Et tūc p/ ra requiritur duplex intētio. Prima est curare mēbz mā/ dās alterādo: eūando: deinde s̄fortādo. Secda est s̄forta/ re: mūdificare mēbz: cui mādaf. scz caput: q̄ne recipiat. Si vō dolor pueniat ex vētositate in capite: q̄ scitur ex tonitru z strepitu: z motu de loco ad locū: tūc abſtineat a vaporosis: vt ab alleis zc. z si eget purgatione purge/ tur. Et si puenierit ex vēto: vngaf caput ex oleo ro. z mir/ tino: similr distilef in auribus z naribus aliqd de his vta/ tur zuccharo cum coriādro. Ubi causa sit frigida corpo/ re mūdificato odorēt muscū ambra: suffumigaf cū aniso: spica nardi: folijs lauri: vngaf caput oleis calidis: vtatur aurea alexādrina. Ubi 3o causa sit calida corpore mūdi/ ficato odorēt rosas: violas sandalos: camphozaz: z aquā rosatam: vngaf caput oleis frigidis: z vtaf rubea troci/ scata. Si vō dolor veniat ex v̄mibus q̄ scif ex corrosio/ ne: dolore acuto pūgitiuo: pruritu nasi: z sic de alijs: cu/ ra est remotio cause aūtis q̄ dices in capite. de vermibus: vt qz purgef caput: z olea de absynthio: z amigdal/ amaris inicianf per nares zc. **C** Si vō pueniat ex debilitate cerebz: q̄ scif ex magno sensu eius: ēt qz a quacūqz faci/ li causa ledif: z tūc purgef caput si expedit: deinde vtatur cibus facilis digōnis: z sūme abſtineat a vino potenti zc. deinde vtaf oleis z conditis s̄fortātibus. **C** Si ppter se/ brem: confortet caput cū oleo rosato: mirtino zc. Et idēz fiat: si puenierit a supfluo coitu vtendo: tūc cibus: resum/ ptis: vt vitelis ouoz zc. Si ex p̄cussione vngaf loc^o oleis confortātibus: vt rosato: mirtino zc. deinde s̄botohome/ tur si adfit conueniētia particulariū: si non dysterizetur: deinde def medicina laxatiua. Et si est vulnus: alteretur mala complexio: z sic vltra s̄m intentiones: que occur/ rent medico. **C** Cura aut doloris capitis ex ebrietate est vt statim cōdat caules: z eoz trūcos: citonia: z pira: et breuiter oia stiprica. Puluis enim est p̄seruatiu^o ab ebrie/ tate. 3. coriādrī sicci: sumac berberis: seminis citonioꝝ: z caulij: spodij. añ. 3. i. caphoze. 3. s. fiat puluis: 3 si incur/ rit ebrietatē: p̄curef vomitus cū aqua calida: z oleo aut cū semine rassani: attriplicis bulito cū orimelle: z intro/ mittat ēt digitos in gula. Et si nō dormiūt: vngatur ma/

nus & pedes cū oleo: sale: & aceto: & testiculi in viris: & mā mille in mulierib⁹. ¶ Et si nō curaf: fiat clystera cū yepapigrā: vngaf caput cū oleo ros. mirrino ꝛc. vbi vō do/lor capiti sit multū fortis: oī galea: siue onū: & si cū mal/leatione ꝛc. tūc si cā est calida flōmes p̄ 2 multotiēs detur de cassia fistula: aut fiat clystere ex decoctiōe violay: mal ue mercurialis: cū cassia: & oleo vio. & si nō auferf dolor: inūganf tympora cū oleo ros. opio sandalis: galla: & camphora: addito modico croci. Si aut cā fuerit frida: pur/gerur sepe cū aloet: & mastice ꝑfectis cū succo absynthij / mente: deide euapozet cū aniso crudo cocto in aq̄ trahē / do vaporē per nares: & est exp̄tum. Idē opatur capipur/ gum: succi yreos: idē aloes si cū oleo ro. & aceto dissoluatur: aut cū succo caulii: & inde caput liniaf. Idē facit po/ tare vinū in infusionis vsuce. epithima a quacūq; cā proue niat: & maxime in soda t̄pali: siue perīodica purgatione conueniēti ꝑmissa pueniēs. ꝛ. floz. camomille: melliloti: rosay: violay. añ. ʒ. j. decoq̄ntur in aqua: & in ea submer gatur spōgia: que capiti sepe reiteret. ¶ Ad idēz. ꝛ. olei violati: nenufaris: rosati. añ. ʒ. j. camomille: lacris mulie ris. añ. ʒ. ij. calesiat: & embrocet caput: si nō adsit reuma. Si nō dolor pueniat ex vaporibus extrinsecis fetidis at trahātur boni odores t̄pati: vt rosay violay ꝛc. & si fue/ rint calidi odorēt camphorā: & sandalos: deide attrahat sepe per nares aquā rosatā: in qua infusum sit aliquid de camphora. Si vō fiat odoribus bonis: vt ex musco: odo ret camphorā. Si ex camphora: odorēt muscū & ambriā. Si nō dolor fiat a solōne p̄tinuitatis: cū qua vt pl̄m ma/ la cōplexio cōplexat: aduertēdum est: q̄ ille dolor fieri po test a solōne p̄tinui manifestavel occultā: & ille dolor q̄n/ q̄ est in cuti capitis: & carne exteriori: seu in musculis frō ris: & tympoz: & q̄ncq; est in gingiua m̄e tegēte craney: a pte extrinseca: q̄ncq; est in pia: vel in dura m̄e: & q̄ncq; in p̄aniculis diuidētib⁹ subam cerebri: & in anfractib⁹. ei⁹ in ipsa aut suba cerebri nō accidit dolor: q̄ insensibilis ē. Sed q̄liscūq; fuerit hic dolor de modis recitatis: similis est modus cure. Curef ergo: vt expedit in ꝑ̄ cum ꝑhibē tib⁹ fluxū materiay ad locū: & malā cōplexiones: vt cū oleo ro. vel albumine oui cōquassato: vel cum eis simul mixtis: & subsequēter cura ꝑficitur: sicut curātur vulnera manifesta: cōtusiones: vel vlcera in sequendo doctrinam Aviē. quarta q̄rti: vbi hec materia ꝑtractatur. Solō aut continuitatis occultā: que est q̄dam extēsiō p̄aniculoz: siue musculoz: curaf cum supradictis remedijs eūanti/ bus: & resoluētib⁹ talem mā facietem illā extēsiōnez: & solōnem continuitatis occultā. ¶ Clarificatio. Intellē gēdum est ꝑmo: q̄ in cura doloris capitis maxime a mā q̄liscūq; fuerit illa mā ꝑdente sūme pueniūt fricationes: & ligature ex pte opposita: & ventosay applicationes ad spatulas: nates: & crura: & ḡialr oēs diuersiones. ¶ 2⁹ in telligēdum est: q̄ si vapozes trāsmittātur a stōcho: & ma/ xime sumpto cibo inducētes dolorē in capite assumat in firmus post cibū de coriādris ꝑfectis: vel modicū de dya citoniten cū zuchcharo: & absq; aromatib⁹: vel de citonio cocto in vino ꝑtico: vel in puinis assato cū modico zuc/ chari. ¶ 3⁹ intelligēdum est: q̄ in cura sode: seu doloris ca pitis pueniētis a mala ꝑplone calida cuz mā sanguinea: vel cholica sistēte eēntialr in capite: & non ab alio mem/ bro cōicata ordinato regimie vite: vt sup̄ dēctū est: & leni/ tione vētris ꝑmissa cū cassia: vel māna ab. ʒ. i. s. vsq; ad. ʒ. ij. distēmpata cū aq̄ endiuie: vel cū decoctione cōi recenti vel saltē cū clysteri lenitiuo: fiat flōmia de cephalica ve/ na: vel de vena cōi: si sanguis abūdat in corpe toto: & i ca pite: & in quātitate pueniētis s̄m vtutis tenozē: & ꝑticula/ rium pueniētis: & cū scōatione si expedit. Et si ē cholica admixta t̄n cū sanguine d̄natur in capite: vel in corpe to/ to eodē mō ad flōmiā deueniaf in quātitate: & hora cōue

niētī. ¶ Post ꝑdicta aut ad digerēdum talē mān calām ꝑtentā in capite est solite veniēdum: vt si sanguis: q̄ d̄na tur: & est cā hui⁹ male ꝑplonis atq; doloris in capite est grossus: subtilief cū digerētib⁹ sanguinē grossum dicij in cura febrū staticay: seu melicay: & in sūmula n̄ra alle/ gata. Si aut sit subtilis choleric⁹: seu sit cholā pura: vel ē admixta cū sanguie digeraf: & cū syrupo acetoso sim plici ꝑmixto cuz aqua simplici: vel endiuie in ꝑportione maiori q̄ si ipse syrupus: & cū. ʒ. ij. syrapi misceant. ʒ. iij. aque ꝑ vna vice: & syrupus violatus ē multū ꝑfert eodē mō l̄mphar⁹ ad digerēdum talē mān calām: & maxime cholican. Silr ē valet digestiua mā: vt solutiua eūantia mān cholica: de qbus sup̄ dēctū est admistrenf cū abster siuo potu post medicine opōnes. & cū clysteri lauatiuo ea dez die ante cenā: vel saltē in sequēti mane ꝑ potu abster siuo sūmatur vna scutella aque ordei cum. ʒ. i. s. vel saltē cum. ʒ. i. pulueris zuchchari rubei. Quidā medici dāt bro dium macrū pulle iuuenis cū zuchcharo rubeo: sed plus conuenit aqua ordei. ¶ Clystere lauatiuū sic fit. ꝛ. aque ordei librā vnā & mediā pulueris zuchchari rubei. ʒ. ij. mī sce. Et si expedit: iteret digestiū & pharmacū solutiuum illavariādo & inouādo s̄m q̄d expedit: vt ꝑ syrupo aceto so simplici def oxizachara simplex: vel aliusi syr⁹ ꝑꝑo/ portionalis. ¶ Quarto itelligēdum est: q̄ semp in deco/ ctionibus: que sunt ꝑ passionibus capitis: non ꝑmitta tur: quin modicū de stichados: vel de nuce muscata: seu sansuco securissime apponaf vt v̄rus talis medicine por tetur ad caput: nō obstāte: q̄ mala ꝑplō calida dominef. ¶ Quinto itelligēdum: q̄ non solū supradicti syrapi: vel alij consilēs: seu aque distillate: vel decoctiones pueniūt ad digerēdum q̄sdam mān contētās in capite: sed emp̄ta etiā embrocationes: inūctiones: & odoramēta: vaporatio nes: & suffumigia: & quecūq; alia quōcūq; & qualrcūq; capiti appoximata idem efficiūt. imo fortius opantur: & melius q̄ syrapi. Et ideo in cura huius male ꝑplonis: a qua puenit iste dolor: & soda laudaf: & cōuenit vltra ꝑe/ dictos syrupos: & aquas: odorare fridas res: & aq̄s vir/ tualiter fridas per nares atrahere: vt aquā rosatā: vel violatā: & similes: & caput inūgere cum oleis frigidis: vt cum oleo violato: & similibus: & ip̄m caput embrocare: & vaporare cū decoctione facta in aqua simplici: cum flori bus camomille: rosas: violis: floribus nenufaris: cortici/ bus mādragore: & papaueris: solijs vij & salicis cū mul ta lactucapmixtis. ¶ Et hec fiant semp eūone ꝑmissa vsq; ad t̄ps status: si expedit. ¶ Sexto itelligēdum: q̄ in quibuscūq; embrocationibus frigidis: que capiti ap/ proximantur: siue in vaporationibus: vt semp cum illis apponatur de floribus camomille vt malitia fridozum: si qua est eq̄liter remittatur: & virtus medicaminū frigi/ dozum trāseat facilius ad interiora. ¶ Subsequēter au/ lutione addaf in embrocatione ꝑdicta plus de floribus camomille: & de stichados: & melliloto vsq; ad finem cu/ rer: sic ēt fiat ꝑmixtio oleoz calidoz & fridoz ad inui/ cem. Et si cū hoc ēt in corpe toto adhuc ꝑseuerat domi nium sanguinis: vel alioꝝ humoꝝ admixtoꝝ cū sangui ne: secure iteret s̄lobothomia de vena cephalica vel com muni: ēt in quocūq; tpe morbi: & sit quātitas sanguinis ex trahēdi s̄m virtutis tenozē & particulariū conueniētīā: & s̄m iudiciū ꝑeriti medici. Et si dolor iste prolongatur atq; ꝑseuerat: ita q̄ chronicus fiat ꝑdictis oibus iam factis: & ordinatis est licitū: & conueniēs venam frontis: vel nasi s̄lobothomare obseruatis conditionibus sup̄ ꝑa/ ctie tota cum dominio sanguinis. Similiter ēt in hoc ca/ su appositio vētosarum ad spatulas cū scarificatione est vtilis & pueniens. Et si dolor adhuc ꝑseuerat reiterare

conuenit remedia supius pmissa per ordinē. **C** Septimo intelligēdum: q̄ si sōda: seu dolor capitis a mala p̄lone frida cum mā fiat statica. s. vel melica: ē lenitio vētris cū cassia fistula: vel cū māna est a medico p̄mittēda: distemperata tñ cū decoctione cōmuni absolute plata: addito quid modico in ea de stichados: vel de sanfuo: z clystēria cōmunia sepe fiāt: vt vter lubricus teneat: in q̄bus semp. 3. j. yerepigre ponat. Sic ēt regimē cibi z pot' aliorum p̄riorū huic male p̄lone cū diligētia ordinē: sicut in cura staticay z melicay in sūmula n̄a febrili hēbitur: de inde sine t̄pis iteruallo p̄dictis ordinatis. z factis ad digestiua ordinate pcedat: z p̄mo cum syrupo de sticados: cuius dosis est vsq̄ ad. 3. ij. lymphato cū aqua feniculi: v' sanfuci: z subsequēter digestiua me' vna de medicinis eua cuatibus flā: seu meliam supius posita secure sūmat: vel loco eius. 3. i. de pillulis chochyis secure sūmat. vel. 3. i. de pillulis de yerapigra: que tradunt a Nicolao in suo antidotario: addito vno vel duobus granis dyagredij: vel etia non addito dyagredio s̄m iudicium periti medici. Et ipsa yerapigra assumpta in dosi vsq̄ ad. 3. i. distemperata cum decoctione cōmuni: addito stichados z sanfuo: l3 sit in gustu displicibilis ē sūme pueniēs: z oximel cōpositū p̄mixtū cū syrupo de sticados in p̄cessu poib' cōfert ad digerēdum mās fridas z grossas contētas in capite cū vna de sup̄dictis aquis: z sic intrādo syrupos p̄dictos: vel al's decoctiones: z aquas medicinas solutiuas: z pillulas: de q̄bus sup̄ dcm̄ est semp cum additione p̄dicta rerū portātiū vt tales mā frida facilius ad exteriora respiret. Que aut̄ sint ista remedia: dices in cura catarrhi. **C** Expedi insup z quōq̄ cum cura irregulari pcedere: vt cum dolor multū infestat: tūc narcotica exhibere possimus: z debemus p̄ sedatione doloris: z sic filonium nouiter factū a sex mētibz vsq̄ ad ānos duos est sūme cōueniens: cuius dosis est de sero post cenā vsq̄ ad. 3. i. s. cum modico vini calidi: z ip̄m ēt pluries reiterare debemus si necessitas cogit ad illud: q̄ v' pl̄m est iuuatiū in hac cura: z similr ēt cōfert in mala p̄lone calida cuz mā z sine mā in eadē dosi sumptū per ora cū vino. Et syrupo de papauere ad hoc idē multū cōfert z iuuat. z oia somnifera qual'rcūq̄ administrata dicta z posita in cura instāte v' giliaz in sc̄da pte huius opis in sūmula. s. febrili: vbi etiā ponit inūctio talis ad fronte timpora: aures: nares. R. olei de papauere. 3. i. cassie lignee croci. añ. 3. i. opij. tebarici. 3. s. fiat bona p̄mixtio z inūgant loca p̄dicta ēt sumptō cibo. **C** Supradicta aut̄ remedia localia: si causa doloris est in vna pte capitis tñ superficialis: z non p̄funda: p̄ncipaliter ponātur: z fiāt sup loco doloris. Et si talis cā sit p̄funda in p̄niculis cerebri: seu in gingiua matre: oia remedia dicta sup coronali cōmissura apponātur. naz ex illa parte v̄tus medicaminū facilius trāsit ad interiora. Et si dolor z grauitas in toto capite existat: remedia localia fiāt ad totū caput. **C** Ultimo intelligēdum: q̄ si sōda: seu dolor capitis fiat per cōmunitatē ab alio mēbro p̄ncipaliter intēdat̄ ad p̄fortationē talis mēbri ad eūnem talis m̄ae contēte in eo s̄m humoris dominū cū eūantibus illum: z ad illū p̄ncipaliter intendendo: vt si sanguis dominef in eo: fiat flōmia modo z ordine supradicto. Et si alij dominēt̄ur humores: digerāt̄ur z euentur cum digestiuis z farmacis suis appropatis: vt supradictum est: z vt dices in huius operis parte sc̄da. scz in sūmula se-

brum: z subsequēter intēdat̄ ad mām iam trāsmittas ad caput. Et hec sufficiant pro cura sode: seu doloris capitis emigrane: z cuiuslibet male p̄lone exitis in capite a mā depēdentis. **C** Si vō dolor capitis fuerit sine mā: tūc si talis sōda: seu dolor capitis pendēs a mala p̄lone sine mā sit per eētiaz in ip̄o capite: curaf tūc solū cum regimine opposito: seu p̄rio tali male p̄lone: z cuz alterantibus oppositis illi: vt si sit mala p̄lone calida: cuz alterantibus oppositis sup caput z frōtem: z maxime sup cōmissurā coronalē in pte anteriori vt facilius z securi' virtus medicaminis trāseat ad ptes magis intrinsecas si expedit. imo vsq̄ ad subam cerebri. vt amur ergo p̄ hac cura oleo rosato: z violato: ac etiā nenufarino: z quādoq̄ oleo de papauere: cum q̄rimus somnū inducere vltra remotionem p̄dicte male cōplexionis. Sepe tñ vñ de p̄dictis oleis p̄miscemus cum succo lactuce: vel sempitue: z quōq̄ cum succo solatri: cum q̄rimus infridationem maiorē: z qd modicū ēt cū eis p̄miscemus aceti: vt coclear. i. vel. ij. petias in eius ifusas sepe apponēdo: z quōq̄ aquā enditiue: vel aquā acurbitē: vel violatā appōnimus ad eādē intētionē. **C** Ab his aut̄ fridibz z s̄libz istis appositio caueat oino: ne fiat in parte posteriori capij: maxime ppe p̄n' nuche: nisi talis mala cōplexio ēt ibi curanea non p̄funda. Odozamēta ēt frida multū conueniunt in cura huius doloris facti a mala cōplexione calā: z ite lep rosatū: z violatū assumptū cum aqua frida. similr cōueniunt z syrupo acetosus simplex cū aqua enditiue: cum aqua simplicis: ēt laudatur in eis: si talis mala cōplexio p̄duraret dolorē inducēs. **C** Et si corpus aliq̄lem repletionem hēret: maxime in stōcho: z in intestinis linitiuū solum detur ex cassia z ex māna cum decoctione cōi recēti in dosi: z nō z ordine declarādis z ponēdis in sūmula n̄a febrili in sc̄da pte huius opis. **C** Clystēria linitiuā ne feces exiccēt̄ur in intestinis fiāt s̄m q̄ expedit tpe congruo hec tamē mala cōplexio calida sepe in breui rēpore per seipsam remouet solū discooperiēdo caput: z regulando regimē vite: vt cōuenit p̄ncipaliter quātum ad cibum: z potū: z maxime cū fridibz alterātibus. **C** Si autē dolor capitis fiat a mala cōplexione frida sine materia: si cut sepe cōtingit. p̄missio regimine cibi z potus cōuenientis: z aliaz sex rerū non nālitum: z appositio suo p̄rio huic male cōplexioni: z facta linitione vētris si expedit: sic statim in mala cōplexione calida dcm̄ est cum cassia fistula: vel cum māna distempata: tamē solum cum decoctione cōmuni absolute plata: cui addat modicum sanfuci: z stichados inūgatur caput in pte anteriori: z in loco doloris cum oleo camomelino: z liliaceo. imo ēt cum rutaceo: z similibus istis. si talis mala cōplexio frida sit multum excedens. Et si ēt modicū vini subtilis albi odoriferi permisceatur cum p̄dictis oleis: vel aliquo p̄dictoy erit vtile z conueniēs: z similr succus feniculi p̄mixtus cum eis: ac etiam de per se est iuuatiū: z aqua eius distillata: z aq̄ de stichados: z aqua sanfuci: silr z conferūt. Et p̄niculi positi sup caput: ēt suffumigati cum thure sūme conferūt z suffumigium thuris per se solū z nigelle similr confert huic cōplexioni frigide sine mā. **C** Si aut̄ mala complexio sicca sine mā fuerit in causa doloris z sode ordinato regimine cibi z potus z alioy: z p̄missa linitione: si expedit. ppter repletiōem aliq̄lem in intestinis z stomacho: ne fumi: vapores: vel corpulēta mā ppter dolorē traheretur ad caput: fiat postea inūctio in pte anteriori: z in loco doloris capitis cū oleo de amigdalibz dulcibus z pinguedine pulli: vel cū mucilagine senugreci: z seminis lini: et s̄libz addito modico aceti: q̄ conueniēs est: vt cum oibus supradictis inūctionibus: seu oleis permisceatur: vt virtus talium facilius transeat in partes intrinsecas: et vt viscositas olei incidatur. Et similiter confert vapora-

do facta cū floribus camomille:stichados:z melliloto:z malua:z violis decoctis in aqua:cuius vapor vacuo sto macho recipiat ad caput. **C**Si aut fuerit in capite mala complexio humida sine materia. lz dolore nō faciat de p se:curari tamē debz cū regimine opposito tam cibi qz potus:z aliarū sex rerū nō naturalū:z cū lenitione vētris facta eodē modo:vt in alijs cōplexiōibus dictū est:z sub sequēter cū exiccātibz caput est procedēdū:vt cū suffu migio facto cū sola nigella:z cū nuce muscata:vel cū bacis lauri:z sansuco:vel cū granis iuniperi:z cū thure:z qz sūme pueniūt. Et si caput etiā embroces:quādo talis mala cōplexio esset intrinseca z profunda supra cōmissuram coronalē z sagittalē:que sunt i parte anteriori capitis cū decoctione in lixiuio facta ex roze marino:lauro:sticha/dos:assaroidest bachara sansuco atqz nigella erit sūme cōueniens. Et similiter pfert scellatio apposita supra caput ad intētiōē remotiōis huius male cōplexionis hu/mide facta ex rosis:floribz camomille:stichados: nuce muscata:ciperio:thure:nigella:calamēto:mirto:z sili/b? istis. Et cū ponit sup caput suffumigef prius cū gallis cupressi modo grosso cōtusis:vel cū modico thuris. Et cū patiens cibū assūmit sacculus ille remoueat a capite: nec postea apponaf:nisi trib? horis transactis ad minus ne vapores cibi pmixti cū mā existente in stomacho tra/bantur ad caput. **C**Sitr etiā cōfret in hac mala comple xione fricatio facta cū aqua vite super cōmissura corona li:z odoratus ipsius cū ad nares apponit:nec min? con fert eodē modo vsus ipsius in mala cōplexiōe frigida ce rebzi. Et si de tyriaca antiqua sumat saltē semel in septi/mana vsqz ad .j. i. z .s. ieiuno stomacho z ante diē:absti/ nēdo postea a cibo z potu per horas quāqz saltē z maxie in hyeme:z vltima parte autūni:z pma parte veris:erit vtile:z cōueniens pro remotione vtriusqz male cōplexio nis. scilz frigide z hūide:z subsequēter doloris existētis in capite:z fricatio facta cū panno lineo aliquāl' aspo super caput ante oēm cibū est sūme cōueniēs:z multo magis:z si pannus sit aliquāl'iter calefact? z suffumiga tus cū thure:z pectinato capitis:seu ipsi? fricatio cū pe ctine pfert. **C**Lū aut supradicte male cōplexiōes:vl' ali/ que ex eis adinuicē pūgunt cū regimine:z cura compo sita sū modū z ordinē supradictū sic in oibus pcedat:z fiat:z remotio capilloz cū forpiciibus semp ē vtilis:z cō ueniēs in cura cuiuscūqz doloris capiti:seu cuiuscūqz ma le cōplexiōis sistētis in eo. **C**Fluxus etiā sanguinis est iuuatiuus valde i passioib? calidis capitis:sive fluat ex narib?:sive ex emoroidib?:sive a matrice. Et hic ē finis cure sode:seu doloris capitis emigraneē:z cuiuslibz ma le complexionis sistētis in capite.

CDe scothomia z vertigine. **Capitulum** xvj.

Scothomia z vertigo sunt ppe z per se passio nes sensus cōis:z ex psequēti sunt et passio/ nes vtriusque imaginatiue male iudicātis:z ex psequēti vtraqz est passio visus:qz corruptio visus:sed sunt differentes s3 magis z minus qz lz in vtraqz sit visus corruptio:z mala apparētia i sen su cōis:z malū iudiciū in imaginatiua. differunt tñtqz sco thomia est dispositio pma ad vtriginē. Est eni scothomia cū solū obtenebratio appet:z reuolutio qdā in spiritib? cerebri absqz casu patientis ad terrā. **C**Vertigo aut ē cū patiens imaginatur:qz res sup ipsū reuoluant:z qz cor/ p? ipsius z cerebri reuolunt in girū:quare non regit se ita firmiter:vt stare possit:imo cadit ad terrā:aut cogit federe:nisi appodiet se:seu adhereat rebus vicinis:vt pa rietibus:vel ab aliqz teneaf:vel iaceat super lecto. Diffe/ runt etiā ex alio: qz in vertigine oia apparēt moueri in gi rum:qz mā:que est eius causa:est magis subtilis cū vto stare inclusa in humido viscoso:que nō bz exitū:z iō mo

uet in girū. **C**In scothomia aut nō ē sic:qz mā est magis grossa z subtilis:quare nō mouet in girū:z videt patien ti:qz videat muscas:vl' d? scothomia a schotos:qz est vi/ dere:z mias:qz est musca:inde scothomia:quasi visio mu scarū. **P**ōt etiā vertigo causari a cā extrinseca:vt ex fixo aspectu ad rē:que in girū reuoluit:vt ad rotā molendini velociter motam:aut ad nubes fortiter curētes:aut ad aquā impetuose motā:vel cū aliquis seipsuz reuoluit vt locissime in girū:vt pfueuerūt pueri:vel cū ab alto quis respicere in locū pfundū:vt si quis fuerit in cacuminibus altissimoz motū:aut turriū:vel pōtiū:aut nauū:z respi ciat inferius. **C**ausa imediata est reuolutio spūuz in cere bro:z oculis cōtētoz:que aliūde puenit a causis extrin secis:vt a causis supius dictis:vel a casu:z pcurssioe:z quāqz puenit a cā intrinseca:vt pp hūiores malos corruptos in cerebro existētes:z vapores ab eis elleuatos spiritib? cō mixtos maxime in parte anteriori cerebri:aut ascēdētes a stomacho:vel ab alio mēbro:vl' etiā a toto corpore:fit. n. vertigo a causis intrinsecis quāqz per essentiā cōtētis in cerebro:quāqz per cōitatē alicuius mēbri picularis:z quā qz per cōitatē toti? spūs cerebri:z vētriculoz eius in girū mouētib? oppilādo partialiternō in totū vias transit? spūum aialū ad mēbra sensibilia z motiua. **C**Signa. si passio est de mā sistēte in cerebro:z cū pūna:z sentit i capite grauitas:z tinit? in auribus:z malitia olfatus. Et si puenit a stomacho:ē cū grauitate stomachi nausea z abominatione:z interpollat:z si vapor eleuet a sangui ne corrupto:apparēt corpa rubea:z si ex colera:apparēt citrina:z si ex flegmate:apparēt alba:z videt sibi i sōnis: qz sit in aqz. Et si ex melia:apparēt sibi corpa nigra:z vi det sibi:qz trāseat p loca obscura z angusta. **C**Pronosti catio. Iste dispōnes pnosticant epilepsiaz:z apoplepsiaz: ideo si patiētes vtant malo regimine:cito cadunt in eas. **C**um ergo hec vertigo frequentat:ita qz sepe veniat:ini tiat epilepsiaz:z quāqz appoplepsia. **C**Itē vna alba tenuis cū circulo grosso scothomia significat. **C**Cura. si fiat vtrigo seu scothomia a mā sanguinea:sicut sepe cōtingit:seu ab humoribus alijs admixtis cū sanguine ab ei? principio fiat slobothomia cephalice vene:si particularia cōfētāt si vero picularia nō cōfētāt:vel slobothomia nō conce ditur ab isirino:vel ex alia causa phibet stāte dominio sanguinis:z aliozū humorū admixtoz cū sāguine:fiat appositio vētosariū ad spatulas z nates cū scarificatione:vt cōueniēs quātitas euacuet sanguinis exinde sū vtrius fortitudinē:z etatē zc. **C**Fricatiōes insup z ligature dolo rose brachioz:z corarū:z crurū oino sunt necessarie in hac cura:z maxie cū ab iserioib? mēbris mā capiti cōi/ cas:in quo casu etiā repressiua cōueniūt apposita frōti:ti porib?:z sup cōmissura coronali. Similr ad idē confert coriadrū pfectū cū zuccha.assumptū post oēm cibū:z cū tomia cocta iter pūnas cū zuc. vel sine:z qz cūqz alia stipri ca phibentia ascensum vaporū ad caput:maxime cum mouet a stomacho:sicut sepe contingit. **C**Expedit insu/ p vt regimē cibi z pot?:sicut puenit in passioib? capitis regulef phibēdo vel minūedo vinū quāto plus ē polē vt meli? cura perficiat:z cū digestiuis:ac etiā euacuat/ uis pcedere sū diuersitatē mē ille:vt expedit variādo vsqz ad finē cure. **C**Lysteria etiā aliquāl' acuta de his: qz iferi? dñr in cura subeth:z sōni malis sūt vtilia valde. **C**z si mā vertiginē faciēs in cerebro sit cōtēta:nec aliūde sibi cōicet:si sit mā cala:sicut frequēter euēit curef:sicut curaf mala cōplexio calida cū mā:ad quā succedit dolor in capite:seu sode:z de cura eius sūt supra diffuse tra/ ctatū. Et i hac cura pueniūt ad deponēdū talē mām gar garismata:sternutatoria:odoramēta:z alia dponētia:seu trahētia z resoluētia mām pētā in capite:z hec oia sunt dicta superi? i cura predictay malay pponuz capitis cū

mā. f. in capto de dolore capitis i gñali: z etiā dicēda sunt in cura subeth: z sōni inālīs: illa ergo capitula recurrat pro cura itegra vertiginis. **C**Itē: oīs vertiginosus viter imaginari: z videre oēs res: que cū impetu: seu velociter in girū mouēt: sicut nubes: que vident volare: z oia similia. **C**Itē: oīs vertiginosus viter videre loca p̄fūda: q̄ si coactus fuerit iuxta ipsa transire: transeat subclusis palpebris: z cū imaginatiōe ad superiora. Itē: oīs vertiginosus viter: ne morā faciat iuxta solē vel ignem: vel in aere multū luminoso: vel in loco tumultuoso: quies nāq; z sōnus tēperatus: z mora in loco obscuro: vel saltē nō multū luminoso: z recētī iuamētū afferūt i hac cura: nec postponat linitio vētris cū cassia fistula: vel cū mānā: z siat clysteria absterfua z lenitua fm̄ q̄ vētris dispō exigite: z requirit. Si vō mā fuerit flegmatica: vel colica: v̄l melica p̄ digestiuis etiatiuis z alteratiuis recurre ad capl̄m p̄cedēs. S; qz hec mā hāz dispōnū: vel plurimū cōtinet i stomacho: iō pillule Nicolai sine qb̄ esse nolo cōuenire vident. Et si colera sit in cā: duplica mirabolanos citrinos. Si flegma: duplica chebulos: z agaricū. Si mliā: i dos duplica z sene. Ad idē valēt pillule auree Nicolai: maxime si colā fuerit in cā: z cōis dosīs hāz pillulaz ē. 3. i. p̄missa digestione hūoris peccātis: z qz mā est corrupta: frequēter addat i oib; fumisterre: z potissime cū peccat colā: siue i digerēdo: siue etiā do: deide in sequētī mane exhibe. 3. i. oyaboraginari: si mltā fuerit i cā. si flegma. 3. ij. auree alexadrine. vel. 3. i. tyriace antique: cū. 3. i. iij. bōi vini. vbi vō mā sit flegma: z colā. 3. i. pillulaz cochiaruz: pillulaz de vera Sal. añ. 3. 5. reformēt: z dēt i auroza: vt supra. **C**Lysteria cōueniētia dicēt in capto de paralisi. S; qz hec mā existēs i sō sepe icitat ad vomitū: iō i ap̄tis ad vomitū cū alijs cōueniētib; occurre. 3. semis attriplis: affari. añ. 3. ij. radicū raffani siluestris. 3. 5. decoquāt. in. 3. i. iij. aq̄ vsq; ad cōsumptionē q̄rte ptis: z i colatura addat tur olei communis. 3. 5. croci: acetī. añ. 3. i. bene conquat sentur: z dēt medietas i hora calidiori diei post assūptio: nē cibi vinctuosi. Ubi vero flegma capitis eēt in cā: z nō possit etiā solutiuo: tale gargarisma est p̄ueniēs: si eger nō est dispositus ad egritudines pulmonis. 3. p̄ireri: pi pio: macropiperis: zinziberis. añ. 3. i. sinapis. 3. ij. radicū yreos: acori: masticis. añ. 3. 5. calamētī. 3. ij. bulliant i lib. l. 5. aque vsq; ad cōsumptionē tertie partis: z collature addat mellis dispumati. 3. i. yerepigre. 3. 5. sumat duo co clearia añ p̄adium z cenā: z gargarizet diu: z postea eij ciat eēt. **C**Ad idem valz masticatio masticis: vel etiā p̄retri ligati in pano lineo: z isusi i vino albo: vel aq̄ calā: aliter forte lederet cerebrū acuti sensus. **C**Lapipurgius ad idē. 3. aque maiorane. 3. i. acetī sglitici. 3. i. misce. **C**Ad idē valz attractio p̄ nares succi edere. Itē si ex solijs pimpinelle fricent nares: fac fluet hūiditates ab eis. Sternutatoriū cōueniens. 3. nigelle: sinapis: 3. disti. añ. 3. i. modicū iustitē in naribus.

CDe epilepsia. Capl̄m. xvij.

Epilēsia ē egritudo cerebri officialis auferēs sensum z erectionē corpis cū pturbatiōe motus maxima pp̄ oppilationē factā in vētriculo p̄ncipali āteriori cerebri: z vētriculis siue meatibus eius nō p̄ncipalibus. **C**Lā hui; ē vētositas grossa: vel humor oppilās p̄dictos vētriculos cerebri: nō tñ totalr z cōplete: vt in app̄tia impediēs debī tñ trāstū spūuz ad mēbra: z ideo tūc subito cadit ad terram cū inordinato motu manū: pedū: z anhelitus: z penitus nihil sentit: nec aliquo mō pōt stare erect; sed necessario decūbit: nisi epilēsia eēt modica. z debilis valde sicut isra dicit. **C**Motus autē pedū: z manū est agitatiuis: z inordinat; z motus anhelit; similr: z ideo pp̄ violētiā: z inordinationē mot; anhelitus semper est in

ore spuma: z v̄pl̄m fit a flegmate. Scdo ex melia. Tercio: sed raro de sanguine puro. Quarto z rari; ex colera. **C**Signa. Si ex flegmate v̄rina multiplicat; qd̄ est ē simile vitro liq̄facto spuma adest mltā: tumor: z albedo oculoy: pegritia corpis: obliuio: grauitas toti; etasq; z cōplexio: z cetera cōsēntiūt. **C**Si ex melācolia: v̄rina ē glauca: pauca: z subtilis cū circulo linido: color faciei z oculoy fuscus cū siccitate lingue: iō semp̄ remanet facies turbida: seu fusca. **C**Si ex colera: color est citrinus: salina amara: v̄rina subtilis: acuta: rubea: cogitatio: z turbatio vehemēs in accessione sine porismo: accessio tñ breuior ē q̄ i alijs. **C**Si ex sāguine salua dulcis: facies rubea z c. Si ex vētositate sentitur eleuatio vaporis ab aliquo mēbro: vt in muliere in qua sentitur inundatio i matrice: p̄pter mēstruū: aut sperma venenosuz retentū: z ob hoc sepe accidit epilepsia viduis. **C**Si ex vermibus adest fricatio nariū: z p̄cauitas oculoy cū odore vermiz. Cause adiuuātes sunt oēs: qd̄ calefacit subito caput: vt moza mltā i sole: aut balneis: aut iuxta ignē: aut venti meridionalis: aut zc. aut frigiditas vehemēs: aut crapula: qz passio ista: v̄pl; puenit ex malo regimē: z ex mala: z iordī nata dicta ita: inquit Sal. in cōmento illius affozis. Epilēsiarū iuuenibus. Et hec passio aliqñ venit a cerebro p̄ essentiā. seu pp̄rietatē: aliqñ vero per cōitatē: vt a pulmone: epate: splene: hūero: v̄l pollice: v̄l crure zc. z tu dicerne per signa dicta in capi. tertio ab isto Insuper aliqñ cōsequit motū solis: z venit semel in anno: aliqñ consequit motū lune: aliqñ alterius astri de fixis: v̄l aliqñ euenit i p̄ma quadra lune: z aliqñ i scda: z tūc significat mēbuz mor: z aliqñ euenit in alijs duab; quadris: que sūt post pleniluniū: z tūc significat mā frigidior: aliqñ transeunt due lunatiōes: vel tres: vel p̄les anteq; eueniat. Et aliqñ euenit pp̄ vitia matricis: z corruptionē spermatis: z sāguinis menstrui: aliqñ euenit pp̄ vterū: qz infans generatus fuit tēpore mēstruoy: aut ex imundis spermatis: aut qz parētes sunt epilētici: aliqñ paroxismus ē fortis valde z lōgus: aliqñ vō breuis z debilis. Et vidi frequēter: qz nō oporebat: nisi qz appodiaret se epilēticus ad parietē: vel ad aliq̄ tale: z qz fricaret facie: z quassabat: aliqñ aut nō indigebat appodiatiōe: sed veniebat sibi pturbatio in capite: z caligo i oculis: z ipse patiens dicebat aue maria: z anteq; cōpleuisset trāstuerat paroxismus: z cū spuebat semel totū trāstuerat: z veniebat frequēter in die. Et aliq; sunt: qz post paroxismus penitus non recordant de casu: nec de afflictione: z nō verecundantur: z aliqñ sunt: qui recordant z verecundant: z aliq; sūt: qz affellāt z defendāt se in proximo: z aliq; eomūt: z aliq; polluūt se: z illa oia pueniunt fm̄ diuersitate mēis i quāritate z qlitate: z sicut p̄cule patiens: z aliqñ euenit pp̄ vermes: z aliqñ ē morbus cōpositus: qz cōponit cū sincopi: z p̄focatiōe: sicut in viduis: z viris cōtinētibus: qm̄ vapor semis corrupti iā cōuersi in mām veneni transit ad cor: z inducit sincopi: z transit ad caput: z inducit epilēsiā: z trāstēdo ad pectus p̄focat: z puenit etiā qñq; pp̄ aspectū terribilē: sicut est aspectus fulguris: aut pp̄ sonuz terribilē z magnū: sic tonitruū: aut son; magne cāpane: aut timpani magni: aut rugitus leonū: z similiū. Et puenit etiā pp̄ ea: que a p̄p̄tate occulta inducunt epilēsiā: z a tota spē: z hui; insunt multa: vt si excoisesc capra: z imediate aliq; nud; iduat eius pellē: epilēticus efficiet: z suffumiget cū vnguibus eius: s̄l̄r idē est de gelbano: z idē de myrrha: z idem de opio. frequēter etiā euenit eplia pueris: aut pp̄ inordinatā vitā nutritiōis: aut qz infantes potant vinū: aut pp̄ crapulā eoy. z aliqñ euenit pp̄ reptilia venenosa. **C**Signa si gnificatiua futurā epliaz sunt scorbomia: vertigo: icubus somnia graua: fāstifica z timososa: adest citrinitas: ligue vergens ad albedinē: z vene que sub lingua sūt virides.

Signa distinctiua. Si vitio cerebri pueniāt paroxis-
mus nō presentat: z semp est cū dolore capitis: z cum gra-
uitate z pturbatione sensuū: si ab alijs mēbris presentat.
Si est a stomacho: est cū dolore ei: nauſea zc. vt dixi su-
pra. Nā si a retribus: in paroxismo polluit se. Si a matri-
ce: fluūt menstrua. Si ex intestinis: se dat se. Si vō mā cō-
tinet in vesica: vrina in porissimo euenit insensibilr: z bre-
uiter: si ex alio loco scit p dolore illi mēbri. **P**ronosti-
catio. Si poxismus sit leuis z breuis: z post paroxismuz
recozdat de casu z afflictione: z verēcūdar pōt curari.
Si aut poxism⁹ fuerit lōgus z gūis: z nō recozdat: nec ve-
recūdat: signū est difficilis curatio: aut forte ipossibil.
Si aut in capite supuenerit morphea alba: signū est cur.
Si pgnati epileſia euenit: euacuato fetu soluit. Si vis
ſeire: si q̄ ab epileſia sit curatus vel nō: suffumiga eū cū
cornib⁹ caprū: z si non ē curat⁹ cadet: vel si non cadit cu-
ratus est: si sic: nō. Si spuma ab ore eius seml absterſa re-
uertat: nō curat. **C** Itē vltra. xv. añū nō curat amplius
Item vrina alba tenuis sube cū circulo plūbei color: vel
liuidi epileſiā de melia nāli significat. Si traxerit infans
epileſiā: vel aliqd de ipsa ab vtero: z post euomuerit: z
se purgauerit: z supfluitates multas aquoſas expullerit:
signū est liberatio: z si nō: nō. talis enī nō vī curabilis.
tūc enī signū est: q̄ talis epileſia: q̄ est ab vtero: ē ita ex ma-
lis cāis: q̄ iā mala cōpō est eq̄ta. **C** Cura p̄sistit in sex i-
rētioib⁹: p̄ma est in ordinādo regimē sex rerū nō nālium
vt q̄ aer sit tēperatus: aut etiā regio: z aer declinet aliq̄
liter ad siccū nāliter: vel artificiālr cibus sit bon⁹ aliqua
liter ficcus: nō comedat cū eo apiū: anetū: anisum fm ali-
quos: q̄ ellevant māne ad caput: fm tñ Mesue pueniūt:
maxime p̄milla eūatione. Sed cū plurimum adueniat
pueris pp malū regimē. abstineat ḡ se a crapula: a vino:
z a corruptione lactis nutricis: odorēt yfopū: q̄ ruta est
nimis cala: z cōpetit p̄uctis magis vitēt oia vaporosa:
potus sit idromeliciūniū moderatū p̄fert: somn⁹ z vigi-
lia mor⁹: z quies fiāt tēperate: oē q̄ dilatat animū p̄fert
Sedā intentio adeq̄t mām: vnde si ex sanguine pueniat
multū replente. s̄omēf p̄mo de saphena. sc̄do de cephalica.
tertio de venis: que sunt sub lingua. quarto ventosef
in spatulis: si expedit. deinde purget cū decoctioe māne
tamaridoz zc. vt sup caplo de dolore capis. Si ex colla
R. 3. iij. electuarij de succo ro. def in auroza cū aq̄ absyn-
thij. si ex melia euenit cum pillulis stōricis: aut cum feti-
dis. z in hoc valeat electuariū optimū: etiā ad palēsiz la-
xās humores viscosos. R. agarici: absynthij: colognde.
añ. 3. 5. anisi: ligni alo. masticis. añ. 3. j. armoniaci: serapi-
nāsse fetide. radicū liliij celestis. añ. 3. ij. cōficiant cū aq̄
decoctiois anisi: z aristologie longez: z melle. Dosis est q̄
tū auellana p̄cipue de mane. **D**ecoctio optima z exp-
ta. R. peonie. 3. j. radicū pētafilō. 3. iij. aristologie ro. 3. 5.
coquant in lib. ij. a que vsq̄ ad cōsumptionē tertie partis
da singulo mane. 3. iij. **M**edicamē expertū valēs etiā
anbelosis z tussientib⁹. R. yfopi sicce: yreos: myrrhe: pi-
peris lōgi: z nigri cozdumeni: loco cui⁹ pōt poni nastur-
tiū carni. añ. 3. ij. spice nardi: costi: ameos. añ. 3. j. p̄ficiant
cū aq̄ decoctiois squināri: z si vis: q̄ purget: da ex eo. 3. ij.
5. cōficiendo p̄us cū melle. **S**i vō mā esset frigida fleg-
matica: digerat cum orimelle: aut aceto squilitico. syru-
pus etiā yfopi: bafe: aut stichados: acozi: aut origani etiā
videf cōuenirē. Si melia. R. endiuie: scariole: coriandri
recētis. añ. 3. iij. ruthe: peonie: yfopi: polij mōtani. añ. 3. i.
fiat syrupus: z purget cū medicina puenienti: z ita si est
ex alio humore: aut per cōpassionē zc. Tertia intentio ab-
scidit cām: z fit cū flōmia: z clysterib⁹ dicēdis ca. de apo-
pleſia: eūationib⁹: puocatione emozroydarū: z mēstruo-
rū: z spermatis: z expullione vermiū. **Q**uarta intētio
est diuersio: z fit cū gargariātib⁹: sternutatorijs: z mul-

tiplicantib⁹ saliuā: cū ligatiōib⁹: fricationibus: ac rubi-
cantib⁹: z pprie super mēbrū mādans. **Q**uinta inten-
tio rectificat mēbrū mādans: vt stomachū: z matricē zc.
Sexta intētio corrigit accidentia retardādo aut phi-
bendo paroxismū: ideo puluis exprus. R. de pte añrioz
capis humani cōburat. semis peonie. añ. 3. 5. tormētiler:
z p̄cipue radicis ei⁹: visci q̄rcini. añ. 3. ij. detur in potu:
z solū puluis capis humani multū valz. Itē succus ruthe
clarificat⁹ cū modico asse fetide valz. Itē sanguis mustel-
le cū vzia pueri. **C** Itē. R. gallitrici. 3. 5. visci quercini. 3.
j. tormētille. 3. j. 5. puluerisent. denf. 3. ij. ante aduētū pa-
roxismi cū aq̄ decoctiois peonie. Itē. R. intestina ranule
viridis: vel ranax stātū in arboib⁹: q̄ idē est: denf co-
medē in rapiolis cū herbis odoriferis: aut alio mō. Itēz
succ⁹ testiculoz apri: vel verri bibit⁹ sanat caducos. Ad
idē valz p̄mula veris: siue viola alba: siue mozſus diabo-
li. **C** Itē. R. radicū valeriane: betonice: semis peonie: co-
quant in vino albo: z dentur mane z sero. 3. iij. Itēz sup
oia valz bibē succū calendule. Itē puluis bacce edere: z
herbe blāche trite cū vino. Itē puluis cuculi: z cor talpe
datū in trib⁹ vicibus zc. **C** Clarificatio. Intelligendum
est p̄: q̄ oia est inter epileſiā: z apopleſiā: q̄ in epileſi-
a est oppilo in p̄ vētriculo cerebri: z est in meatib⁹ cere-
bri nō p̄ncipalibus: vñ mā epileſie magis vicinat capiti
bus: seu origuib⁹ neruoꝝ: pp q̄ mā illa p̄fundat in ner-
uis: z ex p̄nti nerui extendunt fm latū: z curtant fm lon-
gū: z ita epileſia est spasm⁹ replonalis vñ: vñ cū spasm⁹
replonalis totius corpis: curtant enī z p̄hunt nerui vsus
origine: vt meli⁹ expellē possint nociua. Aliter z melius
assignari pōt cā: q̄re in epileſia semp aduenit spasm⁹ vñ: z
in apopleſia nō. Dicem⁹ q̄ q̄ in epileſia nō ex toto p̄dit sen-
sus. iō cerebri p̄cepto nocumēto totali: z magno: z ipref-
so a mā cōmouet ad faciendū poxismū epileſie: z p̄hit i se:
ad cui⁹ p̄ctionē p̄hunt originez neruoꝝ: z ex cōſe q̄nti
oēs nerui toti⁹ corpis p̄hunt vsus suū p̄m: ad q̄rū p̄ctio-
nē oia mēbra p̄hunt vsus cerebri: z sic fit spasm⁹ nō pro-
portionat⁹ ad mām: z non spasm⁹ replonalis: vt isti opi-
nant. **S**ed in apopleſia sensus est ex toto depditus cum
in ea sit oppilatio p̄fecta oium vētriculoz cerebri tā p̄n-
cipaliū: q̄ nō p̄m: q̄re cerebri nō p̄cipit aliqd nocumē-
tū salē magno z notabile: z ex p̄nti nō p̄mouet ad seip̄s
p̄hēdo: pp q̄ nō fit p̄ctio originez neruoꝝ: nec ipoz ner-
uoꝝ vsus suū p̄m: z sic nō fit spasm⁹ aliq̄ mō in apopleſia:
z ad hūc sensum: z itellm dicit Auic. p̄fmo tertij cap. de
epileſia. Epileſia est vñ spasm⁹ toti⁹ corpis: vel non est sine
spasm⁹ intelligēs p̄ spasmū in p̄posito spasmū nō p̄por-
tionatū ad mām: z nō spasmū repletionē: vt illi opinant:
q̄ nō dicit Auic. de apopleſia: q̄ in apopleſia nō fit cōtra-
ctio neruoꝝ: sed potius mollificatio: lz aliq̄ mā fit ita
subtilis z pauca: q̄ spasmus nō multū appet. **C** In appo-
pleſia vō oēs ventriculi magni z p̄ncipales oppilant: z
vie p̄ q̄s trāsit spūs sensibilis z motiuus: si ergo in eis sit
itegra sua oppilatio: subito talis mozis: nec aliq̄ spes ha-
bet de eo. Si aut in eis sit oppilatio partialis: z incōple-
ta apopleſia est magni timoris: lz sit apopleſia breuior z de-
bilis: z cū difficultate curat: z talis apopleſia: vt plm ter-
minat ad mollificationē lateris: vel toti⁹ corpis: que dis-
positio vocat paraleſis. Differūt etiā: q̄ paroxism⁹ epi-
lēſie in plūb⁹ hoib⁹ redit: lz nō sic redit poxism⁹ apopleſie:
si ab ea euadāt. Cōueniūt autē: q̄ lz epileſia frequenter
fiat a vētoſitate grossa: z a vaporib⁹ ab humoribus reso-
lutis: vt a causa cōiuncta: nō aut apopleſia: fit tamē etiā
pluries: vt a cā cōiuncta ex humore: vel ex flegmate: z
hec vt plurimū: z postea fit de melia: z postea fit de san-
guine: lz raro fiat de puro sanguine: z post minus fit de
colera: q̄ de aliquo alio humore: sicut apopleſia: lz ma-
teria apopleſie sit grossior: viscosior: z maioris q̄ntitatē

et epilepsie mā sit semper venenosa et horribilis multuz et est vtriusq; materia frequēt mixta: q; scilz cum sanguine mixta. **S**ecūdo intelligendū: q; multa sunt: que curant epilepsia: vnū est viscus quercinus: si portetur ad colluz: aut quocūq; modo suminat. Idē facit peonia romana: ruta frequēt q;si continue odorata multum valet. Idē facit yfopus: gumi rutha agrestis si cōponat cum farina ordei: et aceto: et odorēt frequēt: et quasi continue multuz valet. Corrigia facta de pelle lupi si portet iuxta carnem aut si ex eo fiat fertū in capite multū valz. Coagulū leporis si exhibeat infirmo: multū valz. Piretrū cōditū sicut gingiber comestū etiā multū valet. Scindaf q; piretrum in pua frustra ad modū fabe: vel mediē fabe: et humecte tur in aq; multj dieb: sicut sit de gingibere condito: et postea cōficiat cū succharo: et vtaf eo: q; multum est vtile. Itē piretrū portatū ad collū multū valet. Item ficus sicce conferūt epilepticis comeste. **R**educo vos ad actuz p̄ctuz: cū enim aliqs est in paroxismo: fricent extrema fortiter: et ponat lignū: vel aliqd simile int̄ dentes: vt magis libere anhelare possit: et vt possit fricari lingua cum tyriaca: vel mitridato: aut cū succo ruthe: et fricet totum corp⁹ fricatioē: que tēdat vsus inferiora: et fiant capipurgia: vt p̄ficiat succus ruthe per nares: et fiat sternutatoria: et ligature fortes et dolorose: et conduplicentur digitū: et fortit̄ restringātur. et alia p̄portionalia remedia fiat donec releuet a paroxismo: et post paroxisum fiat: q; euomat et comedat postea: et parū comedat: et cibaria sint facilis digestionis: sicut sunt perdices: et galline iuuenes. **U**lteri⁹ autē mā est digerenda et eūanda s̄m conditionē māe peccatis: et particule patiētis. **T**ertio intelligendū: q; cura epilepsie et apoplexie est satis conformis cure subeth seu somni p̄fundi dicende inferioris: maxime in modo regiminis cibi et pot⁹. nam pluribus dieb⁹ a p̄ncipio debet oino a vino abstinere: et vti debet dieta tenui: p̄formis est etiā eidē in aeris rectificatione versus siccū: et in diuersionib⁹ siendis ab ipso p̄ncipio cū fricatioib⁹ fortib⁹ et asperis valde: et ligaturis: ac etiam cū ventosis etiam cū scarificatione ad spatulas: et ad nates sanguine existente p̄mixto cū flegmate inouando ligaturas p̄dictas duras et asperas: et iterādo v̄tōsas: et fricationes: ac scarificationes similr: et cū clysterib⁹ acutis et fortib⁹ positis in cura p̄dicti: subeth: cū quib⁹ est insistēdū: et maxime in ipa apoplexia cū alia pharmaca solutiua durate paroxismo exhiberi nō possint etiā cū suppositorijs: q; ibi ponent facellationib⁹ ad caput: odoramētis: sternutatorijs: et suffumigijs: et maxie vsus istoz est p̄ueniēs post plura clysteria vel eūone p̄missa: si possibile est vt fiat p̄sequendo ad digerendū talē mān cū suis digestiuis: et cū syrupo de fitchados: et oximelle composito: et quicq; cū oximelle scilicet admixto cū melle ro. co. et cū aq; appropatis ad caput. Subsequent̄ p̄sequēdo etiā cū eūatiuis appropatis ad caput: et maxime cū pillulis cochij: de yerapigra: v̄l feridis: quarū dosis est vsq; ad 3. j. et si opz exacuātur cū .i. vel .ij. gnis dyagridij. **P**illule. n. plus laudantur q; potiones in egritudinib⁹ capitis: debem⁹. n. sup̄dicta digestiua: et s̄l̄r solutiua minorare: et iterare quotiens fuerit expediēs: p̄ quib⁹ omnib⁹ recurrať ad capitulum de subeth. **Q**uarto vltra p̄dicta singularit̄ intelligendū est: q; in cura epilepsie facta a mā flegmatica: sicut cōit sit contenta in capite: p̄missio digestiui syrupo: et alijs digestiuis summe laudant. Et p̄uenit q̄sdā elariū solutiui: q; dicit yeralogodion: cui⁹ descriptio ponit a Nicolao in suo antidotario: et ei⁹ dosis in corpe forti: et etatis p̄fecte est vsq; ad 3. iij. et v̄ plurimū sumit distēperatū cū decoctioē cōmuni cū additione sanfai: et nucis muscate in ipa decoctione. Et quicq; exhibet cū vino lymphato cum modico dicte decoctiois actualr calido: similr etiā in for

ma dactyli pōt assumi: eūat. n. et soluit potissime mās p̄dictas grossas: atq; viscosas: nō solū in epilepsia: sed apoplexia et paralisi: et in quibuscūq; alijs egritudinib⁹ nervorū: est. n. mirabile iuuamētū: q; segr̄ ex vsu hui⁹ electuarij yeralogodion in dictis egritudinib⁹. Et pōt et d̄s etiā iterari s̄m q; dispositio exigit et requirit. Ego autē iam vidi aliquos iuuenes fore curatos ab epilepsia cum vsu hui⁹ electuarij sup̄dicti: seruando tamē regimē sex rerum nō naturalū. In ei⁹ tamē assumptione obseruent canones: et regule: que dicent in summula nostra febriū: cum assumunt alia solutiua. Et tyriaca antiqua multū cōfert in passionib⁹ istis: p̄missis tamē eūationib⁹ plurib⁹. Et similiter metridatu: q; est electuariū satis notū: cui⁹ dosis est vsq; ad 3. ij. Et singulariter seu mirifice cōfert tyriaca dyatessereon: cui⁹ dosis est similiter vsq; ad 3. ij. et alia electuaria calida his p̄portionalia etiam conferūt. **Q**uinto intelligendū: q; h̄ vinū sit fortissimū: penetrať tamē bene p̄fert in epilepsia in illis: qui habēt stomachū multū frigidū: d̄s tamē exhibeat in parua q̄stitate: et temperata qualitate: in alijs autē nō def̄ nisi in declinatione: et corpore mūdificato: cū p̄uertat mān in vaporē. **U**ltimo intelligendū: q; aliqs possit dubitare: q;re epilepsia nō est paroxisim⁹ cōtinu⁹: cū mā in cerebro cōtineat: cū dolor sit p̄tinu⁹. Rūdeo: q; modica mā sufficit ad dolorem causandū: vel etiā modica discrasia. Sed ad causandū epilepsia opz: q; mā sit multa: et ideo licet contineatur in cerebro: nō tamē est tāta: q; possit facē paroxisimū: et si faceret: non esset epilepsia: sed apoplexia: et sic finit.

De apoplexia.

Lapl'm. xvij.

Lq; cura apoplexie p̄xia est cure epilepsie. ideo p̄ur de apoplexia dicat: cū etiā iste egritudines nō differant nisi s̄m magis et min⁹: vt paruit sup̄. **A**poplexia est q; passio cerebri auferēs solitū: et motū toti corporei repēte: et subito ante magna voce p̄ opp̄lōnē i p̄ncipalib⁹ et nō p̄ncipalib⁹ v̄triculis cerebri. **L**ā extrinseca est casus p̄cussio repētina: et vebemēs fr̄iditas adueniēs capiti et c. Interior. n. pōt esse ois humor sup̄fluere v̄l v̄triculos. **L**āe autē sunt: epilepsia: craphla et c. dimissio flōmie solite: et tētio sup̄stitatū p̄ter solitū: et hui⁹ sunt tres spēs. Maior vt q̄n repletio opp̄llatiua est vebemēs et cōpleta: et anhelit⁹ est multum insensibilis: et vox est q;si hois strāgulati: et spuma est in ore: in media aut̄ replent̄ v̄triculi v̄tra me: et cū h̄ sit suspiria: anhelitus debilis: ordinat⁹ satis: in ore appet spuma. Minor est: in qua omnia p̄dicta sunt remissiora: et non apparet spuma in ore: prima non curatur. secunda firmiter est incurabilis. tertia cum difficultate curatur.

Signa. Si p̄uxeris cū acu: vel stilo: et extraxeris capillos fortit̄: aut digitos duplicaueris et fortit̄ strinxeris: et sic de alijs: et nō sentiat: apoplectic⁹ est. Et q; aliqñ p̄uat sensu: et motu: et pulsu: et anhelitu: dubitat̄ nūq; sit vit⁹ vel mortu⁹: siō p̄ certificationē hui⁹ ponat cotū carminatū: vel flosculū lane minutissime carminatū ori suo acre geto: et si mouet: adhuc viuūt: et si nō: nō. Idē iudicat ciatu⁹ plen⁹ aq;: si sup̄ pect⁹ ponat: tūc. n. p̄cipit oib⁹ de domo: q; taceant et q̄scant: si dom⁹ est in solario: et p̄mittat aqua q̄scē: tūc respiciat ad aquā vasis diligent̄: et si nullo mō mouet: p̄culdubio mortuus est: si autē moueat adhuc viuūt. **E**t h̄ apoplexia p̄uenit videat cum multj egritudinib⁹: differūt tū ab eis. Et p̄mo ab epilepsia: q; h̄ est maior repletio q; in illa. **S**ecūdo epilepsia h̄ p̄iodum: ista nō: q; aut interficit: aut terminat̄ in paralisi. Tertio differt a subeth: et a litargia: q; ista veniūt paulatim: et apoplexia subito. Itē in ista nulla est reuersio: in alijs sicilz

in difficultate. Tertio differt a sincopi: qz facies apople-
 tici assimilaf faciei sane: s; in sincopi assimilaf faciei mor-
 tuoz ex reuocatioe calozis z spūs. Differt q̄ro a p̄foca-
 tioe matricis: qz lz in ista auferat sensus z motus: tamē
 mulieres p̄focate audiūt que dicunt. Cognoscit autē
 mā peccans: qz si mā apoplexie sit sanguis facies est ru-
 bra z c. si flegma: subalbida cū humiditate multa: si me-
 lācolia: fusca cū liuore: si colera: citria. Et si est ex apate:
 semp cū febre. z ista est pessima inf oēs: z si ex causis pri-
 mitiuis: cognoscit ex illis. Pro cura. Nō q̄ nō ponit
 digestiua: nec aliqd dat p os. Primo: qz est de pperacuj
 morbis nō dās inducias. Scdo: qz nō sentit: nec mouet
 a p̄ncipio. q̄ subtrahē mām cū s̄mōia: si cōuenit: si nō: v̄-
 tosent sepe crura: deide ponat clysteria acuta. Ideo. R̄.
 colloquintide agarici: centauree minoris: sticados: mel/
 liloti añ. 3. s. bulliat in bocalib? duob? aque vsq; ad cō
 mptionē q̄rte partē: z medietatē collature addant mel/
 lis. 3. ij. olei cōmunis. 3. iij. salis. 3. i. tepiduz imponat: z
 si nō p̄paret sic cito. Interim fiat suppositoriū. R̄. mellis
 cocti quātitatē sufficientem: z cū eo incorporet puluis
 euphorbij: salis gēme: salis nitri: vel dyagridij: vel colloqu-
 tida añ. 3. i. deinde fiant fricationes extremitatuz fortes
 cū lacte z aceto tepidis. deinde fiat sternutatioes: vt. R̄. el
 lebori albi: piperis: castorei añ. 3. j. fiat puluis: z aliqua
 pars p canulā insufflet in nares: z si sternutauerit: bonū
 est: deinde suffumiget cū alipta muscata: z gallia musca-
 ta: deinde tondant capilli z fomentes caput cū decoctio-
 ne istarū herbarū. R̄. vtriusq; saluie: vtriusq; calamenti:
 vtriusq; mēte: vtriusq; ruthe añ. 3. ij. cōquassent: z bul-
 liant in vino albo: z fomentes: seu embrocef caput ex ab-
 to: deide caput cū p̄anis ficcis exicef: deinde caput ab-
 luat cum vino decoctionis ruthe: deinde inungat caput
 cū olo de spica: in q̄ dissoluta sint castoreū z euphorbiū.
 Emplastrū etiā Rasis nono Almansoris puenit. Cero-
 tū exptū ad idē. R̄. armoniaci dissoluti in aliq̄ olo calo:
 ylopi humide: glutinis: albotim: castorei: pipis: oppo-
 naci: euphorbij añ. 3. ij. storacis. 3. j. croci parūscere q̄tū
 sufficit: cū olo de balsamo: aut de spica: aut de costo: fiat
 cerotū capiti vt p̄us. Ubi v̄o hec nō ptulerint appropriet
 sarta go ignita: vel capellina ferrea in t̄nī cala: q̄ q̄si adu-
 rat capillos capiti raso: non t̄nī sic cala: q̄ subam cerebri
 dissoluta: z ante q̄z ifridē alia capiti apponat: z illa oia
 p ordinē sine interuallo t̄p̄is in t̄tū p̄tinent donec reui-
 uerit: aut saltem mortu? fuerit: vt nō possit v̄e dicit: q̄ ex
 defectu medicaminū deficiat: q̄m dicit Auicē. q̄ feb. sine
 apate aliq̄n terminat p apoplexiā: z q̄ p̄t terminari ad
 bonū: z apoplecticū ille stat sicut mortu? q̄si oino: qz est
 sine sensu z motu: z etiā sine anhelitu appent: sed aliq̄nt
 bz pulsim: z dicit: q̄ talis reuiuiscit: vel reuiuiscē p̄t: qz
 eius calor inatus interior est ita pauc? z debilis: qd non
 indiget nisi pauco aere exteriori p sui euēratione: z nul-
 lus taliū: vt ip̄e dicit: debz sepeliri: donec trāstuerint tres
 dies nales cōpleti: z est spaciū. 72. horaz. Dis q̄ apople-
 ticus stet p. 72. horas āte q̄z sepeliat: sed qz paucivel nul-
 li h̄nt amicos eos cordialr diligētes: ideo multi freq̄nt
 sepeliunt viui. Si aut p dei grām pualuerit: fiat qd euo-
 mat: z postea cibet cibo subtiliori z i breuiori q̄titate q̄z
 in epilefīa: deinde def oximel diureticū: z oximel cōposi-
 tū: z purget cū yeralogodion: vel cū yera ruffini: z fiant
 oia p ordinē: q̄ dca sunt i epilefīa: q̄m sicut epilefīa z apo-
 plexia pueniūt in causis: ita in mō cure pueniūt: non opz
 igit hec retexē. Aliq̄ etiā vltimate faciūt tria cauteria in
 capite. Unuz in medio capij. Alia duo in pte posteriori
 sub duob? cornib?. Et si ptingat reuiuiscē: tūc cōuenit
 b elariū pbatū digerēs z subtiliās humores fridos: z p
 perās eos ad exitū qd exhibet añ purgationē. R̄. absyn-
 thij: semi. anisi: feniculi: aristologie ro. sgnanti: xilobalsa-

mi: carpopalsami: solij ciperi: agarici: radicyz yreos añ.
 puluerigent z cōficiant cū melle: z dat q̄tum auellana.
 Ad idē v3 hec decoctio. R̄. galāge: gingib. mente: peo-
 nie añ. 3. ij. bulliat in vino albo: z bibat eger mane z se-
 ro. 3. iij. deinde purget fm humozē peccatē. Alia multa
 emperica in scrip̄j reptunt: q̄ fieri p̄nt: si liber. Clarifi-
 catio ca. de aplia. Intelligendū: q̄ aplis v̄p̄m est icura-
 bilis: z h̄ p̄ nobilitatē mēbrū: z multitudinē: grossitiē: z
 viscositatē mae: qz mēbrū nobile nō p̄t logo tpe tollerare
 molestatiōē ita seuoz accētiū: vt sunt accētia apoplexie:
 q̄ seuissima sunt. Si aut curet: h̄ nō p̄t fieri p̄fecte pp mul-
 tā grossitiē: z viscositatē mae: sed nā vigorata mittit māz
 ad loca p̄xia: z qz ibidē oriunt nerui: iō mā diffundit in
 neruis: z iō catur palefis. C̄ intelligēdū: q̄ ois apople-
 ticus necio in rei vitate anhelat. alif. n. subito ei aduenit
 ret moris: sicut in suffocaj z strāgula: s; nō est in apople-
 tico anhelit? nisi qdā mō. ofuso: z aliq̄n tam p̄t eē in eo
 anhelitus ita debilis: qd nō appet nobis potissime in il-
 lis: q̄ h̄nt cor frigidū. Tertio itelligendū: q̄ tā in epile-
 tico q̄z in apopletico pillā: vel lignum: vel aliq̄d tale opz
 poni int dentes cū violētia tā rōne anhelit? vt anhelare
 possit q̄z rōne dentū: vt nō destruant. Quarto notan-
 duz: q̄ mā apoplexie est ita grossa: frigidā: z multa: z cō-
 pacta: q̄ p̄fectā crifim terminare non p̄t: sed cū curat in
 paralesim terminat: q̄m mā apoplexie cū disp̄gij p̄ ner-
 uos causat palisim: sicut cum mā paralisis coadunaf cāt
 apoplexiam: z apoplexia paralisis. Ultimo notādū:
 q̄ frequentius accidit paralisis in parte dextra q̄z in pre-
 sinistra. qz dextra est rarioz: z meat? magis apti: aliquan-
 do t̄nī accidit in pte sinistra pp debilitatē loci: z ita plus
 accidit in illa parte: in qua materia magis declinat zc.

De frenesi.

Lapl. xix.

Enotitia frenesis scire debes: q̄ frenesis
 est duplex: v̄a: z nō v̄a. Vera est apostema
 cerebri calm essentialr: vel p̄niculorum
 cerebri: cū ē colera pura: aut ebullitio san-
 guinis in corde. Cause adiuuantes sunt: vt
 qz iuuenis colericus zc. fit q̄ vera frenesis: q̄n rubea co-
 lera: pura aut colera rubea: adusta aut vapor sanguinis
 ebullient: in epate aut in corde coadunaf: in panniculis
 aut substātia cerebri: z illa faciūt apata: ad qd sequit fe.
 continua: ardentissima alienatio: situs inordinatus: mo-
 tus manū z pedū: cōtinua loquela: z sic de alijs accidē
 tib? terribilibus. frenesis nō vera causat ex colera citri-
 na: vel sequit febre: velut est tertiana febris: vel caufon:
 vel sequitur apostema: velut est apostema pulmonis: vel
 lateris aut dyasragmatis: stomachi: epatis: vel matricis:
 z sic de alijs. In summa collige differentā inter frenesim
 verā z nō verā. frenesis nāq; vera appellat ab Auicē.
 quando incipit p se: z est egritudo per se: p̄ter q̄z aliqua
 egritudo eam antecedit: non vera appellatur ab Auicē.
 quādo fit post talem egritudinem. Non vera. n. frenesis
 appellat omnis alienatio: que est cum febre. i. pp febre:
 vtputa a vaporibus eleuatis propter febre impedien-
 tibus cerebri: z a quibusdā appellatur para frenesis a
 para: qd est iuxta: z frenesi: q̄si qz iuxta frenesim: appo-
 pinquat enī frenesi v̄e: qz si nō diuerterent: aut resolverē-
 tur: aut remouerentur illi vapores: fieret vera frenesis: z
 talis accidit sepe in febre continua peracuta: vt in causo-
 ne: z in nō vera frenesi omnia accētia sunt remissibilia.

Pronosticatio. frenesis a toto genere est p̄nitiosa min?
 mala: que est in dura matre: deterior: que in pia matre: z
 que in substantia cerebri adhuc deterior. Itē minus ma-
 la est: que est ex sanguie. Scdo deterior que ex colera nō
 adusta. Tertio adhuc deterior: que est ex colera adusta.
 Signa mortis sunt hec: cū v̄ina p̄cesserit colorata: et
 modo est alba z tenuis cū continua alienatione: z vigi-

lia idem significat: si retineat vna et egestio: ideo vna alba tenuis substantie appens in statu febris acute: et cum circulo viridi vna precedere rubea frenesim significat: et si spasme freneticus: signum est mortis. Et si tibiae sint extense: non possit eas coduplicare: et si coduplicatas non possit extendere: et si vesica appareat in pollice pedis: et cum hoc accidat sincopis signis istis appentibus: iam mors prope est. ergo medicus festis fugere debet. **C** Pro cura frenesis vere: que etiam est duplex: confirmata: et non confirmata. Quod primo occurrit medico in non confirmata: est diuertit materia et vapores: ne ascendat ad caput: non in tendendo ergo ad digestionem: quod periculum est in mora: cum comuniter confirmet in vna die naturali: cum sit de morbis peracutis. Si sanguis colericus sit in causa completa: et virtus constet: sloborhomet in manu de ramo cephalice: exhibendo plus tres bollos panis assati infusi in vino granatorum mucosorum: aut agresta: vbi sloborhometia phibere: saltem ventose in spatulis: vel cruribus scarificando: bibat omni hora de syrupo nenupharis: vel violato: vel rosato: vel de berberis cum vino de granatis: et aqua decoctionis prunorum: et ordei: aut cum aquis distillatis infrigidantibus: et vapores reprimantibus. deinde embrocef caput cum frigidis et siccis: quia sanguis est calidus et humidus. **I**deo. **R**. aque rosa. aque virge pastoris an. 3. v. succi plantaginis libram. i. aceti albi. 3. j. misce: et in isto infundant pecie: anteriori parti capitis applicent: et sepe remoueant. tertio clystericent hoc clysteri lenitio et diuerso fumorum. **R**. malue: mercurialis: blitis an. 2. i. violaru. 3. ij. prunorum libram. 5. bulliant in libra. i. 2. 5. aque: et in sine decoctionis addat tamarindorum. 3. i. 2. 5. cassie fistule: vel mane. 3. ij. cucchari rubei. 3. 5. oli violati. 3. iij. ante prandium et cena clystericetur: et non cogatur retinere: quod eleuat fumos ad caput et debilitate inducit: loco etiam mane: vel cassie potest addi. 3. i. de dyaprunis. **C** Si autem frenesis sit a colera: et voluerit scire: an curet: an ne. **R**. quatuor ranas: et circumpone capiti: nam si inducunt somnum: cito fereant: signum est cure: si non morietur est expertum. **C** Considera vltimus si colera non sit adusta: tunc conuenit hoc solutiui. **R**. mane. 3. i. dissoluat cum. 3. iij. aque decoctionis prunorum: et tamarindorum an. 3. ij. de collatura in auro. Et si vis fortius euacuare in predicta collatura de fero infundat. 3. 5. mirabolanoz citrinorum: et de mane exprimat: vel addat reubarbari. 3. 5. vel. j. fm tenozem virtutis. **C** Si autem colera esset adusta: in predicta collatura infundant mirabolanoz indoz: fene: epithimi an. 3. ij. syrups violati. 3. i. vel. ij. deide embrocef caput ista decoctione. **R**. succi lactucarum: semperuiue: portulace an. 3. ij. aque rosa. 3. iij. aceti parum: applicet capiti: vt supra: et pone actualiter tepidus: ne forte ex frigiditate actuali pozit clauderent: et sumi retinerentur. **C** Si autem hec egritudo puenerit ad statum: tunc embrocationes supius dicte non competent: et ideo pueniunt resolutiua: et tale resolutiuum comunit est duplex. Primum scindat catulus lactes: aut columba: aut gallus per dorsum euiscerando eos: et subito anteriori parti capitis applicetur. Ad idem valet pulmo arietis sepe in aqua calida positus et applicatus: vt sup. Scdm est. **R**. violaru: melliloti: floraru rosis marini: folioz lauri: decoquant in aqua et embrocef caput: et ista sint calida resoluendo man per accidens infrigidant. **C** Si autem frenesis sit non vera: quia sequatur aliam egritudinem: tunc oia localia et clysteria superius dicta possunt fieri referendo singula singulis: non fiat tamen flomina vniuersalis: quia ex egritudine precedente virtus inuenit debilis. **U**bi autem virtus constaret et indicaret de flomia fiat. et quia hec egritudo cum vigilia infestat: ideo somnus puocandus est primo cum applicationibus ab extra per infrigidando aerem irrigando domum cum aqua frigida:

aut rosis: aut cum herbis frigidis: vt nenuphare: viol. 27. secundo. **R**. lactis mulieris lactantis puella. 3. iij. tria albumina ouorum: aceti parum: agitent adinuicem cum farina papaueris albi: deinde extadat sup panem: et applicet capiti. Ad idem bulliant in aqua maiua: cortices papaueris albi: portulaca: viole: et de ista fomentent caput et pedes: testiculis etiam aliquam applicat panis infusus in aqua rosata: nenuphare cum modico aceti. Ad idem: in quo aliqui asserunt nunquam defecisse. **R**. terre sigillate. 3. 5. misce cum aqua rosata: et aceti parum in modum vnguenti: et ex isto actu tepido inungent sole pedum ab intra: puocat somnus cum frigidis: vt lactuca: syrupo de papauere albo **A**ut cum isto. **R**. conferue violaru: floraru nenupharis an. 3. 5. seminis papaueris albi: iusquiami an. 3. i. puluericent: et misce in modum cucchari rosati. et da. 3. i. cum aqua ordei. Ad idem. **R**. seminis lactuce: papaueris albi: portulace an. 3. ij. seminis endiuie: iusquiami albi an. 3. i. cubeborum: masticis an. 3. 5. succari ad podus oium fiat tragena: vel puluis. **C** Electuariu ad idem. **R**. seminis lactuce: melonum: papaueris albi: iusquiami an. 3. i. seminis endiuie: basiliconis an. 3. i. 2. 5. sandaloz. 3. ij. camphore. 3. 5. cinamomi. 3. i. 2. 5. officianum cum triplo syrups iuiubarum: et sebesten: et def ex eo. 3. i. cum syrupo violato. Et vbi hec non conulerit. denot pillule de opio vna vel due: licet sint fortes. **C** Clarificatio fm bodierum modum et vsum pro griali et speciali notitia: et cura apostematum: que sunt in capite: sit hic aliqua singula notanda. **C** Primo intelligendum: quod de apostematis extrinsecis factis in cuti et carne capitis exteriori: plene determinauit **A**ui. tertia sen quarti. pro quo notet: quod coiter super caput eueniunt in cute exteriori apostemata parua sanguinea ad similitudinem magni furunculi: que a vulgaribus dicuntur grane: vel bignoni: quod cum ad sanem deueniunt: debent incidi triangulariter: ne cito consolident: debent. n. diu aperta teneri: vt si qua materia est in cerebro: faciliter inde valeat expirare: quia vt plurimum talia apostemata sunt per viam expulsiouis a cerebro. **C** Secundo notandum: quod apostemata cerebri diuersificantur primo fm diuersitate materie: a qua sunt. nam quedam ex eis sunt ex sanguine: quedam ex colera: quedam ex flegmate vel aquositate: et quedam ex melancolia: diuersificantur etiam fm diuersitate partis: seu loci in quo sunt in ipso cerebro. nam quedam sunt in paniculis immediatis sub craneo: vt dura matre: et pia matre. Quedam ex eis sunt in paniculis diuidetibus cerebri: et anfractus ipsius et ventriculos eius: et quedam etiam sunt in substantia medullari cerebri. **S**z aduertendum est hic: quod in paniculis rarissime fiunt alia apostemata quam colerica: vel sanguinea: et talia apostemata maxime sunt a colera subtili: vel a sanguine subtilissimo: a flegmate autem rarissime sunt in eis apostemata: et a melia fieri non possunt propter densitate paniculorum: in quorum porositates maxima grossa non potest faciliter ingredi ad faciendum apostemata in eis: sed in substantia cerebri cum sit rara: et cum h' tenax: atque viscosa plus apostemata flegmatica generant: et melancolica possunt in eadem etiam substantia medullari cerebri quocumque fieri et generari: et similiter sanguinea: et colerica: et multo magis aquosa. **C** Tertio intelligendum: quod ex diuersis nominibus noiantur apostemata supradicta ab antozibus medicine fm diuersitate loci in quo sunt: et fm diuersitate materie: calida namque apostemata: maxime colerica facta in pia vel dura matre vocantur ab **A**uic. hoc nomine charabitus: et a quibusdam alijs sirsen. **F**ca autem a materia colerica: vel ab alia materia adusta in substantia cerebri: vocantur sillaris. Et si fiat a colera non adusta in substantia cerebri: vocantur hoc nomine erisipilla. Et si a sanguine fiat: flegmon ab oibus noiantur. **C** In paniculis autem diuidentibus cerebri cum apostemata colerica sunt: si talis colera absque adustione existat: vocantur hoc nomine frenesis: quia mens: seu intellectus multum de-

ficat: et variat i eis: vt velit dicere frenesis tm qm passio q derelinqt a freno: deca a freno et sine. Apatata vero frida alijs noib⁹ appellans: et illa isra dicent suo loco. C. 4. in telligendum: q cura apatu calozu: et p factoz. a sanguine abudate: seu a colera cu sanguine in venis et corpe dian te adiuuicē pmixtis: siue sint in qbuscuqz de pāniculis su pradict: siue sint a suba cerebri pmissio stati lenituo clysteri: vt intestina a supfluitatib⁹ et fecib⁹ emudent: taliter pficif: et sic est inchoada: vt subito veniat ad flōmiam copiosam: seu magnā ex vena cephalica brachij dextri vel sinistri eiusdē lateris: in q est apā semp tm considerādo virtutē: ne ex ipsa flōmia vtus deficiat cū secūdatiōe potius in eadē die in vesperis: qz q vnica vice tota qstitas extra hat: cōiter. n. in istis qstitas sanguis exbenda est vsqz ad 3. viij. vel. x. vel. xij. cōputata etiā secūdatiōe p̄dicta: flōmia. n. in p̄n^o facta in cura istoꝝ apostematuz cerebri p̄ oibus alijs cōmendat: et sit multū copiosa: si vtus et etas ad eā cōsentit. C. Est tamē aduertēdum: q si frenesis p uenerit a vaporib⁹ eleuatis pp ebullitiōe sanguinis in epate: vel corde: et in cerebro coadunatis: et p̄ster apata gūantib⁹ in pāniculis iam dictis cerebri: inchoandū eēt ad flōmia basilice dextri lateris. Et secūdo deueniendū eēt ad flōmia dicte cephalice. C. Et hic virilr. seu p̄cticaliter est notādum qto: q cū in talibus qbuscuqz alienat flōmia cōcedit: cū diligētia tales custodiant: imo etiā media faba posita sup loco p̄cture flōmi: cum forti ligatura tales ligent: si oportuerit: ne seip̄os soluāt pp ipsozuz furia et alienatiōe supflua: vnde faciliter possent mortē incurrere: et etiā in die flōmie custodiant a somno. Et vltra p̄dictā flōmia cum sanguis multū abundat in capite iam qetato fluxu materiū ad ipsū caput ab alijs partibus corporis est licitū et conueniēs venā frontis vel na si flōmare: vlt sanguisugā ad p̄nctā nasi apponē: post cū ius sanguisuge remotionē pmittat: vt sanguis exinde ad sufficientiā fluat: et si expedit p̄stringat cū faba p̄dicta: vlt cū tela aranea: q multū valent in fluxu sanguinis vnde: cūqz fluat: si fixura sit pua. Silt post p̄dictā vlem flōmia factā ex vena cephalica: si mā adhuc fluat ad caput: con fert: et iuuat appositio vētosarū cum scarificatiōe ad spatulas: vt sanguis exinde diuertat: et extrahat. Et in his omnib⁹ sup̄dictis a medico habeat diligētia bona in regimine vite. Silt etiā qstū ad dietā: vt ad cibū et potum debitus modus et ozdo etiā in p̄n^o obseruet attenuando dietā vsqz ad plures dies: cū hec egritudo sit vltim peracuta exhibendo de prisana ordeacea: et de farre: vel pane loto: vel de pomis coctis in igne vel furno cum cuccharo: vel sine. Et si expedit pp debilitatē virtutis: exhibeat pulla parua alterata cū lactuca: vel cucurbita: et vniū eis phibeat vsqz ad qrtū diē: sed bibāt aquā decoctā cū cuccharo: vel iulep vio. vel ro. pmixtā: et vinū qnato: rū dulciū: vel muçoz: vel etiā acetosozū est eis exhibendū cū aq lymphatū. et granata silt cōueniūt eis: et alterātia vsus frigidū aerē habitatiōis istoꝝ: q sint odorifera. Silt pueniunt ista etiā odorādo: vt rosas: et flores viola rū: et nenupharis: et folia salicis: et vitis: que silt ponant in camera aspergendo aqua simplici cū aceto: et parietes irrorando cū ro. et alijs aqz frigidis: et odoriferis: et oia somnifera qualr cūqz exhibita: vel app̄ximata: et maxime syrupus papaueris: et etiā epithimata frigida tā cor dialis qz epatica: de qbus dices in cura febrizū sincopalū minutarū in summula febrizū. nā in hac cura summe conueniūt. C. Epithima cordiale singulare pueniēs est tale. R. aque buglosse: et melisse añ. 3. vj. aque ro. 3. x. aq endi vie. 3. iij. sandalozū alboꝝ et rubeoz añ. 3. iij. coralloruz rubeoz: rosaz rubeaz: corticū citri: sirici ticti in gna: of sis de corde cerui añ. 3. j. ligni aloes: been albi et rub. gariof. macis: cinamomi añ. 3. 3. croci. 3. i. cāphoze. 3. i. fiat

epithima: et tepate calm apponat sinistre mamille i dire cto cordis cū pāno d scarlato: et cū sumit cibū remoueat: nec apponat postea: nisi trāfactis qtuor hor: vel cē. C. Epithima vo pro epe sit tale. R. aque endiue. 3. xv. aq rosate. 3. viij. aceti: vini albi odoriferi. 3. iij. sandalozū alboꝝ et rubeoz añ. 3. 3. spodi. 3. i. cāphoze. 3. i. fiat epithima: et tepiduz apponat epati sub ypocundrio dextro cū pecijs lineis duplicatiz: non tm istis patiētib⁹ apostemata dicta: se nēstre camere apian: sicut puenit in patientibus alias acutas febres: sed in obscuro p̄tinue teneant: ne alienatio in eis addat pp lumē extrinsecū. et homines reuerētie: quos timeant: semp hēant coram eis: et p̄ntes existant: vt eos cōfortēt: atqz rēphēdat: cū in alienatione supfluit. Expedi insup post p̄dicta sic scā et ordiata absqz tps intervallo lenitiū scm ex cassia fistula: vel māna distēperata cū decoctiōe cōi et recēti exhibere: et subsēqn ter pcedē cū clysteri alterante ad frigiduz factoz ex decoctiōe orde: floꝝ violarū: lactucarum: et folioꝝ malue: et oleo violato cū cassia fistula: et tamarindis in ea distolutis: et maxime in p̄n^o morbi. In p̄cessu aut cū febris dimi nuit p̄nt solutiua fortiora: vt cū isfusiōe reubarbari: et mirra. citri. et silt fortiora clysteria a supiorib⁹ attrahētia fieri: et pparari: post p̄dictā etiā flōmia cū localib⁹ fridib⁹ si per caput virtutē reuēssiua hntib⁹ est icipiēdū: sicut cuz oleo ro. cū aceto pmixto: et succo lactuce: vel etiā sempu ue. Est plus colera dominat secure succus solatri parti anteriori capitis apponat: et a parte posteriori elōgetur oino pp cās supradictas in caplo de soda pcedēdo cum his fridib⁹: et cū inūctiōib⁹ alijs: et embrocatiōibus frigidis dictis supius in cura sode facte a mala cōplone cala cum materia et sine mā in clarificatiōe dicti capli de soda: et hec fiant in p̄n^o frenesis. Localia aut: q pueniūt in augmento: et cum app̄ximat status talium apostematū calidozū debēt esse pmixta ex calidis et frigidis: sicut oleum camomillinū: vel anetinū cum oleo ro. vel violato pmixtū: et qm plus pcedit ad statum: fiat additio cū resolutiuis: vt decet: imo sola resolutiua in statu pueniunt: et si eis addat modicū aceti: erit cōueniēs ad faciēdum talia penetrare. C. In declinatione autē sola resolutiua conueniūt. Et hec omnia medicamina tam resolutiua qz reper cussiva trahi possunt: et haberi ex dictis supius: vt reper cussiva in cura doloris capitis a mala cōplone cala: et resolutiua in cura doloris capiti a mala cōplone frida cuz mā et sine mā: ibi ḡ recurrat cū expedit: vel recurrat ad tertiā sēn qrti canonis Auic. ad caplm de cura flegmōis et erispile. Et cū istud apā calm p̄tuerat et plōgat: et maxime si sit scm ex colera: cū q etiā febris acuta p̄iugit cū syrupis alteratiuis: et digerētib⁹ colam: pcedat et subsēqnt cū medicinis em̄antib⁹ eā. Et de his oib⁹ dcm est sup in cura male cōplonis cerebri a mā calida pēdenz: et magis late dices in caplo cure febrizū colericaz in summula febrizū: ibi ḡ p̄ipsis recurrat: et sic ad istud cap^o adaptē: vt habeatur completa cura apatuz calidoꝝ in cerebro.

C. De subeth ex somno innali. Caplm. xx.

Omnis est reuerfio spūs aialis ad interiora cū puatiōe sensus et motus: nisi qstū est neciuz anhelitū. Lā est friditas pris añris cerebri aut hūiditas: aut vtraz: aut di minutio spūs et calorū nālis: aut labor inālis. Sōn^o ē qñ ē nimis pfund^o: vlt plix^o: et i tpe nō d̄bito. C. Signa. Si est nālis post exp̄gesationē sentit se vel hylarē: et leuē: et iocūdū. si inālis sentit se p̄oppositū. f. guez et ponderosum. Si ex friditate: corpus est frigidū. Si ex narcoticis appet odor in ore: mutat color ad liuiditatez. Si ex humiditate flegmatica: vergit color ad liuiditatē. Si ex sanguine: vergit color ad rubeoz: si componatur cāe similt et signa. Si ex alijs mēbzis: scitur ex granita

re z dolore loci qz vbi dolor: ibi narrat egritudinem.
Pronosticatio. Sonus ex inanitate spūs iter oēs est ma-
 lus: z vicinā morti. Dormire in radijs lune dñz intrat p
 angustā forā est pessimuz. Ois somnus gūis in decli-
 natione paroxismozū febriū est mortalis: maxime in cō-
 tinua. Ois somn^o lōgus disponit ad litargiam: z apople-
 xiā: si ēt accidat in pncipijs paroxismozū est nocituz.
Cura. Stet eger in loco luminoso. fiāt sibi tedia: ligatio-
 nes: z fricatioēs: odorēt acetū: z alia acuta: vt castoreūz
 zc. vngat caput oleo ro. agresta: aut vino gñatoz. Si sit
 pp narcotica: vtat tyriaca. Si ex friditate: vtat electua-
 rio calō: vt metridato: odorēt insup muscū: lignū alo. zc.
 Si pp hūiditatē: odorēt castoreū: nucē mus. sgnatuz zc.
 Si pp friditatē z hūiditatē: nō erit sine mā peccante: aut
 erit raro: z tūc ordinatim fiāt oia: q̄ sunt in litargia zc.
 Si ex nimia inanitate: z exalatioē spūm: forte nō est in
 via curadi: p̄t tñ succ^o gallinaz affataz: aut oua sorb. aut
 distillatū dari: odorēt panē affatū in optio vino isifum:
 aut alia aromatica: z sic d̄ alijs.
Clarificatio. Cōse q̄nt
 p pleniori itellu eoz: q̄ h̄ dñr sciēdū est: q̄ triplex est som-
 n^o. f. nālis: nō nālis: z p̄ter nām. Nālis somn^o ē: q̄ fit a nā-
 nālī opante pncipalr: nō p̄currēte effectiue aliq̄ cā p̄ter
 nām ad ipm cāndū. Sōn^o vō p̄ter nām est a cā p̄ter nām
 pueniēs. Nō nālis vō est: cui^o cā est aliq̄ res non nālis.
 Exēplū p̄mi: sicut somnus eueniens in corpore sibi sano
 debite recto. Exēplū secundū: sicut somnus subethic^o.
 Exēplū tertij: sicut somn^o causatus pp comestione lactu-
 ce: vel alterius cibi humidi z frigidū: vel ab aere frido z
 humido corpori idēbite occurrēte. **E**st aut somni nā-
 lis duplex: cā efficiēs. f. pncipalis z mediata. f. ipa aia v̄
 vtus vitalis regitiua toti^o: z instralis imediata. f. nutri-
 mēti euaporatio: ad cerebrū. n. vaporib^o nutrimēti in al-
 tū eleuat^o: z friditate cerebri p̄dēfatis: z sua gūitate iheri^o
 reflexis fit meat^o spūm aialiū z vitaliū aliq̄lis oppl^o: q̄
 re puant mēbra sensu z motū: z reciprocal calor interi^o:
 donec h̄ vapores resoluant. **F**inalis vō cā somni nā-
 lis ponit etiā duplex. Prima est p̄fectio digōni: nutrimē-
 ti. Scda est p̄hibito nimie resōnis ipsius spūs: q̄ p̄ti-
 nuū actū vigilie resoluūt: vtus nāq̄ vitalis regitiua toti^o
 spiritib^o multū pp opōnes vigilie paucificat: ne vterius
 resoluant: vt. f. nimia eoz resōlo p̄hibeat: sed renouent:
 multiplicent: z restaurent: vt nutrimētū p̄fectius dige-
 rat: eos ad iteriora retrahit. Recurrūt. n. tūc spūs ad cor:
 sicut satellitēs ad capitaneū: vt inqt Aueroz^o 2° colliget
 vltimo caplo: z ex h̄ p̄z itell^o descriptionis somni a Sal.
 posite. q̄rto de accidēti vltimo caplo dū inqt: q̄ somnus
 est qes aialiū. f. opōnū cū intensioe nāliū in somno nā-
 q̄ ligat sensus cōis: qui est i pre anteriori cerebri: z ex cō-
 se q̄nti sensus exteriores ligant: z iō cessant z qescunt oēs
 opōnes aiales sensibiles exteriores: z ēt motiue. Imagi-
 natia aut nūq̄ qescit: nec in tpe somni: nec in tpe vigilie
 fm itentionē Aui. q̄rto sexti nāliū: z fm itentionē Alber-
 ti magni in phia sua. Quiescit ḡ vtus aialis. f. sensibilis:
 z cū h̄ sensibilis iterior. f. solius sensus cōis: z motiua ex-
 terior: z fortificat nālis virtus: z ideo tunc sit bona digō:
 z vtutū nāliū totius corporis corroboratio. Si igit som-
 nus fiat in debita quātitate: qualitate: z ordine: z in tpe
 debito: somnus est nālis: z oēs opationes nāles toti^o cor-
 poris corroborant. Si aut minus pfundus: aut plirus:
 aut in tpe indebito fact^o nō est nālis: z oppositū operat.
 Et sic p̄z intellectus dicte descriptionis posite a Sal. loco
 allegato: p̄z etiam ex dictis intellectus descriptionis date
 de somno ab Aris. p̄mo de somno. f. somnus est p̄ctus:
 z reciprocatio caloris nālis ad iteriora. f. ad cor: cū q̄ est
 vinculū sine impotentia sensitui p̄mi. i. sensus cōis: patet
 etiā intellect^o descriptionis date ab Auiē. p̄mo tertij tra-
 ctatu 2° caplo de subeth: dū inqt sic. Somnus est spirit^o

aialis redditus ab instris sensus z motus ad suū p̄m: cū
 quo puant h̄ instra ab exitu opationuz p̄ter illa: q̄ sunt
 necia vt vita p̄maneat: vbi puto p̄ spūm aiale nō solū in-
 telligendū esse spūm aiale distinctū p̄ vitalem: sed etiam
 vitalem z nālem. Ex quibus p̄z qd̄ sit vigilia: est. n. vigi-
 lia expāsiō spūm ad organa sensus z mot^o: qua sūt po-
 tētia ad actualr sentiēdū: z mouēdū facta ab aia. vt aial
 debitas opōnes valeat exercere. Nūc vō p̄ter p̄sequen-
 dū est ad curā subeth fm hodiernū modū z vsqz. Est. n.
 subeth somnus pfundus z grauis: a quo patiens excita-
 ri nō pōt: z si excitat: statim ad somnū pfundū reuertit: z
 lz p̄les tūc possint inducere subeth: qz qñqz accidit in p̄-
 cipijs paroxismozū somn^o pfundus: qui est spēs subeth:
 de quo dicem^o: z eius cura in summula febriū: cū ibidez
 de cura accitū febriū acutaz mētionē faciem^o: z vtp̄m
 succedit ad debilē apoplexiā: z qñqz ad epilexiā: qñqz ve-
 ro p̄ seipm incipit: catur. z fit a mā flegmatica in cerebro
 p̄ eētia multiplicata: z aliq̄ sit vel causat p̄ cōitatē a ma-
 teria flegmatica: vel ab alio mēbro ad ipm cerebri trās-
 missa: qz tamen similis modus cure est sine distinctione.
Curef p̄mo subeth cū clysteri acuto: cuius descriptio
 est talis. R. decoctiois bliris: z malue: florū camomille:
 anisi: feniculi: carthami: centauree minoris: ameos: carui
 añ. partes equales: vt. M. s. vel. i. agarici vsqz ad. 3. iiii.
 colloquide interioris vsqz ad. 3. s. yerepigre electe: z bñ
 dicte añ. 3. i. mellis cōis. 3. i. s. salis cōis. 3. ij. z oli cōis q̄
 tū sufficit. Et si querat magis acurū clystere: z ipsum vte-
 rius potētius z fortius facere in supradicta decoctōe: ad-
 datur ad decoquendū de recenti ciclamine. i. pane porci
 no in plura frusta diuiso vsqz ad. 3. i. z. 5. z loco sup̄dicti
 salis ponat de salgēma vsqz ad. 3. i. 3stud. n. clystē est acu-
 tissimum excitans a somno vtp̄ plurimum patientem pro-
 pter fortem attractionē ipsius: ac etiā ppter mordicatio-
 nē vehemētē: quā iducit in intestinis: ita vt in eis qñqz ali-
 qualē excoziationē efficiat: qz ḡ medicus cū recta prudē-
 tia: z vero iudicio estimatiuo de predictis rebus acutis
 ingrediētib^o p̄dicta clysteria ponere: diminuerē: vel ad-
 dere vsqz ad supradictam q̄ritatem: vel minus fm q̄ il-
 lud accidens est forte: vel debile: z suppositoria acuta li-
 gata cū filo etiam laudant in hac cura: quozū descriptio
 est talis. R. mellis cōis: yerepigre electe añ. 3. ij. agarici
 puluericati vsqz ad. 3. i. colloquide interioris vsqz ad
 3. i. saligēma vsqz ad. 3. s. z ex oib^o p̄fecte decoctis adin-
 vicē fieri possunt suppositoria quatuor vel qñqz: quozū
 vnum intromissum fm q̄ expedit nō p̄mittatur: vt lon-
 gam moram contrahat in ipso itestino: sed extrahat: ne
 ipsum vlcere: si non expellitur ab infirmo ipsum extra-
 hēdo cū filo ligato. Et suppositorium etiam factam cum
 melle decocto: z puluere stercoris muris: z cū salgēma
 etiā vtiliter operat cū filo ligatū: z nō mordicat sicut p̄-
 mū. **C**lysteria autē plus: z vigorosius: z magis cōmo-
 de q̄buscūqz alijs remedijs curaz huius accētis p̄ficiūt:
 z subsequēt fiant fricationes fortissime: z ligature for-
 tes. Silr ad brachia z coras: similiter ad man^o z pedes:
 z crura illas exasperando z fricando: nō solum manib^o
 ficcis: sed etiā cū mātili albo sicco: vel pāno lineo aspero
 z nodoso: imo etiā confert z iuuat ad plātas pedum fri-
 cationes fortes z asperas qñqz facere cum lixiuo calido
 admixto cum sale: z ventose etiā cū multa stappa z igne
 apposite spatulis: coxis: z natibus sepe: z sepius iterare
 sunt necie in hac cura: z plus etiā confertur posito pul-
 pis crurium. Cum his. n. tribus remedijs sup̄dictis est i-
 cipiēdum: adhuc etiā p̄sequēdo in hac cura. f. cūz clyste-
 rijs z suppositozijs sup̄dictis. sc̄cundo cum fricationi-
 bus fortibus: z ligaturis sepe renouatis. z tertio cū ven-
 tosis: que vērose etiā si rubedo appeat in facie indicans
 abundantiam languinis in capite: vel etiā corpus sangui-

neum et carnosum fuerit cum scarificatione: ponat ad spatulas et nates: imo stomia confert in isto casu stare repletionem sanguinis admixti cum flegmate. Et ultra predicta est expediens: si infirmus aqualiter excitatur cum remedijs supradictis: ut istud minorarium assumat etiam in principio in quantum potest. R. pulpe cassie fistule, 3. x. vel. xij. electuarij indi minoris vsq; ad. 3. ij. cum dimidia: distilata cum decoctione cori: addito succi de stichados: et agarici etiam in eadem decoctione vsq; ad. 3. 5. cum denario vno salis. Et si loco huius portionis predicta exhibeat infirmo. 3. i. pillularum cochiarum cum vno vel duobus granis oyangridij: vtiliter operabitur. Et ut localia capiti tutius et citius operentur: debent insuper ab ipso principio capilli cum forpibus quanto plus est possibile radicitus a capite remoueri. Et si tempus sit frigidum testa calida super caput tenentur: ne frigus aeris ipsum lededo percutiat: est. n. frigus de maxime nocentibus in hoc accidenti. C Subsequenter ad hanc facellationem: que parti anteriori capitis principaliter apponatur est veniendum. R. florem camomille: stichados: maiorane: rosarum: nucis mus. nigelle: calamenti pipis nigri: sinapis: thuris: peonie: piretri an. partes equalis: fiat sacculus rotundus in pano lineo: post predictorum puluerificationem subtilem: et suffumigatus cum nigella: et thure capiti apponatur: ut dictum est: et super ipso teneatur. Quidam tamen sacculus alium faciunt ex fimo colubino: et sale communi: et confert etiam. Et quidam sartagine bene calida retinent super caput: et ex ea magna utilitate inueniunt ad excitandum istos subethicos supflue dormientes: et ad consumendum et resoluendum manum: que est causa subethi: et talis sartago si fit ad formam capitis est melior: quia melius attingit: et non debet approximari multum ad caput: quia resoluere cerebrum. Sed stante repletionem cerebri et corporis: vel de fluxu materierum ad caput a toto corpore: vel ab aliquo membro particulari non est licitum predictam sartagine: vel aliquam de sacculis supradictis apponere capiti: ne fluxus: seu cursus materierum ad caput augetur. et maxime non conueniunt ante euacuationem minorarium predictam factam: vel a supradictis pillulis a farmaco solutiuo supradictis: nisi forte acuta clysteria supradicta manum euasent sufficienter saltim ab intestinis: et ab alijs inferioribus membris. Tunc tamen est factum vno de supradictis clysterijs hanc aliam facellationem apponere capiti desiccatiua materium contentarum in ipso: ac etiam aliquoties repercutiua materium: que fluunt ad ipsum: sicut sepe contingit in principio huius subethice passionis: cuius descriptio est ista. R. rosarum: myrti: gallarum cypsi. corticum citri: balustiarum: florem camomille: stichados: thuris: nucis mus. an. partes equales: fiat puluis subtilissimus: deinde fiat sacculus et suffumigatus: ut dictum est: parti anteriori capitis apponatur: ut commissura coronalis et sagittalis attingat. Expediunt insuper: ut talis patiens cum oculo ingenio teneatur semper cum capite eleuato: et nullo modo depresso: sic etiam expediunt: ut ad nases patiens subethi manipulus paruus sanfuci infusus in acetum fortis et acuto et actuali calido semper ponatur: ut vapor illius traseat: et trahatur ad carunculas narium: et ad cerebrum: et sic mordicationem inducat in naribus. C Sternutatoriuum etiam est necessarium euacuatione permixta: saltim secundum modum dictum superius: incipiendo prius cum stilo palee: vel cum fetulis porci in naribus positum: et subsequenter cum elleboro albo: quod vulgariter dicitur el sternuto: ipsum in naribus insufflato cum penicula: vel canula parua: sicut piper nigrum insufflatus in naribus efficaciter. Sed succus ciclamini. i. panis porcini: vel eius aqua distillata fortius operatur: si in naribus imittatur in quacumque. n. pua quantitate attractus: vel attracta mirabiliter: et in copia magna supfluitates cataractas cerebri euacuat: et similiter etiam stuella facta ex ipso pane porcino: et in naribus posita longitudine trium digitorum ad plus ligata cum filo: et cum pua grossitie: quia subtilia multum efficaciter operantur.

Succus etiam radicis blitis imissus in naribus sternutatio: ne puocat et inducit: sed ab istis particularibus est cauendum non permixta euacuatione predicta: nisi ad hoc magna necessitas: ut timor mortis: puocet et inducat. Et ultra predicta confert et iuuat sepe in ore patiens apponere pro quolibet vice vsq; ad quantitate fabe de electuario posito a Nicolao in suo antidotario: quod dicitur pluri sarcoticon. Et si pars capitis principaliter in loco commissure coronalis: ac etiam totum caput fricetur manibus cum aqua vite admixta cum nuce muscata: erit vtiliter et proueniens: et sicut odoratus ipsius. C Subsequenter si talis patiens excitatus sic: ut possit digestiuum assumere per oculos confert syrupus de stichados cum oximelle compositus: vel cum melle rosarum. si est materia flegmatica abundat in stomacho assumptus cum aqua feniculi: vel sanfuci: et syrups alij: qui ponuntur in cura flegmatice febris in summula nostra febrium proueniunt in hac cura. Et sic etiam ibi oculus recurrere per solutiuis: qui proueniunt ad euadendum hanc manum: et maxime pro illis: in quibus agaricus ponitur: tales medicinas distemperando cum decoctione cori: semper addito stichados cum sanfuci: et nuce muscata. in eadem decoctione pillulas potius eligendo: ut pillulas cochias: vel fetidas: quorum dosis est vsq; ad. 3. i. pro casibus superius assignatis in cura doloris capitis facti a mala copulatione frigida cum materia: sed iste pillule non ponantur in supradicta cura febris flegmatice: in hac tamen cura proueniunt. C Tertio electuarii quodam solutiui: quod yeralogodion dicitur: cuius descriptio ponitur a Nicolao in suo antidotario: de quo feci mentionem in capitulo de epilensia: mirabile facit iuuamentum in cura huius passionis: cuius dosis est in corpore robusto: et etatis perfecte vsq; ad. 3. iiii. siue exhibeat in forma portionis: siue in forma dactyli: ut ibi late dictum fuit: et habet singulariter mentem. Istorum autem subethicorum dieta oculus ut sit tenuis: sed non possit bene commensurari vel ordinari: quia profundantur in somno: non possunt aliquid glutire: sunt. n. quibus cogendi ut cibum assumant: si sine ipso cibo longam moram spererint: et sit cibus eorum facilis digestionis: et boni nutrimenti: ut tritum: seu tritura pulli distillatus: vel oua sorbilia: expedit per preservationem virtutis: ne cadat et ruat: et vinum in eis prohibeat oino vsq; ad dies. iiii. et vltra solummodo aqua melis: vel vino genatorum lymphato cum aqua decocta cum modo dico saluie: vel sanfuci. C Clarificatio secunda. Primum notandum quod somnialis est ille: qui fit tempore digestionis propter vapores humidos: mulcebre: suaves: et temperatos: eleuatos a triplici operatione digestiua: et talis est triplex. scilicet fortis: me diocris: et debilis: seu suavis. Primum fit ex vaporibus eleuatis a cibo in prima digestionis: qui vapores: qui sunt valde grossissimi fortiter oppilant: et somnum causant satis profundum. Secundus fit ex vaporibus secunde digestionis: qui sunt mediocri. Tertius fit ex vaporibus eleuatis in tertia digestionis: ut in aurore. et ideo dicitur ceteris vulgaribus: quod suauis est dormire de mane. C Secundo notandum: quod de somno solet dari talis alia distinctio: vbi quod quadruplex est somnus: quidam est pure naturalis: de quo dictum est in primo notato: et quidam est penitus supernaturalis: sicut est somnus subethicus. et quidam est: qui magis vicinatur somno naturali: sicut somnus eueniens post crismum: sicut contingit illis: qui post crismum laudabilem et perfectam dormiunt somno profundo: et plixio. talis enim somnialis vicinatur somno naturali: quoniam talis est bonus: sed in tempore sanitatis non esset bonus. Sicut talis est somnus eueniens post completam et laudabilem operationem medicine laxatiue: aut post exercitia fortia: seu labores: et fatigationes fortes. Et quidam magis vicinatur in alii: ut est ille: qui prouenit ex ebrietate. C Tertio notandum: quod subethi magis accidit senibus quam pueris. Et ratio est: quia in senibus magis aggregatur flegma grossum: et viscosum: et magis innale est quam in pueris: et iuuenibus: non obstante: quod pueri sint humidiores senibus: eo quod humiditas maior repta est in pueris magis naturalis. et magis vaporosa: rara: et resolubilis: non obstante

etiam q̄ spasm^o de repletionē magis accidat pueris q̄ se
nib^o: eo q̄ mā spasm^o est mag^o subriter q̄ mā subeth: z
etiam nerui in puer^o sunt debilitatōis virtutis q̄ in senib^o.

De vigilia z sabara.

Capitulum. xxj.

Vigilia est expansio spirit^o animalis ad istru
menta sensus z mor^o ppter operatiōes ani
males exercēdas. Et vigilia nālis nihil ali
ud est q̄ exp̄factio a somno: nā cū vapoz
res suaves: z tēperati causantes somnum
nālem sunt resoluti: tūc fit vigilia: z talis vigilia dicit^r na
turalis. **S**abara autēz est superfluitas in vigilia cum
egressu a re nāli: vt inquit Aui. p̄ma sen tertij in p̄ncipio
capi. de vigilia z sabara. **C**ause vigiliarum superflua
rū sunt iste. **P**rima: accidentia anime: sicut ira. tristitia: et
solicitudine nimia: z familia. **S**cōda: fluxus: ventris. **T**er
tia: dolor. **Q**uarta: febris. **Q**uinta nimia claritas loci: z
maxime in p̄paratis. **S**exta: nimia inanitiō: z fames. **S**e
ptima: crapula: z nimia repletio: z indigestio ppter ascē
sum vaporum acutorū: seu fumositatū ad caput pūgen
tium z grauitiū caput seu cerebruz. **O**ctava nimia siccit
tas dominās in anteriori parte cerebri. **N**ona nimia cal
iditas. **D**ecima caliditas z siccitas. **S**ilr vndecima abū
dantia cole. rub. in parte anteriori cerebri. **D**uodecima
humor melancolicus ibidē abūdans. **D**ecimatertia hu
mor flegmaticus vitrosus seu salis: sicut ptingit senib^o.
vñ senes supflue vigilant: z ppter accidentia aie: z p̄p
puritū: q̄ puenit i eis a flegmate vitroso: seu salso: si que
alie sint cause: reducant ad istas. **S**igna. **A**ccētia aie
dolor: z flux^o: z claritas: z nimia inanitiō: z nimia reple
tio p se cognoscunt: siccitas cognoscit^r per capitis lenita
tē: z q̄ nō sentit calorē: neq̄ frigus caliditas discernit^r p i
flationē z sitim: vtrāq̄. s. caliditas z siccitas p vtrāq̄: in
colera aut rubea vergit facies ad citrinitatē: z in melia
ad liuorē: z in flegmate salso est flux^o humiditatis false p
nares. **P**ronosticatio. **O**ēs vigilie supflue inaniūt cor
pus z debilitāt: z indigestionē z corruptionē humorū i
ducūt. **S**omnus nāq̄ nālis est causa bone digestionis: z
oēs vtutes nāles corporis corroborat z cōfortat. vñ Sal. i
cōmēto illius affo. **V**erres hyeme: z vñ zē. sic dicit. **Q**uā
tū natura iuuat ex somno bonū est perpendē. vigilie. n.
senibus nō valde bene sunt remediabiles. **I**tem dicit
Aui. q̄ si vigilie supflue fuerit: z supuenerit tussis: mor
tale est. **S**i vigilie fuerint ppter accidētia aie: inducat le
titia pro posse cū instris musicis: z cantilenis: z alijs pla
cibilib^o: si ex nimia inanitione vtrā quiete: z cibus humi
dis resumptiuis: z balneo: si ex nimio fluxu vētris restri
gat cū suppositoio facto ex opio: sanguine draconis: bo
loarmeno: z hypogistidos: z cū alijs p̄portionabilib^o re
medijs. si ex febre curet febris: si fuerit ex dolore mitiget
dolor eūando: anodina applicādo: z narcotica admistrā
do si fuerit necessariū: si ex nimia claritate ponat in loco
obsuro. Et si fuerit ex crapula p̄cipiat vomitus: z absti
nentia: z purgatio humoris: z odorēt acetū: z sandalos.
Et si fuerit ex nimia siccitate: humectet cū quiete: z cibus
humidis: z balneis: z embrocationibus. Et si fuerit ex ni
mia inflamatiōe: alteret ad fridū: cū cibus fridis: z silib^o.
z cū embrocationib^o infriigidantibus. Et si fuerit ex cole
ra: vel melia: aut flegmate salso: digerant z euacuent: de
inde somnifera per intus z per extra applicent a debili
bus ad fortiora p̄cedēdo: de quib^o dictū est in tertio cap
ab isto. **E**t attrēdo: q̄ si siccitas sit in causa: aut calitas:
aut vtrāq̄: trib^o modis: aut quatuor p̄t remediari. **P**ri
mo: q̄ somnifera ponant in naribus: z q̄ patiens trahat
anbelitū. **S**cōdo: q̄ p̄ni madefacti: z familia frontē: z tim
poribus applicent. **T**ertio: q̄ fiant fomentatiōes ad ca
put: z extremitates: vel emplastra ad hec valētia. **Q**uar
to: q̄ dentur electuaria opiata p os: vt philoniū romanū

vel perficū: z familia. **C**larificatio. **I**ntelligēdū: q̄ licet
sabara fieri possit ex. xij. causis: vt ocm est. vt plurimum
tū fit a mala cōplexiōe calida z sicca: vel frida z sicca do
minante humore colerico: vel melācolico in toto corpe:
sed p̄ncipalr in cerebro. Est tamē caliditas ignea: vt plm
in cā: qua mediante spūs distrahunt ad exteriora. fit et
ab humoribus salis: z pūgitiuis: z acutis: vt a flegma
te baurachino: sicut in senibus euenit: z fit in fēbrib^o p̄p
fimos z vapores calidos z acutos ad caput ascēdētes.
Cura ergo sabare: seu supfluentis vigilie si sit a fumis
seu a vaporib^o siccis eleuat^r ad caput: sicut in febrib^o eue
nit acutis ponitur ad plenum in summula februm: vbi
de curis accētiū febrū acutarū facim^r mentionem: z in
hac cura est ad ipsum caput p̄ncipalr intēdendū cū rep
cussiuus p̄hibentib^o ascensum vaporū ad caput: z cum
alijs remedijs ibidē posit^r: z si in causa sit aliqd mēbruz
particulare mandans ad caput materiā colicaz: vel me
lancolicā: illud tale p̄ curet cū suis remedijs digerendo:
eūando: z p̄fortando ipm mēbrū: pro quib^o digestiuis et
euacuatuiis recurrat ad summulam allegatas. **S**z cura
sabare: seu vigiliarū supfluentū euenientiū ab alijs cau
sis p̄ncipalr p̄tens in cerebro: sicut vt plm aduenit corpo
rib^o melancolicis valde sicci p̄ncipalr p̄ficif per regimē
cibi z pot^o facilis digestionis: z boni nutrimenti: z maxi
me humectantiū z restaurantiū humidū substantificuz.
Sūt ergo carnes pullie: edine: z ova forbilia: z vinū sua
ue z dulce: z cibi z pot^o p̄ueniētes eis: z balneū tēpera
tū aque dulc^o est necessariū eis: si nō sit qd ipm p̄hibeat.
Et si cōplō melācolica dñat. decoquant in aqua p̄dicta
pro dicto balneo cōstruēdo folia malue: z violariū: z flo
res camomille cū ordeo excoctico posita in sacculo ad
decoquēdū in aqua: z aer termarū temperate caliditatis
etiam iuuat: z abstineant ab oib^o desiccantib^o corpus: z
maxime a coitu: z ab exercitio supfluentē: z sic etiam ab
accidētib^o aie cōtristantib^o: vt ab ira: tristitia: cogitatio
ne: sollicitudine supflua: vel a fixione ad rem vnam: vt
euenit philocaptis. **R**eprehendant^r q̄ ab hoib^o renerē
tie: quos timeant: si ad melancolicam dispōnem deuen
rint: hi tales enī vt plm p̄uant a somno: z sal fm ocm mo
dū administrationis est eis nociuū in totū. Et cū hi tales
ad dormiendū vadunt: in loco teneant obsuro insisten
do cū suauifricatiōe pedū: z crurū: z cū flabellis ame
nis: q̄n̄z ēt camera illuminando cū candelis accēsis: z il
las subito extiguēdo. **S**ilr etiam cursus aquarū p came
rā seu illarū p̄tinua distillatio: seu guttatim illarū casus
iuuat ad somnū puocandū. **S**ed somētatiōes: embroca
tiōes: z inunctiones facte ad caput sepe z sepius iterate
pre oib^o remedijs p̄ferunt: pro quib^o recurras ad tertij
capit^o p̄cedēs ab isto: z ad summulā allegatā. **N**olo
tamē p̄terire hic vnam singularē z domesticam infūctio
nē faciēdaz ad tempora: frontē: nares: z aures: efficacit
valētē ad somnū inducēdū: vt. ℞. olei mādragore: z ne
nufar^o: z violacei: z de papauē. añ. ʒ. ʒ. opij: castie lignee
croci grana duo: succi lactuce: aceti: vini albi: z cere mo
dicū fiat vnguētū ligdū. **E**laria etiam opiata: sicut phi
loniū ro. z silia sunt admittēda per os: z vsus huius phi
lonij o3 esse ad min^o transactis sex mensib^o a die siue no
ue cōstructionis: vt cōp̄stent z debite sit fermentatum.
Si aut ante ocm tēpus exhiberet alicuī timor magna
eēt de nocumentis: que puenire possent ab opio: z ista sit
regula generalis in quacūq̄ medicia opiata: q̄ ante sex
menses nō exhibeat alicuī: nec differri debet: seu diu in
ueterari permitti tale philoniū: vel quacūq̄ alia medici
na stupefactiua vltra sex annos: q̄ ab isto tpe supra non
sic vigorose operat cū stupore suo in puocādo somnū
vel in sedando dolorē: vel in sistendo fluxū sanguinis: sic
facit q̄ plus appropinquat nouitati sue p̄structionis: sicut

gendum tñ est omne electuariū stupefactiū ante tempus sex mēsiū ppter cām dictāz. Post sextū aut̄ añū predictū philoniū acquirat quasi v̄tute tyriace fermētate: tyriaca enī a sex mēsiūbus vsq; ad annos tres somnū iduceret: z fluxū sanguinis prohiberet cuz virtute sua stupefactiua: sed dicte operatiōes plus appropriat̄ philonio. Et si oīa semp̄ sint ante faciē medici practicātis tanq; regula fixa. Dosis autē dicti philonij romani: z similr philonij persi ei est a. 3. 5. vsq; ad l. 5. de fero post cenāz vna hora trāsa/ era cū modico vino: vel sine ipso: z hoc cū querim⁹ sonū prouocare. **C**Lū aut̄ querimus sedare dolorē: vel fluxū sanguinis prohibere nō nisi i stomacho vacuo a supfluitatib⁹: z a cibo est assumēdū: z post assūptionez eius pro quacūq; intētiōe exhibeas: nō est cibus: vel potus aliq; assumēdus: nisi ad min⁹ qnq; horis elapsis supposita virtutis cōstātia: Et si expedit ipsum philonium iterare: seu d nouo assumere: iteret̄ ipsius assumptio: nō tamē multiplicādo ipsius vices supflue. In sup̄ laudo multū: q; philoniū non assumat ab aliquo: nisi vles purgationes precesserint: z iste est canō generalis z verus in qualibz stupefactiua medicina. **C**Alteri⁹ quodāmodo trāsgredie do māz p̄sentis capli: ē hic vtiliter notādū: q; due famose descriptiones ponunt ab auctoribus medicine de philonio: que vbi libz generalr̄ fm̄ illas preparat̄: z habent in vsu. vna ipsoz ponit a Nicolao in suo ātidotario: quā ipse vocat philoniū romanū: z pōit eā auctoritate Aui. qui Auicē. ipsum philoniūz romanum describit quinto can. primo tractatu: z ibidē adducit auctoritatē Sal. lib. 1. x. tractatū. vbi Sal. sūme cōmēdat istud philoniū romanū: z dicit: q; fuit inuentū a Philomene medico romano: ppter qd̄ appellatū est philoniū romanū. Istū at̄ philoniū romanū p̄ncipalr̄ cōuenit ad somnū inducēdū z ad sedādū acutissimos doloz z magnos. Est etiā alia famosa d̄scriptio philonij: q; multū habet in vsu: z vbiq; preparat̄: que ponit a Mesue i suo de appropriatis cap. de sputo sanguinis a pectore: z vocat ipsuz philoniū persicuz: q; adinuentū est in persia. z istud philoniū persicū est multū efficacis v̄tutis p̄ncipalr̄ ad oēm fluxū sanguis v̄dicūq; eueniat: z maxime pectore: vel a matrice: vt in fluxu superfluo menstruoꝝ. vel ab emoroydibus. vel ab alio loco v̄ndecūq; fluat. Est etiā sedatiū doloz mēbro rū intrinsecoz: z somni puocatiū. licz nō tñ sit somni puocatiū: quantū philoniū romanuz positz a Nicolao **C**Alterius vtiliter ē nōndū: q; narcotica aliq; z maxie opii nō debēt applicari corpi humano: nisi tria cōcurrāt vel quattuor. Primū scz magna necessitas: z quasi desp̄ratio: vt cū alia remedia n̄ valēt. Scōz: q; opii sit bñ seruatū cū cassia lignea z croco. Terziū: q; apponat in parua quātitate. Quartū: q; parū stet supra corp⁹ supra positū. Suppositoriū ḡ de opio iducit sonum: q; mitigat dolorē z arsurā: z cōsolidat: z cōstringit: z ita somnū inducit. **A**uertamus ḡ ad illud: qd̄ diximus d̄ remedijs vigiliarū in febrib⁹ in sūmula febriz: z ad ea que diximus in capitulo de frenesi: z ad ea que dixim⁹ i hoc capitulo: z ita p̄ dei gratiā poterimus inducere bonum somnum.

CDe sternutatione.

Caplm. xxij.

Sternutatio est motus nālis cerebri fortis: z vehemens vt expellat qd̄ nocet z contristat. nā sternutatio appropaf cerebri: sicut tussis pulmōni: z singult⁹ stomacho. Causa sternutationis qnq; est extrinseca: sicut puluis: aut fricatio nālis: ut moza in sole: z quādoq; eius causa ē intrinseca: z tunc aut est causa nālis: aut violēta: nālis ē cū aliqua supfluitas nālis nocua ē in cerebro: tūc enīz virtus aialis sensitua apprehendit eius nocuentū. vñ nocumento percepto nāli ordine incitatur virtus aialis ex pulsua ad expellēdū: z illā cuz magno ipetu expellit ad

exteriōra: z ideo talis expulsio cerebri ipetiosa appellat̄ sternutatio: de q̄ dicit Sal. qnto de accidēti z morbo: q; nō est mot⁹ morbi: sed nāe. Causa vero inaturalis z violenta est: sicut humores vaporosi: siue vapores acuti pūgitiui p̄ modū reumatismi cerebri aggrauātes: z descendentes: q; aliqñ eleuant̄ ex cerebri: aliqñ ex peripleumonia: z ad cerebri ascendentes inducūt corizā: z caruncula nāsi: z radici eius intrinsece in eozū descēsu cōmunicati sternutationē causant. Vel eius cā inaturalis z violēta est mā calida z subtilis carūculas nāsi mordicās z stimulan: vel etiā ex materia aggrauās cerebri ipsis carūculis cōmunicata: z talis motus sternutationis bene est motus morbi: z fit sternutatio a forti v̄tute cū auxilio aeris narib⁹ attracti: cū cerebri mouet̄ motu calido z ipetioso ad expellēdū qd̄ nocet z cōtristat. **S**igna ista sunt per se nota: qm̄ ibi est somn⁹ magn⁹: cū aer naribus attractus ipetioso motu trāseat p̄ loca angusta. **P**ronosticatio. Sternutatio aut est in p̄ncipijs morboꝝ: z cū reumate: si p̄mū semp̄ est malū signū: vbi cūq; fuerit: si scōm semp̄ est signū bonū: etiā si egritudo: q; precessit: fuerit p̄niciosa. vt vult Sal. in pronosticis sup̄ pria pte sternutationis. Itē sternutatio in omni egritudine coste z pulmōnis est malū signū. Itē oīs sternutatio cū reumate in quocūq; tpe morbi s; hypo. est malū signū. Itē sternutatio valet ad expulsionē secūdine: z fetus mortui: cuz sit motus validus cōcussiuus inferiorū. si autē in aliqua egritudine applicet̄ sternutatoria: z potissime fortia: z nō possit patiēns sternutare: expeditū est negotiū patiētis. **C**Lura. Si fuerit ex causis primitiuis de facili curaf p̄ eaz remotionē. Et si fuerit cū calore: inūgant̄ nares: z timpora cū oleo rosato: violato: z nenufario. Et si fuerit cū friditate inūgāt̄ cū oleo camomellino: z liliaceo: cū modico nigil le. Et si fuerit ex reumate calido: suffumiget̄ suffis: z sandalis: z silib⁹. Et si fuerit ex reumate frigido: suffumiget̄ cū laudano: z galia muscata. z silib⁹. **A**uertendū tñ est: q; i omni reumate: meli⁹ est: q; siāt odoramēta q; suffumigatiōes. **E**xpediit̄ insup̄ p̄ cura sternutationis pendens a mā cerebri aggrauāte carūculis cōicata: v̄t a mā calida: acuta z subtili carūculas mordicāte: v̄t etiāz pendentes a vaporib⁹ pungitiuis z acutis ipsis carūculis cōicat̄ ab aliq; mēbro particulari: vt diligētia habeas in bonitate regimis cibi z pot⁹: z alia: sex rerū nō nāliū z vt digerat̄ mā q̄ est in cerebro: v̄t in alio mēbro: z subsequēt̄ euacuet̄ cū suis solutiuis appropriatiuis: vt oleū violatū vel ro. v̄t nenufarinū sepe: z sepi⁹ narib⁹ attrahat̄ z aq; rosata: v̄t violata: silr̄ naribus attrahat̄: qm̄ materia calida: vel vapores calidi nominant̄. Et si in cā sternutationis supflue sit frig⁹ aeris: ab ipso sibi caueat quātū p̄t z rectificet̄ calefaciēdo caput z aerē. Et si caliditas aeris dissoluēdo mā capitis adsit in cā: silr̄ mō cū suis contrarijs rectificet̄: z nō cogitet̄ sup̄ ipsis infirmus duz sternutat: sed mētem suā diuertet ad alia: z sic in alijs occupet̄ retentio anhelitus multū valz etiā in sternutatione: z coriza: z potissime in causa frigida: ligatio etiāz extrematū fortis z dolorosa valet in sternutatione. Illa aut̄: que sternutationē causant: cū sternutatiois necessitas adest sē oia: que mordicationē inducūt in naribus: illas pūgendō z alterādō: z sunt sicut elebozus albus: castoreū: pip: z p̄iretrū: z succ⁹ ciclamini. vel ei⁹ aqua distillata: z succ⁹ radici: blitiz: z sinapis: z filiz palee: vel setula porcina: z silia istis. **C**larificatio. Notādū: q; aromata calida resolutiua: velut basilicon: sansuc⁹: z silia compete re p̄nt in sternutatione: aut q; sternutatio nō est cū reumate sed pendens a mala cōplexione frigida tñ: aut q; est cuz reumate: sed tñ coriza illa est in declinatione: z ex cā frigida: z tunc alia competere possunt calefaciēdo: z exalare faciēdo materiam: z cerebrum confortando.

De mania z melancolia. Capitulum. xxiij.

Ania z melancolia sunt corruptiones mētis seu imaginatiue virtutis vel estimatiue: siue rōnis sine febre. nā aliqñ mēs seu imaginatiua virtus est lesa: z alie vtutes sunt salue: z aliqñ eē rō. s. seu estimatiua ē lesa.

z alie sunt salue: vt infra declarabit. Humor nāq; melicus cū sit niger: nāe horribilis z tenebrosus: spūs p̄urbans: z obnubilās: z aiaz obfuscas est cā corruptionis mētis: qñq; siue imaginatiue vtutis: z qñq; rōnis: siue estimatiue: z qñq; memoratiue. Sicut eni cūz p̄plexio cerebri ē nāliter se hñs: z spūs sunt clari z luminosi: tūc accidit bona imaginatio: cogitatio: z memoria in tpe somni z vigilia: sic qñ ista sunt p̄ter nāz disposita: tūc accidit corruptiones diuerse in diuersis aie vtutib⁹: qñ aliqñ corrupit imaginatiua: que est versus partē anteriore cerebri: z alie non: sicut narrat Gal. quarta interiorū de quodaz s̄firmo: qui iubebat tibicines expelli de camera: s̄ d̄ domo cū tñ nulli adessent tibicines. Aliqñ at rō: seu estimatio est lesa: z alie vtutes sūt salue: sicut narrat idē Gal. de quodā: qui existēs in fenestra interrogabat transeuntes. vtrū vellent vasa vitrea: z ipsi illudētes extēdebāt man⁹ z ipse p̄iciebat vasa: z ita proiecit de fenestra puer quē daz. Ecce q; imaginatiua nō erat lesa: nec memoria: q; hñ cognoscebat: z nominabat transeuntes noie pp̄rio: z ita cognoscebat vasa: z alia que p̄iciebat: z ea pp̄rio noie noiabat: s; rō siue estimatiua virt⁹ in eo erat lesa: q; ignorabat: vtrū vasa eēt fragibilia: vel nō: z vtrū puer ex p̄lectiōe esset lesibilis: vel nō: iudicās cū hoc: z male: q; bonū esset z vtile talia oia p̄icere: iudicans talia eē nocina in domo. Aliqñ vero lesit memoria: z alie vtutes nō: s; dicit in caplo de corruptione memorie: s; m̄ igit diuersitate humorū z quātitate: z situūz eorū diuersitates s; B diuersae corruptiones non generant: z s; m̄ hec diuersa nomina sortiuntur: sicut est mentis alienatio: descipientia: stoliditas infantil⁹: melancolia: mania: mirachia a mirach dicta: z sic de alijs. C̄ h̄mōi aut animi passiones frequētius adueniunt colicis: z extenuatis: z illis qui habēt cor multū calidū: z epar multū calm: z in qbus hūores adusti generant: in pinguib⁹ aut: z alijs raro aduenit h̄mōi passio: z euenit frequētē in tpe autumnali z vernali. Causa imediata est humor melicus corruptus: v̄ ei⁹ vaporificiens cerebri: z eius spūs siluestres faciens. Causae primitiue sunt oia illa: que multiplicāt humorē melācolicū: siue per se: siue per accēs per vias adustiois z corruptionis: ista aut sunt multa: sicut timor: tristitia: sollicitudo nimia: amissio tēporaliū bonorū: z s̄illa. C̄ Secūda causa pōt eē ois cibus: qui multiplicat melācolia: sicut sunt lentes: fabe: z alia legumia: panis acimus: vinū grossū z turbidū: caseus antiquus z pp̄rie salus: caules: carnes bouine antiquae: z potissime indurate in sale: carnes lepōrū: cuniculorū: aporū: z ceruorū: z carnes oium aialiu siluestriu iustitate: z illicite: que comedūt i qbusdā regionibus aut rōne male p̄suetudinis: aut rōne famis: sicut sunt vulpes: eriti⁹: vrsus: canes: asini: muli: z equi. Causa v̄o aīa est melācolia inaturalis: v̄ ē: nālīs anteq; iducata corruptionē in vtute estimatiua: vel imaginatiua. Causa cōiuncta est cū actu inducit nocumētū in predictis virtutibus. Causae itaq; h̄arū passionū sicut z aliarū egritudinū materialiu sūt tres. s. p̄mitiue: aītes: z p̄iūcte. Primitiue sunt tres nō nāles multiplicātes in corpore melāz nālē: vel etiā inālē per viā adustionis z c. vt superius dictū fuit z s; h̄mōi vtrāq; passio sit de mā melica: differunt tñ: q; melia est ex abūdātia colē nigre. C̄ Mania v̄o ex humorū subtiliū corruptione: z pp̄rie colicorū: vt habet tertia afforismorū cōmēto. 23. in fine cōmēti: s; l̄r afforif. 6. cōmēto. 56. dic̄ Gal. q; apoplexia: spasm⁹: epilia: z cecitas ve-

niūt de flegmate: z cola nigra: quāz cāe cōes sunt. Mania v̄o nō cōicat his: ipse eni est eā de flegmate nasci cū mā. vñ gignit ex necessitate sit furiosa: z cola rubea semper est huius qualitatis. Nigra vero colera non semper nisi cū multū intēsa: z in malas q̄litates trāsies corrupta fuerit. C̄ Itē h̄mōi qñq; sūt vitio cerebri: qñq; vero vitio aliorū mēbroz iferiorū: a quibus eleuat vapor melācolic⁹ ad cerebri: vt a toto corpore: z qñq; a stomacho: aut ab hypocūdrijs: z mirach: aut splene: z qñq; puenit a retentione menstruorū: z emororū daz. C̄ Et sic in sumā cā p̄ncipalis efficiens huius passionis est humor melācolic⁹ cōprehensus in cerebro: vel ab alio mēbro: vel a toto corpore cōicatus. Qui humor melācolicus qñq; est adustus vel alius humor adustus. s; l̄r z reductus ad nāz melācolie. Et qñq; talis hūor melācolicus est absq; vlla adustione: q; sola quātitate peccās sua frigiditate z siccitate supflua idocere p̄or: vigilia: z corpis exiccationē imaginatioes alteratas z corruptas: aut q; est in malas q̄litates absq; adustione p̄mutatus: si h̄mōi passio variat s; m̄ diuersas causas: q; quedaz est de sanguine adusto: quedaz de colera adusta: quedaz de melācolia adusta: z quedaz de flegmate adusto: licet raro. C̄ Signa signorū qdā sunt occulta: quedā manifesta: quedā cōpleta: quedaz ḡnalia z quedaz particularia: seu specialia. Signa occulta future mae sunt cū aliquis imaginat: aut cogitat ea: que non d̄z: z putat esse bonū: v̄ honestū. qd nō est bonū: nec honestū z cū cogitat apprehēdere irrationabilia: aut impossibilia z cū male iudicat de illis apprehēsis: siue fuerit i tēpore sōnis: siue in tēpore vigilia: z cū hoc h̄z fantasmatā diuersa z terribilia: vt si videt sibi i sōnis: q; videat d̄mones: aut monachos nigros: aut boies suspensos: aut mortuos z alia cōsimilia: z mō ridet: z modo flet: z timet de nō timēdis: z ridet de nō ridēdis. C̄ Signa autē manifesta sunt qñ dicit cū ore: qd cōcepit i corde: z cū secū solus loquit: ita q; a p̄ncipio h̄z stoliditate infantilē: z qñq; profert v̄ba vacua: que nō habēt caput: neq; caudā: neq; p̄sequit verba incepta: nec reddit rōne de eis. C̄ Signa at completa sunt: vt qñ illud corruptū qd cepit: z ore p̄tulit: p̄sequit operādo: z incedit operādo modo superius: mō inferius sine ordine: sicut catibut: de quo facit mētio nē Aui. in suo caplo. Catibut est quoddā genus aialiu aranee: qd vadit super aquas fontiu: z h̄z longas tybias z cū incipit ire vsus vnā partē anteq; motus ille sit p̄fectus: statim inchoat alterū motū: z ita de secūdo: z ita de alijs: z appellat illud aial a vulgaribus capra aque: z iō vulgares qñ vidēt aliquē: qui dicit: aut facit aliq; factua: aut puerilia dicit: q; ē capra aque. cū igit d̄scipieria est completa motus pedū: z manū: z lingue: z oculorū sūt erratici: z sine ordine. C̄ Signa at generalia sunt ista de proprietate eni oīz melācolicorū est h̄ie odio vitam istā: z sugere societate hoīz: z esse in cōtinua tristitia: z p̄tinuo timore. vñ Gal. qnto d̄ accidētī z morbo circa finē sic inqt. Nō est mirū: si timēt melācolici: q; cām timoris cōtinue secū portāt: melācolici ergo oēs sunt timidi. C̄ Signa etiā prima z cōmunia melācolie sunt timor: z pusilanimitas. nāz timor longus: z s; l̄r pusilanimitas melācolia inducit: z vult Hipo. afforif. 23. s̄exte particule Si timor z pusilanimitas multū tēpus hñt: melācolicū p̄ficiunt. Cauendus est ergo a timore: z pusilanimitate: z similibus passioib⁹ melācolicis. C̄ Signa specialia sunt nā si fuerit ex sanguine adusto: tūc est multitudine risus: z gaudij iordinati: z sine causa manifesta: z tristitia nō plurima: z vria rubea grossa: z pulsus mollis: color faciei rubens suscus cū quadaz ēt profunditate sōnis: seu gravitate ēt sapor in lingua sentitur dulcis: in q; qñq; appet amara rītudo: qñq; salsedo: z hoc p̄pter adustionē bitudo corioris vt plurimū ē carnosā vene magne z replete. C̄ Si

gna melācolie propria ex flegmate adusto sūt pigritia z obliuio: z nō eritridens: neq; gaudēs vīna alba: vī sub palida: spissa: pulvis mollis: color faciei sub pallidus: vī alb⁹. **S**igna melācolie ppria ex colera adusta sūt agitatior: z instabilitas: furor: clamor: audacia: rixa: pulvis vel lor: z durus: vīna citrina: vel subrufa: subtilis mltū: color faciei citrin⁹: habitudo sicca. **S**igna melācolie ex melancolia adusta sunt odiū diuturnū erga hoies: cogitatio p̄tima: tristitia multa nō rixabil⁹: erit absq; audacia: z cū quiete: vīna subtilis: palida: pulvis strict⁹: z durus. Si aut mā nō cōtinet in cerebro: sed in toto corpore apparet nigredo corporis: z asperitas cutis: retētio eūonis solite velu i flux⁹ sanguinis emorroydalis: aut mēstruo rū: antecessio cibozū generatiū humorē melācolicū: z antecessio febriū ppositay erraticay z cronica. His nāq; febrib⁹ succedit humor melācolicus: sicut cinis succedit lignis cōbustis: vt dic Sal. scdo de disse. febriū. **S**i vō fiat vitio splenis: signa sunt istatio rugitus lateris sinistri oppilatio: z duricies splenis: appetit⁹ insatiabilis ppter effusionē melācolie ad os stomachi: malitia digestiois: z qñq; febriū qrtana: z qñq; iordinata mordicatio vētris cū furia. Et scias: q; ois melicus: vī plurimū est spleneticus. Si vō fiat vitio stomachi: signa sunt nausea z facies cū idigestione: reptio vētris hora digestiois: dolor vētris apud comestione: q; dolor qescit post digestione. **S**i vō mā ptineat i venis z arterijs mirach vētris: qd qdē mirach est tota vētris carnositas ptinēs mēbra nutritina: signa tūc sunt ista grauitas in vētre: attractio ventris ad supiora: nausea iseparabilis: malitia seu digōnis corruptio: eructatio acetosa: spūtū humidus: rugit⁹ ventris mltitudo vēto sitatū ex euntū: istatio mirach: z qñq; sentis dolor in stō: z qñq; iter spatulas: z potissime post cibuz vsq; digerat perfecte. **H**ic aduertēdū: q; melācolici pfirmata melācolia hnt varia z terribilia z mirabilia accidētia: seu pperates diuersas z innumerabiles: de quibus Sal. facit mētionē qrtō de iteriozibus: nā quidā putāt se eē dominos: quidā lupos: quidā gallos. vnde erigunt brachia tāq; alas: z cantant: z qbusdā videtur q; deus senescat: z qbusdā vī: q; angelus: qui mouet celū fatiget: z fugiūt: ne super eos cadat celū: z qdāz putāt se esse epos: z volūt pferre prebēdās: z qbusdā videtur: q; sint vasa vitrea: vel argilosa: z ideo timēt tangi: ne frāgant. Alijs videt⁹ q; sint magistri in omni scia: z incipiunt legere z docere: z tñ nihil dicūt rōnale. Alijs videtur q; sint pphete: z q; sint inspirati a spū scō: z incipiunt ppheticare: z multa futura p̄dicere: aut de statu mūdi: aut p̄ncipio mūdi: aut antechristo. Quidā putant se demergit⁹ exeat domū vel camera: quidāz putāt verecundū fore si comederint corā hoib⁹. quidāz ppter imaginatiōis corruptionē plurimā se interficiunt vel demergunt: vī laq; se suspendūt nisi custo dīant: quidā timēt morte: z tamen vellent eā: quidā timēt oia nigra: z cuz audiunt loqui de diabolo vehemēs z magna passio eos attripit: nec audēt stare soli i camera: nec ad loca tenebrosa aliquo mō ire timentes diabolū ibi esse: z timētes de omni hoie d̄ nigris induto: ne sit diabolus: z ita de alijs mirabilibus: z innumerabilibus: ad que narranda non sufficeret p̄fens dies. Infiniti enī modi sunt seu spēs melācolie fm q; etiā modi adustionis plimi sūt: z innumerabiles. vt vult Aui. in suo cap. **P**ronosticatio. Si i se. acutis adsint mania cuz alijs bonis signis euadet: z nō moxief. Itēz vīna alba tenuis cū circulo palido melācolia significat. Itē q; d̄ reu videbis maniacū: vī melācolicū cū toruo aspectu nō reputes ip̄z curatū. Itē si maniacus amittat appetitū oio euadere nō pōt: rū ppter malitiā morbi: tū etiā ppter p̄nationē cibi. Itēz Hypo. 7° affozif. affozif. 14. sic iquit. In percussione in capite stupor z descipiētia malū. vbi Sal.

in cōmēto dicit: q; descipientia est cū non qd opz loquit⁹ vel facit aliqd: stupor vō ē cū nō loquit⁹ aliqd sed oculis modicū apertis: z quasi subclusis: sicut timēs tacet descipiētia cū risu min⁹ mala est: quelibz tñ est mala. Itēz si ante signa digestiois in morbo acuto descipientia venerit: mortale: si post: nō est timendū. Itē pustule in facie: aut pedib⁹ maniaci nō curant. Itēz casus appetit⁹ in eo est mortalis: sed hydropisis: z fluxus ventris: z mēstruo: vt emorroydaruz sunt bona i eis. **L**ura melie in cōi trabit ab Hypo. 6° affo. vbi dicit. Melicis z freneticis emorroydes inate bonū. Et Sal. super illo affo. dicit q; ad hoc: vt eūatio illa p emorroydas soluat melicaz z freneticā egritudinē: nō sufficit eūatio facta p eas q̄lis/ cunq; opz q; sit eūatio hūoz debite q̄litate: tales aut sūt hūozes adusti mixti cū sanguine melācolico grosso z nigrosic in vino se. Et isti hūozes adusti melācolici gros p̄ aptione emorroyday: z p apertione saphene: z saluatelle purgant sicut vinuz purgat z clarescit per abstractionē spine inferioris: que est in vegete: nā extractio spine inferioris: que est in vegete purgādo fecē inferiorē: loco illis fecis: que purgat: facit descēdere id: quod est magis grossum: z seculentū de vino: z sic per p̄ns vinū ex necessitate clarescit. Eodē modo operat in corpore humano p uocatio varicū in cruribus: z apertio emorroyday: vel venay puocantiū mēstrua: z emorroydas: vt ē aprio saluatelle: vel saphene in pede. Nā cū melancolia mania: z frenesis fiat ex talibus hūozib⁹ adustis admixtis cuz sanguine melācolico nigro pipsoy eūationē sanant egritudines supradicte. ois enī egritudo humoralis curat sua cā remota eūata: z hoc voluit Hypo. sexta pticula affo. allegata z illo affo. Maniacis varicibus: aut emorroydib⁹ inatis manie solutio fit: sunt aut varices vene si oia tant i crurib⁹. **L**ura melācolie: q; ē ex sanguine adusto: fit fm sniaz Almā. Aui. z Serapionis incipiendo a flobothomia ex basilica: vel saluatella manus sinistre: si corp⁹ fuerit plectoricū: aut ex saluatella pedis sinistri: aut ex saphena eiusdē: si corp⁹ nō fuerit plectoricū plectorica saphenis. **E**t scias: q; saphena pedis est sub cānicula pedis in p̄cauitate intrinseca: seu parte domestica: saluatella vero in pede z manu: z inter annularē z auricularem digitū: z credo idubitāter: q; flobothomia pedis fit magis p̄ferēs q; flobothomia manus. nāz flōmia venarū pedis magis respicit mēstrua: z emorroydas q; flobothomia manus: z semp in his egritudinibus flobothomia fit larga: ne egrediat subtile z remaneat grossuz: qd ē hāz egritudinū cā: apertio vero emorroyday imediate p̄fert huic egritudinū: z similr apertio mēstruo: vt vult Hypo. affozif. allegatis: z pluries alibi: z ideo fm sniaz hāc magis vtilis iudicat i hac egritudine flobothomia venarū pedis q; manus. Ego aut dico: fateor: z assero: q; via auctozū nuper recitatorū est vera z recta: sed tñ tpe meo nō inueni magnā vtilitatē inchoādo a flōmia ex egritudine melācolica a quacūq; causa fiat. nisi hoc mō. v3. post duas: vel plures purgatiōes antecēdes cū rebus respicientibus z euacuatibus mām adustā: q; fm intentionē auctoz nostroz impole est: vt hec egritudo fiat ex aliq; humore: nisi p adustionē ad gen⁹ melancolicū fuerit conuersus p̄ter q; cū fit ex melācolia nālī: que cū est sola quāritate peccans: vel cū malas q̄litates pmutat absq; eo q; adurat facit hāc egritudinē: vt supi⁹ declaratū est. Et sic apparet māifeste: q; mūdificatio cuz medicinis vtilior fit a principio in hac egritudine q; flobothomia ex eo q; flobothomia: vī plurimū ex corpore trahit humidū cū calido qd euacuatū est hui⁹ passiois. Et pp hoc dixit Almā. nono libro caplo d̄ melācolia: q; studiū medici totalr fit in ipinguādo corpus melācolici: vt siccitas remoueat⁹ que est cā principalis: z potissime i generatiōe hui⁹ egri/

itudinis. **F**actis ergo mūdificationibus duab⁹: v^l p^l/bus: si mā faciēs egritudinē imediate cōtraxerit radicez ex sanguine: vel fuerit sex sanguinis: z vene corporis fuerint replete: z habitudo carnosā: z color faciei: z oculoꝝ rube⁹: securi⁹ fieri p^l stōmia de venis man⁹: vel pedis qz meli⁹ est: vt supra dēclaratū est: z nō extrahat sanguis totus vna hora: sed plurib⁹: qz talis iteratio stōmie minus ericcat corp⁹: z nāz minus debilitat. Alijs vō speciebus melancolie: que non fiunt ex sanguinis adustione nullo modo fiat stōmia: sed sit cōtentus medicus in mūdificatione cū medicinis diēta: z rebus p^lfortantib⁹ caput: z totaz nāz: z specialr cerebriū: z cor: z rebus rectificandis splenē. Laudo itaqz q^l p^l hāc viā pcedat i cura cuiuslibet manie: z melācolie: vel ab adusta pēdētū: vt ab hūoze melācolico adusto: vel ab alio humore ad nām melācolie p^l adustionē reducto: per quā viam plures curauit: z bñ successit mihi. **P**rimo itaqz in oib⁹ specieb⁹ manie vel melancolietaz in illa que sit ex sanguine: qz in alijs exhibeat syrupus de succo pomoz: s^z Mesue in suo de appropiatis capso de mania z melācolia in ista parte. Saboz rex medoz: qui ab hodiernis p^lacticatib⁹ penit⁹ habet i vsu: quo v^l plurimū vtoz: z in quo multaz inveni vtilitate: vel fiat iste syrupus mag^lalis. **R**e. polipodij lib. s. buglosse: melisse. añ. **M**.i. cipriachonit: capari: assari: añ. **z**.i. sene epithimi. añ. **z**.ij. seminis lactucay: z scariole: v^l en diuie. añ. **z**.ij. pistent oia grosso mō p^lter sene z epithimū q^l dimittant sicut: bulliāt oia alia pistata i q^ltuoz libris aque vel circa: donec cōsumpta sit medietas: z tūc in sine addant sene: z epithimū p^lter qd^l bulliant: z dimittat aqua: cū rebus i ea bulitis tepesieri: z cū ipsa aqua tepuerit: fricent ea: que sunt in aqua manib⁹ fortiter: z cuz fricata fuerint collent: z i collatura ista addat libra vna mellis rosati: cū folijs: z itez reducāt ad ignē: z p^lmittat aliquātulū bullire. postea iterū colles. Sic syrupus rectificat splenē: que rectificatio necessaria z vtilis est in cura cuiuslibz spēi melācolie: z cuz hoc disponit: z p^lparat materiā ad expulsionē: z aperit meseraicas: z oia nutritiua corroborat: z p^lfortat: dant d^o eo mane ieiuno stomacho. **z**.ij. cū. **z**.iij. aque decoctōis epithimi: z mellis rosa. z **B** fiat vsqz ad dies sex. **N**el exhibeat iste syrupus: in quo p^l maximaz inuenio vtilitate: i quo frequētius vtoz. **v**z. **R**e. ēdiuie: buglosse: scolopēdrie: ceterach: pollitrici: capillo veneris: floz boraginis: z floz violay. añ. **z**.i. stichados arabici. **z**.s. folicoz sene: epithimi: polipodij. añ. **z**.i. p^lu noz damascenoz: thamarindoz: passulay enucleatarū. añ. **z**.i. s. liqueritie rafe: z cōquassate cuscute. añ. **z**.ij. ro. rub. melisse. añ. **z**.s. corticuz mirabol. citri. z chebuloz. añ. **z**.i. absynthij. **z**.s. agarici. **z**.ij. oia sil^l decoqnt i aqua sufficientis quātitatis vsqz ad medietatis consumptionē excepto: q^l epithimū z sene nō ponant ad bullienduz: nisi in sine decoctionis: post quoz dictā decoctionē totū collatur: cui collature addant p^ltes due succi pomoz redolētū: z vna pars succi fumiterre: z cū optio zuccharo fiat syrupus decoctus ad perfectā decoctionē. Dosis est. **z**.ij. cū. **z**.ij. aque buglosse: iste syrupus est maxie efficacie in hac egritudine sine mania: sine melācolica: z ipsuz singulariter habeatis cordi cū alijs duobus syrupis: d^o qb⁹ imediate ante istū feci mentionē. **A**d idē valz syrup⁹ de epithimo: qui est in cōmuni vsu. ad idē confert etiā syrupus de fumoterre. **A**d idē valz iste syrupus alius in for⁹ inlep. vt v^z. **R**e. aque boraginis: z buglosse. añ. lib. ij. aq^l endiuie. lib. i. z in istis aquis simul mixtis infundant foliculoz sene. **z**.iij. z dimittant in infusione per dies z noctez. deinde bulliant pauca: z leuū ebullitione. z in sine decoctōis addatur epithimi. **z**.ij. postea clarificet cū lib. i. zucchari tabarset. i. zuccharo albissimo. Dosis ē. **z**.ij. v^l ij. cuz. **z**.ij. vel. ij. aque cocte calide. **A**d idē fiat inlep ex

aqua buglosse: z melisse cuz aqua capilloꝝ veneris: vel sine ea: z cuz zuccharo albo quātū sufficit: de quo continue bibat: z his duob⁹ inlep vtebat. **S**ētillis. **A**d idē fiat mixtura ista: de qua sumat cū vadit dormitū ad quātitate nucis. **R**e. zucchari boragiati: zucchari buglosati. añ. **z**.ij. misce: z si nō sint nisi conferue boraginis z buglosse. addas cū dictis p^lseruis tantūdez: z plus zucchari si vis finissimi: z misce: deinde digesta materia euacuetur materia peccans cuz diafene. **z**.s. simul cum cassie fistule: vel mane. **z**.i. z cum. **z**.iij. aque decoctionis infra scripte. scz passulay enucleatay. **z**.s. floz boraginis: z buglosse: stichados: floz violarū: scolopendrie añ. parū. **I**n q^l decoctionis sine addatur foliculoz sene: z epithimi: z lanfuci añ. **z**.iij. z addat si expedit electuarij de sacco rosa. vsqz ad. **z**.i. s. vel euacuet cū electuario p^lfectōis hamec vsqz ad. **z**.s. simul cū. **z**.i. cassie fistule: vel mane: z ēt decoctōis supra scripte. **z**.iij. v^l cū aque buglosse. **z**.iij. z fiat portio. vel euacuet cuz pillulis de lapide laçuli: vel de lapide armeno: vel de fumoterre: z de istis pillulis dragmaz vnaqz cum granis duobus dyagredij. vel. **z**.iij. de dictis pillulis: sine dyagredio: vel recipiat pillulas: que sic fiant. **R**e. sene epithimi. añ. **z**.ij. ellebozi nigri. **z**.ij. scamonee corree. **z**.i. z. **z**.s. masticis. **z**.i. corticuz mirabolanoz indo. **z**.s. turbitib. **z**.ij. agarici. **z**.i. z. **z**.s. fiant pillule cū succo polipodij: vel vino decoctionis epithimi: def^o de his pillulis. añ. **z**.i. vsqz ad. **z**.i. s. vel vsqz ad. **z**.ij. s^z virtutis tenozē: z debēt dari in sero: vel circa p^lmū somnū: z nō cenet. **T**ūc intelligēdū tū hic pro regula fixa: q^l in cura huius passionis nō debet fieri laboriosa z subita euatio. imo tepate z per intervalla euacua: vt natura grossū cuz subtili euacuet. **S**imilr solutiū non sit ex cessiuuz. imo parū excedat gradū medicinay incolumiuz: sicut esset decoctionis cum sene epithimo z c. aut cum dyafene: aut cū pillulis d^o lapide laçuli z alijs pillulis euacuatib⁹ medicocriter: veluti cum pillulis: de qbus dictuz est. **S**ecōd^o perficit cura cuz diuertētib⁹: vt cū ventosis appositis spatulis: z narib⁹: aut crurib⁹ icipiēdo a superiorib⁹ descēdēdo ad inferiora: z cū fricatioib⁹: oēs eni diuersiōes trahētes mās de superiorib⁹ ad inferiora pueniunt eis. **I**tē cum impinguatib⁹ z humectatibus: vt cū balneis z embrocationibus hūidis capiti approximatis añ cibū: z cū humectatione aeris habitaculi sui: z vnctionib⁹ teney z humidū facientib⁹ corpus: z cuz cibis z potib⁹ hūectatiuis z generatib⁹ laudabiles humozes: z cū quiete somno: z gaudio: z sup oia p^lfert delectari z iocūdari: corrigi: z mone ri a prudētib⁹ viris: me a fixis accidentib⁹ aie: z cogitationibus varijs molestent: etiaz capiti in pncipio z augmēto licitū est apponere repercussiuū. **S**ubsequēter vero z in processu resolutiua cū repercussiuū sunt miscēda: maxime si materia aliūde capiti cōmunicat. **I**tē p^luocatio mēstruoziū: aut emozoydarū: aut apertio: seu p^luocatio varicū: p^lfert maxime cuilibz speciei harum passionum. **L**ibi pueniētes sunt ex carnib⁹ castratinis: edinis: pullozū gallinarū iuuenuz: caueat a carnib⁹ siluestribus taz volatilib⁹ qz gressibilibus: qz sanguinē grossuz melācolicuz multiplicāt p^lhisana ordeacea. similr panis lot⁹: far z oua sorbilia eis pueniūt: vinū sit albū clay aromaticū seu odoriferuz melius. scz q^l habere potest limphatū cū medietate: vel tertia parte aque clare: caueat a vio grosso: rubeo z turbido. **I**tē i cibis suis z brodijs carniū vta tur isto puluere. **R**e. cardamomi. **z**.s. mellegbetay cubebay. añ. **z**.i. cinamomi electi. **z**.i. folij gariofilozū: macis. añ. **z**.i. croci: nucis mus. añ. **z**.i. puluericet. **C**ōsequēter ē singl^r notādū: q^l in istis passionibus cerebri melancolicis semper est vtile z necessariū intendere etiā cordi cum epithimatibus sacellationib⁹: z electuarijs factuz cuz

zuccaro buglossato: z boraginato p mixto cū triafanda
 lis equis portionib: addito electuario: qđ dicit diābra
 pro q̄rta parte ouiz predictoꝝ: de quo sumat infirm? añ
 oēm cibū per duas horas ad min? vsq; ad quātitatē vni?
 castaneæ: vel nucis: cū iulep: violis: vel ēt ro. cū aqua per
 mixto: z hoc cū queritur: ne vapores mali ascendant ad
 caput: habeas hoc singulariter mēti. Ad idē cōfectio diā
 bre: que est medicia sublimis in oi specie melancolie ce
 rebri z cor confortans: z oia mēbra: z que digestionem
 procurat: z vtentē ea letificat: z mēbra nutritionis calefa
 cit: senib? quoq; conuenit: z frigidis: z humidis nā: z mu
 lierib?: z proprie in egritudinib? matricis: cuius descri
 ptiones pōit Mesue in suo antidotario: est silr magne ef
 ficacie in hac passiōe melancolica: z dat de ipsa. a. 3. ij. vj
 qđ ad. 5. cū vino modico albo: aromatico: vel sine eo per
 duas horas admin? ante cibū. Ad idē. R. serici tincti in
 grana cōbusti. 3. i. coraloꝝ rubeoꝝ. 3. 5. ossis de corde cer
 ui. 3. ij. margaritarū nō p̄forataꝝ. 3. ij. cardamomi. 3. 5. pi
 neaz. mūdātaꝝ. lib. 5. yfopi: ligritie. añ. 3. ij. nucis musca
 te: gariofiloꝝ: folij piperis longi: cucubaz. galange. añ.
 3. i. z. cinamomi. 3. v. macis: croci. añ. 3. i. zucchari lib.
 vj. fiat electuariū: in hyeme vero p̄ficiat cum tribus lib.
 mellis dispumati z bene cocti: z addant in sine. 3. ij. mu
 sci. **S**umit de hoc electuario mane z sero p̄ duas ho
 ras: saltē ante cibū ad quātitatē nucis magne: z post illū
 bibitur medicū vini albi clari: odoriferi: limphati: vt su
 pra: hoc eniz electuariū confortat cor: z cerebrū: z totū
 corp? z aiāz gaudē fac̄risū mltiplicat: malas cogitatiōes
 z imaginatiōes remouet: mēoziā rectificat: digestiōē cō
 forat z multiplicat hūiditatē nālem in corpore toto: z h
 electuariū habeas singulariter menti: quo ego vro: z eo
 silr vtaris: qđ magne est efficacie in hac passione. Ad idē
 efficaciter valet electuariū positum a Rasi in libro diuī
 sionū capitulo de his: que conferūt timozi: z melancolie
 vt videlz. R. rosarū rubearū. 3. vj. ciperi. 3. v. gariofiloꝝ:
 masticis: spice: assari. añ. 3. ij. cinamomi: macis: cardamo
 mi maioris z minoris: nucis muscate. añ. 3. i. terant: z cri
 belent: z decoquat lib. i. emblicoꝝ: cū lib. vij. aq̄ donec
 remaneat tertia pars deinde colent: z p̄oiciatur sup̄ ea
 lib. i. mellis donec inspissentur: z puluerifet desuper pul
 uis supradictus: z moueat cū ligno salicis: aut citri loto
 donec permisceatur: z addat supra ipsū in sine. 3. i. z. 5.
 de musco: detur sero z mane ad modum nucis magne: z
 aliqd vini albi limphati bibatur post illud. hoc enim ele
 ctuariū: vt inquit Rasi loco allegato: aiāz letificat: tre
 morē z tristitiāz remouet: corp? impinguat: colorē efficit
 bonū: z oziā odorem: z similt̄ sudorem bonum efficit:
 z cōfert pulsui cordis. Et si assiduatur ita letificat aiām:
 vt extrahat eā ad egritudinē similt̄ risū cōtinuo ex mul
 titudine risus: z bonitate aie. Nec ille. Et vltra predicta
 fiat pomū odoriferū qđ ponet in sūmula febrū: in capto
 de cura pestilentialiū: qđ prinne odore: vt cerebrū ab ip
 so p̄forat. **S**i at dispō melica p̄cedit a sola melia abs
 q; adustiōe sola q̄stitate peccāte: vel ēt in malas q̄litates
 pmutatas absq; adustiōe: tūc cū calidis humectatib? est
 procedēdū in cura intēdendo cerebro p̄ncipaliter: z ma
 xime cum somniferis: z cum fricationibus: z alijs diuer
 sionib?: z cū digerētib?: z euacuātib?: z alijs: que dicent
 in cura febris q̄rane in sūmula febrū semp̄ eis addēdo
 de stichados sansuco: z nuce muscata: ac etiā de alijs ce
 rebri lib? vtutē portantib? ad caput: procedendo etiā in
 istis cū letificantib? aiām: z confortantibus cor: vt cum
 facelationib? z cōfectionibus cordialibus: z cū odorife
 ris vt pomū odorifero: z similibus: z cuz electuario cor
 diali facto cū lapidibus preciosis: aromatizato cuz cina
 momo: z ligno aloes ibides ponēdo. Iterando digestiua
 z euacuationes s̄z qđ expedit. z balneū etiam cōfert eis

factum ex aqua dulci: z floribus camomille: z hec post
 purgatiōes: silr embrocatio cōuenit post purgatiōes fre
 quēter factas ante cibū: que talis est. R. folioꝝ viole: se
 minis altee: malue: capitu: papaueris albi: ordei exorti
 cati: z seminis lactuce. añ. 3. i. floꝝ camomille: z menusa
 ris. añ. M. i. bulliantur in aqua sufficientis quantitatē:
 z de ipsa embrocetur caput. Et regimē cibi z potus i eis
 fit tendens semp̄ ad humectādum: z velociter nutriēduz
 talia corpora melancolica bono z laudabili nutrimēto.
 Et breuiter procedatur in hac egritudine in cura: sicut in
 cura febris quartane facte ab humore melancolico non
 adusto: insequēdo ēt ea: que sūt posita: z declarata addē
 do qñq; calidiora: si non sit febris: que ipsa prohibeat.
 Intētio tamē principalis fit semp̄ ad humectādū: z letifi
 canduz corpora ista cum p̄trarijs prohibētib? generatio
 nez humoris melancolici: z cuz alijs: que dicta sunt su
 perius. Et si per hanc viāz perficitur hec cura: z per hūc
 modūz z viāz superius recitatum procedere debem? in
 cura omniū melancolicōꝝ occurrentis p̄ter qđ si videm?
 ipsūz melancolicū robustū: z satis carnosū: z fm venas
 sanguine repletum: z ipsas venas apparentes multūz z
 nigras viderimus: tunc post duas: aut plures mundifica
 tiones fiat slobothomia: z primo slobothomef basilica:
 vel vena cōmunis brachij finistri: vbi sanguis abundet i
 toto corpore: vel saltez cephalica eiusdez brachij: premis
 so tamen lenitiuo clisteri vel lenitiua potione facta ex cal
 sia fistula: vel ex māna distēperata cū decoctione cōmuni
 recentū: succedētib? etiam in tempore cōgruo absterfuo
 potu ab altero lenitiuo clysteri fm modūz z ordinez a l's
 declaratū. deinde fiat slobothomia de venis pedū: z salua
 tella pedis finistri cum interuallo tamē duoz vel trium
 dierū. In alijs autez speciebus melancolie nullo modo
 fiat slobothomia: sed semper cōtinuando medicinas p̄o
 cedatur modo z ordine superius dictis eas reiterādo: s̄i
 oꝝ. Et ego p̄ hūc modūz processū in plurium melancolico
 rū cur: z bene mihi successit: vt i filio bone memorie dñi
 Nicolai de Neapoli iureperito: z in alio melico de sub
 audia: z plib? alijs. **D**emū z vltio: si nihil: aut modicū
 qđq; predictoꝝ videbitur conferre: tunc in omni specie
 melie: siue sit a sanguine zc. fiant tria cauteria. vnū. s. i. v.
 tice capitis in loco vbi medius digitus manus termina
 tur: cū radix palme man? egri pōit super radice nasi: silr
 fiāt alia duo cauteria sub cornib? occipitij: z profundē
 ista cauteria vsq; ad os cranei: z dimittātur apta vsq; ad
 dies. xl. postea p̄mittat p̄solidari. Et si aliqd vestigiū isti?
 ifirmitatis remāserit post p̄solidationē: itez a capite ici
 piat p̄cedēdo vicissiz cū p̄tinuatiōe medicinaz resumen
 do: z reiterādo medicinas a p̄ncipio vsq; ad finē s̄z mo
 z ordinē. deinde donec nullū vestigiū melie amplius ap
 pareat: z quousq; tota causa erit cōsumpta: z mūdificata
 fm possibilitatē. Curabit eni p̄cludubio: si p̄ medicinas
 pōt curari: z si deus voluerit. **C**larificatio. Intelligen
 dū p̄mo qđ melācolia qñq; est nomē humoris. Et cuz dicit
 qđ humores sūt q̄tuor. s. sanguis: colera: flegma: z melia.
 Et qñq; est nomē passiōis cerebri: z hoc mō sumit in pro
 posito. **S**cdo intelligēdū: qđ melia scdo mō dicta sumit
 tur duplr. Uno mō generat̄: z sic est nomē generale ad
 manīā caninā: z ad manīā lupinā: seu demoniacā: z ad
 meliaz pprie dictā. Scdo mō sumitur spāliter: put dicit
 solum de passione melancolica pprie dicta distincta p̄tra
 manīā. **T**ertio intelligēdū: qđ melia: z silr mania pōt
 fieri duplr: qđ vel per cām ppriāz in cerebro: vel p̄ cōita
 tē: vt qđ vapor melācolicus cōicat cerebro ab iferiorib?
 mēbris: vt a corde: stomacho: epate: splene: vlt a mirach:
 vel a retentione menstruoꝝ: vel emoroyday. **Q**uarto
 intelligēduz: qđ dūa est inter frenesim: maniaz: z melan
 colia: manīā caninā z lupinā: seu demoniacā: z stoliditatē

seu amentiam: alienationē seu p̄mixtionē rōnis. Nā frenesim vera est ap̄a calidū cerebri: p̄p̄ quod ad frenesim sp̄ sequitur febris prima: ex eo q̄ ad oē ap̄a: q̄d putrefit in v̄ trunsecō corporis: sequit̄ febris. et vult̄ Aui. p̄ma sen terrij caplo de litargia. sed ad manias et melācolias zc. non sequit̄ febris nisi p̄ accūs: et raro. **C** Inter mania v̄o et melācolia ē d̄ia: q̄m̄ mania sp̄ fit ex mā sanguinea: colericas vel melancolica adusta: in q̄ vltimas adustio: et in qua caliditas extranea adurēs vincit et d̄natur: et q̄diu in ea remanet caliditas adurēs: ea apparēt̄ signa furoris: et ad dacie: instabilitatis: et rixae: et desperatiōis magis: v̄l maiorā q̄ in melancolia. **M**elancolia v̄o fit ex oī mā adusta: quā ias caliditas accidēralis adurēs terminauit: et reduxit ad gen̄ melācolicū: et i qua nō amplī vincit et d̄minat: sed ab ea separata est caliditas extranea adurēs: ita q̄ nihil d̄ acuitate quasi in illa mā remāsit. fit et melancolia q̄nc̄ ex melancolia nāli sola q̄ntitate peccante. fit et q̄nc̄ ex melancolia nāli nō adusta: sed ebulliet: et in malas q̄litas mutata: in qua est peccatū frigiditatis: aut siccitatis vltra debitū: aut frigiditatis et siccitatis fil. et aliq̄n fit ex mala p̄plone frida et sicca sine mā: lz raro. Sed inter mania caninā: et lupinā: seu demoniacā ē d̄ia q̄ mania canina catur ex melancolia causata ex adustione sanguinis: q̄diu remanet in illa mā caliditas adurēs: vnde i paroxismo garulans et gaudēt rōne sanguis: et trīstatur rōne melācolie: et hec est min̄ difficilis cure q̄ mania lupina: seu d̄moniacā. Mania vero lupina alio noie appellata passio demoniaca vel demonū fit q̄nc̄ ex colera adusta: et q̄nc̄ ex melia adusta: et cū fit a colera adusta tunc sūt p̄mutatiōes ad rixā: et furorē: et cōtentionē velocitatis: et quies ab eis. Et nō recordat̄ p̄tētiōis et odij: sicut recordat̄ patiens demoniacā passionē: seu lupinā: ex melācolia adusta: et minorat̄ eius quies: et multiplicatur ei motus: et rixā: et agitatio: et furor: et instabilitas: v̄n̄ a vulgarib̄ d̄: q̄ demon intravit corpus eius. Quā vero fit mania a melancolia adusta: talis maniacus primo stat cum cogitatione et quiete spacio aliquo: deinde mouet: et loq̄z et incipit rōcinari: cogitans postea cū iterat̄ super eū: nō est possibile euadere ex eo: neq̄ facere filere ip̄s: et ē in ip̄so extenuatio vehemētior: et color faciei et oculoꝝ ad nigredinē declinior: et somnia deteriora q̄ terribilia in maniacō ex colera adusta: et q̄nc̄ euomit acetosus: aliquid ebulliens in terra. Alienatio vero: seu p̄mixtio rōnis q̄nc̄ fit in febre: et q̄nc̄ absq̄ febre: et est ledēs operatiōes cogitationis: seu estimatiōis in plus: seu fm̄ multitudines et additionē malā. Stoliditas vero: et amētia sunt absq̄ febre semp̄: et ledūt operatiōes cogitatiōis: seu estimatiōis in minus: seu fm̄ diminutionē: aut distinctionē: et appellatur hec lesio: seu passio fatuitas infantilis: et q̄nc̄ appellatur stoliditas infantilis. **E**t cā huius passiois ē frigiditas pura: aut friditas cū siccitate dominās super mediū ventriculū cerebri: per longitudinē spacij: aut friditas statica d̄nans illic: et sic hec egritudo fit ex friditate et nō ex caliditate. nā ista egritudo nō est nisi diminutio: v̄ destructio spirit̄ mouētis operatiōes cogitatiue virtutis seu estimatiue virtutis: et cōsequēter memoratiue: caliditas vero mouet cogitationē: et sp̄s et motus adiuuat caliditate: sed frigiditas ipedit caliditate et motū. In p̄mixtione vero rationis ecōtrario fit: eo q̄ ipsa fit ex p̄ris causis. Signa stoliditatis et amētie sunt: q̄ stoliditas: seu amētia desiderat eē et cōseruari cū pueris: et vti op̄onibus puerilib̄: sicut est permiscere cū sustib̄ et manib̄ in terra: et aq̄: et luto: et postea ridet: et letat̄ de reb̄: q̄s fecit: sic pueri: et iō appellat̄ hec passio stoliditas infantilis. **C** In telligenduz: q̄ mania demoniaca: seu demoniuz: v̄t plurimu: fit in mulierib̄ ex retentione menstruorum inundatium in venis matricis: ex quibus eleuantur sumi mouē

tes imaginatiōem et cogitationem ad ea: que visa in p̄terito fuerunt: vnde inducunt patientem ad narrandum de futuris: et ad loquendum varijs linguis: et q̄ plus est litteraliter: et si nūq̄ litteras sciuerit. fit etiam ex spermate retento in matrice: quod post eius corruptionē et longitudinem tēporis conuersum est in venenum: a quo sumus venenosus eleuatur mouens diuersimode imaginatiuā: seu estimatiuā virtutem: v̄t dictum est de menstruis retentis: et hoc v̄t plurimū cōtingit viduis: et monachis: et virginibus habilibus ad coitū: cu: tempus coeundi trāseunt. **C**ontingit et multoties: q̄ ab h̄ superfluitatib̄ retentis eleuant̄ sumi venosus: qui spargunt̄ p̄ mēbra neruosa: et lacertosa: et iducūt in toto corpore rigorē: tremorē: et frigus absq̄ febre: et fastidiū: seu nauseam: et dolorē capitis: et vigilias: et tenebrositate oculoꝝ: et similia accidentia. **C**ultimo singulariter est notādū istud electuarium letificans: et perseuerans ab his d̄spōnibus melancolicis: et precipue a melancolia mirachia: que frequētius euenit. Cuius descriptio est ista. ℞. macis: gariofilorū cinamomi: zinziberis: coralloꝝ alboꝝ: et rubeoꝝ: cipi: cimini ifusi i aceto et exiccati añ. 3. ij. cubebay: semis anis: feniculi: sanfuci: spodij: o: zimi añ. 3. i. rasure eboꝝ. 3. i. et 5. offis de corde cerui: limature auri añ. 3. i. musci: ambre añ. 3. 5. zuchari lib. i. iij. fiat electuarium. Demum nota: q̄ peonia data in cibo vel potu curat mania demoniacā. **E**t est etiam vltimo aduertendum: q̄ p̄o cura huius passionis singulariter valet continua assumptio aque lactis caprarum sumendo de dicta aqua lactis. 3. ix. vel circa p̄o singula vice bis in die: et de mane in auroza p̄ duas vel tres horas ante cibū: et in vesp̄is et p̄ horas tres ante cibū: et p̄tinuet̄ hec assumptio p. xij. vel. xv. dies p̄tinuos deinde v̄t al lacte recentī caprino cū modico zucharo p̄ alios totidem dies cōtinuos: eo mō et ordine: v̄t d̄c̄m̄ est d̄ aqua lactis. **U**traq̄ etiā lacte amigdalay dulciuz: et amigdalay dulcibus: et pineis: et fisticis. Et sic est finis capituli. **D**e amore seu passione hereos. Capitulum. xliij. **I**z sint multe sp̄s melācolie: t̄ inter alias est vna denoians passionatō illischos: et cōiter d̄ amor hereos: et alio d̄ illischi: et est sollicitudo melica: quā aliquis incurrit p̄ amore alicui pulchre forme. et maxie p̄ amorem mulieris. Et ē sollicitudo filis melie: in qua hō sibi iā adurit in citationē cogitatiōis sue sup̄ pulchritudinē q̄rūdā formay et figuratū: que insunt ei: et tamē huiusmodi hō p̄seuerat cū h̄ sollicitudine et cogitatione: et nō p̄sequitur intentū: seu illud: in qd̄ eius serf desideriu: tunc q̄ms h̄ sollicitudo: seu cogitatio trahat cāz ab extrinsecome: cesse est: v̄t aliq̄s humoꝝ: q̄ augmētat̄ ab ista cā extrinsecā peccet et abudet: et erit iste humor melia multiplicata i q̄ntitate et q̄litate: vltra qd̄ p̄uēit: erit frida et sicca. Et hec sp̄s melācolie generata ex amore: v̄l ex amoris cogitatione et sollicitudine: nisi cito curet̄ trāsit i melācolie sp̄s obstinatq̄: in qua intātus in rē amatā aia p̄sūdāt: qd̄ v̄t q̄nc̄ heroico dilectā: quā diligēt̄ fecū h̄z: sic recitat Augustinus de quodā: q̄ captus amore mulieris cuiusdā p̄ nimia aie ipsi p̄funditate in cogitationē illius mulieris p̄sonalr estimabat eā carnalr cognoscere. Aliū q̄m̄ silem ego cognouit: q̄ ligna: et q̄nc̄q̄ inueniebat de nocte in domo armis: seu ense p̄cutiebat: dicēs ea viros eē: q̄ ad v̄toris fornicationē venissent. **S**z illischi p̄prie ē sp̄s melie: quā aliq̄s incurrit p̄pe ex amore: seu d̄siderio repatriādī. **C** Cāe huius effect̄ cōiter sunt quattuor: cā efficiēs p̄ncipalis est obtuz delectabile imprimēs suam sp̄s in v̄tute imaginatiua. Cā d̄spōnēs est aliq̄s sensū exteriorū: et maxime tactus et visus: v̄t q̄ terigit mulierē obscūlādo: Cā malis ē in virtute estimatiua: q̄ ē corrupta: aut cā mālis est aliq̄d stimulan̄ estimatiuā: v̄t multitudo sperma

tis zc. La formalis est assidua estimatio circa mulieres: vt maxie coitū coerceat. **S**igna. In principio hui' d'p'ositionis adsunt fpiria pfunda: pulsus submersus ē: z erigit cū audit noiare dilectas: aut aliqd delectabile d' mulierib': adest p'ntina sollicitudo. Cū aut est in augmēto vel statu: amittit somnū: cibū: z potū: z p'ntinē macrescit corp': adest pfunditas oculoꝝ: z eoꝝ ficitas cū puatio ne lachrymarū: nisi cū flet' adest. Jō hnt sepe cogitatioēs pfundas cū suspirijs luctuosis: adest p'ntinus mor' palpebrarū: sepe ē risibilis quasi aspiciat aliqd pulchrū z d'lectabile: z si audiūt aliqd amoris: ridēt z cantāt: anhelus ē interfectus: s'lt' z pulsus diuersus: nō ordinat': sit tñ velox z alt': si noietur illa quā diligit. **P**ronosticatio. Nisi istis succurrat: incidūt in manā: z sepe moriūt. **C**ura est distrabere p'dictos a tali fantasia: iponendo quāq' maiorē cogitationē q' sit ista: z narrādo aliqua d'letrabilia: trāfferat ad longinquas regiones: vt videat varia: inducat somnus p' posse cū dyapapauere: z alijs sup'peri' dictis. Ebrietas in hoc p'ntinē occupādo cerebrū delet malas imaginationes: introducunt vetule vituperantes dilectā: narrādo multa sēda ex ea: z laudādo aliā cū qua facili' possit hūi cōfortiū: embrocef caput embroca frigida z humida: z vlt' regimen sit ex frigidis z humidis. Finalr aut cū hec oia nō valerēt: imploremus p'illum z auxiliū vetularū: vt ipsaz amasīa dehonestēt: z ipsaz diffament q'ntuz plus possint: ipse. n. hnt artem sagacē ad hoc plus q' viri. Queras q' vetula turpissima aspectu cū magnis dentibus z barba: z cum vili habitu: z q' portet subtus gremiū pānū menstruatū: z adueniēs philo capro: q' incipiat dehonestare amasīaz suā dicēdo: quō est timosa z ebriosa: z q' mingit in lecto: z q' est epilētica z ipudica: z q' in corpore suo sunt excrementa enormes in q'bus vetule sunt edocte. Si aut ex his p'suasiōib' nō lit eā ab aio dimittere: subito extrahat pānū menstruatū: corā facie heroici appoztādo: dicēdo: clamādo: talis est amica tua: z si ex his nō ceciderit ab aio suo: iā nō ē hō: s' dyabolus icarnat' fatuitas igit' sua vlt'ius secū sit in p'ditionē. Et si hoc nō p'ferat: vltimū est piugare cum dilecta: si est potē. **S**i ex desiderio repatriādi cōtingerit melias: repatriet: si nō pōt: curet modo dicto. Est etiā alia spēs melietin qua homo fugit a viuīs: z desiderat appropinquare mortuis: z ē instabilis: q' appellat' pprie kuku but ad similitudinē cuiusdā aialis natantis sup' aq's: qd sup' eas mouet diuersis motib' absq' ordine: de quo dixi supra in caplo de melia: z h'z predictū aial hanc nām: q' q'cūq' hora accidit ei aliqd nouū: fugit ab eo: deinde apparet: vel incipit apparere. **S**it aut hec passio ex colera z melancolia adustis: z apparet: z manifestat' h'z plimū in februario z martio. Signa eius sūt: q' fugit diē: z noctē desiderat: z occultat' libēter z diligit solitudinē: z fugit ab hoib': z nō quiescit in vno loco hora vna: s'z cōtinue discurrit huc z illuc ignorās quo vadat: cauēdo sibi ab hominib': q' nō penitus cauet sibi ab eis: negliēs penitus: aut parū discernēs illud: qd videt: z qd ei sit p'fens: z est in vltio tristitie: z solitudinis: atq' q'rimonie: ac etiā cautele: z color faciei citrinus: lingua eius sicca: z est sitiens: z sup' crura ipsius sunt vlcera: que nō cōsolidātur. Et cā huius est mā melācolica corrupta: currens pp' motū peduz: z laborē cruriū ad ipsa vulnera: z oia mēbra eius sūt arrida pp' laborē z ieiuniū: z p'pter solitudinē: z siccat' corpus finaliter. **C**ura eius est: vt regatur cū temperata z bona diēta: z bñ nutritiua: z oportuno potu: de quibus superius fecim' mentionē: balneatur sepe in aqua decoctionis rosarū: floꝝ camomille: z salicū: z violay: z spāliter post p'andiiū digestionē p'ma cōpleta: vngat' caput eius cōtinue ex oleo rosato: z oleo de salice: z de papauere: introducat' somnus: z sic de alijs re-

bus proposse. Bibat sepe syrupū de nenuphare: vlt' syrupum de papauere cū aqua decoctiois zuccari: sene: epithimi: z nenupharis. z confortetur caput: cerebrū: z cor cū electuarijs dictis sup' capitulo de melācolia. Bibat vinū lymphatū cū aq' decoctiois zuccari: nenupharis: z violay: purget' aliqñ cū yeralogodiō: vel pillulis d' lapide lazuli: vel de lapide armeno: vel cum cōfectione hamech: vel cū pillulis stomaticis alchindi: vel cum pillulis de fumo terre: vel cū decoctionibus dictis superi' in capitulo de melia. fiat stōmia d' saluatella pedis sinistris: si vene replete fuerint: vel apianf' menstrua: si fuerit, mulier filocapta a viro aliquo: vel emoroydes: si fieri poterit. in sine aut z vltimo fiat cauteria: si videat' tibi. **I**psa. n. vltima sunt i cura ist' infirmitatis: z spāliter post purgationē. **C**larificatio. Intelligēdū: q' coitus sup'flus defficat: z talis nō cōpetit heroicis: nec tristib': nec melancolicis: sed q'bus p'missus est: cōpetit scdm tēperamētuz: scdm at tēperamētū sit fm Sal. qñ sit tantis interuallis: vt corpus sentiat se alienatū: z melius comedens: z melius bibēs: z dormiēs. Coitus igit' q' letificat: calefacit: z bonā digōnē inducit: ideo bñ competit: q' p'missus est: dū tñ fiat fm tēperamētū. **S**ecūdo intelligēdū: q' ista passio frequētius aduenit viris q' mulieribus p' tato q' viri sunt calidiores: z femine vlt' frigidiores: z hoc p'z in secta masculina brutoz: que cū furia z petu mouent ad coitū implēdū. Nūc aut viri: q' calidiores: ideo intēnus delectant: mulieres aut extēnius plus delectatur: q' i se mine viri: z in semie pprio. **C**ultimo notādū: q' ista passio pulcherrime pōt describi sic. Amorē mētis istania: q' amator vagat' p'iana crebris dolorib' p'miscēs gaudia.

De corruptione memorie. Capitulum. xxv.

Durpicio memorie ē passio p'tis posterioris cerebri: puenit aut a ficitate sup'flua. Et si gnū ppau est: q' in memoria non imprimat' aliqd de nouo: imo res p'ns non seruat: q' d' difficili sit impressio i ficco: recorderetur tamē de p'eteritis remotis: q' de difficili delētur impressio facta in ficco: adest vigilia: z sic de alijs signis: aut puenit ab humiditate: cuius signa sūt: somnus pfundus: aut sturbeth: z nō recordat' de p'eteritis remotis: q' de facili amittit' impressio facta in re humida: s'z forsan p'sentia momēta: nea seruent: q' de facili sit impressio in humido adest pigritia z imobilitas: z tūc p' ei' cura recurrat' sup' ad capl'z de subeth: z vbi illa nō p'tulerint: fiat cauteriū in pte posteriori vsq' ad craneū. Si vō puenit a ficitate: tūc ppetunt ea: q' humectāt: sicut est ocū: z somn': z inducat' solū inungēdo timpora: z frontē: z forte posteriora cum oleo de papauere: aut nenupharis: aut alio pueniēti ab itra cū dyapapauere: p'missis tñ digōnē z purgatiōe cuz pillulis: z alijs puenientib' dictis in caplo de melācolia. Itē inungat' totū caput cū oleo amigdalay dulciū: z cuz oleo sisamio: et fomētet' caput cū decoctioe malue: bisinal ue orde: camomille: melliloti: z anthos: que somētatior: q' calida ē: z hūida: tēdēs tñ ad tēperamētū competit vt trahatur humiditas ad caput: z pp' similes cām cōpetūt exercitia tēperata: z fricationes in pte posteriori capiti: z electuaria resolutiua: z similia: vtaf' vino claro odorifero: nō tñ potenti: z si sit: miscet' cū aqua: nutriat' cū bio dio gallinay: z carniū edi: z castrati aial: z vitellis ouoy boragine: z feniculo. Ebrietas s'lt' in hoc casu cōmēdat' eo q' humectat' cerebrū. ita Aui. 3. p'mi caplo de regimine aque z vini. Et si quis diceret cū qs in somno surgit z facit opera vigilatiū: que dispō ē ista. Rūdef q' potest reduci ad corruptionē imaginationis: ei' tñ cura est eadez cū cura corruptionis memorie q' si sit humor peccās: d'gerat' z euetur fm exigētiā humoris: deide fiāt localia puenientia: z vlt'ra hoc ab astantib' verberet' surgens in

sonnis cū virgulis subtilib⁹ tādū q̄ excites: 7 post exci-
tationē pcurat bis vl̄ ter. **C**larificatio. **I**ntelligēdū: q̄
si corruptio memorie fiat pp̄ malā p̄plonē tantū vel fri-
gidaz 7 humidaz cerebri: tunc post purgatiōes factas vt
genuit: multū p̄fert odorare ambriā: stozacē: calamitā: 7
lignū aloes. Et silr̄ sūme p̄fert vsus p̄fectionis anacardi-
ne: cui⁹ descriptio talis est. **R.** piperis: macropiperis: mi-
rabolanoy: chebuloy: emblicoy: berilicoy: indoy: añ. 3.
ij. anacardoy. 3. i. butyri: baccay: lauri añ. 3. vj. cipi. 3. iij.
terre anacardos p̄fer: 7 deinde medicinas als: 7 p̄fice cū
butyro vaccino: 7 cū melle inequali q̄titate bullitis pri-
us: 7 fiat electuariū: 7 detur post sex menses sue constru-
ctiōis. **D**osis est. 3. ij. cū aqua feniculi: 7 apij: 7 caueat a la-
bore nimio: 7 coitu: 7 crapula: qñ vtr̄ dicta confectione.

CDe incubo.

Capitulum. xxvj.

Incubus alio noīe dī strāgulatoz: 7 arabice
dicit albedilen: 7 est egritudo: in q̄ hō i som-
no sentit fantasma comprimēs 7 aggrauans
mortū 7 anhelitus: 7 loquelaz p̄urbās: ita vt
videat patiēti: vt suffocet. Et dicit̄ theologi:
q̄ incubus est nomen demonis. Et p̄nt̄ dicūt. q̄ qñ iste in-
cubus directus est supra corp⁹ hūanū: 7 potissime qñ ia-
cet: 7 dormit resupinus: tūc rōne ifluētie corrupte aggra-
uat 7 cōprimi t̄p̄: ita q̄ vt̄ patienti: q̄ suffocet: 7 sic h̄m
eos incub⁹ nō est egritudo: s̄ est demon incub⁹ appellat⁹ sic
grauans: 7 cōprimēs 7c. 7 p̄nt̄ dicūt: q̄ si adueniat pue-
ris lactantib⁹ frequēter suffocāt. **V**ulgares at̄ dicūt: q̄ est
aliq̄ vetula calcās 7 cōprimēs corpa: 7 hoc dcm̄ est reij-
ciendū. **C**dd̄z ē ḡ sicut dicit **A**lmāsoz in suo cap^o. **L**uz
quis i somno sarcinā: seu rē grauē sup se cadere senserit:
tūc illi pari incubū dñūciādū est: 7 hoc euenit pp̄ vapores
grossos corruptos ab hūozib⁹ vt a sanguine grosso: aut
a flate: aut a melia resolutos spūs ebullētes: vt cerebriū
7 cor oppilātes: 7 aggrauātes: ita q̄ spūs nō se libere dif-
fundere p̄nt̄ i extremis: 7 q̄ spūs deficiūt p̄ in extremis:
iō vt̄ patiēti: q̄ illud fantasma icipit ascēdere a pedib⁹: 7
deinde paulatim occupat totū corp⁹ h̄m q̄ vapores plus
aggrauāt: 7 iō si loq̄ pōt loq̄ mugiendo: 7 lamētando pe-
tens auxiliū. Et fit p̄ncipalr̄ ex oppilatōe p̄tis posteriori-
ris cerebri: q̄re spūs nō p̄nt̄ descēdere ad inferiora: ideo in
ip̄so deficit loquela 7 mor⁹: 7 adest grauitas magna i to-
to corpore: ac si graue eēt sup ip̄so cōprimēs ip̄suz. quare
angustiat̄ 7 intercalat̄ anhelitus 7 vor: 7 quasi suffocāt.
Cā hui⁹ est triplex. s. p̄mitiua: q̄ est aut frigiditas op-
pilans partes posteriores cerebri: aut somnus fact⁹ post
repletionē cibi 7 por⁹. **C**ā aīcedēs sunt hūozes abūdan-
tes in cerebro: aut in alijs partib⁹ corporis potētes op-
pillare cerebriū suis grossis vaporib⁹. **C**ā cōiūcta sūt va-
pores actualiter inducētes oppilationē i parte posteriori
cerebri. **C**Signa patēt ex notitia egritudinis: vl̄ ex re-
latiōe infirmi. **C**Pronosticatio. **N**isi succurrat: incurret
epilēsia: aut appoplexiā aut spasmū: aut paralezim: aut
mortē subitā. **I**tē si veniat i vigilijs 7 sudet cū sudore fri-
gido: 7 cū excitat̄ tremūt cor: pessimū est. Et si q̄s dicat cō-
munit̄ incipit i pedibus: 7 gradatiz ascēdit ad cor: 7 fi-
naliter ad cerebriū aggrauādo p̄tinue plus. **R**ūdes: q̄ iō
q̄ pedes sunt mēbra remotiora a fōte calozis. **C**Lura.
Licet possit ex trahi ex cap^o de epilēsia: eo q̄ incub⁹ ni-
hil aliud est q̄ epilēsia parua. p̄missis ergo digestiuis: 7
euacuatīuis: 7 alijs localibus p̄uenientib⁹: itēdat medi-
cus p̄ncipalr̄ cōfortare cor 7 cerebriū: p̄cipue isto electua-
rio. **R.** coralloz vtriusq̄: margaritay nō p̄fortatay añ. 3.
5. ossis de corde cerui. 3. 4. conu. 3. 5. serici cōbusti. 3. 5. ga-
lange: cardamomi: nigelle: myrtilloy: pipis lōgi: peonie:
gariofi. nucis muscate añ. 3. 5. zucchari lib. iij. si sit i esta-

tes: i byeme cū tāto melle: fiat electuariū aliq̄lr̄ duz de
q̄ sumat ante cibū q̄tū est nux: 7 bibit⁹ post illd̄ aq̄ deco-
ctionis peonie: 7 spāl̄r post purgationē: 7 videbit mira-
bilē opationē 7 bonā. **C**larificatio. **I**ntelligēdū prio
q̄ vt vult **A**lmāsoz in suo cap^o: q̄ si facies egri 7 oculi
suerint rubei coloris: 7 habuerit grossas venas repletas:
7 corp⁹ fuerit carnosuz: o3 fieri flōmia d̄ saphena. 7 rō ē:
q̄ signū est: q̄ in corpe est plectoria sanguis: iō vt fiat ma-
ior diuersio: o3 fieri flōmia de saphena: deinde p̄t fieri de
cephalica: deinde fieri pōt de vena frontij: vl̄ de vena nasi
vel de vena sub lingua: si expedit: 7 hoc h̄m iudiciū peri-
ti medici: s̄ **R**asis hoc ibidē nō dicat. **I**tē v̄tose cū scari-
ficatione debēt apponi in parte carnosā tibiaz: vt asserit
Rasis ibidē. **C**Secūdo intelligēdū: q̄ quidā voluerūt
facere cauteriū supra pectus in ista passiōe: 7 errauerūt.
Tredebāt. n. q̄ hec egritudo esset in corde: 7 q̄ eēt egritu-
do spūalis: 7 manifestū est q̄ ē egritudo aialis 7 nō spūa-
lis. **C**ōmode tñ posset cauteriū fieri in anteriori parte ca-
pitis in loco: vbi medius digitus man⁹ terminat⁹: curz ra-
dir palme manus egri ponitur super radicem nasi eius:
qui infirmitates istas habet: 7 specialiter post purgatio-
nes factas cum medicinis dictis in cura epilepsie.

CDe alue seu palpitatione. Capitulum. xxvij.

Alue aduenit dispositio: in q̄ hō oculis 7 ma-
nib⁹ palpitāt: q̄ vocat̄ alue. i. palpitatio. **Q**ui
daz opinant⁹: q̄ alue: seu palpitatio nō sunt
aliud q̄ spēs: seu modus allicū: 7 oscitatio-
nū: 7 ictigationū. **S**z isti male opinantur p̄
Alicēne intētiōē. nā **A**li. sufficienter tractauerat de al-
licib⁹ 7 oscitationib⁹ sen 3⁹ p̄mi canonis. Et prima tertij
imediate post casuz de vertigine posuit casuz de aluesi-
ue palpitatiōe innuens nobis: q̄ alue. i. palpitatio est
egritudo: seu passio cerebri: 7 q̄ eēt spēs: seu mod⁹ q̄daz
v̄tiginis: sed allices: oscitatiōes: 7 ictigationes in se sunt
disponēs musculoz. d̄ ḡ: q̄ alue idē ē q̄ palpitatio. **P**al-
pitatio at̄ est duplex. vna. s. que est dispō oculoz. q̄ ē pal-
pebray frequēs mor⁹. **A**lia q̄ ē dispō manū: q̄ hoies sp̄
vadūt manib⁹ palpitādo: sicut ceci faciūt. **H**ec i ḡ palpi-
tatio sumit p̄ vtrāq̄z dispōne: nō q̄ hic sit sermo de his in
se: s̄ hic est sermo de his: vt sūt accūtia cuiusdā modū: seu
spēi vertiginis. **D**dz est ḡ: q̄ alue: seu palpitatio est q̄dā
vertigo: in q̄ hō oculis 7 manib⁹ palpitāt: 7 in qua sūt al-
lices 7 oscitatiōes cū corpis lassitudine: venay tēsiōe: 7
rubificatione faciei: 7 venay: 7 oculoz. **C**Et puenit hec
passio ex vaporib⁹ cōicatis cerebro a toto corpore: vl̄ a
stō: q̄ vapores eleuant a sanguine: vel a colera: 7 nō soluz
cōicat̄ capiti: sed ēt venis 7 lacertis toti⁹ corporis. **I**lli ḡ
vapores: q̄ capiti cōicant⁹: faciūt v̄tiginē. **I**tē faciūt rube-
dinē 7 tēsiōē faciei 7 oculoz: 7 faciei ictigationes: 7 fa-
ciūt apparere imaginationē corā oculis: vñ infirm⁹ palpi-
tat cū palpebris: 7 palpitāt: cū māib⁹: 7 illa v̄tigo pp̄ h̄ ē
minor v̄tigo: seu scothomia q̄dā. s. nō facies cadere: q̄ nō
valde multi vapores ascēdūt ad caput: cū pars eoz spar-
gat in corp⁹. s̄ illa v̄tigo de q̄ sup⁹ dcm̄ est: ē facies i ter-
raz cadere: 7 etiā esto: q̄ nō sit sic: s̄ faciat eadere: nō cu-
ram: dūmō appareat ex dictis: q̄ alue est modus: seu spe-
cies vertiginis. **I**lli aut̄ vapores: q̄ spargunt in corp⁹: fa-
ciunt lassitudinē corporis: 7 tēsiōē venay: 7 allices: osci-
tationes: 7 ictigatiōes: 7 v̄t plurimū isti vapores surgūt
a repletionē totius corporis: possibile tñ eēt: q̄ a solo stō
surgere: 7 iste allices essent ille: de quibus d̄ in affoūf
mo cōmēto septime p̄ticule. **A**llices oscitationes: q̄ eēt
q̄daz stomatice anxietates. **A**llices aut̄ 7 oscitatiōes sūt
motus: seu ictigationes q̄dā: q̄ accūt p̄pter superfinita-
tes v̄tōfas: q̄ in musculis aggregant⁹: vñ accūt frequēter
post

post somnū. Et differūt allices et oscitationes inter se: quia oscitationes non acciūt nisi in mādibulay musculis et pectoris. Allices vō in oibus corpis musculis acciūt. Iectigatio vero est qdam motus deambulatorius vētositas in carne lacertosa: vel inter cutem et carnē inclusus non habens exitū. Et iō iectigatio est morbus et motus morbi: et nō nāe et morbi: sicut est tremor. nā vētositas mouetur: et cum nō habeat exitū: iō mouetur sicut vermis: aut formica: aut ad motū saltū: et cuiusdā deambulatoris sub cute. Sed quia vī moueri p modū dilatatiōis et cōstrictiōis et quia magnā hz pueniētā cū tremore: iō q̄tū ad hanc ap̄parentiā iudicans viaticus dicebat iectigationē eē motū nāe et morbi: hz in rei veritate sit motus solius morbi s̄m Sal. 5. de acciūtū et morbo. Sit aut iectigatio in mēbro dilatabili et p̄stringibili: sicut ē caro lacertosa: et ideo v̄plurimū sit in facie sub cute: quasi inter cutem et carnē: et nō sit in mēbro nimis molli: nec in mēbro nimis duro: sicut sunt ossa: in oī tñ mēbro dilatari et cōstringi pōt: et iō iectigatio fieri p̄t in capsula cordis: et in multis alijs partib⁹. potissime tñ sit in partib⁹ exterioribus iuxta cutē. Qd̄ at fiat ex vētositate: hoc p̄z: cito venit: et cito recedit: imo cū modica fricatione recedit. et v̄plurimū sit ex repletione lacertoy: venay: et neruoy facientū lassitudinē: quia vene extendunt: et sit oscitatio: et allay eleuatio. Nā ex mā replete venas et mēbra: et ex mā mala p̄tenta in s̄d̄ eleuatur vapores et fumi: quia mēbra p̄tentiū sup̄iora: et faciūt eā moueri istis moribus varijs et diuersis: p̄p̄ q̄d̄ sunt dispōnes dicte. Cā ergo iectigatio est repletio lacertoy: neruoy et venay totius: aut stomachi: et oīa ista: q̄ cōuertunt mām in vētositate: sed vētositatem: seu vaporem generatūz nō p̄sumunt: et iō vētositas illa facit saltū: aut iectigationē: et iō mouet ad modū vermicularis: cū nō habeat exitū. Illa aut: que p̄uertūt humorē in vētositatem sed nō p̄sumūt vētositate sunt calorū debilitas porēdis eleuare: et resoluerē vapores: sed non p̄sumunt: et frigiditas et humiditas: et cause adiuuantes sunt ocium: et vite suauitas: et multitudo cibi: et potus: et anime acciā: sicut ira: et timor: et similia. Signa de se satis sunt manifesta. C̄ Pronosticatio. Si saltus: siue iectigatio p̄tinuet: p̄noscitur futurā epilenā: aut appoplexiā: aut stuporē: aut palefz: aut spasmū. C̄ Cura. Maior pars curationis huius egritudinis est refectionio digestionis: et quia cibis nō sit vētositas: et q̄ def in tanta q̄titate: et qualitate: et ordine: q̄ non p̄uertat in vaporem: siue ventū. Et si est ex causis calidis denf frigida tēperate. Et si ex causis frigidis: denf calida q̄ magis p̄sumant q̄ dissoluant: sicut eruca: agnus cast⁹: et castoreū. Purget q̄ corpus s̄m erugitiū particulariū. nā si appareant vene tumefacte et facies fuerit rubea: flobothomef de cephalica. cōdiant carnes cū agresta: vino de granatis: et aceto: vtatur lentibus excoctis: et cibarijs factis de panico: et millio: bibat vinum album aquo sum. Si hec signa non adsunt: digerat mā: deinde euacuetur mā cūz. 3. i. pillulay cochiy: quia v̄plurimū flegma ē cā huius: deinde def ad masticādū achorus: qui a p̄p̄ta te curat hanc egritudinem. ita inquit Aui. prima tertij. et pōt fieri electuariū achori: et dari q̄tū nux p̄ horas duas ante cibū ieiuno stomacho: deinde exhibeant stufte sicce sicut dicit in capitulo d̄ paralisi: et balnea fursurea: et marina: et salsa: siue nāliter: siue artificialr multū valēt. Et vētose cum scarificatione: et sine: et cauteria: et incisio arteriarū administratiū mām: et ideo si fuerit iectigatio in facie: p̄fert aliq̄ icidere arterias timpoy: post q̄ vniuersalia p̄cesserint: sicut opz. saltus ergo: seu iectigatio curatur: sic tremor. Hypo. tñ 7. affozif. docet curare cū potu vini boni odoriferi lymphati cū aqua s̄m medietatē dum dicit Allices: oscitatioes: rigores: vini mēsurate bibitiū soluit egritudines: intelligens per ly mēsurate: q̄ tñ ibi sit de

vino q̄tū de aqua. Idēz vult Aui. tertia fen p̄mi cap de allicibus et oscitationibus: vbi sic inq̄. Cū vō ad mediū tēperatū allicib⁹ et oscitationib⁹ est pueniens: cūz non sit ibi alia p̄hibens cā. Hec aut cā p̄hibens: vt p̄to: esset sicut febris multū intensa aptādo ad spasmum plectoria: vel cachochimia: aut vebemēs cerebri debilitas. C̄ Clarificatio. Intelligendum est: q̄ licet cor sit calidissimum: nihilominus gratia materie frigide: ḡrofit: et viscoso potest pati iectigationem: aut in se: aut in sua capsula.

De litargia et congelatione. Capitulū. xxvij.

Icet litargia et congelatio differat saltē ex parte acciūtium: tñ sicut caplm vñū: quia pueniūt in curia. Litargia. n. ē ap̄a flegmaticū frigidū factū itra craneū i pre posteriori cerebri.

Cā huius sunt. Qd̄ multiplicās flegma et replens caput vaporib⁹: sicut sunt alea: et cepe: porri: craspula: comestio fructuū: pisciū zc. sit ergo hoc apostema v̄plurimū ex flegmate: aliq̄ ex melācholia: aliq̄ ex mā mixta: sicut ex cholera: et flegmate: et tūc dī litargia nō vera. C̄ Signa litargie vere. Primo semp est lenta febris: obliuio: p̄mixtio rationis: et dolor modicus: q̄ si sit a flegmate est cū ociositate multa a p̄ncipio et multitudinē sup̄ti cū somno p̄fundo: et stāt oculis clausis: et si ap̄iant os et oculos obliuiscunt claudē: et obliuiscunt q̄nq̄ assellare et mingē: et pulsus sunt satis rari: et maḡ v̄ndosi: et tremuli: et inordinati: egestio hūida: v̄rina est sicut subingaliū: et si fortiter vocent: rident ad somnū tñ reuertendo. Si ex melia est: cū rixa et motu hñt intuitū fixū tenēt oculos ap̄tos: et pulsus: et anhelitus sunt sp̄ssi: p̄ui. stricti: et occulti: inequales: et inordinati. Si ex mā mixta: aliq̄ aperit oculos: et aliq̄ nō: et p̄mutat color mō ad liuorē: mō ad citri nitatē: pulsus ē magis est velox q̄ in vera. C̄ Pronosticatio. Sudor frigidus in capite huius significat mortē. Itē si applicet sanguisuga fronti: et nō adhereat: mortē si gnificat: vbi vō acciā mitigent cū fortificatione vtutis: si gnificat salutē. C̄ Cura huius est p̄ncipalr et sp̄alr subtrahere mām a cerebro: et diuertere ipsaz ad oppositum. Et istud ap̄a sicut et alia hz tpa: et in p̄ncipio vsq̄ ad duos dies: vel tres s̄m q̄ mā cito vel tarde fluit: p̄ortet locus: repellat mā cū oleo ro. et aqua ro. Aliq̄ ē cōmēdant flobothomiā de vena cephalica manus: vbi virtus: habitudo etas: et oīa pueniant: aliq̄ non: vbi esset de flegmate puro. Sal. tñ in 2. regiminis cōmēto illi. Si egritudo sub oya fragmate zc. dicit flōmiam esse vtilē in p̄n oium ap̄ostematū: eo q̄ q̄litate et q̄titate māez a venis eūat: et p̄oatur in loco luminoso ad iacēdū: et v̄plurimū tue intentio nis sit: vt nō dormiat p̄ posse: quia vigilie ericando hūiditate cerebri: hanc infirmitatē curare solent: vt q̄ intentio p̄dicta p̄ficiat: fiant clystria acuta p̄mittēdo vñū lenitiū. Et sit clystere hoc. R. colloquide agarici: cetauree añ. 3. 5. floz camomille: assari: carthami: polipodij añ. 3. i. yso: pi calamēti añ. 3. 5. salis gēme. 3. ij. salis cōis: pay olei cōis et mellis añ. 3. y. bulliant in lib. i. 5. aquez: et repidū iponaf vbi aut nō velles sic forte: fiat cum verapigra: et modico dyagridij: v̄l cū benedicta simplici: et catartico zc. Sup̄positoriū ad idē fiat ex melle decocto cū aliqua pre fellis tauri: vel salis gēme: v̄l stercore muris: i pueris fiat ex lardo: cū p̄dictis vētosef in narib⁹ scarificādo: aut apponaf rubificātia: q̄ cōiter sit ex sinapi: et aceto squillitico: v̄l p̄fricent tibiē: ligādo crura ligatura dolorosa: fiat gargaris ma ex oximelle cōposito cū aq̄ decoctiōis yso: pi: calamēti: origani: p̄mittat tñ digestio et eūo materie: et tunc emplastrū capiti applicandū fiat ex yso: pi: mentastro: origano: sinapi: et melle cū modico aceti. Ad idēz valet vinctio aceti squillitici cū oleo ro. et modico castorei: aut cū oleo de been: aut nardino: et aliq̄ costino: addita vna pre castorei: et media pre euphorbij: et piretri. Sumere ē casto

reum a granis. iij. vsq; ad. v. p. os cū oximelle est expum
 pferre. Ubi ar eger possit purgari. def. 3. s. yerepigre Al
 māsozis cū. 3. iij. aq; mellis: vel def. 3. i. pulueris pillula
 rū cochiaz cū. 3. iij. syrupo. vel aque mellis. C. Lōtinua
 clysteria p̄dicta: q; melius ⁊ magis p̄ferunt ⁊ p̄cedas cū
 alijs dictis: ordinatim cibet aqua lupinor: ⁊ aq; ciceris:
 ⁊ cum pane loto: ⁊ ordeo: ⁊ farre: ⁊ post comestione ligē/
 tur extrema sic: q; doleāt: ne fumositates ascēdant. Si au
 tez ad debilitatē veniret: da ei carnes edi: pulloz: ⁊ perdi
 cuz: ⁊ pota ipm vsq; ad finē cū aq; mellis: in q; decoquat
 ylopus: vel yreos: ⁊ in fine reduc ipz ad dietā ⁊ ualescen
 tis. In litargia vō nō va: cura sit p̄posita ex respiciētibus
 cholera ⁊ flegma. vnde digerat mā cū oximelle: syrupo
 de violis v̄l d̄ endiua: purget cū yerapigra: ⁊ electuario
 de succo ro. somētationes: ⁊ alia localia sint cōposita. Si
 aut̄ ap̄a fiat ex melācholia: tūc cōiter vocat congelatio: ⁊
 tūc clystere p̄ueniēs. R. sene: epithimi: colloqntide: poli
 podij: seminis aneti añ. 3. s. floz camomille. M. i. cū oleo
 camomille: clystericef si expedit addendo de euacuatuo
 melie. Ubi aut̄ litargicus cā obliuionis retineret vīnaz:
 a quacūq; cā fiat: embrocef tunc virga ⁊ pecten cum de/
 coctione floz camomille: melliloti: radicū apij: foliozum
 calamēti: paritarie: creffioni: ⁊ fiant oia: que fiunt in litar
 gia de flegmate permiscēdo cū his remedijs sene: epithi
 mū: ⁊ alia q; melācholia respiciūt. C. Clarificatio p̄ cura
 apostematuz frigidū cerebri: que cōiter fiunt in anfra
 tribus cerebri: ⁊ que v̄ plurimū fiunt a mā flegmatica: q;
 oia ap̄ata talia de mā flegmatica sub noie litargie descri
 bunt. Omne. n. apostema frigidū: ⁊ maxime flegmaticuz
 existens in cerebro dī litargia. C. Et intelligendum p̄ius
 q; eoꝝ cura fm̄ hodiernū modū ⁊ v̄sum peritorz medico
 rū practiciū p̄ficiē p̄mo cū flōmia cephalice: si cū fleg/
 mate ipso sanguis abundat: vel cum ipso sanguine fuerit
 flegma permixtum in venis: q̄zitas aut̄ sanguinis extra
 hendi sit breuior q̄z in ap̄ate crudo cerebri: de quo supra
 d̄cū ē: ⁊ maxime q̄z in sanguine puro. Sed p̄e omnibus
 semper consideret virtus ⁊ etas: postq̄z flōmiam in die se
 quenti deueniat ad lenitiū cum cassia fistula: vel cuz mā
 na distēperata cum decoctione cōi absolute plata: cui su
 peraddat de stichados: vel de sanfucio: vel de alijs reb?
 portatibus virtutē talis medicine ⁊ aliarū ad caput. Si
 aut̄ flegma superflue in corpore dominet. ita q; ad predi
 ctā flōmiam non sit licitum deuenire: tunc ab ipso princi
 pio apostematis incipiat cū lenitiuo p̄dicto isequēdo cū
 clysterijs fortioribus attrahentibus: ac ēt diuertentibus
 mā flegmaticam: ⁊ aliam fluentem ad caput. Clysteria
 enim aliquat̄ acuta in tali apostemate flegmatico plus
 laudant q̄z in apostemate calido. est ergo conueniens eis
 clystere factum: ⁊ huic cōsimile ex aniso: feniculo: ameoꝝ
 carui: floz camomille: centauree minoris. folioz malue:
 blitis añ. M. i. carthami: polipodij añ. 3. iij. cum. 3. iij. aga
 rici positi in decoctione p̄dicta: addēdo cassiam: ⁊ yerapi
 graz electam v̄triusq; añ. 3. i. ⁊ cū sale ⁊ oleo q̄z tum suffi
 cit. C. Ita. n. clysteria ⁊ consimilia: v̄t iam dictū est: plus
 conueniunt tā in p̄cessu cure q̄z in eius principio: cū his
 eniz apostematib? nō sic diūgiē febris intensa: v̄t timeat
 administratio calidoꝝ: sicut i apostematibus calidis. Et
 fricationes ēt ad extrema summe p̄ueniunt añ cibū oēm
 sepe ⁊ sepius iterate: ligature ēt p̄ueniūt ad extrema ⁊ v̄
 tofatiōes ad spatulas: ⁊ ad nates: ⁊ ad crura absq; scarifi
 catione multū iuuāt: ⁊ maxime ad prohibendū somnū in
 istis: cum v̄ plurimum in eis superfluat. Sunt etiam isti
 tales in loco luminoso apertis fenestris tenēdi: cuius op
 positum est tenendum in hūctibus apostemata calida: ⁊
 regimen vite quantum ad cibum ⁊ potum: ⁊ quantum
 ad aerē sic diuersificet a regimine supradicto in cura apo
 stematū calidoꝝ cerebri: sicut mā huius apostematis fri

gidi ⁊ humidi diuersificat ab ista. Debet. n. in istis ēt die
 ta tenuis esse: non tū ita tenuis: v̄t in ap̄atibus calidis ce
 rebrī est p̄ueniens p̄pter acuitatē ipsoꝝ: nec expedit ipaz
 vel aerē alterare cū frigidis: sicut in illis: sed potius cū tē
 perate calidis. Vinum tū in principio est aliquat̄ p̄bi
 bendum: sed in p̄cessu non sic p̄hibet: sed cum tertia par
 te aque lymphetur: ⁊ syrupo digestiui materierū flegma
 ticaruz: vel melācholicarum: v̄t in congelatione iam p̄e
 dictis: ordinatis: ⁊ factis. Silr etiaz a principio aposte
 matis sunt ipis exhibendi: veluti est syrup? de stichados
 qui p̄e omnibus valet in apostematibus ⁊ passioib? ca
 pitis de materia flegmatica lymphatus cū aqua fenicu
 li: vel sanfuci: vel cum decoctione aliqua capiti appropo
 ta in qua ingrediatur aux muscata: aut sanfucus: aut an
 bo simul: sicut etiam lymphari debent quicūq; alij syru
 pi huic similes ⁊ proportionales: de quibus dicitur in sū
 mula de febrib? capitulo de cura flegmatice ⁊ quartane
 febris: cū supradictis aquis: vel similibus istis p̄ digestio
 ne talis materie: alios syrupos cuz dictis aquis: v̄ deco
 ctionibus iterādo: si expedit vsq; ad finē cure: ⁊ subsequē
 do cū medicinis solutiuis p̄dictis: ⁊ p̄cipue cū illis: q;
 bus ingredit agaricus saltē in infusione: ⁊ cū pillulis co
 chijz Almāsozis: aut de yerapigra. Pillule ēt fetide sunt
 valde v̄tiles ⁊ potētes ad eūandū mā flegmaticas fri
 gidam: cū viscosam: fixā in capite: v̄l in nervis. C. Et hic
 sc̄do notādū: q; in passioib? capitis pillule plus conse
 runt q̄z potiones: q; vigorosi? attrahūt: q; maiorē morā
 in stomacho p̄hūnt: ⁊ sic plus attrahunt a remotis: ⁊ ex
 h̄ vna pillula sola eius dē ponderis plus operabit q̄z tres
 vel quq;: vel septē eiusdē ponderis in principio aut̄ non
 sic tute possumus ipsas exhibere cū mā illo tpe non sit di
 gestua. est ergo in principio totius cū clysterib? euacu
 dum. Localia aut̄: que in principio huius apostematis cō
 ueniunt super caput in parte corūpēte apostemata esse
 debent cum virtute aliquat̄ repercutiua: v̄t dictū est
 non obstāte q; apostema sit frigidum: sicut cū oleo rosa.
 pmixto cuz modico aceti: ⁊ in p̄cessu eius: cū versus ang
 mentū deuenit: p̄cedat cū oleo camomillino: vel lilia
 ceo: addito modico aceti. Et olei ro. ⁊ q̄to plus i augmē
 to p̄cedit: addat in calis resolutiuis: imo i fine augmēti
 ⁊ in toto statu cū solis calidis: ⁊ resolutiuis: aut fortior
 bus: aut debilitoib? p̄cedat h̄z diuersitatē māe: ⁊ febris
 in r̄sionē: vel remissionem recurrēdo p̄ talibus supra ad
 curā doloris facti i capite a mala op̄lone frigida sine mā
 ⁊ cū mā illa resolutiua: localia addēdo ⁊ diminuēdo fm̄
 q; expedit ad p̄dictam intentionē vsq; ad finem cure.

C. De stupore: tremore: ⁊ tortura faciei. Lap̄m. xxix.

Unc de tribus dispositionib? .i. stupore: tre
 more: ⁊ tortura faciei p̄pter p̄ueniētā eoz
 in h̄l d̄cū est: ⁊ p̄mo de stupore: ⁊ h̄ stupor
 aliq; sit diminutio v̄tutis imaginative: tū h̄
 sumit. pp̄ie: put est actio diminuta sensus:
 tactus: ad quā v̄ plurimū seq̄tur diminutio: mod? . Et d̄
 obdormitatio mēbz: sicut cū aliquis tenuit tibā supra
 aliam: tūc tibia nō h̄ sentit: nec p̄t moueri bene: stupor
 enim pp̄ie nō ēt: nisi patiat̄ sensus tactus: nec aliter ēt
 mēbrum stupidū: nisi in eo esset diminutio sensus tact?
 Et differt p̄mo a dolore: q; est actio corrupta. Sc̄do
 differt a paralisi: a dolore: ⁊ epilepsia: q; i stupore nō
 est perfecta ablatio sensus tactus: sicut in illis passioib?
 C. La stuporis est. Dē illud: qd̄ impedit transitū spūs ad
 neruos: ⁊ h̄ hoc a plurib? causis possit p̄uenire: v̄pluri
 mū tū a tribus principalibus p̄uenit causis. Primo ex p̄
 uatione: seu paucitate caloris ⁊ spūs nō potentis se mul
 tiplicare vsq; ad neruos sicut in senibus: ⁊ sic nō ē fermo
 hic de stupore: nec de eius cura: q; cura hui? ē cura ethi
 ce: de q; dicit̄ suo loco. Sc̄do p̄uenire p̄t ex oppilatōe ner

uoz sine mā: et h̄ multiplex: q̄ vel ex frigiditate itriseca vel extriseca nervos oppilatē et p̄dēfante: spūs at̄ ex pūctura aialis venenofis: aut ex tactu cuiusdā p̄ficis: q̄ narca appellat̄: aut ex nimia caliditate dissoluētē spūs pueniētē. aut ex febre intēfua: aut ex nimia mora in balneo: aut ex dolore dentiu: s̄l̄r puenire pōt ex siccitate corrugante nervos: et hec ē pessima cā. S̄l̄r puenire p̄t ex nimia strictura: et cōpressionē: et ligatura mēbri. Sc̄do stupor fieri pōt ex oppilatione cū mā: et tunc a quolibet humore fieri pōt sicut a sanguine ppter multitudinem eius a melia ppter eius grossitiē: aut ex cholera ppter eius cōmixtionē cū alijs humoribus: aut ex flegmate pp̄ eius viscositatē: q̄ q̄ si semp̄ fit. et ideo signa huius sunt corpis mollicies: albedo faciei: gravitas sensuū: et pigritia: vīna appet̄ spissa: alba: et lactea: pulsus parvus: et mollis. **C** Sumunt etiā si gna ab etate: regiōe: et ēt maxie ab antecēdēte regimine. Signa sunt manifestā ex indicio patiētis: et hūores oppilatēs cōḡscunt p̄ p̄p̄a siḡ: si fuerit pp̄ oppilationē hūoz. **P**ronosticatio. Si stupor p̄tinuerit in cerebro. nūcius est future epilēsie: aut appoplexie. si in facie: significat futurā torturā. si in mēbris: signat tremorē: aut paralesim. **T**ūc dōm est de tremore. Pro quo primo notandum: q̄ tremor est duplex. Quidā est: q̄ non est passio nervoz sed est accūs febris: et iste accidit in febribus ex mala mā erparia super musculos: cuius documentus virtus sensitiva lacertoz percipiens excitat virtutem expulsivā: vñ virtus expulsiva tētat expellere: et nō potest: et ideo fit tremor: et sic tremor est opatio virtutis expulsivē: et sic nō sumitur in pposito tremor. Secundo sumit tremor p̄t est passio nervoz. et hoc mō est hic sermo de tremore: et diffinit sic. Tremor est diminutio virtutis: seu opationis motive: sicut stupor est diminutio virtutis: seu opationis tactive: vel sic et meli⁹. Tremor est bellū p̄tinuū virtutis voluntarie: et motive ad superiora mouentis: et morbi iuolūtariae ad inferiora dep̄imētis. Motus q̄ tremoris ē cōpositus ex motu morbi et motu nature s̄m Galienū 5° de accidētī et morbo. si. n. virtus nō ēt impedita: mēbrū eleuare potest: et eleuatum regere: sustentare: et p̄seruare: sed q̄ impedita est ppter morbum: ideo morbus dep̄imit mēbrum: in tremore q̄ est continuus motus: aut vtutis: aut morbi siue cause morbi: puta humoris: vel vtositatis ab hūore turgētis petētis exitum: et non libere exire potētis pp̄ membrū compactū: vnde q̄tū virtus eleuat mēbrū tātū morbus vel eius mā dep̄imit ipsum. **C**ā tremoris in generali est omne illud: quod debilitat virtutem moriūā aut inst̄m: aut vtrunq̄: sed in speciali plures sunt cause. Prima causa sunt accūtia aie. sicut imaginationes timorose: sicut cum aliqs vadit per altū parietē: aut supra strictum pontem aque p̄funde: aut cum est in cacuminibus montiu: aut in arce turriū altissimaz: et respicit inferius: tunc. n. imaginatur: q̄ casus est malus: et timer: et ita sc̄urit tremorē: et aliqñ casum. s̄l̄r cum aliqs est coram p̄ncipe terribili: aut in aspectu leonis: aut similiū: hoc idē facit gaudiū: et ira: et alia accūtia. Secūda cā est paucitas sanguinis: et spūs: sicut accidit in p̄ualescētibus: et in patiētibus ethicam feb. vnde virtus nō pōt regere mēbra. Alia cā pōt esse repletio humorū: et maxime ex mā flegmatica imbibita in porositatis mēbrorū. Alia cā est frigiditas mortificās: aut caliditas nimia dissoluens et mortificans: aut debilitans: aut hūiditas mollificās: aut siccitas inaniens et consumēs: reddens inst̄m ineptum motui: et ita nocet ocium: et dimissio exercitiū p̄sueti: et crapula: et sup̄ oia nocet nimis potus vini: et nimis potus aque frigide: et oē illud qd debilitat inst̄m: qm̄ lz spūs aialis ēēt bon⁹ et clarus: et sufficiēs: inst̄m tñ est ineptū. Et est duplex tremor: qm̄ quidāz est vñs in oibus mēbris: et quidāz particularis: vnde quidā est in capite tñ: et quidāz in manu

dextra tñ: et quidāz in sinistra tñ: et qdā in vtracq̄: et non in pedibus: et quidā in pedib⁹: vel altero eoz: et nō in manib⁹: vel altera eoz. **C** Signa. Si puenierit tremor ex defectu virtutis: signuz demonstratiū est: q̄ eger deficit ex quocūq̄ minimo labore et motu. Et si tollerat famem: in currit sin copim: aut lipothomiā: aut saltem tremor auge tur: vbi vō pueniret ex potu vini: vel aque fride: abstinentia eoz conferēs ad curam est eius signum. **P**ronosticatio. Tremor in senibus non curatur. Item tremor est via ad spasmus et paralytim. Item tremor est deterior in parte sinistra q̄ in dextra s̄m Auicēnam. Item tremor la bij inferioris vomitū significat. Item Hypo. docet p̄nosticari i causone sic inq̄s. Tremor alienatio supueniēs soluit egritudinē. Galenus nō rz istū afforismū. Auicē. vō rz. Gal. nāq̄ nō tenet afforismū itū quo ad modum Hypo. qm̄ alienus modus loquendi est: q̄ egritudo solvatur: et peior causat. Auicē. vero tenet: qm̄ possibile est: q̄ sic fiat ex parte rei. **C** Et si quis dubitaret: quare tremor plus accidat capiti. Sc̄do manibus p̄sūq̄ alijs membris: ve patet per experientia. Dicendum est ad p̄mū: q̄ causa est q̄ cerebrū est mēbrū flegmaticū recipiens multos vapores ab alijs mēbris: quare in ipso abūdāt multū flegma. **C** Ad sc̄dōm dōm: q̄ causa est: q̄ man⁹ sunt p̄pinque capiti: et sunt mēbra rara in suba: vñ mā imbibat ab eis. Itē q̄ sunt mēbra distātia a fote caloris. Itē sunt plus occurrentia extrinsecis alterantibus: q̄ stant discooperte: quare tremor in manibus sc̄do loco manifestat. **C** Cura harum dispositionū in digestiuis euacuatiuis: et alijs localibus est eadē cum paralesi: de q̄bus inferius late dicet: lz in paralesi oia debeāt ēē fortiora q̄ in stupore: eo q̄ egritudo est fortior. Tremor tñ tria precipue sunt appropriata. Primum est comedere cerebrum leporis assatum. ita Auicē. sc̄da tertij caplo de tremore. Sc̄dōm est inūctio oleo rū. s. cucumeris asinini: cū oleo de spica: aut cū oleo de costo: et de lilijs. Herbe appropriate sunt tres trifoliū: eupa toriū: stichados arabicum. Sūme cōueniētes sunt tres castorei: bdeliū: myrrha et̄. Et iste sunt bases in vnguentis: et herbe dicte in clysterib⁹: et embrocationib⁹. **C** S̄z quid sit tortura: et precipue ozis: et faciei: dico q̄ ē morbus officialis figurā faciei nālem corrumpēs: alr sic describit Tortura est inclinatio ozis et labioz ad partē dextrā. vel sinistra cum impotētia claudendi alterū oculoꝝ: et ex sufflatione ex latere vno tñ: cū precipit ei: q̄ erufflet aerem violenter. **C** Causa huius passionis est duplex. Prima ē paralesis vnius pris faciei: alia est spasmus vnius partis faciei: et si puenit ex paralesi pars infirma cadit sup̄ sanā. In spasma aut̄ pars infirma trahit ad se partē sanā: et iō si fuerit tortura faciei ppter paralesi vnius partis i pre egra apparet mollicies: et relaxatio mēbri. salina: et sputū apparēt: s̄l̄r oculus partis infirme declinat ad inferiora ppter molliciez palpebrarū: sed in spasma actio fit in pre infirma: q̄ pars sana mouet: egra non. Itēz sensus turbatur: extrēdit̄ cutis: si p̄mo erat rugosa: lacerti faciei iduratur: phibet salina et sputū: aut minorat cā: aut quare nō pōt claudere oculū partis egre: est quia in altera pre faciei est spasmus: vel paralesis: in q̄bus est ablatio sensus et motus: et ideo nō pōt claudere oculū illi⁹. **C** Pronosticatio. Si tortura sex mēsis durauerit: difficulter curabit: aut nūq̄. Item si tortura fuerit fortis infra q̄tuor dies interficit: et si nō: euadere pōt. Itē saltus p̄dicat torturā: et tortura spasmū: aut paralesim: aut epilēz. Cura h̄ est: sic cura paralesis: et spasmū: si tñ pueniat ex mollicie bibat aquā mellis: et cibaria ei⁹ sint ex farinis ordeū: spelte: auene: farri p̄ditis isto puluē p̄missis digestiuis et euacuatiuis pueniētib⁹. Itē. nūcis muscate. 3. s. piperis lōgic: castorei: galāge. añ. 3. s. zedoarie. 3. s. puluerigenf. Et lz Rasis dicat: q̄ debēt purgari cum pillulis fetidis: tamē

ante medicinā laxatiuā digerat mā cū digestiōe cōueniē
ti: et pro hoc recurre ad digestiua inferius dicēda in cap
de paralesi. Et hoc facto cingiber conditū: et achozi condi
ti: et nux muscata a pperate valēt: et ex his p̄t fieri electua
riū: et syrup⁹ si addat mel. Itē elariū dyachozī mlte effica
cie existit. et singulr cōfer: si sumat ante cibum per horas
duas: vltres ieiuno stomacho. Dosis ē. a. 3. ij. vsq; ad. ij.
Ad idē valz plirifarcoticō in forma electuarij: vlt p̄fectio
nis. Itēz in ore tenere et masticare nucez muscatā confert
et his filia: sicut sunt trocisci alioy doctoy: et est suū secre
tū. R. radicū achozi. 3. ij. cingiberis albi. 3. ij. nucis mus.
3. 5. puluerigent et ifundant i aq saluie per tres dies: et cū
sufficiētī quātitate mellis electi p̄diant: et fiant trocisci ad
quātitatē nucis: quoy vnus tenet in ore: et masticet: et si
aliquid eius deglutiat: nō refert. C Sternutatoria lz fiāt
multa: vt supra dictū est. istud tamē est spāle in hoc casu.
R. succi auricule muris. 3. i. facta residētia oppoſonaci:
castorei puluericatoy. añ. 3. 5. misce. Aliq tñ addūt succū
ficis: aliq succū ciclamini: aliq addūt de nuce indica aut
de cucumē asinino: et d nuce muscata d̄ piretro: et de acho
ris: et ista p̄nt bullire in vino: et si ex eo vngat locus aut
distillent one gutte in narib⁹: nō ieiuno: vel vacuo: et pur
gatione p̄missa: et mā nō existēte in fluxu: et nō alr: mira
biliter purgat caput: et forat nervos. Inter alia vngūe
ta spāle ē hoc. R. radicū achozi. 3. ij. cingiberis albi: nu.
mus. añ. 3. i. olei costini. 3. iij. vini albi. 3. ij. et 5. puluericā
da puluerigent: et bulliāt sup cineres calos vsq; ad p̄sum
ptionē vini. Ceteroy ad idē. R. oppo. 3. ij. radicū achozi.
3. iij. cingibe. albi: nucis mus. añ. 3. i. terbetine. 3. ij. pulue
ricāda puluerigent liq̄fiāt liq̄fiēda: misceāt oia: et fiat mas
sa i forā ceroni: postea extēdat sup alutā: et applicet sup io
rib⁹: spōdilib⁹ colli. Itē ē aliō efficax et singulare remediū
in tortura. vt v3. R. auricule: muris ciclamini: nucis idi
ce: cucumeris asinini: nucis musca. achozi. piretri. añ. 3. q̄f
sent: et bulliāt in vino: deinde intingat bōbar in vino illo
collato: et patiens resupinet: et exp̄mas bōbar: et vna gutta
vel due: vel tres in narib⁹ distillent: et hoc fiat mltris die/
bus: et mltris vicib⁹: nō vacuo. Istud. n. mirabilr purgat
caput: et nervos p̄forat: sed nō d3 administrari: nisi cor
pore prius mūdicato: et postq̄ tota mā est fluxa: et alr
maior fieret attractio et maior fluxus māe ad faciē. Item
valz fricatio capij: et occipitij: et colli: et toti⁹ pris lese: et h
corpe mūdicato: et mā iā fluxa: et nō aliter: ne fiat maior
attractio māe: vt dictū est. valz ēt patiēti torturā: et q̄tti
die et speculet in speculo: qd̄ speculum si fuerit de calibe
rit melius: et q̄ studeat manibus p̄tangere frequēter la
bia: p̄figurādo faciē suā: valz ēt si affuescat: et tētet tubici
nare cum raba: vel cuz cornu: et hoc frequēter faciat: qm̄
hoc multū valz ad rectificatiōē faciē. C Lura vero tor
ture pueniētis a spasmō dicef infra in caplo p̄po de spa
smo. Sic tñ vnū nota: in quo multotiens p̄tingit errare: et
aliqui practici de facto errāt: q̄ ante q̄ applicent resolu
tiua i tortura causata a spasmō de repletioe: debēt prece
dere mollitiua: vt vult Auicē. scda sen tertij canonis cap
de tortura oris pueniēte a spasmō de repletionē: cōueni
ens ergo mollitiuū in tali casu fit hoc. v3. R. mucilaginis
fenugreci: et seminis lini. añ. 3. ij. butyri sine sale. 3. 5. pin
guedinis anatis. 3. i. olei amigdalaz dulciū: olei liliacei:
olei camomellini. añ. 3. ij. cere quantū sufficit. fiat vngūe
tū medicoter liquidū: de quo vngat pars faciē egra et
cōtracta. Pro electuarijs aut et alijs medicinis tā p̄tus
q̄ p̄ extra applicandis ēt pro regimine sex rey nō nāliuz
recurrat ad dicēda inferius in caplo de paralesi: et de spas
mo. C Clarificatio. Intelligendū p̄io: q̄ stupor proprie
est diminutio sensus tactus tm̄: et hoc potissime: si sensus
deserat p̄ vnū neruū: et mor⁹ p̄ aliū neruū: sed si sensus: et
mor⁹ deserant p̄ neruū: et eudē neruū in stupore ē diminu

tio sensus: et motus filr. C Secdo. Intelligendū: q̄ stupor
est duplex: quidā est stupor mētis: et sic est operatio dimi
nutiua virtutis imaginatiue: q̄ tunc hō impfecte imagi
nat: et sic stat: et nō loquit: et videt q̄ imaginē: et quidam
est stupor corpis vel mēbris: et talis ē actio diminutiua sen
sus tactus: ad quā vplurimū sequif diminutio mor⁹: ad
propositū de secūdo est hic sermo. C Tertio notādū: q̄
stupor differt a somno inaturali: a dolore et paralesi. dif
fert p̄io a sōno innāli: q̄ stupor fit in vigilia: sed somnus
inaturalis nō: sed differt stupor a dolore: q̄ dolor ē actio
corrupta sensus tact⁹: stupor vō est actio diminutiua sen
sus tactus: et in stupefactione nō est dolor. Sed differt stu
por a paralesi: q̄ in paralesi est ablatio sensus et mor⁹: in
stupore vō diminutio sensus: et vplm̄ motus. C Quarto
intelligendū: q̄ in tortura p̄ueniēte p̄pter paralesim
est mor⁹ debilis: et turbatio sensus p̄pter mām aquosam
fluidā relaxatē iūcturas: et fluentē ad instrumēta sensuū.
Itēz fiunt lacerti faciē duri p̄pter spasmū: qui est causa
p̄strictionis. Est ēt multiplicatio spūti et saluie p̄pter mul
tiplicatiōē materie aquose. In paralesi est ēt in cute le
uitas p̄pter mām aquosam fluidā: que causat mollities.
Itē palpebra inferior oculi: que est in parte gibbosa est
demersa. ratio est. q̄ p̄pter relaxationē cadit inferius. Itē
pellis frōtis ex parte gibbosa: per quā spūti et suffiat ex
tēsa est absq; rugis: q̄ ibi est relatio: que mouet rugas et
caret motu: q̄ in paralesi aufert motus. Itē apparet: q̄
hō medietat⁹ aspiciat ad inferiora. ratio q̄ pars illa rela
xat ad inferiora: sed in tortura spasmosa sensus sunt quo
dāmodo turbati. ratio q̄ ibi ē in cerebro mā flegmatica
grossa: que lz prurber sensus: nō tñ tm̄ sicut materia fleg
matica subtilis. et fluida. Itē minoz salina et spūti: q̄ in
spasmo mā est grossior q̄ in paralesi: sed in spasmo de ina
nitione nō. rō p3 de se. Itē est declinatio cutis ad partes
colli. ratio q̄ ibi p̄cipia multoz neruoy faciē: et in spa
smo mouent et cōtrahunt membza versus sua p̄cipia.
C Quinto intelligendū: q̄ in tortura causata a paralesi
possunt applicari olea resolutiua dicta: et vngūeta resolu
tiua: et somētationea: et abluitiōes resolutiue: et silia: dato
q̄ non p̄cedāt mollificatiua. ratio q̄ mā est satis fluida et
subtilis: et nō timef q̄ resoluat subtile: et remaneat gros
sum: sed in tortura spumosa de repletionē ante q̄ applicē
tur resolutiua dicta: pueniūt mollificatiua: vt super⁹ di
ctū fuit: et vniuersalr fuit d̄scriptū vngūetū mollificatiuū
et rō q̄ mā est grossa i spasmō: et in hoc cōiter errāt medi
ci. C Sexto intelligendū: q̄ trocisci de stichados valent
p̄ oēm tremorē et p̄rietate: et contra paralesim: et tortu
rā: quoy d̄scriptio talis est. R. stichados. 3. i. yfopi. 3. ij.
peonie. 3. iij. fiāt trocisci cū mucilagine dragagātis: et mel
le rosa. et sit vnusquisq; pōderis. 3. i. 5. detur vnus in auro
ra cū aqua decoctionis stichados et mellis. C Septimo
nōn: q̄ signū distinctiū qm̄ tortura fit a spasmō de reple
tione: vlt a spasmō de inanitiōe est: q̄ cū fit a spasmō de re
pletioe fit subitior: cū fit a spasmō de inanitiōe fit paulatī
et cū h̄ p̄cesserūt ea: q̄ corpus inaniunt et exiccāt sicut fe
bris: vigilia: inanitiō: fluxus ventris: vel aliō: et cū hoc fa
cies est corrugata. C Itē intelligendū: q̄ tortura eueniēs
p̄pter exiccationē lacertoy et neruoy: et dispositionē spas
mosam in febre acuta est signū mortis et curatiōē nō re
cipit: et hoc vult Hypo. in p̄mo libro p̄nosticoy. vbi dicit
p̄mo op3 faciē egri p̄notare et c. ibi enim vult Hypo. q̄
spasmosa dispositio frontis et faciē in febre acuta morte
significat. Idē vult Rasis nono Almasoris caplo de tor
tura oris in fine: dū sic inquit. De tortura vero: que nō re
pente: sed paulatiz accidit: nō loquimur: ipsa nāq; nō con
tingit: nisi in frenesi pernicioſa morte iā iminēte: et est ex
siccate. C Nono intelligendū: q̄ si dubitat: que pars fa
ciē in tortura sit p̄mutata in figura: an ps egra biis spa

mi: vel paralesis: an ps salua: z per pns cui parti debent
 appropinqua: i remedia: an parti q appet male figurata: an
 parti: que no appet male figurata. Ddm primo: q si tor/
 tura faciei fiat a paresi: ps sana appet: vel male figurata.
 ro est: qz ps egra. f. paletica cadit supra pre sana. ideo fa/
 cit in pre sana mala figurata: z in tali remedia debet appo/
 ximari sup pre. q appet sana: vel bene figurata: ro patet
 Scdo dicendū: q si tortura fiat a spasmo: ps egra appet
 male figurata. ro qz illa pbitur: z pbit ad se ptem sanā. iō
 facit in pre egra malā figurā: z tūc in tali remedia debet
 appropinqua sup pre male figuratā. ¶ Decimo intelligē/
 dū: q cura torture pp paresim fm hodiernū modū z vsus
 sic hī in breui: p bibat aquā mellis vsqz ad dies. xv. absti/
 nēdo a vino: z comedat cibaria facta ex farina ordei: ci/
 ce: auene: farris: z spelte: z ex pane loto: z pdiant ista ci/
 baria cū puluere: q sic fit. ꝑ. nucis mus. ꝑ. i. sedoarie. ꝑ. i.
 piperis longi castorei: galange. añ. ꝑ. i. terant: z cribellē/
 tur: z addat zucchari albi ad pond' oium. post dies. xv.
 vtaf ad huc aq mellis loco potus abstinento silr a vino.
 sed comedat carnes assatas: et aliqñ elixatas: sedi castrati:
 et arietis annualis. ¶ Item comedat colūbos iuuenes: et
 carnes oīz auū degētū in arborib: et pratis: et non in
 aqs. Itē gallinas iuuenes: scapones: pullos et pullas gal/
 linaz iuuenes assatas. Itē vtaf feniculo: petrosilio. ¶ Item
 digerat mā cū syrupo de stichados p duas p'tib: z mel
 le ro. collato p tertia pre cū aq feniculi saluie: z maioza/
 ne. Et iterz qz sumat syropos oi die: fiat vnū clystē ex cas/
 fia: z verapigra: z puluē zucchari. añ. ꝑ. i. cū decoctione
 coi: oleo coi: z sale: postea purgef cū pillulis fetidis: vl' ēt
 cū pillulis cochis: et de vera maiori: succedētib: portu la/
 uariuo: et silr clysteri lauatiuo: vt supius dcm ē: et die ime/
 diate sequēti sumat de tyriacha antiq fina: aut d metrida
 to. ꝑ. ij. z h p horas. ij. añ diē tardādo cibū p horas. vi. po/
 stea his factis iterz digestiū iā dcm: vel sibi pportiona
 le de qb? digestiuis dicef latius in caplo de paresi: z inte/
 rim fiat siml'r aliq clysteria sila illis: de qbus dictū fuit
 in isto caplo ante clarificatiōē: z de qbus dicef in capi/
 tulo de paralesi: nisi fit aliqd phibēs ea fieri debere. Itēz
 vtaf de electuario dyachozī. cuius dosis est. ꝑ. iij. vel. iij.
 pro singula vice de per se: z sumat de mane per duas ho/
 ras post syropū: z per duas vel tres horas añ cibū. Silr
 ad idē valz plurisarcoticō: siue in foza electuarij: qd ē me/
 lius: siue in forma pfectionis: mō: z forma: z ordie dictis
 in vsu dyachozī. Itē vngaf locus cū oleo de costo: vel de
 castoreo: vel ēt cū oleo de spica: vel de lilio: in qbus duo/
 b' oleis vltimis modicū oppoñat: z piretri: et sinapis
 dissoluaf: vel cū oleo de aneto: et de camomilla: in qbus
 dissoluaf aliqd euforbij: vel castorei: vl' vtriusqz modicū.
 ¶ Undecio fiat fricationes: gargarismata: et sternutato
 ria: de quibus dcm est sup: a in isto capitulo: et de quibus
 dicef in isto capitulo de paralesi latius. ¶ Itē tenere nu/
 cē muscatā in ore: et spaliter in parte gibbosa multū valz
 in omni tortura. Itē cerebrū leporis assatū comestū inter
 oia cibaria mirabil'r confert fm Auiē. scda sen tertij cap
 de tremore. Deinde iterato digesta mā iterato purgef cū
 pillulis fetidis: vel cum similibus: et pportionalib' pillu/
 lis: vl' cū yeralogodion: put satis ample dixi in cap de epi/
 lēfia: et in caplo de appoplexia: et breuiter tā pro digesti/
 uis: seu syropis: qz pro solutiuis: qz pro vnctionibus: gar/
 garismantibus: et stuffis electuarijs pfectionib' recurraf
 ad calē de paralesi: qz in omnibus: et per oia siml'r cu/
 ras torturā causata a paralesi: sicut paralesi. ¶ Ultimo
 intelligēdū tā in stupore et tremore: qz in tortura oris: qz
 factis pluribus purgationibus: vltimo adm inistrari o3
 cōfectio anacardina: de qua sumere debet omni die. añ.
 ꝑ. i. vsqz ad. ꝑ. ij. cū pauca aqua decoctionis achozī: vl' de
 per se sine aqua: vt vult Rasis nono Almaso. caplo d' stu

porer: et tremore: et caplo de tortura oris. Rō quare admi/
 nistrari o3 est: qz dicta cōfectio anacardina prouocet su/
 dorē et febrē: iō cōsumit et resoluit mām tremoris: stupo/
 ris: et torture: et est vltimate virtutis: et nō cōpetit: nisi qñ
 alia remedia nō valēt. ¶ Item notādū: qz vltimatū reme/
 diū in tortura oris est: qz fiat duo cauteria: vnū in occipi/
 tio: z altey in venis post aures in radice mādibule in pre
 torta z curuata: z nō i gibbosa. Cura vō torture (spasmo)
 se est: vt ante purgationē vaporef loc' tort': z torta faci/
 es cū aceto in q bulierint calamētū: z stichados: z abzo/
 ranū: z sinapis: vel aliq cā istoꝝ fiat gargarismata ex aq
 decoctiōis nucis mus. achozī: z piretri: z masticef sepe ista
 p se absqz gargarismate: fiat et gargarisma cū aq pdicta:
 z oximelle composito: vel sglitico fiat cauteria vnū post
 aures: z altey in occipitio post ista: si nō curef purgef cū
 medicinis dictis in tortura ppter paresim. Itē fiat frica/
 tiones z inūctiones cū oleis narratis: siml'r dieta z pot'
 sint: vt dixim'. ¶ Item patiens torturā intueaf sepe spe/
 culū z conef mouere faciem contra partem lesam.

¶ De paralesi z iectigatione. Capl'm. xxx.

Paralesis est neruoz: siue membroy mollifi/
 catio cū ablatione sensus z mor': dicit autē
 pprie paresis mollificatio medietatis toti'
 corporis fm longitudinē: aut toti' corporis a
 ceruice iferi': z lingua: z caput totalr sana
 remanēt. Cae extrinsece sunt casus pculsio attritio neruo
 rū ruptura: z eoꝝ incisio p trāsuersuz dislocatio spōdiliū:
 ira: timor: nimia friditas: aut calitas pstrictio ligatura: z
 oē qd auget hūozē flāricū in toto corpe: vt pisces carnes
 porcine magna quāritas fructuū: somn' supflu' coadit/
 uat ēt cōplo frigida z hūida: etas frida. f. senect': z regio
 frida z hūida: intrinsece sunt oia: q oppilat: z claudūt ori/
 gines neruoꝝ: z ē flā vplm z pūr melia: z min' sanguis:
 z adhuc min' cholā aut apā: aut crisi: alteri' morbi: mor/
 bi nāqz terminātes in paresi sunt appoplexia febris cro/
 nica (suffo catio m'ricis). ¶ Itē paresis est duplex. f. vltis te/
 nēs medietatē corporis fm lōgū: z aliqñ t3 ambo latera p/
 terqz in capite: qz si in capite foret eēt applia pricularis z
 est determinati mēbz: vt in pede: aut m'rice: aut stō: aut in
 lingua zc. z differt a spasmo: qz in paresi plōgaf mēbzū z
 diminiūf fm latū: z ibi mā ē magl' diffusa p mēbzū: z pl's
 hūida: subtilis fluida vl' aquosa: q fluit p porositates mē/
 bz: vt p3 in conigia madefacta in spasmo: aut mēbzū cur/
 taf fm lōgū: z auget fm latū: z mā est magl' coadunata:
 z ibibita in neruis: z magis trahit ad sicū grossuz citi'
 terminabile termino pprio: z iō nō fluit p porositates mē/
 bz. Scdo differūt: qz in paresi ps egra. f. paletica seqf par/
 tē sanā rōne plōgationis: in spasmo ps iūrnia spasmata
 trahit ad se pte sanā rōne pctionis. ¶ Signa. Paralesim
 factā a casu pculsiōe z vulnē ipa cā signat: z ēt qz ista pa/
 lesis: q fit ab istis cāis subito fit: q vō ab apate: vel abū/
 dātia seu multiplicatiōe mae hūozalis fit signaf p anteces/
 sionē stuporis z tremoris mēbroy z formicationē sensu/
 bilē in mēbz et mām paresis: vel ei' cām signant color
 faciei: et oculoz: et hitudo toti' corporis: et pulsus: et vrine
 dispō. Nā si flā peccet qd vplm ptingit: tūc pulsus est oc/
 cult' debilis: frequēs: et inordinatus cū albedine corporis
 absqz venis manifestis: et cū habitu dine mollis et piguis
 et alijs signis replōnis flatis: vrina est alba: tenuis: aliqf
 tñ est multū colorata pp renes nō potētes segregare san/
 guinē ad aqritate: aut colorata ē rōne doloris: aut febris
 aut alteri' morbi cōcomitātis. Si ex sanguine color coz/
 poris est rube': pulsus plen' habitudo carnosā cū appa/
 ritione venaz. Si ex melia scif per mēbz vl' corpe litidi/
 tatē nigredinē et ipsi' mortificationē: et ex etate: et regimē/
 ne antecedeēte ex cholā: aut nō fit. Et si fit est ex p'mixtio/
 ne cū alio hūoze. Si ex apate: semp' ē cū febre: et duricies

appet in loco: si ex casu vel percussione: fit subito: et si alio modo: fit paulatine. **P**ronosticatio. Si in febre pueri sit vna viridis signat palefim: aut spasmodum futurum. **I**tem palefim in senibus difficulter: aut nunquam curat. **I**tem si venerit ex dislocatione spodiilij: seu ex remotione eorum de loco suo non recipit curationem propter impedimentum quod inducit in anhelum. **I**tem si palefim veniat ex nimia nervorum contractione: aut ex ruptura: aut incisione per traserius non curat. **I**tem si membrum paleticum minorat: aut eius color immutetur valde malum: et si non est spes in curatione. **I**tem latius infirmum est ita frigidum: sicut si esset in glacie positum: et latus sanum sentit ita calidum: sicut si esset in igne: et oculus prius egre minorat: ratio quare latus infirmum est frigidum est: quia ad ipsum non transit spiritus aialis sensibilis et motuus: cuius presentia membrum reddit calidum. **I**tem quia infirmum propter presentiam mae fridae: latus autem sanum calidum valde: quia spiritus quod solet ire ad membrum paleticum vadit ad membrum sanum. nam in palefimo fit oppilatio in originibus: seu capitibus nervorum: et eorum porositatibus. unde prohibetur transitus spiritus aialis sensibilis: et motuus ad membra paletica seu mollificata: propter quod infrigidantur: et perdit sensus et motus in vno membro vel partibus secundum quod palefimo est vltimus: vel peculiaris. **E**t si quis dubitare hic: quomodo transit spiritus vitalis et naturalis: quia ambo spiritus grossiores sunt quam sit aialis: respondet: quod causa est: quia in palefimo non fit oppilatio in originibus arteriarum et venarum: per quas illi duo spiritus transiunt: ratio vero quare oculus minorat in parte paraletica est: quia in parte paraletica deficit oculo nutrimento sufficienti: sed tamen pro paraletico siue relaxatione appareat magis peminens sicut manus paletica appet longior: et tamen est plus macra. **S**igna mortalia sunt continua ablutio sensus et morum: macrefactio continua membrorum: et mutatio coloris ad viriditatem vel nigredinem. **I**tem paraletico: quod fit ex casu percussione vel vulnere: ita quod percussio non nervos conterat: vel quod lesio non pueniat ad profunditates nervorum vel radices sanas beneficio flomiae. **S**i vero lesio talis fuerit quod nervos conterat: aut veniat ad profunditates nervorum: seu radices nunquam curat. **C**ura consistit in quiete. **P**rio in adaequatione mae: sicut cum digerentibus: aut carminantibus materiam aut cum isto syrupo. **R**. nucis muscate: galage: spice nardi: xilobalsami: carpopalsami: amomii: carui: gariofilorum: cinamomi: sanfuci: squinanti: assari: anisi: feniculi: petrosilij: apij: stichados: dauci: euscute. i. podagre: lini: eupatorij: saluie: herbe palefimo: aneti: achori: ciperi. an. partes equales decoquantur sufficienter in aqua sufficientis quantitate: et collatura syrupizetur cum melle: et aromatizetur cum modico musci: et de mane: et ante cenam ieiuno stomacho possunt dari. **I**tem. vel. iij. cum aqua puenientibus. **A**d idem valz syrupus: cuius descriptio est talis. **R**. radicis achori. **I**tem. iij. herbe palefimo. **M**. iij. herbe hypericon vtriusque saluie: betonice vtriusque ruthe: lauri: melliferae. an. **M**. i. femis sifeleos: xilobalsami. carpopalsami: seminis basiliconis. an. **I**tem. i. spice nardi: squinanti. an. **I**tem. iij. liguriae rase: vuarum passarum mundatarum ab arillis. an. **I**tem. i. florum anthos vtriusque stichados. an. **I**tem. i. mellis electi. **I**tem. iij. fiat syrupus cum aqua pluuiali diligenter clarificatus vsque ad lib. i. **A**lii syrupus ad idem. **R**. radicis achori: lib. s. saluie. **M**. iij. florum stichados arabici. **I**tem. iij. mellis electi lib. s. panis zucchari. **I**tem. iij. fiat syrupus clarificatus vsque ad lib. i. **I**tem. iste syrupus est magis appropriatus. et maioris efficacie quam alius quod possit fieri in ista passione. **A**d idem valz syrupus de stichados cum aqua saluie. **P**uluis ad idem. **R**. cinamomi. **I**tem. iij. zinziberis. **I**tem. i. piperis. **I**tem. s. galage nucis muscate solij cardamomi mellegetarum gariofilorum an. **I**tem. iij. fileris motani ligni aloes radicis achori saluie sicce florum stichados arabici. an. **I**tem. iij. eufragie ruthe sicce croci seminis anisi an. **I**tem. i. pistacis pistada et bene cribelle et addat zucchari rubei ad pondus oium vsque ista puluis sero et mane ieiuno stomacho super pane torefacto ad ignem super prunas infuso in optio vino:

dosis est. **I**tem. s. **S**ecundo proficit cura palefimo in euacuatione mae et abscissione eius et melior est euacuatione a principio subito virtus tollat et cadat: et istud fit cum clysteribus et medicinis solutiuis sumptis per os. **S**ed in hac passione primo procedat cum leuioribus. **S**ecundo cum mediocribus et si hec non sufficiant tunc ad fortiora. **L**istere ergo leue pueniens sic describitur. **R**. lib. i. s. decoctionis malue blitis mercurialis surfuris an. **M**. i. olei camomille. **I**tem. iij. cassie vel benedictae simplicis. **I**tem. i. potest etiam addi in decoctione semen anisi et feniculi. **F**los camomille bacce lauri et filia. et hoc precipue puenit in principio cum mae digeritur. **L**istere mediocre. **R**. aqua decoctionis vtriusque centauree polipodij malue camomille blitis surfuris cartami anisi feni. ameos carui baccae lauri an. de coquantur in lib. i. et s. aque et collature addant olei ruthe olei de aneto an. **I**tem. iij. benedictae yerepigre an. **I**tem. s. mellis co. **I**tem. i. salis panis tepidum intromittat. **L**istere forte. **R**. cartami. **I**tem. iij. anisi feniculi petrosilij cimini baccae laudi seminis aneti ameos an. **I**tem. i. z. s. lauedule metastris calamentum iuniperi sinapis sanamonde malue mercurialis parifarie ruthe polij an. **M**. s. ficcus ficcas. **xij.** vtriusque centauree. **I**tem. s. colloquintide pulpam vnam buliat in lib. iij. aqua vsque ad assumptionem tertie partis addat yere et benedictae an. **I**tem. s. cum oleis vtriusque. **P**ortiones puenientes huic egritudine in primo leuis fit hec. **R**. yerepigre benedictae an. **I**tem. iij. distemperentur cum. **I**tem. s. v. aque decoctionis cois et aromatizentur cum cinamomo et administrantur in auro. **P**otio mediocriter solutiuus. **R**. yerepigre benedictae an. **I**tem. iij. turbit. **I**tem. s. zinziberis. **I**tem. i. salis gemme grana duo distemperentur cum. **I**tem. s. v. decoctionis cois vel yere portatiu virtute solutiuorum ad nervos sicut est decoctio stichados herbe palefimo polij etc. **F**ortiter soluentes sunt sicut. **I**tem. s. v. yere hermetis cum decoctione polipodij sene centauree etc. **P**ulueres solutiuus. et p leuiter soluens. **R**. aloes. **I**tem. i. myrrhe mastice an. **I**tem. s. cinamomi gariofilorum an. **I**tem. iij. croci. **I**tem. i. zucchari ad pondus oium: dosis est. **I**tem. iij. **M**ediocriter soluens. **R**. zinziberis. **I**tem. s. salis gemme anisi an. **I**tem. s. turbit gummosi zucchari an. ad pondus oium: dosis est. **I**tem. s. i. vsque ad. **I**tem. i. et turbit non multum terat. nam tunc libenter adheret parietibus stomachi: oppositum est de agarico. **P**uluis fortiter soluens. **R**. dyagredij. **I**tem. s. turbit. **I**tem. iij. zinziberis. **I**tem. s. vi. foliorum mezerion coreocrope ellebori albi an. **I**tem. s. zucchari ad pondus oium dosis est. **I**tem. s. vsque ad. **I**tem. i. hic puluis est piculosus raro pueniens. vnde si per solui alia forma. forma pulueris vltimate reseruet. **Q**uarto de electuariis solutiuus et primo leue est dyaseni con Mesue et dosis est. **I**tem. s. iij. vsque ad. **I**tem. iij. **A**d idem puenit dyacassia fistulata leue. **R**. prunorum damascenorum violarum an. **I**tem. s. buliat in lib. v. aqua vsque ad assumptionem tertie partis: et collature addat mane cassie pinguis et mode an. **I**tem. s. tamarindorum. **I**tem. v. buliant lento igne et claro vsque ad spissitudinem deinde addat candij puluerizati. **I**tem. iij. penidij. **I**tem. iij. zucchari rubei lib. i. syrupi violati. **I**tem. x. fiat electuarium et est delicatissimum da. **I**tem. i. v. **I**tem. s. **E**lectuarium aliqualiter fortius. **R**. nucis muscate. **I**tem. s. i. turbit. **I**tem. s. zinziberis. **I**tem. iij. achori oditi gariofilorum cinamomi macis an. **I**tem. s. i. mellis collati quantum sufficit fiat electuarium dosis est. **I**tem. s. iij. vsque ad. **I**tem. s. **E**lectuarium mediocriter soluens. **R**. castorei mirabolano cyrrino. an. **I**tem. s. i. solij calami zinziberis tamarisci squinanti spice opoponaci turbit sene reubarbari serapini storacis calamite an. **I**tem. s. i. s. staphisagrie dauci apij thuris cardamomi sanfuci an. **I**tem. s. i. agarici. **I**tem. iij. salis armoniaci anisi an. **I**tem. s. saturegie psopi camedreos pulegij mete agnice ozimi biazice vsque diptami seminis ruthe astrologie loge et rotunde assari saluie bdelij an. **I**tem. s. i. epithimorum polipodij carpopalsami an. **I**tem. s. i. radicis mezerion capparum anacardi saue getiane corticum madragoze an. **I**tem. s. i. yreos absinthij an. **I**tem. s. s. mel quantum sufficit fiat electuarium: dosis est. **I**tem. s. iij. vsque ad. **I**tem. iij. ipso fermentato per aliquot menses. **E**t predicta electua

ria in forma confectionis possunt redigi miscendo cū zu-
charo albo & tūc dosis erit maior. Confectiones solutiue
puenientes huic egritudine & et alij fm diuersam mate-
ria peccatē precipue mixtā prima est dyarob cū turbitib.
℞. turbitib albi & gūmosi. ℞. i. zinziberis ℞. s. cinamomi
gariofiloz añ. 3. ij. galāge macis piperis longi dyagredij
añ. 3. i. zuchari albi lib. i. & cū vino granatoꝝ & aqua sim-
plici añ. quantū sufficit decoquant & fiat confectio: dosis
est. a. 3. ij. vsq; ad. 3. ij. vel. ℞. s. Ad idē vs dyarob cū aga-
rico. ℞. agarici electi. ℞. i. salisgēme. ℞. s. gariofiloz galan-
ge macis cinamomi añ. 3. ij. dygredij. ℞. i. s. polipodij. ℞. i.
cū vino citonioꝝ & aqua betonice & zucharo quatū suffi-
cit pficiant. Ubi aut mā eēt mixta ex flegmate & cholera
posset dari dyarob cū reubarbaro cuius recepta. ℞. reu-
bar. turbitib. añ. 3. i. s. zinzib. ℞. s. galāge piperis lōgi añ. 3.
ij. macis spice añ. 3. s. croci. ℞. i. zuchari lib. i. vini citonio
rū li. s. fiat cōfectio in mortellis: dosis est. a. 3. ij. & s. vsq;
ad. 3. s. Alia pfectio plus recipiens meliam. ℞. folliculo.
sene. ℞. i. masticiis macis gariofiloz cinamomi añ. 3. s. cū
zucharo & vino granatoꝝ añ. quatū sufficit: fiat pfectio:
dosis est a. 3. ij. vsq; ad. v. in dictis tñ pfectionibꝫ sit cau-
tela in pmiscēdo predicta solutiua cū zucharo ne in vna
parte zuchari trāseat plus de medicinis solutiuis q̄ de
alia. **P**illule ad idē pueniētes sunt pillule fetide maio-
res Mesue pillule fetide Almāsonis i nono caplo de pa-
ralesi pillule arteticæ. Ad idē valent pillule de euforbio
descripte a Mesue in suo antidotario. Ad idē pillule de
opponaco descripte a Mesue. Ad idē pillule de sera-
pino descriptioe Mesue: & dosis oīuz istaz pillulaz ē. ℞. i.
& sic de alijs vt pz in antidotarijs. Ad idē valet yeralo-
godion: cuius dosis est a. 3. ij. vsq; ad. v. in forma dactili
& cū modico zucharo vel ēt in forma potionis dissoluen-
do ipsum cū aqua saluie & cuz. ℞. i. cassie fistule vel ēt sine
cassia fistula. Ad idē satis valet tale clistere. ℞. decoctio-
nis saluie ruthe stichados centauree minoris malue mer-
curialis fursuris lib. i. & s. addat yerepigre yeralogodi-
on añ. 3. vi. cassie fistule. ℞. i. mellis. ℞. s. salis. ℞. i. olei cois
℞. i. ij. vel. i. ij. & fiat clistere. Et vterius notādū q̄ turbitib
euacuat flegma subtile sed cū zinzibere euacuat flegma
grossum iō in paralesi dz poni pay. zinziberis & in spas-
mo dz poni multū zinziberis. Vterius nota q̄ agaricus
bz specialē proprietatē in educendo mām a neruis. Et fa-
cta purgatione in sequenti die in auroza sumat eger de ty-
riaca aut de metridato aut de alia pfectioe vt de dyamu-
sco aut. ℞. ij. de anacardino. **T**ertia intentio curatiua ē
diuertere qd̄ fit cum gargarismatibus masticationibus
& caput purgijs. Gargarisma conueniens. ℞. radicū aco-
ri. ℞. i. piretri. ℞. ij. s. sinapis zinziberis añ. 3. i. nucismusca-
te. ℞. s. aceti. ℞. i. mellis. ℞. i. i. aque lib. i. bulliant vsq; ad cō-
sumptionē quarte partis: de isto gargarizetur ante cibū
per horā. Aliud fortius ad idē. ℞. piretri achori stasifa-
grifinapis añ. 3. ij. piperis zinziberis añ. 3. s. bulliant in
aq̄ & collature addat salis armoniaci castorei añ. 3. i. gar-
garizet & iunabit ad ericādū humiditates oris & ligue.
Caput purgiū ad idem. ℞. euforbij castorei añ. partes
equales dissoluātur in oleo rosa. in quo sit coctum costū
& de illa decoctione distillet in naso aqua ēt vite cōposita
lz multiplꝫ valet tñ cū palesti torture faciei tremozi & vltē
p̄ oēs passiones frigidas mirabiliter confert. ℞. gariofi-
lorum nucismuscate galāge piperis longi corticum citri
saluie maiorane rois marini cinamomi cardamomi la-
uendule ameos mente pulegij calamenti stichados ca-
medreos camepitheos betonice añ. 3. s. ericcētur oia spi-
ce nardi. ℞. i. ligni aloes. ℞. i. s. musci parum omnia pulue-
rizenf & miscēant cū optimo vino & distillent ad alembi-
cū cū quo fit aqua vite & aqua rosata & prima aq̄ que di-
stillabit ē vigorosior: masticatioes cōuenientes dicte sunt

supra. **Q**uarta intētio curatiua corrigit accidētia & fit
cū vnguentis emplastris vnctionibus embrocationibus
& alijs localibus extrinsecis. **E**mbroca pueniens capi-
ti & locis nervosis. ℞. floꝝ camomille lib. s. vtriusq; sal-
tie sansuci stichados añ. 3. ij. decoquant in libra vna aq̄
vsq; ad cōsumptionē tertie ptis embrocensf loca p̄dicta &
si placet fomenta cū herbis p̄dictis: possent ēt addi alia
resolutiua: caue tñ ne subito resoluas subtile & remaneat
grossus. quare aspicias sepe locū ne vlceres si tñ rubesciat
& cū manu cōprimas & dealbes significat q̄ medicamen-
tū cōueniēter approximātū. **S**tuffa cōueniens fiat ex
arthemisia herba paralesi nasturtio marubio mentastro
origano zc. & pōt addi sulfur stasifagra saluia & p̄similia
& p̄dicta p̄nt poni in stuffa sup p̄unas aut in aq̄ buliente
aut in vino: & tūc mēbrū paralecticū desup coopertū reci-
piat fumū. Et si vis fortiꝫ resoluere adde radices ebuloꝝ
ruthā & alia fortia resolutiua. Balnea nālia sulfurea alu-
minosa intrādo bis in hebdomoda. p̄missis euacuationi-
bus & alijs v̄ibus multū cōferre vident sicut balneū in
aq̄ maris non balneādo tñ caput: sed qz hec balnea ad li-
bitū nō p̄nt haberi fiant artificialia sicut cū his simplici-
bus cōferentibus a tota specie sicut sunt saluia maiorana
herba palestis achori sigillū sancte Marie: organū: rutar-
menta: saturegia: herba sancti Joannis: betonica eupa-
toziū & similia: si aut in predictis extinguat multotiens
frustruz calibis vel lapili fluuiales erit virtuosior. Et qz
facere sudare mēbrū palecticū & postmodū fricare cū pā-
nis calidis est remediū cōueniens premissis semp v̄ibus:
ideo p̄ isto sumat lapis molēdinus vel pars eius igneaf
& cū decoctione predictaz rez aspergat & mēbrū palecti-
cū fumū recipiat. **U**nciones p̄nt fieri cū oleo de costo
cū oleo laurino & sic de alijs descriptis a Mesue. xij. di-
st. nctione. Itē si in aqua rosaz & aceto citonioꝝ dissol-
uat olibanū serapinū opponacū añ. partē. s. cū pigue-
dine vulpis & lupi cū aliquo oleoꝝ resolutiuoꝝ & vngaf
collum & aliqñ tota spina egro egrediente de balneo sic-
co confert. Ad idē. ℞. vulpem & contūdatur ossa & car-
nes & in ventre eius ponat bdeliū euforbium serapinum
opponacū mirrba & ad ignēz circūuoluaf & colligaf
liquoz cum pinguedine castorei & medulle ossium lepo-
ris & cera fiat vnguentū. Aliqñ cōfert inducere febrē cor-
pore purgato & hoc fit ab intra cū metridato aut cū cōse-
ctione anacardina ab extra inungant pulsus brachioꝝ
& timpoꝝ emontoziū & ypocnndrioꝝ cum aliquo de pre-
dictis oleis & precipue ex oleo petroleo inūgant mām il-
le in mulieribus & pudibūda in viris. Ad idē valet come-
dere carnes leonis & oua formicaz: tñ fit vltimum reme-
diū. Emplastrū fiat ex sinapi cū melle & guma ruthe agre-
stis nitro euforbio & castoreo añ pay. & si addat cera fit
vnguētū. si pix & rasina sit cerotū. lisciuuium fit cuz dictis
herbis. **S**i fiat ex casto vel p̄cussione paralesis: vngaf
locus cum oleo de costo vel de lilio in quo dissolutū sit
aliqd̄ castorei & euforbij. Itē si detur. ℞. i. asse cū vino cali-
do in auroza multū pfert. vtatur isto puluere in cibis ℞.
piperis. ℞. ij. zinziberis. ℞. s. cardamomi piperis lōgi cina-
momi zedoarie añ. 3. i. spice macis croci. añ. 3. i. pulueri-
zenf comedat tñ pay exercites. & sic de alijs rebus nō nā-
libus suo modo de q̄bus fiet capitulū infra. **E**t cuz sit
p̄dictis curaf iectigatio qui est motus deambulatorius
p̄pter ventositatē inclusam: cause cuius sunt oia q̄ in va-
pore p̄uertunt. & mouet ad modū motus vermīs ēt cā ē
debilitas caloris nō potētis consumere vaporem. Cause
coadiuuātes sunt ocium crapula hūiditas frigiditas zc.
& hoc p̄nosticef epilēsiā aut stuporem aut paralesim aut
spasmū & cura eius cōsistit in rectificatione digestiois dā-
do ēt consumentia vaporez vt ruthā castoreū zc. purget
sicut decet: fiat ventose sine scarificatione stusse sicce p̄nt

dlectū fuit supra. Clarificatio p cura paleſis ſm hodiernū modū z vſum. ¶ Eſt primo intelligendū q̄ nerviſ acci- dere p̄nt oia tria genera egritudinū. ſ. male cōplexiones male cōpoſitiones z ſolones cōtinui: ſicut z alijs mēbris z cum ſuis p̄iſ in ipſis cura perficit̄. ſemp tñ infēctiones hñdo ad membrū cōplexionē in quo eſt egritudo quātū ad p̄ſervationē ſue innate cōploms: vltra remotiones ex tranee ac ēt ad p̄ſervationē illius nālīs cōploms: vñ de facili tale mēbrū eſt aptū in aliā cadere egritudinem. ¶ Ip ſi enīz nervi cū in eis accidit aliqua egritudo vtplurimū egēt p̄ſervatione cum curatione p̄mixta vltra alia mem- bra ne ad veteris ruant pp ipſoz modū ſubſtācie diuer ſificatū ab alijs. Sunt enim q̄q̄ egritudines ſeu diſpo- ſitiones nervoz vel accidentia nervoz z vltra iſta dolor acutiſſimus ſepe venit eis: quozum cura cum eiſdem re- medijs perficit̄ z complect̄. Eſt enim ſtupor ideſt obdor- mitatio mēbrū ſpasmus z tetan⁹ tremor paraleſis. i. molli- ficatio mēbrū z ſaltus q̄ eſt idem q̄ iectigatio mēbrū: hec enim accidentia ſeu egritudines numerate p̄ncipalr cu- rant. z primo cū remedijs appoſitis parti poſteriori cere- bri ſeu capitis nā ab ipſa parti poſteriori mediāte nucha originē hñt deſcendendo p̄ ſpōdiles triginta z vnum pa- ria nervoz: a q̄bus p̄cedit ſenſus z motus in toto corpe q̄ p̄ ipſos portat̄ ſpēs ſenſibilis z motiu⁹ ad mēbra: z ſic ēt in corpe noſtro ſunt triginta vñ paria ſpondilium originē hñtium a pre ſuperiori colli z deſcēdendo vſq̄ ad catūdā: ſeptē aut̄ alia paria nervoz originē hñt a par- te anteriori cerebri verſus faciem portantia ſimiliter in- tribus illis eundē ſpēs ſenſibile z motiuū. Perficit̄ q̄ cu- ra paleſis ſeu mollificationis alicuius p̄ricularis mēbrū ſeu medietas corpoz vel totus primo cum regimine ci- bi z potus: oꝝ enim dieta in talibus in p̄ncipio eſſe tenuis cōſtante virtute vſq̄ ad aliquos dies. z ſint cibi tendētes ad calidum z ad ſiccum potius q̄ ad frigidū z humidū: niſi febzis p̄hibeat eos z in proceſſu cure aſſata poti⁹ q̄ eliſſa p̄ueniūt eis ſi ab ipſis digerunt̄. a vino tñ p̄hibeant̄ oino vſq̄ ad ſeptem dies vel pl̄. ſcilicet vſq̄ ad q̄ndecim dies ſi poſſibile eſt q̄ iſirmus aſſentiat̄: loco eius bibat aquā cum melle decoctā q̄ ſic oꝝ preparari. ¶. aque ſon- ris ſeu putei boni z electi p̄tes. xij. vel. xij. vt. 3. xij. mellis electi p̄tem. i. vt. 3. i. decoquant̄ adiuicē in olla noua vi- treata cōtinue ſpumaz abijciendo ab eis: z ſit decoctio le- vis facta ad prunas abſq̄ ſumo vel igne vſq̄ ad cōſum- ptionē quarte partis vel circa. deide coſc z viui p̄paret̄ loco potus cū expedit̄. Si aut̄ paties a vino abſtinere nō poſſit ſit vinum puū atq̄ limphatū cū aqua p̄dicta: z ſic in hoc caſu non p̄hibet̄ vinum granatoꝝ oino dūmodo non ſit acetozus. In declinatione aut̄ paraleſis ac ēt alia/ rum egritudinum nervoz vinū magnum z potēs eſt lau- dabile z p̄ueniens moderate ſumptū z non in quātitate ſuperflua z in tpe intermedio iam tranſacto p̄ncipio. vi- num medio cre eſt illud quod conuenit limphatum cum aq̄ in qua prius decoquant̄ folia ſaluie leui bulitione nō multa z manus ēt cum ipſa abluant̄. ¶ Et hic notetis q̄ ſaluia ac ēt herba yua ſm oēm modūz administrationis ipſaz p̄e oibus alijs plantis z herbis ſumme p̄ueniunt oibus egritudinibus frigidis nervoz z cerebri. Her etiā in iſtis paſſionib⁹ p̄z vt rectificet̄ ipm calefaciēdo z exic- cando cū ſuffumigijs calidis z ſiccis: vt cū thure vl̄ muſ- co: garioſilis z ligno aloes granis iuniperi z ſilib⁹ iſt̄ ex- p̄adēdo ēt p̄ camerā ramos z frondes lauri iuniperi ſal- uie roſis marini baſiliconis pini ſerpilij. z a frigido aere z ab humido p̄ſeruent̄ oino tenendo ſemp in camera tpi- bus frigidis prunas accenſas z odoriferas: vel fiat in ca- mera ignis cū iunipero vel farmētis: z nō ſeſtinet̄ in p̄- dictis paſſionibus a p̄ncipio vſq̄ ad finē dies ad minus cū cluſteribus acutis z fortibus: nec ēt cū medicinis eu-

cuātibus fortiter exſoluendo ne fiat agitatio in mā z cō- motio magna. ipſa enim mā eſt cruda z indigeſta inepra p̄culdubio euacuationi a quocūq̄ fortiter exſolūte idu- tias. n. dat digeſtionem eius cū egritudo ſit cronica: z eius mā vt plurimū immobilis z quietas: q̄ nō ſic cōuenit in ap- poplia: z ſilib⁹ paſſionibus ei. Debēt ergo in paſſionib⁹ iſtis in p̄ncipio fieri cluſteria leuia ne feces in iſteſtis re- maneāt vel lenitiuum ex ſola caſſia ſiſtula poſſumus ex- hibere z ſubſequent̄ cū ſyrupis cōuenientibus incipe vt talis mā digerat̄: ſic cū ſyrupo de ſtichados z melle ro- collato limphato in primis cū aqua ſeni. z ſubſequent̄ eſt p̄cedendū cū oximelle cōpoſito: imo ēt in p̄ceſſu: z cū egritudo declinat q̄q̄ p̄cedimus cū oximelle ſquilliti/ co limphato cū aqua ſanſuci ſeu ſaluie vel yue vel cū aq̄ de ſtichados: que oibus paſſionibus nervoz ē vtilis z cō- ueniēs. ſicut ēt q̄q̄ p̄cedimus cū p̄dicti ſyrupi attediāt iſirmos cū decoctioe q̄q̄ radicū z ciceribus rubris ad- dito ſtichados: ſit̄ ēt cū apparet digeſtio in mā ē incipie- dū cū ſolutiuis: p̄mo cū debilitozibus vt cū pillulis coctijs aut de yerapigra maiori quarū doſis eſt vt dictū eſt vſq̄ ad. 3. i. z in corpiſus fortioribus ē vſq̄ ad. 3. iij. cū dimi- dio. Et ſi pillulas deglutire nō p̄nt hāc pononē aſſumāt digeſta mā. ¶. pulpe caſſie. 3. i. electuarij indi minoris vſq̄ ad. 3. ij. agarici inſuſi in oximelle ſimplici vel cōpoſito. 3. i. maſticis ſaliſgēme añ. 3. i. diſtēperent̄ cū decoctione cōi cum additione ſanſuciac ēt ſtichados ſicut p̄uenit in paſſionib⁹ capitis z nervoz: z ſi ſola pulpa caſſie aſſumi- tur vſq̄ ad. 3. i. z turbith electi in ſubſtātia vſq̄ ad. 3. i. z zinziberis. 3. 5. z diſtēperent̄ cū ſupradicta decoctioe cōi cū additione p̄dicta. z additio ēt dicte decoctiois vſq̄ ad 3. i. agarici erit ſit̄ conferēs digeſta mā: z in p̄ceſſu cure iterādō ſupradictos ſyrupos z alia medicinia digeſtione intermediādō tñ tps q̄ ſit p̄gruū z p̄ueniens vt nā qe/ ſcat z vires reſumat laudant̄ pillule fetide quaz doſis ē vſq̄ ad. 3. i. vel electuariū quod dicūt yeralogodiō: cuius doſis ē vſq̄ ad. 3. iij. z in q̄buſdā corpiſus vſq̄ ad. 3. v. ip ſum aſſumēdo cū modo z ordine ſupradicto in cura ep/ lenſie. Medicamen ēt de turbith poſitū in ſummula no/ ſtra in cura ſlegmatice febzis ēt eſt p̄ueniens ad euacuā/ dū mām ſlegmaticam p̄tentā in nervis: ipſa tñ prius di- geſta z p̄parata nō aliter vt eſt expediēs regulariter ante exhibitionē cuiuſcūq̄ pharmani ſolutiui. Et agaric⁹ etiā p̄ ſe ſolū inſuſus in oximelle p̄dicto cū maſtice z ſalge/ ma ſumēdo de ipſo vſq̄ ad. 3. iij. ſolū tñ accipiēdo iſuſio/ nē ipſius cū aliquali ipſius exp̄ſione ſimilr p̄fert̄: in imo plus alijs medicinis: nā agaric⁹ ſumme nervis appoſi- tur ad euacuandū mām p̄tentam in eis: ac ēt ipſos p̄ſor- tat z calefacit: ſed vtplurimū ei vomitū puocat z iducit In ſubſtātia aut̄ agaricus rariffime exhibet̄ tñ. 3. i. ipſius in ſubſtātia: z in puluere poſſet cōmode exhiberi cū ma- ſtice z ſalgēma: z cū vino limphato vel cū ſupradicta de- coctione cōi: ſed tutius eſt z melius vt in inſuſioe ſumaf z nō in ſubſtātia p̄ ſe ſolū. Si quis aut̄ veller poſſet. 5. 3. caſſie cū ipſo admicere z ipm aſſumere. talis aut̄ medici- na vtplurimū vomitū puocaret: ſed vomitus in paraleſi ac ēt in alijs paſſionibus nervoz ſupradictis eſt iuuati⁹. z iō in oi tpe maxime ſtante replone ſtātis in ſtomachos imo eſt p̄curādus in caſu p̄dicto cū his q̄ dicent̄ in cura ſlegmatice feb. ſi alr hēri nō poſſet: z poſt pharmana ſu- p̄radicta: ac ēt añ obſeruent̄ oēs canones multoties dicti q̄ obſeruari debent cū aſſumit̄ aliquod pharmanū ſoluti- uum. ¶ Fricatiōes inſup z vētoſe ſit̄ poſite iuxta nuchā añ oēm cibū paleticis p̄ſerūt̄: z p̄m calidi pluries itera/ ti ad mēbrū mollificatū p̄ueniūt: z maxie ſuffumigati cū thure atq̄ nigella. ¶ Sacellationes inſup q̄ conueniunt in ſubē ēt p̄ueniunt in cura paraleſis z aliaz egritudinū fridaz nervoz z ſternutatoria z capipurgia z gargariū

mata ibidem posita similiter conferunt euacuatione premissa non aliter. Et de his omnibus dictum est ad plenum in cura subter: et masticarie cubebas et ipsas in ore tenere vel semen staphagrie seu piper nigrum seu masticae seu nucemusul, in frustra diuisam: et quandoque radicem piperis seu cortices radicum caparis ieiuno stomacho de his que summe conueniunt in cura paralisis ac etiam in cura aliarum egritudinum frigidarum neruorum nuche et cerebri. Nec enim masticatoria oem manam staticam deponit a capite: et odorare aqua vite pmixta cum nucemusulata pulueris: et modico cinamomi: et cum ipsa et in oi mane fricare caput super commissura coronalis: ac et sup cullu et nuhas est de his que maximu afferunt iuuametu in cura: imo et de eade aq: sed collata tribus dieb? assumere vsq ad .3. vj. p qlibet vice et de his que summe pueniunt. Et si in cerebro supflua abundat humiditas hac egritudine pcedete no phibet sed puenit. Cauteriu actuale factu super pdicta commissura coronalis vsq ad gingiua matre ad qritatem vnius quaterni vel modicu: plus et in rotunda figura aut cu potentali cauterio pparato ex calce viua et sapone panonoy sup qpte cauterisata sic statim butix: vel porci pinguedo ponat: donec escara cadat: et coplete egrediat. De mu vlc? qd derelinq p loga tpa teneat apertu vt exinde ma possit comode exalare: et diueria a cerebro et a nuha et cauteriu taliter factu est et conueniens catarrois: et his in quoy cerebro multa ma est abundas: sed vsus cauterij nec in catarro: nec in paralisi est pueniens nisi cu alia remedia supradicta no pferunt. Et electuariu qd di pliri sarcoticon cu musco et sine musco sepe in hora retentum: ac et comestiu ieiuno stoacho de mane ad quantitate vnius nucis p qlibet vice summe pueniunt in hac cura etiam in pncipio passiois et sili mo dyachorus qd est elium vsitatu est pueniens maxie cu egritudo ia aliq tpa ptrauit contnuado assumptione ipsi? de mane vacuo sto pluribus: et plurib? dieb? ad qritate vnius castanee p qlibet vice: et pfectio anacardina silt qnq pferit: sed pua qritas sufficit ei? ad tenedu in ozemec? pueniens ipaz ptiuare pp eius calitate supflua et acuta. et tyriaca antiq conuenit et in dosi conuenienu. s. a. 3. i. vsq ad .3. ij. et a pncipio paralisis possimus et debem? collu totu inugere ab origine nuche vsq ad duodecimam spodila. et pmo cu oleo camomelino aliquibus dieb? pmixto cu oleo liliaceo et post aliquot dies cu solo costino vel cu solo oleo rutaceo: sed in pcessu pl? conuenit oleu de castoreo aut laurinu cuz vulpino pmixtu: et cu adhuc pl? egritudo pcedit olm de euorbio efficacit opabit pmixtu cu pinguedie pulli et anaxi et modico cere. et si talis inunctio vel quecuqz alia de pdictis exte dat. et fiat vltra loca pdicta et versus mebrum paraleticu vtilitate affert aliquale: sed pncipalis vtilitas sequitur soluz ex vnctione facta ad collu et spodiles. vbi est origo neruoru: et vltra pdictas inuictioes que p longitudine tps i hac egritudine. et siltibus pnt et dnt a medico variari et inuouari vt meby affuefiat ad illas. Est et et alia inuictio p oib? alijs supradictis vtilis: et inuatiua solu ad spodiles: et nuha mane et sero administrata. s. olei vulpini rutacei et laurini an. 3. i. succi rute et calameti pinguedis anatis et galline yfopi huius an. 3. 5. bdelij armoniaci mollicicatory in aceto castorei an. 3. i. 5. euorbi. 3. i. fiat vnguetu cu modico cere. et administratur vt oem est sub actuali calitate. et hoc idem vnguetu est summe inuatiuu. et conferes oib? passionib? neruoy frigidis: ac et sciaticae passioni cu vsus declinatione puenit pmissis plurib? euacuationib? vt expedit in qlibet egritudine a ma pendent. et vltra pdicta cu egritudo ad augmetu deuenit seu statu vel in pcedit declinare clysteria tuc acuta et suppositoia et pueniunt que dicta sunt in cura subter incipiendo sp cu minus acutis et pueniunt et patientibus paralisi sic?

sicce comeste et pinee mude et vne passe. imo pl? alijs cofectionib? eis puenit pinocharu et pectunatio capitis: silt pferit ac et laudat cu ad declinatione deueniunt. fricatio ptis posterioris colli et nuhe facta cu cepe lily: vl? cu alia re rubificare imo et vesicare. de qbus dictu est supra silt pferit et balneu fursureu sicut balneu de petriolo seu sancti philippi de senis vl? de volaterris istis oibus passio nib? frigidis et maxime paralisi sume pueniunt. et aer terramay et stufsa facta cu herbis calis. de quib? dictu est supra et afferunt iuuametu. et maxime cum egritudo incipit declinare et mel comestu fm oem aliu modu administrationis ipsius est conueniens passionib? istis. et si febris co iugit cu palefi. vl? cu alijs egritudibus neruoy de qb? dictu est in pncipio clarificatiois si feb. sit acuta et intensua a calis supradictis abstineat oio: et febrim intedat cu frigidis remittentib? ea vt dicem? i sumula nra febriz pmisce do et q palefi pueniunt: ne ei? cura dimittat in totu. et hac via psequedo a pn? palefis vsq ad finez si deo placuerit pficit cura. Alteri? itelligedu q Rasis mltum laudat olm costinu inter cetera olea in nono Almaso. caplo de paralisi volens q mebra paletica vngi dnt oleo costino. et ro dicti sui est: q illud olm calefacit et desiccit membra et sumit mam staticam imbibitam in porositatib? membroz seu neruoy: et remouet malam complexionem fridaz et huida que est in dictis mebris. Alterius est intelligendu q ad ide singulr pferit tale vnguetu magistrale. s. ra dictu achori: radicu lily costi an. 3. 5. piperis piperis euorbi castorei an. 3. ij. saluie sicce. 3. ij. itichados arabici. 3. i. 5. spice nardi squinari an. 3. i. succi herbe paralisis seta re sidetia. 3. i. olei de nuce indica olei de narcisco an. 3. ij. vni odor. 3. ij. puluerizent puluerizada pqualit? pqualit? sanda: buliant simul sup cineres vsq ad psumptionem vini postea collent et collature addat cere qd sufficit et fiat vnguetu molle. Alterius itelligedu q loco olei vel vngueti copetit talis ablutio. s. saluie sicce. M. ij. pqualit? sen? et buliant in lib. aq pluuiialis vsq quo redeat ad duas lib. et in fine decoctionis buliant in ea duab? ebullitionib? floz sticados. 3. i. 5. collent et collature addat aque marine si h? lib. i. vel aque decocte cuz sale loco ei? lib. i. vini albi odoriferi lib. 5. mellis electi. 3. ij. Ecce ista e bona ablutio membra. Ad idem valet ablutio membra paraletici cum aqua ardenti solum vel mixta cum medietate vini albi odoriferi: et hoc exptus sum: et in palefi et i dolibus neruoy: pmissa tame euacuatione debita. Ad idem valet aqua rois marini sublimata seu distillata. Alterius itelligendum q mebra que debet inugi vl? emplari in palefi sunt duo. s. membrum paraleticu: et mebra a quo oriuntur nerui: et pncipalr ad illud intendimus verbi gratia si in pede sit paralisis dz inungi pes: et cu spina dozi qrtum ad partem inferiorem iuxta anu: qz ab ista oriuntur nerui venientes ad pedes: silt si manus sit paraletica dz inungi manus et tota spina colli: qz ab illa oriuntur nerui euntes ad manu: et hoc vult Auicé. scda sententij. et Sal. pmo de interiorib?. vbi Sal. recitat de illo q cecidit de mulla: et medici apponebat medicinas sup te paraletica: et no pficiebant notabilr. et ipse Sal. posuit medicinas sup originem neruoy et paties curat? fuit. Alterius notadu q talia vnguetu et vnctiones de qb? late dixim? pnt approximari duplr. pmo cu balneo seu stufsa scdo sine balneo. si sine balneo debent approximari facta prius purgatione vniuersali: et ideo errant vulgares coiter qui quando veniunt ad infirmum ponunt aliqua remedia pricularia super membrum no pcedete euacuatione. scdo possunt approximari post balneu seu stufsa: et est melius pmissa tali euacuatione vniuersali: q vnctiones meli? penetrant pmissa stufsa vel balneo. Alterius notandum: q balneum competens in paralisi est

duplex. s. naturale & artificiale: naturale est balneū aque saline vel sulfuree sicut balneū petrioli vel balneū sancti Philippi de Senis vel balneum de vulterinis, artificiale est duplex. vnum quod fit cum herbis positis superius. In secundo quoddam cooperiendo balneum & recipiendo solum finium. Aliud est balneum speciale competēs in paralesi solum vt. s. aque decoctionis vulpis integre cum pelle tota fiat balneum: premissa tamen euacuatio ne corporis debita vt sepe dictum est: qz aliter balneum posset esse cā dissolutionis maioris materie qz resolutio nis eiusdem. & ex consequenti multos plus esset eius nocumentum qz iuuamentum. Alterius notandū qz ven tose sine scarificatione cum stricto officio apposite super caput seu origines neruorum multum iuuant. ratio quia calefaciunt & exiccant. ideo zc. Similiter fricationes fa/ cte in eisdē locis cum sale vel semine vitice vel sinapi: z ē sine eis multum conferunt propter eandem causam: z to tum hoc fieri debet post euacuationes & non aliter. Alterius notandum qz confectio anacardina: quaz ponit Ra sis multum conferre videtur in cura paralesis eo quod inducendo se. z prouocando sudorem consumit materiā flegmaticam & remouet malam complexionem frigidaz & humidam inductam in paralesi: z cum hoc confortat neruos propter calorem: z quedam alia ingredientia eius compositionē neruos confortantia non debet admi nistrari in paralesi propter nimiam fortitudinem virtutis eius nisi precedant alia electuaria magis domestica: de quorum numero est hoc electuarium: quo communiter vtebat Sirardus de solo: cuius descriptio est ista. s. pul ueris speciei plirisarcolici sine musco. ʒ. ʒ. iterioris cin/ namomi electi. ʒ. i. ligni al. storacis liquide calamite nu/ cismuscate cubebe añ. gra. v. macis grane tictoy añ. ʒ. i. semis anisi seminis feniculi coziandri pparati añ. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. co/ serue achoui. ʒ. ʒ. corticū citri dditoy. ʒ. iij. pserue anthos pserue sticados arabici añ. ʒ. iij. aque saluie aque yue aq ro. añ. q. f. panis suchari albi. q. f. fiat electuarium. Et si/ quis voluerit fieri pōt in forma confectionis in bolis de quo sumat añ. ʒ. iij. v. qz ad. ʒ. ʒ. p singulavice de mane sto macho vacuo per duas horas vel tres añ cibū. Alterius intelligendū qz vt dicit Rasis caplo allegato qn pa ralesis fit paulatim ex casu vel p̄cussione p̄missa sloboto mia in loco p̄cussionis poni d3 hoc emplm. s. farine fe/ nugreci bdelij armōiaci añ. ʒ. i. piperis albi semis rasi. i. pentadactili añ. ʒ. ij. assungie anatis. ʒ. ʒ. olei yrimi vel de lilio. ʒ. ij. pulueris cāda pulueris centur: z liquefenda lique fiant z omnia misceantur & fiat emplm qd apponat sup pannum & ponatur super locum percussum. Ad idē valet in isto casu s̄ aliud emplm. s. myrrhe oppopona/ ti añ. ʒ. v. castorei. ʒ. iij. euforbij. ʒ. ij. olei de lilio olei de narcisco añ. ʒ. ij. cere. ʒ. v. pulueris cāda pulueris centur liqñē da liqñiāt misce & ponat supra pannū & locum p̄cussum. Alterius notandū qz in paralesi ex casu vel p̄cussione p̄ missa slobotomia ex vena cōi aliud est ponendum super locum percussum: & aliud in parte superiori iuxta neruū p̄cussum sup locū est ponendū qd dictus fuit: sed in parte superiori debent poni repercussina. & si mā fluēs sit cala ponēda sunt stiptica frigida q̄lia sūt mumia bolū arme num sumach añ. ʒ. ij. cum oleo mirtino fiat emplm & ap/ plicet. Si vō mā fluēs sit frigida ponant stiptica calida: qualia sunt mastix olibanum nux cupressi & incorporen/ tur cū vino stiptico. Alterius intelligendū qz in cōq̄ssa tione que apparet in toto corpore: valet induere pellem ouis calidam recēter excoziatā: vnde dicit Sirardus de so lo recole qz habebā vnū vicinū totum conuassatum & debile: & nō poterat slobotomari: qz senex erat annoꝝ se ptuaginta: & feci qz hēret pellē mūtonis & iduit eā & fuit curatus in crastinū. Dubiū occurrit. s. vtrū in paralesi fit

incipiendū cum fortibus medicinis: quod sic videtur p Rasin qui incipit curam cum pillulis fetidis. Scdo in apostemate vbi timemus suffocationē incipimus in p̄ncipio a fortibus: ergo in paralesi: tenet p̄na: qz aliqua pa ralesis pōt suffocare per p̄inationem mor? lacertoy pe crozis & dyasfragmatis. In oppositū est Mesue in ca/ pitulo d̄ palefi. auctoritate Salieni. Scdo p̄ Aui. scda sen tertij caplo de paralesi. Dicendū p̄mo qz regulari ter in palefi & s̄tibus egritudinibus neruoy non est festi nandum cum fortibus medicinis a p̄ncipio. rō qz talia agitāt & cōmouent mām & non euacuant eam & deiciunt virtutē: si sint medicine euacuatue non inueniētes mām apram & obediētem euacuationi. Scdo dicendum qz coacte vbi paralesis vel spasmus minaret subitā mortēz p̄ nocumentum membroꝝ anhelitus possemus incipe re a fortibus. Ad rōnes in oppositū: z ad p̄mā ddm qz Rasis intelligit p̄missis medicinis leuibus: qz illud qz dicit Rasis est p̄m cure fortis. Ad scdam dicit qz pro bat fm dictum. Scdo occurrit dubium cuius lateris paralesis ē difficilioris cure an dextri: an sinistri & argū p̄ qz dextri: qz paralesis dextri lateris fit a fortiori cā. ergo zc. tenet p̄na per Hypp. illo afozismo scde particule: in mor bis minus periculans. zc. antecedēs probat: qz lat? dex trum est calidius sinistro: sed paralesis fit a mā frida iō zc. Scdo sic p̄ palefiz dextri lateris magis debilitat sōns calozis & nutrimenti. s. epar quod situatur in latere dex/ tro. Tertio qz paralesis dextri lateris colligit amplioꝝ materiā ex eo qz pars dextra est rarior amplioꝝ suscipi ens mām. In oppositū arguit p̄ sic. In latere sinistro ē virtus debilis: igit paralesis sinistri lateris est difficilio ris cure. tenet p̄na: qz curans p̄ncipalr est virtus & ante/ cedens p̄ de se. Scdo: tremor lateris sinistri est diffici lioris cure. ergo zc. antecedens est Aui. scda sen tertij capi tulo de tremore. p̄na tenet a sili. Tertio siatica: & simi/ liter podagra lateris sinistri est difficilioris cure. qz zc. an/ tecedens est Aui. xxij. sen tertij. tenet p̄na a sili. Rūdet p̄mittēdo qz duplr dici pōt aliqs lapsus s̄lis v̄nalr: qz p̄portionalis. z s̄lr econtra dici pōt aliquis lapsus s̄ri? seu dissimilis p̄mo formalr. scdo dici pōt dissimilis v̄na liter: qz. s. ē disproportionalis: exēpli gratia lapsus ad sic cum est neruo s̄lis formalr ex eo qz neruus nāliter est cō plexionis sicce: & lapsus ad humidum est neruo s̄ri? seu dissimilis formalr: sed tñ lapsus ad humidū ē neruo s̄lis virtualr. i. p̄portionalis & ecōtra lapsus ad siccū est ner no disproportionalis. Est vterius p̄mittēdū qz p̄ lapsus similem absolute prolātū non debem? intelligere precisē similem formalr vt est calidus calido corpore & frigidus frido: sed intelligere debemus lapsum p̄portionalē: & est lapsus p̄portionalis in quē promptum est corp? labi fa cilr siue hoc sit merito eratis siue cōplonis siue cōpōnis aut t̄pis anni: & sic de alijs. Ecōtra vō p̄ p̄trariū intellige re debemus disproportionalem. s. in quē corpus promptū uō est faciliter cadere. Tertio p̄mittēdū qz lat? dextruz magis & facilius paralyticat qz sinistrum p̄ duas cās. p̄ mo qz lat? dextruz rariuz calidius est sinistro. scdo qz in appoplefia mā magis colligit in latere sinistro p̄ ei? de/ bilitatē: & sui calozis paucitatem maiore qz in dextro ce/ rebri: vñ nā tentante mām oppilantem expellere inuenit vias angustas in latere sinistro. & ipsum latus sinistrum multū obfessum mā oppilatē: z iam plēnū: quare nō pōt materias bene per illud latus expellere. Ecōtra vō i dex tro latere est vacuitas raritas & caliditas innāz ad attra ctionē: quare zc. Istis p̄missis dōz est qz paralesis sinistri est difficilioris cure qz dextri p̄ rōnes assignatas post op positum. Ad rōnes adductas ante oppositūz. Ad p̄m mā cū d̄r: paralesis dextri lateris fit a fortiori cā: qz zc. ne gatur argumētū. nā latus dextrū facilius cadit in para/

lesim q̄s latus sinistrū. vt p̄z ex tertio premisso. z sic pale
sis est magis proportioalis lateri dextro q̄ sinistro: lz sit
filiis soātr eidē lateri dextro: z p̄ n̄s paralelis dextri la
teris est facilior corpori: z ex cōsequēti faciliiori seu debi
liori cā fieri pōt q̄ paralelis sinistri lateris. **C**Ad secun
dam dicitur negando q̄ per paralelismū dextri lateris ma
gis debilitetur sōns calor: non enim epar est sōns calo
ris: sed potius cor. **C**Ad aliam rationem respondef ne
gando q̄ lz dextrum latus sit rarior: est tamē multo for
tioris virtutis z calidius latere sinistro.

CDe spasmo z tetano z cupez. Lap. xxxj.

Spasmus ē egritudo nervosa p̄hēs nervos
z lacertos versus suū p̄n̄ cū ablatiōe mot?
q̄n̄ ē in scō eē. v̄l sic vt scribit ab Aui. 2. fen
capl'o d̄ spasmo. **C**Spasms? ē egritudo ner
uosa q̄ mouēf lacerti ad p̄n̄ sua: z iobediē
tes sūt i dilatatiōe lacerti eoz. Est at̄ h̄ spasms? duplex. s.
pportionat? z nō ppportionat? ad mās. Spasms? ppportio
nat? ad mām ē spasms? p̄n̄s mae supabūdātiā v̄l defectū
in nervo. z h̄ ē duplex. s. de replōne z inanitiōe: exēplum
p̄mi vt p̄ctio mēbri p̄n̄s replōnem nervoz ex mā flatica
grossa. exēplū scđi vt p̄ctio mēbri p̄n̄s exiccationē nervo
rum. **C**Spasms? v̄o nō ppportionat? ad mām ē spasms
p̄n̄s dolore aut nocumētum cerebri q̄re p̄hēs cerebry: da
to q̄ iste spasms? nō sit pp replōne nervoz nec pp abūtiā
seu defectū v̄l p̄suptiōne hūiditātū nāliū z substātificaz
ipsoz nervoz. sit et̄ q̄nqz spasms? a vētositate grossa inflati
ua dilatate nervos z lacertos. z h̄ spasms? appellaf cupez
z vocaf a laycis in n̄fo ydiomate grāfius. Cupez et̄ nō est
nisi spasms? p̄ricularis cātus ex vētositate grossa i mēbris
p̄ricularib? v̄t plm̄ vt in p̄ibus: aut in oculo: aut i palpe
bra zc. z hec ē distinctio spasms? penes cām. **C**Distinguis
et̄ alr̄ spasms? penes figurā: z sic est triplex vn̄ ē i q̄ nervi
p̄hēt vsus p̄tē domesticā vel añriore t̄m. z ē q̄n nocumē
tū ē in musculis añriozib?. ita q̄ mēbrū efficit inflexibile
ad p̄tē siluestrē z vocaf ycon? seu p̄ston?. Scđs ē q̄n p̄
hēt vsus p̄tē posteriore z siluestrē t̄m. z ē q̄n nocu
mētū est in nervis z lacertis p̄tis posterioris seu siluestris
t̄m. ita q̄ mēbrū efficit inflexibile ad p̄tē domesticā z ap
pellaf epistonus. Tertius est in q̄ nervi p̄hēt ex v̄traqz
parte: vt q̄n equalr̄ p̄hēt aut tenduntur nervi z lacert
ti anteriores z posteriores: z tūc mēbrū stat rectū seu
tensum: z appellatur tetanus quasi totum tenēs. **C**Lō
trahif ergo mēbrū q̄nqz anteriū t̄m: q̄nqz posteri? tātū:
z q̄nqz v̄troqz mō z scđm hoc vocaf p̄p̄n̄s noibus. p̄mo
p̄ston?. scđo epistonus. z tertio tetanus. z ex eisdē cau
sis tetanus sit ex qb? sit spasms?: sed diuersificānt in mō
z iō de ipsis in eo dē capl'o p̄tractare volui. S; tetanus
est difficilior z periculozior fortior z acutior q̄z spasms
ad vnā partē tantum: z sic dicit fieri ex mā fortiori z acu
tiori: eo q̄ fortius ledit: z eius crisis est velocior: z ei? cu
ra est difficilior. z de difficili cognoscif: qz figura mēbri
remanet in dispōne sua: hoc intellecto q̄ iste spasms? nō
attingat caput: qz tunc esset epilensia quoniā epilensia ē
spasms? totius corporis. Ex qbuz colligi pōt differētia
inter spasms? tetanum epilensiaz singultū cupez z para
lesim: differunt enim p̄mo spasms? z tetanus: qz tetanus
est q̄sdo lacerti anteriores z posteriores eqliter ten
dunt: ita q̄ mēbrū stat rectum z tensum. Sed spasms?
pp̄ie dicit fieri solus q̄n nervi seu lacerti contrahuntur
ad vnā partē tātū. z sic mēbrum stat contractū. **C**Dif
ferū etiam spasms? z epilensia: qz epilētia est contractio
omniū nervoz in spasmo solū vnus mēbri: qz spasms?
nō contingit vt d̄nt qdā ex nocumento cerebri sed nuche
z scđm q̄ sit nocumentū in alia z alia p̄te nuche: ita sit p̄
ctio in alio z in alio mēbro. Scđo differūt qz in epilētia
lz sit cōtractio sicut in spasmo: postea t̄m sit dilatatio z ex

tenso q̄n mā est p̄sumpta: sed in spasmo nō sit extēsiō nisi
fiat curatio spasms?. Tertio d̄nt qz epilensia est egritudo
paroximalis sed spasms? non. **C**D̄nt etiā spasms? z sin
gultus: qz in singultu qui est passio stomachi: q̄uis p̄mo
fiat p̄ctio: post statim remouet: z sit stōachi dilatatio seu
extensio pp̄ mae expulsionem: siue illa materia sit flegma
siue ventositas aut vapor eleuatus ad os stomachi: lz in
spasmo nō sit dilatatio seu extensio nisi eius cura p̄ficiat.
scđo d̄nt qz est passio solū stomachi: sed spasms? est vel
esse potest passio pluriū mēbroz. **C**D̄nt etiā spasms? z pa
lesis: qz i paleis est mēbri prolongatio z ipsius angusta
tio. in spasmo vero est abbreviatio scđm longū z scđz la
tū extensio: rō h̄ ē qz mā spasms? ē grossa dilatās nervū:
z per consequens abbreviās scđz lōgū sed in paralesi mā
est fluida subtilis z aquosa relaxās: v̄n̄ sit plongatio mē
bri: z ipsius scđz larū angustatio. Est. n. paleis mollifica
tio mēbri: ita q̄ manu tua poteris mēbrum paleticum
eleuare z depimere sicut corrigiā madefactā: in spasmo
aut̄ nō: cū nervus sit rigidus z cōtract?. **C**Differūt etiā
spasms? z tetanus? ex vna parte z cupez ex alia qz cupez
fit a vētositate grossa dilatate nervos z lacertos. Spas
ms? aut̄ z tetanus sūt a mā humorali: z cupez scđm
plurimū nō est nisi spasms? p̄ricularis. s. aut in crure t̄m
aut in ocl'o t̄m. aut in palpebra t̄m: z remouet in vna ho
ra: imo et̄ in breuiori tēpore: z cum sola fricatione q̄nqz
recedit: nō sic aut̄ spasms? nec tetanus?. Soler t̄m quādoqz
sumi cupez vt idem est q̄ spasms? vel tetanus. Alia et̄
diuisio datur de spasmo: quoniā quidā aduenit pueris: z
talīs spasms? de facili aduenit z de facili curatur: z qui
dā euenit in alijs etatibus a septē annis vltra: z tunc de
difficili venit z de difficili curaf. Et quidā spasms? aīce
dit febrem z iste est vt plurimū de replōne. z qdā sequit
febrem: z iste vt plurimū est de inanitione. Item quidam
spasms? est cum dolore niagno. z iste est qui est ex replō
tione: z quidā est vbi non est. tātus dolor sicut ille qui ē
de inanitione: nisi esset rō mordicationis z fistum sicut est
in spasmo stomachi propter cholera p̄rassinā: z vermes
aliq̄n sunt cā spasms? z epilensie. Et est notādum qz i spas
mo possumus cōsiderare v̄l malū motū contractiū: z sic
spasms? est accidēs. vbi. s. spasms? supponat p̄ illo mo
tu: vel possumus cōsiderare malā figurā que cōsequit
ex tali motu vel opilatione: z sic est egritudo. vbi. s. sup
ponat pro illa mala figura. z ideo aliqui auctozes dicunt
qz spasms? est accidēs: z aliqz q̄ est egritudo. Est et̄ aduer
tendū qz spasms? magis accidit in etate pueritiae q̄ in se
quentibus etatibus trib? de causis. Prima cā est maior
multitudo humiditatum tunc in eis existens: v̄n̄ magis
p̄nt fluē ad nervos. Scđa cā ē raritas z mollicies maior
neruoz z lacertoꝝ in eis: v̄n̄ facilius recipiunt mās. Ter
tia est malitia regiminis: vnde amplior generatur in eis
flegmatica humiditas que imbibif in nervis. **C**Lā spas
ms? de replōne est triplex scilicet primitiua antecedens z
coniuncta. primitiua est res nō nāles multiplicātes hūo
rem flegmaticum in corpore humano vel etiaz alios hu
mores vt melācholiā vel sanguinem: lz vt plurimum fla
vt cibi flegmatici potus superfluous crapula somnus sup
fluus ocū: z sic de alijs rebus non nālibus. Item nimia
caliditas dissolvens humores z ad nervos delegās: aut
nimia frigiditas cōprimēs. **C**Cause coadiuuātes sūt cō
plexio frigida etas frigida zc. Lā antecedens est humor
antēqz faciat contractionē nervoz. z est vt plm̄ flegma: z
quādoqz est sanguinea mā: z q̄nqz melancholica. Causa
cōiuncta sunt illimet humores imbibiti in porositatibus
neruoz q̄n actu faciūt p̄ctiōne nervoz aut apa. Lā spas
ms? de inanitiōe ē triplex. s. p̄mitiua aīcedens z p̄iuncta. p̄
mitiua est sicut res extrinseca inaniēs z p̄sumēs hūidita
tes nāles z substāficas n̄ri corpis sicut vigilie supflue

tra tristitia angustia cibi exiccitati z nimia aeris siccitas z labores supflui corpe aut coitus supfluus aut nernoꝝ incitio z silia. Cā siccitas est mala p̄plo sicca s̄sumēs z arefa ctes: vel calida z arida: aut febris incitua sic causon: aut flux? vētris nimi?: aut flux? sanguis nimi? vñcūq; fluxat aut silia. Cā p̄iucta ē maxia siccitas actu inducēs p̄ctio/ nē in neruis: vt pz in corrigia posita iux ignē aut solem. **Signa.** qñ vides aliqd̄ mēbrū p̄ctū z rigidū: z nō pōt reduci ad dispōnē suā nālē: tūc illud mēbrū ē spasmatū: z qñ vides aliqd̄ mēbrū p̄bi z redire vsus suū p̄m. i. cerebz aut si mēbra tal' dispōnā: tūc mēbrū ē q̄ spasm? ibi ē in fieri. Et si talis spasm? sano aduenit subito z apparēt signa repletionis significat eē de repletionē z neru? tūc diminuitur fm̄ lōgū z magnificat h̄z latū sic pz de corrigia made facta. Si aut paulatiue aduenit aut post febrē aut post labores aut inanitiōes veluti post nimū fluxū vētris nāliter vel ab arte vt p̄ medicinas factū aut post nimū fluxū sanguis vñcūq; fluxat: tūc talis spasm? est de inanitiōe vbi est curatio nerui z fm̄ latū z h̄z lōgū sic videm? i cor rigijs iux ignē vel solē positis: z qñ mēbrū qd̄ spasmarī vñ cito cōuertit ad nām suā: tūc nō est vere spasm? sic pz in oclatione z singultu. Et pulsus spasmatoȳ indebilis dur? vndosus z inordinat?. Urina eoȳ aliqñ est colorata pp̄ feb. z aliqñ in colore multū remissa pp̄ ascēsus hūoȳ ad caput. z si fuerit ex sanguine appet rubedo in mēbro z appet dñiuz sanguis in toto corpe. Et si fuerit ex mēlia appet signa dñiuz meli: z ita de flate: de q̄z signis sepe dictū ē. Cāe aut p̄mitiue cognoscūt ex relōne patiētis. De signis aut apatū dictū ē. z de signis vñmū dicet infra. Et pulsus cū latitudine z qdā mollicie z retētio vrine vltra debitū significat spasmū de replōne. Et qñ in oculis z mēbris facie appet p̄toxiō z tēsiō z saltus z rubor vltra debitū spasmū significat. **Pronosticatio:** spasm? de replōne est curabilis: qz facili? est rē hūidā deficcare q̄z sicā humectare sicut scribit? de inge. sani. z q̄rta p̄mi caplo scdo. scda afozismo. Itē a spasmō z tethano habitō febris supueniēs soluit egritudinē deficcādo māz. Itē vrina viridis subtilis silis erugini eris post laborē imoderatū apparēs: spasmū inanitionālē significat. Itē spasmus ex elleboro mortalis. Itē spasm? post vulnera mortalis. Itē spasm? de inanitiōe est mortalis. Si aut aliqs multū fuerit inanit? pp̄ aliquā cām: si supuenerit cito sebz: z febrī supueniat spasm?: vere talis spasm? ē icurabilis: qz p̄ certo de inanitiōe ē: z h̄z p̄ rāto: qz spasmus de replōne venit aliqñ post febrē: cū corpe ē plenū: z qz talis spasm? est de replōne: iō est curabilis: z p̄ rāto spasmus in pueris de facili est curabilis: qz nerui sūt molles z iō p̄ qlibet cā facili venit: sicut p̄ fletu z p̄stipatiōe ventris: aut pp̄ febrē: z sicut de facili venit: ita de facili curatur: qm̄ spasmus in pueris cū febricitāt: vplurimū est de replōne ppter eoȳ gulositatē. Itē spasmus pp̄ puncturā heruoȳ est pessimus iuxta illud Gal. in 3° rechni. Nerui vero z tenāthos pūctura zc. **Cura** quātuz ad digestiua euatiua: z alia localia: recurre ad caplm̄ p̄cedens. Si tñ pueniret a caliditate: inungant tūc origines neruoȳ oleo nenupharino: rosaceo: z salicum. Si pūctura inuromittat seruens oleū de castoreo: z de euphorbio cauterizet locus: vli tñ purgatione p̄cedente. Si ex aiali bus venenosis: def tyriaca: z que valēt p̄ tale venenū: vt saluia: aristologia rotunda: gentiana: bacce lauri zc. Si ex apate: curet apā. Si ex vermibus: inficiātur cū medicinis dicendis inferius loco suo. Si ex sanguine: flōmes: scdo clysterizet: tertio vtat resolutiuis. Si ex melācolia: digerat z euacuet sicut decet: z ita suo mō de plegmate. **Dicit tñ:** p̄ hec portio si a causis frigidis puenit p̄fecte sanat. Itē. asse fetide: oppopōaci: castorei añ. 3. 5. def in mane cū. 3. iij. oximellis diuretici: aut squillitici: z breui-

ter i spasmō repletioali pueniūt dicta i caplo de apoplexia z paleii: vtat in cibis puluere descripto in caplo ante cedētī versus finē. Si ex vulnerē: cōiter sit incurabilis: vt paruit: inungat tñ locus oleo camomille: anetino: z se. lim. Itē emplm̄ istoȳ cū semine fenugreci p̄fert z in hoc z in pūctura: z sūt in vulnere. Laue ne accidat clausura: qz tūc maxime vbi nō esset spasmus esset parata. puoca: reideo terbetina inter duos pānos tepefacta cōfert: sūt emplm̄ de farina fabaȳ: z orobi cūz olibano z vino: vbi at claudarēt: cauterizent vsq; ad p̄fundū cū ferro ignito. Vbi aut pueniret a vētositate dñante in toto vel in cā: qz cōiter d̄r a laycis grāfius: tūc frices totū corpe? vel ps cūz oleo de costo: vel de spica cū pāno aspero: vel manu aspera madida: p̄dictis oleis vtat sepe tyriaca cū clysteribus fontibus: z alijs dictis in capitulo antecedenti. **Cura** spasmī de inanitiōe lz vplm̄ sit mortalis: tñ qñ succedit febribus z apatibus adurētibus: vt frenesi: aut morib? aialibus: vt vigilis zc. Curat eūone māes: si sit in cā: p̄ alterationē eius: mā spasmus de inanitiōe sit tūc p̄ accūs: eo qz vigilie: z tristitie zc. nō de directo exiccāt corpus: s̄z p̄ncipalr̄ affligūt v̄tutes aiales: qbus nāles compatiunt: sicut digestiua zc. quare z tunc destruit humiditas nālis mēbrozū: z p̄r nerui z lacerti: z tunc mutatio accitium aie ad oppositū: vt tristitie in gaudiū: z vigiliaz in somnū est cā curatiua. Insup p̄fert cor z cerebz: cū oleo de musco ab intra cū brodio carniū z bono vino lymphato tñ z cū oibus rebus impinguātibus: sicut si balneet cūz aq̄ tepida dulci: z in exitu inūganf iūcture z radices neruoȳ cūz oleo violato: aut nenupharino: z salicis zc. aut embrocēt cū lacte mulieris: aut asine nouiter mulso: aut cū decoctioe maluarū: violaȳ: floz nenupha. camomille deinde inūganf p̄dicta loca cū butyro recētī: z olō amig. dul. vel ysopo hūidam: nutria? ex orideaceo cū lacte amig. dalaȳ: vel virellis ouoȳ: z vlr cū cibis digestibilib? potit? potabilib? q̄z alio mō: veluti cū pullo: seu capoe p̄tulo z cū distilato: seu aq̄ carnis: aut brodio pigui bonaȳ carniū. **Ubi** aduertēdū ē: qz ad nutrimentū p̄perēs spasmō de inanitione qnq; p̄dones reqrunt: p̄ma: qz sit facilis digōnis: qz virtus est multū debilis. Scda: qz sit facilis penetratiōis: qz vie sunt multū stricte pp̄ defectū humoȳ z spirituum: vnde ibi est oppilo attenuatozia. Tertia: qz sit multi nutrimentū: qz facta ē multa depditio hūiditatis nālīs z s̄bitatice. Quarta: qz tale nutrimentū sit alteratiuū: qz in mēbro spasmato spasmō siccō est maxima siccitas. Quinta: qz nutrimentū sit p̄solidatiuū: vt fiat melioz adherētia eius ip̄s mēbris: z si nutrimentū nō h̄z oēs saltem habeat aliquas vel plures: ex quo sequit: qz aq̄ ordeī competit: vt vult Rasis q̄ almāsozis caplo de spasmō. est. n. facilis digestionis z penetrationis: qz subtilis substātie: z alteratiua: qz frigida z humida: z si coquāt in ea cācri fluuiales: vel testudines nemozales bñ ablate: vt docent auctozes: erunt multi nutrimentū: z sic erit nutrimentū mirabilr̄ competens: qz in ea erūt tūc quinq; p̄ditiones dicte: z pp̄ eandē cām competit iura pinguiā: z aq̄ carnis: ona sorbilia: z potissime eoȳ virellis: vinum bonum odorifex: multū lymphatum: z lac muliebre: vel capinum: vel asininum receter mulsū ex vberē: z est possibile sumaf ex vberē: sed si nō fuerit possibile vas in quo mulgetur lac teneatur i aqua calidā: ne corrumpatur lac ab aere. Et si esset fluxus ventris lapilli aquaȳ seu fontius: vel fluiorū currentium igniti: aut calybs ignitas extiguaf in eo: quolibet. n. istoȳ nutrimentoȳ reperiunt qnq; p̄ditiones iā dicte: vt pz discurrere volētī per singulū nutrimentū: z p̄ oēs qnq; p̄ditiones dictas. fiat aut aq̄ carnis: seu distillatū hoc mōdo. Itē. caponem: aut gallinā iuuenē: z piectis oib? viscerib? z remora pelle cū tota ei? pinguedie minutim incidat: deide ponat in vase vitreo:

et duo vel tria coclearia aq̄ ro. et buglosse cū vno coclea-
 ri vini odoriferi ponant in dicto vase: et sic ponat ducati
 decēvel circa boni auri: et cū b̄ addat: et ponat. 3. s. pulve-
 ris cordialis ligati in pecia linea: vel firico de grana q̄ sic
 fit. 3. margaritarū: yacumtorū: coralloꝝ ru. ambre añ. 3. i.
 adhuc erit meli⁹: postea b̄ obturet orificiū vasis: ne pos-
 sit exire aliqd̄ vaporis: et reponat vas iñ cacabo pleno aq̄:
 et bulliat aq̄ p̄ longū t̄p̄s: et aq̄ q̄ exibat in vase ex capone
 vocat aq̄ carnis: seu distillatū. **C** Aliter p̄t fieri in debi-
 litate v̄tutis magna: sic h̄es̄ capo b̄n̄ ordinar⁹ et lotus: et
 assef in veru cū pinguedine porci non falsa lardar⁹: iñ ipso
 decocto cōtūdat multū cū torculari apothecae: et exp̄mas
 et illud qd̄ exibat custodiat: et miscef cum aq̄ carnis: et po-
 stea def illa aq̄: q̄ est magis cōfortatiua. **C**raf̄ ē electua-
 rio restauratiuo: qd̄ sic fit cōiter p̄ phycos practicanes
 3. carniū pulli vel caponis: vel galline iuuenis. s. pulpa
 fū: et allay: et ēt edi elixatay in q̄titate sufficiēti: pistef op-
 time: qbus addant species infra scripte. 3. cardamomi:
 cinamomi: gariofiloy: folij: cubebay: 3. ciniberis: galāge:
 nucis muscate: dragagāti gūmi arabici añ. 3. i. croci: ma-
 eis añ. 3. ij. et addant cū istis sp̄bus vsq̄. 3. amidi: liq̄ri-
 tie: passulay enuclearay: pineay: amigdalay dulciū mū-
 datay: auellanay mūdabay: sifiticoy mūdabay: sebesten:
 q̄tuo seminū cōiūm frigidoy maiorū: vt melonū: cucur-
 bitay: cucumeris: et anguriay: vel citrulloꝝ mundatoy:
 semi. papaueris albi: semi. lactuce: semi. portulace añ. 3.
 ij. carniū dactiloꝝ. 3. s. corticum citri conditarum cum
 succharo. 3. s. spodij. 3. i. aque buglosse: et ro. quātū suffi-
 cēndioꝝ: succhari albi añ. q̄tū sufficit: fiat electuarium:
 cui addat i sine ambre. 3. i. musci optimi. 3. s. et ysopo ele-
 ctuario optime cōfecto: ponat in scatula de deauretur. Et
 aduerte: q̄ ad librā vnā istoy. triū. s. carniū: et succhari: et
 penidioꝝ: debent accipi. 3. ij. vel circa species superi⁹ di-
 ctay. **C** Aliud ē restauratiuū habet in vsu a pitia medi-
 cis: cuius descriptio talis est. 3. pineay: amigdalay: si-
 fiticoy: cucurbite seminis melonis: se. cucumeris se. lactu-
 ce: se. portulace mundatoy: amidi: passulay enuclearay:
 liq̄ritie: sebesten: iuiubay añ. 3. s. cinamomi. 3. ij. dragagā-
 ti. 3. i. s. cardamomi. 3. i. pulpay capois: pulpay testudis
 memorialis: succhari finissimi: penidioꝝ añ. lib. i. fiat ele-
 ctuariū vt supra. et ad librā vnā de istis quatuor vltimis
 debent accipi. 3. ij. species superi⁹ dictay: put dem̄ fuit
 in alio electuario. Dosis hoꝝ duoy electuarioꝝ est ab. 3.
 3. vsq̄ ad. 3. i. bis in singulo die. s. de mane ieiuno stōcho
 per duas vel tres horas ante prādium: et in vesperis per
 duas vel tres horas ante cenam. Ad idem valet electua-
 rium restauratiuū Nicolai: cuius descriptionē vide i suo
 antidotario. regat ergo regimine ethici: et ideo dyadra-
 gātū: dyapapauer. succhay viola. aut rosatū: similr̄ syru-
 pus violarū: menupharin⁹ et c. conferūt in balneo: et si co-
 quatur violae: ozdeū: capita agnoꝝ: et arietū silr: et sic cuz
 bis clistericet: cōfert. Si vero pueniat spasm⁹ a cholera
 eruginosa: aut ab alio humore mordicante stomachum:
 curaf per vomitum: deinde cōfortet stōch: bus inungendo
 cū oleo de myrto et c. Et q̄ spasmus sepe aduenit pueris:
 eo q̄ in eis adest humiditas multa cū raritate mēbroꝝ:
 et inordinationes dicte. que inuāt humiditates cito flue-
 re ad nervos: ideo primo balneef in aq̄ decoctiois camo-
 mille: melliloti añ. M. i. fenugreci. M. s. et in exitu a bal-
 neo ericent: deinde inungant oēs iūcture cū oleo camo-
 mille actu calido. tertio ponat hoc emplm̄ originib⁹ ner-
 uoy mēbri spasmati. 3. radicū lilij: melliloti. floꝝ camo-
 mille añ. M. i. misce cum melle bullito: abstineant totali-
 ter a vino in puectis: tñ facta purgatione possent dari. 3.
 iij. boni vini cū aliqua de confectionibus: aut puluerib⁹
 supradictis puenientibus. et vbi puer sit nouiter nat⁹: at-
 tedas nutriti cū eūantibus: regimine: et alijs: deinde p̄ci

pue q̄ talis puer non lactet superflue: q̄ sepe ex supflua
 assumptione lactis incurrit epilepsia paleim: spasmū:
 et similes egritudines. Rectificatio ḡ lactis: lactet tñ quā-
 tum sufficit pro vita: maxime horas: q̄ aliū lac primo sum-
 ptū potuit in stomacho esse digestū. **C** Clarificatio. Pro-
 cura spasmī fm̄ hodiernū modū et vsū intelligēdū est:
 q̄ cura paralesis et spasmī de repletionē fatis conueniūt:
 et q̄tum ad regimen cibi et pot⁹: et quātū ad vsū medi-
 cinay solutiuaꝝ: clysterioꝝ: atq̄ cholericoy: seu supposi-
 torioꝝ. Sed p̄ticulariter. seu spālter spasm⁹ est curād⁹
 cū localibus anodinis a quacūq̄ cā fiat: cū hūidiori-
 bus: cū p̄uenit a siccitate: et si cū caliditate coniūgit cū
 p̄dictis: humectatib⁹: debēt aliq̄ frigida admisceri: sicut
 violae: et folia salicis admixta cū florib⁹ camomille: et mel-
 liloto. In spasmō autē factō a repletionē conueniūt p̄nif-
 calidi et q̄nq̄ suffumigati cū croco: et pueniūt olea ano-
 dina tēperate p̄lonis: vt oleū camomillino: et anetino: et
 oleū cōe: qd̄ est dulce: et ex oliuis bene maturis est sūme
 cōueniēs in omni spasmō cū petijs infusis in eo: immo et
 si balneū fiat in ipso in tina ad totū corpus: et maxime in
 spasmō sicco: maximū est iuuamētū. Si autē a repletionē
 eueniat spasmus: et p̄dictū balneū laudat ex oleo factū:
 et inūctio supradicta cum oleo camomillino et anetino.
 Item conuenit balneū aq̄ tepide dulcis fm̄ Rasim nono
 almāfois capō de spasmō. Et rō sui dicti est: q̄ tale bal-
 neū hūectat p̄ viā irrorationis et simplicis alterationis:
 vnde p̄hibet resolutio hūidi radicalis. sc̄do q̄ dilatat po-
 ros: vñ nutrimentū meli⁹ p̄t penetrare ad mēbra. **C** Et
 aduertēdū est: q̄ mora in balneo debet esse quouq̄ ve-
 ne incipiāt tumefieri et non vltra: q̄ p̄pter vltorioꝝ mor-
 rā in eo fieret resolutio: et ideo medic⁹ d̄c̄s eē p̄ns. **C** Ulteri⁹
 aduertēdū est: q̄ loco balnei aq̄ dulcis positi a rasi loco
 allegato competunt alia balnea. Primum est balneū aq̄
 dulcis: in quo sūt bullite res frigide et humide: vt flores
 violay: menupharis. et folia salicū: et folia malue: et filia.
 Et laudo: q̄ ponant iste res in sacco ad bulliendū: ne
 balneū deturpetur: et maxime si fuerit nobilis et delicat⁹
 addat in dicto balneo duo vel tria capita castratoꝝ: vel
 agnoꝝ. Sc̄dm̄ balneū appropriatū est balneū lactis. et ē
 mirabile balneū. nam sicut lac valet ad intra sumptū: vt
 prius dem̄ est: ita et valet ab extra approximātū: hūme-
 ctat nāq̄: et poros dilatat. Tertiuū balneū est balneū olei
 cōis de quo pri⁹ fecim⁹ mentionē: et illud multo pl⁹ p̄ua-
 let: et multo efficacī⁹ operat q̄ duo precedentia: pl⁹ eniz
 humectat: dolorē mirabilr̄ sedat: et poros dilatat: cauē-
 dū tñ est a nimia caliditate ipsi⁹. **C** Sed aduertēdū: q̄
 in spasmō de repletioe primo competit balneū molitiuū
 factum aut ex aqua dulci cum floribus: et herbis: et capi-
 tib⁹: vt supra: aut balneū lactis: aut balneū olei cōis: de-
 inde cōpetit balneū resolutiuū dictū in paralesi. Ad idēz
 valet hoc balneū resolutiuū. et est quodā secretum. 3. se-
 minis aneti conuassati lib. iij. caniculū: seu pulū vnum
 vulpis euisceratū: bulliat in sufficienti q̄titate aque: fiat
 balneū ad totū corpus in illa aqua: vel abluat mēbrū
 spasmātū solū ex dicta aqua. Similr̄ conueniūt clysteria
 lenia: et eūo lenitiua: et subsequenter supradicti syrui di-
 gestini cū perseverat spasm⁹: et eūo etiā cū farmacis solu-
 tiuis superi⁹ dictis in cura paleis: et fricationes: et v̄cto-
 sationes: et alia supradicta conueniūt: et sit semp̄ intentio
 tua in approximatione remedioꝝ cū vnctionibus supra
 dictis: et p̄nif calis p̄ncipalr̄ ad p̄tem posteriorē capitis
 et ad collū et nuchā: vltra mēbrū spasmātū: q̄ ibi ē origo
 neruoy. Et lūbrii terrestres in oleo frixi sūme conue-
 niūt in spasmō supradicto positi sup mēbro spasmato cū
 pecia madefacta in eodē oleo: et fomētationes anodine:
 et vaporations silr: et oia sedatiua doloris pueniūt i cu-
 ra spasmī: illa et aliqliter variādo fm̄ diuersitatem cau

se: p̄ q̄ et cura est recurrēdū: cū dolor est in cā spasmi ad curā sode superi^o dicte. Et si spasm^o fiat ex pūctura nerui: vel vulnē stricto si sit cū orificio puo apia^o vt sanguis z vir^o facili^o exeat: vel alia q̄cūq; mā praua: z nō reuineatur in neruo: demū si expedit pcedat cū anodinis: z oleis supradictis et cum balneo olei: si expedit in hac cura. Et pelles aialū nō ablute: z maxime vulpiū mlū pferūt in hac cura apposite toto corpi: z maxime mēbro spasmato z oia vinctuosa z pingua: z maxime pinguedo galline: z yfop^o hūida multū pferūt in hac cura spasmi: z maxime ficci: z decoctio capitū: vt agnoy z castratoz: si fiat balneum ex tali decoctione similiter confert. Et si proueniat spasm^o a veneno: seu ex pūctura animalis venenosi qui spasmus nō dī pportioat^o ad mām: tunc cum suis contrarijs medicis vltra predicta medicamina anodina cum tyriaca: z mitridato: recurrēdo semper ad balneuz olei supradictū: si alia remedia nō cōferūt. Et tethan^o etiam curat cū eisdem remedijs: cū quibus curatur spasmus: sed in tethano conueniunt magis aliquantū aperiua z resolutiua post eius principium materierum contentarum in musculus z etiam in neruis talis membrū tethanati. Tethanus autē est duplex spasm^o. naz cū duo spasmi in duabus partib^o contrarijs aggregantur fit tethanus: quēadmodū accidit ei: q̄ habet spasmū ante z retro simul. Accidit. n. ex duobus motib^o cōtrarijs i membris suis: vt tēdant: hec verba ponunt ad lram ab Aui. scba tertij caplo de tethano. Hinc nāq; tethanus vplm euenit in partib^o colli: z tremor silr: ac et stupor z salus z tortura: q̄ sunt dispōnes neruoz z musculoz: z vtplurimum fiūt ab eisdē causis mālib^o frigidis z humidis z sic cum eisdē remedijs curari debēt: sicut de spasmō: atq; paralesi: z tremore: stupore: atq; tortura demū sūt in pzo/ pzijs capitulis: z sic p̄ficiat cura totalis oīuz supradictaz qnq; dispōnū neruoz supius narrataz: in qbus semper z maxime in principio dieta attenuet: z vinū p̄hibeat oīno: si assentit infirmus. Ceterius intelligendum est: q̄ spasmus de repletionē z palefi^o pueniunt in cura q̄stum ad ea: que appropinquāt ab intra qz ad eādēz medicine digestiue z solutiue pueniunt: sed differūt quātū ad illa: q̄ applicātur ab extra: qz in paralesi solū conueniunt resolutiua: qz mā est subtilis fluuida: z nō timef q̄ remaneat grossū z resoluat subtile: sed in spasmō de repletione: qz mā ē grossa z viscosa. p̄ est vtēdū mollitiuis: deinde resolutiuis: qz si alr fieret: resoluere^t subtile: remaneret grossū: z petrificaret. Ceterius est notandum: q̄ vnguētū mollitiuū in cura spasmi de repletioe p̄petēs est tale. Be. mucillaginis: fenugreci: mucillaginis se. lini añ. 3. ij. butyri sine sale: assūgie anatis. añ. 3. 5. olei sflamini: olei amig. dulciū añ. 3. i. 5. olei de lilio. 3. i. cere modicū: liquesāt liq̄ fienda: z fiat vnguētū: quo primo inūgar: postea approp̄timef vnguētū resolutiuū positū in caplo d̄ palefi. ita q̄ vtaf p̄ duos dies vnguētū mollitiuo: p̄ duos alios dies vtaf vnguētū resolutiuo: z sic vadat continuādo: donec mā sit resoluta. Ad idē v3 yfopi cerotū: est. n. mollitiuuz. Ad idē v3 cerotū de mucillaginib^o: qd̄ etiā ē mollitiuū. Emplm̄ ē mollitiuū cōpetēs est emplm̄ de melliloto positū a Mesue in suo antidotario in q̄titate sufficienti ad q̄titate mēbri. Ad idē v3 ablutio: que sic fit. R. se. fenugreci se. lini. se. aneti añ. 3. ij. malue: bismalue: brāce vrsine añ. M. i. cōquassent fortiter: bulliāt in sufficienti q̄titate aq̄ vsq; ad consumptionem tertie partis: vel medietatis: coles: z cū colatura: vel ē ante colaturā fiat ablutio mēbri: z deide fiat ablutio resolutiua dicta i palefi: ita q̄ d3 in mane fieri ablutio mollitiua: z de sero resolutiua: vlt̄ vna die mollitiua: z alia die resolutiua: z eodem mō fieri d3 de balneo in cura spasmi de repletioe. p̄ p̄petit balneū mollitiuū sc̄m cū herbis p̄dictis: s3 in maiori q̄titate: dei

de p̄petit balneū resolutiuū dictū in palefi. Ceterius no tandū est: q̄ pinguedines maxie a p̄prietate in cura spasmi sunt assungia vulpis: assungia vris: assungia leonis: assungia tassi: assungia marmote: z ludrie. Item in cura spasmi de repletionē a p̄prietate v3 pellis vulpis recenter exco riata induta ipsa adhuc actualr̄ cala exite. Ceterius no tādū est: q̄ spasm^o sequens ad febrē pōt esse duplex: qd̄a de inanitione: vt q̄n febris cōsumit hūiditates substātia/ les z radicales neruozum: qd̄a est spasm^o de repletione: vt q̄n febris solū eet potēs ad dissoluēdū: seu eliquādū hūmiditates humorales: que dissolute z eliquate fluūt per corp^o: z imbībuntur in neruis: z nō ad resoluēdū z p̄sumēdū eas: sicut sol agēs in glaciē tpe hyemis: dissoluit z liq̄facit ipsam: quā tñ plerūq; nō resoluūt: nec consumit. Ceterius notādū: q̄ in tethano: siue vulnere et p̄petit: q̄ paties balneef in aq̄ frigida: aut sup eū effūdat multa aq̄ frigida: si fuerit iuuenis carnosus: z in media estate: qz tūc reuocaret calor nālis ad interiora: q̄ reuocatus z fortificat^o curat spasmū resoluēdo z p̄sumēdo mām faciētē spasmū: vt dicit Hyp. 3. afor. primo afozismo. Est autem tū in tethano zc. Item Aui. dicit 2° tertij caplo de cura spasmi. q̄ ex curis mirabilib^o expertis in spasmō est: z mirabilr̄ v3. Syren cū pinguedie sua p̄terat: z supra ori ginē nerui spasmatis: aut et supra mēbrum spasmātū apponat: z ibidē dimittat donec exicef: deinde alter apponat: z sic p̄r alter p̄ ordinē apponat: z sic deinceps cum alio p̄mutet. Ceterius intelligēdū est: q̄ mēbrū spasmātū nō monef: z tñ sentit: ratio est: qz plures spūs sūt necessarij ad motū q̄ ad sensū: z ideo deficere pōt multitu/ do spūuz necessaria ad motum remanente sufficiētē q̄titate spūuz z sensu: z potissime si deserant p̄ vnū z eūdez neruū: modic^o nāq; spūs pōt sufficere sensui cū sit virtus passiuā: mult^o autē necessarius est motui: cū motiua virt^o sit virtus actiua. Ceterius intelligēdū est. q̄ tertio causa tur spasm^o de sanguine. secūdo de flegmate. tertio de melācholia: z licet melia formalr̄ magis assimilet^o neruo p̄ suā complexionē actualē: cū sit frigida z sicca: sic neru^o z fm hoc cit^o deberet cārī ex melia: iuxta illd̄ dictū Ari. 2° de generatione z corruptione: in habentib^o symbolū facili^o est trāsīt^o: qz tñ propter grossitiem difficili^o penetrat: ideo min^o p̄portionalis ē spasmō melia q̄z sanguis z fla: ex cholera aut fit rarissime. Ceterius notādū. q̄ l3 palefi^o accidat in toto dextro z sinistro latere: nō tñ spasm^o mus. qm̄ palefi^o est prolongatio: seu mollificatio in spasmō: aut ē curtatio z retractio: totū aut lat^o dextrū aut sinistrū nō pōt incurtari: qz thorax z coste: z spondilia ipe diūt. Sed bene mollificari z plongari pōt totū lat^o dextrū: aut sinistrū: dico q̄: qz l3 nō fiat spasm^o in toto latere: fit tñ i pre: qm̄ man^o: aut brachiū pōt incurtari: z ad suā originē reduci per viā spasmi: sic pōt plōgari p̄ viā palefi^o cū cā sit eadē z p̄icta patiens sit eadem: nisi qz in spasmō mā ē magis grossa: z magis adunata: s3 in palefi magis humida: z magis dispersa: z cū hoc nihil est p̄hibēs aut impediens manū: aut brachiam incurtari: z ad suā originē reduci. Ceterius intelligēdū: q̄ febris superueniēs a spasmō pōt curare spasmū z similes egritudines neruosas: dū tñ tres p̄ditōes obseruet. Prima: q̄ spasm^o sit mālis: z de repletioe: z de mā frigida: qz si esset de inanitione: magis augmentaret spasmū. Secūda q̄ corpus sit mūdificatiuū: qm̄ alias esset timendū de putrida febre aut de apostemate: aut de augmētatione spasmi mām liquescēdo: z ad p̄iculā patiētē delegatione: aut de morte: p̄pter afflictionē mēbri p̄ncipalis: z se. supueniētis. Tertia: q̄ ista febris sit effimera: z cū istis p̄ditionibus secūre inūgant arterie cū assungia leonis: aut cū succo flāmule: z ita puocabit febris effimera: vel etiā sumat p̄ os de cōfectione anacardina: vt superius dictum est.

De catarro.

Capitulum. xxxij.

Catarrus est fluxus humorum a capite ad partes subiectas: et proprie ad pectus. Et si ad fauces: dicitur brachius. Si ad nares: coriza. vñ usus. Ad fauces brachium: ad nares dico coriza. Si fluat ad pectus: tunc dicitur reuma catarrus. Et si reuma dicatur proprie de istis tribus speciebus: tamen alie multe possunt. Nam si fluat in aures sepe dicitur surditas vel tinitus. Si ad oculos caliginem: lipitudinem: lachrymas: vel obraliam. Si ad nares non solum coriza: sed sepe fetorem. Si ad linguam: paralysim. Si ad guttur: signatiã. Si ad pectus: tussim: aut pleuresim. Si ad stomachum: nauſeam: vel fastidium. Si ad intestina: fluxum ventris cerebralẽ. Si ad iuncturas: arthriticam: et sic de alijs prout plenẽ: quod non oppilat a reumate: cum reuma sit de materia subtili. Currit ergo citius ad debiliores membra: et sic concluditur: quod est quies in omnibus morborum. Cuius huius in genere sunt duo primitiua: iteriora: primitiua est duplex. scilicet calida et frigida. Si calida aut formaliter calida sicut lotio capitis post prædium a quocumque calido aut comestio ceparum oleorum etc. aut balneum post cibum aut assumptio horum vinum aut vitualliter fiat a sole a ventis calidis aut ex olfactu aromatici vitualliter calidi vel musci croci etc. Cuius huius primitiua frigida est duplex vitualliter. scilicet et socialis. Prima est sicut odorare vitualliter frigida vel caphora nenufarum etc. explem sicut ventus frigidus et aer noniter infridatus: et ideo ventus septentrionalis flans post austrum inducit catarrum sepe comprimendo humiditatem capitis. Idem facit rarificatio pororum capitis ex balneo vel exercitio. Idem somnus diurnus statim post repletionem: ideo dicitur aut breuis aut nullus sit somnus meridians. Idem opus debilis cooperatura capitis et rasura eius et erapula et slobotomia eorum sit humor agitatus: ideo raro comeditur in principio catarrhi. Cuius iterior accidit aut per humores in cerebro habitates qui sunt calidi vel frigidi aut ex vaporibus ascendentibus a stomacho aut toto corpore aut ex mala complexionem calida cerebri attrahente: aut nimis rarificante aut ex mala complexionem frigida cerebri proprium non digerente nutrimentum: aut ex debilitate expulsiue non expellente superfluitates: et sic de alijs causis intrinsecis. Nota tamen quod caput frigidum a causa intrinseca citius incurrit catarrum per debilitatem naturam virtutum cerebri: sed caput calidum citius incurrit catarrum a causa extrinseca quod ex latitudine pororum frigiditas citius intrat. **S**igna in genere sunt duplicia: quodam signa et cetera: quodam signa tamen. **S**igna catarrhi calidi: caput sentit calidum ad tactum cum rubedine faciei et oculorum: et aliquando citrinitate: et humor descendens pugnat mordicat et sitim inducit. Et si adest febris sputum est citrinum aut subrubescens nauſea et comotio etc. **S**ignum et causa catarrhi calidi est res extrinseca dissolvens humorem calidum vel cepe aleum etc. tempus calidum aer etas complexio regio. et sic de alijs etiam in eis est tilatio quodam circa nares. **S**igna et cause catarrhi frigidi sunt et extrinseca multiplicata flegma aquosum sicut est aer frigidus et ventus cum adiutorio complexionis frigide etatis regionis etc. **S**igna tamen est illud quod descendit: et tunc facies est alba etc. et distinguuntur tempora vicia catarrhi sic: quando materia est fluida tunc est in principio: cum incipit ingrossari est in augmento. cum est mediocris et digesta: tunc est in statu. quod facilliter eicitur cum alleuiatione egri est in declinatione et ita suo modo distinguatur in coriza et brachio. Item vna palida cum colore palido irreso vel remisso subtilis. substantie aut spissa liues superius cum circulo granuloso vel cum spuma seu iuncta vel diuisa per grana reumatismum significat: et si sunt sub circulo tunc currit ad pectus. **P**ronosticatio: brachii et corizæ in valde senibus non maturatur per secula afo. **C**atarrus cum dolore capitis cum difficultate curatur quod dolor persistit vitute. Sternutatio in principio reumatis mala quod significat caput multum repletum et fieri vi symptomatis. sed in declinatione. significat bonum quod fortitudinem vitutis

expellens. **R**euma maxime fit in autumno per inordinacionem temporis: et per comestione multorum fructuum fridorum et humidorum: deinde in hyeme et post in estate maxime cum fuerit septentrionalis pauca pluuie et autum? subsequatur austrinus et pluuiosus. Item huiusmodi caput calidum et inferiora frigida raro sunt sine reumate: quod calitas attrahit. et contrario contingit opposito modo. Item catarrus plus fit a frido quam a calido: ideo senes semper sunt cum sputamine etc. **C**ura: principalis intentio est digerere et eurare. ideo in acuto et calido reumate comeditur ingrossantia et inspissantia cum infrigidatione: non sunt tamen actu frigida nisi in tempore multum calido et in se. cum instans vigiliis. Syrupus ergo conueniens est phibens descensum reumatis ad pectus. **R**. rosarum violarum nenufarum an. **M**. i. summitatum papaueris albi lactucarum endiuie an. **M**. s. se. coriãdri portulace citoniorum vel pomorum dulcium sandalorum oliuorum an. **z**. ij. cada penidiorum an. **z**. i. o. dei excoctati lib. i. cuba. et aque quod puenit bulliat et syrumpicef: de singulo mane. vel et infra diem cum aqua puenitibus. **z**. ij. labendo paulatine. et per alios digestiuos recurrere ad superius dicta. **S**olutiua ad idem sunt. **z**. i. pillularum dreybarbaro vel. **z**. i. de succo. ro. faciendo bollum cum cubaro albo: vel def cum hac decoctione respiciat pectus. **R**. flororum violarum nenufarum an. **z**. i. punorum. **xv**. tamaridorum. **z**. i. in **z**. v. decoctionis huius dissoluatur cassie. **z**. x. electuarij dreybarbaro rosa. **z**. ij. vel. **z**. ij. vel diapuis. **z**. i. tepidum in auro de tur. **S**i autem reuma pueniat a materia frigida: digestiuorum comeditur. **R**. radicis yreos enule cãpane an. **z**. i. yfopi capillorum venneris an. **M**. i. liqritie rase passularum mundatarum an. **z**. i. masticis olibani an. **z**. i. nucum cipsi nucumuscata an. **z**. i. cum cubaro fiat syrupus: de quo sumat omni mane. **z**. ij. cum. **z**. v. aque huius decoctionis. **R**. iniubarum sebesten an. **z**. i. s. passularum enucleatarum violarum siccarum an. **z**. i. liquiritie rase et minutim incise. **z**. s. ficuum siccarum. **x**. coquantur in lib. tribus aque vsque ad consumptionem tertie partis. **A**lij syrups ad hoc puenientes positi sunt supra. **S**oluentia ad idem sunt pillule cocie pillule de yera Salieni sumede vitualliter. **z**. i. vel puctim. **z**. s. vel purgetur cum isto puluere. **R**. gingiberis. **z**. v. turbit. **z**. x. cubari. **z**. i. s. pulueris: doctis cois est a. **z**. i. vsque ad. **z**. ij. se solo aut cum decoctione melis yfopi et liqritie etc. **F**lobotomia autem raro spectat in tribus tamen casibus potest puenire: primo si catarrus sit calidus in calido corpore cum rubedine oculorum et plenitudine venarum cum alijs conuenientibus. secundo si catarrus declinet ad oculum aut ad pulmonem aut ad costas aut ad dyaphragma et videatur facere collectionem: tunc slobotomia diuersa puenit quodlibet fuerit materia tertio si catarrus sit cum se. materia digesta et corpore plectonico et maxime quum materia fluere de exterioribus ad interiora: aut tamen quod slobotomem potest hibe fluxum: quod per eam fluxus puocat. nam catarrhos slobotomati vitplurimum sunt ratici. **S**ecunda intentio est diuertere de parte nobili ad ignobile: et hoc fit cum gargaris matibus capipurgijs fricationibus extremitatum vitosis clisteribus nam gargaris matibus phibet ascensum catarrhi: et facillitatem creatum incidendo subtiliando et diuidendo. **C**ubi autem timerem? catarrum fluere ad pulmonem et subito suffocare aut materia esset valde acuta: tunc phibent: dyacodion tamen datum cum decoctione rosarum et balauſtie et caulium et dyapapa. sistit fluxum et sepe diuertit. **C**apipurgia huiusmodi fiat multarum: tamen fiat hoc. **R**. calami aromatici. **z**. s. piperis subtiliter puluerisati staphagrie an. **z**. ij. misce cum succo yreos et de isto parum calefacto trahatur per nasum quod mirabiliter trahit catarrum ad nasum. **F**ricationes si fluat materia fiat maxime circa commissuram coronalem cum cepe vel cum squilla raso prius capite: deinde ponatur super loco medicina vesicans et rubificans sicut de viticis vel de cicutis vel de cantaridibus: et sic de alijs: deinde apian? vesice et ponatur quod fluere facit et attrahat ab extra sicut folia rubi vel caulium vel

saponarie v' vngule cabaline v' grassule maioris. **C** Et
 si hec nō prouerit: cauterizet loc' cauterio actuali vngue
 ta empla sibi puenientia posita sicut rūt supra. Tertia itētio
 est sistē catarrū. z h' fit maxie post mūdificationē corpis
 lz in pncipio qñqz sistamoz si catarr' p'focaret subito vt
 pz i sgnātia: diuisio tñ ē securior: qz sepe stricto fluxu cō/
 tingit distrūpi z tūc fit maior. **C** Abscindētia sūt garga/
 rismata vt patuit supra: vñ si mā ē cala decoctio rosaz lē
 tiū balaustriaz coziādroz cū modico cāphoze sistit fluxū
 Si frida: gargarisinata fiat cū vino decoctiois mirre oli
 bani vnicis zc. silt' odorare nigellaz torrefacta cū ligno
 aloes storace calamita añ. 3. i. nucismuscate nuciscupressi
 añ. 3. 5. **C** Ad idē valet pomū de laudano qd' ēt fit i feb.
 pestilēntiali. zc. laudani. 3. i. ligni aloes storacis calamite
 costi spice olibāi añ. 3. 5. nucismuscate nuciscupressi sādā
 race añ. 3. i. nigelle cinamoi gariofiloz añ. 3. ij. galle mus
 cate mirrhe añ. 3. 5. ambre. 3. i. musci gra. iij. vel. iij. pul
 uerizet puluerizanda: z cū aq' rosata z vino odorifero z
 modico cere fiat pomū. Itē ex maiori pte p'dicto: p' fit i/
 ri sacculus ad caput: cōiter tñ fit ex duplici parte milij z
 vna salis torrefacti ad ignē. **C** Si autē mā ēet cala pomū
 pueniēs. zc. sandaloz vtriusqz floz nenufaris z vio. boli
 armeni rosaz ru. añ. 3. ij. spodij. 3. 5. cāphoze gra. iij. cum
 mucillagine gūmi arabici vel semi. citonioz vel psilij cū
 aq' rosata cera z modico nucismuscate fiat pomuz: qd' ēt
 valet in febre adurēte sincopali z pestilēntiali. Itē corian
 drū masticatū aut cāphora retēta in ore sistit catarrū ca
 lidū. In frido v3 olibanū mirra z spica nardi i vtraqz cā
 valēt pille he retinēdo sub lingua qñ egervadit dormitū
 zc. se. portulace lactuce papa. albi cādi penidiy nucismuf
 cate añ. 3. i. olibani masticis liqritie rase añ. 3. 5. storacis
 calamite paz dragagati amili gūmi arabici se. citonioz
 añ. 3. i. infundā in aq' ro. z fiat pillule vt fabe de qb' te/
 neat tres vel quatuor sub lingua zc. Electuarium ad idē
 in causa frigida. zc. nucismuscate storacis calamite añ. 3.
 5. masticis olibani ligni aloes añ. 3. i. liquiri. passularum
 enucleataz añ. 3. i. cādi. 3. 5. ciamomi electi. 3. ij. cūchari
 liquefacti cū decoctione respiciēte pectus posita supra fi
 at electuarium de. 3. 5. Itē trasglutire tria grana thuris
 albi cōfert maxime in catarro grosso. que aut lambunt
 sunt sic succus de papa. z sic de alijs variādo s'm causaz.
C Quarta intētio consistit in administratione sex rerum
 nō nāliū. prohibeat ergo vinum oino z cibus diminuaf
 vitet inducentia nauseam: caueat quantum potest ab au
 stro z boreaz: sōn' super replonem silt' potus z magnus
 motus caueaf: z si contingat dormire: iaceat super latus
 capite bene cooperato z eleuato: cena sit nulla aut breuis
 vitet vaporosa aut alea zc. abstineat a coitu: comedat g'
 succū ordei farri auene spelte cū penidijs: aut aquā cice/
 ris z cicera fracta cū isto puluē. zc. liqritie rase. 3. 5. cina
 momi. 3. ij. cardamomi. 3. 5. croci macis añ. 3. i. fiat pul
 uis abstineaf a clamore z mltā loquela. **C** Clarificatio
 Pro cura catarrū s'm hodiernū modū z vsū ē itelligē/
 dū q' catarrus ē dispō q' hodiernis t'pibus cōis ē z gñā/
 liter eueniēs pluribus hoibus z mulierib' pncipaliter
 z p'cipue ex debilitate z superflua hūiditate cerebri acex
 eius mala complexionē v' plurimum frigida: licet ēt ca/
 lida qñqz pōt esse: cā eius dī enim catarrus diuersimode
 a diuersis. s. cōiter p'prie z magis p'prie. Cōiter dicitur p'
 omni fluxu humorū qualitercunqz facta a quocunqz mē
 bro ad quodcūqz membrum inferius siue descendat ad
 stōm siue ad pectus siue ad fauces siue ad nares siue ad
 alia membra. Magis proprie sumit solū p' defluxu hu
 morū a capite vel a cerebro ad pres pectoris vel pulmo
 nis: z nō ad alia mēbra vt prius diximus in pncipio cap
 itulū. Et si iste catarrus est acutus siue calidus z saluus
 p'seuerādo in eius defluxu v' p' m' pulmonē v' lacerat. z sic

ad p'fiz talē patientem pducit: z subsequēter ad ethica
 febrem. Est insuper catarr' quādoqz grossus: quādoqz
 subtilis: qñqz calidus acutus vel saluus: qñqz frigid' in
 lipid' vel acetosus. Generaf cōiter catarrus ex malo re
 gimie in cibo z potu: qñqz per viā cōgestionis in capite
 z quādoqz per viā defluxus ad ipm: ac ēt generatur ex
 superfluo coitu: ex quo cerebz maxime debilitaf: debi
 litas enim cerebri cū ei' mala p'plone est magna cā con
 gregationis m'arum in ipso z attractionis seu expulsio
 nis ipsaz ad ipsum que postea ad inferiora defluūt z de
 scendūt: vapores enim q' ad caput ascēdūt cū inueniunt
 cerebz z os capitis z pāniculos frigidos ibi p'gelatur
 z conuertuntur in guttas aqueas: deinde descēdūt sicut
 aqua que in olla ad ignē ebullit euaporādo ad coopro
 rium eius illud frigidū reperiēdo ibidē cōgelaf z ingros
 satur deinde cadit z descēdit in ollā: sic ergo p'cise euenit
 de catarro diuersificatur ēt catarrus siue iste defluxus q'
 p'cedit z initium h3 imediate a cerebro noibus alijs: nā
 quidā d' catarrus supradictis tribus modis. z d' corri
 ça vt superius diximus in pncipio capituli qñ possit hūi
 ditaz solū descendit a cerebro ad nares: z deinde eūatur
 siue sit calida siue frigida siue grossa siue subtilis: dicitur
 autem brachus vt diximus in pncipio capituli quādo
 talis humiditas solū descēdit ad fauces z palatuz p' col
 latoziū absqz eo q' descēdat inferius ad alia mēbra infe
 riora z spuitur existens v' plurimum zlegma subtile: z qñ
 q' grossum: licz ēt talis humiditas calida esse possit. bā
 chos enim grece idē est q' fauz latine. **C** Curaf g' catar
 rus s'm eius diuersitate z suaz cārum: a quibus proue
 nit cū suis p'rijs. nā si catarrus est calidus subtilis z acu
 tus siue saluus: z cū hoc etiam adfit mala p'plo calida ce
 rebri ordinato prius regimine cibi z pot' alteratio cū
 frigidis vt cū p'risana pane loto farre vel ēt si expedit cū
 pulla alterata cū cucurbita vel lactuca vt cū vino paruo
 z pontico bñ limphato z in pua quātitate assumpto: vñ
 vinum granatorum plus confert in casu p'dicto: z ulep
 violatū z rosatū cum aq' permixtū t'pibus p'gruis assu
 maf: z sit ēt aq' ordei cū queritur mitigatio fitis: z sit sem
 per cena minor in q'itate cibi z potus q' p'adiū: in his
 g'ialiter z in oibus catarrois z sic ēt generaliter oēs pa
 tiētes catarrū caueāt ne post cenā statim ad dormiēduz
 accedāt nisi ad minus trasactis duabus horis z vltra. z
 caput istoz semp' stet elenatū. ita q' nullatenus inclinet:
 z de die non dormiāt si est possibile ēt cūz omni ingenio
 insistendo: si de nocte ad sufficiētiā dormiūt. Et in catar
 ro p'dicto calido z acuto aer etiā alteref ad frigidū z fri
 cationes z exercitium temperatū z leue cōueniūt eis z
 v'eter lubricus teneaf saltē cūz clisteribus lenitiuis z al
 teratiuis ad frigidū: z ab accūtib' aie maxie contristāti
 bus sibi caueāt quātum possint: z vitēt coitum z replō/
 nē superflua z cibos calidos virtual' z via magna acu
 ta vel grossa z oēm potū z cibū anteqz prim' assumpt'
 sit cōplete digestus z eūatus a stōcho. Et si deflux' hūo
 rum z vaporum ad caput ab alio mēbro pueniat: illud
 tale mēbrū mūdificet z cōfortet z ad inferiora trahatur
 z caput cū stipticis ēt p'fortet: ne tales vapores recipiat.
 Et in primis sic ordinato regimine fiat lenitio vētris cūz
 sola cassia z māna distēperata cum aqua endiuie vel cū
 decoctione cōi recenti: deinde si dñū est in sanguine vel
 fierit dñūm alioz humorū sanguini cōmixtoz secure fi
 at floborhōmia ex vena cephalica dextri brachij i quāt
 tate z in eodez modo z ordine put superius dñū fuit: z
 in summula febrizum dicit: z subsequēter cū syrups di/
 gerētib' talē mām calidā z subtilē p'sequaf sicut cū syru
 po violato ac ēt cū rosato vel cū syrupo de papa. z maxi
 me cū mā est multe subtilitatis z acuitatis. z est hoc etiā
 cū vigilie adfunt supflue z syrupus ēt acerosus simplex
 non

non phibet eis: & aque q̄ ueniūt & q̄ debēt cū pdictis sy/ rups admisceri sunt. p̄ aqua simplex & pura & aqua endi/ nie & aq̄ lactuce & aq̄ portulace & psiles istis: imo ē p̄ se/ ipsas pdicte aque ueniūt: & si cū eis addat qd̄ modicuz aque de stichados melior opatio eride seq̄tur & decoctio nes ēt cū 4° semib⁹ frigidis radices endiuie & cicorice cū eaz solijs & semē lactuce & portulace ueniūt ēt sicut sy/ rupi pdicti & aque pdicte & odoramenta ex reb⁹ frigidis vt est ex rosis violis & flozib⁹ nenufaris & sandalis citri/ nis & silib⁹ istis ueniūt eis ēt pro digōne h⁹ mae calide & sicce & gargariſare aquā frigidā cuz modico oxymellis simplicis vel cū syrupo simplici acetoso silr̄ confert: & iu/ uat & syrupus mirtinus i hac mā ēt laudat. Ad quā eua/ cuadā cū digesta fuerit cōueniūt pillule auree seu pillule de reubarbaro pmixte cū tertia pte pillulaz aggregati/ uarū: vel ēt de per fe vel ēt cū eis licet permiscere pillulas cocias pro tertia pte quarū dosis ē vsq̄ ad. 3. j. in totum. **T**ē ueniūt oēs medicine solutiue que sunt dicte supe/ rius in cura sode calide & malaz cōplexionū depēdē: tūz a mā cholericā & subtili & modus assumptionis ipsaz & sp̄s: & qd̄ faciendū post ipsaz assumptionē: & cōditiones oēs quas expediri obseruare sunt pticulariter dicte supe/ rius: sed clariuz & latius dicent in sūmula nostra cap̄ de cura febris tertiane pure & febriz acutarū. ibi ergo recur/ re & pro clisterijs silr̄ que ueniūt ac ēt pro potib⁹ lauati/ nis iterādō pdictos syrupos & alia digestiua. & silr̄ medi/ cinas solutiuas fm̄ q̄ dispō exigit & requirit. Dec autē oia/ pūdētie medici derelinquo: & sic ulterius psequendo vt cura pficiat ad plenū h⁹ catarrhi calidi & subtilis. Lau/ datur ēt & uenit electuariū quodā seu loch descri/ ptuz a Mesue in suo antidotario qd̄ dī cōfectio seu loch de ye/ cur & sub isto noie ibi describitur: sed alio noie dī dyaco/ dion. Et sic ab aromatijs vocat qd̄ qdem loch p̄para/ tū reperitur: cuius dosis est vsq̄ ad. 3. iij. & non est elariū solutiū. & si de ipso assumat isfirmus mane & sero citius cura pficiet. & est mirabile loch ad phibēdū descēsū ca/ tarri subtilis & acuti. & ad ipsuz ingrossandū. & cū hoc ēt p̄uocat somnū: sicut conuenit in hac cura. o3 eniz istud electuariū in ore teneri diu vt cū sua uirtute euaporet ad caput. & si post cenā ēt de ipso sumatur efficacius ope/ rabitur & dyapapauer ēt: quod est electuariū non soluti/ uum positū a Nicolao in suo antidotario eodē modo idē operatur in casu pdicto. & sucharū rosa. per seipsum as/ sumptū vel cū dyagraganto permixtū & in ore retentum mirabilr̄ operat & confert multū. & syrupus de papauer post cenā assumptus cū aqua frigida phibet ēt descen/ sum catarrhi subtilis & calidi & somnū puocat q3 est iuu/ tiuus in eis: & lactuca post cibū assumpta nō in totū pro/ bibetur in istis. & laudat ēt post pdicta sacellario ista po/ sita sup caput in pte anteriori. R. rosarū corticū citri floz/ violarū flozū camomille nenufaris stichados mirti san/ dalozū albozū & rubeoz corticuz papaueris añ. pres eq̄/ les: fiat puluis subtilissimus. & exinde sacculus rotūdus in p̄ano lineo subtili & raro qui suffumigatus cū modico thure & sandaloz ammotis capillis cū forpibus appo/ natur ad caput in parte anteriori vt dictū est. & nō pro/ bibetur ēt sed cōuenit embrocatio ac ēt vaporatio facta p̄ncipalr̄ ad partem anteriore capitis cū decoctione rosa/ rū & mirti flozū camomille stichados corticū papaueris violis & flozibus nenufaris: & si addat ēt de lactuca erit magis ueniēs maxime cū mā sup̄stie caliditatis & sub/ tilitatis in capite dñatur. & si suffumigatus fiat ad nares & caput cū rosis & sandalis erit ueniens in catarro predi/ cto. **E**t si suspitio esset de descēsū huius catarrhi subtilis ad pulmonē & pectus: cū omni ingenio trahat ad nares ēt cū sternutatorijs leuibus & cū succo radicz bliis vel alleboro ro. albo si expedit vel cū attractione aque uio/

late & sanfuci. & in isto casu vētose ēt posite ad spatulas & ad nates ueniūt & laudant. & his remedijs & alijs simi/ libus istis perficitur hec cura catarrhi subtilis calidi & acu/ ti. **S**3 catarrus frigidus q̄ plus q̄ calidus gñalr̄ reperit in plurib⁹ hominib⁹ q̄nq3 subtilis & multum aquosus: & q̄nq3 grossus mucilaginosus seu viscosus curat ēt cū suis p̄ijs sicut dictū fuit sup̄ius de catarro calido & subtili. **E**t cura ei⁹ sic pficit ordinato p̄ regimine cibi & potus faci/ lis digōnis & boni nutrimenti redētis ad calidū & siccum: de qb⁹ cibis dicet in cura flegmatice febris: ac ēt ordina/ to regimine in alijs sex reb⁹ non nālib⁹. & maxime circa aerē qui non d3 ēe multe subtilitatis nec multe grossitiei nec frigidus nec calidus valde nec vētosus: ois eniz vē/ tus est nociuus oibus catarrois vt bozeas: & sic etiā au/ ster: sed ab humido aere est cauendū omnino. imo recti/ ficandus est si humidus esset & frigidus cū igne in came/ ra facto ex lignis quercus sarmentis iunipero mirro et lauro & cū suffumigijs factis in camera cum thure & mir/ rha nigella granis iuniperi & gallis cupzessi vel cū alte/ ro pdictoz: & p̄missa linitione ventris cū cassia vel cū mā/ na si mā talis catarrhi a qua vapores eleuatur & sumi: ac/ ēt ipse catarrus est frigidus & subtilis digerat cū ingros/ santibus eam pmixtis tñ cū calidis sicut cū syrupo de sti/ chados addito secū qd̄ modicū syrups mirtini vel syrups de papauere cuz aq̄ feniculi vel sanfuci: & si expedit plus addere de syrupo mirtino seu de papauere cū ipse catar/ rus est valde subtilis: fiat ēt cū his de qb⁹ dictū est su/ pra in catarro calido & subtili qb⁹sdam calidis additū ve/ decet & cōuenit. Sed q3 vtplm̄ catarrus iste q3 est aq̄us subtilis & frigidus originē h3 a materia flegmatica gros/ sa atq3 viscosa vel ex seipso multiplicat in capite ē visco/ sus & grossus: pro ip̄i⁹ digestionē requirit & est cōueniens solus syrupus de stichados addito modico mellis rosa/ ti collati. et q̄nq3 plus conuenit oximel simplex cū aliq̄ v̄ scofitas cū tali mā dñatur. et q̄nq3 immo multo plus con/ uenit oximel compositū quādoq3 soluz et q̄nq3 pmixtum cū aliquo predictoz. **E**t cū catarrus multū excedit i gros/ sitie et viscositate sup̄flua est licitū pertransire ad oximel scilicet. **E**t si est ēt nocuentū catarrhi pectori⁹ cōicet vn/ de supueniat tussis ex materia iā i pectore aggregata cū pdictis syrupis vel aliquo predictoz: est licitū pmiscere syrupsū primo de liquiritia. secūdo de v̄sopo et vltimo de/ p̄rassio. Si est expediens ad ipsum deuenire. et dosis cu/ iuscūq3 de pdictis syrupis est vsq̄ ad. 3. ij. q̄ limphari de/ bent cuz aqua feniculi vel sanfuci vel saluie siluestris seu cū aqua de stichados admixta secuz aqua capil. ven. vel vngule caballine. i. sarsare si nocuentū est in pectore cōi/ catū. **E**t subsequēter expedit talem mām iaz digestā eua/ cuare cū suis appropiatis et maxime cū pill. cocijs vel de yerapigra vel cū cassia et agarico et electuario ido h3 istā descriptionē et dosim. R. pulpe cassie. 3. i. electuarij indi. 3. i. agarici electi infusi in oximelle cōposito: et oili/ genter exp̄ssi vsq̄ ad. 3. i. 5. masticis salisgēme añ. 3. 5. distē/ perent cuz decoctione cōi addito sibi stichados sanfuco & nucemuscata: & gñaliter syrups decoctiones & aque: pil/ lule & medicine solutiue oēs conueniūt in hac cura q̄ cō/ ueniūt & recitate sunt supra in cura sode seu malarū com/ plexionū capitis & cerebri depēdētū a materia frigida & flegmatica illas & illos iterando quantū expedit: & po/ stea ponendo ēt tempora intermedia p̄pter longitudinē egritudinis solū stādo q̄nq3 cū regimine vire vsq̄ ad si/ nem cure: o3. n. hec mā paulatine digeri: & sic ēt paulati/ ne euarire: regimē autē & canones q̄ conueniūt & obseruari debēt cū digestiua medicamina seu solutiua sumunt: & la/ uatiū qd̄ uenit finita opatione pharmaci solutiui & clī/ stere ēt qd̄ succedere d3 eadē die de sero ante cenā vel añ/ prandiū in die sequenti de mane: hec oia sup̄radicta sunt

superius: sed diffuse multū dicent in scōa pncipali parte huius opis de febriz: ubi ergo recurre. **C**listeria infir per acuta z attractiva in pcessu cure multū laudant z cōveniūt: ac ē suppositoia acuta z attractiva: z qz ipsa superius posita sunt in cōra malarū cōplonū frigidarū cuz mā in corpore exītiū: ubi ergo ipsa notabis. fricationes aut aī cibū z exercitiū forte non tñ debilitans maximū affert iuamētū in hac cura z ventose silt z aer termarū multū laudat cū egritudo declinat z cōtinua pectinatio capitis maxime de mane z ante cibū z ipsi fricatio cum mātili seu sugatorio grosso z aspo ē suffumigato cū thure amotis capillis cuz forpicib? z non aliter est de his q ab auctorib? medicine laudant: z sic pueniūt z assumere omni mane vacuo stomacho p tres horas ad minus ante assumptionē cibi ad quātitatē castane de quodā electuario posito a Mesue in suo antidotario q dī dyamuscus seu de quodā alio dicto dyambra est valde pueniēs z pro paupib? eodē mō sumendo de electuario rorismari ni efficaciter opaf? multo fortius iuuat elariū dictū plī rīfarcoticon: z si fiat cū musco est vtilius z efficacī. z do sis est vsqz ad .z. iij. z idem efficit: z maxime i catarro frigidō z subtili elariū dictū dyaclybanū positū a Nicolao in suo antidotario: z supradicta electuaria oīa debēt diu in ore teneri vt effument z euaporent ad caput. Et si post ipsa vel aliqđ predictōz ēt sumat qd modicū vini potentis actualiter calidi maior vtilitas sequitur ex eis z granū vnū olibani in vice septē dieb? cōtinuis deglutitū ē sūme conueniēs: z fortassis est conueniens sumere duo vel tria grana eiusdē olibani pro singula vice z iuuat mastīcatio gariofiloz nucis muscate cubeborum piperis masticiā seu piperi vel corticuz caparis q sunt efficaciores in isto catarro. Et iuuat ēt gargarizare oximel cōpositū cuz aqua calida: sed meli? cū aqua feniculi vel sansuci z qñ qz oximel sgliticū cū mā ē multū grossa atqz viscosa eodē mō gargarizatū: z sternutatoria oīa z capipurgia dicta supius in cura malarū cōplonū frigidarū in cerebro et in neruis z nucha exītiū dependētū a mā ipsa mā digesta. z iam pluries eūata z non alr sumere conueniūt. z tu ipse ipsa diligētē aspicias z ad hāc curā illa reducas in tpe suo. Silt etiā facellationes z suffumigia z embrocationes z caput apponere sub aqs sulphureis vt ad dulcia balnea petrioli de senis: aut familia eis zc. z ēt cauteriū actuale qd est melius seu potentiale qd non sic terret infirmū super cōmissura coronalis: hec enim oīa cōferunt z curā perficiūt. z ipsa sunt particulariter dicta supius in cura sode frigide seu malarū complexionū cerebri dependētū a mā frigida z flegmatica: z in cura ēt egritudinuz frigidarum in neruis z nucha. illa ergo in memoria habear z eis vtaris in tempore opportuno cū discursu ratio/mis z recto iudicio estimatio. Et tyriaca antiq? multū eūa tionib? iā pmissis est fortiter iuuatiua sumēdo de ipsa vsqz ad .z. i. s. i vice z marie in tpiū fridiz: z cū egritudo declinat solū ad ipsa sumēdo semel i septimana. z qñ. sditū z gargarizatio aq vite iuamētū pstat ēt in isto catarro.

De debilitate visus.

Capl'm.

xxiij.

Anc sequitur de egritudinib? ortis a cerebro. z p de egritudinibus oculoz z p de debilitate visus. Et p pmittā aliqua carmina manifestantia succicte anathomā oculi q sup? Almasoria diffuse sunt tractata. vñ versus. Est intus sclerosus oculoz tunica p. Tūc hūoz est vitreus post cristallū aduenit alb?. Anterius tunica ponit aranea. Post hanc est vnea post cornea pellis apparet. Septima tunc sequitur q coniuictiua vocat. Secūda tñ post sclerosim z retina locat. Lāe igif primitiue debilitatis visus sunt q i hoc carmine cōtinent. Allea vina venus fabū fumus vētus z ignis. Hec nocēt oculis sed vigilare magis: z ita de

alija vt puluis z inspectio solis aut alteri? luminosi z inspectio maxime albi: qz albedo maxime disgregat visuz. z idē facit morari in loco tenebroso. qz otinēs imutat cōtentū ad suā crasim: aut plurimus vomitus cū frequenti bus vētosis: balneū post repletionē: z precipue capij cōstipatio vētris retētio ventositatū conatus egerēdi tristitia ira zc. dimissio p̄suetudinis vt pectinatiōis z fricationis capitis fumus argēti viui sua frigiditate z humiditate assidua comestio aneti sua acuitate z aceti sua frigiditate z caulii sui grossa fumositate z yreos sua aptione lactuce sui obtenebrositate lētis z opij suo stupore multū z vti portulaca z piscib? recētib? viscosis debilitāt gñando pānū in oculis. S; pp cās corporales hoc ptingit triplr eo qd aliquē minorāt aliquē corrūpūt aliquē destrūūt si cut sunt egritudines capitis reuma frenesis vertigo apānerui obticē: z ei? oppilatio aut qlibet 4° complexionuz tā simpliciu qz cōpositarū tam cū mā qz sine mā. Insuper debilitas visus puenire pōt ex humorib? z tunicis oculi male dispositis: aut ex vaporib? ascēdētib? a stomacho: aut ab alio mēbro inferiori. Et signa distinguētia sunt: nā si apparēt imagines ante oculos pupilla apparēte clara z mūda: z p tps durauerit vt p mediū annū vel sic coniecturaf qd puenit a stomacho: si aut pueniat a cerebro cōiter: non durat tāto tpe qn aggreget aquā. Itē nota qd cōtingit visum debilitari corrūpi aut minū pp indisponem spūs visibilis. nā si hic spūs sit mult? clar? z subtilis: res vñ de ppe bñ z silt a longē: si sit multus z grossus: tūc talis melius videt lōginq qz ppinqua pp luminis multitudinem spūm subtiliatis: z si ē videt aliqtr ppinqua z nō longinq. Si aut sit paucus z grossus: tūc longinq z propinq male videt. Et ex his pz qre aliq fatigis bene videt de die z versus noctē nihil vel parū vidēt z aliq ē. hoc nāqz ptingit pp variā indisponem humorū z oculoz z maxime spūs visibilis. Nā hoies ac ēt aialia sic bubones z noctue hūtia spūs visibiles paucos subtiles z de subtiles nō vidēt de die sed bñ de nocte. vbi aut spūs essent subtiles z fortes talia aialia vidēt de die: z de nocte sic murilegi. In bubonib? aut visus fortificat in nocte pp frigiditate nocti: z pp spūm vnionē qd nō ptingit in nocti lopis: qz eoz spūs vgtūt ad multā grossitiē q si vidēt aliqua iter de die: hoc est ex claritate seu lumine solis subtiliantis spūs. **C** Nūc trāseo ad breuia signa: si. n. ad sit debilitas visus ex hūiditate cerebri currēte ad oculos. tūc enim debilitas angef post comestione z nauseatiā facietatem oculi cōiter sunt rubei emittētes limpiditū indigestā spāliter post somnū. si ex siccitate alleviat post somnum z comestione: hora xō famis z in meridie angef: z tūc cōiter sentit pruritus: oculi apparēt sicci. z ita suo mō adaptent signa. si ex caliditate vel frigiditate acciderit debilitas visus. vbi xō pueniat a stomacho iter pollat z angef in facietate stomachi ad est eructatio. z sic de alijs signis nocumētū stomachi indicātib?. **C** Signa pnostica patent ex dictis. Cura pncipaliter consistit in duob? p in euitādo cās pmitivas debilitates visuz sic cauere a coitu superfluo a fumo zc. Scōdo aduertendū circa cās iteriores z hoc perficif pmo alterando malam cōplexionē: z deoppilādo vias. scōdo digerendo z euacuādo materiam peccatē. tertio ordinādo regimē sex rerū non nālū. qrtō corrigēdo peccatū organicationis si aliquid tale ad sit. vltimo pfortando oculos z spūs stomachū zc. sepe sunt cā huius. Prima intētio perficif cum medicinis calefacientibus infrigidātib? z humectātib? zc. Medicine calefacientes sunt pip mel cingiber muscus nux muscata cōdita cū melle sumpta p os. ex cōpositis multe adhibētur sicut dyagalāga. phibens ascēsum vaporū ad caput. z sic de alijs vt infra patebit. **C** Infrigidātes sunt aqua ro. albumen oīi decoctio portu. z lactuce succus grana. et so/

lauri zc. desiccates turia olibanu zc. dicēda in cap de la/ chymis. **C**Humectates sunt albumē oui lac mulieris ꝑ cipue lactatis puellā cādi. mucilago se. citonioꝝ aut de/ coctio maluay violay zc. **M**edicine de oppilates z ꝑ q̄ ad extra sunt: sic succ^o feniculi aut aq̄ eius. vñ Aui. 3° ter/ tij tanq̄ magis iuuatiuū in ꝑfortatione visus docet oi ho/ ra colliriū feniculi appropinari ab extra. v3 semē nouuz feniculi: antiquat aut aliquo mō adurit humores nisi cū ligritia z ꝑcharo rectificet. **S**c̄da intētio ꝑficif cū dige/ rētibz eūantibz z resolutibz ꝑro digestiuis recurre supra variando ea fm cās addendo semper aliqd qd̄ du/ cat virtutē medicinay ad oculos vel ad aliud mēbzū qd̄ fuerit cā h^o. **S**yrupus tñ ad humores frigidos capiꝝ de clinantes ad oculos fit iste. ꝑ. betonice rute celidonie eu/ fragie enule leuistici pulegij camedreos rozismarini ori/ gani folioꝝ lauri saluie ꝑsopi ligritie gariofilate añ. **M**. i. polipodij elebori nigri añ. **M**. 5. semis ameos anisi ane/ ti petrosilij lactuce añ. **M**. 5. feniculi fileris montani añ. 3. ij. rosarū floꝝ boraginis camomille ana. 3. 5. his deco/ ctis syrupiceꝝ decoctio cū melle zc. **E**ūantia sunt du/ plicia vñ z particularia vt ꝑz discurredo per spēs sloba/ thomie z solutionis vētris ꝑncipalr tamē eūantia ab ocu/ lis est vera Salieni q̄ diuersas passiones capitis purgan/ do stōm emendat. **C**Ad idē valet vera Cōstantini maxi/ me oppilatione exite in neruo obico oculo extra appa/ rente sano. **A**d idē pillule lucis. **A**d idēz pillule Nicolai sine qbus esse nolo. **A**d idem pillule auree eiusdē maxi/ me in mā calida. **C**In frigida aut quod sepe ꝑtingit pur/ getur cū. 3. i. pillularū cociarū maxime si mā fuerit subri/ lis si grossa cū. 3. i. pillularū fetidaruz vel de agarico. **S**i melācholia fuerit in cā def dyaboziginatū aut vera ruf/ si acuta cū lapide laꝑuli aut cū lapide armeno abluto. do/ sis fit fm quantitatē materie z fortitudinem virtutis. **S**i aut pueniat a diuersis humoribz ꝑ pillule mirabiles cōue/ niunt vt. ꝑ. aloes boni galbani añ. 3. i. pulueris ꝑrepi/ gre. 3. ij. anisi masticis añ. 3. i. fiant pillule z dentur tres ꝑ vice bis vel semel in hebdomada z sequētē die vtatur ry/ riaca vel mirabolanis conditis. **I**tem vtatur puluere de/ scripto in fine capi. de paraleſi in cibis. **U**bi aut velles di/ gerere z eūare simul. ꝑ. radicu feni. petrosilij peonie añ. **M**. 5. eufragie saluie celidonie lauandule thimi berbe/ ne camedreos añ. **M**. i. scolopēdrie cicoree capil. ven. ca/ momille añ. **M**. 5. seminū anisi carui floꝝ anthos añ. 3. i. cinamomi maiorane floꝝ boraginis añ. 3. 5. ligritie parū decoquāt in lib. iij. aq̄ de qua sumat oi mane. 3. iij. vel iij. resoluētia fiāt ex sarcocola z succo feni. **E**t si tu vis ex/ trahere humiditatē ab oculis fiat cū sale armoniaco aut adorādo cepas aut comedēdo sinapim. **C**Pro 3° intētio ne ꝑ circa cibū vtatur potu facto de buglosa bozagine se/ niculo nouo sumitatibz vticarū iuuenuz saluia eufragia faciēdo ferculū ex qbusdā eoꝝ cū brodio gallinarū iuue/ nū faxianoꝝ vel ꝑdicū viter vina noua porros allea car/ nes bouinas ceruinās lacticinia oua dura. **C**In vigilia z somno fit mediocritas fit in letitia z motu añ cibū. post ho cibū fit in qete: a coitu totaliter abstineat aer habita/ tionis fit tēperatus nō min^o lucidus nec tenebrosus vtaf sepe lotionibz ꝑedū ꝑcipue ante cenā cuz decoctione ca/ momille edere terrestris z feniculi ꝑuocet bñficiū vētris oi die caueat a frigiditate ꝑedū z retentione ventositatū z sic de alijs. **C**Quarta intentio ꝑficif cū diuersis fm variationē egritudinis cōpositionalis: naz aliqñ oculis accidit egritudo i situ vt toruositas. aliqñ versus finis: aliqñ ecōrra: z tunc res vident oblique: z si torqueantur aut supius aut inferius vna res vñ due: qz magna ꝑs ꝑu/ pille cooperitur: vñ tūc simulachrū ad cristallinā non ia/ ctatur nisi ꝑ quandā inūdationē. **S**i ergo ꝑtingat ab hu/ miditate iniiciat in oculis succ^o folioꝝ oliue depuratus

purget sepe cap z castoreū mixtū cū vino nā exiccat hūi/ ditates cerebri z neruoꝝ: si ex eo liniaf caput aspiciat ꝑu/ er lumen vel speculū vel ad rem rubeā positā in opposi/ to strabositatis z si non curaf in pueritia non amplius ē via si ex siccitate humectet corus cū comestione lactis z brodio carniū vngaf pars egra oleo camomellino z vio/ laceo simul mixtis vtaf electuarijs resumptiuis vt dya/ gragate zc. si a melia curetur vt spasmus. **S**c̄do aduenit alia egritudo que dī eminentia oculoꝝ accedēs aut ꝑ ꝑre/ pletionē nimia aut ꝑ ꝑventositatē ipellētē aut ꝑ ꝑmollifi/ cationē z paraleſim aut ꝑ ꝑpter nimia clamorē aut ex co/ natu assellationis: z tūc si eminentia sit ꝑua abstineat a ci/ bo z potu z iaceat resupinus colliricētur oculi aqua ro. mixta cū corticibz thuris si sit magna stometur si ꝑricula ria pueniūt: sc̄do purget cū pillis cocijs. ꝑmissis tñ dige/ stiuis appropriatis. 3° ventositet in spatulis: quarto somē/ tentur oculi cū aqua decoctionis gallay sumach/ cis balauſtiarū zc. vel emplēnt ex farina fabarū thure z puluere ossiū dactiloꝝ cū albumine ouoꝝ. **C**Et si ocu/ li eēt ꝑfundi. aut ex febre aut ex tristitia aut vigilia zc. curet cū humectantibus z fomentatione aque dulcis. de alijs egritudinibus cōpositionalibz dicef infra. **C**Quin/ ta intētio complet cū confortantibz z depurantibus ocu/ los z spūs. aer enim tēperatus cib^o z potus humidus co/ lores medij declinantes versus nigrū vt viridis z aꝑuri/ nus color intueri speculū z aquā claraz: comedere aialia rapinosa z forbitiones iuriū ipsoꝝ recipe vapores aq̄ de coctionis feniculi aut ruthe aut herbe adil. i. yue musca/ te z fm aliquos eufragie qd̄ nō credif vñee gūmi ꝑruue si fiat ex his colliriū succus oꝑimi fluuialis z betonica oi mō administrata gūma salicis succus ꝑraſij cū melle co/ ralus albus adustus: cinis vesꝑilionis z mltā ꝑsilia sim/ plicia ꝑferunt visui. depurātia spūs sunt velur. ꝑ. eufra/ gie. 3. ij. se. fenicu. 3. 5. macis cubebe cinamomi añ. 3. i. ꝑi/ peris lōgi gariofiloꝝ añ. 3. 5. mellis dispumati li. i. succi fe/ ni. cocti z depurati. succi celidonie eodē mō ꝑparati. añ. 3. 5. coquant cū melle lēto igne. z cū eo spēs ꝑdicte ꝑficiā/ tur. z reseruent in vase vitreato: de quo sumat ad q̄siratē castanee vel nucis d̄ mane ieiuno stomacho ꝑ tres horas ante cibū purgationibus ꝑcedentibus. **C**Ad idē v3 col/ liriū Hypo. faciēs vidē stellas i meridie vt. ꝑ. fellis galli fellis anguile felis leporis añ. ꝑtē vñ succi feniculi alo/ es añ. partē mediā cāphoze ꝑay cū aqua feniculi fiat col/ liriū. z si placet adde modicū mellis z iniiciatur in ocu/ lis. **C**Ad idem. ꝑ. aque feniculi rute apij berbene bero/ nice agrimonie sanamunde. i. gariofilate pimpinelle eu/ fragie saluie ana. partes equales ifundātur in vna ꝑue/ ri cū aliqbus granis ꝑiperis z cū. 3. iij. mellis z aceti. 3. i. collent per pānū rubeū mane z sero de eo parum inice/ in oculis. v3. n. ꝑ oēm distemperantiā visus z sanat infra xl. dies. **C**Aqua spālis ab extra. ꝑ. feniculi rute eufra/ gie berbene tormentile betonice rosay endinie siluestris rostri porcini gallitrici sepie pimpinelle celidonie peonie folioꝝ vitis apij caprifoliy agrimonie añ. ꝑtes eq̄les ꝑi/ ma die trite ponant in vino albo. sc̄da die ponātur in vñ na pueri. tertia in lacte mulieris. quarta in melle deinde ponātur in alēbico. z reseruetur qd̄ exibat valet senibus z iuuenibz noctilopis catarraticis. z oi debilitati visus. **A**d idē v3 hec aq̄. ꝑ. tormentile eufragie celidonie feni. berbene virge pastoris pentafilon millefolij ꝑsopi pedis corui agrimonie edere muralis apij sanamūde. i. gariofi/ late pipinelle rosay pedis colūbi añ. ꝑtes eq̄les i bona q̄s/ tirate z ablute z ꝑstare infundant ꝑ die z noctez in vino albo: deide ponant in alēbico z distillent vt aqua ro. cuz lento igne. z ꝑmus liquor erit argēteus. sc̄cus aureus. tertius q̄si balsamus. alijs duobus ꝑciosior z in diuersis amplius reponant z vsui reseruent. **A**b intra aliqua ap/

proximentur & pmo in forma pulueris vt. R. mirabo. ci
tri. chebuloy se. maratri leuistici floz rute celidonie añ.
3. i. cardamomi. 3. vij. pulueriçetur. & si vis addat çucha
ri albi ad pondus ouum. & da añ cibũ & post cibũ i quãti
rate semicoclearis. ¶ Ad idẽ vt senex videat vsq; in finẽ
vite. & est phibẽs tres humores aggregari i corpore & re
mouens oẽm putredinẽ ozis. R. ameos piretri añ. 3. i. ci
namomi. 3. i. pullegij ysopi añ. 3. 5. fileris montani mara
tri anisi carui maiorane cardamomi çinçib. mirabolano
rum chebuloy & indoy añ. 3. ij. pulueriçent. ¶ Electua
rium ad idẽ. & si quasi vistus fuerit amissus. R. semi. feni
cu. lib. i. fileris montani. 3. iij. camedreos radicis celido
nie añ. 3. ij. apij. petrosilij añ. 3. i. pulueriça & pñice cũ mel
le cocto dispumato: da mane & sero. 3. 5. vel circa qz vltra
dicta stomachũ pfortat mũdificat renes & oẽm vefosita
tẽ expellit. ¶ Ad idẽ singulariter efficaciter & mirifice
valet elariuz humain descriptũ a Mesue in cap de egri
tudinibus oculoz. ¶ Si pueniat a stomacho humido
digerat cũ oxymelle squillitico vel cõposito cũ aqua de
coctionis ysopi zc. purget sepe cũ pillis stomaticis Me
sue vel Alkindi vel cũ yerapigra premiffis tñ digestinis
appropriatis deinde pfortet stomachus cũ pfectionibus
appropriatis vt cũ aromatico ro. dyagalanga rosata no
uela zc. ¶ Si a corde curet cũ dicẽdis in cap de cardia
ca passione vt cum dyamargariton letitia Salieni dyan
thos zc. ¶ Si ab alio mẽbro primo digerat mã si peccat in
eo. secũdo euacuat sicut dictũ est. tercio confortet euz ap
propriatis. alia multa in diuersis formis approximatur
vt p3 in antidotarijs. sed ista sufficiant.

De obralmia.

Capitulum.

xxxiiiij.

Obralmia vera est apa calm essentialr vel ac
cidentestr in coniunctiua oculi qd fieri pot de
oi humore: s; vt plurimum fiat ex sanguine: &
sunt tũc signa dolor timor & pulsatio vene ap
paret in oculis limpitudine claudit palpebras
in somno: oculi sunt graues & rubei etas regio rps añi i
dicat de replone sanguinis & sic de alijs: & si ex fstate e tu
mor mĩa limpido albedo vicit ruozẽ adest grauitas
& dolor remissus: inflatio tñ est magna q cũ tãgitur cedit
mĩtrudo lachrymaz cũ lippa indigesta adest habitudo
humida regimẽ etas zc. cõueniũt in flegmaç dñio. Si ex
chola signa sunt opposita si ex melãcholia qd raro pñin
git pua vñ nĩ adest inflatio limpitudine aut lachryma. Ad
est tñ obscuritas faciei cũ extenuatione corpis & cũ qdaz
grauedine dolorosa. Si a stõcho scif ex nausea vñ ab alio
nocumẽto ipsius: si ex vefositate est ibi tensio & grauedo
mediocris. Itẽ si sit ex pte extrinseca: tunc est cũ grauedi
ne illius ptis: si aut fiat a partib; intrinsecis: tũc est cũ le
sione earũ. ¶ Obralmia nõ vera solũ cãtur ab extrinse
cis: vt ex fumo vñ puluere zc. & cõiter & sine fluxu humo
rum ad oculos: s; solũ rarificata humiditate eozuz occu
pat maiorẽ locũ sic q; apparet apa qd curat remouendo
cãm extrinsecã. ¶ Signa pnostica: cũ limpitudine e aquo
saz subtilis obralmia est in pncipio cũ ispissat & dealba
tur est in augmẽto: cũ aut limpitudine ispissata claudit pal
pebras est in statu & cũ diminuit est declinatio. Itẽ limpi
tudo habẽs frusta parua est mala: veterior tñ e antiqua
ta in qua nõ profunt medicamina: qz significat humores
corruptũ inuiscatũ in tunicis corrupere nutrimentũ: aut
q; vene intrinsece administrat. Itẽ dolor acutissimis idi
cans de ruptura cornee aut corrosione timẽdus est. Itẽz
obralmia h̄yemis cũ alijs pueniẽtib; in frigiditate tar
dius venit & recedit ppter clausiõẽ poroz: oppositũ cõ
tingit in estate. Itẽ magni oculi citius incurrunt obralmiã
pua: qz eis plures humiditates & plures supfluitates de
legant ex eo qd vie sunt latiores. Itẽ plus aduenit i pue
ritia pp pueroz gulositatẽ & molliciẽ. Itẽ plus in vere p

pter sui calitatẽ & humiditatẽ dissoluunt humores cõge
lati in h̄yeme. Itẽ non negligat cura: qz reliquias dimi
tit sicut pãnum telaz zc. ¶ Pro cura erũt due intẽtiones
pncipales alias secundarias includẽtes. Prima est extra
ctio materiei exuberãtis digerẽdo si expedit & ordinãdo
regimen sex rerũ non nãliũ. Secũda est phibitio cursus
materierũ ad oculũ diuertẽdo ipsas: & aliqua accidentia
corrigẽdo. digerat ergo mã si dolor non sit intẽssimũs:
qz si fuerit intẽssimũs non expectat digestio: vnde si mã
e flegmatica digerat sicut decet vt patuit supra: addatur
tñ in syrupo aq decoctionis vñ aqua distillata harum sex
herbaz cõiunctim vñ diuisz portantiã virtutes digestio
rum & solutiõz ad oculos & cõferentiã a proprietate &
sunt berbena feniculus eufrasia filer montan; celidonia
ruta: digesta mã trãseas ad secũdã intẽtionẽ. Si ergo san
guis fuerit in cap; cõpẽnt flobothomia de ramo cephal
ce manus opposites: si virtus etas zc. pñenserint: si nõ sca
rificetur in spatulis: & hoc est verũ de flobothomia vbi i
corpore sit magna plectozia: & mã sit in fluxu qz ipsa flu
xa zc. sufficit eũare mãm peccantẽ: & tunc flobothomare
tur de cephalica eiusdẽ ptis: deinde si non curat: purget
cũ hac decoctione. R. mãne tamarindoz añ. 3. i. 5. dissol
uantur cũ. 3. v. aque decoctionis prunoz & detur in au
roza. ¶ Si mã cholericã purgetur cũ ista potione. R. mi
rabolanorum citrinoy. 3. i. prunoy damascenozũ nume
ro. xv. bulliant in lib. i. aque vsq; ad consumptionem me
dietatis: & in collatura illius dissoluatur. 3. i. 5. tamarin
dorum aut infundant in. 3. v. aque calẽ decoctionis pru
nozũ. 3. i. 5. reubarbari pparati & stet p horas. xij. dein
de colet & cũ. 3. ij. syrupo ro. vel nenufariani fiet potio: aut
dissoluat in dicta decoctione mãne & tamarindoy & fiat
potio. ¶ Si flegma peccauerit purget cum. 3. i. pillulaz
cociarũ vñ cum yerapigra Salieni vel cũ puluere de tur
bith isto. R. çuchari albi. 3. ij. turbith boni. 3. x. çinçiber.
3. ij. puluerizent: cõiter datur. 3. ij. cuz aqua decoctionis
senicũ vel prunoy. Si fiat ex melia purgetur cum. 3. i. pil
lularum de lapidẽ lazuli aut aliarũ conueniẽtiũ vel cum
hac decoctione. Recipe mirabolanozũ indozũ. 3. i.
sene epithimi ana. 3. ij. ro. 3. 5. bulliant in. 3. x. aque vsq;
ad psumptionẽ tertie partis & collature illi addat. 3. i. 5.
syrupi vio. & syrupo de fumo terre & fiat potio. ¶ De lex
tõ rebus non nãlibus dicetur in cõpẽdio nostro de regi
mine sanitatis: & tu pro pte adapta fm materiã peccantẽ.
Primo ergo diminuatũr sũma cibi & potus vitando va
porosa: & si sanguis peccet sint pauci nutrimenti laudabi
lis tamẽ sicut olera zc. ¶ Item cibi sint frigidĩ actualr &
potentialr: & conditi cuz vino granatorũ vñ aggregata: nõ
cenet si est possibile: & si non salr leuiter da semper post
cibũ coriandrum pparatum viter vinum & carnes maxi
me in pñ. ¶ Si materia sit frigida cibetur vitellis ouo
rum cũ mica panis: bibat aquam cicerum & ordei: ydro
mel eẽ conuenit: & post cibuz vtatur pirris & citonijs as
fatis. sit tñ vter lubricus: & si non naturalr fiat lubricus
cũ clisterijs aut suppositoio cõueniẽti. Nã in oculis pa
tientẽ a dyaria accipi: bonũ. vt inquit Hypo. aforismozũ
sexta: stet in loco obscuro tuto a fumo & puluere: & ab oi
nocumẽto extrinseco nõ dormiat de die teneat caput ele
uatũ: meq; sit aliqd qd stringat collũ stet quietus sine agi
tatione corporali viter coitũ zc. Secũda istẽtio pmo pficit
cũ fricationibus extremarũ ligaturis dolorosis vento
sando in spatulis clisterizãdo & scarificando cartilaginez
auriũ qd valde pñert in oi fluxu humoz ad oculos cũ ca
pipurgijs. & sic de alijs positis supra. Pro alteratiõẽ ma
terie obralmie nota q medicinarũ oculi alique alterant
ad frigiditatem vt succus solatri virge pastoris & endiuie
mucilago psilij aqua ro. zc. Alique ad calm vt nur mu
scata piper acozũ celidonia zc. Aliq; pstringũt: vt myr

pha crocus rosa ꝛc. Alique liniūt vt lac albumē oui mī
cilago psilij ꝛc. Alique exiccant vt tutia antimonium cli
mia ꝛc. Alique maturāt sicut aqua decoctionis fenugre
ci seminis lini ꝛc. Alique resolūit vt sarcocola aq̄ senicu
li ꝛc. Alique stupefaciūt vt papauer succus pomoy mā
dragoze ꝛc. **CS** ꝑricularius descēdēdo ad curam dico
ꝑ lz repcussiuā cōpetant in ꝑn: non tñ quecūq̄ lz medio
cria z mitigatiua dolois. In augmento ꝛo z statu cōpe
tunt ꝑrim resolūtiua z ꝑtim repcussiuā: z nunq̄z matura
tiua: qz sanies roderet tunicas. In declinatione ꝛo sola
resolūtiua cōpetūt: simplicia ergo ꝑueniētia in ꝑn^o obtal
mie cale ꝑcipue sunt duo. **Prīmū** albumē oui bñ agita
tum distillādo cū pēna vnā guttā aut duas aut tres vna
vice in oculis. **Scđm** est lac mulieris. **CS** **Cōposita** ꝛo in
ter alia sunt tria. **Prīmū**. ꝛ. aq̄ ro. 3. i. albumē vnus oui
ꝛquassent sil. **Scđm**. ꝛ. mucilagis cironioꝝ vel psilij. 3.
ij. albuminis vni^o oui agitati z dispumati: lacj mulieris
puellam lactātis. 3. iij. misce. z si in ꝑn^o eēt magnus dolor
addat de mucilage aq̄ decoctionis seminis papaueris.
z si intēssimus fuerit dolor addat gra. ij. opij. z cottū in
sufum in eo supponat sepe z remouēdo ne exicet. **Ter
tīū** cōter dcfi colliriū. ꝑ. xpi. ꝛ. ceru. lote. 3. i. gūmi arabi
ci. 3. 5. draza. 3. i. opij. 3. 5. terant subtilr misce cū albumi
ne ouoy ouoy ꝛquassatoꝝ z fiat colliriū. **CS** **Sed nota** ꝑ
nunq̄z aliqd actu intēse frigidū ponat in oculis nisi do
lor necessitare: qz mām ingrossaret z poros clauderet si
milt nec actu intēse calm: qz spūs resolveret: lz sp̄ sit tepi
dū aut tpeate frigidū. **CS** **Si autē** obtalmia fieret a ꝑtibus
extrinsecis aut a gingiua mīe ꝛc. apporximādo hoc frō
ti ꝑfert. ꝛ. acatie sanguinis draconis añ. 3. i. bolli armeni
3. iij. puluericent z incorporent cū albumine ouoy. **Q**. ne
ꝛo ꝑueniūt in augmēto z statu obtalmie calide simplex
est lac mulieris cū recēter est mulctū. nā abstergit mūdī/
ficat dolore mitigat: z aliquatr repcurit. **C** **Cōposita** sūt
tria. ꝛ. mucilaginu drazagātū z feminis fenugreci añ. 3.
ij. lactis mulieris. 3. 5. colliriēnt oculi. **Scđz**. ꝛ. sarcoco
le infuse i lacte asine drazagātū opij añ. 3. 5. ceruse lote. 3.
5. puluericāda subtilr puluericent z cū aqua pluuiāli in
corporent: q̄ aq̄ pluuiālis in oibus passionibus oculoy
ꝑfert. z cū vis vti isto: distēperet vna pars cū lacte mulie
ris. **C** **Tertiū**. ꝛ. cāphoze bñ puluericent tutie ꝑparate
añ. 3. i. aque ro. 3. i. ligni aloes. 3. 5. misce. z valet et ꝑ ru
bozem oculoy. In declinatione valet spongia infusa in
aqua decoctionis camomille z melliloti que exp̄ssa sup
oculo ponat. **C** **Ad idē** colliriū albū. ꝛ. ceruse ablute. 3.
x. sarcocole. 3. iij. amidi. 3. ij. drazagā. 3. i. opij parū hec ꝑi
stata incorporet cū aqua ro. z sic fiat magdaleon. z cum
vis vti distēperet pars cum lacte mulieris. In ꝑn^o obtal
mie frigide. ꝛ. rosarū rubeay floꝝ camomille añ. 3. 5. fi
at sacculus z infundat in vino actualr frido z expressus
ponat sup oculo. **Ad idē**. ꝛ. acatie myrrhe añ. 3. i. masti
cis olibani añ. 3. 5. puluericent z cū albumine oui incorpo
rent. **C** **In augmēto z statu**. ꝛ. mucilaginu gūmi arabi
ci fenugreci añ. 3. ij. sarcocole infuse in lacte mulieris spice
nardi myrrhe cinamomi castorei aloes puluericatorum
subtilissime fiat colliriū. In declinatione ꝛo ponat eger i
balneo. **3**re spongia ifusa in aq̄ decoctionis camomille z
melliloti multū cōfert. **C** **Ad idē**. ꝛ. sarcocole. 3. x. ligni
aloes añ. 3. ij. spume maris croci añ. 3. i. succi celidonie. 3.
ij. terant terēda z bulliāt cū vino albo z aqua ro. postea
collet z ꝑs subtilis ponat in oculo z suba grossa desup.
z hoc ꝑcipue cōfert qñ flegma ē in causa. **U**bi ꝛo a me
lanchoia. ꝛ. sene epithimi rute celidonie añ. 3. i. farine
fenugreci z ozdei añ. 3. 5. aloes myrrhe spume maris añ.
3. ij. vini albi aq̄ ro. añ. 3. ij. bulliāt isumul. z de liqdo ꝑo
nat in oculo. z de suba grossa ponat desup. **Ad idē** va
let vinum albū purum: qz mām grossam dissoluit: vnde

Hypo. sexta afor. Dolores oculoy meri potio ꝛc. **CS**
ꝛo obtalmia ꝑueniat ex vērositate embrocationes bal
nea vaporations z empla ꝑferunt z feniculus oimodo
administrat^o maxie si calefiat sup tegula z fiat sacculus
ꝑ se aut cuz alijs resolūtiuis z floze camomille ꝛc. multo
plus opaf q̄ in alio casu. **CS** **Si a stōcho** vel ab alio mē
bro purget z confortet vt supra. **E**x his ꝑz correctio acci
dentiū z maxime doloris plus infestātis. **C**ōe tamē seda
tiuoz doloris fit ex pomis coctis in igne per se aut simul
cum vitellis ouoy ꝛc. **C** **Aduertēdū** ꝑ obtalmia est du
plex vt dictus est: vera z talis est apa ꝑuueniens in vno
de ꝑaniculis qui dicif cōiūctiua z alia est non vera que
non est ꝑroprie cū apostemate oculi: sed cū conturbatio
ne ipsius z rep̄one venarū in eo. z talis vt plurimū acci
dit a causa ꝑrimitiua: lz ex ipsa cā ꝑrimitiua quādoq̄ suc
cedat etiā cā antecedens: lz obtalmia vera vt plurimū
fiat a materia calā cholericā vel sanguinea tamē licet ra
ro fieri pōt etiam a materia melācholica vel flegmatica:
z a vērositate similr. **C** **Tunicas** enim oculoy raro ꝑer
transit materia grossa sicut est mām melancholica vel fleg
matica ꝑrout dictū est et de apostematis ꝑaniculoy ce
rebri: z dicitur inferius de vera pleuresi: non enim fit in
pleura verum apostema nisi a subtili cholā vel a sangui
ne subtilissimo. z hoc euenit ꝑpter densitatē ipsius ꝑan
niculi in quē mām grossa imbibi vel intrare non pōt. **E**t fit
obtalmia vt plurimū ꝑ viāz defluxus ab alio mēbro: z
sic et vt plurimū habet periodū z ꝑaroxīsum scđm effu
sionem materie ad ipsū oculū: z quādoq̄ etiā ꝑ viāz
congestionis causatur. **C**uratur autē cōturbatio oculi seu
obtalmia non vera ꝑmo cum abscissione cause a qua de
pendet: z si fit extrinseca ꝑrimitiua vt calitas solis vl' ignis
illa facilt remouetur ꝑhibendo talem patientē ne mo
ram cōtrahat iuxta solē vel ꝑrope ignē vel iuxta alia lo
ca in qbus caliditas dñetur: z quies z somnus lz mora i
loco obscuro z recenti. In hac cura multū cōuenit z die/
ta tenuis tendēs ad frigidum vt panis lotus ꝑtisana vel
poma cocta: z ꝑhibitiō vini z clisteria lenitiua: imo etiā
medicina lenitiua facta ex pulpa cassie fistule vel ex mā
na z tamarindis multū ꝑuenit in hac cura z sic vtleri
mū eā ꝑficiūt. **E**t si expedit ꝑost supradicta emulsiō lactis
mulieris in oculo z ipsius someratio cū aqua ro. vl' lacte
cum albumine oui z medulla pomi dulcis in furno vel
igne decocti aspsa cū lacte vel cū aq̄ ro. **E**t ipsa ē medu
la ꝑ se sola z panis lotus in aq̄ z farina ozdei cū lacte ꝑer
mixta z aq̄ ro. oculo apporximata in ꝑn^o z augmento vt
plurimū sanant cōturbationē oculi seu obtalmiā nō verā
ꝑueniētē a cā calida: ꝑmissō tñ semp regimine supradi
cto. z silr ꝑmissō lenitino ex cassia vel māna. **A** localib^o
ꝛo est oino cauēdū nisi ꝑcedat ad hoc saltē eūatio mino
ratiua vel lenitiua z regimen supradictū z vērose cū sca
rificatione vel sine fm exuberantiā vel paucitatē sangui
nis z fricationes z ligature q̄ plurimū ꝑueniūt z laudā
tur in hac cura. **E**t si sanguis in toto corpore vel in capite
dominat vel alij humores admixti cū eo ad flobothomā
dū accelerare debemus ex vena cephalica vel cōi: z vēro
sas in spatulis cū scarificatione debem^o apponere: ꝑmiss
sa tñ vl' eūone seu flobothomia: qz maximū afferunt iu
uamentū. **C** **Et si cholericus humor absq̄ sanguine dñā**
tur in oculo z in corpore toto ꝑostponat flobomia: z ꝑmit
tat lenitio vētris seu minoratio aliq̄lis z intēdat digōni
illius humoris z ipsius eūoni cum syrupis digestiuis z
aquis z cuz solutiuis appropriatis dictis supius in cura
male cōꝑlonis calide cerebri depēdētis ab humore cho
lerico: lz latinus dicēdis in sūmula nra in cura febris ter
tiane pure. ibi q̄ ꝑio ipsis recurat z ꝑio alijs et alterati
uis epithimātibus z iulep. **N**ā sepe ꝑueniūt in hac cura
z localia q̄ ꝑueniūt sunt dicta superius in isto cap. q̄ fue
Prac. Loco. **D 3**

runt appropriata a turbationi seu nō vere obtalmie puenienti a sanguine: de alijs aut eligant frigidiora sicut humor cholericus est magis acutus et calis ipso sanguine cum derelinquitur a natura. Et in statu predictae turbationis seu obtalmie aliqui resolutiva permiscant cum predictis repcussivis ut decoctio fenugreci cum aqua rose, vel aqua feniculi seu celidoniae permixta cum lacte. Et in declinatione sola decoctio fenugreci vel sola aqua feniculi permixta cum modico zucchero vtp̄m p̄ficiat hanc curam. **C** Est ulterius memorandū quod pillule lucis posite a Mesue in suo antidotario. Et pillule auree posite a Nicolao: quāvis dosis et cuiuslibet ipsarū est vsq; ad. ℞. iij. s. multū pueniūt et p̄ferūt ḡraliter in omnibus passionibus oculorum dep̄dētibus a materia mixta ex calida materia frigida: calida t̄m p̄domināte: et iō in cura cuiuslibet obtalmie cōueniūt digesta maximo et vsus ipsarū pro p̄seruatione dispositionis oculorum et vsus sume ab auctoibus laudat. Quid si cōturbatio oculorum seu talis obtalmia nō vera a causa frigida causetur: et si sit a causa extrinseca et a frigiditate aeris abscondatur ut decet: et cum suis p̄iis medicis. p̄ ordinando dietarū in p̄n̄ tenuerit subsequēter ipsam aliquantū grossando: vnum et in p̄n̄ p̄hibendo: et subsequēter ip̄m limphaturū assumat. Et fricationes ligature atq; v̄tose multū in hac cura pueniūt et somnus t̄patus et p̄hibito ab aere luminoso iuuamētū auferūt in hac cura nec postponat lenitio v̄tris cum cassia vel māna: et s̄nt clisteria lenitiua absterſiua s̄m q̄ v̄tris dispo exigit et requirit. **C** Et si adest slobothomie necessitas: quia sanguis sit admixtus cum slegmate vel cum humore melico vel et cholico: et cum ipsis d̄n̄et fiat slobothomia ut decet modo et ordine supradicto. Et si causa sit intrinseca p̄domināte materia frigida et eodē modo curet: sed cum maiori diligentia et cautela quā si fiat a causa extrinseca. Si autem sola materia slegmatica d̄natur vel et melancholica digeratur p̄ et subsequēter euetur cum digestivis et solutivis capiri appropriatis dietis supius in p̄senti cap. et in cura male cōplōnis frigide capitis dep̄dētibus a materia et latius de his in sūmula n̄ra in cura statice febris: ac etiā q̄rtane: illa ergo reducere potest ad curam istius passionis oculorum postponēdo temp̄ localia in quātū potes in istis et in omnibus alijs passionibus oculorum nisi primo vniuersalia et maxime eūatiua premittant. Et istud sit generale notabile quod non tradatur obliuioni. Et localia que conueniūt in hac cura huius conturbationis in oculo dependentis a causa frigida sint admixta: ita quod sint tēperate caliditatis: cuius virtute tamē aliquantū repercussiva et s̄ptica sicut lac permixtum cum aqua feniculi et cum modico aque rose. vel aqua rose. et aqua feniculi simul mixta: vel fomentatio facta cum feniculo et rose. Et si expedit addatur quod modicum de sūmach. Et similis fomentatio facta cum rosis et fenugreco vel cum floribus camomille et modico semperuine: vel emplastrū factū cum farina ordeis rosis et fenugreco et modico lactis: vel panis lotus cum aqua rose. appositus oculo cum modica farina fenugreci. Et hec s̄nt vsq; ad tempus status. In statu autem sola resolutiva et lenitiua conueniunt ut sola decoctio fenugreci vel decoctio florum camomille cum fenugreco vel etiā cum melliloto et herba feniculi p̄ se sola oculo emplata in dicto t̄pe confert: et similis celidonia: et similiter sarcocolla pluries lota cum aqua rose. et cum lacte permixta. et cum aqua feniculi maximū affert in uamentū in hac cura: et aqua feniculi per se sola et aqua celidoniae cum aqua eufragie per se sola et adiuuicē mixte sūme conueniūt non solum in statu sed et in declinatione etiā curam istā p̄ficiūt. Aduertēdū est secūdo quod cura obtalmie vere et eisdē remedijs supradictis in cura obtalmie non vere etia eodē modo et ordine incipitur p̄sequitur et finitur: sed op̄ in ista maiore diligentiam adhibere: quia est maioris periculi et timoris quā non vera obtalmia cum sit verum apostema in p̄niculo oculi qui dicitur cōiun-

ctiua sicut superius dictū fuit. Est etiā maioris timoris cum ad exiturā sepe eueniat et rupturā. Expedit ergo in hac obtalmia vera p̄mo cum slobothomia ante omnia alia deuenerit: et cum v̄tosis ad spatulas cum scarificatione vltra slobothomia si sanguis superflue dominatur: p̄missio tamē lenitiua clisteri sicut cōuenit: et pluries dictū est ante omnem slobothomia aut medicina lenitiua premissa facta ex solita cassia fistula vel māna cum decoctione cōi receti et fricationes et rectificatio aeris: et prohibitio aeris luminosi et dieta tenuior et totalis remotio vini plus conueniunt in hac hora cum sit maioris periculi et timoris et digestiua humoris cholericus cum in p̄dicta obtalmia d̄natur et in corpore toto et eūatiua illius. Et sic etiā digestiua humoris slegmatici vel melancholici: et illo resolutiua. op̄ enim quod cum ipsis perueniatur cum debito modo et ordine ut supra dictū fuit. et de his omnibus dictū est in cura malarū cōmplexionū cum materia cerebri seu capitis: s̄ magis late in sūmula de febribus dicebat: pro eis ergo ibi recurre et intēde mēbro mandati si expedit et procede cum localibus secūdum diuersitatez materie calide seu frigide modo et ordine supradicto in cura turbationis seu non vere obtalmie.

C Naturatiua autem et lenitiua magis cōueniūt in hac cura cum apostema procedit itinere exiture: non t̄m et aliquandū fenugrecū excedat ad istā intentionē et ad resoluendū mām contētā in oculo et lac similis et maxime mulieris et dragagatū cum eo et mucilago psyllij cum mucilagine fenugreci et farina feminis lini cum farina ordeis cum malua decocta est sūme conueniēs in sine augmēti ad maturādum hanc mām addēdo quicquid calidiora vel minus calida sc̄bz d̄n̄um humoris: et hec omnia patient supius. **C** Et lac asini num caprinū vel muliebre quodcumque ipsorum admixtus cum p̄dictis emplastris iuuat et conuenit in hac cura et multo plus laudatur et cōuenit si addatur modicum croci. **C** Si autem talis obtalmia ad apertionē et vlcationē d̄uenit: tūc aqua ordeis zucherata sepe sup oculo iterata est valde pueniēs. Et aqua feniculi et cum modico zucchero: et sic et vinū albū subtile cum zucchero. Et cum queris solidario vlcis puenit aqua rose in qua infundant modicum aloes et collata imissa in oculo. Et si est albū liq̄factū in vino vel in aqua rose. s̄m q̄ expedit ad hanc intentionē eūatiuū. **C** Plura autem alia que pueniūt gr̄a breuitatis omitto dimittēdo reſidū cure cyrugicis p̄acticatibus in hac arte p̄culari p̄actica de oculis: quod p̄actici oculiste cōter nūcupant.

C De rubedine oculorum. Cap. xxxv.

Rubedines autem oculorum et macule in oculis cōtingentes que in ydiomate vulgari tarpati vocantur que vtp̄m ex sp̄atione sanguinis s̄nt in oculo ac et ex ipso sanguine coagulato sicut sepe cōtingit ex casu vel percussione facta a causa extrinseca vel et a quacūq; alia causa imo et sicut remanet quicquid in fine turbationis p̄dicte curant cum resolutivis p̄dictū sanguinē coagulātū in oculo: p̄missis t̄m v̄tosis oibus supradictis eūone pueniēt: et maxie cum slobothomia et regimine vite et alijs supradictis p̄fert sūme ad resoluēdū talis sanguinis sanguis ex̄tus ex vena alle colūbe distillatus in oculū vsq; ad tres guttas ad minus pro qualibet vice v̄tente colūba et ipsum sanguinem iterando si expedit et similis decoctio fenugreci qualitercūq; p̄proximata cōuenit ad resolutionē ipsius sanguinis coagulati et aqua feniculi idē efficit. **C** Et cerusa cum oleo rose. limita sup palpebras oculorum s̄nt solumō conuenit in p̄n̄ percussione facte sup oculo cum pugillo vel alr quoquomodo: sed in percussu non est sic conueniēs: et caue ne in oculū trāseat: quia s̄nt bilis lederet. **S** Inunctio facta cum oleo lilia ceo sup tali loco percusso postquā materia seu sanguis est ibi complete locatus cōuenit: s̄ caue et ne ingrediatur in oculū quia induceret mordicationem in oculo.

De cura malarū cōplexionū oculi. Cap. xxxvj.

S fiat mala cōplo in oculo quicūq; sit illa cum suis huius medicis et si sit sine mā ordinato regimine cibi et potus ut plim sola alteratia sufficitur leniēdo et intestina a supstituitibus et fecibus cū clisteri vel alio lenitior: et si a mā causetur talis mala cōplo post regimē ordinatū tenue et subtile et lenitiōe pmissa salte cū castia fistula vel māna loca lia sup oculo apponant opposita tali male cōploni. Exēpli grā si sit mala cōplo cala curet cū localibus frigidis ut cū aq ro. vel aq endiuie et corrigiole vel cū lacte et albumine oui. imo et aq frigida pura ē ueniēs cūz excessiua calitas dñatur sepe posita sup oculo cū petijs madesactijs in ea et cū eis dē petijs pcedatur cū lacte et albumine oui vel aq ro. v. alia de p̄dicij apponant oculis: et emulsiō lactis mulieris i oculo calefacto ē sūme ueniēs et folia vitis idē efficiūt. Et si sit mala cōplo frigida diminuto fluxu māerū ad oculū pcedat cū aq feni. admixta cū aq ro. vel cū decoctione fenugreci addij rosas in p̄ua q̄ritate. Et aq feniculi et celidoniae cū aq ro. et uenit in hac cura cū mala cōplo frigida dñatur et ab aere luminoso excessiue et a vēto frigido fumo et puluere abstineant supradicti in oēs patiētes egritudines quicūq; oculorū: et si expe dit cū digerētibus talē māz ut cū syrupis appropriatis et decoctionibus seu aq pcedat in cura deueniendo ad medicinas solutiuas quā talē humorē euacuet. Et de oib; istis syrupis et medicis dictū ē supra i cura malarū cōplonū capitis et cerebri seu sode a quicūq; mā fiat: et s̄omia p̄ oib; remedijs laudat et p̄fert in hac cura cū sanguis dñat vel aliter hūor admittit cū eo in p̄n̄ scā et in quibuscūq; p̄silib; passionibus oculorū et h̄ cōsentiente semp̄ etate atq; virtute et talis s̄omia fieri d̄z de vena cephalica brachij correspondens oculo patiēti et si ambo oculi egrotāt fiat ex brachio dextro. Et vētose apponit p̄cipue spatulis cū scarificatione aut sine fm̄ q̄ dispō exigit cōueniūt et sanguisuga ad nares apponit: cū ois fluxus cōplete sedat est si sanguis in facie dñatur et vtilis et ueniēs. Et si caliditas ep̄at̄ sic ut plim euenit est in cā talis male cōplonis calide oculorū multiplicādo sanguinē et humorē cholēcū p̄missa s̄obothomia et vētris solone ut dictū est epithimes cū epithimate suo frigido alteratiuo posito in sūmula in cura febriū acutarū: et s̄i nō quōdā aliud mēbrū si sit in cā trāsmiissionis materierū ad oculos alteret rectificet et confortet cū suis remedijs appropriatis. Et fricationes et ligature dolorose scē t̄pibus p̄gruis et lauand; ut dixim; supra in cura malarū cōplexionū capitis atq; sode: et caput in passionibus oculorū semp̄ sit eleuatū. Et abstineat patiētes has egritudines a vino quātū est possibile eis: et si ipsum bibūt sit parum aquaticū atq; bene limpatū et a fructibus et a leguminibus et a crudis. scilz alleo cepis et porris et ab oleribus et caseo maxime et generat̄ ab omnibus vaporosis et vinctuosis custodiant et de die nō dormiant inquantū possunt s̄z de nocte temperate dormiant. Et hic notādū est q̄ in passionibus oculorū semp̄ a localibus est cauendū nisi p̄mo p̄cellerint cōueniētes et exquisite euationes facte cū s̄omia aut cū s̄armacō solutiuo vel cū eis ambob; si expedit: et cū ēt p̄cedere debēt diuersiua oia supradicta et diēta tenuis et subtilis.

De cura cuiuscūq; doloris oculorum a quacūq; malarū complexione facti. Cap. xxxvij.

Atientes dolorē in oculis cū regimie supra dicto et diēta tenui et subtili debēt regi et gubernari p̄hibēdo in eis: s̄i r̄ vinū oino et oia vaporosa et p̄ueniendo cū s̄omia si sanguis vel mā alia admixta cū sanguine dñat: et cū vētois fricationibus ligaturis et alijs supradictis et cū lenitio ex castia et cū clisteribus et lenitiuis et cū acutis et

in p̄cessu cū mā frigida dñatur p̄sequendo cū syrupis et alijs digestiuis et cū medicinis euariuis s̄i r̄ fm̄ q̄ expe dit. nā si in cā doloris sit mā calida frigida repulsiua supra oculo apponant et albumē oui et aqua ro. seu lac caprinū vel aqua plātaginis et medula panis ex tritico isu si in aq frigida et sup oculo apposita mirabilē opationē efficit in sedādo hūc dolorē. Et idē ēt opatur medulla pomi in furno vel igne decocti cūz modico suchari albi sup oculo apposita: et cū augetur dolor laudat et p̄uenit farina ordi permixta cū lacte caprino et aqua ro. sub forma emplastrū posita sup oculo: sed non p̄mittatur vi sup oculo ericet vel aliud quodcūq; locale quod apponit oculo: et cum dolor adhuc perseverat maxime ex mā iā contenta et in oculo collocata: tū decoctio fenugreci cūz ordeo et cū rosas ac etiam cū folijs matris violarum: et s̄omentatio facta cum ea est valde conueniens. Similr etiam emplastrū factū ex farina fenugreci et ordi cū decoctione rosarū et foliorū matris viola. p̄cipue cūz resolutio querit: talis medicina in oculo collocata. Et cū hoc ēt remissio male cōplonis ex̄tis in eo a qua p̄uenit ille dolor et p̄hibitiō noui fluxus māerum ad ipsum et quicūq; in hac cura coacte expedit ad opiata trāsire: ut cū dolor est fortis acutus et excessiuis: expedit enim tunc ut cū p̄dictis emplis addat decoctio seminū papauē seu corticū ei: imo et quicūq; expedit addere modicum opij cum floribus camomille: sed cum timore et cautela: et quandoq; addimus iusquiamū. Ab opiatis autem semp̄ est precaue dum nisi in casu extreme necessitatis et fomentationes in casu p̄dicto facte cū floribus camomille corticibus papaueris et iusquiamo coacte p̄ueniūt. Et si albū possum nono Almaso. distillatū in oculo cū aqua ro. multū p̄fert in casu p̄dicto: et si dolor fiat a mala complexione frigida remisso fluxu māerum ad ipsum et p̄missis cōuenientibus euationibus et digestiuis et diuersiuis et alijs supradictis p̄ueniūt anodina empla fomentationes etiam alia supradicta in cura sode frigide. Ibi ergo pro ipsis recurras: et syrupus de papauere et cū opio administratus cū dolor est acutus et fortis in cura coacta p̄cedit eis et fenugrecū p̄ oib; medicinis ē iuuatiuū q̄liter cūq; approximatū in dolore scō a mā frigida cū talis māe fluxus cessauerit: in p̄n̄ cū mā fluit debēt aliqua repulsiua ut rose vel sumach cūz ipso admiseri: et flores camomille et mellilori feniculus et celidonia et ipsorū aque s̄i r̄ cōferūt in ipso dolore iā fluxu sedato: et farina ordi. p̄mixta cū fenugreco et aqua ro. et si expedit narcotica in hac cura non transeat ultra papauer nisi cū de morte timeat vel de p̄ditione talis oculi dolorosi: et in isto casu filoniū laudat et p̄uenit assumptū de sero post cenā cū modico vini in dosi vsq; ad .3. .i. .5. et pluribus diebus et vicibus si expedit p̄tinuādo cū ipso. Est enī electuariū opiatū: cuius vsus nō d̄z esse nisi post sex mēses elapsos a die sue none p̄structionis ut bñ fermentet et ois timor remoueat ab eo: et vinū purū et potēs in parua q̄ritate bibitū cū iste dolor iceperit declinare si modice sumat laudat et p̄uenit in hac cura iusquiamū Hypo. in afo. cū dicit. Dolores oculorū meri portio soluit. i. curat. Et itelligit Hypo. cū dolores oculorū sunt a cā frigida vel a sanguine grosso et coagulato sic contingit in patiēte dolore oculorū p̄ obtalmiā: oculi sicci sunt et vene eorū inflatē et sanguine plene. Nā stātibus istis p̄ditionibus duab; p̄ia q̄ dolor sit de sanguine grosso factus et coagulato. Et s̄da q̄ corpus nō sit plectoricus sic post s̄obothomiā q̄ minorauit humorū replonē p̄ueniēs est patiēte imittere in balneū: et q̄ post balneū cū itroiuerit lectū detur parū vini cōmixti et postea dormiat: tūc. n. magnū p̄sequē iuuamētū: q̄ vel dolor cessabit vel mitigabit sensibilr: et hui; rō ē. q̄ vinū p̄ suā s̄brilitatē et velocē suū ascēsus ad oculos sanguinē coagulātū dissoluit: et ips

ab oculis educit: et his modis et cum alijs ſupradictis p̄ficiſ cu
ra dolor oculoꝝ a q̄cũq; mala cõplone pendetium.

De cura ſervatiua ſanitatiſ oculoꝝ. Cap. xxviii.

Lentes ſervare ſanitatẽ oculi et ipſi ab egritudine ſervare debent q̄tũ p̄nt ipm tueri a pulvere et a fumo et a v̄tis v̄ter frigidis ſeu calidis: imo et ab oi eo qd̄ ſupflue calefac̄ ſive iſrigidat: et ſic ḡnalr ab oibus rebus ledẽribus eũ: et q̄ ipſis ſunt nocive ſicut ſunt ille q̄ ḡnalr cor pus ericcat̄ ſic coitus multus et accitiã aie: vt triftitia dolor anguſtia et ira et plixitas aſpiciedi reſplẽdẽtia et mltũ lucida ſicut ſolares radios et nives et res alias ſupflue albedinis v̄l nigredis. Et ſilr legere lras minutas et p̄uas et aſpicere iſterlineationes et figuras puiffimas et ſubiles et cõperari manualr in reb̄ ſubtilibus ſicut in picturis et ſculpturis lapidũ lignaminũ. et iõ colores medij vt viridis color viſus ſervat. Albus aut̄ diſgregat et niger cõgregat tanq̄ extremi colores. Et iõ viſus ledũt et in oib̄ ſupradictis mediũ eſt iuuatiũ. Et ſomnus poſt replonẽ viſui multũ nocet. Op̄. n. iſtũ qui in viſu ſuo debilitatem h̄ expectare donec digerat̄ cibus aſſumptus añq; doz/ miat vel ſaltẽ differat duabus horis ad minus poſt cibũ aſſumptũ. Somnus aut̄ diurnus eſt p̄hibẽdus in quãtũ poſſibile eſt: ſuperflue vigilie etiã ledũt viſum et ois r̄ypletio etiã nocet viſui et oẽ qd̄ conturbat nãm ac etiã omne qd̄ conturbat ſanguinẽ ex cibus malis aut ſalis acũſ pinguibus et vnetuoſis et vaporoſis et maxime ledẽtib̄ os ſõchi. Et hic notandũ eſt qd̄ plus nocet oculis: imo et toto corpori vinũ malũ q̄ cibis malis: q̄ plus p̄uertit̄ in nutrimentũ et indigeſtũ citius ad epar attrahit. et ebriet̄ ſas formalr nocina eſt oculis. vomitus aut̄ conſert viſui inquantũ purgat̄ ſtomachũ ſi facilr fiat ſtante ſtomachi repletionẽ et cõicationẽ ipſius ad oculos. Et ſi bis fiat v̄l ſemel in anno erit p̄uentens et iuuatiuus. Nocet tñ vomitus viſui iquãtũ mouet m̄s m̄broy iſerioꝝ ad oculos et ad caput. Si ḡ neceſſarius eſt vomitus fiat poſt cibũ ſa/ cilliter et nõ violẽter et p̄miſſo clifteri vno vel plũ m̄di/ ficãtib̄ iſteſtina. Et ſomnus eſt ſuperfluus v̄plm nocet viſui: et balneũ vaporoſus ſeu aer termaz ſupflue calz et ſte/ tus multus et ſũme nocet. Et p̄tinuus v̄ſus ſtomie in q̄/ ſitate ſanguinis ſupfluens: imo et ſi ſupflue et p̄tinue ſan/ guis cũ v̄roſis appoſit̄ extrahat viſus debilitat et dimi/ nuit. et vinũ groſſum et turbidũ ſicut muſtũ plãmũ nocet. et porrũ et cepe et baſilicon a p̄prietate et lactuca a p̄prie/ tate nocẽt: et anetũ et canles et l̄tes viſus minuũt et obũ/ brãt. iõ ab eis et a ſilib̄ eſt cauẽdũ vt ſanitas oculi ſervet.

De vlcerebus oculoꝝ. Cap. xxxix.

Lecera fieri p̄nt in trib̄ tunicis extrinſecis oculi. ſ. i. p̄iunctiva cornea et v̄uea ſeu pu pilla q̄ p̄ pe eſt forame v̄uee ſeu oculi: et h̄ p̄rigit aut̄ a cã extrinſeca: cuius ſigna ſunt oculo p̄tinuitat̄ manifesta dolor cũ p̄uctura et cã. aut̄ a cã extrinſeca cuius ſigna ſunt pulſatio in oculo et dolor cũ p̄uctio ne et multitudine lachrymarũ. Et vbi appareat eminẽtia magna cũ rubedine iam apa eſt cõfirmata: ad qd̄ vt plurimũ ſeqtur vlcus qd̄ diuerſificat rõe ſitus dextri aut ſiniſtri et rõe profunditatis et ſupficiẽi. **P**ronoſticatione vlcus pupille ſeu v̄uee timozofus eſt qd̄ cornee et cornee q̄ cõiunctive. **C**ura: ſi a cã extrinſeca fiat in quocũq; loco fuerit p̄ ſlobothomeſ et ventofes in ſpatulis vel in collo et ſi ſarmacia cõpetit: purget̄ ſim dñim humoris p̄cantis. Nã in diſpõnibus oculoꝝ eũones cõueniẽtes ac et diuerſiones ſepe reiterari debẽt. Scdo ponat̄ albumẽ oui mixtũ cũ oleo ro. in quo inſundant̄ petie due v̄l tres comp̄hẽdẽtes frontẽ et totã maxilla: madefactẽ tñ p̄i/ us in hac mixtura. R̄. vini de granatis. ʒ. ij. aque ro. lib. ʒ. boli. ar. ʒ. vj. fiat hoc quouſq; ſecuremur de apate ſiue

de amplitudine vulneris poſtea ponat̄ in oculoꝝ de ſief albo dicto ſupius. In fine x̄o fiat hoc consolidã et p̄robi bens ne ex vlcere egrediat̄ v̄uea. R̄. antimonij emariũ añ. ʒ. i. acatie. ʒ. ij. aloes. ʒ. i. fiat ſief et adminiſtref. Si aut̄ vlcus p̄ueniat a cã intrinſeca aut apoſtẽma et cã. p̄emittant̄ vniuerſalia vt ſlobothomia ventofe et cã. ſuper oculo ponatur ſolatũ mixtũ cum mucilagine ſenugreci aut ſarina ordei aut vitella ouoꝝ mixta cũ oleo ro. roſis et mucilagine ſenugreci aut ſolijſ ſolatri. Inter oculoꝝ ponatur colliriũ albũ qd̄ ſic fit. R̄. ceruſe ablute. ʒ. x. opij. ʒ. ʒ. ʒ. p̄lij amidi añ. ʒ. ij. ofice cum lacte mulieris vel aq̄ ro. pone liqũ in oculo et groſſum. ſ. oculum. **E**t ſi appareat ſanies extrahat̄ tripl̄r. P̄imo cũ abſterſiuis vt cum v̄dro melle facto ex aqua pluuiã et melle ro. cocto: et tñ abſtergatur oculo cũ panno lineo madefacto in illo v̄dro melle: et et deſuper ponat̄. Scdo cũ attractiuis vt cum illo ſief de thure. R̄. thuris. ʒ. i. armoniaci ſarcocele añ. ʒ. ʒ. croci. ʒ. i. et ʒ. ʒ. fiat puluis ſubtilis: maturat̄ enim et p̄ſolidat̄ vlcera oculoꝝ ſi inſundat̄ cũ lacte mulieris. **T**ertio cũ deſiccãtib̄ vt cũ puluere tutie pluries extincte: de inde p̄cedẽ cũ iſto ſief de plũbo p̄hibẽte egreſſionẽ v̄uee et p̄ſolidante. R̄. plũbi aduſti antimonij tutie ablute eris v̄ſti gũmi arab. dragagãti añ. ʒ. vi. opij. ʒ. i. ʒ. ʒ. terant̄ ſubtiliſſime et aſp̄gant̄ cũ aq̄ pluuiã et fiat ſief. **A**d idẽ cõueniẽs in declinatiõẽ et remouẽs veſtigia vlcis. R̄. clivmie et tutie ablute ceruſe antimonij thuris añ. ʒ. ij. myrr̄ rhe. ʒ. i. ſarcoco. ʒ. i. ʒ. ʒ. ſan. drag. aloes añ. ʒ. ʒ. opij. ʒ. ʒ. fiat ſief. Et ſi i cornea appeat v̄ſica diuerſificata ſim hũiditate aggregatã in corticib̄ exteriorib̄ aut interioribus corneæ aut dñim hũozis peccant̄ in quãto aut q̄li aut v̄troq; mō ſilr ſomeſ et purget̄ vt ſupra: deide collirizet̄ cũ iſto collirio. R̄. tutie p̄parate antimonij ſcozie eris abluoꝝ añ. ʒ. i. opij. gra. v. ofice cũ mucilagine ſenugreci. Et ſi ruptura corneæ appet̄ ad modũ capitiſ formice aut ad modũ clauĩ p̄miſſis v̄lib̄ vt ſupra fiat empl̄z de citonijs acatia ſang. drag. et bo. ar. iaceat reſupin̄: ſomẽtetur cũ aq̄ decoctionis plãtagi. et burſe paſtoris. Si x̄o adſit cãcer qd̄ v̄plm ſit a cholã aduſta ducẽte vlcus corroſionẽ dolo rem capitiſ vigilias caſum appetit̄ et cã. qui ſi nõ curet̄ in p̄nũnq; curat̄ p̄ ſlobothomeſ: et purget̄ cũ oximelle lãtatio aut cuz electuario de ſucco ro. deinde mitiget̄ dolor cũ illo collirio. R̄. ceruſe ablute amidi añ. ʒ. i. miſceant̄ cũ albumine oui et aq̄ ro. et fac colliriũ. **E**x p̄p̄rijs aut̄ nõ vlcus eſt in cornea eſt vt ſumãt̄ gũma rute a ḡreſſis cũ melle et collirizet̄ oculoꝝ: abſtergit̄. n. oculoꝝ et prohibet̄ ſupfluitates ericãdo eas. **I**dẽ facit̄ lac lactuce ſylueſtris aut domeſtice. vbi aut̄ humiditas ſlueret ad corneã generans ibi fumũ et nebulã purget̄ cũ pillulis aureis aut cũ pillulis lucis et collirizet̄ oculo cũ ſelle accipitris. **U**bi autem eſſet corrugatio et durities: tñc fomentent̄ oculoꝝ cum aqua decoctionis ſenugreci ordei ro. nenufariſ et cã. **R**egatur cum ſex rebus non naturalibus proportionãtis iuxta canones vt dictum ſuit ſupra.

De albugine et pãno et vngula oculoꝝ. Cap. xl.

Abes albugo et tella macula pãnus et vngula ſunt paſſiones oculoꝝ p̄ueniẽtes i mã: ga ab vno humore et v̄plm ſlegmatico ſunt et nõ differũt in cura niſi ſz magis et minus. iõ de oibus his fiat vniũ capl̄m. **P**atet p̄ mã ſe/ pe ex reumare ſit obſtalmia que ſi male curat̄: aliqñ ſequitur nubes que ſit ex ſubtili et pauca mã exiſtente in ſuperficie corneæ: et aliqñ p̄tingit̄ qd̄ mã eſt aliqualr groſſior: tñc ſit albugo: et iõ apparet in oculo color albus. et ſi mã aliqualr ſit groſſior: cãtur tella. Et ſi adhuc groſſior: et in pluri q̄titate ſit inde macula vel pãnus que v̄plurimũ ſiũt in cõiunctiva. **S**i x̄o adhuc mã ſit aliqualr groſſior et magis p̄globata. ſit vngula que et v̄plurimũ ſit in p̄iun/

entia ad modū carnis addere. **C**ā hāc egritudinē est triplex: extrinsecā, s. vt fumus eris: et sic de alijs. Cā autē est sicut vlcera reuma obtralmia variola sanguis ibi diu retētus: et oia que qualrcūq; pnt inducere vlcera in oculis. Cā diuinctua est mā frida vtpm infiltrata in aliq; tunica oculi. **S**igna si āpa catur pz ex cogne cāe et ex reſone. Si ab alijs duab; causis: scies cognoscēdo cām. **P**ro nosticatio. Iste passiones in iuuenibus citius curantur q̄ in senibus: qz in pueris seu iuuenibus sunt subtiliores et oculi rariores: opp^m est in senibus. Et cum hoc in senib; est debilitas v̄turis. Itē albugo vel macula remanēs post consolidationē vlcera que cicatrix dī curabilis est. et de tali non est fmo hic in pposito: s; solū de cāa ab aliq; humore: vt a flūte. Item macula vel tella vnus āni nō curatur. Et si fuerit medi; āni difficulter curat. Et si vni; mensis fuerit satis facilius curat. **C**ura pmissis v̄tib; vt supra considera an albugo vel macula sit recēs: et tūc spāliter hec pueniūt. **P**rimū posituz a Rasi. s. suffumigatio aq; subtilitatis mām. Si tñ in aq; decoq̄tur malua bifmalua palea auene et ordei aut semē fenugreci iuuātor erit. Se cūdū est colliriū. **A**ni. vt. ꝛ. succi floꝝ papaueris ruffi cētauree minoris añ. 3. s. facta refidētia distillet in oculis loꝝ eo illitis. s. v̄ge passerine: vel si placet pmo ponat puluis subtilissimus ossis sepie cū lacte mulieris. **T**ertiū colliriū. ꝛ. stercoꝝ hyrūdinis subtilr puluerizati. 3. i. mel lis q̄tū sufficit: et cū aq; eufragie et ciconie collirizet oculis: et est mirabilis. **A**liud ad idē. ꝛ. spume maris. 3. ij. sarcocole. 3. i. zuchari tabarzet finissimi. 3. ij. puluerizetur subtilissime in oculis picat. Si nō albugo seu vngula et nō sit recēs: tūc vt pdixi cura est difficilis. **C**Si tamen aliqd; debeat iuuare hec sunt. **P**rimū est colliriū Rasi in p̄senti cap. ab eo descriptū in quo oēs pueniunt qd; est sūme bonū: cuius descriptionē vide in cap. suo de albugine. Et v3 et ad maculas oculoꝝ equoꝝ. **S**cōm colliriū est. ꝛ. testay ouoꝝ recētū modicū cōbustay stercoꝝ lacerte viridis spume maris sarcocole nutritē in aq; celi donie ceruse lote añ. 3. i. lapidis calaminaris tutie p̄parate serapini galbani añ. 3. s. ossis sepie 3. i. añ. 3. s. fell vulturis. 3. ij. puluerizāda subtilr puluerizent: et tūc oia miscātur cum aq; celidonie. **T**ertiū qd; a multis tenetur secretū. ꝛ. floꝝ rozismarini certā q̄titate et ex his floribus impleat olla vitreata eā bene obrurando et sepelliat sub terra in estate per dies. xl. tūc ex his fiat aqua: q; erit mirabilr p̄ferēs dispōnibus dictis. Item aq; exiēs de ramis vitis in vere icisis ruborē remouet et maculā delet. Item in oculis hoīum et equoꝝ ponat puluis testay ostrrearuz combustay. Item lac rostri porcini aufert tellā et maculā. **C**olliriū mirabilr valēs ab albugine oculoꝝ et ad puritū et ad lachrymas et ad visum iā p. x. añ. diminutū restaurās ipm visum isfra. xl. dies. ꝛ. apij feniculi berbene betonice agrimonie scabiose sanamūde trifolij camedreos pimpinelle saluie oīum añ. infunde in vīna pueri deide p̄tere cū aliq;bus ḡnis piperis: deide cola et vtere. Et si ipsisset adde de vīna pueri: et vbi remedia nō iuuat rēt recurre ad cyrugiā maxime in vngula q; capiat cū vncino et q̄si excoziādo separet: deide emplastref loc; cum oleo ro. et viola. et vitello oui: deide potes ponere desup colliriū albū vel scā icisione fiat tale emplm. ꝛ. corticuz granatoꝝ lētū excoꝝicataꝝ misce cū mucilage diaga/gati. Et sic pz q; cura p̄sistit in 4°. s. in curādo in phibendo fluxū: et in itendēdo ad maculā: et cū h; et 4° p̄uādo resimē debitū in sex reb; nō nālib; sic p̄fice nō bibēdo vinū vel vbi nō possit a vīno abstinere saltē sit debilevinū medij coloris limphatū cū aq; decoctionis semis mirtillorū et coriādroꝝ p̄paratoꝝ et p̄ditoꝝ vel nō p̄ditoꝝ cū zucharo: et sic de alijs variādo res nō nāles et ēt medicamina fm q; mā grossior vel subtilior erit in cā etē.

De cura sebel et scabie oculoꝝ.

Cap. xli.

Sebel est morb; difficilis cātus ex replone venarū oculi et maxime p̄iuctiue qui potest reponi sub diuersis sp̄eb; cōpositi morbi. **P**rimo est morb; in via: quia est ibi op̄. **S**cōdo in figura qz ibi est gibbositas. **T**ertio in q̄titate: qz ibi est additio p̄ter nām. **Q**uarto in nūo et 5° in situ vt pz. **S**cabies vero oculi est asperitas partia cum ru bedine accēs post obtralmiā et vlcera: et ex istis in intrinseca parte palpebre: et assimilaf palpebra cū inuērsaf ficui scife et spāliter si fuerit scabies cronica. Et sic pz q; causa añs vt plm est obtralmia et vlcus. sed cā p̄iuncta cōmuniter est carnositas qdam ḡnata a mā falsa a cerebro p̄cedēte per venas ad oculū cuius signa patēt visu et tactu: s; qz in añti ca. dcm̄ fuit de macula que lz sumēdo large sit vt genūs pluriū egritudinū. tñ p̄p̄ta est sanguis rubeus adherēs coniuēctiue cuius et cā est duplex extrinsecā. s. vt percussio etē. intrinseca vt sanguis refudās ex coniuēctiua. **D**e sebel nota q; si veniat a venis extrinsecis. tunc est rubedo notabilis in facie. si ab extrinsecis nō. **P**ronosticatio. **S**ebel ē difficilis cure. **S**cōdo scabies lz nō imi. **T**ertio macula. **C**ura: p̄mo slobothomet vel v̄roset i sp̄atulis: deinde sub mēto si expedit. **T**ertio p̄missis digestiuis conueniētibus purgef. Et p̄mo in scabie cū. 3. i. pillularum cociaꝝ vel yerapigra. deinde si scabies nō sit anti/ qua qd; scitur: qz cum palpebra inuērsaf nō inuenit multum grossa nec assimilaf ficui scife per mediū. et tūc admīnistra sief viride vel rubeū. **P**rimū. ꝛ. floꝝ eris. 3. vj. vitrioli adusti de quo sit encaustruz. 3. iij. arsenici rubei. 3. s. baurach spume maris añ. 3. s. salisfarmo. 3. i. dissoluaf armoniacū in aqua rute vel succo eius: terātur alia et misce et distillētur per alēbicum vel incorporetur q̄ter cū succo rute et exiccētur. deinde subtilissime puluerizentur. et de isto pone sup venas rubeas coniuēctiue vel palpebraruz. v3 et ad albuginē et tenebrositatē et vngulā. **S**cōm. ꝛ. floꝝ eris. 3. i. s. vitrioli adusti. 3. i. myrrhe croci añ. 3. s. piperis. 3. i. tere et misce cum vīno albo et distilla per alēbicum aut q̄ter infundātur in vīno et q̄ter exiccētur. deinde puluerizētur et administra vt pus. vbi nō scabies eēt inueterata qd; scitur signo opposito iam dicto. p̄missis v̄n̄ersalibus frica palpebras cū pumice aut cū folijs ficus aut cū sumitatibus herbe cagniole vt ide sanguis exeat. deinde si potest pueniētē radi cū ferro radaf post abluatur cum aqua calā et modico aceti vel cū decoctione acetose. deinde ciminū masticatū insufflet supra locū rasum aut puluis iste citrinus. ꝛ. sarcocole. 3. v. succi celidonie ficci. 3. ij. litij aloes. añ. 3. i. croci. 3. s. spume mar. 3. i. terātur subtilr et hic puluis mirabilr p̄dest: dieta et alia etē. seruentur vt in obtralmia calā vsq; ad. xv. dies vel circā: deinde regaf vt dcm̄ est in añti cap. **C**ura nō sebel vt cōmuniter incipit apparere in aliquo anguloꝝ oculi cuz venis rubeis sparsis h̄is q̄dam radicē grossam vsus pillam in modū telle aranee. **P**rimo si fuerit subtilis non inueterata purgef cum. 3. i. pillularum fetiday slobothomiam p̄missa et digestiuis conueniētibus p̄missis. deide collirizetur collirys nō ita fortibus sicut duo dicta. **P**rimū. ꝛ. corticū vnus oui cum cadit de gallina et infundatur in aceto forti per dies. x. postea exiccef et puluerizetur. et de puluere proice in oculum. scōm vltime confrens et efficacissime. ꝛ. salisfarmo. in ruta per noctem infusi post exiccati stercoꝝ muris zuchari albi ana. 3. ij. puluerizentur et sac collirium cum lacte mulieris et lacte eufragie. **N**ota tamen q; sepe vni mordicantibus dictis supra cap. de albumine cum iste passiones sint de materia infiltrata multum confert. **A**liud ad idem qd; vendit pondere auri sui excellētia vt dicit Ysaac. ꝛ. tutie mirabolano. emblicorum ana. 3. i. armoniaci aureos. ij. seu. 3.

lij. memitte croci añ. 3. 5. cāphoze gra. iij. galiemuscate salifarmiaci añ. 3. 5. puluerizent: z cuz aq pluuiali fiat colliriū. Colliriū Rañs ēt p̄fert posituz in cap. pprio de vngula cū abstergat vt p̄z p̄grediētibus. deide ēt cōfert eius colliriū positū in cap. de vngula. lz sit fortissimū cor rodēs illas venas: vbi vō sebel sit ineteratū vltima cura est cyrugia: iō suspēdat seu capiat cū vncinis z leuit ici/ datur cū rasorio icipiēdo vsus nasum: z b̄ nō b̄n̄ sit nisi p̄ illū qui vsus est in istis opōnib⁹ deide ponat sup locū pa/ rum cimini masticati in petia vel vitellus oui cū albumi ne: postea aspergat loc⁹ cū puluere citrino dicto: vel col/ liritz cū collirio viridi vel rubeo dictis. z ita p̄cedat in egritudine noiata de venis rubeis apparētibus in albis oculoz: que tñ est spēs sebel. Differt tñ qz in sebel est ra/ dix zc. Sz in ista sunt vene rubeae plene sanguine: z iō co/ incidit cū macula rubea de q̄ dcm̄ fuit sup̄. Et in hac p̄e/ missa flōmia z repcussiuū cū icipit hec p̄ueniūt. Primuz fluxa mā sanguis recēs colūbe vel turturis capiēdo sub ala eo qd̄ māz subtiliat. Scdm̄. R. olibani saligēme añ. 3. i. puluerizent z dissoluāt in lacte mulieris. Tertium est aqua raffani q̄ mirabiliū dissoluit. Ad idē diuidat ouū duz coctū in aq̄ calā in duas p̄tes z ex̄he vitellū. deinde terat cortex medianus oliue vel subtilr radatur: z p̄mi/ sce cū medulla pomi cocti in igne: z misce cū rasura dca deide imple albumen oui: z extēsa petia lini sup̄ oculo p̄/ dictas res calās suppone: z liga cū vadis dormitū. et si vis addere paz pipis triti: z cito liberabit. Ad idē aliud fortius. R. myrrhe oppoponacis bdelij aloes carpopal/ fami armoniaci serapini croci masticiis gūmi arabici thu ris dragagati bo. ar. 3. 5. terbetine mūde. 3. iij. vitrioli. 3. i. succi celidonie ruthe feni. añ. 3. iij. misce z distillētur lēto igne sicut aqua ro. distillata: hec. n. delet oēm maculam oculi: valet. n. ad p̄nū vngulā rubedinē z scabiē palpe/ braz: z p̄fecte remouet sebel. Empla p̄ueniētia spāl̄r sūt duo. Primū sit cū folijs raffani vitis passulis mūdis ab arilis z stercore colūbino. Scdm̄ est emplm̄ factū cuz fo lijs salicis. z est spāl̄rissimū Huicē. Suffumigationis fiat cum aqua decoctionis yfopi origani. z alijs sibi⁹ zc. vbi vō esset flegma falsum vel sanguis adustus qd̄ sc̄if ex pu riru anguloz lachrymalii z palpebraz cuz rubedine et asperitate eaz: z per hoc p̄z qd̄ d̄t a scabiē: z tūc si hec di spositio sebel noiata nō fuerit ineterata fomēterur caput z oculus cū decoctione camomille ro. folioz solatri z in nocte emplētur oculus cū. 3. i. succi folioz solatri z cum M. i. ordeī incorporati cum duob⁹ ouis z oleo ro. Ad itra ponatur colliriū de cerusa dcm̄ supra in cap de obralmia calā. In fine vtatur isto collirio albo. R. cristalli. 3. iij. mu mie masticiis añ. 3. 5. puluerizent subtilr z imbibātur aq̄ ro. vel agresta. deinde excicētur ad solē: deinde terantur sup marmo: z sic fiat q̄ter. Et de isto puluere subtilissi mo ponatur cū stilo argēteo sup carnositate palpebraz. Scdo cum vadit dormitū. C Nota qz simul determinat ui de sebel z scabiē in eodē cap. qz per easdē vel siles me dicinas remouētur. dicit tñ Sirardus se nūq̄ vidisse: qz sebel curaretur nisi cū ferro. C Scdo nota qz scabies est cum iuerfatur palpebra: z interius apparet rubea z as/ pera. Est autē sebel qñ sup albis oculoz: z ēt super nigro apparet sicut p̄niculus cōtextus ex venis rubeis z gros sis. In sup nota qz semp añ oia z anteqz ponatur aliqd̄ me dicamen in oculo fieri d̄z slobothomia ex cephalica bra/ ebij z ex vena sub mento: vel ex vena frontis ad phiben/ dum fluxū ad oculū. C Ultimo nota qz scabies oculi pot est fricari cū frusto panis zuchari vel cū sale ar. vel cum spuma maris vel cū ferro cū quo v̄etosatores faciūt pla/ gas: z fiat talis z tāta fricatio qz sanguis idem exeat: z ēt aliqd̄ de carnositate illa aspera z scabiosa remoueat: z est melior modus cure. Post abrasionē vō factā cum fer

ro abluatur locus cum aqua calā z aliquātulo aceti z di stilletur super fricationēz ciminiū masticatū in p̄ano in oz tu solis postea ponatur super locum rasum z scabi olum pulvis citrinus superius descriptus.

De lachrymis oculoz.

Lachryme oculoz sunt duplices. s. volūtarie z iuolūtarie: volūtarie sūt aut a rarificatione meatū ocli vt in gaudio aut ex cōstrictione vt in tristitia. Lachryme iuolūtarie sūt dupl qdā ex eis sūt ex tpe. z qdā sunt nales vt ille q̄ cū difficultate accipiūt curā. Itē lachryme iuolūtarie ex tpe: qdā sūt ex multitudine supfluitatū descendētium ad oculū: vt in h̄ntib⁹ cerebz humidū z ille recipiūt curā z qdā sūt ex debilitate magna p̄tētiue ocloz z ille nō re cipiūt curā. Cae sunt duplices. s. p̄mitiue vt casus p̄cussio offensio sumus v̄etus puluis accētia supueniētia vt tristi tia angustia gaudiū febris aut color aut frig⁹ mortificans aut icisio p̄funda in angulo lachrymali vt qñ icideret v̄n gula aut catarracta remoueret. vñ eueniūt aliquādo pp euulsionē carnis q̄ est in lachrymali p̄ idocū cyrugicum z tūc vtp̄m nō recipit curationēz. Tñ si forte videat via in ei⁹ cura: fiat colliriū de aloē z sarcocola nutrita i lacte mulieris. Cae intrinsece sunt sicut debilitas p̄tētiue aut fe/ bris dissoluēs aut aq̄a capitis aut multitudo hūozis acu ti aut salis aut humidis nō acuti ad oculum descendētis. C Signū aut lachrymaz p̄ueniētū ab humore acuto: v̄t falso sunt purit⁹ ardor z inflamatio in loco quē lachryme attingūt z qz stōcho ieiuno z tpe calō z hora diei magis calā ledūt: z qz vsus rez calidaz z salsaz multū nocent patiēti. C Signa x̄o lachrymaz que non sūt a mā calā acuta sed potius a frigida z humida sunt multitudo la/ chrymaz absqz ardore z p̄ctura seu inflamatione z spe/ cialr in hyeme seu tpe frigido z post cibū z corpe reple/ to magis ledūt z vsus rez humidaz z pot⁹ vini eas ml/ tiplicat: z sic de alijs. C Pronosticario. Oculi eminentes plus lachrymantur paruis patuit supra. Itē lachryme abundāt semibus pp debilitatē digestiue oculoz: in pue ris vero pp humiditatē. Itēz lachryma iuolūtaria z nā lis lz ponatur icurabilis. vidi tamē quēdā sociū curare medijs infra dicēdis. Itē si lachryme p̄cesserint a venis frontis z tympoz aut ēt ex cursu humorz p̄ venas iterio res cranei: z cū hoc fuerint cū sternutationib⁹ z puritu nafi z palati sunt fere icurabiles: qz sūt ex humore acuto vel falso. C Pro cura p̄sidera cām qz ad variationē eius cura variet. vñ si fiat a venis exteriorib⁹ cranei curat cuz restringētib⁹ vt patuit sup̄ z finalr cū cauterisatione sc̄im dēdo aut icidēdo venas. si ex febre remota febre remouē tur. si ex debilitate v̄tutis reassumptiua bona cū stipticī/ tate qdā p̄ueniūt sicut p̄dices decocte cū citonijis zucha/ ro ro. diarodō. zc. si ex humore crudo in p̄n. reumat⁹ acci dit p̄ferētia reumati valēt: vt patuit supra sicut suffumi/ gare cū olibano. Si vero puenerint ex multitudine mate riei aut ex acuta qlitate ei⁹ p̄ficatur cū. 4. p̄mo cū repcussi uis dictis in ca. de obralmia z de reumate p̄missis tamē v̄ibus p̄ueniētibus cū clisteri appropato in quo sit de ye rapigra z de alijs attrahētib⁹ a capite z ab oculis p̄mit/ tēdo flōmiā z finalr icidātur vene z artarie p̄ q̄s cōp̄re bē dimus māz fluere ad oculos: z p̄eūantia ēt itelligas re/ soluētia sic hoc emplm̄ positū sup cōmissura. R. laudani p̄rafij añ. 3. ij. armoniaci macis añ. 3. 5. milij torrefacti pa rū pulueriza z fac emplm̄ cū oleo camomille z cōmissu re apponatur. Idem facit emplm̄ ex olibano mastice et laudano. Idem facit comedere vel deglutire tria ḡna oli bani cū paties vadit dormitū. q̄rto curetur cū delicatū/ tis z cū puluere rutie z aq̄ mirti aut cum puluere ossiuz mirabolanoz chebulozuz cōbustorum cum aqua mirti. C Ad idē v̄z succus rute aut puluis eius aut aloes ipsi

mixtis cū vino aut trifoliū mixtū cū melle aut. *R.* ceruse rosar. gariofiloy añ. opij parū misce cū aq̄ pluuiali. Ad idē. *R.* thus loliū z lētes vsta puluerizēt z misce cū albumine oui z frōtis tēporib⁹ z oculis suppone z si hō cōtulerit: fiat cauteria iter collū z fauces sub teneritate au/riuz. Si a venis intrinsecis. *R.* balsami salisgēme cōbuste ana. 3. i. sarcocole nutritē i lacte mulieris. 3. 5. fiat puluis d̄ quo mane z sero ponat in oculis. Si aut lachryma sit natua seu nālis remedia expra in socio sūt. p̄mo purgen/ tur cū. 3. i. vel circa pillularū lucis Mesue z sumat bis in hebdomoda cū vadit dormitū abstinēdo a cena: deinde fiat cerotū hoc coopiens oculū z ptes supiores. *R.* armo niaci. 3. ij. ifundat i agresto dōec dissoluat cui addat pul/ ueris aloes. 3. i. cornu cerui adusti z pluries i aq̄ ro. loti. 3. i. 5. licū quātū sufficit fiat cerotū. *C.* Itē ad idē. *R.* rutie lote cornu cerui adusti z loti añ. 3. 5. pulueri lapidis emaritis. 3. 5. aggreget cū melle z fiat cerotū z ponat de die sup palpebra. vbi vero pueniat lachryma ex incisioe vn/ gule aut ex remotioe catarracte post incisioe p̄sortet oculus. *R.* corticū granatoy lentū excoctitay añ. 3. 5. icor pōent cū mucilage dragagātū. Ad idē. *R.* aloes acatie pulueris glādiū licij boli ar. añ. 3. i. p̄ficiat cū mucilage dragagātū vl albumine oui: z ponat sup frontē z oculos vbi vero mā lachryme fuerit acuta sal a qd̄ cognoscit p̄ ardore oculi z lachryme fuerint ex tpe seu accitāl r gñā/ te purgent cū. 3. i. pillular. cociarū vl cū yerapigra vl cū 3. i. pillularū aurearum. deinde slobotomef de cephalica manus deinde sup frōtē z timpora ponat hoc emplastrū *R.* mastice dragagātū añ. 3. ij. boli ar. 3. 5. pulueriza z misce cū albumine oui. Ad idē lana succida cōbusta cum al/ bumine oui misce ab itra ponat d̄ collirio albo supra po/ sito. *C.* Itē corpore mūdificato confortet oculus cuz tali collirio. *R.* rosar. margaritar. perforatar. z nō p̄forata/ rus ossiū mirabolanoz corali albi z rubei cāphore añ. 3. ij. acatie s̄aguinis dra. sumach. corticū mali granati opij oliba. añ. gra. vi. cōficiant cum aqua infusiois dragagā/ ti z gūmi ara. z fiat colliriū. Itē corpore mūdificato con/ fortet sepe oculus cū aqua ros. in qua ponat qd̄ modicū sumach z collect: decoquant rose in aqua plantaginis z cū decoctione sepe oculus somentet vel rose p̄dicte in for/ ma emplastri oculo apponat: z si expedit addat ipsa plā/ tago: z plantago sup oculo emplastrata cū aqua ro. ē vti/ lis z iuuatiua cū ardor in oculo z lachrymarū fluxus p̄e/ verat: z excedit z rutia abluta z ifusa in aqua ro. multuz confert ad sistēdū lachrymas sup̄dictas: z si lipitudo seu grossa sordities est in oculo: iungat oculus sepe lauetur z aspgat cū aq̄ ro. mixta cū zucchero rubeo. Et si cur/ sus lachrymaz p̄cedit a cā seu mā frida z humida q̄ co/ gnoscit p̄ puationē ardoris in oculo p̄mo digestiua mā si cur ocm̄ est purgetur cū pillis cocijs vel cū yerapigra vel cū puluere de turbith dicto deide cauterizet in loco cō/ missure coronalis p̄funde z dimitte ozificiū aptum mun/ dificādo bis in die itra z sup̄ oculū ponatur que dca sunt in ca. de obtalmia humida: abluat sepe oculus cū aqua pluuiali decoctionis gallay mirrhe boli ar. z nucis cupi si z cibetur carnib⁹ affis p̄ditis cū agresto aut vino gñā/ toy cum puluere mirtiloy z sumach vtaf aliqñ carnibus elixis z l̄t alijs cibis elixis cū isto puluē. *R.* cinamomi. 3. ij. folij galāge añ. 3. i. pipis lōgi. 3. 5. paz croci pl̄uerizēt: post cibū sumat de diacitonitē cum zucchero vel de ele/ ctuario de citonijs. Et si velles solidare vuln⁹ nouū oculi z p̄r p̄stringere lachrymā. *R.* rutie. 3. ij. terbērine vini de granatis acetosis aque ro. añ. 3. 5. misce z sero z mane po/ nat in oculū. Itē mūdificato corpe z mā lachryme hu/ mida exite vtatur isto collirio. *R.* rutie p̄parate sicut de/ cet sarcocole nutritē i lacte mulier. mirrhe olibani aloes mastice storacis calamite ambre añ. 3. i. rosar. sumach

sanguinis dra. añ. gra. vj. conficiatur cū mucilage dra/ gagati z gūmi arabici z fiat colliriū: z sic cura lachryma rum pueniētium a cā frida z humida z p̄cipue qñ p̄iugi/ tur debilitas oculoꝝ p̄missio regimie p̄no huic cāe z cūo ne conueniēti p̄missa p̄ficatur cū desiccātib⁹ eas z cū cō/ fortātib⁹ oculū seu oculos lachrymosos z cū somenta/ tione facta ex rosīs z croco z modico mirrhe cū aq̄ mir/ ti. Et silr distillatio in oculū vini albi aliqñ p̄tici z aque mirti in qb⁹ infundat modicū aloes succotriini est iuuati/ ua. Et trocisci de croco multū pueniūt in hac cura distila/ ti in oculū cū modico vini z aq̄ ro. *C.* Si aut cā est cōpo/ sita cōponatur medicamia fm̄ idustriā mediciz: z fricatio nes atqz v̄tose z oēs diuersiones iuuat z cōferūt in hac cura z eā p̄ficiūt. *C.* Et sic p̄z q̄ cura lachrymaz vplm̄ cō/ sistit in hac q̄tuor. Primo in adeq̄tione m̄ae remouendo malitiam p̄plonis z p̄sortādo cerebrū. Secōdo cū purgan/ tibus caput z totū corp⁹ fm̄ mām peccātem. Tertio ad ministrādo intus z extra que lachrymas strigūt. Quarto z vltimo diuertendo cum slobotomia ventosis liga/ turis fricationibus cauterio z similibus.

C. De cura limpiditudois oculoꝝ.

Cap. lxiij.

Ro cura limpiditudois itelligēdū est q̄ lz lim/ p̄tudo sit curabil nō tñ cū reppuissie: z fm̄ aliqñ antrax lippa lepa stagia p̄stāt. Fiat ḡ somētatio cū decoctione camo. z melli. mun/ dificato corpe. Et fiat emplm̄ de olibano se/ mine feniculi z sepo arietino s̄z frēq̄nter amoueaf. Sim/ plicia pueniētia p̄ sunt ex succo agrimonie: p̄tinue lauen/ tur oculi. Itē mittere in oculū rozē qui sup feniculū cadit maxime de mēse maij nihil est meli⁹. Itē pumex in igne calefact⁹ z ter in vino extinet⁹ z diligēter puluerizat⁹ lip/ pā tollit. Itē lauent oculū p̄tinue stō ieiuno cū lacte mulie/ ris tepido vt mulceaf in oclis ex māmilla mulieris z ab/ stergaf. Itē lauent oculū stō ieiuno cū saliuā hois ieiunivl/ mingat in vase aliq̄ vbi possit spumayzine remanere z cū tali spūa liniat oculos: p̄fert nāqz lipitudini z pustul⁹ ocul/ loꝝ. Itē de folijs berbene sup oclis pone frēq̄nter z d̄ so/ lijs apij vridis. Itē p̄po ad idē. *R.* succi berbene olei ro/ sa. aceti añ. ponant in vase ereo z agitef totū donec ad/ hereat parieti colligaf z gutta in oclis distillet z est sum/ mū expimētū. Itē attramētū mel z albumē oui eq̄f̄ tere z sup oculos pone mane z sero. Si aut palpebra sit molli/ ficata: curef sic palefis. Et si difficulter apiat z claudatur si adsit mā hūida purget cū pillis cocijs digestiuis p̄ue/ niētib⁹ p̄missis. Si cala admixta cū pillis aureis: deide somētet oclis cū aq̄ cala z post emplastref cū albumine oui oleo rosaceo mucilage semis lini z asfingue galli/ ne. Si aut mā sit vitrosa falsa z adusta que p̄ facit p̄uri/ tū. scdo si p̄tinuetur gñat scabiē. tertio asperitatē. quarto ruborē. z q̄nto vlcationē. Et tūc p̄ purgetur corpus fi/ cut ocm̄ est. scdo distrabatur mā ad opp̄. tertio liniātur palpebre isto linimēto. *R.* eris vsti ceruse lote aloes mir/ re salifar. añ. 3. 5. pulueriza z confice cuz melle vtatur hu/ miditas: renuat ombia ericantia vt coitum superfluum ieiunium aerem siccum z cibos ericcantes z ita suo mo/ do de alijs rebus non naturalibus.

C. De macula rubra que vocat tarphati.

Cap. xliij.

Ec egritudo vplm̄ venit ex p̄cussione vl ca/ sū adueniēte in oclis et q̄nqz sit ex multitudine sanguis rōne: cui⁹ refudat sanguis: extra/ venas in albumie oculi: et aliqñ est sicut san/ guis mortificat⁹ pp̄ qd̄ remanet in albumie oculoy vestigiū rubedis in modū p̄cti rubi vel denarij vel semidenarij vel qñ fm̄ illā figurā vel sic macula san/ guinea adherēs p̄iūctiue: et aliqñ sit ex ruptura p̄iūcti/ ue. Cā p̄mitiua est p̄cussio vel casus vel sanguinis refuda/ tio. Cā imediata ē s̄guis q̄ cucurrit ad locū et sparsus

fiit ex venas in albedie oculi. Signa sunt ex reipsa manifesta. Cura est vt in pñ. cū. mā est in fluxu vt p̄ fiat flō/ mia diuersua ex cephalica man? p̄rie pris lese vel vērōsa rio in spatulis vel collo cū scarificatione: 7 post illud lini ficet v̄ter cū hac potionē. ℞. corticū mirabolanoꝝ citri noꝝ. ʒ. i. prunoꝝ damascenoꝝ siccoꝝ. ʒ. ij. terant mirabo lani 7 simul cū p̄nnis bulliat. in. ʒ. x. aq̄ vel circa vsq̄ ad p̄sumptionē medietat̄ vel circa: postea collect 7 cū. ʒ. iij. dicte collature dissoluant cassie fistule munde bñ piguis ʒ. x. vel māne. ʒ. i. ʒ. ʒ. syrupi vio. ʒ. i. 7 fiat potio. Ad idē ʒ. aq̄ decoctionis prunoꝝ damascenoꝝ siccoꝝ. ʒ. iij. 7 i ea dissoluant cassie. mūde. ʒ. ij. vel māne 7 tamarindoꝝ añ. ʒ. i. 7 collect 7 def totū añ diē: 7 si addat in deā deco/ ctione reubarbari. ʒ. i. cū modico spice efficac̄ opabit 7 p̄seqtur op? valde bonū. Deinde admistrent clisteria leni/ tiua cū diminutione cibi 7 pot? 7 ablatione vini: 7 def in potu aq̄ ordeī cū zuccharo albo 7 admistrent localia re/ p̄cussia i pñ. **C** Ponat ʒ i pñ perie infuse i aq̄ ro. mixta cū albumie oui bñ agitato 7 silt cū bolo armeno 7 terra sigillata vel i aq̄ ro. mixta cū succo solatri 7 albumie oui bñ dispūato silt cū oleo ro. 7 bolo ar. 7 si p̄iunctua est ru/ pta ponat sal masticatū cū cimino. Intra ʒo oclm ponat lac mulieris lactāij puellā vel colliriūz albū de cerusa su/ peri? descriptū: 7 ep̄plastref ocul? d fenugreco 7 rosif cocij in aq̄ ro. deinde cocij i vino. deinde cū mā fluxa fuerit vapo/ ref aut fomēter ocul? cū decoctione camomille 7 mellilo/ ti aut cū decoctione folioꝝ caulii. Ad idē efficac̄ v3 san/ guis colūbin? recēs 7 cal's de alla 7 et? 7 turtur? 7 i ocl's distillar? Ad idē v3 aq̄ raffani distillata. 7 ē mirabilis. Si gnū q2 dissoluit lapidē i renib?. Ad idē. ℞. olibani salis/ gēme añ. ʒ. i. puluerizēt s̄bilissime sic̄ alcohol. i. athomi 7 dissoluant i lacte mulieris. Ad idē colliriū. Ad idē suffumi/ gatio scā cū aq̄ decoctionis yfopi origani. 7 siltb?. 7 silt i sine emplastref ocul? cū dicij folijs camomille 7 mellilo/ ti p̄trij 7 decoctio cū vino potētī 7 anti q̄. Ad idē singlr v3 sief mabemet Rafis p̄ferēs tarphati po^m a Mesue in suo de appropaj ca. de tarphati. c? descriptio talis est. ℞. thurris mirrhe croci salifar. añ. ʒ. i. arfenici rubi. ʒ. s. fiat sief 7 admistref cū aq̄ coziādri hūidi vel aq̄ ro. vel cuz la/ cte mulieris. deinde si ista nō p̄tulerit. 7 sit sanguis mortifi/ car? istillef sterē colūbinū dissolutū in aceto albo 7 vino albo 7 collect: 7 si ex his nō curef istillef aq̄ dissolōnis sa/ linitri. 7 salifar. Et si ex his non curef fiat tale colliriūz 7 oclis istillef. ℞. vitrioli salifar. sarcocole aloes pipis thu/ ris eris vsti cozaloz margaritay dragagātū gūmi arabi/ ci ceruse amidi sāguis draconis añ. ʒ. i. pulerizēt subtilr 7 cū sāguie colūbi recēti somētent trocisci puit: desiccēt 7 cū volueris opari dissoluant vn? i lacte mulieris 7 oclis istillef. Dieta ei? sit tenuis vt dcm ē saltē vsq̄ ad. vij. dies 7 pot? sit aq̄ oz. cū zuccharo vt dcm ē. postea bibat vinuz albū paucifē 7 vel liphatū valde 7 redeat ad carnes 7 ci/ baria p̄dita cū agresto aut vino de ḡnatis aut succo arā/ tioꝝ. Et nō q̄ in pñ. s. cū mā est in fluxu: 7 añq̄ estuatio/ quērit sūmope cauēdū ab oib? medicamib? dissoluenti/ bus rō: q2 p̄ ea maior fieret attractio sanguis ad locū er/ go itendēdum est dissolōni sanguis tūc solū. cū mā est flu/ xa 7 postq̄ estuatio quērit. Ultimo itellige q̄ si dolor p̄ seuerat p̄tinue. tē albū oui bñ agitatū 7 dispumatū mi/ xtū cū oleo ro. 7 lacte mulieris o3 supponi oculo: 7 rō est q2 est rep̄cussium 7 mitigatiū doloris zc.

C De vngue seu vngula.

Capl'm. xlv.

Unguis seu vngula sic inqt. Joānes serapio ē additio nervalis in tunica p̄iuncta incipiēs a maiori lachrymali 7 dilatat vsq̄ ad nigredi/ nē oculi: 7 qñ magnificat valde coopit pu/ pillā 7 p̄hibet visū: q̄ si vngula idurat 7 ma/ gnificat 7 p̄treat lōgū tps: tūc curat cū medicis acuj ab

stergētibus sic est es vsti salar. calcadis. i. vitriolū radix lily 7 sūia. Rafis ʒo 9° Almā. in ca. de vngula sic inquit. Cū aligd p̄niculo sile in angulo q̄ est ex pte naris oziri videat 7 albū oculi coopire 7 puenit vsq̄ ad nigredinem seu pupillā gñat passio q̄ vngula dicitur: cui? nocumētū q̄to plus ad nigredis pte q̄ est iux pupillā appropinqt tanto est deteri?: hec ʒ passio dū est subtilis 7 recēs cū sief viri/ dir: sief de calcato est medicanda: q̄ si vetusta fiat 7 ḡssa cū ferro est eleuāda. 7 subdit. Cōpō sief viridis qd̄ cōfert sebel 7 scabie 7 albugini 7 vngule. ℞. floris er. ʒ. iij. col/ cotar vsti. ʒ. vj. arfenici rubri baurach sp̄ue maris añ. ʒ. i. salifar. ʒ. i. armoniaci. ʒ. ij. armoniacū in succo rute dissol/ uat 7 spēs ex eo p̄pergant. 7 fiat ex eis sief: est. n. mirabi/ le. Sief de calcato eiusdē qd̄ p̄fert vngule. ℞. eris vsti cal/ cātū vsti amboꝝ añ. ʒ. s. ziniar. ʒ. ij. salifar. baurach arseni/ ci sublimati oium a. ʒ. i. terat 7 p̄ hebdomadā vnā dimit/ tant. deinde fiat ex eis sief 7 fricet cū eis vngula. Et ex his p3 q̄ vngula est excrescētia qd̄ā nervalis in mō se me/ dia iter dispōnē seu sbam neruosam 7 carnosam ḡiata. s. ex mā frida coagulata 7 p̄dēfata in loco q̄ distillauit a ce/ rebzo crescēs sup p̄iunctiū. 7 incipit aliqñ ab vno lachry/ mali: 7 aliqñ ab altero: 7 aliqñ ab vtroq̄: 7 coopit p̄iuncti/ uā: 7 aliqñ extēdit vsq̄ ad corneā: 7 aliqñ est vni? coloris 7 aliqñ alteri?. **C** Cura. Mūdicato corpe vt decet eua/ pozet oculus cū aq̄ decoctionis malue 7 bismalue. deim/ de vtaf tali collirio. ℞. vitrioli viridis eris vsti salifar. sel/ lis tauri añ. ʒ. s. aloes cinamomi zinzī. triū ḡnatoꝝ pipis fragmētoꝝ satelle cere viridis añ. ʒ. i. puluerizēt subri/ lissime sic̄ alcohol 7 cū succo fenī. 7 maiorāe 7 modico mel/ lis misceant 7 fiat colliriū. Si aut nō curef cuz ʒ collirio aut cū sief decalcato Rafis pp̄ ei? grossitē duritē 7 adhe/ rētiāz recu/ ram? ad manū cyrugicā. Aperiātur ʒ palpe/ bre 7 trahat 7 suspēdat vnguis cū vncino: 7 tūc excoiet cū rasorio aut cū extremitate pēne subtilis 7 scindat cum forpicib? 7 sit in scindēdo diligēs cautela. p̄ q̄ rotavngu/ la abscondat altr cito reuerteref. scdo q̄ nullo mō tangat de carne nāli ipsius lachrymalis. aliter. n. eēt ibi lachry/ me sempirerne. deinde ponat ibi sal cū cimino masticatū ne palpebra cū oculo incarnet: 7 ideo oculus qñ p̄tinue moueat: 7 ideo pay dormiat 7 emplastref 7 p̄fortef ocu/ lus cum vitello oui. 7 oleo ro. 7 albumine oui bñ dispu/ maro sifs mixtis 7 ligetur desup. 7 bis in die p̄paref. de/ inde post p̄fortationē trāsfactis duobus vel trib? diebus potest poni colliriū albū aut rubeū fm̄ descriptiones q̄ stati ponent. Colliriū albū. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. opij. ʒ. i. p̄siliij. ʒ. i. amidi. ʒ. ij. misceant cū lacte mulieris vel cū aq̄ rosacea. Colliriū rubeū. ℞. floris eris. ʒ. iij. vitrioli adu/ sti. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mirrhe croci añ. ʒ. i. piperis. ʒ. s. terā/ tur 7 misceant cum vino albo 7 distillent per alembicuz vel terant oia quater sup marmore 7 in vino quater ifun/ dantur 7 postea excicētur 7 tādē cribellētur cuz pecia subtili 7 fiat sief vel puluis. Est vltimo intelligēdus q̄ la/ chrymale est duplex. s. maius 7 minus. lachrymale ma/ ius sunt duo anguli iuxta nasum: 7 minus lachrymale sunt anguli extrinseci.

C De p̄niculo.

Capl'm. xlvj.

It aut p̄niculus p̄ hūc modum: qñ em̄z cor/ pus est repletū 7 potissime caput tūc replē/ tur vene que sunt in p̄iunctiua 7 tēxtur ad/ inuicē 7 p̄stituūt quēdam p̄niculus ad mo/ dum sumi: qui coopit coniuictiuam 7 aliqñ corneā 7 est frēq̄nter cū p̄uritu 7 lachrymis 7 rubore 7 h3 visum obscurare. **C** Cura: p̄ sit florbom̄ia de vtra/ q3 cephalica. deinde si indiguerit: fiat de venis que sunt in frōte 7 timpozibus. deinde si indiguerit: fiat de venis q̄ sunt in vtrifq3 angulis oculoꝝ. deinde purget fm̄ exigē/ tia3 humoris peccantis: 7 p̄cipue cū yerapigra vtaf die/

ea subtili & vifet oia fumofa feu vaporofa. deide in pncip
vraf ifto collirio repulfiuo. ꝛ. acacie ablute gūmi arabi
ci eris vfti: & mifceant cū aq̄ pluuiali & fiat colliriū. Cum
aut̄ plongat morbus corpe bñ mūdificato vraf ifto colli
rio. ꝛ. teftas ouoz recēnt in vembra: & tēperant in aceto fortiffimo
p nouē dies. deide exiccēt in vembra: & poftea puluerizē
tur. deinde. ꝛ. farcocole nutritē in lacte mulieris aloes
zinzī. gūmi arabici in eqli portioē cū puluere teftarū ouo
rū & mifceant cū aq̄ eufragie diftillata. & fiat colliriū: & fi
qs voluerit poterit vti iftis p modū pulueris: aut ex eis
foment troicici & cū vti volueris ipfis diftemperet cum
lacte muliebrī & fucco celidonie & ita diuerfimode poſſi
mus opari in paſſionibꝫ oculoꝝ iuxta pueniētā pꝛicula
rium. Si aut̄ ex his nō curet: recurrat ad cirurgicū lra
tum & expū: & tūc eleuet pāniculus cū vincino vel vnci
nis: ſicut dcm̄ eſt de vngue: & de ſebel & diſcarnet cū rafo
rio vel capite pēne ſubtilis. & ſcindat cū capite ſerpicy: &
imponat ſal & ciminū maſticatū & vitellū oui cū oleo ro.
& albumine ſimul mixtj ponat ſupra petiā: deinde ſupra
oculm̄ & liget & moueat oculus ne palpebra cū oculo icar
netur & in craſtinū abluat cū aq̄ calā in qua bullierit ro
ſe. Et in ſūma cura huius paſſionis eſt ſicut cura vngule
quātum ad cyrugicā opōnem. & ſicut cura ſebel quātum
ad oēm modū cure cū pāniculus non videat diſſerre a
ſebel iuxta intētionem Raſis 9° Almanoſis ca. de ſcabiē
palpebray & venis rubris que ſunt in albo oculoꝝ. i. de
ſebel in ꝑn. ca. vbi ſic inq̄. Cum ſup albo oculoꝝ & ſuper
nigredine v̄ ſimilitudo pāniculi ex venis rubeis & groſ
ſis textis tunc eſt ſebel. & ita pāniculus & ſebel ſm̄ Raſis
& me non differunt niſi in nomine.

De venis rubris ſimplr in albedine oculorū: que tamē
ſunt in modū tele aranee ſeu pāniculi ſubtilis pupillam
verſus cum ſebel. Capl'm. xlviij.

Aſſio hec lz videat puenire cū ſebel & videa
tur ei? ſpēs. oſt tñ qz in ſebel eſt radix q̄i car
noſa: & puenit vſq; ad pupillā in modū telle
aranee: in iſta vō nō eſt aliqd̄ iſtoꝝ: ſz ſimplr
ſunt vene rubeę plene ſanguinee: & ſunt i al
bedine oculoꝝ tñ. C Lā hui? egritudis ſunt hūiores ſan
guinei mixti cū cholā q̄ p venas descendūt ad oculos. Si
gna ei? hñtur ex viſu: & ex oia ſebel. C Cura ei? eadem
eſt cū cura ſebel ſubtilis nō cronice pot? ei? ſit vinū albuꝝ
ſubtile limphatū. Comedat de ſerculis factis cū ſaria oz
dei ſeu de priſana nō collata & de ſerculo facto cū ſarrevl
ſilia & de pane coctoz pōt iterdū comedere de carnibꝫ ca
ſtrati edi arietis anualis pulloꝝ gallinay caponū & ouiz
auū degētium in arboribꝫ & pratis & nō in aq̄. Item de
ſeniculis factis cū herba ſeniculi boragine & ſpinacijs.
Item iterdū ſz raro comedat de ouis ſorbilibꝫ: & de piſci
bus recētibꝫ vt temelis & lucijs de lacte & pdiant oia iſta
cibaria cū agreſta vel vino de granatis: aut cū ſucco po
moz rācioꝝ aut cū vino de berberis & cū puluere ſpēruz
q̄ ſic ſit. ꝛ. cinamomi. 3. i. cardamomi folij añ. 3. ij. croci
3. i. terātur & cribzētur ſiat ſlōmia de vena cephalica. Cē
toſet in collo & ſpatulis cū ſcarificatione. Purget ſepe cū
pillis cocijs aut lucijs vel aureis. Premiffis digeſtiuis ſy
rupis vt ſyrupo violato cū ſyrupo de ſtichados: aut cum
melle ro. collato aut cū ſyrupo de endiuie p duabꝫ ptibꝫ
& ſyrupo de ſtichados p 3° pte limphādo ſyrupos cū aq̄
ſeniculi & endiuie. Intra oclꝫ ponat oi die de iſto collirio
nfo albo. ꝛ. armoniaci ſlois eris arſenici rubri añ. 3. ij.
tutie ꝑpata. 3. i. vitrioli: de quo ſit encauſtrū. 3. ij. ruthe &
celidōie añ. 3. i. ſucci ſeniculi ſucci celidonie añ. lib. i. pi
ſtent oia & ſimul incorporent: & fiat magdaleon qd̄ pona
tur in vaſe alēbico ſup fornacē & diſtillet vt aq̄ ro. & refer
uet viſui. Iſtud. n. colliriū qd̄ appello colliriū albū nfm̄
v̄ ad oēm maculā & albuginē & remouet lipitudinem &

rubedinē ppe & ſpāl'r poſt ꝑn^a a q̄cūq; cā fiat & ſſuat vi/
ſum: & diſtillet in oclō cū pēna mane & ſero cū vadit doz/
mitū ſz q̄ plus laudo eſt qd̄ accipiant rutie. 3. iij. & cam
phora. 3. i. & terant in mortario vel ſup marmoze & cribzē
tur cū petia & diſſoluat cū. 3. ij. collirij albi nri ſup? ime/
diate deſcripti: & dimittantur ſic aliquātulū: & poſtea hoc
torū collet cū petia rara & ſeruet & oi die diſtillet cū pē
na mane & ſero cū vadit dormitū: delet nāq; oēm rubedi
nē & oēm lipitudinē a quācūq; cā pueniat & ſpāl'r h ꝑn^m.
& hoc torū facit in paucis diebꝫ. C Ad idē aliud colliriū
qd̄ eſt forti? qd̄ appello colliriū rubzū nfm̄ cōpetēs ma
gis in pceſſu. ꝛ. mirrhe opponacis bdelij aloes car
pobalsami armoniaci ſerapini coſti maſticis gūmi arabi
ci boli armeni thuris dragagāti añ. 3. i. terbētine munde
clare. 3. vij. vitrioli de quo ſit encauſtrū. 3. iij. ſucci celido
nie ſucci ſeni. ſucci rute añ. lib. 5. mifceant & incorporetur
oia iſta ſimul & cū leui igne diſtillent p alēbicū ad fornacē
vt de aqua ro. ſit & reſeruet vſui & diſtillet in oculoꝝ
cum pēna vt dcm̄ eſt de collirio albo nfo. Hoc enim col
lirium delet maculam omnē de oculo & valet ad pānum
& remouet perfecte ſebel & oēm rubedinem & ſcabiē pal
pebrarum & vngulam & ſic eſt finis.

De mutatione coloris cornee & tori? oculi. Cap. xlviij.

Um calor nālis oculi imutat in nō nālē ſic in
icteritia ſtigit ꝑ oppilonē epaj vel ſplenis
colorē oclōꝝ nālē mutari i crocitatē v̄ viri
ditatē aut nigredinē: ſomentes oculus cū aq̄
decoctionis roſay nenufarijs camomille: & ſi
voluerim? colorare oculū colore nigro ſiat ſic. ꝛ. gallas
& oſſa mirabol. pulueriza ſubtiliffime & temperentur in
oleo ſiſamino ſeu amigdalay dulciū aut in oleo nucuz et
ponātur in vaſe vitreo ad ſolem per dies. x. vel circa: et
poſtea in oculis diſtilletur velut collirium.

De his q̄ extrinſecus cadūt in oculo. Capl'm. xlix.

Uādo puluis vel feſtuca aut xmis: v̄ aliq̄ d
aliud iſtis ſil' e cadit in oculis ſtati ne inelceſ
vel icarney i tunica oculi vel i iteriori pre pal
pebre eidē ſubueniat. Nā ꝑꝑ colorē aut fri
cationē priuz oculi poſſet oculus aꝑari: & in
malā egritudinē ex iſta cā puerri ſeu mutari. Cura ei? ta
lis eſt. abluat oculus cū aq̄ dulci & ꝑijciat lac mulier] ab
vberē. & ſi puluis aut feſtuca adhereat aut occultet iuer
ſet palpebra ſupior & remoueat cū ſandali virido vel cū
pāno lineo ſubtili: & ſi nō curet remoueat cū tēachis puis
aut iuolnat ſtil? de argēto vel auro aut ligno i pice aut ra
ſina & friceſ pix aut raſina q̄ eſt i ſūmitate ſtili p oclm̄ et
ſup rē q̄ oclm̄ itrauit: nā adherebit res illa pici aut raſi
ne. & ſic pōt leuit & abſq; difficultate exhi & remoueri.

De duritie in coniuſtiua. Capl'm. l.

Um durities eſt i ꝑiuctiua: ita q̄ oculus non
p̄t bñ claudī n3 apiri bñ. Curari o3 cū mollis
ficatibꝫ & diſſolūtibꝫ: corpe iḡ mūdificato
buliāt in aq̄ malua biſmalua palea ordeī et
auener: & iſfundat ſpōgia i deā decoctioē & ex
ꝑmat & oculo applicet tꝑate calā. & frēq̄nter ſiat tal' ſo
mētatio: & emplaftrē oculo cū vitello oui & oleo oliuē
cōi: & exiccētur lachrymē: ſi aſſuerint cū agreſta.

De tumor in ꝑiuctiua. Capl'm. lj.

Um accit tumor in ꝑiuctiua ex v̄toſitate et
aq̄ſitate vel ex ſtate aquoſo vel ēt & melia i/
ungat dieta tenuis & purget caput cū vera/
pigra: & frēq̄nter ſiat balneū & humectatio
oculoꝝ cū aq̄ tēperata calā decoctionis ca
momille melliloti abſynthij & anifi: deinde vraf tali colli
rio. ꝛ. eris vſti. 3. ij. margaritay coraloy ſpice nardi mu
ſci añ. 3. i. ſanguinis draconis. 3. 5. incorporent cū aqua
ro. & fiat collirium.

De vlcere z sanie in coniunctiua. Caplm. liij

Ura h^o passiois sic fit. purgat p corp^o cu flo/ mia z pharnacia z vraf dieta tenui deinde. vraf tali collirio. ꝛ. chachimie au ri eri svsti ceruse ablute plubi vsti gumi dragagari gu/ mi arabici an. ꝛ. ij. aloes mirrhe musci oliba ni sarcocole nutritie opij an. ꝛ. s. ꝛ. fiantur cum aqua ro/ sa. optima: z fiat collirium.

De apatibus paruis granulosis ad modu milij nascentibus in coniunctiua. Caplm. liij.

Ec apata aliqui sut i pinctiua maiora: aliqui minora: aliqui alba: aliqui rubea. Pro cu/ ra ergo eoz purget corpus fm exigetia hu/ moris peccatis. Et si ma est calida: fiat colli/ rium de cerusa z albumine ouoz z si mate/ ris est frigida aspergatur locus cum pulvere margarita rum z coraloꝝ z testarum ouorum.

De pruritu lachrymalium palpebrar z oculi. Cap. liij.

Ec passio catur ab huorib^o falsis visc osis vl/ adustis in qb^o calitas accntalr egit z iduxit acuitate. Signa sut no ex re ipa z sut ru/ bedo aspitata lachryme vietes lachrymalia ardor lachrymalium fortissimus z color faciei rub^o mix^o citrinitate. Cura. Purget corp^o ad h^o hu/ rib^o acuj^o pmissio digestiuo syrupo de fumoterre cu zuc/ charo vel melle fm nam tpris vel cras limphato cu aq de coctionis prunoz damascenoz folliculoꝝ sene z epithi/ mi: postea purget cu pillis de fumoterre vel pse vel mix/ tim cu pillis cocijs deinde flomes de cephalica z vetosef/ in spatulis z collo z si expedit flomes de vena frons. de/ inde post paucos dies vraf balneo aque dulcis: deinde fometer oculus cu spogia ista in aq tepida frequenter: de/ inde abluat sepe oculu cu aq feniculi celidonie herbene z eufragie z b^o pinctim aut diuisis. It^o abluant sepe oculi ex aq tpeate cala decoctionis fumiterre z polipodij. Item abluat sepe oculos suos cum aq sulfur^o q sic fit. ꝛ. aq li. ij. sulfuris. ꝛ. i. caphoze. ꝛ. s. teraf z misceant z ponant in vase vitreo z dimittat ad sole p dies. xl. vel plus: z qd su/ peminet de claro est pueniens z bonu huic abluioni.

De exerescentia z diminutione carnis in lachrymalib^o aut coniunctiua. Caplm. lv.

Exerescentia seu additio carnis supstne fit ex/ supabudatia ma^o huoralis sanguinee flue/ ris ad lachrymale in carnis sbam in durate. Cura. Si ma no fuerit multa: nec bnficio pleriqz sumis z cu ppone flomie cephalice z mudificatione capij cu yeris pillis potionib^o garga/ rismis dieta z silib^o sibi pportioat z puenientib^o z cu sti/ pticis ericcantib^o z cu mudificatiuis z absterfiuis z leuif/ corrosi^o z si no curet cu pdicij cu cyrugica manu curet. vep^o m^o eius icisio no fiat pfundit^o altr essentibi lachryme sempiternae. Si aut carnis exerescentia fuerit plima p siliu/ meu est corpe mudificato ptermis localib^o: qz per do/ ctu cyrugicu extirpet sic dem^o e de vngula. Si aut caro sit diminuta. i. ablata p idocru cyrugicu sic in icisione vn/ guis aut paniculi aut carnis addite aut caeri aut fistule: tuc no recipit cura: qre in curatione taliu magna diligen/ tia z cautela est adhibeda. si. n. ex alia ca qz p icisione fue/ rit diminuta: fiat tale collirium. ꝛ. aloes olibani an. ꝛ. ij. sanguinis oza. sumach. an. ꝛ. s. fiat collirium cuz aqua ro. vbi gumi arabicum sit infusum.

De vesicis seu variolis cornee. Caplm. lvj.

Iⁿ cornea appeat vesica seu variola i colo/ re z malitia diuersificata hz varia huiditate aggregata in corticib^o exteriorib^o aut iterio/ ribus aut fm diuistate huoris peccat i qsti/ tate aut qlitate aut vtroqz mo flomes z pur/

get sicut decet z vt dem^o est in ca. de vlcerib^o oculoꝝ. de/ inde collirizet isto collirio. ꝛ. tutie pparate: climie lote: antimonij abluti scorie eris ablute an. ꝛ. s. opij grana. v. confice cum mucilage fenugreci.

De ruptura cornee.

Caplm. lvij.

Cum ruptura cornee appet ad modu capitis/ fornice aut vuce ad modu clau sine caef ex/ cais extrinsecis sicut est casus z pcussio sine ex/ cais intrinsecis sicut est huor acur^o aut apa si/ ue exeat vuce ex velut qnqz exit sine no pre/ missis vlibus vt dem^o est in cap de vlceribus oculoꝝ fiat emplm de citonijs acatia sanguine oza. z bolo arme. ia/ ceat supin^o z liget oculus fometer et oculus cu aq deco/ ctionis ro. platarinis z burse pastoris. Deide vti po/ test tali collirio. ꝛ. antimonij vsti z abluti climie vste et/ ablute acatie ablute an. ꝛ. ij. spice nardi aloes tutie ppa/ rate sarcocole nutritie an. gra. vj. conficiant cu mucilagi/ ne dragagati z gumi arabici z fiat collirium.

De cancro in cornea.

Caplm. lvij.

Adit cancer in cornea q vtpm fiat a chol^o a/ adusta inducens vl^o corrosione z cavernam/ doloꝝ capij vigilias casum appetit^o z si no/ curet in p^o nuqua curat. p slobothomes: z/ purget cu orimelle laxatiuo aut cu pfectio/ ne hamech aut cu electuario de succo ro. aut cu pillis de/ fumoterre. Deide mitiget doloꝝ cu isto collirio. ꝛ. ceru/ se ablute amidi an. ꝛ. i. opij. ꝛ. i. conficiant cu albumie ouo/ ru z mucilage dragagati facta in aq ro. z fiat colliriu: z/ si doloꝝ est horribilis multu apponat emplm factum ex/ vitello oui z oleo ro. z lacte mulieris: vel fiat ist^o empl^o p/ modu collirij. cu aut cancer catur a melia doloꝝ est firm^o sus cu duritie: tuc purgatio fieri oꝝ cum dialene z vera/ Rusi z vraf tali collirio. ꝛ. tutie pparate amidi memite/ corali albi z rubei terre sigillate margaritar an. ꝛ. i. confi/ ciantur cu mucilage dragaganti z gumi arabici z fiat/ collirium. similt^o vtiatur isto eodem collirio cum doloꝝ no/ est ita horribilis a quacuzqz causa pueniat.

De humectatione cornee.

Caplm. lix.

Cum humiditas fluit ad cornea gians ibi fu/ m^o z nebul^o visum caliginat: purget cu pil/ lul aureis vt cu pillis lucis aut fetidis pinn/ ctis vl diuisis z collirizet cu felle accipitris.

De duritie z ptingatione cornee. Cap. lx.

Uado in cornea fuerit durities z corrugatio/ visus ipediens sic ptingit in senib^o: tuc fomen/ tes oculi cu aq decoctiois orde rosar. nenu/ faris z siliu z istilef frequenter lac mulieris et/ regat in sex reb^o no nali^o sic decet. hic ad/ uertedu est cu sca fuerit frequenter merito de tutia pparata q/ p tutia pparata itellig^o dem^o tutia q igneat^o decies z ex/ tinguat qnqz vicib^o in vna pueri vginis z qnqz vicibus/ extinguat in aq ro. z postea puluerizet. deide distempe/ ret in succo maiorane: deide remoueat succ^o z tutia de/ sicet in vmbra: tuc erit tutia pparata.

De catarrata seu aq in oculm descēdēte. Caplm. lxi.

Catarrata est egri^o officialis i q huor seu aq/ fluit iter cornea z vuce z huor^o albugineuz z itelligedu est hic q vapores aquosi aliq^o ascendu a sto ad oculos: z pstant huores/ oculi claros z lumbios: huor^o scilicet albugi/ neu z cristallinu. Cui^o signu est qz ante cib^o meli^o se hnt/ qz post. Aliq^o aut descēdūt a cerebro. na qnqz accidit/ q huiditas aqsa in cerebro multiplicata p neruu pcanuz/ descēdit ad oculm nec ex oculo dissoluif put solitum erat/ dissolui: qre collr z coartat inter cornea z tunica vucam/ z albugineum humorem directe per medium foraminis/ vuce seu pupille: cuius signum est qz equaliter se habent

an cibū z post: z tūc est magnū periculū aggregatiōis aq̄
 in oculo. nā cū isti vapores icipiūt dēnsari vel dēnsant
 cānt aquā seu catarratā z impediunt visum aut oīno de/
 struūt pp̄ oppōitionē pupille qm̄ simulachrū rei visibilis
 nō pōt iactari vsq̄ ad cristallinā nec spūs visibilis pōt pe/
 netrare vsq̄ ad corneā: z ita impedit visus. **C**ā est du/
 plex intrinseca. s. seu corpalis vt ex vaporib⁹ ascendētibus
 z descendētibus in oculo dēnsat̄. aut extrinseca vt ex mul/
 to fletu z silibus caulis. **E**st hic ē intelligēdum q̄ ta/
 lis catarrata est duplex. s. intrinseca z extrinseca. Intrinseca
 fit ex oppōitione nervi optici p̄caui in qua sba oculi nō mu/
 tatur z b̄ appellat̄ gutta serena. Extrinseca at̄ fit ex humo/
 re vel humiditate iter corneā z vueā seu humorē albugi/
 necū z vplm̄ fit ex mā statica lz qm̄ fieri possit ex melica
 catarrata itaq̄ extrinseca z pp̄ie dicta aggregat̄ z collr̄ i/
 ter tunicā corneā recte an̄ foramē pupille z hec catarra/
 ta cōiter diversificat̄ duplr̄ siue ei⁹ cā imediata pueniat a
 cerebro siue a stō siue quouis alio mō. s. in quātitate z q̄li/
 tate p̄. nā aliq̄n̄ p̄tingit q̄ mā est multa oppilās multum
 pupillā: z tūc totalr̄ p̄hibet visum. aliq̄n̄ p̄tingit q̄ mā est
 pauca oppilās solū p̄e su p̄iore pupille aut inferiōre soluz
 aut p̄te mediā solū: z tūc nō p̄hibet totalr̄ visus sed si mā
 fit solū in medio pupille tūc oēs res vīse appent p̄foratē.
Exēplū aut̄ sc̄di. s. q̄lītatis est vt p̄sideret grossities z sub/
 tilitas catarrate z vt p̄riet color oculi. Et iō nō q̄ tres sūt
 spēs catarrate. s. catarrata subtilis vt in p̄n̄ qm̄ vapores a
 stō ascendūt aut a cerebro descendūt p̄ nervos obiticos in
 oculis dēnsant. sc̄da spēs d̄ media qm̄ talis aq̄ est nō ml/
 tum liq̄da nec nimis p̄gelata z idurata: z talis vt d̄ po/
 test cū acu curari. 3. est grossa qm̄. s. aqua est multū p̄gela/
 ta z idurata que nō curat̄ cū acu: z p̄ b̄ d̄t a sc̄da specie:
 nec ēt curat̄ cū medicinis z p̄ hoc d̄t a p̄ma sp̄e que cum
 medicinis curatur z sine acu. **S**igna catarracte intrin/
 sece seu gutte serene est dolor frōtis z oculoꝝ an̄ p̄ p̄les
 dies catarratā z p̄ hoc d̄t ab extrinseco dolore adueniē/
 te nō p̄cedēte dolore p̄dicto. Itēz in p̄ma catarrata appa/
 rent oculi clari z sani: q̄ nocumētum est in nervo obitico
 z nō in oculo. **S**igna p̄me sp̄ei sunt: q̄ ante oculos vī
 detur volare aliqd̄ velut musce papiliones z cimices: cu/
 ius cā est: q̄ mā ascendens vel descendēs ad oculos est sub/
 tilis rara z vaporosa vel appent imagines diuerse sic pi/
 li festuce aut vngues zc̄. z hoc est fm̄ diuersitatē hūoris
 in quātitate z q̄lītate. **S**igna sc̄de sp̄ei cōprehendūtur
 ex q̄tuor. Primū sumit a colore. nā si catarrata sit color
 aerei dyafani z trāspareh̄ vel q̄stūc ē acui subicibilis z
 p̄fir curabilis: z tūc eligat̄ diligēs z doctus restaurator:
 z si fuerit coloris croci aut viridis aut sic color fungi aut
 calcis aut grādinis aut margaritarū signū q̄ min⁹ est in/
 durata: z iō nō est acui subicibilis: q̄ tūc nō est laboran/
 duz. Sc̄dm̄ siḡm̄ si eger pōt aliq̄l̄r lz diminute respicere et
 videre claritatē solis. Tertiuū signū est si claudat̄ oculus
 egri z palpebra fricet̄ hinc inde cū pollice: deinde subito
 aperiat̄ oculus si aqua illa dilatat̄ z reddatur dyaphana
 post reddeat vt pus significat̄ q̄ est medie dispōnis z q̄ ē
 acui subicibilis. aliq̄ tū sufflat̄ in coto carminato posito
 sup̄ oculo z si dilatat̄ aqua illa: deinde reddeat vt pus est
 media z acui subicibilis. Quartū signū si claudat̄ ocu/
 lus sanus z pupilla oculi egri appeat dilatarī: argue q̄
 est medie sp̄ei z q̄ neru⁹ obiticus nō est oppilat⁹. **S**iḡ
 tertie speciei sunt. p̄mo p̄hibet visus. sc̄do appet̄ pupilla
 oppilata cū extraneo colore a cornea z vuea q̄ color mul/
 tipliciter variat̄: q̄ multi decipiūtur credētes q̄ si macu/
 la vel aliqd̄ tale z vbi pueniat a stō melius se h̄nt ante ci/
 bum tales: si a cerebro eq̄līter an̄ z post vt d̄cm̄ ē. **P**ro
 nosticatio. Aqua seu catarrata qd̄ idem est aliq̄n̄ est sub/
 icibilis acui z aliq̄n̄ nō. Qm̄ n. est nimis grossa z indura/
 ta nō ē subicibilis acui: q̄ nō possit descendere pp̄ nimia

adherētiā ad p̄tes oculi z sic nō potest curari cum acu
 bus: nec ēt cū medicinis: q̄ rōne multe duritie ei⁹ nō pōt
 set curari nec dissolui cū medicinis. Qm̄ x̄o est nimis sub/
 tilis z multū liq̄da nō est ēt subicibilis acui: qm̄ lz descē/
 deret tū statim ad p̄stinā dispōnem reuertet̄ sed cū me/
 dicinis ab intra z ab eē est curabilis. Cū aut̄ est in dispō/
 ne media vt cū est p̄firmata z nō minus p̄gelata z idura
 ta tūc acui subicibilis est z sic cū dispōne facta cū acu est
 curabilis. In p̄n̄ ergo curari d̄z a bono medico p̄ fisico
 sed post p̄firmationē nō nisi p̄ manū xp̄i z diligētis cyru/
 gici. **L**ura p̄cede fm̄ spēs: z iō incipiēdū est a p̄ma sp̄e
 curabili p̄ medicinas: cui⁹ cura p̄stitit in tribus. s. in dige/
 stione māe z ei⁹ eūone. 2. in ordinatione regis. 3. in appo/
 ximatis ab eē. Pro p̄ digerat̄ mā fm̄ q̄ est talis vel talis
 a tali vel tali mēbro p̄cedēs cū digestiuis positis supra in
 cap̄ d̄ debilitare vī. Sc̄do purgē sepe reiterādo cū pil/
 lulis cocijs z slobothomia si expedit z verapigra maxi/
 me qm̄ puenit catarrata a stomacho. nā fm̄ q̄ scribit̄ Sa/
 lie. q̄rto interior cap̄ 2. q̄ sepe curauit catarratā stōcha/
 lem cū sola vera. Si ēt pueniat a capite valde iuuat̄: lz tē
 plus p̄ferat̄ vera. Mesue descripta in ei⁹ antidotario. nā
 ibi d̄ q̄ v̄z obscuritati visus z v̄tositati grosse d̄nant̄ su
 p̄ caput z stomachū z totū corpus z sup̄fluitates educēs
 siles humori cholico vel statico. Pro regimie v̄o regula
 gūalis est q̄ diminuat̄ cibū z totalr̄ a vino abstineat loco
 eius bibēdo aquā mellis aut aquā ordeī si mā fuerit ca/
 lida vitet cibaria grossa z vaporosa viscosa pingua bro/
 dia pingua pisces caseū zc̄. potest aliq̄n̄ vti bonis carni/
 bus infundēdo panē in brodijs ip̄lay: z sic de alijs cibis
 silibus non vaporosis vtēdo semp̄ cū eis isto puluere. R̄.
 piperis lōgi. 3. ij. cinamomi. 3. i. cardamomi. 3. ij. croci. 3.
 i. fiat puluis z reseruet̄ vsui in sacculo de aluta z feniculū
 z semē eius oīmō sumptū iuuat̄ de alijs qm̄q̄ rebus non
 nālibus ex dictis supra p̄z: p̄ncipalr̄ tū vnū euitet. s. coitū
 sup̄flūū z cū hoc crapulā z ebrie tatē extrinseca: remedia
 que iter alia maxime p̄ferre v̄nt sunt ista. Primū. R̄. flo/
 rum violay albarū seminis rassani an̄. 3. i. armoniaci. 3.
 iij. p̄fice cū balsamo z mane sero oculis imponat̄: fiat tū
 sepe clisteria acuta. Itēz colliriū ex capite irūdinis adu/
 sto cū melle p̄ferens est valde. Ad idem p̄fert cerebū ve/
 spertilionis mixtū cū melle. Ad idēz. R̄. fellis accipitris
 balsami an̄. 3. ij. ellebori albi piperis an̄. 3. i. puluerizat̄
 misce oia cū aqua rassani z fiat colliriū z in oculis instil/
 letur. z si sit papauer approximet̄ decoctio absynthij cuz
 oximelle squilitico deinde collirizet̄ oculis cū melle suc/
 co feniculi z basiliconis z cū modico euforbij simul mixt̄
 vel ponat̄ oī die in oculis de felle capno vulturis aut aq̄/
 le aut de collirio rubeo sup̄dicto aut de collirio fellii de
 scriptionis cōmunis: odorēt maioranam aut fopū: q̄ in
 hac p̄ma specie vehemētē p̄fert. **L**ura sc̄de speciei stat
 in opatione manuali p̄missis ergo digestiuis z purgatio/
 nibus debij in tēpore veris vel autūni sedeat eger in lo/
 co claro z caput teneat ab aliquo x̄sus occipit̄ z tūc me/
 dicus teneat acū argenteā vel ferreā rotūdā z rotundū
 capitis z subtilis cū puluis digitoy indicis z policis ma/
 nus dextre z si opatur in oculo sinistro z si in dextro fiat
 cum alia manu z eleuata palpebra sup̄iore figat̄ acum in
 medio coniunctiue comp̄mendo lateraliter vsus pupil/
 lam: z tunc videbit̄ acum subtus corneam transire vsq̄
 ad pupillam: z tunc reuolue acum circulariter superius
 z inferius z cum sic feceris comprime cum acu p̄anum
 seu humorē illum congelatū ad inferiōra z ipsū ibi dī/
 mitte extrahēdo suauiter. s. acum z ponēdo de super lici/
 nium siue piluz coti infusi in albumine ouī bñ agitati cuz
 aqua ro. z modico caphore aut cum oleo ro. palpebris
 p̄us clausis: z sic facias vsq̄ ad tres dies p̄cipiēdo egro
 q̄ in lecto sedeat clausis fenestris nullo modo iclinando

caput nec clamādo ac multuz loq̄ndo z abstineat a vino totalr: z eius pot' sit aqua mellis vel aq̄ cocta zucchara: z sumat cibaria facilis digōnis nullo ad caput euaporaria. Trāfacto 3° die pp vlt^o pōt poni in oculo de collirio albo de cerufa supius descripto ab ex: aut pōt poni cū coto de succo solatri vel alteri^o infrigidatis: z isto mō pfi cietur cura si deus voluerit. Nota tñ qđ h̄y medicatio nō didicit nisi p vsum z vsum: p doctrinā vō mime. Cura x̄o catarrates: que gutta serena nūcupat si curari est pole hoc fiat: p digōnem z eūonē ab extra: aut nihil aut paruz p̄sunt remedia. z si aliqd valere pōt maxie ex hoc remedio p̄ferens ēt ad aquā descēdentē cronicā z nō cronicā. ℞. fellis gruis: fellis lucij: fellis yrci: fellis accipitris: fellis aqle: fellis pdicis: añ. 3. i. euorbiij colloq̄ntide serapini añ. 3. s. terēda terant subtilr: deinde misce oia cū succo feniculi z fiāt troscisci: z cū colliriū facere volueris pone cū pdicis vini albi z succi feniculi añ. 3. vj. deinde distillent p alembicū z dimittāt ad solem p. xl. dies postea coles z dimittat clarescere z vsui resuetur in vase vitreo mūdo z mane z sero in oculo distillet: possent insup variari colliria fm qđ medic^o p̄lecturat qđ cā oppilās ēē talis z talis sbe z sic de alijs. Si vō hec egritudo a stō p̄tenerit: curat solum cū exhibitione oximellis compositi vel squalitici cum recipitur de eo omni mane. ℞. i. s. vj. ij. cum. 3. ij. aque decoctionis feniculi z yfopi cuz exhibitio ne pillulaz fetidaz vel coriaz de octauo in octauū diez: vel cum dieta sicca z potu aque mellis.

De noctilopa.

Caplni.

lxij.

Octilopa est passio oculoruz pp quam hoies vsus nocte nō vidēt: z ideo dī noctilopa q̄si pellēs lumē nocte. Cuius cāe sunt cōmū niter grossities humoruz z spirituz qđ de die subtiliant pp lumē z claritatē solis: in hora vesperaz incipiūt ingrossari: visus tūc nālīr diminiūt vt p̄ sup cap de debilitate visus. hoc. n. cōiter puenit ex humoribus melicis aut alijs humoribus adustis: a qb^o si mus eleuat oculos offuscās z spūs obtenebrās z opp^m aliqñ puenit ex subtilitate spūm z eoz claritate z paucitate cū raritate sbe oculi z tunicar: ideo tales melius vident z subtilius in tenebris q̄ passio appellat aligar grece z agilopa latine. Signa p̄me egritudis habent cōmuniter ex relatu egrit: z ideo cura p̄sistit in q̄ttuor. P̄io in debita mēsurā sex rex non nālīum comedēdo cibaria pauca z facilis digōnis z obmittēdo vinū vel saltē bibēdo de vino albo. 3. iij. vel. iij. ante p̄ādium cū cōfectione appropata vt cū diāthos aut cū electuario Amahyn descripto a Mesue in suo de appropatis. cap. de egritudinibus oculoruz qđ electuariū est efficaciter p̄ferēs obscuritati z debilitati visus: quo electuario frēq̄nter vtoz z ē apud me secretū: vel cū. 3. i. huius pulueris supponendo pāni infusi in bono vino. ℞. gariofi. galāge cinamomi 3e doarie zc. vt sup cap de debilitate visus. Sc̄do p̄ficif cura cū subtractione materiei. vt s̄lobothomādo cephalicā si sāguis abundauerit z p̄iclarā p̄senserint: vbi x̄o p̄tueniat ex humoruz grossitie p̄ficif cum mūdificatione iterata. purget ergo cū pillulis de vera aut cū pillulis lucis z cocijs añ. 3. s. additis duob^o granis dyagredij si expe dit aut cū. 3. i. pillulaz fetidaz: deinde fiāt gargarisimata capipurgia zc. vt sup cap. de debilitate visus. Tertio curatur abscondēdo aut diuertēdo qđ fluit z oculū p̄fortando. In oculis igif ponat liquor ep̄is hyrcini aut caprini cum lōgo pipere talr p̄parato: fiāt sectiones multe in sba ep̄is que impleant sc̄u aspergant puluere ipsius pipereis longi: z tūc ponat in testula z decoq̄ntur in farno z liqr extalis collectus reseruet. Ad idem v3 comedere ep̄a illa taliter p̄parata. Item eoz suffumigatio cū elixant con fert. Ad idem z est bonū. ℞. succi ruthe celidonie añ.

3. i. mellis. 3. s. fel. i. caprinū misce in vase vitreo ad solem agitādo oi die p mēsem z de isto distillet in oclis. Ad idē confert aque rute sola. Quarto cura cōpletur corrigēdo nocumenta accētia in spiritu. s. subtiliādo sp̄m. z p̄seq̄nter illustrādo oculuz sicut vti cubebis feniculo z chebulis conditis qui chebuli singulariter z efficaciter p̄ferunt obscuritati z debilitati visus z sicut est pprie vsus ad bil. i. iue muscate: vtatur ēt dyascene diabolozinato z trifera sarracenicā: bec. n. sp̄m purificant mām melicam z adustam euacuant. Ad idem valet aqua capsolij z edere arbozee. Cura sc̄da dispōnis que appellatur egilopa est vt regatur cum dieta impinguatua grossi z spissi sanguinis generatiua: quare vtat extremitatibus porcoruz agnorum z arietū: bibat vinū rubeum: collirizent oculi aqua rum mixta cuz succo solatri gūmi arabici gūmi dragagan. psilio zc. nam ista inspissant sp̄m ingrossant z aggregant sp̄m z tunicas raras: z oculū redūt robustū. Item cōfert oculos aperire sup aqua frigida z eos ex ea aspergere. Clarificatio: intelligendum est qđ qz vltm ascensus vaporum p̄cedit a stomacho z maxime assumpto cibo cōfert coriandros p̄paratos z confectos post cibū assumere vel dyacitonitē cum zuccharo z citonium coctū si reseritur. Idēz caseus optimus antiqu^o non salitus vel parum in parua quāritate assumptū vapores p̄hibet z reseruit ascendentes ad oculos z ad caput faciendo tellas quādam in parte sup̄ma stomachi: z ideo abstineat talis patiens a repletionē sup̄stua z a somno post repletionem z a somno diurno z a fructibus z a carnibus grossis et leguminibus: et generaliter ab omnibus vaporosis et a coitu sup̄stuo: z vtatur cibis coctis cum agresta. Itē vtatur de mane pectinatione capitis per longam moram: et ipsius capitis leui fricatione cum pāno non aspero z hec fiant vacuo stomacho: et si in oculis dominatur mala cōplexio frigida abluatur tutia cum aqua feniculi et modico vini albi: et de tali colatura quid modicum distilletur in oculum. Et si dominatur in eis mala cōplexio calida: predicta tutia abluatur cum aqua endiuie vel rosa. et eo dēz modo in oculis distilletur. Ulterius nota qđ aqua celidonie eufragie feniculi et maiorane multuz conferūt in confortando et acuendo visum et multo plus si in aliqua ipsarum infundatur quid modicum aloes z iuuenibus vltra predicta pro conseruatione visus confert sepe faciem totam submergere in aquā frigidam clarā ad vriditatez tendētem: et in ea oculos aperire p̄cipue in tempore calido. senibus vero confert suos oculos sepe abstergere et lauare cum vino albo subtili et claro. et vsus triferē magneiet etiam tyriace fermentate maxie in h̄yeme iuuenitū p̄stat ad visum acuendum et recuperandum et dyamuscus etiam multū appropatur in hac cura: sed cum assumitur tyriaca aut trifera sumat ante diez vel in auroza stomacho ieiuno et vacuo seu mūdo: et post tradet prandium ieiunus stando per horas. vj. vel ad minus quinqz. Item pillule lucis vltra omnes alias pillulas laudantur non solum in cura egritudinum materia lium oculi: sed etiam pro cōseruatione sanitatis in eo. potest enim quis si vult de eis in dosis assumere vsqz ad. 3. iij. s. sed ante vsum ipsarum d3 ante aliquis digestio p̄uenire. Item pillule elefangine descripte in antidotario Nicolai. et pillule de vera simplici seu minoz Salieni: q̄ traduntur a Salieno octauo terapentice multum conueniunt: et possum omni tempore sumi: quia in ipsarum assumptione nō est multa custodia adhibenda dūmodo sumatur stomacho ieiuno. Et si oppilatio in oculis fuerit causa debilitatis visus: tunc corpore mundificato et diuersionibus z alijs supradictis premissis z dieta debite ordinata vtatur aperitiuis ad oculum vt aqua rute sanfuci atqz feni. z vino albo subtili z fomērationib^o supradictis factis

dictis factis ex florib⁹ camomille melliloto fenugreco at
 q⁹ sanfucio: illa naq⁹ multū p⁹ferūt in hac cura. C³ nora
 q⁹ q⁹ v⁹ plurimū tenebrositas visus venit p⁹pter abūdan
 tiam flegmatis aut melie cū talia habeant oculos caligi
 nare seu obscurare z spiritū ingrossare: ideo bonū est q⁹
 mā digesta cū digestiuis appropianis superi⁹ dictis pur
 get. Si mā fuerit flegmatica cuz pulis de yerapigra aut
 cocijs aut fetidis aut cū pillis lucis piūctim vel diuisis.
 Si aut mā fuerit melica purget sic. R⁹. dyascene dyabo
 riginati añ. 3. s. lapidis armeni abluti. 3. ij. misceant cuz
 aq⁹ fenicli eufragie z buglose. z fiat potio: corpore itaq⁹
 mūdificato z supposita bona dieta z bono regimine vl
 tra remedia p⁹dicta v⁹at istis alijs remedijs particulari
 b⁹ z expertis semp a faciliob⁹ ad fortiora p⁹cedēdo. fiat
 ergo p⁹mo ista aq⁹ q⁹ q⁹tidie instillet oculis q⁹tiēscūq⁹ volue
 ris. R⁹. celidonie feni. rute fileris montani eufragie ber
 bene rosarū rubeaz electarū añ lib. 3. gariofi. piperis lō
 gi añ. 3. ij. cōquassent z ponant in alembico de vitreo et
 nat lent⁹ ignis. z fiat aq⁹ sic fit aq⁹ ros. z referuet. scdo fiat
 talis puluis exp⁹. R⁹. auem q⁹ vocat pica vel picas mul
 tas q⁹ ponant itegre in ola nau⁹ obtrurata z ponant in fur
 no z itent in furno donec puluerigari possint: non tamen
 tm q⁹ adurent: et tūc puluerigent subtilissime z cū aq⁹ ce
 lidonie eufragie z aq⁹ rosa. fiat colliriū z oculis imponat
 aut puluis per se oculis iponat. pica naq⁹ fm oem modū
 administratio p⁹fert a p⁹prietate oculis. Tertio fiat tale col
 liriū expertū. R⁹. tutie ignite z extincte in v⁹ina pueri v⁹
 ginis qnq⁹s. z. 5. in aq⁹ ros. optima. 3. s. balsami optimi.
 3. ij. vini albi purissimi et mūdissimi. 3. i. misceant fil⁹ z i
 corporent z visui referuent. Quarto fiat tale colliriū ex
 pertū. R⁹. fileris montani maiorane eufragie rute celido
 nie añ. 3. ij. çinçi. spice nardi piperis lōgi gariofi. tutie p⁹
 parate sarcocole nutrite ligni aloes añ. 3. i. fellis aq⁹le et
 accipitris z byrci incolētis mōtana de q⁹ibet selle octa
 uā p⁹te balsami. 3. s. mellis ro. 3. i. puluerigada puluerigē
 tur subtilissime liq⁹fiēda liq⁹fiat. z si fuerit estas misceant
 in sole calō p⁹ dies. xl. q⁹tidie sp agitādo sic p⁹ficif çucharū
 ros. z si fuerit hyemis p⁹ficif in cinerib⁹ vbi calor fuerit
 ad modū caloz galline cubātis z agite⁹ z postea referuet
 in vase vitreo mūdo et oclis istillet: h. n. colliriū est mira
 bilis v⁹us adeo q⁹ decrepitū fac legē s⁹as minimas sine
 ocularib⁹ vitreis. q⁹to v⁹at puluere frido in oib⁹ come
 stionib⁹. R⁹. eufragie saluie mēte fileris montani. 3. ij. ani
 si maratri çinçi. gariofi. pipis longi añ. 3. ij. sloz boragi
 nis folliculoz sene epithimi liq⁹ritie mūdiate vuaz passā
 rū mūdiatez ab arilis corticū mirabolanoz idoz añ. 3. s.
 ij. panis çuchari. 3. i. fiat puluis z vsui referuet in saculo
 de alura. C³ Alteri⁹ intelligēdū q⁹ in cura debilitat⁹ visus
 p⁹ter mirabolanos chebulos cōditos z elariuz humani
 q⁹ mirabilr p⁹ferūt vt dictū est debilitati z obscuritati vi
 sus. est ēt q⁹ddā aliud elariū secretū ad idē mirabilr p⁹fe
 rens. cui⁹ descriptio est ista. R⁹. betonice berbe: celidonie
 eufragie ysopi pulegij omniū siccozū seminis feniculi fi
 leris montani anisi coriandri p⁹parati seminis basilicōis
 macis cardamomi añ. 3. s. interioris cinamomi çici. albi
 galange nucis muscate añ. 3. i. gariofiloz piperis longi li
 gni aloes polij masticis spice nardi añ. 3. s. corticū citri
 cōditarū. 3. ij. p⁹serue boragis p⁹serue anthos añ. 3. ij. aq⁹
 ro. aq⁹ feni. añ. q⁹stū sufficit panis çuchari q⁹ sufficit fiat
 elariū: p⁹ter etiā fieri in forma p⁹fectiois solide z in bolis:
 sed in forma elariū efficacius opabit: dosis est a. 3. ij. vsq⁹
 ad. iij. p⁹ tres horas añ cibū. p⁹fert eni mirabilr vt dcm ē:
 z cū hoc ēt ad dolorē oculoꝝ cā frigida p⁹uientē. Ad
 idē v⁹ iste puluis si sumit post comestione z est delecta
 bilis. R⁹. seis feni. lib. 3. pipis lōgi. 3. s. fiat puluis cribra
 tus de q⁹ sumat ad q⁹titatē medij coclear. h naq⁹ puluis
 clarificat z p⁹seruat visum. Ad idem vt inq⁹ Serapio v⁹

fi assidue assumit in potu. 3. i. betonice cū aq⁹ cala stoma
 cho ieiuno. p⁹fert namq⁹ multū obscuritati visus. Ad idē
 v⁹3 colliriū q⁹ fit cū succo celidonie feni. berbene z vino
 albo cū puluere tutie p⁹pate z aloes olibani z cāphoze si
 mul bulitis accipiēdo de cāphoza plus z min⁹ appet q⁹
 obscuritas in visu. p⁹cedit plus a mala cōplo cala vel fr
 gida. Hic tñ nota q⁹ de cāphoza non v⁹3 multū accipit ne
 spūs p⁹denset z p⁹gelet: de alijs aut reb⁹ accipe fm p⁹por
 tionē debitā. C³ Est etiā nōnda hec lotio clarificās visuz
 z abstergēs ipm. vt. R⁹. tutie cāphoze añ. 3. ij. buliant in
 vino albo z ex illo vino oculi mane z sero lauent. C³ Ad
 idē v⁹3 hec alia lotio p⁹ me expta: sumat vinū albū z cum
 nouē granis thuris albi ponat in ampula simul cū trib⁹
 cimis rute z cū tutie p⁹parate. 3. ij. z quassent siml⁹ z po
 nant ad solē aliqb⁹ dieb⁹ z vtere siue velis i forma lotio
 nis siue in forma colliriij. C³ Lotio ad idē expta est aq⁹ di
 stillata florū rozūmarini. Ad idē v⁹3 sief de fellib⁹ Rasia
 nono Almāso. cap. de debilitate visus in sine. Alteri⁹ in
 telligēdū est: vt inq⁹ Mesue auctozitate Salie. in suo lib.
 de appropriat⁹ cap. de noctilopa q⁹ oia sella abstergant
 oculos z clarificāt visum z ex aialib⁹ eligat fel hyrci bo
 uis leporis v⁹si adips vulpis testudinis edi⁹et capre. Et
 ex volatilib⁹ aq⁹le vulturis accipitris z omniū auū viuē
 tiū de rapina hyrūdinis passeris galli z p⁹dicis. Et ex p⁹
 scib⁹ eligat fel falee z porci marini z si vltimi iuuamēti.
 C³ Ad idem v⁹3 tale caput purgiuz. R⁹. succi cicoree: succi
 rute: succi eupatorij: succi celidonie z eufragie: fellis tan
 ri z gruis z lucij misce z fiat caput purgiū bis vel ter in
 hebdomada: est eni valde p⁹ferēs. Alteri⁹ intelligēdū est
 q⁹ in noctilopa et in debilitate visus bñ p⁹ cōpetere vo
 mit⁹ nec trahet mā ad eandē partē: imo effectiue trahet
 ad oppositā partē postq⁹ trāsmittet ad exteriora: q⁹ ces
 sante cā cessat effect⁹. Particularis aut circūstātie in q⁹
 bus competere p⁹ vomit⁹ sunt. s. q⁹ oia contineat in cō
 cauitate stomachi: z q⁹ patiens sit de facili euomens: q⁹
 caput nō sit repletū: z q⁹ oclī nō sint nimis debiles. cū ta
 libus enim particularibus circūstātijs p⁹ cōpetē vomit
 tus in debilitate visus. C³ Alterius intelligēdū q⁹ in no
 ctilopa bñ p⁹ cōpetē flōmia: lz accidat v⁹plm in seni
 bus z flegmaticis z crapulātibus: z in illis in quib⁹ fri
 gidi z grossi humores abūdant pro tanto: q⁹ corpus p⁹
 esse plectozicū: vñ vapores multi cōicant ad oculos: z ita
 cōpetit flōmia rōne vniuersalis purgatiōis: lz alia sit par
 ticularis cura eius sicut h⁹us dcm est: cū intēdebat dige
 stioni z eūationi materie frigide: z sic cōpetere p⁹ indi
 catione sumpta a corpis plectozia. C³ Alterius intelligē
 dum q⁹ alia que habent spiritus multum subriles claros
 z debiles: vnde vident de nocte seu prope noctē. s. post so
 lis occasum z nō de die sicut bubones: quoniā fortificat
 visus in eis p⁹pter frigiditatē noctis. vnde spiritus con
 densant z aggregant adueniente nocte: z q⁹ ratione lu
 minis diei spiritus magis disgregantur: ideo male vidēt
 de die z animalia que habent spiritus multum subriles
 claros z fortes bñ vidēt de die z nocte sicut murilegi si
 ue gatti. Qui autē hñt spūs vergētes ad grossitiē bñ vi
 dēt de die: qm spūs eorum purificant z subtiliant pp lu
 men z claritatez solis seu diei: sed male vident de nocte:
 q⁹ frigiditate noctis spūs nimiū ingrossantur veluti sunt
 hoies: z que iter ista se hñt medio modo z que habēt spi
 ritus mediocriter disponentes inter nimis subriles z ni
 mis grossos vident in crepusculo diei: z illi in quib⁹ ver
 gitur spūs ad multā grossitiē nō possunt videre post solis
 occasum vel paruz ante sicut in noctilopa: et qui est in te
 nebra videt illum qui est in luce z non ecōuerso: quoniā
 ad hoc q⁹ aliqua res videatur opz q⁹ res visa sit illumia
 ta: qm lux est forma coloris in quantum color est visibi
 lis fm Auerroym. Item aliqui sunt hoies bene vidētes

a longe & male de prope: & illud est qm̄ spiritus sunt mul-
ti & groſſi: vñ tales ſpūs idigēt multo lumine ſubtilitate
& magno motu q̄ reperiunt qñ res videt a lōge & nō cuz
videt de ppe. Quidā alij ſunt q̄ bñ vidēt de ppe & male
de lōge pp̄ h̄ ſpūs ſunt pauci & ſubtiles. vñ nō ſuſtinēt
magñū motū: nec magñū lumē iō zc. Alij ſunt q̄ male vi-
dēt de longe & de ppe: & hui⁹ cā eſt: qm̄ ſpūs ſunt pauci &
groſſi. vñ rōne paucitatis ſuſtinē non pñt magñū motū &
multū lumē qd̄ requir̄ ſi res a longe debeat videri & rōne
groſſitiei ſpūm̄ indigerēt ſubtilitāōe eorūde: qd̄ nō ſit
niſi p̄ multū lumē & magñū motū: & h̄ eē nō p̄t ſi res vide-
ri debeat de ppe. Alij ſunt q̄ bñ vident de ppe & de lōge.
Et hui⁹ cā eſt: qm̄ ſpūs ſunt multi & ſubtiles & clari: qua-
re rōne claritat̄ & ſubtilitat̄ nō indigēt ſubtiliari ſeu cla-
rificari: & ſic nō indigēt multo lumine & magno motu: et
p̄ cōſe qñs bene videt de ppe: ſed q̄ rōne multitudinis
ſpūm̄ poſſunt ſuſtinere multū lumen & magñū motū: iō
bene vident a longe remota. ¶ Ultimo notandū eſt pro
preſervatione viſus q̄ lz quāplura facta ſunt que oculis
nocēt. hic tñ in ſumma colligēda ſunt qñ oia q̄ oculis no-
cent pp̄ ſcire p̄ficere conſilia in hac paſſione. dico itaqz q̄
ſunt iſta v3 potus ſupflu⁹ ebrietas crapula nimia reple-
tio cibi & coit⁹ vomitus ſupflu⁹ dormire imediate poſt co-
meſtionē: capite demifſo dormire lōg⁹ ſomn⁹ & p̄fundus:
dormire calciat⁹ intueri res nimis ſplēdidas & rutilātes:
vt ſolēt lunā ignē niuē aut ſilia. Nocēt etiā tenebre ſicut
illis q̄ nimis ſteterint icarcerati: & nocēt oia nimis cala-
 & oia vaporofa & vētoſa & corruptibilia & male digōnis
ſicut ſunt alea cepe porri pip̄ vinū potēs vinū nouū tur-
bidū & ſpiſſum oēs fruct⁹ oia legumina oia indurata ca-
ſe⁹ dur⁹ caules carnes bouie lac & piſces. Nocēt ēt legē nā-
mis frequē lras minutas & ociū nimiū ſer⁹ flōmia mul-
ta & pp̄rie de cephalica frequētatio ventofarū cū ſcarifica-
tiōe balneū poſt repletionē lotio capitis poſt cibū conſti-
patio venteris retētio ventofitat̄ porus poſt cenā nimius
conat⁹ egerēdi vel elevādū onera vel trahēdi: dimiſſio lo-
tionis pedū dimiſſio peccinatiōis capitis in mane trifti-
tia ira ſtudiū nimiū dimiſſio exercitij añ p̄adiūz. Itē ſm̄
Auiē. ſum⁹ argēti vini deſtruit viſū ſua frigiditate & acui-
tate lactuca ſepe comēſta nocet a pp̄rietate: & breuiſ oia
que replent caput vaporib⁹ aut ſtomachū grauātes. oia
aut iſtis p̄ria iuuāt & cōfortant viſūz & poſſime color vi-
ridis & poſt eū color aſurus aut niger ſic eēt capa nigra
monachi ipſo trāſeūte p̄ loca niuofa: & ſic eſt ſinis capli.

¶ De paſſionibus vuee.

Capl'm. lxiij.

Expeditis breuiſ paſſiōib⁹ cornee vidēduz
eſt de paſſiōib⁹ vuee: & p̄mo de dilatatione
pupille que eſt p̄ paſſio vuee & q̄ ab Auiē.
appellat̄ alinthisar. Per pupillā itelligē d̄-
bem⁹ foramen qd̄ eſt in nigredine oculi. i. in
tunica vuea q̄ qñqz adeo dilatatū iuenit vt vndiqz per-
tingat ad albedinē oculi. i. ad cōiunctiuam. & hoc qd̄ ſe-
pius accidit infantib⁹ & mulierib⁹. qñqz vero minus di-
latat⁹: euenit aut qñqz dilatatio pupille nāl'r vt a nativita-
te & tūc nullo mō recipit curā: & aliqñ euenit accit'alr: &
quōcūqz euenierit ſemp̄ nocet viſui: qz aut oculus parum
vel nihil videt ppter nimiā ſpūm̄ viſibiliū ſparſionez &
ſi largitas maxima fuerit: aut res vſia apparet maior qz
ſit: qz ſub maiori ambitu rōne diſperſiōis ſpūz viſibiliū
pp̄ter largitatē pupille apprehēdit. Dilatatio autē acci-
dit aut cauſat̄ a cauſis exteriorib⁹ ſicut eſt caſus p̄cuſſio
zc. aut a cauſis intrinſecis: v3 aut pp̄ dolorē capitis & frō-
tis vehemētē: aut ab humiditate & ſiccitate vuee: aut p̄-
pter apā ipſus: aut pp̄ multitudinē albuginei. ab humi-
ditate aut h̄ mō ſit. nam pp̄ter humiditatē intrantē ſub-
ſtantiam vuee addit̄ in ſpiſſitudinē & groſſitē: qz accidit
forme vt dilatet̄ a ſiccitate: aut ſit hoc mō. nam ad ſicci-

tatem vuee ſequit̄ corrugatio eius quaſi p̄trahit̄ verſus
circūferentiā ſeu extremitates eius: qz accidit cū deficca-
tur vt eius foramē dilatet̄ ſicut apparet in corijs p̄foraḡ
vt in cribris cū deficcant. tūc eni accidit vt eorū foramina
dilatent̄. Quō aut fiat pp̄ter apā exteſum aut pp̄ dolorē
capitis: p3 qz ad dolorē ſequit̄ p̄ctio vuee verſus ei⁹ ori-
ginē: & per p̄ſe qñs verſus eius circūferentiā. & ſic accidit
foramen dilatari: p3 etiā quō accidit pp̄ multitudinē hu-
moris albuginei. cōprimētis & extēdentis vueā qz accie-
foramini vt dilatet̄. ¶ Signa eius que ſit a p̄cuſſiōe vel
a caſu vel poſt dolorē manifeſta ſunt ex narratōe infirmi
& p̄ infirmitatē antecedētē. ¶ Signa dilatatiōis pupille
ex humiditate ſunt: qz pupilla videt dilatata & humidi-
tates multe fluūt per oculos nares & palatū & breuiſ oia
ſigna ſignificātia humiditatē capitis & oculoꝝ. h̄ oſten-
dūt: qz ſit ſubito vel qñ ſubito & nō paulatim. Signa ei⁹ q̄
a ſiccitate ſit ſunt arefactio oculoꝝ & frontis: & qz humi-
ditates nō appent fluere ab oculis neqz a narib⁹ aut pa-
lato & qd̄ paulatim ſit & non ſubito. ¶ Signa ei⁹ q̄ ſit ab
apate patēt ad ſenſum. ¶ Signa ei⁹ que ſit a multitudine
humoris albuginei patēt ex dictis. ¶ Cura. Si p̄ue-
niat ex dolore capitis in p̄ncipio ſuccurrat: qz ſi p̄ſeruet̄
nō curat. ponant̄ ſupra oculū lentes excoctate piſta-
te cū bolo arme. & myrtis & cū aqua ro. & vino de gnaſ
aut ſucco de berberis & fiat emplaſtrum. Ad idē infunde
petias in ſucco ſolatri ſemp̄uiue aut plātaginis & oculis
ſuppone ſepe aut in aq̄ ro. diſſoluta cū tutia. Frōti vō fiat
empl'm. R. maſtice thuris gūmi draga. añ. ʒ. ʒ. pulueri-
cent⁹ & icorpozent̄ cū albumine oui. & vbi hec nō p̄ſerunt
p̄miſſis vlib⁹ p̄uenientib⁹ dictis ſupra in multis capitulis
ſiat cauteriū anteri⁹ in ſincipite & p̄fundet̄ vſqz ad os
& regat̄ diēta & alijs ſex reb⁹ nō nāl'ib⁹ prout cōuenit. Si
autē proueniat ab humiditate vel pp̄ter multitudinem
humoris albuginei iniungat̄ diēta tenuis & purget̄ p̄-
miſſis digeſtiuis vt p̄uenit: purgetur caput cū pillulis d̄
vera vel cocūis & poſt purgationē abluat̄ caput & facies
frequē cū aqua falſa et aceto q̄ ſit calida & regat̄ cū diēta
& alijs ſex reb⁹ nō nāl'ibus prout diſpoſitio humida re-
quirit: & ſi cū humiditate coniunget̄ frigiditas: ponatur
in oculo colliria de ſellib⁹ ſuperius dicta. Si vero a ſicci-
tate p̄ueniat contrahere pupillam verſus circūferentiā
vuee balneef frequē & humectet̄ oculus cū aqua dulci
calida & proijciat̄ lac muliebze ſuper oculū. Item curef̄
cū ſiccō ſolatri & ſemp̄uiue mixtis cū albumine oui iun-
gat̄ diēta reſumptiua & humectatiua & ſit in ocio & gere
& breuiter in diēta et oibus alijs ſex reb⁹ nō nāl'ibus re-
gat̄ ſicut dictū fuit in caplo de melancolia. Si autē p̄ue-
niat ex p̄cuſſione nō eſt multū timēda: qz multotiens per
ſe curat̄. nā enim cōfortata multotiens per ſe conſtrin-
gitur ſtatim itaqz iungatur diēta ſubtilis & a p̄ncipio flo-
borhomef de cephalica man⁹ p̄rie: deide ſiant ventofe in
collo cū ſcarificatiōe: deide ſi expedit fiat flōmia de venis
que ſunt in angulis oculoꝝ & ſuper oculo ponet̄ albumē
oui mixtum cū aq̄ roſa. & ſucco ſolatri & ſemp̄uiue aut
ſiat empl'm de lentibus excoctatis aut de fabis mixtis
cū aq̄ folioꝝ ſalicis: et ſi rubor appet̄ notabilis ſiat em-
plaſtrū ad timpora cū ſandalis & ſanguie dra. & albumie
ouoꝝ: et ſupra oculū apponat̄ ſacculus de ro. & nenufere
iſuſus in aq̄ ro. aut fiat tale empl'm. R. farine oz. & faba-
rū vitellū oui miſceat̄ cū oleo roſa. et ſucco endiuie & ſit
per oculū apponat̄. Intra vero oculū apponat̄ collirium
de ceruſa dictum in obtalmia calida: deide poſt p̄ncipiū
diſtillet̄ in oculis lac mulieris: deinde ſanguis columbe.
Si autē fiat pp̄ter apā ſtatim fiat flōmia de cephalica &
alia remedia ſiāt que dicta ſunt ſtatim et apā curef̄ vt cō-
uenit: et in diēta et potu et alijs ſex reb⁹ nō nāl'ibus rega-
tur vt dictum eſt in capitulo de obtalmia: quare finit.

De constrictione pupille. Caplm. lxiij.

Secunda passio vee est cōstricō pupille, est autē cōstricō pupille qñ foramen vee est stricō q̄ eē d̄z z si est nālis est laudabilis: qz spūs visibilis vn̄it et fortificat. si est accñtalis semp est mala: qz facit appere rē minorem consueto z est deterior q̄ dilatio p̄neta: z quā doqz cōstricō pupille est tanta q̄ a facili cā p̄ducitur ad oppōnē. **C**ā eius est aut siccitas vee cōrugantia aggregās eā: q̄re fit modus eius a circūferentia vsus centrū z sic p̄ his foramē z accidit ipsi cōstricō: z tunc oculus minorat̄ existit: aut ei cā est humiditas mollificans z extēdens vee a lateribz ad mediū: q̄re cōstringit foramē sicut accidit cribris qñ madefiūt. tūc enim mollicant̄ z extendunt z p̄r eozū foramina cōstringunt̄ z parūificant̄. Aut fit ex paucitate humoris albuginē q̄re se quis ipm tunica vee detumescendo z sic cōstringit foramē aut cōstringit aliqñ pupilla ab aliq̄ humore cōp̄imēte eā versus cētrū. **C**ura. si cōstricō fuerit accñtalis z eius cā fuerit siccitas seu cā inaniēs humectet oculus z caput z totū corpus cum balneis humidis aque dulcis aut capipurgijs vel embrocis factis ex succis humidis z siccis fomentef q̄ oculus cum spongia in aqua dulci cala tēperate aut in succis humidis tēperate calis z fiat fricatio capitis facie z etiā oculi modica. z tā breui tpe vt aliquat̄ calefiāt partes ille vt fiat attractio humiditatis. nā administratio pure hūctatū nocet s̄m Auiē. Si aut cā fuerit repletioalis purget caput vt cōuenit: deinde vtat tali collirio. **R.** croci musci a loes stercoz lacerte viridis añ. **℞. i.** balsami. **℞. s.** piperis floriz eris armoniaci añ. gra. **vj.** resoluat armoniacū in aqua feni. distillata et p̄ijciat super ipsum oleum balsami: z cum aqua distillata feni. z modico mellis conficiatur collirium. hoc nāqz est valde bonum z multe efficacie. z sic est finis zc.

De fistula lachrymali. Caplm. lxxv.

Fistula lachrymalis que dicitur algenib est vltima fordidū p̄fundū strictū superius z latū inferius in lachrymali natuz cum calositate in fundo: aliqñ hñs vnū foramē: aliqñ plura aliqñ corrodens carnē: z tūc exit sanies alba: aliqñ corrodens os: z tūc exit sanies virulēta vel lutuosa carnū aliqñ neruū: z tūc exit sanies nigra. fit aut̄ p̄cipue ex iueterato vulnē male curato in q̄cūqz mēbro sit: z tūc excreuit caro mortua z nutrimentum corripit̄ z in fundo in sanie z virulentia cōuertit̄. fit etiam qñqz ex ap̄aribz mollioribz gñatis in lachrymali oculo versus nasum q̄ vltimum terminat̄ in fistulā: z h̄ sic fit vt plurimum aliqñ tñ fistula fit ex cā reumaticate absqz vulnē: z mā h̄ aliqñ est cala seu colerica vel sanguinea: aliqñ frida vel scatica vel melancolica. **C** Signa: p̄mum signū cū lachrymalis sepe resudat z cōp̄imif pus seu sanies ab eo egrediet̄ fistulā pati itellr. ex his nāqz duobz signis euident̄ cōcludimus fistulam lachrymalē ibi esse. Aliud signū est fetoz loci cū tangit̄. Aliud signū est largitas lachrymalis vel eminetia apparens in parte exteriori. Si cā sit colerica scit̄ p̄ citi inicitatē punctiōes z arsuras loci z p̄ colore citrinū supfluitatū. Si cā sit sanguis scit̄ p̄ rubore loci inflatiōē venaz z sanie sanguinolētā z ex etate cōplone zc. Si a scate cognoscit̄ p̄ mollitiez z albedinē mēbz: z p̄ albam z aq̄sam supfluitatē zc. Si ex melancolia scit̄ p̄ mēbz duritiē z liuiditatē z colorem cineritū saniei. **C** Pronosticatio: Dec egritudo a toto genere est cronica. Illa q̄ recens z cū lenibus medicinis curat̄: minus mala p̄nunciat̄. Primo q̄ ponet cura recētis gñalif que si dearticulet̄ cōferre pōt fistule cuiuscūqz mēbz. z hec cōsistit in duobus. Primo in digerendo seu euacuando mām seu mēbzū fistulosum z totum corpus

si expedit. Secōdo in ericcando illud: facta q̄ s̄mōia vlt̄ et particulari z digna mā cala vel frigida z purgata sicut decet vt cū pillulis aureis aut cocijs aut fetidis aut cuz puluere de turbith dicto supra: z sic de alijs variatis s̄m cām euatio particularis cōmuniter cuz qñqz perficitur. **P**rio cū capipurgio qd̄ fit cū pillulis dyacastoreis dissolutis in succo rute. **S**ecōdo cū sternutatorio ex cōdisi pietro castoreo zc. **T**ertio cū gargarismate qd̄ vt cōuenientius z p̄ illo recurre ad caplm de paraleli. **Q**uarto cum collusionibz factis ex aceto squillitico: in quo bulliat mastix p̄retrū gñsi. z cubebe. **Q**uinto cū masticationibz factis ex p̄ribz duabus masticis z parte vna piperis expue/do saluā attractā: z idē facit masticatio p̄retri. **S**ecōda intentio que erat ericcatio mēbz. s̄. cerebz silr cuz qñqz pōt p̄fici. **P**rio cū electuario isto. **℞.** dyabolani mitridati tyriace antique auree alexadrine añ. partē vna z misce z da. **z. i.** cū eger vadit dormituz p̄missis tñ vlt̄. **S**ecōdo cū tregea ista. **℞.** galage cubebe gariofiloz ana partem vnā masticis macis añ. partē dimidiā succhari ad oium pōdus. **T**ertio cū suffumigatio scā ex myrrha vernice li gno aloes nigella laudano z fiat cū surgit de lecto p̄missio gargarismate. **4** cū calefactorio tali. **℞.** milij. **℞. iij.** salis. **℞. s.** contūdant̄ grosso mō z calefiāt in sartagine sicca z mūda: deinde fiat sacculus z administra capiti ie iuno stomacho. **5** cū ablutione capitis scā cum lixiuio cineris vitis vel ficus: deinde abluat̄ cū vino in quo deco qñf stichados bace laudani maiorana z p̄retrū. **C** Circa fistulam ante eruptionē ponat̄ aliqd̄ leuiter resoluēs sicut armoniacū dissolutū cū oleo nucū z cū succo se. aut bdeliū cū modico attramēti aut nux rancida nigra qz scit̄ p̄r veterari z corumpi: qñ est vltima in resoluēdo. facta vō eruptiōe tria perficiūt curam. **P**rimū est mūdificatio cū moderate absterfuis cū aq̄ mellis: z fort̄ absterfuiū est melicratū cū pauca aq̄ rute. **S**cōm est medicamē me diocriter deficcās z incarnās approximare sic est aloes sarcocola san. dra. aristolo. ros. z thus facta prius ablutione cū vino stiptico hora post horam. **T**ertū est consolidatio cū agrimonia silagine zc. vñ mūdificatio corpore z iniūcto sibi q̄ abstineat a salsis acutis mlicis z vino potenti: vtat sepe tali collirio. **℞.** folioz agrimonie z oliue bene tritoz misce cū vino albo z accipiat̄ vinū z de tali vino ponat̄ in fistula. **A**d idēz. **℞.** folioz rute agrimonie celidonie añ. p̄tē. **i.** ponat̄ in aq̄ rute z vna gutta illius aq̄ vel due aut tres ponant̄ in fistula. **A**d idē p̄fert radix scolopendrie aut elebori si de puluere illarū ipleat̄ fistula z p̄seq̄ opatio bona: si vō fistula iueterata fuerit: tunc plures itentiones curatiue requirunt̄. **P**rima est remouere q̄ est contra nām. s̄. carnem corruptam z infiltratā cū acutis cauterijs potētibz vt cū isto. **℞.** floriz eris salis armoniaci attramēti aluminis calcis viue testarū ouoz combustarū argēti vini exticti galitrici saponis spume maris succi celidonie aq̄ rute añ. parū hec oia distempera in vna pueri mortificat̄ fistulā. in p̄mis tñ ponant̄ leuioza vt succus celidonie cū spuma mar] aut aliqd̄ tale. z si os sit infectū: totū corruptū ipsi ossis auferat̄. aliter nō curaret̄ q̄re deficeret fundamentū carnis vt h̄r tertio tractatu tegni. **S**ecōda intentio est abscondere mās p̄neta fluere z h̄ fiat cū dictis in cap. d̄ fluxu lachrymalū. **T**ertia itētio est mūdificare z absterge sic cū aq̄ mellis simul cū modico aloes z olibani aut cuz vnguento egyptiaco aut aploz. z sic de alijs. **Q**uarta itētio est incarnatio vt cū isto. **℞.** aloes sanguinis dra. thuris sarcocolle aluminis succhari añ. **z. s.** floriz eris. **z. s.** terat̄ subtilissime z fiat sief cū vino z succo rute z in necitate dissoluat̄ in aq̄ ro. z pluuiari: z de ista aqua ponat̄ in fistula sanie exp̄ssa de loco: z sic p̄tinuet̄ donec sanies de loco ericata fuerit. **A**d idem. **℞.** olei z vini veteris ana. lib. **i.** litargi. puluerizat̄

subtilr. 3. s. coquantur simul in caçola ad igne per diem continue agitando donec nigra et relucens fiat et ex eo tente facte ponat in fistula. h. n. erradicat oem fistula et ericcat. Aliud probatur. dissoluat turia corrita super marmore cum collirio albo nro collectu cum petia et referuet. et de isto bis in die in fistula ponat et postea iaceat super latus sanu per horas. iij. finalr. n. ericcabat fistula cum non exit sanies nisi ex lachrymali: et cum in radice nasi non est perforatio et si ex similibus non curat fiat cauteriu actuale penetrans versus radice nasi ut inde valeat expurgari. Aliq. etiam faciunt cauteriu diuersiu cum sindone in parte posteriori quod non solum huic egritudine sed etiam alijs multjs oculorum passionibus proferre probatur est. et ubi copeteret sigillatio seu carnatio: fiat cum unguento prius dicto. s. r. aloes sanguinis draco nis etc. cum sief prius dicto. sed quia multi in hac passione videntur unguento viridi valere ad plagas veteres mala carne corrodendo. ideo ponit eius descriptio que talis est. r. celidone edere foliozu cetrigali leuistici an. M. i. scabio fe. M. i. s. olei sepi arietini an. q. tu sufficit pistent et cuçoles per. x. dies dimittant post coquant donec petant fundu et collature addant. 3. iij. cere in estate. In hyeme vero 3. ij. cui addat pulueris oliban mastici viridi eris an. 3. s. coquant simul vsq. ad colorem viridem. et tunc ab igne deponant et addat pulueris aloes epatici. 3. s. deinde per pannum colletur et vsui referuet.

De passioib. q. p. t. n. ad totu oculm. Caplm lxxvj.

Strabositas est egritudo oculi pueniens per nocumentu contingens in nervis et lacertis mouentibus oculm faciens oculu inclinare ad diuersas partes. s. ad parte dextra aut sinistram ad superioze vel inferiorē. C. L. a. q. n. q. z. c. idetalis fit strabositas per mollificatione neruoz et lacertoz mouentiu oculm. vñ declinat oculus ad aspectu illius partis ad oppositam parte ei ut ptingit in apoplezia aut paralesi: et quandoq. fit per spasmu alicui lacertozum mouentiu oculuz: et tunc declinat oculus ad partem eius et fit subito si fuerit spasmu de repletione: aut paulatine si fuerit spasmu de inanitione. quadoq. aut accidit ab humiditate imbibita in nervis et lacertis oculos mouentibus a cerebro venientibus ut frequenter ptingit in pueris seu infantibus. quandoq. aut fit a siccitate adueniente eisdem sicut accidit in febribus acutis. Signa strabositatis q. fit propter mollificatione aut spasmu lacertozu vt in epilisia paralesi aut apoplezia accidit: nota sunt ex ipsis egritudinibus. Signa strabositatis euenientis per humiditates sunt: quia fit subito et totu corpus videtur humidu et continue flunt humiditates multe per nares palatu et oculos: et si cum h fuerit ventris ostipatio citi fiet. Signa eius que fit a siccitate sunt q. paulatim et non subito fit: et vplurimu succedit egritudine longesed si fuerit strabositas versus dextram parte aut sinistram. tunc non accidit illud nocumentu nisi q. res vise apparent oblique. Si aut torquet oculus versus superi vel inferi: tunc vna res videtur que magna pars pupille cooperit et non pot iactari simulachru vsq. ad cristallina nisi per viam inundationis: et ita non pot fieri cancellatio simulachri in cruciatione neruoz obticorū vbi contingit recte videre: et ita vnu videtur multa nisi eni in tempore sanitatis cancellat simulachru et in curatone neruoz obticorū: tunc vniuersaliter qlibet res visa videtur due vel pfectiu volut: cui etiaz assignari pot alia ca. s. quia propter inundatione iam dicta res visa appet et in diuersis sitibus mouet quia vna res vñ in diuersis sitibus: tunc vna res vñ due vel plures sicut ptingit in ydolis apparentibus in speculis cocatus ut volut pfectiu. C. Pronosticatio. Strabositas q. accidit ex egritudine acuta est signu mortis frequenter et si curat quicquid non curat nisi per curam ipsi egritudinis acute. C. Cura. Si strabositas accit

ut aliqui aduenit in adultis per spasmu de inanitione aut repletione aut per mollificatione seu paralesim aut propter epilepsia aut per similes capitis passiones curent ille passiones: quibus curabit cosequens strabositas: quia remota causa remouet effectus. Si aut strabositas fit ab humiditate si fiat in infantia: tunc enim quicquid spes est ut sanet et pceptue cum est recens: et pro cura eius oportet ponat candela accensa aut speculu in parte opposita strabositatis: et aspectus infantis semper laboret aspiciendo ad ipsam candela vel speculu: aut oportet vt liget foliu rubeum cum lana vel alia re rubea et suspēdat ad tempus oppositu: aut aure infantis opposita strabositati: et totu illud sicut aspectus infantis sit continue ad illa et vt ea videat cum paruo labore. tota igit intentio medici sit vt violenter et continue sit torquet aspectus pueri ad partem strabositatis propter positione candelae accense: aut speculi vt alteri rei lucide aut rubee in opposito strabositatis. Si aut senex aut iuuenis fuerit strabosus et si strabositas fit pedes ex humiditate in nervis et lacertis imbibita curet vt superius dictu est in cura spasmi de repletione et paralesi et cum h patiens conet continue et violent ad aspectu huius rei lucide vel rubee in opposito strabositatis posite. Item fiat caput purgatiu ad itra vasuz ex succo folioz oliue: aut ex castoreo dissoluto cum vino albo: hec. n. ericcant humiditate neruoz oculi. Si aut a siccitate pueniat et fuerit abscisus huiusmodi corpus cum comestio lacry et cum brodio pingui carniu bonaz recentiu nutrientibus resumptiuus. Item vtat elarijs restauratiuis et diagraganto et silib: et inungat pars lesa cum oleo amigdalay dulci et oleo camomelino et oleo violato et in summa totu eius regimie sit huiusmodi: pro quo regimie recurre ad cap. de melancolia. et ad caplm de spasmo de inanitione etc.

De eminentia oculi. Cap. lxxvij.

Eminentia oculi scda passio totius oculi et est exitus seu egressio oculi ad exteriora a suo loco proprio quod locus appellat orbita et fit quicquid per mollificatione et paralesim lacertoz mouentiu oculm: quare oculus versus ad exteriora declinat et eminet. Et quandoq. fit propter repletionem nimiam totius corporis. et precipue capiti et oculi: aut propter ventositate inflatiua aut propter apostema cerebri et similia impellentia oculu ad exteriora. Fit etiam quandoq. propter nimiu capitis dolorem. Et quicquid fit propter vomitu violentu. Et quandoq. propter nimiu clamorez. Et quandoq. propter nimiu conatu in assellado sicut in tenasione et in expulsiōe fetus. Et quicquid aduenit mulieribus propter apud partu propter paucitate cursus sanguinis in hora partus: aut propter putrefactione seu corruptionem et morte fetus. C. Cura: si eminentia fuerit modica tunc sufficit vita replens ad interiora vt vult Auic. 3. fen tertij de exitu oculi et dieta tenuis iniungat et assiduatio clausionis oculi et q. patiens iaceat resupinus et abstineat a vomitu sternutatioe et loquela pro posse: et faciat gargarisma cum melle rosa. et aqua calida et nullo modo bibat vinu sed aqua coctā ordeī vel mellis et colliriget oculus cum aqua ros. vbi sit sumach et cortex thuris. Si aut eminentia fit magna siue fuerit propter vomitu siue propter clamorez siue propter pfectionem siue propter cursu maiē a capite siue propter apā cerebri siue propter repletionem nimiam siue propter nimiu dolore capiti siue propter nimiu conatu in partu fiat sloborbonia de cephalica aut ventositate in spatulis cum scarificatōe et purget caput cum pillulis cocis vel de yerapigra. pmissis tñ digestiuis obitis et fiat gargarismata et mastice ptretru. Item iniungat dieta tenuis et abstineat a vino et bibat aqua coctā cum çucharō et melle. deinde fomentes oculus cum aqua decoctionis gallarū sumach balanstiay mastice thuris et cum spongia frequenter oculus fomentes vel fiat emplastruz ex farina fabarū cum rosīs et thure et albumine ouoz et

nucleis dactylorū adustorū cū modica spica nardi. Aut fiat tale emplm. ꝛ. aloes liri acatie añ. ʒ. ʒ. incorporentur cū succo solatri vel sempuue aut acerose ʒ sup emplm ponat rotula de lana vel coto vel de cola extringat bñ cū binda desup. Ad idē vʒ B emplm. ꝛ. boliarmeni mūnie vernicis colle carte añ. ʒ. ʒ. incorporent ʒ miscant cū albumine oui et ponat super oclm ʒ super emplastrū fiat strictura bona cū binda. **C** Eminentia vō q̄ est apd partum si fuerit a paucitate cursus sanguinis pcurrētis aut a corruptiōe seu morte fetus; puoca menstrua ʒ exbe fetum vt inquit Auicē. cap. allegato circa pñ capitulū. **C** Clarificatio intelligendū primo q̄ ex dictis manifeste appet q̄ hora vomit strictura circa oclm est vtilis valde ne eminentia aut lesio in oculis ex conamine accidat. **I**ntelligendū sc̄do q̄ oclm eminentis minus videt q̄ oclm mediocriter profundus ex eo: q̄ spiritus in eo disgregantur. ʒ per eandem rōnem oclm magnus minus videt q̄ oclm mediocriter parvus ex eo: q̄ in oculo magno spūs digregant. in medio ceter aut paruo spiritus non disgregant: sed poti⁹ vniant ʒ aggregant: et pportionaliter fit in oculo mediocriter pfundo modo virt⁹ vnita fortior est seipsa dispersa. ʒ ppter hanc cām melius vident hñtes pupillā anteriore angustā nāliter q̄ ipsam hñtes nāliter latā: larga enim pupilla nocet visui siue fuerit larga nāliter siue accidentaliter vt vult Galie. 4. d̄. accidētī ʒ morbo. **C** Ultimo intelligendū q̄ in obscuritate visus maxime facit iuamētū balsamus ʒ similitr fella auū de rapina vuentiū vt alias dcm̄ fuit p̄cipue supposito bono regimie ʒ corpore debite mūdificato. ʒ sic est finis capituli.

C De profunditate oculi. Caplm. lxxviii.

Rofunditas oculi est tertia passio toti⁹ oculi. ʒ si gñaliter ppter oia p̄summentia hñditates nāles oculi vt ppter vigilias nimias angustia tristitia sollicitudinē nimia aut ppter ferbus acuitatē aut ipsi⁹ diurnitatē ʒ sitia. **C** Cura: remoueat omnia talia ab eis penit⁹ abstinenda ʒ curetur patiens cū cibis humectantib⁹ multum nutrientibus ʒ resumentibus ʒ cum fomentatione aque calide dulcis ʒ similibus.

C De his qui ex nimia niuis albedine videre non possunt. Cap. lxxix.

Ec est q̄rta passio pertinēs ad totū oculum hoies icurrētes tñ passionē sunt habentes oculos glaucos seu varios aut albos ʒ qui visum debile sunt habentes. **C** Cura hui⁹ passiois est q̄ hō q̄ timet de h̄: aut q̄ talem passionē patit induat vesitib⁹ nigris aut viridib⁹ obscuris ʒ q̄ in capite portet capitiū nigrū: aut viride obscurū ʒ in manib⁹ suis ferat cirotbecas nigras aut virides obscuras. **I**sti nāq̄ duo colores viridis. s. ʒ niger faciūt ad congregationē luminis ʒ spūs visibilis p̄fert etia; multū ante oculos ligare sindonem nigrū vel viridē. confert etiam de sero cū patiens vadit dormituz embrocare seu fomentare oculos cum succo solatri vel sempuue ʒc.

C De his q̄ post somnū oculos aperire non possunt que passio vocat iele. Caplm. lxxx.

Acidit q̄nq̄z hōi passio pp̄ quā post somnū seu dormitionē oculos apire nō pōt: q̄ passio est q̄nta passio toti⁹ oculi. ʒ hec qdē passio p̄tingit pp̄ fumos ʒ vapores a cibo nō bñ digesto in stōcho eleuatos ʒ ascēdētes ad cerebrū. **C** Et ibi a friditate cerebri in actualē hñditatē aquea ʒ viscosam p̄verfos: q̄ postea hora somni descēdētētes p̄neruos: ʒ spāl̄r qñ somni⁹ sit sup̄ repletionē currūt ad palpebras ʒ lacertos ipsos mouētēs ad oculos: vñ ppter h̄ post somnū qdā oculos apire nō pōt. **S**igna hui⁹ passiois subiiciunt sensui. **C** Cura: p̄missis digestiuis ap

propria; ʒ purgato corpe vt puenit cū pillulis de vera/pigra aut fetidis aut cocijs fiat añ comestioez ʒ etiā post comestione transactis q̄tuor vel q̄nq̄z horis gargarisma cū aq̄ decoctiois q̄nq̄i. aut p̄iretri simul cū oximelle sc̄llitico aut cū oximelle cōposito. **I**tem embrocant oculi cum vadit dormitū cū aq̄ decoctionis rosarū melliloti ʒ floz camomille ʒ abluant oculi cum aqua calida decoctiois rosarū ʒ lentium. **I**tem ouū mixtū cum oleo rosa. ʒ cum adipe galline dissoluto ʒ collato simul conquasset ʒ palpebris in hora dormiendi supponatur. **C** Ad idem confert emplatio facta ex rosis mixtis cū oleo ro. super palpebras posita hora dormiendi ʒc.

C De egritudinibus palpebrarū. Caplm. lxxj.

Unc dcm̄ est de egritudinib⁹ palpebrarū que lz multe sint de cōiorib⁹ tantū ʒ sepius aduenientib⁹ erit sermo. **E**t p̄mo de inuersatione palpebrarū q̄ aliqui fit ab intras: lz sepius ab ex q̄ ex hñt pellis exterior ʒ interior

elongat. vnde tunc interiora vertunt versus exteriora: ʒ p̄se q̄nt apparet manifesta rubedo: cui⁹ cā vplurimū est tardus ʒ multus ʒ pauc⁹ somn⁹: eo q̄ sepe defect⁹ ʒ sup̄ abūdantia ad easdem ducūt differentias: nam ex quolibet illoz eleuant fumi indigesti petentes oculos ʒ igrosantes interiora palpebray intantuz q̄ exteri⁹ eminent. ʒ h̄ etiā p̄tingē pōt ex repletionē cerebri fumo ploratu: ʒ sic de alijs. **S**igna patent ex visu vel ex relatione. **C** Pro nosticatio. talis inuersatio facit oculos limposos paratos ad obralmiā ʒ reddit egros incōuersabiles ʒ abhominabiles corā oi hoie. ʒ cito inducit cecitatez nisi remediet.

C Cura p̄sistit in trib⁹. s. in digestiōe ʒ euatiōe in regimine ʒ localib⁹ remedijs. **I**n p̄nc. ergo clistericet deinde flobothomes de cephalica brachij; deinde de ramo eius in manu q̄ est inter policē ʒ indicē si expedit: deinde digesta mā purget caput ʒ stomachus q̄ sepi⁹ ex indigestione stomachi fm q̄ mā fuerit in cā. **Y**rapigra tñ Gal. cōferre maxime videt vt paruit sup̄ra: abstineat a p̄cipio a cibo ʒ potu ʒ a reb⁹ exteriorib⁹ nociuis. nam abstinentia in hac passione a principio facta maxie vʒ. **C**urat nā q̄ remotis causis exterioribus nociuis. s. v̄eto fumo v̄igilia superflua puluē fletu ʒ s̄tib⁹. **C** Remedia localia: p̄mo fiat lotio cū aqua retēta in ore ieiuno stomacho per mixta cū salina: deinde cū aq̄ rosa. deinde cū aq̄ berbene filiginis ʒ agrimōie: ʒ si ibi adsit lippa seu lippitudo ad de aqua celidonie aut cetauree aut caprifolij: q̄ maxime cōfert in lippa deinde stuffent oculi cū fumo olibani aut similiū aromatico: ʒ alig addunt de pice: ʒ v̄i conferre cū ericcet: deinde intungant palpebre cū assungia qualie aut coturnicis. aut cū isto. ꝛ. calcis viue extincte in aceto. ʒ. iij. i. cor̄ pores cū assungia porcina recenti quātū sufficit ʒ liniat oclm cū vadit dormitū ʒ similitr in mane ʒ in breui sanat ʒ expertū est in vno hñte palpebrā inferiorē tñ inuersatā q̄ tota appebat rubra. **S**i tamē fortius vis facere distempa aloes cū albumine oui ʒ tutia exticta ʒ misce cum eis ʒ vbi hec nō p̄tulerint ʒ non curent caute r̄icet super supercilia. **C** Sc̄da egritudo est circa pilos q̄ aliqui oriunt in pre anteriori palpebre: ʒ aliqui cadunt a palpebris. **C** Cura p̄mo omittendo cās ʒ signa tanquā nota: est vt oēs pili inuersati sigillatim eradiceant ʒ foraminib⁹ ponat sumitas acus ignita: nā foramina talr̄ disponēt vt pili nō ampli⁹ renascant. **C** Casus aut pilorū puenit ab arefactione loci: aut ppter defectum materie gñonis flux⁹ ex quo pili gñant vt in decrepiti⁹ aut ppter mām venenosam expirantes ad locū pili ʒ inficiēt tem ipm seu ppter humorem venenosum corrupentem radicē pili taliter q̄ mā pili nō pōt adherere: ʒ tūc in loco appet asperitas manifesta: infectio ʒ rubor cum p̄rituz: sepe appet scabiositas cū eleuatione parrium aut

emanatione veneni liquidi: et hec signa attestantur lepre.
Si vero pueniat ab alijs duab' causis adest exicca-
 tio loci nō mutatio tñ caloriz nec compositio eius: ideo
 pro cura nō requirit illud nisi vt corpus impiguet et hu-
 mectet cū cibis bonis humectantibus et enutrientib': et
 alijs qnq; reb' non naturalib' pportionalib'. deinde oi-
 die humectet loc' cū oleo camomille mixto cū laudano.
Ubi vō pueniat ab humore venenoso corrupto et cō-
 misso digestivo purget cū pillis fetidis aut cū decoctio-
 ne ista. R. mirabolanoꝝ indoz. ʒ. i. elebori nigri. ʒ. ij. po-
 lipodij. ʒ. ʒ. rosaz rubeaz. ʒ. ij. pūnoꝝ damascenoꝝ nūo
 xv. buliat in aq̄ sufficiēti vsq; ad p̄sumptionē tertie ptis
 et humant. ʒ. v. collature ipsius cuz. ʒ. i. s. syrupi rosati aut
 cū. ʒ. ij. rob. de vino. **U**bi vō mā nō pōt tota eūari pp
 eius corruptionē et debilitatē vt vñ in trib' dieb' sequen-
 tib' de mane sumat syrupū sc̄m ex sene epithimo et scolo-
 pendria et pūnis damascenis seu ex decoctioe eorū cum
 zucchero. et si expedit slobothomef de cephalica manus
 aut vctōf sub mento et sup palpebra ponat B. R. offiū
 mirabolanoꝝ cōbustoz thuris spice indi carpobalsami
 añ. ʒ. ij. lapidis laçuli. ʒ. ʒ. puluerizent et sup oclō ponat
 omni die. **A**d idē valet cortex medius vlni et radicia
 arūdinis et salicis terant et decoquant cuz oleo et palpe-
 bre inūgant. **A**d idē exp̄tū est. R. apes cōbustas et lima-
 cias rubeas asperas sale p noctē: et in crastino decoq̄nt
 cū melle dispumato et de illo inungat loc' in q̄ vis pilos
 renasci et renascant ibi. **I**tem antimonium et spica sunt
 oprima cū oleo de laudano. **I**tem medula cervi pilis iposi-
 ta seruat eos. **A**d idē de auellanis et testis suis combu-
 stis et cū assungia veteri anatis mixtis inungat loc' depi-
 latis: faciet namq; facilē gñationē pilozū. **I**dem faciunt
 folia salicis cū aq̄ decocta. **I**tem purgato hūore falso et cor-
 rodētē euaporet ocl's cū aq̄ calida iclinādo eū sup vapo-
 rem aq̄ calide. deinde emplastret cū mucilage seminis
 citoniorū aut amigdalaz dulciū aut psilij cū oleo ro. aut
 succo portulacē cū lacte. hec eni remouent puritū. **Q**d
 si cutis palpebrarū ericcet et induret ita q̄ vapor nō in-
 ueniat exitū opz iterato purgare caput et corpus. et cū B
 slobothomiā iterare cū ventosatiōe cruriū: et cū vsu bal-
 neatiōis. deinde. R. vinū granatū integrū cū cortice suo.
 et decoque illud in aceto quōq; dissoluat et emplastret su-
 p palpebras: aufert eni puritū et scabiē: et tūc cutis frice-
 tur cū pāno aspero: deinde ponat illa q̄ pilos regnant si-
 cut lapis laçuli lapis armenicus et spica nardi cū adipe
 capno. lapis nāq; laçuli est p̄cipu' et efficax multū in ge-
 neratiōe piloz palpebray: aut cū isto. R. muscas abscisas
 capitib' et ericcent cū auelanis assis et adipe capno aut
 vrsino fiat linimētū sup ocl'm depillatū. **U**bi vō pilus
 sit addit' vel innerfat' eleuet: deinde inungat loc' san-
 guine rane aut cū ouis fornicarū p̄tritis aut cū tali lini-
 mēto. R. spume maris salis armoniaci vngule asini adu-
 ste añ. ʒ. i. mucilage seminis psilij. ʒ. ij. aceti fortissimi quātum
 sufficit misceant oia bñ in sinul et liniat ocl's cū vadit doz-
 mitū. et silr de mane: et nō crescent pili. **A**d idē v3 rubi-
 go ferri cū salua. **S**i vō pediculi sint in palpebris aut
 in supcilijs: B cōiter sit ex mā putrefacta: a calitate egre-
 diente nām deriuata ad pres illas. et hec passio trāsit de
 vno hoīe ad aliū cū cōuersant in vnū: et cōiter dñr piato-
 ni qz multū applicant et adherēt ad loca vbi generatur.
Signa sunt pruritus ardo: et rubedo loci: et aliqñ ap-
 parent pustule pue et eger nō pōt abstinē a fricatiōe loci.
Cura p̄missis syrupis puenientib' purget caput cuz
 pillulis cocijs aut de aloē aut cū vera rufini aut cū deco-
 ctionib' p̄dictis in ca. de melia. sc̄do lauent palpebre cū
 vrina pueri virginis. **I**tem aloes epaticū dissolutū cum
 aq̄ ro. aut absynthiū saūna et arthemisia decoq̄nt in aq̄
 et de illa lauent ocl's. **A**d idē flores genestre si abstrahat

succ' et fomentes palpebra. **I**dem fac aq̄ decoctionis bli-
 ris staslagrie p̄retri sulfuris et parū salis aliq̄ addit' alu-
 men çucharū et de simoterre: et B etiā v3 alijs aialib' pe-
 diculosis. deinde inūgant cū isto. R. salis armoniaci aloes
 succotrini aluminis staslagrie añ. quātū sufficit p̄ficiant
 cū aceto s̄llitico aut cū aq̄ marina vel salsa et abluantur
 palpebre et inūgant cū isto. R. staslagrie argētī viui añ.
 ʒ. ʒ. misce cū. ʒ. ij. butyri. et si pediculi eēt in toto corpo-
 re mundificet vt sup corpus cū sero capno epithimo su-
 moterre et cuz mirabolanis citrinis chebulis bellericis
 emblicis aut indijs fm mām peccantē: deinde viter gñan-
 tia pediculos veluti sunt ficus castanee panis agim' fru-
 ctus caseus. et oēs cibi putridi vestes frequē lauent aut
 mutent et totū corp' balneet in aq̄ salsa aut sulfurea. **I**ste
 nāq; aq̄ mūdificat p̄cavitates cutis in qb' pediculi ge-
 nerant. **I**dem facit staslagria distēpata cū aceto: dein-
 de vngat isto. R. argētū viui extinctū cū salua assungie
 porcine pulueris staslagrie q̄ est omniū pediculozū me-
 dicina aceti parū: et fac vnguetū. **I**tem terbetina in bō-
 bice cū puluere staslagrie inoluta si in sinu teneat trahit
 ad se oēs pediculos corporis. **I**tem accipiat corrigia lupi
 et inūgant cū pinguedine hyrci et cum puluē staslagrie et
 carui bene trito aspergat et vngat et curabit trahēdo ad
 se oēs pediculos et pulices. **I**n cā vō frigida v3 vng'
 de auripigmeto et oleo amigdarū amararum et stasla-
 gria cū aceto et p̄ capite et p̄ toto corpe. **I**n sup in pal-
 pebris orit' ordeolū qd est aps satis oblongū in modum
 grani ordeī nascens in extremitate palpebre. et fit vtplur-
 rimū a sanguine dñante. **C**urat cū regiminis bonita-
 te et dieta conueniēti et cū slobothomia cephalice si san-
 guis supflue dñat in toto corpe. Et cū ventosatiōe et sca-
 rificatiōe in spatulis si expedit et cū lenitiōe ventris ac ēt
 qñq; cum etiatiōe sc̄a cum pillulis de yerapigra p̄missis
 digestiuis fm modū et ordinē sup̄dictum. et in dosi etiam
 declata supius: deinde euaporet loc' cū decoctioe ordeī et
 camomille postea supponat litum cū aloē aut liniat cū
 succo solatri aut cū alio succo acetoso mixto cū aloē. de-
 inde suppone ceram nouam calidam et hec cōueniunt in
 p̄n. deinde suppone laudanū. **I**tem farina ordeī cū mo-
 dico galbani dissoluti cū ea posita sup ipm: et etiam gal-
 banū p se solū cōfert. **A**d idē cōfert hoc vnguetū exp̄tū.
 R. cere noue. ʒ. ʒ. aloes. ʒ. ij. olei ro. quantum sufficit fiat
 vnguetū: et suppone. **I**tem cera noua cū oleo de lilio mala-
 xet et supponat. **I**tem medula panis frumētī actualiē cali-
 da retenta sup ipō ordeolo vtplurimū ipm curat si plu-
 ries iterata fuerit. **I**tem sanguis ale colūbe si cū eo loc' li-
 niat cū iteratiōe idē efficit. deinde loc' lauet cū aq̄ ordeī
 simul cū modico çucharū et oppoponacū aut galbanum
 dissolutū in vino supponat vel laudanū cū fermento: de-
 inde in p̄cessu v3 mirrha et olibanum cū laudano et sale
 armoniaco aut dyataon pipereon dissolutum in oleo de
 camomilla vel in oleo de lilio si cum eo liniat: deinde si
 nō curet supponat dyaglon postea liniat cū isto medica-
 mine. R. fermenti mīscarū capitib' ablatis laudani mir-
 rhae olibani salis vitri añ. cōficiant cū fece olei de lilio et
 ordeolo applicet. **E**t si i palpebris fiat modus qd est
 aps durū cōiter et vtplm de materia melacolica: et qñq;
 de mā flegmatica grossa ad locū illum reumatigante cre-
 scens in medio supioris palpebre ad quantitatē cicoris
 vel fabecui? signa patent visu et tactu curet cum digesti-
 uis et pharacijs purgantibus melancoliā aut flegma
 aut colerā grossam sicut sunt pillule cocie aut pillule de
 yerapigra Bal. aut purget cū dyagario optimo qd fit.
 R. agarici boni. ʒ. ʒ. turbitū çingi. ana. ʒ. ij. nucis muscate
 ʒ. i. auellanarum. ʒ. ʒ. salis gēme. ʒ. i. s. çucharū lib. ʒ. et fiat
 puluis: p̄t etiā reduci ad formā elarij vel ad formam cō-
 fectiōis. hoc enim purgat flegma a capite et a iuncturis

z cū hermodactilis plus z cū sene purgat melancoliam plus z v3 in paleis z oi morbo de mā grossa z dosis eius in forma elarij est a. 3. iij. vsq; ad. v. In formauero pulueris oes in dosi a. 3. i. cū. 5. vsq; ad. ij. deinde malaxet cera noua cū oleo de camomilla z desup apponat aut cū succo plantaginis aut aq; ro. z oleo camomille mixtis plus frungat; deinde supponat dyaglon aut supponatur tale emplastrū siue limimētū. ℞. armoiaci oppoponacis galbani añ. 3. i. temperent in aceto fortissimo p diez z noctē postea malaxent z fiat emplm. ℞. n. mollificat efficacit z resoluit z si illa nō current: curet cyrurgia incidendo sin longitudinē rugarū z extrahendo folliculuz si habet z si aliquid de folliculo remanserit ponat de vnguento viridi deinde cōsolidet cū puluere masticis z mumie z breuiter postea curet vulnū sicut vulnera curari debēt. Et si in palpebris fiat veruca que qñq; est dura multū vt cū est de mā melancolica: z qñq; non sic dura est sed aliqñr mollis z cum est d materia flegmatica. Cura erit ista purgetur melācolia cū decoctiōe sene epithimi z similitū z cū digestiuis z cum pharacijs purgantibus melancoliam aut flā. vt supius dictū est in cura nodi. deinde fricet locus cum succo agrimonie vel cum succo portulace vel cum succo vel lacte foliozū ficus. ℞. Item aqua corrosiua aufert omnia talia que sic fit. ℞. calcis viue premynam ponat in aqua z extinguat in dicta aqua deinde cuz illa aqua distenpet salis armoniaci salis gēme salis grossi aluminis glatioli añ. 3. 5. deinde distillet ad alembicum si vis aut coquatur modicum ad ignē postea coles p medium pāni z appone guttas vbi vis z corrodet optime. ℞. Itē facit arsenicū sublimatuz z est valde forte z si ista non contulerint fiat incisio veruce deinde cauteriza cuz ferro cauterizante leuiter non profunde vel post incisio nem superponatur sanguis drac. cum albumine oui vel cerusa cū albumie oui: z curabitur si deo voluerit. Et sic est finis de oculis. Sequitur nunc de auribus zc.

De anothomia auris z cura malarum complexionum eius.

Caplm lxxij.

Auris est membrū creatū pp auditū anfractuosum z retortum ne aer supflue calidus ipm pcuriat in cui radice est magnus sensus pp pāniculū z nervos q ibi situant z talit accipiedo aurē. Auris est totū aggregatū

ex osse petroso z neruo expāso in iteriori veniēte a cerebro z neruo obtrico scauo z aere pñali z quieto z ex diuenticulis z circinolutiōib; anfractuosis in foramine et cartilage exteriori appente tūc circa foramē ad modū obstracto. Alio vō mō accipit auris solū p illa cartilage exteriori z illa nō est mēbrū nobile vt dicit Galien; pmo pnosticoz cōmēto decimo. ℞. Instrm aut auditus nō accipit h pro aure sumpta altero iā dictozū modo sed pprie accipit pro illo neruo expāso veniēte a cerebro p quē fit audit; sic p cristallinū hūorē fit visus: z sic est mēbrū nobile. Et oia q sunt in aure sunt pp neruū illū adiuantia auditū. Et foramē auris est sic pupilla in oculo. Et est ibi os petrosum anfractuosum in q est illud foramen z dicit petrosum anfractuosum in q est illud foramē. z dicit petrosum q ei durities est media inter duritiem petre z ossis z est tortuosum q spatū inter aures z cerebrū est breue. vsq; si nā generasset foramē rectū nociua: sicut aer vent; voces z soni z filia extrinseca cito venirent ad cerebrū z ipm lederēt. Et neru; scau; ex nīs in eo est in aere qeto pñali replet vt picipiant varie dūie vocis z sonozū: nā dū aer qetus fit z fuerit os petrosum auris cū vehemēti duritie factū vt meli; z pfectius fiat vocū z sonozū reuerberatio. z est id os interi; vestitū visus nervi audibilis veniētis a cerebro. Residua aut pars ab eē est cartilaginosa nō mollis: dura caro vt debitas si

gurā retineret: nec dura sicut os vt flecti possit z non frāgat qz si flecti nō posset z lederet z lederet. Est g audi tus sensus sonozū pceptiū: nā son; est ppiū obiectū sensus audit; quē admodū color visus. Et etiā accidē pnt plura z varia nocumēta. Et pmo qlibet spēs male complexiōis q curari dz cū suis pñis alterantibus z cū bonitate regiminis cibi z pot; z aliozū semp pmissa lenitiōe ventris cū cassia vel cū mana z subsequēnt cū digestiōe hūozis q est in cā talis male complexiōis si ab ipso dependeat psequēdo ad eūationē illius cuz pillulis vel alijs solutiuis appropriat; humori peccanti de qb; omnibus dictum est in cura malarum complexionum oculi ac etiā capitis z cerebri dependētū a mā vel sine mā z vt ibi dcm est: sic et hic psequēdū. si sanguis oñium h3 in corpe cum in capite a quo pueniat nocumētum in aure fiat flōmia vel scarificatio cū vētosīs ad spatulas intēdēdo semp ad mēbrum mādans talē mām ad aurē vt pforat; z euacuetur vt decet. est. n. malis cōplexionibus calidis auris valde pueniēs oleum ro. aut vio. vel oleum de papa. ac et d nenufare z vtrunq; p se distillatū in aure mane z sero vsq; ad tres guttas ad plus sub tepida caliditate. Et h notādūz est q nō dnt olea vel quecunq; alia que in aurē mittunt actualr frida seu actuali; calida aliquo mō ad ministrari etiā in quacunq; passiōe auris: sed solum sub tepida caliditate vt expōse pcepit Auic. quarta fen tertij ca. de cura nocumētoz aur; . Et aqua solatri z aqua violata imo et aqua ro. z aqua lactuce z pñles aque in aurē distillate vltra oia supdicta qñq; pueniunt maxime in pñ malarū cōplonū calidaz aurium: cuz de apate timef in aure. Et in malis cōplonibus frigidis si sint absq; mēbrū est pueniēs olm camomelinū z anetinū z rutaceū z liliaceū z nardinū z costinū. Et sup omnia puenit olz de amigdalīs amarīs z aq; fenic. z aq; de stichados z de florib; camomille z aq; rutacea z pñles aq; in aurem distillate: similr cōueniūt in cura malarū cōplonū frigidarū auris: z in eis si expedit pōt infundi modicuz croci gariosilo. thuris mirrhe. Et in siccis complexionibus conuenit oleū de amigdalīs dulcib; ac etiā pinguedo galline. In humidis autē cōplonibus est conueniens olm de amigdalīs amarīs decoctū seu bulitū in medio vni; cepe cōis artificialr scauate posite super pūnis ad buliendū vel pdictū olm sit bulitū cū modico raffani z deinde in aurem distillet vsq; ad tres guttas in vice mane z sero z abstergat sepe auris cū coto: semp tñ cū multa facilitate z non aliter ne dolor inde pueniat. Et h3 bec cura dicta fit pro malis cōplonibus non dependētib; a mā tū etiāz reducēda est cura malarū cōplonū dependentiū a materia qñtū ad localia supradicta sed est expediens cū est a materia dependēs vt ordinet diēta pueniens quantū ad cibū z potū z debitū regimen in alijs sex reb; nō nālib;. Intēdēdo semp cum digestiuis syrups decoctionib; z aq; z cū pillis z alijs solutiuis appropriatis materie diminātū vt cū slobothomia ventosis fricationibus z alijs diuersionib; fm q late fuit dictū super; in cura malarū cōplonū capitis z cerebri q nō expedit iterare: z sic p; ficif bec cura. Clarificatio. Intelldū est q signa h3 malarū cōplonū hoc modo habentur qz omnis dīscrasia mala ledit a simili z iuuat a contrario z ita poterim; deuenire in cognitionem dīscrasie per iuuantia per ledentia. Notandū tamē q plenitudo corpis impedit iudiciū de conferentib; z nocentib; alterantib; qz si dīscrasia est cala z corp; plenū ledit a calis ratione similr tudinis z ledit a contrarijs sic a frigidis ratione complexiōis malam solonem continuitatis inducēdo. Et ita intelligo de frigidis. In corpib; ergo multū plethoricis fit lesio tam a sibi; qz a contrarijs: z ideo cōiter multi decipiunt. Si ergo dīscrasia fuerit cala sentit calor int; z de

lori & lediſ a calis. Si aut fuerit mala complexio frigida ſentit frigiditas ab int^{er} & lediſ a frigidis & iuuat a calis materia minorata: q̄ in corpore multū pleno ſit diſſoſo materie & ita nocuentū ſit maius. Si aut fuerit a cauſa ſicca: adſunt vigilie & vtp̄ plurimū leuitas capitis. Si aut fuerit ab humiditate: tūc tumor eſt in facie ſim plurimum & de facili incurrit reuma: & ſentit grauitas.

De dolore auris & eſt cura in gñali. Cap. lxxij.

Dolor in aure accidere poteſt a mala complexione a ſolone cōtinuitatis occulta vel manifeſta & ab apoſtemate: & ſi eſt a ventofitate contingit dolorem extenſiū & ſolone continui cauſari. **C**ura: ergo ei^{us} p̄fici^{enda} cū contrarijs remouentib^{us} cauſas ſupradictas: nam ſi in cā doloris ſit mala complexio calida abſq^{ue} materia ſeu frigida vel etiam ſicca faciliter cū ſuis oppoſitis contrarijs cura perficit^{ur} p̄miſſa lenitione ventris cum caſſia vel cū māna & etiam ordinato debito regimine in cibo & potu & in alijs ſex reb^{us} non nālib^{us} vt dictū eſt in precedēti cap. **S**ed hic notandū q^{od} olea & q̄cūq^{ue} pinguia ſecut^{ur} re poſſūt approximari in paſſiōib^{us} auris: ſed non p̄ſeq̄nt^{ur} in paſſiōib^{us} oculorū q̄ in eo^{rum} p̄niculis imbibit^{ur} & ſic extenſionē inducūt in eis et ſolone continui vnde adderent in dolorem q^{od} nō contingit ſi in aurē immitant^{ur}. **S**ole ergo ſi cationes diſtillatiōes aq̄rū & lactis collyria emplaſtra loriones & ſuffumigia ſeu euaporatiōes poſſunt oculis conuenienter approximari: & iſta ſimiliter poſſunt approximari aurib^{us} & olea etiam vltra predicta: nam in dolore auris pl^{ur} ipſa conueniūt & magis curam p̄ficiūt & ſic etiaz experimento concernit q̄ pl^{ur} habent in viſu & ex eis mai^{or} ſequit^{ur} iuuamentū hac via & ordine q̄rū ad localia in dolore auris facto a q̄cūq^{ue} mala complexione a materia dependente eſt p̄ſeq̄ndū ſic procedit in cura doloris oculorū & capitis facti etiā a mala complexione: & ſic etiam expedit tali materie cū ab ipſa p̄cedit diligenter intendere ipſam digerendo & eūando cū digeſtiuis & ſolutiuis dictis ſuperi^{or} multū diſſuſe in cura ſolide intendendo ſemp̄ ad membrū mandans ne materia^{rum} congreget ipſam eūando & p̄ſortando ſim q^{od} expedit & maxime cū bonitate regiminis ac etiam intēdendo ad membrū recipiēs cū ſtipicis prohibentib^{us} & cū anodinis dolorem ſedantib^{us} modo & ordine ſupradicto in cura ſode. **M**emorandū tamē eſt q^{od} ad localia nō eſt veniendū niſi vniuerſalia precedāt vt eūatiōes ſaltem minoratiue cū ſtobothomia aut pharmino p̄ſeq̄ndo ad alia ſupradicta: & ſi ſolus ſanguis eſſet in cā vel ali^{us} humor cū ipſo permixtus fiat ſtobothomia de cephalica vt dcm̄ ſuit in alijs dolorib^{us} conſentiente virtute & apoſitiō ventofarū cū ſcarificatione & ſine eſt valde conueniens ſim q^{od} diſpoſitiō exigit & requirit & multū iuuat q^{od} ſit^{ur} capitis ſit el^{euat} & non depreſſus ſiue dormiat ſiue non. **A** mala aut complexione humida ſine materia non ſit ſenſibilis dolor. ideo nō pono eius curam. Et vt nō tranſeam quin in hoc generali ſermōe aliqua localia hic deſcribam cōuenientia dolorib^{us} auris ſim diuerſitatem cauſarū ſuarū ſic breui ſtulo illa notabo & maxime olea que conueniūt de q̄bus ante nulla mentio facta ſuit. **E**ſt enim oleum amigdalārū amararū conueniens gñaliter in omni dolore auris quacūq^{ue} cauſa facto: lz magis conueniat ſi fiat a mala complexione frigida aut a ventofitate retenta in aure: & ſimiliter conſert cū mala complexio frigida ſeu ventofitas in aure dominat^{ur} oleum liliaceū & nardinū: & pinguedo pulli cū croco & oleū rutaceū & coſtinū & que cūq^{ue} de per ſe predicta olea variando a debiliōri incipiēdo vt cū oleo de amigdalis amaris aut camomelino ſeu anetino & finaliter inungendo cum oleo rutaceo vel coſtino ſeu de euſorbio cū exceſſiue mala complexio eſt frigi-

da: & materia eſt multū frigida viſcoſa ſeu ventofitas groſſa dominat^{ur} in aure. Et ſi vnū etiā de p̄dictis oleis & maxime de amigdalis amaris ponat^{ur} ad decoquendū in cepe in medio tamē cōcauato ſeu cū raſſano decoq̄ vt ſup̄ dcm̄ ſuit: erit magis p̄ueniēs cū dolore in aure a mā frigida & viſcoſa depēdet. Et euaporatio ſcā ad aurē cū decoctione florū camomille ſanſilli & ſichados imo ē ſacculus ex eis fact^{us} iuuamētū p̄ſtat i dolore p̄dicto. Et ſcarabe. i. ſcarauagij ſeu lūbrii terreſtres ſi fuerit frixi in olo oīm illud in aure diſtillatū p̄dictū dolore illico ſedat. Et ſacculus fact^{us} ex ſolo millio poſit^{us} ſupra aurē idē efficit. Et ſimilr caſtozeū diſſolutū cū vno de p̄dictis oleis dolores factū a cā frigida vtp̄ ſimū ſedat. **E**ſt hic iterato notandū q^{od} q̄cūq^{ue} in aurē diſtillat^{ur} nō debent eſſe cum actuali caliditate vel frigiditate: ſed viam mediam teneāt: q̄ tepida eſſe debēt iuxta ſentētiam Auic. ſupra allegatam. **E**t in dolore a mā calida pendente eūatione p̄miſſa ſeu ſtobothomia ſi expedit oīm ro. aut viol. ac etiā oīm de papauē cūq^{ue} dolor eſt acut^{us} & fortis: q̄dlibet de p̄ ſe eſt p̄ueniēs & iuuatiū. Et albumen oui fortit^{er} conquaſſatū cū mā eſt in fluxu & eſt colerica & ſubtilis mirabile p̄prietatē lz in ſedando dolorem factum a tali mā & lz idē efficit cum mā eſt exceſſiue cala: oīm ro. p̄mixtur cū modico camphore & lac mulieris diſtillatum ē in aurē cōfert. Et limacie frixe cum olo amigdalino dulci ē conſerunt. Et oleum nenufarinuz mixtum cum modico aque ſolatri vel ſine ē inuat in ſedādo hunc dolorem. Et ſomē tatio facta cum rebus fridis in aqua decoctis: de quib^{us} dictum eſt ſupra eſt vtilis in hac cura. Et ſi dolor fiat ab apate vel puſtula parua curet^{ur} vt dictum eſt in tertia ſen quartū can. Auic. Et ſi fiat a ſolutiōe continui ſeu ab extē ſiōe occulta curet^{ur} p̄ abſciſiōez cauſe. **E**t ſi ab extriſca & manifeſta cā p̄ueniat talis ſolō p̄tinui ad quā ſequitur dolor: curetur vt decet & put ſupradictuz eſt in tertia ſen q̄rtū can. Auic. **A**uſter gēdo q̄q^{ue} leuiſ aurē cū coto ne dolor iducat^{ur} i ea. & ſic cura dolor^{is} auris in gñali p̄ficietur.

De dolore auris & cura in ſpāli. Cap. lxxiii.

Intelligendū q^{od} auris accipit trib^{us} modis. Primo ipropie p̄o inſiſto audit^{us}: & tūc accipit^{ur} auris p̄o nervo interiori veniēte a cerebro: rōne cui^{us} audit^{us} & oīa alia ſunt p̄pilum neruū. & foramē auris eſt ſicut pupilla in oculo & os eſt ibi anſr^{actu}oſum ſiue tortuoſum: q̄ iter aures & cerebrū eſt breue ſpatium: vñ ſi nā gñaffer foramen rectum ſicut aer tē. cito veniſſet ad cerebrum & tortuoſitas eius replet^{ur} aere quieto gñali in quodā p̄niculo contento qui aer ſim quodā eſt mediuz int^{er} ſenſuz audit^{us}: ſicut caro ſenſus tactus vt p̄cipiant^{ur} varie dīe vocis & ſonorū & ſuit cū duritie vt melius fiat reuerberatio vocū. & illud os iterius veſtit^{ur} vilis nervi audibilis veniētib^{us} a cerebro. reſidua ps eſt cartilaginofa vt debitam figurā retineret nō tñ dura ſicut os vt ſtecta & nō frāgat & iſto modo p̄ nō accipit^{ur} hic. **S**cōdo mō accipit^{ur} p̄prie p̄ ut accipiunt vulgares ſolūmō p̄o carne cartilaginofa iā dicta anſr^{actu}oſa & reorta exterius apparēte: nec ſcōdo mō accipit^{ur} hic magis p̄prie p̄o toto aggregato ex carne cartilaginofa iā dicta exterius apparenēte & oſſe anſr^{actu}oſo & reorta iā dicto & aere quieto cū nāli iam dco: & nervo auditivo inſr^{actu}oſo a cerebro veniente iam dco: & iſto tertio mō accipit^{ur} hic: & tūc ſic deſcribit^{ur}. Auris eſt mēbrum creatum propter auditum anſr^{actu}oſum & tortuoſum ne aer ſup̄flue calidus aut frigidus ipſum percutiat & ledat & alia nociua: in cui^{us} radice eſt magn^{us} ſenſus p̄pter p̄niculum iā dictum & nervos ſeu vilos neruorū qui ibi ſituāt^{ur}. Et igit^{ur} auditus ſenſus ſonorū p̄cepti^{us}: nam ſonus eſt p̄prium oīm ſenſus auditus quemadmodū color: viſus: & hinc multe egritudines p̄nt accidē vt

infra patebit. Primo tñ de dolore: cui? cā in gñe est du-
plex. i. mala cōplexio z solutio cōtinui. mala vero cōplo
aut est sine mā vt cū caliditate vl' frigiditate: aut cū mā.
z hoc duplr accidit cū apate aut sine. Si sine apate itez
duplr. i. aut cū mā calida aut frida. Solutio vō p̄tinui ē
duplex: qdā fit a cā extrinseca vt a casu vel p̄cussione: q/
daz ab intrinseca: z hec est duplex: aut a vētositate vt in
tinnitu z sibillo zc. aut a malo humore corrodēte. Et p̄
euidētia sequētiuz nota q̄ operatio auris p̄t tripliciter
ledi vim diminute. i. qñ son⁹ p̄cipif: s; diminute aut abla
te. i. qñ nullus son⁹ percipitur z dicit surditas: aut corru
pte z hoc est tripliciter: aut qñ corūpif bona cōplexio
vel cōpositio seu vnio de illa: hic aut p̄cipif obiectū ali
ter q̄ fit: aut qñ corūpif debita p̄positio potentie ad ob
iectū vt i tonitruo zc. **C Signa.** Si cā fuerit calida i au
re est p̄ctura cū mordicatione z vigilia cū inquietudine
z leditur a calidis z sic de alijs. Si vō cā fuerit frigida:
ibi est ponderositas z extensio sine pulsatione: dolor est
remissior: z ideo meli⁹ tollerat z leditur a frigidis. Si a
soluta cōtinuitate est p̄ctura z mordicatio z malitia v/
tendi se z iacendi. Si ab apate calido est dolor acutus
aut pulsati⁹ febris acuta sitis z vigilie. Si ab apate fri
gido signa sūt opposita. Si a vētositate grossa est tensio
magna cū multitudine sonit⁹ z mot⁹ intra aurem z non
cū multa grauitate auris vel capitis. Si ex vento adest
frigiditas sensibilis cū dolore sine febre. Si ex percussio
ne signa patēt ex relato. Si a mā colerica dolor est acu
tus cuz mordicatione z citrinitate faciei z loci cū amari
tudine lingue: z qñq; cū vomitu colerico. Si a sanguine
absq; apate est rubedo faciei grauitas frontis z capitis
maxime cū eger inclinat caput ad terrā. adest ēt pulsatio
vehemēs z inflatio venaz timpoz z frontis z cuz hoc
salua dulcis. Si aut fuerit ab alijs humorib⁹ a sanguine
signa erūt ipsis proportionalia que signa pluries dicta
sūt. **C Pronosticatio.** Dolor acut⁹ auriz cū acuta febre
p̄uerās frenesim aut mortez significat: z si est ex apate
intra aurē ducit ad terribilia accidētia: z a quacūq; cā
proueniat inuenib⁹ est molestior. scdo pueris. z tertio se
nib⁹ min⁹ molest⁹ existit lz sepe fit mortalis. Itē apata au
riū añ crism cū signis malis sunt pernicioza z si opposi
tū accidit patiētes ab eis euadūt. **C Pro cura p̄mo no
ta aliquas regulas siue canones.** Prima regula est q̄ qe/
quid ponit in aure sit tepidū z nō sit actu calidū nec ac
tu frigidū. Secūda regula q̄ medicamē non stet in aure
vltra tres horas. Tertia regula q̄ anteqm scdm medi
camentū auri imponat p̄imū expellat vt iacendo super
aurez vbi est passio: z cū h cū instrō mūdes foramē auris
aut mūdes tussiendo screādo z sternutādo aut retinēdo
anbelitū. Quarta regula q̄ medicine auriz vtp̄imum
sint liqde vt mell⁹ penetrēt z veloci⁹ exeant. Quinta re
gula qd̄ ponitur in aure sit paucā: z cū est positū iaceat
sup partem sanam. Sexta nihil iniat in aurib⁹ nisi coz
pus p̄i⁹ sit mūdicatū. Septima si pōt fieri curatio cuz
suffumigationib⁹ z emplastris ab extra applicatis: omit
tamus inunctiones quātū possum⁹: qm̄ illd̄ qd̄ igredi
tur aurē postqz fecerit operationem suā nocet nisi dili
gentissime mūdes auris vt dictū est. Octaua regula si hu
mores sint mediocriter subtiles z nulla oppilatio ē i cor
pore euacuare possum⁹ eos nō premisso digestiuo: quia
tūc mā satis obedit. Si at mā sit grossa z coz⁹ oppilatū
tūc digestiua sp̄ p̄cedere debēt. Nona reglā si p̄tingat sa
niē gnari i eis mūdifica bñ. **C His p̄missis cura sp̄alis
seu p̄riculari erit ista.** si dolor p̄uēt a cā calā vt a sangui
ne: z coz⁹ sit plenū flōmes d̄ cephalica brachij aut ma
nus aut vētoset i spatul: bibat aquā granatoz vl' aquā
ordei comedat cucurbitas vl' portulacas farinā ordeī z
ferris cū lacte amigdalaz dulciū p̄dirā: z igit d̄ olerib⁹

z alijs p̄ueniētib⁹ vsq; ad remissionē doloris: post come
dat carnes pulloz castrati edi z ēt p̄ditas cum agresta.
Purgez cū manna vel cassia dissoluta cū d̄coctioe tama
rundoz zc. dcā in caplo d̄ obralmia calā. Intra vō aurē
z supra pōe oleū ro. mixtū cū succo z semie iusqami aut
cū succo lactuce malua z citronioz: deide ēplastre istoz
mō. Itē. farie frumēti. 3. ij. mucilaginu senu greci z semis
lini añ. 3. 5. pinguedies galline assate. 3. ij. litargirij ceru
se olibani puluerizatoz añ. 3. i. olei sisamini quātū suffic
aceti paz. Et si mā sit colica cura satis p̄z ex dcis infridā
do aliq̄r plus. **C Nota tñ q̄ i maturatiuis auriz sp̄po/
ni d̄z qd̄ ericcet vt nālis p̄plo auris p̄seruet: vt iqt Sal.
5⁹ de igenio sani. Itē in dolorib⁹ auriz nō reycutias sicut
i alijs mēbris: ne mā fluat ad cerebrū. Itē oleū camomil
le z saculi ex florib⁹ camomille facti z oleū amigdalaz
dulciū: dolores itollerabiles remouēt auriz. **C Si a fri
giditate p̄ueniat: p̄ suffumiga cū aq̄ d̄coctiois petrosilij
radicū apij feniculi abinthij betonicæ maiorane zc. de/
de distillētur due gutte olei amigdalaz amaraz aut suc
ci porroz aut folioz persicoz aut olei de scorpionibus
aut d̄ lūbzicis terrestrib⁹ aut olei nardini z anetini aut
fel tauri cū adipe anaj. **C Et si dolor sit cū vētositate si/
ue pari valz radix raffani d̄cocta cū oleo camomille: de/
de suffumiget z p̄ cū decoctioe cauliz camomille melio
ti volubilis folioz lauri z rute: deide euaporez cū millio
aut cū bacis lauri aut cū pulegio aut olibano: deide face
les cū surfure cū vino mixto: deinde iniat vinū d̄coctio
nis folioz rute bachaz lauri castorei calamenti sinapis
cimini anisi aneti costi aristologie vtriusq; pipis maiora
ne capparis spice nardi. hoc eni p̄serunt singulariter vel
iunctis. **C Ad idē v̄z experimētū Mesue. Itē. cologni
de. 3. 5. bulliat in. 3. iij. olei vsq; ad cōsumptionē mediet
tis z de illo gutte iniat in aurē. Ad idē valz succ⁹ ligni
fraxini viridis cū. n. ad ignē ponit ex capitib⁹ distillat q/
daz humiditas q̄ vsui reseruet. **C Experimētū Aui. Itē.
succū rute. 3. ij. mellis. 3. i. castorei. 3. ij. misceant ad ignēz
lentū: balneū nō incōueniēs in illa mā sit ex stichado be
tonica camomilla baccis lauri cimino aniso z sic d̄ alijs.
Et ex dictis p̄z cura suo mō qm̄ si p̄dict⁹ dolor p̄uenit ex
aliq̄ caruz p̄dictaz vt exēpli grā si ex ventositate grossa
ponat in aurē oleū de aneto in quo dissolutū sit castoreū
aut euforbiz aut oleū amigdalaz amaraz aut aliquod
cōsimiliū z sic de alijs dolorib⁹ p̄ueniētib⁹ ab aliqua cā
rum intrinsecarū: vbi vero p̄ueniret a cā extrinseca vt a
casu vel p̄cussioe. Primo flōmes d̄ cephalica aut vētoset
in spatulis z collo. Insup vngat loc⁹ int⁹ z extra cū oleo
rosato vel mirtino: in q̄ pōt addi aliqd̄ opij si dubitaret
de magno fluxu: ab eā aut pōt applicari tale emplm. Itē.
rosaz. M. i. granoz mirti puluerizatoz. 3. 5. farie ordeī.
3. ij. bulliant insimul z post ebullitionē addat puluis thu
ris minuti. 3. 5. z apponat sup aure. Insup abstineat a vi
no z a carnib⁹ quousq; doloris acuitas mitigata fuerit
z sit cōtentus prisana ordeacea pro cibo z pro potu aq̄
prunoz cū berberis decocta vel aq̄ decoctiois granozū
granatoz. **C Cū vō ab vlcere siue p̄cussioe exiuerit hu
miditas vel sanguis absq; sanie: tūc distilla in aurē aquā
decoctiois absinthij calidā: aut aquā d̄coctiois folioz
mirti vel acetū in q̄ bullita sint iteriora granatoz aut gal
le z nuces cypsi. Ad idē si thuz z bolus armen⁹ z nuces
cypsi bulliat in aq̄ z de ipsa collatura distil in aurē in
p̄dicta dispōne vehemēter confert: eo q̄ ista noiata eric
cant z constringunt sanguinem aut aliā humiditatez flu
entem. Si vero in loco auditus fuerit cōgelatus sanguis
aut alia humiditas distillet succus porri mixtus cū mo
dico aceti aut succus granati elixatus z mixtus cuz mo
dico aceti aut succ⁹ rute. Idēz operatur mel z sarcocola
dissoluta in eo. Idēz facit aloes z mirra. Idēz scoriz ferz************

ri dimissa in aceto p mensem ⁊ post distillet in aurē. ⁊ rez si sumatur magnes ⁊ marcarita ⁊ conteratur: deinde buliant cum aceto ⁊ agresta ⁊ de hoc tepido distillet in aurez. **C** Ubi vero hec non contulerint premissa purgatio ne ⁊ alijs vniuersalibus cauterijs post aurem in isto casu maxime confert.

C De nocumento auditus. **Capitulum lxxv.**

Cocumenta auditus sunt sicut est aliquarū virtutū ⁊ opationū. s. destructio seu ablatio auditū diminutio ⁊ corruptio. Auditui nā q̄ adueniūt tria nocumenta sicut ⁊ alijs senibus fm Gal. quarto de accideri ⁊ morbo ⁊ scdo tractatu technī. aut enī auferf aut corrupif aut minozaf. auferf cū nihil audit sicut in surditate ptingit. minozaf qñ nō audit nisi voces ⁊ sonos vehemētes: aut cū multū clamatur corrupif qñ audit nisi sibilū strepitus ⁊ silia intra aurē. **C** Lā nocumentū auditū est puenit a natiuitate aut ex tpe post natiuitatē. Si ex tpe aut p viā crisis aut sine crisi: si sine: aut ē ab intrinseco aut ab extra: si ab extra sicut casus p̄cussio seu obuiatio tonitruū puluis festuca pulices ⁊ silia. Si ab intus aut est pp nocumentū in instrumēto auditū aut pp cōpassionez aliozū mēbroz. Si pp nocumentū aliozū mēbroz sicut sunt passionēs capitis aut dentiz aut retentio cursus consueti ⁊ silia. Si pp nocumentū in instrumēto auditū existens p proprietatem. hoc est aut ppter spiritū: q̄ puenit a cerebro per neruū obricū: aut pp neruūz expansūz ⁊ os petrosū: aut pp nocumentū quod est in foramine. Si pp spiritū: aut hoc est ex ratione quātitatis diminute: aut rōne seu qualitatis male: aut q̄ nimis calidū aut nimis frigidū aut grossū: ⁊ ita de alijs. Si propter neruū ⁊ os petrosū hoc est pp alterū triū aut pp malam cōplexionem calidā frigidāz ficcāz vel humidāz simplicēz vel compositāz cū materia vel sine materia: aut ppter morbū officialez seu egritudinē complexionalē sicut est durities apostema oppilatio nerui obricū aut pp solutāz continuitatem que est morbū cōis. Si aut fuerit ppter nocumentū in foramine locis vicinis existēs. hoc est ppter alterū triūz. s. ppter malāz complexionem aut pp morbos officiales seu complexionales: sicut est oppilatio facta propter saniam aut humorē aut veruāz: aut pp aliaz carnem additā: aut pp vermes. aut ppter apostema ⁊ silia aut pp cōitatem sicut est solutio cōtinuitatis. Et sic breuiter est in sūma cā nocumentū auditū in aure ppter proprietatez existentū vtr plurimū est mala cōplexio excedens maxime cū materia exis in radice auris aut in neruo auditū reprimēs obricū: dens tollēs aut corrupens virtutes ipsius. Et qñ in cā ē oppilatio in neruo predicto bene prohibetur aduētū spiritū auditui ad locū determinatū ad ipsāz aurē p auditu. Et qñq̄ cā est caro q̄ nascitur in foramine auris vt porrus aut veruca: vñ ēt prohibent spēs que decidūt a voce vel sono ne ad radicez auris valeant p̄trāsire. Et qñq̄ in cā sunt vermes vel alia res cadēs in aure: vñ auditus minuit vel destruit: ⁊ solutio cōtinuitatis ⁊ ventositas retenta in radice auris: ⁊ ap̄a aut pustule i aure esse pnt cā nocumentū auditū p proprietate seu essentiā in aure existentū. **C** Signa. Si pueniat nocumentū a natiuitate vtr a cāis primitiuis vel ab egritudinib⁹ capitis vel aliozū mēbroz si fuerit ppter crisiū: illa sūt manifesta volētī cōsiderare. Si ap̄l fuerit pp nocumentū q̄ sūt in foramine ponatur in loco laminoso ⁊ erit manifestū. Si aut fuerit pp nocumentū intrinseca in vno osse petroso ⁊ alijs vbi est p se iudiciū de auditu: tūc vtr si est cū mā est cuz grauitate capitis: ⁊ loci: ⁊ p̄riū si sit non mā: ⁊ per signū sūptū a iuuatib⁹ ⁊ nocētib⁹ poterimus deuenire in cognitione discrasie q̄ ois discrasia ledif a simili ⁊ iuuaf a p̄rio. Si ergo discrasia fuerit calida sentif calor int⁹ ⁊ dolor ⁊ iuuaf

a frigidis ⁊ ledif a calid⁹. Si aut fuerit mala p̄p̄o frigida sentif frigiditas ab int⁹ ⁊ ledif a frigidis ⁊ iuuaf a calidis mā minorata: q̄ corpore mltū pleno existēte fit cōsolutio materie ⁊ ei⁹ dilatatio ⁊ sic fit nocumentū maius. Si aut fuerit a cā sicca aduētū vigilie ⁊ vtr plurimū leuitas capitis. Si at fuerit ab humiditate: tūc tumor est in facie ⁊ d̄ facili icurrūt reuma ⁊ cuz grauitate. Et si fuerit ex ap̄ate tūc dolor ē magn⁹ calor pulsatio ⁊ febris saltez effimera: ⁊ si fuerit ex vlcef ē ibi pūctura mordificatio ⁊ dolor. Et si ex neruis ē ibi dolor circūuolūt⁹ ⁊ vtrigiosus: vbi aduerte q̄ expimētū ad sciendū an vtr plurimū sit ibi humiditas aquosa vtr saniosa sic h̄: accipe sp̄ogā ⁊ calefiat ad ignē ⁊ p̄n̄ line⁹ duplicat⁹ supponat sp̄ogie ⁊ applicet auri ⁊ dormiat desup ⁊ de mane iueniet p̄nū maculatū si passio auris fuerit ex hūiditate aquosa aut saniosa. Si vō non inuenerit p̄nūz maculatū p̄culsio non ē passio auris ex hūiditate: nec ex sanie: nec ex aquositate sed poti⁹ ab alijs cāis. **C** Cura. Curatur aut nocumenta p̄dicta destructionis sed magis diminutionis auditū: ac ēt corruptiois ipsius cū remouentib⁹ cāis ⁊ q̄b⁹ pueniūt. Sed si est surditas a natiuitate pueniēs q̄ dicit destructio auditus pp nocumentū in neruo auditivo nō recipit curā. Et si ex tēpore vel accidentaliter veniat cū difficultate curatur. Si aut cretice superueniat sicut febriētib⁹ sepe cōtingit per seipsam vtr plurimū ⁊ facilliter ⁊ eo maxie si sūgna digestionis cū virtutis constātia in materia p̄cesse runt. Et si sit destructio vel diminutio auditus a sorditie grossa orificiū auris abstergatur vt decet ad solem cum coroto posito sup tenta imissa in aure: vel cuz alio instrumēto: facilliter tū ne dolor exide pueniat. Et si sit ex veruca vel ex carne adducta vel ex porro subscondaf vel incidatur si posse est demū loc⁹ cōsolidet cū vnguentis puenientib⁹ positis ⁊ imissis in aure cū stuello. Et si aliqd cadat in aure: vt frumētū vel lapillus aut aliqd cōsimile extra batur: facillr cū molietis seu tenaculis vel cū alio instrūto. Et si in cā sit ingressus aque in aurē vel alterius liquozis inclinē caput ⁊ auris patiētis saliendo hincinde cū pedē eiusdez lateris ⁊ auris lese ⁊ aliū pedē partis sane cōtinue eleuādo ⁊ etiaz cū coroto auris ab intra sepe ⁊ sepi⁹ ericetur. Et suffumigiū thuris vel mirrbe atqz nigelle recipiat patiens ad aurem in casu predicto. Et si vermes pui vel alij sint in cā destructionis seu diminutionis auditus aurem oppilando succ⁹ absinthij aut succ⁹ mente in aurez mittat. hec enīz curāz perficiūt ⁊ maxime succ⁹ mēte. demū si expedit cū molietis si posse est cū facilitate extrahant. Si aut in causa sit mā ponēs malāz complexionem in aure que a cerebro vel alio mēbro fluat ad aurē, talis materia ante oia digeratur ⁊ euacuet cū digestiuis ⁊ solutiuis appropriatis dictis super⁹ in curis malarūz complexionū cerebri seu capitis illa eligēdo s̄z dominiū hu. calidi seu frigidū: ibi ergo recurre ⁊ mēbris alijs mēbrūz mandans etiaz confortē ne tales materiaz aggreget ⁊ adunet ⁊ mēbrūz recipiēs vt auris cū q̄buldā stipticis confortē: ne ad ipz materia fluat ⁊ subsequēter mala cōplexio existēs in aure a tali materia derelicta curef cuz suis contrarijs eo modo ⁊ ordine sicut super⁹ dictū fuit in capitulo cure doloris in aure ⁊ male cōplexionis in ea. Ad illud igit capitulūz diligenter attendet ⁊ nō pretermittas quin semp memorie habeas q̄ antequāz cum localib⁹ prosequaris siue cuz eis incipias vt p̄cedant vniuersalia q̄ cōueniunt iuxta sniam Gal. in scdo therapētica cū sic inqt. Vniuersalia nō obliuiscaris vt per ea vales p̄cularia operari. debes ergo incipere cū lenitio ex cassia vel māna vel cū minoratio si expedit: addēdo ipsi cassie aut manne quid modicū alicuius electuarij solutiui si materia aliquāliter digestionem ostendat vel furiā aliquālem: imo etiam cum eradicatione si a p̄ncip

pio materia est furiosa et etiam cum floborhonia. et hoc quoniam sanguis vel alius humor cum ipso permixtus dominatur ut pluries dictum fuit: et clisteria etiam lenitiva et quando attractiva conveniunt dicta superius in cura sode: et fricationes atque ventose conveniunt modo et ordine supradictis. Est etiam hoc memorandum cum solutio ventris querit quod pillule plus conveniunt in passionibus aurium quam passio nibus alijs cum manum continetur in eis aut in cerebro seu capite propter causas superius assignatas: illas ergo elige secundum diversitatem materie in dosi et modo et ordine superius explicationis: illas etiam iterando si expedit. Et dicta conveniens ordinatur in cibo et potu et alijs sex rebus non naturalibus incipiendo et proseguendo secundum materiam calidam vel frigidam dominatam et secundum quod est multa vel pauca habito semper respectu ad virtutis constantiam. In cronica enim egritudine dieta sit grossior sive grossa: in acuta enim egritudine dieta debet esse tenuior. Post predicta licitum est aliqua localia ponere que sunt appropriata ad reducendum auditum diminutum seu destructum: accidentaliter et ex tempore: quod si sit ex materia non recipit curationem: et premixtis vlibus omnibus et maxime evacuationibus debitis pluries etiam iteratis si desiccat auditus: oleum amigdalum amarum per se solum distillatum in aure est summe conveniens a quacumque causa fiat: sed magis confert et iuvat si a ventositate vel alia causa frigida procedat: et si in ipsa quid modicum castorei dissolvatur cum aliquantulo succi calamanti atque sansuci efficacius operabitur: et si predictum oleum cum raffano decoquatur cum modico vini albi aut ponatur ad decoquendum in cepe in medio concavato et in aurem distilletur mirabilis operatio: exinde proveniat. Et oleum costini cum castoreo dissoluto in eo. et cum croco et modico aloes etiam in aurem distillatum idem operabitur: cum materia fortiori dominat: est enim iuvativum valde ad aperendum quascumque oppilationes in aure. Et si multo plus frigiditas in aure est excedens oleum rutaceum in quo infundatur quid modicum euforbij et fellis vaccini aut capre cum tribus guttis aceti in aure distillatum perficit hanc curam. Etiam succus emule est fortis et efficax. Et evaporatione facta cum decoctione lauri stichados salvia atque sansuci et granorum iuniperi recipiendo primo vaporem predictorum ad aurem et cum canula perforata in ea immissa si expedit vel facilliter et melius vapor trahatur ad radicem auris: et iuvat sola vaporatio facta cum stichados calamito maiorana et floribus camomille. Et si in predicta decoctione panus laneus filtrum vel spongia madefacta in ea et diligenter expressa sepe ponatur ad aurem ante cibum sub actuali caliditate non erit aliquid mittendum in aure vel superius dictum fuit: et si fiat sacculus ex predictis rebus et super aurem apponatur iuvamentum affert ut cura proficiat. Et si sumus recipiat ad aurem ex sola nigella cum modico cinamomi vel cum granis iuniperi vel cum myrrha vel croco fructum affert ultra predicta remedia. Et generaliter hic conveniunt omnia localia supradicta in cura doloris auris et malarum complexionum in ea. Et similiter etiam predicta conveniunt cum oppilatio vel ventositas sunt in causa surditatis et vaporatio alibi in qua nigella et sansuc decoquatur mirabiliter operatur. Et similiter valet in sonitu tinitu et sibillo que accidit ut plurimum a ventositate procedunt retenta in radice auris. Et succus foliorum perficit ultra succum mente et absinthij: de quibus dictum est distillatum in aure mirabiliter iuvat ad necandum vermes in aure: et idem efficit acetum permixtum cum lacte vel oleo amigdalum amarum. Et valet ad idem acetum cum modico mellis. et ad omnia supradicta est summe conveniens embrocatio facta super caput cum rebus dictis superius in cura malarum complexionum frigidarum in capite et in cerebro. Et ideo ad balneum petroli sententia quod est sulphureum caput teneat nasum auditum amissum restituit et si deo placuerit maxime cum procedit a causa frigida sicut ut plurimum

evenit. et si auditus diminutus procedat a causa calida quod valde raro contingit procedatur cum medicinis frigidis fortibus vel debilibus secundum dominium talis male proprio calide. Non tamen ausi esse debemus ut ad ultimum frigida transeamus. nec etiam ad localia veniendum est nisi primo universalia precedant ipsa et maxime evacuationes et stomia si expedit in hac cura: quare etc.

De surditate in speciali.

Cap. lxxvj.

Surditas sive defectus auditus aut destruitur aut minuitur aut aufertur: et surditas alia est naturalis: et hec non curatur: imo reddit hominem mutum: quod sicut sermo intrat per instrumentum auditus ita erit per linguam: ut inquit Aristoteles in libro de animalibus tractatu sexto cap. xxiiij. Alia est accidentalis et est multiplex aut ex cōitate provenit ut ex nocumēto cerebri aut aliorum vicinorum ut dentium dolentium etc. aut propter nocumētum in nervo auditus: et tunc aut est certitudo confirmata aut officialis aut cōis. Cōsimilis aut est ex malitia complexionis simplicis aut compositae et quilibet earum aut est cum materia vel ex flegmate aut colera etc. aut sine materia et tunc aut ex ventositate: aut ex retentione fluxus ventris succedit surditas. Officialis est ut oppilatio quam facit humor: aut sanies: aut apostema: aut aliquid aliud oppilans sicut ulcus aut corrosio. Item causa quoadmodum intrinseca est sicut veruca apostema et caro addita: quoadmodum est extrinseca sicut arena lapillus granum furmētum pulex vel aliud tale. Signa patere possunt ex signis superius tactis in precedenti capitulo. ex eo quod si ex carne addita etc. eger sentit gravitatem cum oppilatione si ex sorde scilicet ex visu ad soles non ex apostemate patuit supra: si ex frigiditate aut ventositate grossa adest gravitas et cōmotio cum sonitu in nocte magis infestat venti frigidi ledunt: et ita se ab alijs qualitatibus ut caliditate etc. scitur considerando effectus earum. Cura. Si est ex carne addita corpore mundificato premixtis vlibus conveniētibus cum vnguento viridi quod sic fit. R. alumis zuccharini mellis floris eris añ. ʒ. ʒ. ʒ. post mundificam cum vnguento apostolorum aut cum isto vnguento. R. tartari quod adheret parietibus vegetis intrinsecis. ʒ. i. calcis ʒ. ʒ. cum licinio fiat in modum vnguenti et hoc intromitte in aures cum coto vel tenta si sorde fuerit in causa extrahere eam cum instrumento habente latitudinem quandam cum curvitate aut mollifica cum oleo calido: deinde cum coto aut tenta remoue. Si ex apostemate curatur ut supra. Si ex frigiditate digeratur cum oximelle composito et purgetur sepe cum pillulis cocij ut supra: deinde oleum camomille vel amigdalarum amararum vel de costo vel de spica in quo sit aliquid euforbij vel oleum rosatum in quo dissolvatur castoreum aut oleum amigdalarum amarum cum ruta vel costo aut euforbio etc. initialiter in aures: et suffumigetur auris sepe cum aqua decoctionis sinapis sauine et cetera tauree et similia bacca lauri cum oleo ro. mixte ad idem valent. Utatur mane et sero ante cibum per duas aut tres horas confectione dyagalage: aut de zinzibere: aut de electuario de anacardis: et post bibat parum boni vini et maxime confert si sumatur cum vadit dormitum absque cena. Ad idem est probatum. R. foliorum hedere terrestris seminum vel radicem cicute castorei añ. ʒ. i. elebori albi. ʒ. iij. elebori nigri lib. i. coque in aceto forti: deinde due vel tres tegule ignite infundant in toto: et eger recipiat fumum vna die in vna aure et alia die in alia cooperto capite quousque sudet. Ad idem valet decoctio foliorum lauri cum vino. Lixiuum ad idem. R. absynthij rute añ. partes equales bulliat in lixiuio et de isto lixiuio infunde in auribus lauando caput: deinde de succo ouorum formicarum: aut de succo formicarum volantium parum distilla in auribus. Si ex siccitate balneum cum aqua tepida decoctionis camomille ro. et silij: deinde eque locum cum oleo violato aut nenupharino et silibus etc.

De tinnitu aurium. Lapi. lxxvij.

Tinnitus aurium siue sonitus aurium est cor-
ruptio auditus ex vapore ventoso agitate.
Causa exterior est omne id quod commouet auri-
res violenter: et cuius impetu fit vomitus cursus
labor: circūuolutio: crapula: multiplicatio
ciborum: fames: casus: angustia: &c. Et causa remota interior est
sicut tussis aut repletio capitis aut vapores ascendentes a
stomacho aut a toto si fit causa primitiua immediata et particularis: aut
est propter acuitatem sensus: quia spiritus est siccus et clarus: aut ex debi-
litate capitis et corporis: aut ex vapore grosso ventoso qui in-
dado percutit aerem et tinnit. Cause primitiue patent ex relatu
egri. **Signa** causa intrinseca si tales sint remote tinnitus
est cum interpolatio. Si causa sit puata seu puucta primum venit.
Et si ex acuitate sensus. tunc post cibum minorat et aliquando ma-
gnificat: sed enim a stomacho pueniens post cibum imediate minore-
tur: tinnit cum cibis incipit ebullire magnificat. **Si** ex debi-
litate est propter aliquam de malis operacionibus: ut quia egritudines
longe precesserunt inducentes malam complexionem. Si a vetustate
te sentit ascendens et descendens sicut cum mustum bullit. Et si ve-
tustas trahit versus humidum ut sicut pluuia descendens. Si ad
grossum trahit ut sicut motus molendini. Si ad siccitatem
ut ut sonus arborum cum frangunt. Si a subtilitate sensus ma-
gis infestat hora ieiunij. Si ex repletione capitis augetur pro-
pter multum vini et post somnum et post cibum. Si a debilitate
nervorum leditur ab omni sono. **Cura.** Si ex repletione ca-
pitis aut ex compassione stomachi &c. digeratur ma sicut decet
ut cum. 3. i. s. oximellis postpositum cum aqua feniculi &c. deinde
purgetur cum pillulis cocijis aut fetidis aut de yerapigra: de-
inde distilla in aurem oleum de amigdalibus amaris in quo dis-
soluitur aliquid rute vel eusoribij: aut oleum de spica dissolutum
cum castoreo. Recipiat tamen propter embrosium fumum deco-
ctionis sancti camomille calamiti et origani. Si ex acui-
tate sensus: distilla in aurem oleum rosa. cum aceto aut oleum
decoctum cum semine papaueris et mirtilorum: bibat vinum al-
bum debile cum aqua decoctionis berberis granorum grana-
torum aut sumach aut cum agresta. **Coedat** cucurbitas por-
tulacas farum farinam ordei et auene cum isto puluere. 3. cin-
namomi. 3. iij. mirtilorum cardamomi an. 3. s. croci parum.
Carnes ede et castrati et pullos et auium vsualium degentium
in arboribus. utatur aliquando pillulis de mastice et aloes post
cibum. **Si** ex debilitate nervi auditus distilletur in au-
rem acetum in quo bullierit absinthium aut stichados aut po-
lium: et recipiat vaporem aquae decoctionis absinthij stichados
et rosam. Ad idem suffumigium factum distiptum fabarum valet.
Et si ex vlcere curet: ut in sequenti capitulo dicitur: quare &c.

De vlcerebus aurium. Lapi. lxxvij.

Ulcerata auribus sunt aut a causa extrinseca ut
casu percussione &c. aut ab intrinseca ut a ma-
teria acuta ulcerante locum intrinsecum auris:
aut ab asperibus ruptis: aut a debilitate vir-
tutis imutative non potestis puertere nutri-
mentum in sui naturam: aut ex aliquo humore descendente a ce-
rebro ibi delegato et putrefacto. **Signa** patet: quia in ta-
li vlcere est continuus dolor cum acuitate et grauedine cum fetore
et sanie egrediente &c. **Cura.** In primis mundificetur
corpus et dieta tenuis iniungatur et iaceat supra partem lesam
ut sanies fluat ad exteriora. Et si fuerit magnus dolor ini-
tiatur in aurem oleum ro. opium et crocum cum lacte mulieris.
Nam cum sanies et dolor currunt et dolor fuerit: ita inten-
sus quod auferat somnum. Primo incipiendum est a cura doloris
sed sanies multas qualitates habeat propter quas corrodit. p-
tato: quia dolor maxime posternit omnes virtutes et omnes opa-
tiones impedit: deinde si vlceris sit nouum: ponatur cum tenta
aliquid de oleo ro. cum unguento albo quod sic fit. 3. olei ros.
3. iij. cere. 3. s. ceruse. 3. i. fiat unguentum in quo in fine po-
nantur duo albumina ouorum. **Cosequenter** in cura vlcere

recentium procedendum est cum rebus mediocribus exiccationis
et abstersionis veluti est aqua mellis aut vinum cum melle
aut acetum cum melle: aut oximel simplex: aut squilliticum in-
iectum cum pena anseris vel cum syrinx: et fiat abstertio cum
bombace vel lana inuoluta in termestina vel melle. et ad
exiccandum sanies multum profert. **Similiter** confert si ponatur
os alicuius vilis persone ad aurem ut datione anhelitum rela-
xent meatus et sanies digeratur et subtilietur: deinde, fortiter
sugatur ut ingressa in aures. Potest et sanies et sicut aqua ab
aure extrahi cum istro cum quo pueri trahunt aquam: datur
vacuum ipso posito in aure. **Item** confert si ponatur cana in
aure et ignis ponatur in alia extremitate ut aquositas que
intus est desiccet: aut si virga ferrea ignita imponatur pro me-
diis alicuius canis: que fit de metallo: aut pro mediis canis
recipiat fumum rute anisi cimini calamiti decoctum in vi-
no: aut ponatur in aure spongia aut lana ligata cum filo et su-
bito extrahatur. **Secundum** genus curationis talium vlcere re-
centium est exiccatio et consolidatio cum illis que non sunt
nisi mediocribus exiccationis sine mordicatione multa sicut
est olibanum cum vino et melle paucum et myrrha et aloes dis-
soluta in vino et alumen tritum vltima tritione cum aceto est
vltimum. Similiter sanguis draconis cum olibano et semper
vina cum vino et melle. **Si** autem vlceris sit antiquum purge-
tur caput cum yerapigra vel cum pillulis cocijis. Et bibat vi-
num limphatum debile: et mundificet vlceris ab extra cum
istis ceroto supraposito auri. 3. galbani. 3. ij. armoniaci
cere rebetine ana. 3. i. s. yerapini. 3. ij. cepe. 3. i. s. myrrhe
castorei an. 3. i. et cum oleo laurino fiat cerotum. Ab intra vero
initiatur idromel: aut succus foliorum oliue cum melle: aut vi-
num decoctionis betonice: aut aqua decoctionis piscium
salitorum aut oximelle: et si materia fuerit frigida in causa
mundificetur cum isto puluere licinio inuolutum in melle:
deinde in puluere isto. 3. aloes myrrhe sarcocole langu-
nis draconis olibani ana. 3. ij. hoc enim mundificat et fina-
liter sanat. **Item** confert vinum decoctionis serpentarie cum
melle. **Ad** idem confert succus foliorum nucum cum vino
et melle. **Si** autem vlceris fuerit antiquum: tunc in processu
oportet transire ad fortiora abstergentia secundum ordi-
nem paulatim deueniendo ad fortiora. Primo cum vina
pueri cum melle et modico salis gemme: deinde cum isto. 3.
mellis. 3. s. vini rubei. 3. ij. pulueris elebori albi. 3. i. s. et
tota infusa in eo iniatur in vlceris fistulosum: deinde iniatur
oximel squilliticum cum modico floris eris. **Ad** idem
valet unguentum apostolorum: quod purgat omne vl-
ceris vbi cum fuerit: siue nouum: siue medium: siue antiquum fue-
rit. Deinde vtere unguento egiptiaco quod valet ad vl-
cera squidda putrida seu fetida vbi cum fuerit et ad fistu-
las quod sic fit. 3. mellis dispumati. 3. iij. aceti boni. 3.
iij. viridis eris. 3. i. s. fice ad ignem leuem vsque dum mel
habeat spissitudinem et est abstertiuum sublime. Deinde
si locus fuerit fistulatus projiciatur in aurem fel tauri cum
vina pueri virginis: aut flos eris cum succo porri. **De**
inde consolidatio fiat plus cum myrrha aloes et thure
et balustia et rosis: deinde transeas ad alia consolidan-
tia auctorum nostrorum. **Item** ad vlcerata aurium si cau-
sa fuerit calida cum frigido scozie specialissima est: que
fit hoc modo. Accipe scoziam ferri et fricetur in sartagine
et extinguatur in aceto fortissimo et hoc fiat quies sem-
per acetum inuadendo: deinde exiccetur: deinde pulueri-
zetur: deinde bulliat in aceto et oleo rosato. postea collectum
et vna gutta auribus instilletur vel in forma unguenti. 3.
squame ferri frige in sartagine extincte quinque iace-
to: acetum inuadendo. 3. ij. olei rosati aceti cere ana. 3. i. fiat
unguentum de quo unguatur. et si causa fuerit frigida specia-
liter confert talis inunctio in aurem facta: pulueris castorei
myrrhe et aloes et bulliant in oleo laurino postea
colletur et auribus instilletur: vel in forma unguenti.

R. myrrhe castorei aloes ana. ʒ. ʒ. olei laurini añ. ʒ. i. ace
n paruz fiat vnguentuz 7 intingentaz vt supra: deinde
mundificet auris cuz oximelle diuretico aut cū vino al/
bo: aut cū aqua pisciuz salsozū: aut cuz aqua oliuaz. **I**te
vltra predicta remedia pro cura antiqui vlceris bulliāt
corrigie in lixiuio 7 lixiuū aurib⁹ instilletur. **I**te cōchilia
marina alba assentur 7 puluerizentur 7 misceant cū oximelle:
7 collent 7 aurib⁹ instillentur. **S**i autē a casu vl'
percussione ptingat vlcus in aure: slobothomies in parte
opposita aut ventoset in spatulis aut collo: aut fiat vtrū/
q̄ secundū puenientiā particulariuz: deinde circa aures 7
supra aures pone boluz armenuz 7 pulueres mirtilozuz
cuz oleo ro. mixta. Abstineat a vino 7 carnib⁹ p aliquos
dies vt vsq; ad tres dies vel q̄tuor. **I**ntelligē^m est vltio
q̄ suctio sternutatio 7 ignis 7 silia possunt fieri in passio
nibus auris vt dictū est: 7 lz ista sint fortia 7 cōmoueāt 7
dissoluant: non tamē nocere possunt: quoniam supponit
q̄ corpus sit mundificatum: quare zc.

De apostematibus aurium.

Cap.

Lxxix

Apostemata aliqñ nascunt intra aurē: aliqñ
ab extra in radice auris: 7 aliqñ accidunt
a casu 7 p̄cussione. **S**i primo mō vel se/
cūdo hoc ptingit multipl^r: q̄ aliqñ p vias
crisis aliqñ p viā paulatiue pgestiōis: 7 ali
qñ p vias deriuatiōis seu deflux⁹: 7 istud ap̄a qñq; ē mul
tū calidū 7 qñq; est mediocriter calidū 7 aliqñ fit ibi ap̄a
frigidū per vias reumatici frigidū descēdētis a frigido ce
rebzo. **S**igna sunt manifesta per caliditatē inflāmātes
7 per pūcturā 7 dolorē in calido 7 p friditatē tumorē 7
ponderositatē i frigido. **P**ronosticatio. Apostema ca
lidū in aure vlturimū pessimū est 7 mortale ducens ad
terribilia accidētia vt ad sincopim frenesim aut litargiaz
Ite apostemata aurii eueniētia per modū crisis eēt in
radice auris post signa digestionis 7 in die critica 7 cuz
alijs bonis signis terminari pñt ad bonū 7 ab eis egrotā
tes euadere possunt. **S**i autē veniāt ante signa digestio
nis 7 i die nō critica 7 cū alijs malis signis piculosa sunt
7 si euadūt cū difficultate euadūt. **P**ro cura itelligēdū
q̄ etiatio ap̄atis auris differt a curatione alioz ap̄atum
in duob⁹. Primo in repercussiuis: qm̄ directe nō cōpetūt
repercussiuā sed magis mitigatiua: cui⁹ rō est: qm̄ tmen
dū eēt q̄ materia curreret ad aliqđ mēbzū nobile vt ad
cerebrū: 7 ita posset causare frenesim 7 litargiaz: 7 si irer
ad pulmonē tussim 7 silia. **I**ntelligēdū tñ q̄ si dolor
eēt intollerabilis 7 desperat⁹ q̄ tūc possunt apponi non
soluz frida: sed et narcotica. **S**cdo differt a curatiōe alio
rū ap̄atū i maturatiuis: q̄ pure maturatiua calida 7 hu
mida nō debēt eis applicari: s; cū aliqđ ficcis sicut do/
cet **S**alie. q̄to de ingenio fanitatis cap. vi. 7 maxime qñ
apostema est ibi cū vlcere. **I**ngt enim ibidez **S**al. loquēs
de vlcere aurii q̄ medicus quidē credebāt esse ap̄a in
aurib⁹ iperatois: 7 iō ponebat putrefactiua: s; ipse **S**al.
docuit apponere tūc rōne vlcis 7 saniei ibi existētū cū
ferrugine ferri minutissime trita 7 de stercore colūbino
cū aceto que bulliāt ad spissitudinē 7 hoc ad d̄siccationē
putredinis 7 saniei ibi in vlcere: sed qñ ap̄a est sine vlcere:
re: apponi debēt maturatiua nisi q̄ rōne mēbzū: q̄ sicuz
est: debēt esse aliqđ sicca cū illis iposita: qm̄ sicca cōpetunt
ratione cōplōnis sicce mēbzū. **N**az lz curatio mēbzū fiat p
ʒria nihilomin⁹ mēbzū op̄lo nālis per silia est cōseruāda.
Ingeniū nāq; curandi sumit in morbo 7 accidētib⁹ 7 ex
particula patiētis: vt inq̄t **S**al. loco allegato. **N**on ergo
pure maturatiua 7 saniei ḡiatiua cōpetūt in apostemati
bus aurii dato q̄ essent sine vlcere. **D**iffert ergo curatio
apostematū auris a curatione alioz apostematuz 7 quo
ad repercussiuā 7 quo ad maturatiua. **I**ncipiēdo ergo a
curatiōe ap̄atū calidorū intrinsecoz aurium. **P**rimo inia

gatur dieta pueniēs. **S**cdo fiat slobothomia de cephalica
brachij partis oppositē: 7 iteret si expedit. **D**einde di/
gesta materia purget s̄m exigētia humoris peccātis. po
stea his premiffis 7 alijs vltibus vt euacuātib⁹ 7 silibus
que p̄cedere debēt iuxta cōuenientia particulariū si do/
lor fuerit vebemēs: initiatur lac mulieris in aurem vice
post vicē. deinde initiat oleū ro. cū pauco aceto bullitū: s;
inde si ap̄a nō fuerit magne caliditatis initiat oleū silami
nū: deinde adeps anatis 7 galline aut medulla cruris vi
tuli cū mucilage fenugreci 7 semine lini instillāda sunt:
deinde dissoluat oyaquilon in oleo de camomilla aut de
aneto 7 fiant eupatoria eo mō quo dictū est: deinde ap/
ponat istud medicamen qđ quasi vʒ in oi ap̄ate aurium
mitigantiū in calido. **R.** farine volatilis molendini. ʒ. iij.
granoz pini mucilaginis fenugreci 7 seminis lini añ. ʒ. iij.
ij. cesure thuris litargirij ceruse añ. ʒ. i. aceti albi. ʒ. ʒ. con
ficiant oia cū oleo silamino aut cū assungia porcina recē
ti 7 potest aliqua portio hui⁹ medicaminis fieri ita clara
vt aliqđ aurib⁹ instillet 7 aliqđ ita d̄sa: vt ex ea fiat em
plastruz qđ apponatur supra aurē 7 est optimū matura
tiuz. **I**te yfopi cerotū optimū est qđ sic fit. **R.** adipis
galline butyri lori cere citrine adipes capni mellis olei s;
lilijs yfopi humide añ. partes equales fiat cerotū 7 tepē
duz in aure vel supra aurē ponat 7 liniatur i circuitu: qz
dolorē sedat 7 apostema. **S**i autē ap̄a esset de mā fri
gida: tūc posset addi cū istis assungia vulpina yfop⁹ hu
mida 7 oleū liliaceū: aut fiat ista. **R.** scarabeos vermes q
inueniunt sub ortiolo siue sub aliquo vase 7 bulliant in
oleo scorpionū 7 oleū auribus instilletur. **E**t si fuerit ve/
hemēs friditas decoquat ibidē fel tauri donec fuerit dis
solutuz. **I**te in ap̄atibus frigidis. **R.** rute maiorane spi
ce nardi bulliāt in oleo cōmuni 7 oleum auribus instille
tur. **I**n declinatione autem apostematū tam calidorū
q̄ frigidorū debet 7 potest mūdicari auris cum oximel
le diuretico 7 vino albo. **S**i autē dolor esset vebemēs
7 intollerabilis: tunc facta slobothomia 7 pharmacia cō
ueniunt frigida apponere: accipe igitur tūc filoniuz 7 di
stemperetur cuz lacte mulieris 7 auribus instilletur vel
distemperetur oleuz cū lacte mulieris 7 aurib⁹ instillet.
Et si nocumētū adueniat ex his castoreū bullitū in oleo
auribus instilletur. **I**ta autē nō debēt apponi nisi in ma
teria colerica 7 in calore multo 7 i dolore maximo 7 sin
copali desperato. 7 ideo antequā fiant ista: debēt p̄cede
re debilioza veluti oleuz rosa. lac mulieris acetum cum
aqua rosata. succi marcielle aut cū aqua decoctionis co
riandri. **V**igilem⁹ ergo diligēter in hac cura. **N**az mul
tos tales patientes contingit mori in manibus restaura
torū: vnde semel accidit q̄ quidā restaurator atiquus pa
tiebatur in auribus dolorēz intollerabilem: 7 p̄cesse
runt euacuationes purgationes vniuersales: 7 consequē
ter facte fuerunt operationes particulares iuxta doctri
nā **S**al. Aui. 7 aliorū auctoroz: 7 tunc appositum fuit oleū
de camomilla in aurib⁹: 7 facte fuerūt sacellationes de
camomilla 7 curatus fuit: quare prodest multa 7 diuer
sa apponere cuz medicamina prius facta non valēt: duz
tamen illa medicamina: que innouantur sint facta cuz ra
tione. **S**ed si sit apostema in radice auris 7 venerint per
viam paulatiue congestionis aut defluxus. tunc corpo
re purgato secundū exigentiam humoris peccantis non
competunt repercussiuā propter causas dictas: sed ma
turentur apostemata talia cuz farina tritici seminis lini
7 fenugreci cū pinguedine galline 7 anatis radice mal
ue 7 oleo de camomilla: quia materia taliaz apostema
tū cōmuniter vergit i grossitiē: 7 si apostema eēt atiquuz
7 durum: tunc fiat super eo emplastruz de aromatico 7
bdelio 7 storace liquida 7 assungia ceruina caricis 7 oleo
de lilio aut diaquilon dissolutum in oleo de camomilla

apponatur. Itē cepe albū elixetur et conteratur cū butyro et vtere tā in apate extrinsecō q̄ in intrinsecō ip̄m in aure vel supra aures apponēdo: et si apostema per se non rumpatur tunc cū calce viua et sapone molli aperiatur: et quādoq; sanguis decet apponi et valet: et q̄n talia apata sunt sine febre continua et vna nō fiunt cruda et alia signa bona precesserint: aliter nō. Qd si tale apostema venit p̄ modū crisis in radice auris ab extra: tūc si venit post signa digestionis et in die critica possibile est: q̄ terminet ad bonū: et q̄ patiens euadat: et si aliter venerit difficile ē et raro p̄tingit q̄ euadat: etiā per talē modū plures vidi mori. ¶ Intelligendū p̄mo q̄ frigida et humida sicut est succus cucurbite et silia p̄nt apponi in apostematib; auriū calidis nō gr̄a loci: q̄m tali apostemati non cōpetunt repercussiva pp̄ cāz dictā: sed cōpetūt gr̄a doloris q̄n dolor est vehemēs valde: et potissime cōpetūt q̄n nō est vlc; Est etiā intelligendū q̄ maturatiua cōpetere p̄nt in apatibus auriū q̄n sūt sine vlcere. nec hoc obstat dictis Sal. q̄nto de igenio cū reprehēdit medicū qui ponebat maturatiua in aurib; iperatois pro tanto: q̄ ibi erat vlc; et sanies et cū deberet apponere sicca et absterfua et mūdificatiua ip̄e ponebat maturatiua credēs q̄ ibi esset ap̄a sine vlcere volēs ap̄a maturare. et iō redarguebat ip̄s: nō negauit igif Sal. quin bñ cōpeterent maturatiua in apatibus auriū sine vlcere dūm cū eis cōmiscant aliq; sicca rōne membri qd siccū est cuius p̄ria per silia sunt p̄feruāda vt dictū est: s; negauit bñ Sal. q̄ in vlcerib; auriū cōpetant maturatiua: q̄ putrefactiua sunt. ¶ Ulteri; intelligendū q̄ q̄ oia infra auditis sūt frigida nervosa et osuosa. iō in dolorib; auriū meli; ē dimittere narcotica nisi dolor sit vehemēt magn;: et tūc ponant in parua q̄ntitate z sint bene repressa cū castoreo et croco et pay. morētur. vñ dico q̄ in vehemētissimo dolore auriū et in dolore sincopali z despato cū cā est calida nō solū est vtile apponere opiū aurib;. imo necessariū est: q̄ dolor q̄nq; est adeo vehemēs et rabiosus q̄ nō habem; viā aptā ad sedandū dolorē nisi q̄ apponat opiū cū lacte mulieris castoreo et croco. Si autē i aure fuerit solutio cōtinuat;: ex qua pueniat dolor: curatio fiat h̄ mō. R. myrrhe et thurilitij opij galbani nitri croci añ. ʒ. ij. amigdalay excoctica ʒ. ʒ. i. cōficiat cū aceto z fiat trocisc. et cū vti volueris distēpens i oleo ro. et oleū colles et aurib; instillet; q̄re zc.

¶ De sanguine exite in auribus. Cap. lxxx.

Anguis exit ab aurib; aut ab ex̄ vt a casu p̄cussioe aut ab itra rōne multitudinis sanguinis vlc; rōne acuminis ei; aut cretice seu pp̄ crisis. Si ab extra fiat flōmia de pre op̄posita diuertēs si particularia p̄sentiat; dei de restringat sanguis cū succo plātaginis et virge pastoris. Et si dolor est magnus pp̄ icu; ʒ. medulaz panis recentis z cocti z intingat in succo absynthij et vino calidis. Si ab intra z ex multitudine sanguinis fiat hui; exitus sanguis ab aure: fiat p̄mo slobotomia. et si ex acuminē sanguinis fiat corporis mūdificatio ip̄z purgādo cūz cassia fistula prunis tamarindis zc. Deinde fiat absterfio ne sanguis cōuertat in sanies: mūdificetur ergo auris cū succo porri z vino albo: deinde fiat p̄strictio. et initiatur in auribus succus plantaginis: aut succus burse pastoris: vel aqua plantaginis lotiois lapidis ematit. ¶ Deinde medicamē auribus instillet. R. acatie p̄sidie balaustie gallaruz masticis ro. thuris mirtilloy vlc; san. dia. añ. ʒ. i. puluerisent z bulliant in aceto vlc; vino pontico z colles. et vna gutta instilletur. Et si fluit aquositas: instillet vitrum. et antimonij bullitū in oleo scorpionū z initiat in aures. Et si fiat p̄pter crism nihil fiat nisi excedentis. ¶ Intelligenduz est q̄ in cura fluxus sanguinis ab auribus debemus primo diuertere fluxū nisi sit creticus. Se

culo debemus mundificare ne fiat ibi sanies aut ap̄a: p̄stea debemus constringere et ita mūdificatiua p̄cedūt cōstrictiua: et lz aperiant: nō tñ nocent: tū qz sanguis diuersus est. tū qz statim sequēt p̄glutinatiua et p̄strictiua zc.

¶ De vermibus aurium et de animalibus intrantib; auriem et de his que in aurem extrinsecus cadunt vel q̄ ea impediunt. Cap. lxxxj.

Vermes aliqui intrāt aurē ab ex̄ sicut pulices cimices et silia. et aliqui in aurib; ḡnantur sicut in alijs partib; corporis ex mā putrefacta in aure fetēte et nā horribili in vermē cōuersa a calore acc̄tali ex̄neo. ¶ Signa vmiū sunt titilatio pruritus cū dolore et casus vmiū ab aure et asp̄icere itra aurē ad solē. Nā medic; asp̄iciēs itra aures ad solē poterit notitiā fortassis determinatā d̄ vmiū et de caliditate eor; h̄ie: vtrū sint ḡnati ab intra aut ab exteriori p̄uenerit sicut pulices cimices et silia. ¶ Cura vmiū ab intra ḡnatorū p̄sistit in duab; int̄tionib;. Prima est eos necare. Scd̄a int̄tio est post iterfeciōes eos educere: ne post remanentiā eor; accidant putredines et vlcera. P̄ria int̄tio p̄ficiē cū medicinis in q̄bus est p̄p̄ietas iterficiēdi vermes sicut cū amarīs acutis et acetosis iniectis: et aliqui talia dant cū aliq; dulcedie vt auidi; recipiatur. Res ergo in q̄bus ē p̄p̄ietas iterficiēdi vmes sūt sicut absynthiū z centaurea: qd̄libet enī eor; coctū cū vino distillatū in aurē vermes necat. et calamētū est fortius istis: qz citius necat vmes et dolorē sedat et p̄p̄ie succus eius. Itē vinū decoctiois caparis: aut electuarij distillatū in aurē est expertū. Itē aloes cū succo calamētū aut cū vino est optimū. Itē fella aialij sūt bona miscibilia istis iā dictis. Itē in oleādro est p̄p̄ietas mirabilis iterficiēdi vmes et pulices z in aure z in lecto. Itē semē sinapis cū succo iusquamis et semen caulij et semē apij z se. lactuce sūt fortia i necando vmes. Silr succus saluie et succ; caparis iterficiē eos. Similr perficaria folia p̄fici amigdale amare lupini acetū scamonea eleborus et succ; cucumeris afinini. ¶ Pro cura ergo ad intra aurem ponatur succus absynthij aut foliorū perfici aut lupinorū aut centauree aut elebori albi aut de fellib; cūz eis aut de p̄se sine eis aut oleuz de amigdalas amarīs sen de perfcis aut istud. R. aloes. ʒ. ʒ. agarici colloquintide añ. ʒ. i. puluerisent z miscant cūz aq; calida z distillent in aurem. ¶ Aliud. R. fellis alicui; aialis et aloes. ʒ. i. dissoluāt cū aceto z distillet in aurē. ¶ Int̄tio p̄ficiē cū sternutatorijs z caput purgijs. p̄ficiat ergo i nares piper aut zisi. aut eleborus aut euforbij ipsi; p̄us puluerizati: et hoc corpore mūdificato et oleū tepidū ponat itra aures et stringatur os et nares: vt sp̄us referat ad aures cūz ip̄etu. Et aliqui applicent v̄tose ad aures: qz p̄ferunt et p̄nt etiam ex̄bi cū cautela veluti habeat spongia infusa in melle q̄ auri intermittat et subito ex̄cta vermē secuz rapiet. ¶ Et fm Auicē. valet multū retinere aurē super vase lacte pleno et ex̄bit vermis pp̄ dulcedinem lactis. Silr ponatur pomū bñ maturū scisum p̄ medium supra aurē et iaceat desup; et tūc v̄mis descēdit ad dulcedinē pomū: et tūc subito remoueat pomū. ¶ Itē ad idēz valet vini mellis olei ro. añ. ʒ. i. s. misce cū albumine ouor; et lana in eis infūda tor z repleat auris z eger decumbat supra aurē et subito lana extrahat. Itē lana int̄ngatur in superbertina vt v̄mes et sordes auris extrahātur. ¶ Itē salina hois ponatur in aure vbi sunt pulices: et tunc ponatur auris illa vsus superius z ex̄ibunt. ¶ Itē dicitur etiā z est veruz q̄ si puler aut cimex aut aliū tale intrauerit aurē et capillus vel filum serici duplicatū imponatur auri applicabit puler vel aliud simile aialis ad filuz aut capilluz et sic liber poterit extrahi absq; difficultate. Quid si fuerit pruritus in aure oleū in quo absynthiuz fuerit bullitū initiat.

si autem aures mundificare volueris ex aliquo supfluitate ponas in nocte aliquod oleum calidum intra aurem et mane cum radio inuoluto ex toto vel petia alba aurem mundificare poteris ab oio supfluitate: vel ponas acetum calidum in quo dissolutum sit baurach mel aut sal intra aures, et postea balneet et in balneo ponat aures in qua est supfluitas super parietem seu spoda sine et exibat supfluitas illa: et si non exierit mundifica aures cum stilo inuoluto ex toto vel pena alba et munda locando infirmum ad radium solis ut intra aurem bene medius oes supfluitate videre et mundificare possit. Si autem lapis aut cicer vel aqua vel aliqd simile istis aurem intrauerit ab extrinseco iam manifestum est illud medicum per narrationem infirmi et per aspectum in aurem cum exponit ad radium solis in hora dormiendi vel in aurora ante dies ponatur oleum oliue aut camomille aut de aneto in aures et post illud locet infirmus iste in opposito solis ita quod radii solis reuerberet in aures: tunc cum stilo seu instrumto ferreo vel argenteo bene terso seu cum molitis totum quod in aure videbitur extrahat aut ponat infirmus post positionem olei tepidi in aure in balneo tepido et inclinet super aures seu super superficiem parietis spodie balnei seu tineret et ponat sternutatorium in vaso stringant nares et eos et permittat sternutare et exibat quod erit in aure si deo voluerit: et si aliqd foridicium ibi remaserit mundificet locus cum stilo inuoluto ex toto vel petia subtili munda et alba. Et si illud quod remaserit durum fuerit vel lapillus vel aliqd tale extrahat cum instrumto plicato aut cum molitis locando infirmum ad solem ex opposito radii solis ut dixi. Si autem aqua vel aliqd tale ibi fuerit inclinet caput super aurem lesam et saltet super pedem eiusdem pro aut corpore pro mundificato extrahat aquositas per hunc modum habeat canula et applicet auri et aliquo vilis plona trahat fortiter sub caput canem abelitu cum ore. Et modo fiat sic: accipe canas vel infirmum cum quo pueri trahunt aquas et ipsas sagitant seu expellunt ad longinquam distantiam et ponat extremitas canem in aure et tunc baculus qui intus est extrahatur et tunc non cois: que abhorret vacuum attrahet repente et fortissime aquositates ad extra aures: quare etc.

De anothomia narium et malarum complexionem eius.

Cap.

lxxxij.

Abus est membrum principaliter generatur ut species odorabili per ipsas transeant vsqz ad collatorium positum sub duobus corporibus hinc duobus capitibus mamillarum et velamine cerebri est illic perforatum coram foramine collatorij ut ipsum penetret odor delectabilis vel horribilis. Et ibidem est via que ad guttur penetrat et transcedit: per quam via transiit et descendit supfluitates flegmaticas que a cerebro expelluntur que sicut muscositates sunt et que palliatu aliquo descendunt. Pro quo sciendum quod nares habent duo foramina et utrumque foramen tendit versus iterum ad oris extremitatem super radicem lingue per quam parte fit solita aeris attractio et utrumque foramen tendit et superius ad os quod assimilatur collatorio quod est perforatum. Ex quibus partibus quod nares componuntur ex multis. Primo ex osse quod perforatum est quod collatorium appellatur et paniculus cerebri et a parte anteriori coram foramine collatorij est perforatus ut non expellat cerebri supfluitates per illa loca et ut attrahat anhelitu seu aerem ad caput ad pretemperandum sanguinem artificiale cerebri seu ad contentum perandum caliditate arteriarum que sunt in rete mirabili et sunt ad contentum cerebri caliditates. Secundo componunt nares ex duobus additamentis exeuntibus a collatorio ad modum capitis mamillarum: ad quem locum deserit vapor odorabilis per aerem quod duo additamenta seu capita mamillaria sunt spogiosa ut recipiant et contineant fumum deferentem odorem in circulis additamentis que carrucule mamillares nuncupant ibi fit iudicium de odorabili et sunt organo olfactus. 3o componuntur ex carne cartilaginosa que appet exte-

rius quod fuit facta ad tutelam aliorum et ad preservationem vaporis et ut aer ibi alteret et preparet antequam attrahat ad cerebri ne subito vehemens cerebrum ledat sua nimia frigiditate. 4o componit nases ex lacertis dilatatis et strigentibus per attractionem et expulsionem. Et superius in radice nasi sunt duo foramina versus lachrymalia oculorum: et ideo cum colliria ponunt in oculis percipit odor in naso per illas aperturas que est ibi versus nasum et lachrymalia. Et scdo aduertendum quod in naso seu naribus generantur seu generari possunt oia tria genera morborum. scilicet male complexionis male complexionis excepta egritudine nervi et solutio principii. Et intelligendum est quod cura malay complexionis si a materia non dependet proficitur permissa lenitio ne ventris et regimine vite solummodo cum suis propriis alterantibus maxime per nases attractas odoratas linitis euaporatis embrocatis seu suffumigatis et insufflatis et non solum ad nases applicatis: sed ad frontem et tempora et ad totam anteriorem partem capitis. ubi est situs primi ventriculi: et ad quas fit representatio spirituum quorum sensuum exteriorum. Et si a materia predicta male complexionis sint dependentes ultra propria localia que veniunt: expedit primo magis minorare illas digerere et subsequenter eradicare: semper tamen in principio preveniendo cum solo lenitio ex cassia vel ex manna et iterando si expedit digestivum et solutivum appropriatum materie dominanti eligendo potius pillulas quam portiones etiam in quibusvis alijs egritudinibus capitis: quod melius et vtilius attrahunt a remotis. Et si esset necessitas flogothomie et in principio fiat secundum modum et ordinem supradictum. Digestiva autem et solutiva diversarum materiarum colericarum melancolicarum et flegmaticarum dicta sunt supra in cura sode et malarum complexionum in cerebro et in capite toto et in cura malay complexionum aurium et simile ibidem posita sunt et declarata localia: que veniunt ad unquamque materiam calidam vel frigidam paucam vel multam etiam dependet ab alio vel solum in membro leso locatas. Ponuntur insuper in capitulo subsequenti localia: que veniunt ad unquamque malam complexionem in naribus a materia dependente et quid sciendum ultra predicta et quomodo et qualiter in oibus supradictis generaliter dictum est. Procedo ergo semper tali et per predicta procedendo in oibus cum recto iudicio discursivo veluti prudenti medico decet et veniunt. Et si proficitur tunc anothomia narium et cura malay complexionum in naribus.

De nocumeto olfactus.

Cap.

lxxxij.

Ostendit curam malay complexionum in naso est proseguendum ad curam nocumetorum odoratus seu olfactus in eo. Leditur enim odoratus sicut auditus et visus triplex sicut et alie operationes nostri corporis ledunt. Nam vel diminuitur vel in totum aufertur seu destruitur vel corrumpitur. Diminuit autem cum sentit odorabile debilitate: aut cum non sentit odorabilia nisi sint excellentia. Aufert autem cum nullo modo odorabile sentit. Et aliquando corrumpit ex hoc: quia aromatica indicant fetida aut ecorra aut cum nullo odorabili presente quod indicat seu credit se sentire aliquod odorabile vel cum aliter percipit odor quod sit ut oia indicat esse horribilia odoribus veluti quod fetent nases et anhelitum et sibi et alijs. Ex quibus patet quod fetor narium est corruptio olfactus. Et predictorum nocumetorum causa quandoque est mala complexio calida sed ut plurimum frigida cum materia et etiam sed raro sine materia. Et cuiuslibet ipsarum malarum complexionum iam dicta est cura particulariter in presenti capitulo et etiam supra ubi de cura malay complexionum fecimus mentionem: ipsa namque cum suis proprijs adimplet. Sed semper memores esse debemus casum supradictum quod ad localia seu particularia non est veniendum nisi via que conveniunt recte procedat sicut evacuationes cum lenitio in primis seu minoratio vel eradicatione si expedit cum materia est furiosa utendo digestivis fricationibus veterosis et alijs diversis et regimine

vite pueniēti in oibus sex reb⁹ nō nālibus vtendo ēt flō/
mia scōm q̄ sanguis vel humor aliquis cū ipō cōmixt⁹
dñatur: imo etiā egritudo pcedit ex mā sanguinea i capi
te colorata nō habēs aliūde defluxū ad caput est licitū z
pueniēs venā frontis vel nasi in quātitate sufficienti flo/
botomare vel sanguisugā ad pūcurā nasi apponere. Et
hec oia dicta sūt z discussa supius oī loco vbi curā mala
rū p̄plonū apposui⁹. Sūt at̄ localia q̄ pueniūt cuilibet
p̄dictoy nocumētōy odorat⁹ pueniētū a mala cōplone
calida illa. i. que sūt virtualr frigida sicut est aqua ro. aq̄
endiuig lactuce cucurbite z portulace solatri sempuue
plātagis nenufaris lēricule aquee z virge pastoris. Et
cū querif maior ifrigidatio z doloris sedatio cogēte ne
cessitate aq̄ papaueris aut iusgami est pueniēs z nō p̄bi
bēda: z decoctioes p̄dictay herbay z cuiuslibz ipsarum
etiā laudat⁹ ad eandē intentionē: s̄z succi ipsay efficaci⁹
operant⁹: z cū potentiori virtute. Et si in aliq̄ p̄dictarū
aquay qd modicū camphore dissoluat̄ infriādādo vi/
gorosius operat⁹. Et olea frida vt ro. nenufarinū vi/
latū ad alia s̄lia pueniūt in qb⁹ ēt si expedit qd modicuz
camphore dissoluat̄ qm̄ maior infriādatio puenit. Et
p̄dicta oia per nares attracta pueniūt z timpozib⁹ z fron
ti z parti āteriori capitis linita seu ep̄thimata maxie cū
caliditas excedens in toto corpore dñatur. Et olfata etiā
seu euaporata vel ēt suffumigata aliq̄d inferf iuuamētū:
z in casū p̄dicto excessiue caliditatis caput teneat̄ discop
tuz vel saltem cū pannis paucis coopertū. Et s̄līr to/
tuz suuz regimen tendat ad frigidū p̄sertim si caliditas
abundat in toto corpore nec aliqua particularis disposi
tio tradicat vt sensibilibz frigiditas z mala dispositio sto
machiz: z ista talia localia z ipsi proportionalia seu s̄lia
pueniūt vt dictū est in malis p̄plonib⁹ calidis nasi. Localia
aut̄ virtualiter calida que pueniūt in mala cōplone
ne frigida a qua puenit nocumētū in odoratu z in oppi
latione nariuz facta a mā frigida sunt sicut aq̄ sanfuci flo
rum camomille stichados rute saluie celidonie feniculi
rozimarini calamēti z similiū istis. z decoctiones p̄dicte
ctarū z succi ipsarum similt̄ attracti seu aque p̄dicte at
tracte per nares z odorate vel in ipsas nares instillate:
ac etiā ep̄thimate sup parte āteriori capitis z cerebri cō
sequēter. Nā loc⁹ vbi esse d̄z principalis intētio cuz q̄rif
cura diminutionis destructiois seu corruptionis odora
tus nasi vt dictū fuit est origo mamillarū carūcularum.
vbi dolor percipit z fit odorat⁹. Et olea pueniētia eo/
dem mō administrata cum frigida cōplone dominat̄ vel
oppilatio in naribus existit: sūt sicut oleū camomelinuz
anetinū rutaceū costinuz laurinū z oleū de euforbio cuz
maior calefactio querif. Et si in p̄dictis oleis vel ali
quo p̄dictoy etiā dissoluat̄ modicuz castorei vel ponat̄
tur modicū musci vl̄ nigelle aut nucismuscate aut bronie
q̄ in hac cura efficaciter operat̄: collato tamen pri⁹ oleo
ad qdlibet p̄dictoy efficacior sequitur operatio. Et si
expedit ad fortiora z calidiora in p̄dictis aqs vel oleis
infundat̄ piper vel p̄terū oppoconacū vel euforbium
in paruissima q̄titate: deinde a naribus ipso collato z lo
cus frontis z timpozū ep̄thimat̄ z inungatur. Et fo
mētatio p̄dictoy seu ad nares receptio vapoꝝ z sumi
t̄ imo etiā embrocatio sup caput quātū ad partē anteriorē
ipsi⁹ z tenere caput ad duciā balnei sulfurei sicut est bal
neū petreoli senēsis de alijs q̄ hāc curaz p̄ficiūt. Et hec
oia nūc dicta virtualiter calida eodem mō app̄ximata
similt̄ p̄ferūt cū oppositio est in carūculis nasi vel in osse
p̄forato qd dicit̄ collatoziū p̄hibens sp̄m odorabiliuz
p̄transire ad carūculas nasi: z ad ventriculuz anteriorēz
z aqua vitis odorata sup cōmissura app̄ximata: z ad
timpozū z ad frontē: imo ēt per nares attracta est mira
bilis in hac cura. Et sola nigella aliquat̄ tourefacta.

i. affata z in aceto ifusa z in pecia rara posita z sepe odo
rata vt plurimū defectū odoratū recuperat. Et casto
reū dissolutū in aq̄ sanfuci cū modico aceti per nares at
tractū efficacius operat̄ attrahēdo mās flegmaticas cō
tentas in cerebro sicut cōiter caput purgia faciunt. Et
sternutatoria facta cuz electuario albo vel pipere nigro
vel cū succo radicū blitis per nares attracto: vel cū suc
co ciclaminis qd est fortius oib⁹ vel cū stuellis factis ex
ipso ciclamine. i. pane porcino z in narib⁹ positis factis fleg
mata multa in capite dñantur multū pueniūt z laudan
tur: semp tamē exquisita euacuatione p̄missa. Si autē
destructio odoratus sit nālis z a gñationis principio nō
recipit curaz. Et si oppilatio esset in narib⁹ p̄pter quā
destructio odoratus ex apostemate vel pustula parua seu
p̄pter verticaz porozū vel aliā carnē additaz z in na
so generatā que polipus dicitur: curetur cū his que pueniūt
fm̄ q̄ a veris cyrugicis declarabit⁹: quibus hāc curaz re
linquo confidens in eozum prudentiam: quare zc.

De fluxu sanguinis narium. Cap. lxxxiij.

Luxus sanguinis nariū p̄t a multis z di
uersis causis puenire vt ex casu vl̄ p̄cussio
ne z ab alijs extrinsecis causis p̄mittiis:
s̄z vt plurimū puenit ex accidētib⁹ intrin
secis: vt ex abūdātia sanguinis in capite z i
toro aut rone virtutis: vt qz virtus expulsiva est fortis z
p̄tētia debilis aut ex eius acuitate z subtilitate super
flua: z maxime cū colera subtilis cū ipō admisceat̄: aut cū
sanguis ē aquosus z subtilis. Et q̄nqz p̄uenit ex re
laxatione venarū z ipsay apertione in orificijs z extre
mitatib⁹ suis. z iste possunt esse cause cōes in oī illo qd a
corpore egredit⁹: z q̄nqz fluxus sanguinis a naribus so
luz distinguēdo z q̄nqz cū velocitate fluendo z q̄nqz non
soluz exit a venis: sed ēt ab arterijs que sunt in capite z
in paniculis cerebri z maxie iuxta nares. Et fluxus san
guinis nariū quādoqz est ceticus. Signa: cū puenit
a cā extrinseca scit̄ ex relatu infirmi. Si vō ab extrinseca
puenit aut puenit cum crisi sicut dictū est: aut sine crisi.
Si cū crisi vt in frenesi pleuresi in apostemate splenis z
epatis in sinocha incētia in variolis zc. Si sine crisi: aut
venit a capite aut splene aut epate aut matrice zc. Si ex
capite: scit̄ ex dolore capitis. Si ex alio mēbro scit̄ ex do
lore z nocumēto ei⁹. Si ex matrice scit̄ ex retētionē men
struozū. Si a nare dextra est ab epate. Si a sinistra est a
splene. Si ab vtraqz est ab vtroqz. Si facies fuerit rubea
z sanguis eries sit clarus in magna q̄titate z repletionē
venay z totius. Et q̄ ante fluxū vsus fuerit multiplicatū
bus sanguinē z abstinerit a coitu z s̄botomia dudū. z
sic de alijs arguas q̄ sanguinis abundantia est in causa.
Si facies sit citrina: z sic de alijs signis attestantib⁹ signi
ficat q̄ sit ex sanguinis subtilitate z acuitate p̄ colere p
mixonē. Si facies sit alba cū liuore zc. sit ab aquositate
flegmatis z sanguis. Si a debilitate p̄tētie significat ex
mouib⁹ p̄cedētib⁹. Si a fortitudine expulsive est cuz alie
natiōe. Si ex relaxatiōe z venay z ipsay arteriay ap̄rio
ne seu raritate tūc a qualibet facili cā fluit. Et si ex pleni
tudine q̄cūqz fuerit illa plenitudo pulsus est plēn⁹ z vri
na spissa z colorata. Si est a colera est cū pūctura z mor
dicatiōe. Et si ab alijs reddant̄ singula singulis. Pro
nosticatio. Fluxus sanguis post signa digōnis paulatine
z cū alienatiōe z claritate faciei ē bon⁹. z si opposito mō
malus. Itē sanguis eries cū inūdatiōe z motu tortuo
so subtilis z rubicūdus: z quē seq̄t̄ sincopis sepe q̄si in i
stātī est artificialis z si nō cū his signis est venalis. Itē
fluxus qui se extēdit vltra q̄tuor lib. est malus: z si vltra
octo est pessimus. z si vltra. xvj. vel id circa est mortalis.
Fluxus ducēs ad colozes palidū aut liuidū aut fuscuz
aut ad sincopim vt plurimuz est mortalis. Fluxus subito
adueniens

adueniēs & cū ipetu malus & sepe mortā. **C**Lura. Nul-
lus fluxus creticus restringatur nisi manifesto debilitet
virtutē. Itē nullus fluxus sintomatikus in nō cretica est
subito restringendū s; paulatine nisi timeat de casu vru-
tis. Nā cū vrus deficeret sensibili multū talis fluxus cō-
stringat oino siue sit creticus. siue nom: qz vrus est pte oi-
bus pseruanda ne cadat & ruat. qz deficiēte vrtute vana ē
cura. Multoties autē sanguis a naribus egredit vsq; ad
lib. iiii. & vltra. & tñ virt? non ex toto pstermit. l; pro tunc
aliquat? minuat. Et si fluxus sanguis fieret in febre cōti-
nua die nō cretica xiens niger & paulatiz adhuc signat
mortē. Et vbi adhuc fieret in die cretica existens cuz tali
exitu non esset bon?. **C**Luref g flux? fm convenientiam
cārum. vt si ex debilitate vrtutis pfortet virtus si a sangui-
ne aquoso ipissif cū calidiis stipticis: si a cholera purgef
cū mirabolanis citri: & sic de alijs causis. **C**Lura g perfici-
cū trib?. pzo cū his que alterāt malā cōplexionē & au-
ferūt acuitatē sanguis sicut cibi fridi vt aqua granatorū
sumach mirtilloy zc. & cibarijs pditis cū agresta vt fari-
na ordeī vtēdo extremitatib? porroy cū agresta: & ex ole-
rib? lactuca portulaca zc. & in summa ordinef regimen
frigidū cū virtute stiptica. Et cōueniūt etiam cibaria vi-
scola & facta d pasta sicut sunt lagana: & vermifcelli & pe-
des aialiū quadrupedū vt vitulloy & similiū ēt pueniūt
& lentes cocte in duab? aquis & excoctate: & rizū affum
& fabe affe cocte cū aliqua portione aceti: & caseus recēs
sine sale & lac foriter bullitū & vinū grossum ēt pueniūt.
Ubi tñ aduertēdū q melius esset q qñ administrat q in
eadē mēsa nō administrat vinū qnimo melius esset q to-
taliter abstinere a vino si vt? tolleraret aut sit vinū gros-
suz aut saltē sit puū & pōticū: & bñ limpatū cū aq deco.
calibis seu ferrū & panis lot? & prisana ordeacea & poma
& ēt pira cocta pueniūt. Et pulla alterata cuz lactuca aut
cucurbita aut portulaca aut sumach & melius cū citonij
& agresta ē pueniēs cū vms pstermit: oino ēt oua sordilia
in aceto decocta pueniūt. **C**Item pfectio de margaritis
sandalis & coralis & charabis zucharo & aqua ro. ē iuu-
tina nō solū pro rectificatione vrtutis s; ēt pro sanguis cō-
strictioe. Et iuuat ēt ad alterandū sanguinē & ipm ingros-
sandū iulep mirtinū & iulep ro. i aqua citonioy cū zucha-
ro & sine spēb?: & syrū? de agresta vel de berberis vl ri-
bes & succ? agreste vl berberis. **C**Itē arbanasia sumpra
cū aqua plātaginis vel cū vino pontico vsq; ad. 3. i. 5. in
dosi trib? dieb? ptinuis est mirabilis in pstringēdo sangui-
nez fluentes. imo a quacūq; pte corpis ipsi fluat efficaci-
ter pferit sanguinē pstringēdo. **C**Itē caput discooptū seu
paucis panis tectū est in illo casu tenēdū. **C**Et clysteria
alteratiua cū lenitiua virtute pueniūt & fricatiōes multū
iuuāt ad hāc curā aut perficiūt cū infusionib? & balneis &
emplastris sacris siue effusis sup loco: a quo exit sanguis
iō infūde aquā frigidā ab alto supra caput aut supra spa-
tulā mixtā cū aqua ro. & aceti pap. donec tremat & pferit
Silt? manutergium infusum in his circūolutū collo v3.
CUel siāt epithimata vel empla posita sup pte a qua flu-
it sanguis vt. R. succi solatri lib. 5. aq ro. lib. i. farie ordeī
quātū sufficit: fiat epithima aut alteri mēbro a quo fluit.
CSēdo principalit diuertatur sanguis ex opposito & h
dupl? sit aut cū euacuatōe p flobothomiā: qre flobotho-
mes de cephalica ptes oppositē & sit flobothomia stricti-
oificij ne multitudo spiritūū exide facilt? fluat aut fiat flo-
borthomia bñ posterioris ptes spatulay faciēs stati cessa-
re fluxū sanguinis: vel saltē ventosef in spatulis scarificā-
do: & sic in diuersis locis floborthomes fm diuersitatē mē-
broy a quib? procedit vt in basilica in retētiōe mēstruo-
rū zc. **C**Sēdo cū distracōe seu euacuatōe vt cū vto-
sis positis sup mēbro a quo puenit sanguis vt si a nare
dextra ponat supepar vel pap infra aut cuz ligaturis vt

stringendo testiculos vel māmillas aut cū fricationibus
extremoy cū sale & aceto: aut cum infrigidationibus mē-
broy vt testiculoy & māmillay vt cum aqua ro. & aceto.
CTertio perficit? et cura hec cum localibus. iuuat enī &
pferit infusio peciay in aceto & aqua frigida cū succo plā-
taginis sepe & sepius positay ad pte anteriorē capij & ad
timpoza. Et si eis addatur duo vel tria albumia oui: tale
medicamen efficacit? operabit. Et embrocatio etiam seu
infusio aque frigide sup caput est vtilis & iuuatiua. **C**Et
infundere sepe faciez totam & caput in aqua frigida ē de
his que pficiūt hāc curā & adimplent. Et stringere nares
& sic eas diu retinē cū duob? lapillis parnis & illos sepe
& sepius inouare etiā pferit in hac cura. **C**Et stercus asi-
nini recens positū & emplastrū super frontem aut timpo-
ra & stuellum linitū in dicto stercore asini aut ei? succo na-
ribus impositum a proprietate mirabiliter operat. **C**Idē
efficit stercus porci & gipsum ēt dissolutum cuz succo vel
aqua plantaginis & emplastrū sup loca p̄dicta. **C**Idē
etiā efficit stuellū factū cū pilis leporis & cū tella aranea.
& cum succo plātaginis & albumen oui naribus iponere
vt plurimū curat fluxū sanguinis excedentem. & si addat
predictis iste puluis pmixtus cum eis efficacius opera-
bitur. R. thuris aloes terre sigillate boli armeni sangui-
nis draco. sarcocole añ. pres eqles & si dictus puluis sic-
cus absq; alteri? permixtiōe infusset in nares vnde san-
guis fluit statim pstringere consuevit eū pstringendo na-
res cum lapillis vt dictum fuit. Et iuuat ēt si frons & tim-
poza cū p̄dicto puluere albumine oui vndiq; emplastre-
tur. **C**Confert insuper electuariuz Nicolai qz dī atbana-
sia de quo supra facta fuit mentio in hoc eodē cap. Et si
mollificatū fuerit cū succo plātaginis & albumine oui im-
missuz in narib? solum cū tella aranea: que reperit in pa-
rietibus molendini velut farina cicotrinizaf ac etiā cum
predicto frontem & timpoza fricando cum diligentia em-
plastrare. **C**Perficirur etiam hec cura cum infusionib?
& balneis & emplastris ifusis sup loco a quo exit sanguis
& circa vt cum stipticis claudentibus ozificia earuz vena-
ruz vt cū acatia ypoquistidos terra sigillata olibano gal-
la balaustijs corticibus granatoy & succo foliozuz salicis
& vitis arnoglo. cū pilis leporis mixt? & fuligine moze em-
platri fronti timpozibus alligētur sepe inouādo. aut cū
isto experto. R. san. dra. gummi arabici amidi affi acacie
ypoquistidos spodij balaustie boli armeni terre sigillate
lapidis ematitidis corali rub. karabe añ. 3. i. 3. semis papau-
ris portulace cornu cerui adusti gallay nucis cipressi añ.
3. i. opij. 3. i. puluerizāda puluerizent? & cū succo plātagi-
nis siāt trocisci aut fiat emplm? & appoxima vt supra aut
cū pglutinariuis pglutinādo ozificia & faciēdo adherere
pres vt ifufflatio corali rubei & lapidis ematitidis & karabe
cōtenta infusa in succo plantaginis. **C**Ad idem v3 dra-
gantū gūmi arabici albumen oui farina volatilis molen-
dini. thus tella aranea zc. Itē si de sanguie fluxu cōbura-
tur & puluerizet? & naribus infusset restringit. Itē cinis
quercus masculi aut puluis vitelli oui saria fabay raspa-
tura cartay. & sic de alijs. **C**Aut cū his q a forma vt ster-
cus asini vel porci odorādo vel faciēdo tētā aut cinis eo-
rū. Aut retinēdo in manu lignū carpani aut pulueris idē
ci. & sic d alijs. Aut cū cauterizatiuis: s; caue ne crusta ex
his facta cadat qz fieret fluxus maior iō hec sint vltime
f. calx viua atrametū arsenicū zc. **C**Intelligendū primo
q frigiditas pōt p accidēs esse cā fluxus sanguinis nariū
Nā constringendo pōt p accidēs esse cā fracture vene.
CSēdo intelligēdū q l; sanguis artariales sit calidior
& subtilior q; sanguis venalis: nihilominus flux? sangui-
nis venit frequentius a vena qm vena non h3 nisi vnā
tunicā artaria aut h3 duas tūcas: & iō magis resistit ap-
tioni & fractioni. **C**Tertio itelligēdū q l; flux? sanguis

nis debilitet. et est stomia debilitet nihilominus potest in fluxu sanguis narium sroborthomia competere virtute pstante. Na stomia facit cessare fluxu sanguinis ex eo qd trahit sanguine ad oppositam prem et sic sanguinem distrahen do ad oppositu maius facit iuuametu nocumero. **U**ltimo aduertendu qd balneu no competit in nimo fluxu sanguinis narium lz competat in nimo fluxu menstruoy: cuius ro est qd sanguis q fluit p nares est subtilis et magis subtilias p balneu et ita p balneuz augeret fluxus sanguinis narium. et hoc faceret balneu sanguine subtiliado. et pnter ipm ad supiora trahedo: s; sanguis mestrualis e grossus et p balneu subtilias et pnter trahitur ad totu coypus.

De vlceribus narium. Caplm. lxxxv.

Vlcera in narib? fiut a ca extriseca i casu zc. Signa patet relatu egri. aut ab itra et hec e duplex: siccu qn facit crusta. huidu qn fluit humiditas q replurimu fluit a cerebro: cui? signa sunt purit? ardor et acuitas in naso: qd descendo splerat. **C**ura: si a casu zc. sroborthomef vel vtesof in spatulis. et sup loco pone albumen oui mixtu cu puluere capthore deinde solidet cu vngueto de ceru sa: aut cu puluere mumie thure mastice lauado sepe cum vino calso decoctionis mirrbe et thuris. si ab intra qd ma acuta saluyl adusta currete ad nares digerat cu isto. **R.** scolopedrie sumiterre polipodij capillue. politrici cico/ree ana. **M.** i. sene epithimi an. 3. i. cuscute. 3. 5. melliloti viridis vel succi ei? 3. ij. purnoy. 3. iij. buliat in lib. iij. aq et cu zucharo syruizet. denf in auroza. 3. ij. cu aqs pueni entib?. deinde purget cu. 3. i. pillulay cociax vel cu alijs puenientib? vt dyalene aut portione puenienti cae: vngant vlcera cu oleo rosato aut cuz oleo mollificatiuo ex adipe gallinay et ansey aut cum isto. **R.** medulle vituli gummi ara. an. 3. ij. olei sisamini et cere an. quatu sufficit aut cum decoctione maluausci. deinde mudifica cu dictis in cap de vlceribus auris. deinde consolida cum isto. **R.** ceruse mirrbe litar girij culcrumeno. gallarum combustaruz aluminis an. 3. i. cu oleo ro. fiat vnguentum zc.

De apostematibus narium. Caplm. lxxxvj.

Apostemata narium coiter sunt tria. i. cancer qd e modice quantitatit dur? ad modu grani: et fit in supiorib? ptib? nasi. Scdm emorrois et e exerescencia ex ma descende in carne molles puerfa magna extis aliqn nasuz. Tertiu est polip? medi? iter ista. i. quantitate malitia et vtute fact? ex melia et flate. **S**igna caeri vene in naso apparer plene sanguine melico cu duritie vltia et fetore itollerabili cum aliquo caloze pulsatione et dolore loci et qd currit e vtus fetes viride aut nigru. **S**igna sedi e mollicies pcepta sine soliditate cu emanatiode hūoy tpaliter. **S**igna ter tij e oppilatio nasi cu grossitie et mediocri duritie et fetore appet in modu sic?. **P**ronosticatio. qdlibet istoy si fue rit iueteratu no curat absqz recidiuatiode: qd radices istoy p cyru gia q maxime curat euelli no pnt. Itē cancer vbiu qd si no recipit cura mitigatiua tardado ei? augmetum et malitia. vñ hypo. 6. aforismoy aforismo. 38. Quicqz ca cri abscediti zc. **C**onsoretur q locus bis vel pluries in die cu oleo rosato cera et capthora. **P**urget sepe caput in his oibus egritudinib? pmissa digestionē cu ista portio ne. **R.** mirabolanoz indoy. 3. i. sene epithimi an. 3. iij. purnoy. 3. iij. buliat et in 3. v. collature adde mane tama rindoy an. 3. i. def ante die semel in hebdomada. **C**ura: nā solutiū fm variationē cae et p diuersis solutiuis recurre supra ad caplm de mania et melia. **A**bstineat ab oib? gñantibus melia vtēdo dieta humida nutribili. **C**ura sedi e vt auferat totu qd pot auferri trahedo illa carne mollē ista cu vncinis deide iterponat tēra iuoluta vngueto viridi dicto supra. Abluaf loc? cu aceto sgliti/

co tepido in quo dissoluaf sal et albumen zucharinu aut ifundaf tēta cu aceto. deide et puluere isto iuolue. **R.** pul/ueris affodiloz. 3. i. realgar. 3. i. si tñ radices possent cau terizari eēt supmū et tūc coopaf tota facies panis infusis in aq ro. et aceto: deide i vase ifunde buty. cu albumine oui. **C**ura tertij curat cu icisioe trahedo ipm ifra cum vncinis et vbi descēderent p foramina palati due fete vel trescāde eq torquatur faciēdo plures nodos deide capi/ es polipū laqueo isto et ducēdo in modū sqbale auferat qd pot auferri. deinde pone vnguetū viride et in sine vnguentum de cerusa et fiat vt supra quare zc.

De amissione olfatus. Caplm. lxxxvij.

Missio olfatus fit aliqn ex oppilatiode mea/ tuū nasi vel collatoz: et e egritudo qua vul gares hñtes dñt se eē infri gdatos no sentie tes ni i forē odore et si dñio friditatis in pri b? illis sig? patet. **C**ura. purget cu pillulis cocijs vl pigra. deide attrahat et in ore teneat aqua deco ctionis ysopi melliloti stichados sumiterre assari et sansu ci zc. Sepe odoret sauinā calamētū orimū aut nigella si/ ant sternutatoria cum elleboro albo piretro seu eufoz bio zc. suffumiget cu thure vñice mirrha ligno aloe aut trahat p nares succ? yreos cu puluere piretri quare zc.

De fetore narium. Caplm. lxxxvij.

Fetor narium est corruptio olfatus q aliqn au serf aut dimiuif zc. pot puenire a multis. et ita fetoz anhelit? aut pp corruptionē in pe ctore et pulmone stomacho aut dentib? aut gēgiuis aut ppter vlcera narium et polipū et carne additam et pustulas et verucas et oppilationes fa/ cras in carūculis narium et qñqz pp malā complexionē cu materia aut sine vt propter humores grossos salios aut alios reumatizates: cuius causa est mala complexio ce/ rebri. **S**igna. si ex pectore sputum est grossum globo/ sum aut saniosum. Si a stomacho fetoz apparet magis ante cibum q post. Si ex gingiuis vel dēribus aut carū culis sentit fetoz equaliter vtatur ante cibū et post. Si a cerebro sentitur priuatione alioy: et si impleat os aliquo deide sentiat fetoz significat qd a cerebro. **P**ronostica/ tio. qñ in febribus acutis nullo precedete odorabili eger sentiat odorez corruptū in modum pisciū corruptoy vel similiū: est pessimū et sepe mortale. **C**ura. si ex repletio ne vt stomachi zc. curetur sicut oportet et dicef locis suis deinde confortetur locus cum aromaticis Si a capite et causa sit calida est cu arsura et mordicatione: et tūc srobo homet aut ventofetur si cōuenit: sedo purget sicut oportet vt cum cerebro de succo ro. digesta prius materia cuz syrupo ro. violato oxizacara zc. tertio fomentef cu aqua decoctio. rosa. viola. sandaloy camphore zc. **D**ieta si/ at sicut puenit. si sit a ca frigida vtatur oximelle diureti/ co: purget cum yeralogodion aut alio cōuenienti. deide attrahat per nares vinū optimū solum aut cuz deco. aro/ maticoy vt calami aromatici nucisimul. spice inde galie/ muscate gar. mirrbe zc. aut teneat i naso die et nocte. aut trasglutiāt tres i nocte et due i auroza d his pillis. **R.** alo es. 3. iij. mirrbe. 3. ij. croci pap. Itē tyria. cu bono vio zc.

De sternutatione. Caplm. lxxxix.

Sternutatio est mor? nalis cerebri vt expel/ lat nocua. La extriseca est sicut radius so/ lis cu penetrat ad carūculas narium: aut pena itromissa: aut puluis aut aliq res mordicās. **C**ā iterior est hūoy vapor aut ventofitas aut aliq res aggrauās virtutē animalē. nā vt? aialis sen/ sibilis cu sentit nocumētū mouet vt expellat qd nocet: et pmiscens cu aere nocet: qd per angustū foramen transif. **P**ronosticatio. Sternutatio in sine morboz lz ad huc mortaliū est bonū signū: qd significat aliqquā fortitudines

Virtutis: ideo sternutatio sine reumate corpe purgato fit a natura siue ab arte bona ē: qz dolorē capiti remouet et ipm mundificatio valet in egritudinib⁹ pectoris et sto machi cū corpus sit mundū: igitur dicitur fit in declinatione sicut in passionibus matricis: qz cū virt⁹ est fortis excitat omnes virtutes expulsivas membrorum: iō expellit fetum mortuū et seruiam. Oppositū facit in corpe pleno cuz reumate: nam tūc est mala ratione signi significantis malam rem in corpore et causam ledentē caput. Etia ratione cāe qz sternutatio nimia replet caput: inducit vertiginē scottho miā zc. Itē si in aliq⁹ egritudine approximent sternutatoria fortia et nō sternutet nūqz aut vix curabit. **Cura.** In p⁹ ne fortiter retineat anhelit⁹: h⁹ ē multū v3 in reumate. Secūdo curat p⁹ accidētia ai vt ira sollicitudine timore zc. Tertio cū calidis euacuatius si mā fuerit frida fomēte/ tur caput corpe purgato cū aq⁹ decoc. camomille anthos anisi spice zc. vngant nares cuz oleo costino laurino zc. Si cā fuerit calida inungat cū oleo vio. ro. zc. fomētetur caput cum ros. viol. zc. sorbeat aquam frigidā et trahat per nares lauando faciem zc.

De anothomia oris et egritudinib⁹ ei⁹. Caplm. xc.

Noze sunt multa mēbra: in quibus possunt accidere pustule vlcera apofsemata cācri fistule herpestiomens carbūculi zc. **Cura.** Si fuerit in etate lactate hoc accidit ppter corruptionē lactis: aut qz non mundi ficant corpora a corruptis humoribus. et si in etate adulta accidit ex malitia humor. **Signa.** Si fuerint a sanguine est color rubens zc. si ex cholera color est citrinus vel croce⁹ cū pauco tumore pūctura et ardore. si flegma est tumor albedo et pauca dolor si a melācholia est color niger cū duritie zc. **Pronosticatio.** Omnis passio oris cuius color vergit ad nigredinē est mala significans herpestiomens et magnā humor corruptionē. Item omnis passio oris quantomagis se profundat ad intra tanto est deterior. **Cura.** si sint in etate lactante scarificet in molle aurium. si in adulto in collo et sub mento. deinde re/ ctifica regimen nutricis sicut decet: si in maiori etate flo/ bothomes primo de cephalica. secūdo de labijs et venis que sub lingua. deinde purget cū cassia. thamarindis et māna. et si causa est calida purget cum dyaprunis et ele/ ctuario de succo ro. si frigida purget sicut decet. Colluet os cum dyamozon et secaniabin addendo in sine ficus et salar. sed specialius descēdēdo: et prio ad vlcera gingiu/ rū que curant Prio mūdificādo cū vino deco. folioz sali cis ro. oliuaz gallaz corticū gnatoy zc. Secūdo cū astrin gētibz gingiuas et solidātib⁹ vlcera vt cū deco. balau stiaz ro. corticū thuris in aceto: deinde ex his et osimilib⁹ fiat puluis et facta colutiōe aspergant vlcera. Ad idē. R. balau stiaz mastice gallaz añ. 3. i. mirrhe. 3. s. mellis lib. ij. succi moroy. 3. iij. distēperent cum aqua et colluat sepe os: deinde aspergant vlcera cum puluere cinamomi et ze doarie. Si aut vlcera sint fistulosa premiffis vlibus mū difica et absterge virulentia et intromite medicamen acu tum mundificans et consumens carnē fistulataz sicut. R. thuris mastice viridis eris myrrhe aloes añ. 3. i. et sic for ti⁹ fiat itaqz calor et combustio supflua in ore teneat albu men oui cōquassatum: deinde vtatur mūdificatiuis mul te absterfionis: sicut est acetū squilliticū. Et ad idem va/ let decoctio agrimonie cuz vino et melle et si hec non stu lerint remedia: cauteriza vsqz ad radicem dentiū: deinde mūdifica et absterge vt prius: et si corruptio trāsit vsqz ad os mandibulaz elarget vulnus et reddat os corruptum deinde incarna cum corticibus thuris coctis cū vino aut aceto squillitico: deinde liniant gingiue aut desup pulue rīzētur eqūice thuris san. dia. myrrha aloes et sic de alijs. Et tertio fiat cōsolidatio que pōt fieri cum multis vt cū

albumine oui fricato super gingiuas. Similiter collutio eius facta cum aceto aut isto. R. corticū thuris san. dia. añ. 3. i. aristo. ro. hyreos aluminis assi. rosa. balau stiaz capularum glandium añ. 3. s. et ex his cum oximelle sqlli tico fricentur vlcera gingiuarum aut alterius partis. Si aut sit cācer abluant vt prius: deinde aspergantur pulue re elebori nigri et radice aristologie: vel cum isto. R. col/ corar adusti squile vt conuenit: deinde linias gingiuas. Ad idem valet vnguentum egyptiacū. Et nota qz in om nibus vlcere⁹ oris nō antiquatis valet collutio oris cū melle rosa. aut cum aceto: deinde aspergātur cum pulue/ re boli ar. Et cum isto quamplures pueros lactantes vl ceratos in ore curauit. **In carbūculo aut sacro igne her pestionomo fiat gargarisima cum succo plātaginis coriā dri et vino malozum tepidis: et hoc in causa calida: sed in frigida gargarisima fiat cuz sumach mastice thure et mel le et aceto: si tamen esset a melācholia dimitte acetum. Et quia multotiens multa salua abūdat in ore propter indi gestionem stomachi: digeratur cum oximelle: in quo bul liat vsopus: purget cū pillulis stomaticis alkindi aut cū medicamine de turbith: vomitus fiat sepe vraf rosata no uella dyazinziber: et sic de alijs. Si vero fluat salua pp ca lozem multum resoluentem premiffis vlibus vraf stipri cis vt sunt lentes cum sumach: quare zc.**

De passionibus lingue. Caplm. xcj.

Passiones lingue sunt mēte vt palefis spasm⁹ solutio ptinui. apa magnitudo puitas corru ptio gustus et loquella nā loqlla aliqñ mio rat vt in illis qz ceptū suū cū difficultate ex primūt: aliqñ corrumpit vt in traulis: aliqñ aufertur: et ita de gusto suo modo. **Cause** huius aliqñ sunt egritudines cerebri vt epilepsia: appoplepsia: litargia frenesis: mania: fluxus humor. Aliqñ fit pp passiones nervoy venientū ad linguā. Aliqñ fit pp passiones lin/ gue: aut ex mala cōplexiōe frigida et humida zc. Aut ex apofsemate aut magnitudine vel paruitate aut solutiōe continui aut in dispōne ligamēti qd est sub lingua aut pp stomachū vt crapulā zc. aliqñ pp passioes pectoris vt ex pleuresi peripneumonia. aliqñ pp passioes toti⁹. aliqñ pp eas extrinsecas vt ex assūptiōe veneni zc. **Signa.** Si a cā extrinseca scif remotione alioz signozū si ab intra: et tūc si est ex passionibus capitis aut lingue scif ex noctu/ mento alioz mēbroz: et ita si a stomacho aut alio mēbro inferiori. Si ex mala cōplexione calida scif ex punctura et citrinitate. Si ex frigiditate lingua est alba. Si ex hūi ditate salua est multa. Si a siccitate est cum scifuris et vl ceribus. Aliqñ aut materia est grossa viscosa qz adheret lingue pp febrē: et tunc denigrat lingua: et credit qz fit ex siccitate sed nō est sic. **Apostemata** etiā lingue sunt ex diuersis humorib⁹: p3 ex suis signis et ita de spasm⁹ et pa ralesi. **Signa** patent: qz tūc est impedimētū in loquel/ la et prolacione litterarum vt. r. z. l. Et si grauitas loqllē proueniat ex febre: tūc lingua est nigra exasperata: et ex breuiatione ligamenti scif ex adherētia lingue parti infe riori: similr nō pōt ligua extra os emitti. **Si** per nodū aut glandulā scif aut qz eleuando linguā apparet sub ea alia lingua parua que ramula dicit. **Signa** nodi sunt: qz videt sub lingua circa ligamentum aliqd qd est in mo dum auellane vel glandule impediēs eleuationē lingue et ēt comestione et loquellam. Si ex magnitudine lingue difficulter plicat et loquit apparet grossa fm oēs dimētio nes: si ex paruitate seu decurtatiōe et spasm⁹ qd fit ex pec cato in radice lingue: et tūc signū est qz ligua male moue tur: et nō pōt emitti extra os: et si ex spasm⁹ decurtat. **Si** gna corruptionis gustus patet ex dictis: et per file ad illō qd dictū fuit decuratione odorat. **Pronosticatio.** In febribus acutis pustula nigra appens in lingua signat

montē. Similr in febrib⁹ pdictis nigredo lingue z vlcera
tio malū. **C**ura. Si ex calida mā flobothomes aut ven
tosef particularibus pſententibus. secundo purgetur cū
cōuenienti medicina. tertio fiat gargarisma cum succo la
cruce zc. **C**Si a mā frigida digeratur cū oximelle diure
tico zc. Purget cū yerapigra zc. fiat gargarisma cū sal
uia menta yſopo calamēto zc. **C**Si apostema fit calidū
fiat gargarisma cū vuis passis iuinibis sebestē fenugreco.
In principio tñ gargarizet acetū vel vinū de granatis cū
mucilage dragagātū z aqua ro. z in pcessu fiat primuz
dictū: vras cibus ligdis vt prisana ordeī aut lactucis cocē
in bzdio gallinaz aut castrati: vinū sit albū obibile. **C**Si
apostema fit frigidum purget cum pillulis cocijs aut pi
gra zc. Abluat os prius cū oximelle cōposito vel melle
ro. z aq decoctōis yſopi ciperi yreos z ligritie. Deinde si
remaneret vlcus v⁹ excoziatio pſolidef cū puluere masti
cis z draganti mixtis lauādo prius linguā cū vino calō.
Si ex neruis gargarizet oleū rosatū vel camomille pur
gando cū cocijs aut fetidis: deinde vngat caput z collum
cū oleo de anero: aut embrocef cū aqua decoctionis ane
ti camomille lilij mellis rosati gargarizet decoctionē yre
os vt supra: deinde emplastref cū castoreo euforbio stasifa
gria zc. Si ex febre ex succo acetose aq ro. maloz grana
toz pſilio dragātō zc. z ex mucilage illoz cū zucharo.
z teneant in ore. z si fuerit vlcera z scifure ipsi mūdifica
tis aspergant puluere thuris litargirij z similituz. Et si ex
mollificatiōe z nimia hūiditate cura est prio cū euacuā
tibus vt flōmia pharmacia sicut decet. scdo cū diuerenti
bus vt cū fricationib⁹ extremitatū ventosationib⁹ in spa
tulis z cū clisteribus acuris. tertio cū resoluētib⁹ residuū
a pte opposita vt appozimādo resolutiua nucris z lacer
tis seruētib⁹ lingue. q̄rto cū resoluētib⁹ p eandē prem
inciēdo a leuiozib⁹ versus fortioz: dādo tyriacā aureā
alexādrinā aut aliud mitridatū fricādo linguā. **C**Si ex
veneno assumpto tyriaca cū vino decoctionis baccharū
lauri pſert: aut aliud tale fm diuersitatē veneni. Si a cor
ruptione gustus: purget fm peccatū humoris. Et si cā est
calida vras cibarijs acetosis. Si frigida grossa vras ciba
rijs acutis calidis vt alea cepe zc. Si adfit paralesis lin
gua z sanguis dominet flōmes aut vōtosef aut purgetur
iuxta cām: deinde nālia pueniētia sunt salvia acorus yſo
pus calamētū ruta herba paralesis origanum sinapis ca
storeū euforbuz zc. Et ex his possunt fieri gargarismata
clisteria lotiōes empla zc. Si aut lingua spasmef: z sit de
repletiōe: purget corpus fm exigentiā humoris fomēre
tur collū z lingua cū decoctōe aneti zc. Et si ex sanguine
flobothomes aut vōtosef in collo: fricet lingua cum corti
ce mali granati z acetositare cūri. **C**Et si fit ex flegmate
magnificata purget corpus z fricet lingua cuz zinzi. pire
tro salgēma. Si abbreviata ex ligamento sub lingua inci
dat vel cauterizet cū medicinis z sup locū pone atramē
tū de quo fit encaustrū aut allumen fecū. Si sint glandu
le ad modū ranule vel nodi premissis vniuersalibus sub
lingua flōmes z fricet locus cuz sale armoniaco zc. fiat
etiaz medicamen de dragātō adusto albumine oui her
modactilis. Et si fuerint magne quātitatis icidas z extra
haf deinde fricet loc⁹ cū vnguento viridi cū alijs dictis.
Si fuerint vlcera in ligua corpe purgato: curef cū gallis
spodio ro acatia zc. Ubi at pueri nimis tardaret linguā
fricet ligua oi die cū ydromelle: z cogat loq festio fmōe.

CDe scifuris labioz.

Caplm. xcij.

Scifura labioz cōiter fit i his mēbris z alijs
extremitatibus ex flate salfo adusto aut ex
melācholia aut alia mā adustis. **C**Si a fle
gmate adest ardor z purit⁹ vehemens: fit
aliqñ crusta: a loco exit hūiditas crudi ap
parēt scifure manifeste cū tumore z duritie quadā. Si ex

mēlia est siccitas scifuraz z nō exit humiditas aliqua tu
mor loci ardor z purit⁹ nō tātus vt in alia calida. **C**Lu
ra. Si ex flegmate zc. digerat cū digerētibus flegma sal
sum: deinde purget cū pillulis fetidis aut alio puenienti
Et ita si a mēlia digerat z purget sicut cōuenit: deinde in
unge cū albumine oui mixto cū puluere masticis. **C**Et
nora q̄ hec valebunt ad oēs scifuras vbi cūq̄ sint siue in
calcaneis ano vel manib⁹ zc. **C**Et iō ad idē. **R.** masticis
thuris albi pulueriza z bulliāt cū oleo vio. **C**Ad idēz si
dissoluat dragātū in aq ro. z pſicial cuz puluere amidi z
iungat petia z sepe liniant gingiue valent. **C**Unguen
tū exptū ad idē qd̄ ēt valet ad rapas equoz. **R.** cere citri
ne adipis anatis yſopi hūide añ. 3. 4. amili dragagātū mu
cilaginis seminis citonioz añ. 3. ij. gallay cineris pilloz
caude eq fursuris vsti añ. 3. ij. 5. puluerizent puluerizāda
misce z fiat vnguetū z vngat locus scifus: deinde aspgat
isto puluere. **R.** masticis gallay cineris pilloz caude eq
plūbi vsti corticū granatoz cerufe dragātū corticū thuris
oium añ. ifunde in vino pontico: deinde ericca super la
minā ferreā z pulueriza. **C**Ad idē v3 litargiriū similiter
puluerizatū z mixtū cū succo frondiū pastinace domesti
ce z pauco olei rosati: aut aque ro. **C**Ad idē valet succ⁹
celidoniē: vel. **R.** folia sicca aleoz z porroz dimitte pno
ctē in aceto: deinde ericca super regula z pulueriza: z loto
loto cū vino: deinde vncto cū melle aspergat isto pulue
re quater in sero. **C**Sūmi ēt cerefoz dissolutū in aqua
rosata mirabilr valet. **C**Ad idē valz z maxime ad calca
neū puluis gallay mixtus cum sepe capre: z vbi hec non
pulerint: excoziē loc⁹ cū alumine fecū vel vnguetō viri
di: aut vitriolo: deinde mūdifica cū vnguetō apostoloz: z
in fine pſolida cū isto. **R.** mucilageinis semis citonioz
amili dragātū añ. 3. ij. adipis anatis. 3. i. olei ro. 3. ij. pulue
ris yſopi. 3. i. 5. cere paz fiat vnguetū z vngat loc⁹: ipo m
pus abluto cuz aqua decoctōis fumiterre camomille z
yſopi: z hoc si fit a flegmate. Si a mēlia excoziato z mun
dificato loco vt prius consolidet cū isto. **R.** pulueris gal
lay z masticis añ. 3. i. 5. terbenine cere añ. 3. i. olei violati
assungie porci paz. Et si vis pōt addi amili dragātū argē
ti viui añ. 3. i. ista reiterent: z si ista non curant cauteriza
cū cauterio de auro aut auricalco: deinde consolida cum
vnguentis dictis. **C**In cibo z potu regatur vt in capitu
lo de melancholia supra dictum est.

CDe dolore dentium.

Caplm. xcij.

Dentes patiunt dolore in se: aut i suo ligamē
to apant: qz nutriunt z patiunt corrosiōes
pforatiōes vermes cōmotiōes pſellatiōes
z stupores: z sic de alijs. **C**Lae extrinsece
sunt casus pſussio nimia calitas z friditas
vt cū aliqs comedit cibaria multū cala z stati bibit vinū
aut aliō frigidū: aut frāgere cū eis res duras: aut cū mel
le pfectas: aut fricare dētes cū re nimis acuta remouēte
carnē radicū eoz: aut si negligat mūdificare: aut si come
dat cibaria: de qz pprietate est corrodere dētes sicut sunt
acetosa porri: lac pisces pui: siue salsi: siue nō: z sic de alijs
causis extrinsecis: si ab intra: aut est a cerebro: aut a gigi
uis: aut a stomacho vt ab inferioribus mēbris: aut a ner
uis veniētib⁹ ad dētes: aut a vmbibus causantib⁹ ibi cor
rosiōnes cancrū fistulā apata zc. **C**Uomitus ēt multuz
nocet z p̄cipue si fuerit acetosus acutus fumosus: aut cor
rupt⁹. **C**Signa patēt: qz si ab ex scif rex relatu egri: aut
alteri⁹. Si a capite scif p dolore z gūedinē ei⁹ z p reuma
qz sepe accidit ab hac cā: z si ex gingiuis z dentib⁹ patet.
Et si nesciret a quo dente pueniat dolor: masticef aliqd
duz cū dēte. Sedo cū alio q̄sqz veniat ad lesum: z tunc
sentiet dolorē. **C**Si a neruo: scif qz in alijs mēbris nihil
appet. **C**Si a stō vel alio mēbro isferiori: scif ex grauedi
ne z dolore illi⁹ loci. **C**Et si sanguis fit in cā causans apā

In gingiua cognoscit p colore ru. tumore zc. Si ex cholera p puctura z mordicatione. Si ex flegmate p grauedinem priu. Si a melia pliuore z duritie: z sic de alijs. Si ex humiditate scif p grauedine z salua multa. Si ex siccitate adest ariditas. Si a vetositate adest pulsatio z mor. Si a stupore q vt plurimu fit a comestioe acetoy acru z poticoy scif ex relatu. Si ex corrosione scif ex sputo sanguinolento cu aspiciunt gingiue corrose: z sic d alijs. Si a vermibus signa s p pui? corrosio zc. Pronosticatio. Li uor liuiditas z nigredo dentiu pessimu. Itē liuositas cuz febre loga egritudine significat. Itē in febrib? cotinuis detes aridi sicut lignu morte annuclat. Cura. Si ca e calida z corpus est plenu z alia pticularia p sentiant flomes de cephalica. scdo vetoset in collo. tertio flomes de venis que sunt in labijs z sub lingua si expedit. Id aliqn fit i ca frigida si corpus est plectoricu z pticularia p sentiant: de inde digerat z euacuet fm exigentiam hu. peccatis vt si ma fuerit frigida purget cu pillulis cocijs fetidis: vel stomaticis: aut cu puluere de turbith: vel si no fiat clystere cu decoctioe coi in qua decoquant agarici centauree. añ. ʒ. ʒ. mellis. ʒ. iij. olei. ʒ. iij. salis pay pone sub dete. ʒ. ʒ. tyriace antiq. Si ma est cala purget cu pillulis aureis: vel cu. ʒ. iij. elebori de succo ro. z sic de alijs: ferat in ore aqua ro. calaz vel frida. Si aut cu dolore apata fuerint gingiua manifeste pfozet: deinde ter in die abluat locus cum aceto z vino decoctiois myrrhe: aut aluminis: z est optimu. Mādibula emplastref ex farina se. lini fenugreci florū camomille. añ. ʒ. i. farine oz radicu maluauisci cocri z pistati ana. ʒ. iij. olei camomille quatū sufficit: hoc valet ad dolore detis ex quacuzq ca fiat. Item si ma est calida valēt ista lactuca portulaca vermicularis zc. Si frigida zinziber pip cinamomu sal comune: albumē mastix thuris myrrha: anisum: nux musca. salua sinapis zc. Sic itaqz clude q in dolore detis cadūt tres intētioes. Pria est digestio z euatio mae: z fit flomia z vetris solone. Se cūda est diuersio z fit flomia vetosis fricationib? ligatio/ nib? z rubificatioibus dolorosis. Tertia est phibitio fluxus materiei: z fit cu stipticis: vt cu aq decoctionis mirti masticis zc. gradatis tñ puenias ad maturatiua z resolutiua de maturatiuis dictū fuit in emplio supra. Sed resolutiuū expertū in dolore dentis cu iflatione est. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. i. piperis logi. ʒ. ʒ. cinamomi. ʒ. iij. qllle. ʒ. i. corticis granati. ʒ. ʒ. nucis ide aluminis añ. ʒ. i. bucce. ʒ. i. ʒ. ʒ. ʒ. i. puluerizent z ponant cu coro infuso in vino cocto sup dentes malu: deinde lauet cum vino decoctionis organī zinziberis zc. Que aut valēt a pprietate si causa fuerit calida: siue frigida: meli? tñ z tutius operant si corp? est mūdū vt sunt rasura cornu cerui radicu cucumeris añ nini: citrinali aristo. spoliū serpentis fruct? tamarisci rostri porcini celidonie zc. Similt? remouēs fetore a pprietate est radix colloquintide: z illd qd adheret vasis apū. Et modus operandi cu istis est iuxta cōuenientiaz particulariū. nā purgato corpe vnū seu plura ex hi: bulliāt i aqua rosata: aut pluuiali: aut vino: deinde sum? recipiat aut fiat gargarisma: aut q lana: vel spōgia infundatur in decoctione istoy z ponat super gingiua vel maxilla. qd aut valet ad cōfirmandū dentes est radix citrinali bullita in vino z gar garizata. Et ad idē valet z dealbat nux. cypressi folia ei? alumē assum sal assum de his fricent dentes: vel bulliāt in vino: z illud gargariset. Et vbi hec nō ptulerint cauterizet dens cu virga ferrea intromissa per canulā. Et vbi dens esset marcidus eradicez: qz cuz medi cinis nō curat. vbi ergo fit perforat? z aliquat? puridus Primo mundificet corpus sicut opz distrabat mā cōfortet mēbrū mādans. Scdo abluat os cu vino decoctiois vtriusqz saluie vtriusqz calamēti piretri: deinde cōcauitas vpleat rasina alumine z vitro: vel auro: vel galla ciperi z

caphora: est enim in hoc vltimū. Et si non curat erradicetur nō extrahat: tñ nisi vibret aliter timeret de nocumēto mandibule z fistulatione eius: z ideo lac citrinali cum pasta facit cocutere dentē. Ad idē valet. ʒ. armonia/ ci: salnitri: gūmi hedere fm q puenit cōfice cu succo citrinali pone de sero supra dentē cu quodā capello de cerane tāgat alios dentes. Si a vermib? suffumiget dens cu opio castoreo: z semine cepe vel iusquiamo: z semine porri z sinapi. Itē hedera terrestris posita in dete pforato dolore aufert z vermē iterficat. Si ex humiditate in neruo ligatē: z per consequens si a reumate cerebri.

Cura pstitit in tribus. Prio euacuet mā vt supra. Scdo desiccet humiditas cu aceto squillico decoctionis myrrhe: piretri: aut stasifagrie: aut ellebozi albi zc. Tertio ad ministra stringentia ligamēta: z ita si accidat ex pcurssione cu stipticis: z ideo gargarizare vinū decoctiois balaustray: sandarace: sumachro. masti. deinde de puluere eorum fricent dentes: aut liniantur cu isto. ʒ. ceruse lore lē targirij confice cum mucilage draganti. Vbi autē dens concutiat ex debilitate virtutis vt in senibus vir: aut nūqz curatur. Si a febre ericcante vt in pualescentibus curatur cu resumptiuis: viter tñ masticare cu dete pmo/ to. Si ex corrosione gingiua. ʒ. radice capparīs foliorū oliue: piretri: galle mirabol. spodij coquant in aceto vsqz ad cōsumptionē: z ex hoc lauet totū os. Ad idem valet cortex radice more celsi cocta cu aliqb? granis piperis in aceto. Experimentū ad idē: lauent gingiue cu aceto si est magna putredo: si nō cu vino decoctionis plāraginis: z corticu granatoy: deinde colluat os cuz melle rosato: deide aspergat bene cu bolo armeno: aut alio cōsimili pueniēt. Et si a stō vel alio mēbro inferiori purgent z pfortent. Si a rebus comestis zc. vitent silt z vomitus: deinde pfortent dentes: remouēdo nocumentum illoy. Si a stupore z pcellatiōe masticent portulace cum amigdalīs: aut sicut pferentes a proprietate. Similt? mel calm in ore retētū mirabilē pfert. Similt? caseus antricus. Si fistula aut herpestiomenus: pfert hoc mirabiliter restringendo sanguinē gingiua. ʒ. vtriusqz arsenici. ʒ. rubei z citrini: calcis: alluminis gallaruz oium añ. Ex his oib? puluerizatis: z cu aceto mirtis fiant trocis pui. Cū aut necesse est sumat ex his. ʒ. ʒ. sic pay manet: deinde oleum ro. in ore teneat. Et quia in pueris ptingit sepe q dentes difficulter oriunt: ideo fricent sepe gingiue cu adipibus galline: anseris: z anatis. Ad idem mirabiliter valet cerebrū leporis: lac canis: medula mandibule porcoy. Similt? buty? cu melle mixtū: auferēs etiā dolore z mordicationē quā tūc hnt infantes. Et vbi detes velles facere candidos experimētū: frica bene eos cu pu mices: deinde laua cu aqua: vel cu vino. Ad idē. ʒ. nitri mirrhe ossia sepie añ. ʒ. iij. puluerizent subtiliter: z ponent in pāno lineo: z fricentur dentes: deinde post cibuz masticez organū: deinde lauet detes cu vino: quare zc.

De ornatu faciei.

Lapl'm.

xciiij.

Rnat? faciei sepe puenit corpi: z maxie mulierib? eo q facies deturpat qnqz morpheaserpigine porris maculis pānis létiginibus discoloratione z similibus: que vt plm eueniūt ex retētiōe emorroiday: aut mēstruorū: aut ex negligētia slobotomie v? pharmacie: aut ex do minio colere vel melia ad facie se diffundentes: aut ex cōbustione solis zc. Et eoy cura gūialis est remotio cause: vt si a retentione mēstruoy: aut emorroiday puocētur deide slobotomia: aut pharmacie exhibeat sic puenit. Et iō mulieres sepe faciūt scarificationes inferioribus: vt supiora alleuiēt z clarioza reddant. Descēdēdo g pticulariter z pmo de morpheas in q est deffedatio cutis maculosa. nā sicut lepra est i carne ita hec in cute. Differt

ant ab ictericia: in qua est defedatio cutis vls: nō tñ ex
 roze virtutis assimilatiue z oppositū est in morphea: cu/
 lns due sunt spēs: lz plures possent poni ab auctoribus:
 tñ cōiter ponunt due. s. alba z nigra: z cōiter sunt aut de
 sanguie adusto: aut de cholā adusta: aut flate salso: z tūc
 sig^o sunt. Si color cōiter fuerit rube^o: fuscus: maculosus
 est de sanguine. Si citrinus maculosus est de cholā. Si
 albus maculosus de flegmate: z ista spēs est famosa. Si
 color niger maculosus est de melia. **C** Pronosticatio. Si
 morphea fuerit noua curat. si antiq^o nō vl^o difficulter. Itē
 si occupat modicū spatū curatur. si magnum difficulter.
C Itē si locus morpheatus pungat cū acu z nō pfunde
 tur yltra cutim: tūc si sanguis exierit curat: sed si sola hu/
 miditas difficulter vel nūq^o curat. **C** Lura. supposito bo
 no regimine in dieta digōne z euacuatione hu. peccantis. nō
 vnum: q^o qñ sanguis est in cā nō est detrahendus: ne vene
 maiores inante trabāt istud residuū de hu. corruptis in
 miores. vita g^o cū cautela z alij hūiores euacuent cū phar
 macijs pprijs: deinde stufferit: q^o securant a nocumēto in
 teriori: lz stuffa aliqd^o trahat ad ex^o: deinde pcedē cū mūdi
 ficatiōis cutis: q^o sūt cū vnguētis calis. **C** Un spāle ptra
 morphea ru. **R.** succi sumiterre lapaci acuti enule cāpa/
 ne scabiose adipis anatis: vl^o porci argēti viui exticti plu
 ries linapis qd^o sufficit suppone. **C** Ad idē liniaf sanguie
 ne leporis tepido: deinde aspergat puluis thuris masti
 cis sarcocolle amidi litargiri: q^o sanguinē grossum potē
 ter dissoluūt. Et si nō curatur appone ruptoriū z remota
 cute aspergat de puluere p̄dicto. **C** In morphea alba p/
 misso digestiōe pueniētī purgetur cū yerapigra: aut alio
 appropriato: deinde stufferit cū herbis calis. s. nasturcio:
 apio: calamitō: fumoterre: scabiosa: deinde fricē cū san
 guine porci: aut sanguie residūis marine: deinde vngat
 tur isto. **R.** synapis. **z. i.** stercois columbini succi lapacij
 añ. **z. s.** salis gēme: seminis raffani añ. **z. i.** sicuū quātū suffi
 cit. **C** Et si locus nimis inflamet^o: vngat cū oleo rosato.
Bstineat ab oibus generatibus flegma z vraf reb^o? ca/
 lidis. **C** Lura morphee nigre. vraf digestiōis purgatiōi/
 bus z dieta vt in cap de melācholia. Fricetur locus ex se
 mine raffani z electuario albo semine ruthe cū aceto la/
 pide lazuli: z breuiter remedia dicēda de pāno faciei p̄fe
 rūt hūic. **C** In albaras vō q^o nō differt ab his duab^o: nisi
 q^o mā pfundat vsq^o ad carnē: z aliqñ est cū puritu aspe
 ritate z scabiositate: z tūc fit de gñe ipetiginis z serpigis
 nis v̄tosetur locus: trahendo sanguinem: si est possibile
 post inungat illis. **R.** litargiri albificati rēpera cum lacte
 ficuum: z post excoziatiōē cum excoziatibus: aut cū ser
 ro ignito. **R.** litargiri albificati: qd^o cum oleo ro. pluries
 exicādo. **z. iij.** rubeo tinctoy brasilis. añ. **z. i.** s. tere z inū
 gatur locus. **A** pprietate valet inūctio sanguinis serpen
 tis nigri vt dī. **C** Serpigo z ipetigo sūt ex materia sal
 sa: vel adusta: aut ex sanguie isecto cholā: vel melia adu
 stis. p̄nētrāt. n. in carnē z colorē cutis mutāt cū puritu
 z ardore: differit tñ in hoc. Nā ipetigo est magis supra
 supficiē cutis. Serpigo vō magis pfundat currēs huc z
 illuc serpendo. Et aliqñ dī herpes milij: q^o ēt diversificat
 scdm diuersitatē hūoris in suba: dī ēt aliqñ ignis saluati
 cus. scdo differt statica a sanguinea. Nā prima est magis
 adusta cū maiori puritu: z cū pauca hūiditate. Scda at
 est cū rubedine intēsa cū hūiditate supficiali in modū ro/
 ris. Si ex melia est sicca quasi surfurea difficilioris cure.
C Lura. Utat dieta dicta in capitulo de melia. Et si ex
 cholera digerat cū syrupo de fumoterre z orizachara:
 aut alio pueniētī: deinde purget: sicut puenit stufferit cū fu
 moterre: lapatio acuto scabiosa: deinde ex succo eoz^o cum
 butyro vngat: z si nō curat scarificet locus: aut sanguisu
 ge ponantur: deinde inūgant cū oleo de frumēto. **C** Ad
 idē valet gūmi prunoy infusum in aceto p noctē cū pul

uere gallay. **C** Ad idē recipe radicū plātaginis salis ace
 ti añ: z line locū. Si a flegmate digerat mā z purget vt
 puenit. **R.** succi cepay. **z. iij.** mellis depumati lib. **z. s.** pone
 ad ignē z in sine decoctionis adde pul. zinzi. **z. s.** cāpho/
 re. **z. i.** inūgat facies: deinde in stuffa siccet. **C** Ad idē
 valz vnguētū albū z cū citrino p̄ herpetē. **M**iliū solis al
 teret faciēdo itrare fumositates in eas: iō balneū z frica
 tio p̄pata pueniūt. In sup porri z veruce accidūt sepe in fa
 cie manib^o z aliqñ toti z sunt supfluitates carnis q̄s nā
 expellit ad ex^o. Nā sūt ex forti expulsiua z debili cutis cō
 uersiuā: z q^o sunt molles z sine dolore de flegmate sunt: q^o
 dure z spisse de cholera nigra. **C** Et si magne z dure co/
 loz ru. ad modū capitis māmilla^o sūt ex sanguine z di
 cunt ancordines. Si parui z rotūdi z molles dñr porri:
 sed cōiter sūt a flate. Veruce vō sunt duriores: z aspere z
 cōiter sūt a melia. Et vbi sint multe in corpe leprā signifi
 cāt. Sunt z aliq^o parue cū puritu magno ad modū for/
 micay z dicunt mirmicee: z iste fit in matrice difficul
 ter curantur sine nocumēto. **C** Lura est premisiss vls/
 bus sicut decet liniatur locus cū liquore limacie rubeo
 scise in dorso z tollit verucas. **C** Experimentū ad idē
 agrimonia cū aceto z sale cōtrita: aliqñ addūt assungā.
C Item lac ficuum circulariter veruce impositum radi
 citis nō seperat s^z subintrare nō possunt. **C** Itē aperiat
 cunis z superpone lac titimali aut puluere auripigmentū
 cū aceto porros z verucas penit^o erradicat. **C** Itē facie
 puluis gūmi hedere cū aceto linitus. **C** Ad lētigines re
 mouēdas p̄batū vnge faciē in sero cū sapone z dimitte
 per noctem: deinde lava cū aqua calida z ter vel quater
 inunge cū isto. **R.** pelliculas oui z cuz aceto tñ bulliant
 vt sūt in modū vnguēti. **C** Ad idēz. **R.** pulueris radices
 serpentarie farine lupinoyum sinapis añ. **z. s.** bulliant in
 aqua dispumando in sero linias isto: z in mane lava cuz
 aqua. **C** Ad idē expertū ad lentigines z pānos faciei.
R. gūmi arabici cereforum vel prunoy dimitte in aceto
 forti per hebdomadā: deinde in sero linias locū faciet cru
 stam quam elena die sequenti z secū euellet lentiginem
 z pannum. **C** Ad idē nasturcium cuz melle aut eleboris
 albis cum radice hyreos. **C** Ad idē stercois suriniciūz
 aut lacerti magni cū aceto. **C** Ad remouēdum maculas
 magnas faciei: z ad dealbādū z subtiliādū cutis. **R.** fari
 ne lupinoyz. **z. iij.** farine fabaruz. **z. iij.** ordei. **z. i.** seminis
 raffani. **z. s.** farine lentis amidi añ. **z. s.** puluerizētur z cō
 ficiātur cum lacte mulieris lini faciem: z cum decoctio/
 ne violarum z seminum cucurbite abluat. **C** Ad macu
 las rubeas z oēs alias de facie delēdas. **R.** radices sic
 cas cucurbite siluestris tere z misce cum aqua. **C** Ad fa
 ciem rutilādā. **R.** lutum cuz quo aurifices abluunt au
 rum florum squinanti ana lib. **z. s.** radicum lilij celestis gū
 mi arabici añ. lib. **z. s.** p̄fice cuz aqua surfuris ordei sac tro
 ciscos: z cum est necesse distempera vnum cū aqua z in
 sero inunge faciem z in mane abluē faciem cū aq. **C** Ut
 facies sit rubea sicut ro **R.** farine lupinoyum ordei cice
 ris albi añ. **z. iij.** simule tritici. **z. s.** confice cum albumine
 oui z forma trociscos z dimitte in vmbra ficari z distē
 pera cum aqua rosata: deinde inūge faciē z dimitte oua/
 bus hōris post lava cuz aqua frigida. **C** Ad clarificādū
 faciē. **R.** fabas excoctas pulveriza z cum albumine
 ouozum ouc ad modum paste. deinde exica ad solē post
 fac vt supra: z sic facies ter: post de isto puluere dissolue
 in aq clara: inunge de sero z abluē bene de mane: z tunc
 facies antiqua videbitur iuuenile. **C** Ad idēz z est ho
 nestum in sero abluat faciem cum lacte amigdarū aut
 cum lacte ouino vel caprino cum exit ab vberē postea
 epithimetur cum petia infusa in ipso z in mane abluat
 tur cū lacte amigdalay quod est melius alijs. **C** Aliud
 ad idē quod sic fit. **R.** ceruse lib. **z. i.** teratur z dissolua

cur cum aqua limpida: deinde coletur z colatura referuetur in scutella vitreata z residentia referuetur z siccat ad solem: z tantum q̄ addatur de dragantis z de amido: puluerizentur subtiliter: z hoc cum lacte in predicta colatura distemperetur z liniatur. xv. diebus: z in mane lauetur cum decoctione surfuris z violatum siccaruz. **C**Ad idem. ꝑ. gummi arabici draganti albi: ceruse amidi thuris albi puluerizentur. z. 3. i. istius pulueris misce cuz al buminibus ouorum bene agitatorum in sero inunge: z de mane laua cuz colatura surfuris. **C**Epithima remouens vestigia varillarum z pustularum. ꝑ. merdasengi mellis rosati radicum canne sicce farine ciceris z ossium vetustozū z risi seminis melonis excocti seminis oximi domesticici costi omnium ana pistentur omnia z misce cum mucilage fenugreci z seminis lini. **C**Ad idem va lent nuces pistate abluendo locum de mane cum sapone molli z aqua calida per aliquot dies: deinde linias cum litargirio albificato. **C**Ut videaris pallidus suffumiga faciem cum aqua decoctionis palee ordeii: z quando vis q̄ color redeat laua cum aqua clara. **C**Lenitiones cuz argento viuo z cerusa deuita. Nā inducunt toruram paralem nigredinem dentium z fectorem oris cum coruptione ginginarum. **C**Et hic est finis primi tractatus q̄ est de dispositionibus capitis z partium eius.

Tractatus secundus de dispositionibus membrorum spiritualium.

CDe corruptione vocis. Caplm. j.

Ause corruptionis vocis extrinsece sunt sicut fumus puluis vetus borealis co mnestio multa rez salzarum acutarum z acetosarum. Aliquando puenit ex debilitate vtutis vt in decrepitis z pueris z pualescētib⁹ carceratis religiosi zc. Aliquando ex casu z percussione mēbroz facietū vociferationē vt colli spō

diliū zc. **C**Si ab intra est ex nocumentis mēbroz vocalium sicut pulmo trachea dentes zc. Et venit specialiter raucedo p̄opter nocumētum lacertozū dilatātium epiglottuz aut ex mala cōplexione calida humida zc. **C**Si gna patent ex lesione membrorum: vt si a capite est cum diminutione aliozum sensuum z capitis grauitate. Si ex stomacho scitur ex grauedine stomachi: z ita si a pectore. Si ex ore scitur ex nocumento aliarum partium. Et si ex epigloto scitur ex priuatione aliozum. Et si a calido vox est magna: si a frigido est parua: si a sicco est aspera: si ab humido z humiditas sit magna sit raucedo: z si maior sit vox tremula: si maxima: tūc aufertur vox sicut in paralesi lingue z aliozum localium.

CPronosticatio. Corruptio vocis ex nocumēto colli z spondilium z neruozum dilatantium: z ita de alijs nocumētis p̄ouenientibus a parte posteriori sicut est dislocatio casus zc. vix aut nunq̄ curatur. Raucedo in senibus ex reumate nunq̄ curatur: nisi prius curetur reuma.

CLura consistit in duobus. Primo in euacuatione z subtractione cause: vt si a sanguine cephalica aut basilica florborhometur: si a cholera cum decoctione communi casia zc. si a flegmate euacuetur cum yeris aut cocijs zc.

CSecūndum est adequatio z rectificatio effectus z hoc administrādo medicinas remotiuas impedimētozum la certi vocalis z ex his quedam sunt calida quedam frigida q̄dā lenitiua q̄dā ericcatiua hūiditatez: z sic de alijs.

CTria tū sunt q̄ p̄p̄tūt in oi raucedie. Primū est vt assensio sicce donec icipiūt sudare: deide cō edant. Scd̄z est causalis sine suba siue brodiū. Tertiu ē pedes aialiu.

CSi aut sit ex clamore z siccitate cura est cū lenitiuis z hūcantib⁹ vt cū dragāto gūmi arabico ligritia mucilage psilij semie citonioz cū vitellis ouoz lacte butyro oleo viol. sisamino amigdalaz dulciū zc. **C**Si a friditate redere asperitate lacertoz vocaliū cura est cū maturātib⁹ z lenificātib⁹: vt cū croco mirra vitello oui passulis zc. Si ex hūiditate supflua curef cū resoluētib⁹ vt cū calamēto p̄reos pipe zc. vt de ista sepe dyacalamēto. Itē si sglia cū aq̄ mellis gargarizet z paz deglutiat vocē clarificat. Idē gargarisina decoctiois p̄cāfilō. Ad idē. ꝑ. li gri. zinzi. dactiloz passulaz sicuū añ. 3. 5. baccay nūero. x. bulliāt in aq̄ de q̄ sumat ciar⁹ medi⁹ cū vadit dozmittū. **C**Electuariū ad idē. ꝑ. cimini. 3. i. seminis sinapis pipis añ. 3. 5. calamēti cinamomi p̄iretri añ. 3. ij. mellis quātuz sufficit sumat in sero cū vino calido: in quo cocta fuerint ruta salua ysopus zc. Ad idē vttere mane z sero vino albo calido decoctiois pulueris floz sambuci. **C**Si autē vox deficit ex catarro: recurre supra ad capl̄z de catarro.

CDe casu vuule. Caplm. ij.

Ause casus vuule p̄nt eē q̄ dicēf i caplo' de squantia: vt plurimū tū fit ex hūiditate relaxate. **C**Signa patēt. **C**Pronosticatio: nisi curef timēdū est de p̄si aut peripleumonia. **C**Lura fere est eadē vt i squantia consistit tū i trib⁹. P̄io i eūatiōe vt ex flōmia cephalice si sit magna caliditas inflatio z rubedo aut eūef cū mirabol. aut aq̄. Et si flegma cū vera z pillulis cocijs. Scda i diuersione mēci ad oppo^m vt cū fricatioe z tractioe auriū surfū z v̄tosis ad oppo^m. Tertio cuz medicinis expellentibus mām z phibētib⁹ aduētū hūiditatis vt gargarizādo acetū cū aq̄ ro. sumach balauistijs gallis zc. aut dyamozon cū aq̄ a quacūq̄ cā fiat. **C**Puluis expe^m. ꝑ. balauistiay. 3. ij. aluminis yameni. 3. i. croci cāphoze. 3. illius tertiam: puluerizet z applicet paz cuz cocleari. **C**Ad idē valet sal armōiacū cōiter sumit de pipe. In hac q̄ egritudine p̄si dera tēpora vt si mā est calida i p̄n^o p̄p̄tūt repcussiuā: vt dyamozō zc. si frigida cū repcussiuis sint aliq̄ resolutiua vt decoctio thuris masticis nuciscypressi misse cū dyamozō. In statu z declinatōe resolutiua i augmēto mixta zc.

CDe squinantia. Caplm. iij.

Quinātia ē aqa gutturis ipediēs viā anhelitus z cibi z fit in lacertis gutturis z i via ouarū amigdalaz siue i anteriorib⁹. siue in posteriorib⁹. Et hui⁹ tres sūt spēs. P̄ia in q̄ appet rubor z tumor ore apto. Scda q̄n nihil p̄t videri nisi ligua fortiter p̄primat. Tertia q̄n nihil vt dato q̄ p̄primat. **C**Ause extrinsece sunt sic nimia caliditas z friditas isufflatio v̄toz acceptio quozundā fungoz: z sic de alijs. **C**Si ab itra puenit v̄p̄lm ex repletioe capitis: z reumatis: aliq̄n p̄ vapozes ascēdētes a stō: z aliq̄n p̄ egritudines p̄cedētes q̄ febris p̄tinuā: aliq̄n terminat p̄ squantia aut p̄ frenesiz q̄ sūt male crises: aliq̄n ēt p̄uēt ex abūdātia z pctō alieui⁹ q̄ttuoz hūoz.

CSigna si a causis p̄missis satis patēt relatu egri z p̄ ea q̄ p̄cesserūt. Signa aut squantie alteri⁹ latētis sūt p̄strictio anhelit⁹: z q̄n bibit aquā regurgitat ad nares: oculi sūt rubei: ligua ē rigida: vox catulia: z collū rigidū. Si a capite vel stō: aut p̄ egritudines p̄cedētes: scif ex dolore illoz mēbroz. Si a sāguine scif rubore: calore: plenitudine pulsus z v̄ay zc. Si color citrin⁹ pūctura mordicatio argue q̄ a colā. Si a flegmate adest albedo tumor molities salua mltā. Si a melācolia q̄ raro p̄tigit adest liuo duricis tarditas afflictiois: z sic de alijs vt p̄ueniētia p̄ticulariū vt p̄plonis zc. z antecesserūt cibaria mltipli cātia isti⁹ hūozis vel illi⁹. Signa demonstratiua sūt diffi cultas anhelit⁹ dolor ap̄rio oris cū difficultate zc. Si vero squantia terminet p̄ resolutionē signa sunt alleviatio z

Prac. Concore.

f. 4

hec est bona terminatio: qz signat mās paucas z subri-
les: z tūc terminat infra q̄tuor dies sc̄ta flōmia v̄l z p̄icu-
lari. **C** Sc̄do terminat ad sanie z possit eē bonū: cuius si
gnū apparet in screatu z q̄ terminet isto mō sc̄it: qz eger
magis appetit cooperimēta. Itē cū sanies est genita alle-
uiat eger z hoc p̄t cōpleri in q̄tuor dieb: z si trāfeat v̄l
v̄l plurimū fieri z melācolia: cui signū est sapor stipricus
aut ponticus in ore terminat ad nervos aut lacertos col-
li: z tūc signū est aggrauatio: tortura pulsus durities aut
terminat ad pulmonē z est sp̄ mala terminatio: qz aut cau-
sat vlcationē in pulmone p̄plemoniā aut suffocationē
cui signū est tussis dolor pectoris difficultas anhelitus.
Aut terminat ad cor: z s̄it hec est mala terminatio: z tūc
est tremor cordis sincopis cu; occultatione pulsus. Aut
ad stomachū: z tunc est vomitus z possit esse bonū.

C Pronosticatio. Ista sunt signa p̄necabilia. s. qz squinan-
tia venit in febr̄ib: cōtinuis in die cretica cū sincopi diffi-
cultas anhelitus: trāsglutiedo: ita q̄ recipiat p̄nares vor-
catulina z maxie qm̄ v̄l loq̄ cū narib: spuma i ore emisso
lingua frēns mot: z remissio ei: color niger z liuidus
in lingua z in oculis z labijs contractio colli z extemita-
tū: z nō p̄t iacere sup̄ dorzū: z maxie in s̄gnātia q̄ est in
vijs anhelitus: qz qm̄ vijs cibi accidit plus difficultas in
trāsglutiedo: aliq̄ tū accidit v̄l r̄ūq: v̄na aut hoz: colo-
ratio est s̄m q̄ egritudo est acutior. Itē s̄gnātia sepius ve-
nit in vere: z que cū febre periculosior est.

C Cura. P̄t cōprehēdi sub trib: dicitis in cap̄lo antece-
denti: cōprehēdēdo tū sub tertio intētiōne particulariū:
correctionē accidentiū cū regimine vite. Cura ḡ nō tarde-
tur qz cito terminat z v̄l plurimū ad malū. iō p̄mo fiāt eli-
steria lenitiua put dicitū est in frenesi: z si corp: est plecto-
ricū flōmes de saphenis eiusdē lateris v̄l de cephalica op-
positi lateris: deide si v̄t: tolleret flōmes d̄ cephalica eius-
dē p̄tia z de vena frōtis z d̄ venis labioy: q̄ sūt sub lingua
z si nō p̄t deglutire ventosef in spatulis aut in collo: ista
valēt in oī apate p̄focatio cū p̄ueniētia tū particulariū.
Dieta sit pay vel nihil vsqz ad tertiu diem vt cū aq̄ ordei
syrupo acetoso. Si mā est sanguinea aut colerica viatur
succo ordei farris: aut cū medula panis lota in aq̄ frigida
aut brodio pulle partu alterato cū vino de granatis cu/
curbita aut portulacis: bibat vinū d̄ granatis cū aq̄ frida
aut agresta: gargarizet cōtinue vsqz ad tres dies vinū de
moris aut de granatis. Purget si expedit cū decoctione
cōi tamarindoy cū cassia vt supra in dolore capitis a san-
guine. Si a colera gargarizet succus lactuce valēs ex cō-
plexione z a forma aut cū dicitis supra aut cū isto. **R.** suc-
ci papaueris dyamorō añ. 3. i. aq̄ ros. 3. iij. Itē tenere pil-
lulas in ore positas supra in cap̄lo de catarro: p̄hibēt ne
descēdat reuma. Purget si expedit cū decoctiōe dicta ad-
dēdo. 3. i. māne. z. 3. i. reubarbari. In augmēto vero acci-
pe liq̄ritie vuarū passarū mundatay ficū pinguiy. añ.
3. i. seminis psilij citoniorū papaueris albi añ. 3. 5. ordei
mūdati. 3. i. mellis. 3. ij. decoquant in aq̄ convenienti. In
statu conuenit oximel sc̄llicū siue diureticū vt rūpatur
apostema. **C** Unguentū maturatiū ab eē. **R.** mucillagi-
nis psilij seminis citoniorū añ. 3. ij. medule cassie butyri
recentis. añ. 3. 5. farine frumēti dactiloy añ. 3. 5. olei viola-
ti. 3. ij. fiat vnguentū. Aut gargarizet aquā decoctionis
seminis fenugreci seminis lini vuarū passay ficū zc. ad-
datur zuccharū mel z nenusar: z in cā frigida solū mel:
vel emplastret isto. **R.** farine fenugreci z seminis lini añ.
3. ij. seminis maluauisci malue añ. 3. ij. florū camomille.
M. i. olei camomille z viol. quātū sufficit z cū ē maturū
rūpat cū vngue aut cū ferro: z tunc gargarizet idromel
cū vino. Sterc: hyrūdiniū pueri. z canis si puluerizent z
insufflent valēt a tota sp̄. Si cā fuerit frigida vt flegma
purget cū. 3. i. pillulay cociax aut cū medicamine de tur-

bit: aut cū fetidis si ē flegma grossū. deinde fiat clistere
lenitiū vt supra addēdo tū d̄ agarico. 3. 5. z colloquide
pay potet vsqz ad aliquos dies cū decoctiōe liq. yfopi zc.
vtat aqua cicey pullis elixatis cū serculo ex vitellis ouo-
rū z mica panis condito in p̄ncipio gargarizet istud. **R.**
radicū p̄eos. 3. 5. yfopi capillueneris añ. M. i. liq̄ritie.
rase vuarū passay enucleatay añ. 3. i. seminis fenugreci se-
minis lini añ. 3. 5. ordei mūdī. 3. i. mellis electi. 3. iij. deco-
quātur in aqua quātū sufficit. deinde decoquant de alu-
mine z de nitro assis mastice thure in ydromelle z garga-
rizet. deinde inungat totū collū oleo camomillino z sup-
ponat lana succida. deinde in statu conuenit aq̄ decoctio-
nis fenugreci cū solo melle zc. deinde p̄uenit mel squilli-
ticū ad rumpēdū. Et ab extra ponat maturatiū calidi:
dicto in s̄quinātia calida: addēdo de salnitro armoniaco
assa fetida zc. in fine icidat vt supra. **C** Et ex bis p̄z que
sint sedātia dolorē. Et ē de cibis: qz p̄io vtat dieta subri-
li p̄cedendo gradatim ad sorbitiōes amili cū melle: dein-
de oua z iura puloy zc. Vitet somnū nocturnū z imedia-
tū cibo. Et si fortiter stertat excitent. Si at aliqd adesset
in gula vt arista zc. liget spongia filo: z post subito deglu-
tiat: deide extrahat. Aliqui tū cū pozro mūdo extrahūt
fixa i gula. Si at sanguisuge adherēt gule: res amare gar-
garizate iterficiūt: deinde iusfla puluerē hūc sanguis cō-
strictiū. **R.** pulueris san. ora. terre sigil. aloes piloy lepo-
ris cōbustoy añ. Insufflet de illo loco sanguisugato.

C De botio.

Capl'm. iij.

B botiū at qd̄ sit in carne: rara iter vana; z
arterias gule exite ex vsu cibo; v̄toso; z
flegmatico; . Et v̄l plurimū sit i habitūib:
mōtes ex v̄to boreali aut ex bibitiōe aq̄rū
lacunalū: aut ex comestione aliquoy fru-
ctuū z sic de alijs. Et tūc def̄ patiēti de aq̄ decoctiōis poli-
podij radicis ciclamis betonice cassi barbasti: z ex his si
at puluis de quo supponat. **C** Ad idē v̄z supponere dex-
truz testiculū recentē eq̄ p̄ tres dies nales. **C** Ad idē v̄n-
guētū exptū ad sc̄rofolas gule botiū z ad gibbos ate z re-
tro. **R.** multos mures nouiter natos: iplēat ex eis anser
piguis depillat: v̄l viscerib: ei: eiectis: asset in veru: z colli-
gat pinguedo. z p̄dicta loca inūgant. **C** Ad idē q̄ l-
liū cū sulfure semine lini z stercore colūbino in vino: sup-
pone sc̄rofulis z alijs duritieb: . Rūpit enī apata. Et vbi
hoc nō curent: z filia recurre ad cyrugia.

C De asmate.

Capl'm. v.

Sma est difficultas anhelitus cū sonitu. Et
dysnia est sine sonitu. Et sūt tāq̄ genus. Et
hūt q̄tuor sp̄es. Prima ē cū aliq̄ nō p̄t expel-
lere aliqd qz pect: z cāna nō p̄t stringi: z
tūc retinent sup̄fluitates sumose. z d̄ asma.
z sp̄aliter d̄ sanguisugum. Sc̄da est qm̄ non attrahit aer
sufficiēter qz cāna z pectus nō bene dilatāt. z d̄ dysnia.
Tertia est qm̄ laborat vtroqz mō. s̄m attrahēdo z expel-
lēdo. Quarta est qm̄ est anhelitus duplicatus. sicut p̄z in
filocaptis z in pueris flētibus. Potest addi q̄nta species
sicut est anhelitus p̄focati in q̄ hō se erigit vt trahat anhe-
litū z vix p̄t sustinere cooperimenta sup̄ se. Prima spe-
cies sit ex dilatatione musculorū longitudinalium pecto-
ris. Secūda ex debilitate latitudinaliū.

C Lāe extrinsece sunt casus: nimia calitas aut friditas: aer
pestilētiālis: aut aer cauernay aut mineraliū aut assum-
ptio veneni: z opari cū argēto viuo. z fruct: p̄tici z ace-
tosi: z breuiter omnia aggrauātia dyasfragma pulmones
aut lacertos mouētes thoracē. **C** Lāe intrinsece sunt: aut
ex reumate: aut ex s̄gnātia. Et passiōib: oris: aut cū qs est
nimis replet: aut p̄ passioēs ep̄i: z maxie gibbi: aut ex
mrice vt i suffocatiōe ei: aut ex splene. z breuiter p̄ oia
q̄ p̄t cōprimere dyasfragma. Aduenit ēt p̄ passioēs sp̄a

lium: sicut ē pleuretis pipleumonia. Aut ex sanie: aut ex hūiditate aggregata in cānulis pulmōis: aut in p̄cavitate ei: aut in trachea: aut ī epiglōto: aut p̄ malā p̄plonē calidā hu. fri. aut sicca: aut p̄ oppōsiones: aut ex descen/ su reumat̄ a capite: nūcū stomach? nō bñ digerit: et epar sepe nō emēdat: z tūc malitia hūoy indigestoy vadit per venas ad caput: z cū cerebry iueniat hāc mām indigestā trāsmittit ad pres inferiores. Un. 7. aforis. Quibuscumq; spumose egōnes in dyaphragma his a capite fla fluit.

Signa. Si ab extra: scilicet iudicio egri aut astantiū. Si a capite: scilicet ex dolore reumate et q̄ asma venit subito. Si ex passione nutritioy: scilicet ex nocumēto illoy. Si ex caliditate spūaliū: anhelit? est magn? frequēs tremulus cū siti zc. Si a frigiditate: anhelit? ē rarus puus tard? frigid? sine siti: iuuat: a calis z ledit a frigidis. Et si ex hūiditate est cū screatu multo. Si ex siccitate: nō ē screatus. Si ex replōne venay pulmonis: anhelit? ē tremulus: z ista est mala cā. Si ex debilitate vtutis nō mouētis lacer eos pectoris: anhelit? ē debilis: nares sunt graciles z coartate ad itra. Si ex opilōne: trahit anhelitū difficulter z inflamatur pectus z desiderat magis attrahere q̄ expellere. Si ex ventositate est cūz distēsiōne z minor grauitate. Si a corde: adest tremor. Si a sanie zc. scilicet ex spu/ to ipsius z sic de alijs suo modo.

Pronosticatio. Asma in senibus z in oi etate cum diffi/ cultate curat. Et si antiquat curā nō recipit. Si in asma te anhelitus sit puus tardus: signat mortē. In asmate anhelitus z pulsus tremuli signant malū valde. v3 q̄ ve ne pulmonis sunt replete. Itē sincopis in asmate maluz. Itē in oi tali si cogat eger sur gere vt anhelet est mortale. Asma si venit p̄ dislocationē aut desiccationē spōdiliū. vir aut nūq; curat. Et si p̄pter catarruz z caput sit debi/ le nūq; curat. Et nota q̄ asma z omnis malitia anhelit? sunt egritudines cronice z mouentur paroxysmaliter: er go caueat sibi medicus a promissionibus.

Cura. Si asma sit ex mā grossa cōtenta in pulmone qd̄ est fm plurimū: cura ē difficilis. Et iō a p̄ncipio nō admittent nimis calida: q̄ ingrossat mā. Et iō corpus pus purget subtiliata prius mā. Nec dent aliquo mō narcotica: nec constrictiua: nisi mā esset reumatica. Et nota q̄ cura asmat̄is raucedinis vocis z tussis maxime cāte a mā statica multū pueniūt z iō dicent p̄ncipalr intētiōes curatiue: z in capitulo de tussi plura ponēt remedia iuz diuersitate cārum. Prima ergo intētiō stat in regimi/ ne sex rez nō nāliū. Aer ergo declinet ad siccitatē. Absti neat a cibo z potu quātū potest: z maxime in sero. Sint ergo cibaria boni chimi lubricātes ventrem vt aq̄ ordeī z cicerū cū amigdalīs amaris: deinde trāseat ad oua sor biliar: z ad carnes teneras: z pprie ad vulpinaz z eritiy z volatiliū. Pulmones z maxime vulpis quōcūq; sumāt cōferūt. Utēt oia v̄tōsa. Panis sit de spelta, bñ fermentet cū sale. Vinū sit antiquū clay albū aut scisolū. Dormi at pay: q̄ si sedēdo: nō de die: neq; sup replōnē: nec somn? sit pfund? Utēt replōnē z nauseā. Et si accidit: vomitu expellat. Sit q̄ veter lubric? Et iō añ cibū sumat de iure antiq̄ galli decocti cū medulla cartami: z cū ysopo ligri. vuis passis enucleatis cū semine vitice z fenugreci. Ad idē v3 si scindat granatū dulce z aspgat puluere çuchari cādī: z iuuoluat petia madefacta z modicū dimittat in cinere calido: deinde grana comedat. Exercitet gradati ex tardo motu ad velocē: z ex puo ad magnū p̄loca are/ nosa. Utēt accēna aie: z sic de alijs. Secda ē adeq̄tio mae vt cū carminātib? z maturātib? subtiliātib? z incidēti/ bus: non tñ sic vt excludat subtile a grosso vt p̄dixi. Ori mel q̄ sgllicitū cū aq̄ passulay: syrupus de ysopo: aut de passio cōferūt. aut cū isto vbi cā sit frida z hu. p̄. ysopi 3.ij. aristo. ro. myrrhe yreos se. vrticay añ. 3. i. ligri. 3. ij.

ficutū sicca? sebestē p̄mnoy passulay iuuibay fisticoz ana. 3. s. radicū enule. 3. i. s. bulliat in illis. iij. aqs donec remaneāt in duab? collature: addant. lib. ij. çuchari vel mell. z de illo bibat oi die. 3. ij. cū aq̄ deco. ysopi. Et post ex dies sumat. 3. i. s. pillulay cotiay. Ungat pect? z pars posterior cū oleo camomellino de spica aut anetino. Tyriaca aut aurea alexadrina p̄ferūt. Fiat electuaria z p̄se/ ctiōes sicut decet vt. R. assari succi marubij storacis ysopi succi castorei añ. 3. s. triū pipey sglle assate añ. 3. ij. p̄si/ ciāt cū oximelle sgllicito z dent. 3. ij. Si aut cā fuerit sicca: vtat humidis sicut boragine buglossa malua oleo sisamino vio. de medullis dulcibus cū butyro z breuiter regat vt in ethica. Si ex v̄tōsitate vngat cū oleo laurio muscelino costio zc. Tertia ē subtractio ei: sit flōmia si mā fuerit sanguinea vt accidit ex retētiōe mēstruoy vl emozroyday. Si flā: eūet cū cocijs vt dixi: aut cū pillulis de yera: aut d̄ agarico: aut cū istis. R. agarici. 3. vj. yreos p̄assij añ. 3. ij. turbith yerepigre añ. 3. viij. sglle sarcocol/ le añ. 3. iij. p̄ficiant cū conueniēti rob da. 3. i. Quarta est diuersio. Et sit cū fricationib? extremitatū v̄tōsis in spatulis aut crurib?. Quinta ē correctio accētiū. z sit cū facilitatib? screatū vt sglle assata cū melle assumpta. z pulmo vulpis sicca. Et cū mundificātib? pulmonē z pe ctus: vt est ysopus organū serapinū z mundicamina de sglle. Et nota q̄ puluis boliarmani cū vino limphato in nō febiēti: z cū vino multū limphati in febiēti a p̄pe tate: z nō a p̄plone: cū sit frigidus z stipticus mirabiliter confert ad asma difficile. z expertū est in vtroq; sexu ab aliquibus. Itē no. q̄ aristologia oi mō admistrata cō/ fert asmati z datur. 3. ij. cum aqua ysopi.

De tussi.

Capitulum. vj.

Tussis est motus vtutis nālis expulsiue pul monis coadiuuāte a motiua lacertoy susci/ tat? p̄ aiālē sensibilē z motiua eoy. Et ē mo tus prim nālis z prim volūtari? ad expellē dū nociua. Cā hui? extriseca est: vt pluis fumus: cibus acetosus: acur? aut salis: aut v̄tōsus: aut iportune assumpt? aut aer corrupt? zc. Si ab intra: aut est humor descēdēs a capite p̄ viā reumatismi: aut a stō: q̄ mali sumi ascēdūt ad cāna. aut q̄ p̄mūf spūalia. eod̄ mō sit ab epe z a splene: z sic de alijs. Si sit ex toto pecto re: aut b̄ est p̄p̄ aliquā malay p̄plonū simpliciū vel p̄posi tay cū mā: aut sine mā: sicut sanguis aut cola aut melia: lz raro fm Aui. Aut puenit ab apate pectoris vt in pleu resit: vel in peripleumonia. Aut a febre toti?. Et breuiter cause huius motus p̄nt esse oē qd̄ nocumentum inducit in cāna: aut in cānalibus pulmonis.

Signa cārum extrisecay patēt sui māifestatione aut: iūdi tio astātiū. Si a capite: ē reuma grauedo eius z spūtū cū screatu: z q̄ p̄cipit aliqd̄ descēdere ad cānaz. Si a stō epe aut alio mēbro iferiori: scilicet dolore locoy z grauedie eoy. Si a calitate adest calor pūctura iuuat a fridīs zc. Si a frigore est p̄ oppo. Si a siccitate: est cū puatōe spu ti z ariditate. Si ab hūiditate: est cū lenitate qd̄ā z molli ficatiōe. Si a sanguie: spūtū ē rubeū cū dulcedie oris zc. Si ex colera: qd̄ spuit ē citrinū cū siti z amaritudine oris zc. Si ex flate: est cum multo spūto z hūida acetositate. Si ex melācholia: est cū acetositate stiptica: z spūtū v̄git ad liuorē z grossitiē. Et no. q̄ si nō est spūtū: vel tussis est sicca: q̄ pay vel nihil egredit. Aut q̄ sit ab aliq̄ ma lay p̄plonū sine mā z maxie a sicca. Aut sit cū cōp̄ressiōe dyaphragmatis z spūalium. Ab intra vt a stō epe splene z matrice zc. Aut ex vt a cān p̄cussioe. Aut ex frigiditate aeris vel v̄tō p̄strigētib? grossities z viscositates mae nō hūitis exitū: vl nimia quātitas quā refugit nā: aut q̄ ace tosa subtilis: aut debilitas vtutis non potentis expelle/ re materiam possunt esse causa huius.

Pronosticatio. Tussis adueniens p^o ydropisiz mala. Itē si diu durat nō solū i senib^o z decrepitis: s; in alijs mala: z maxie si sit cū reumate: nā iducit ad pitim ethicā z ad rupturā vene in pectore. Itē ois tussis q̄ aufert sōnū mala. Itē si ē cū aggravatiōe z molestatiōe z multis conatibus eductōe z rubedie oclorū z cū modica expulsioe mala: frequēter. n. iducit rupturā: z h̄i febrib^o acutū mortēz p̄dicit. Et si ē p oppo^m vt cū modico conatu zc. salubris est: signans fortitudinē vtiq; z mūdificatiōez pectori. Itē si q̄s patit febrē z tussim: febris recesserit tussis nō signat recidiuā. Itē si q̄s patiat tussis hūidā z cesset subito remanēte grauitate i pectore p̄noscit febrē putridā futurā: aut vlcerationē pulmōis. Itē ois mā cōmota p tussis nō h̄ns exitū virtute debili mortē significat suffocatiuam.

Signa tussis ex re in pulmone q̄ necessario o; exire: z si illud sit sanies aduenit p^o pleuresim aut aliū apā. Si humor grossus viscosus p̄tigit p^o coriçā zc. Si ex catarro acuto adest tussis absq; sputo z auget p^o sōnū. Si ex hūiditate pulmōis ē mltitudo sputi z omotio vomit^o z p̄pe p^o sōnū. Si ex siccitate adest magna sitis cū auditu pulsu magno z rubedie faciei. Si ex vlcē pulmōis egredit sanquis aut sanies ēt aliqñ cortices zc. Si ex apate calō pulmonis adest febris cū p̄strictiōe anhelit^o frequētia pulsus: z cū rubedie maxilarū itēsa. Si ex apate frido est cōstrictiō anhelit^o s; alia signa sunt remissa vel nō adfunt.

Cura. In ista tussi catarrali. P̄ria itētio ē p̄hibere eā. Sc̄da ē maturare qd̄ fluit in pulmōez. aer q̄ p̄riat cause morbi. Lib^o sit facilis digōnis z p̄rius cāe morbi: nō negligat tñ indicatio p̄uentus p̄lonis etatis regiōis zc. Inanitiō puenit repl etis: z resumptio ianis. Sōn^o tēpatas vtiplm conuenit nisi in mā reumatica fra. Infridatis cōueniūt accētia aie calefaciētia: z in calefactis puenit timoz zc. Balneū in declinatiōe puenit. Si q̄ cā sit cola de scēdēs a capite: bibat oi mane. 3. i. v. l. j. syrui de papa. Et gargarizet aquā decoctiōis ro. balaustiarū sebestē iuiubay zc. teneat sub lingua has pillulas. R. amidi dragāti amigdalarū dul. boliar. añ. 3. ij. p̄ficiat cū mucillagine p̄siliij aut citoniorū. Si sit cuz apate calō: sumat duas vel tres hay pillularū cū vadit dormitū. R. tutie mirrhe opij croci añ. 3. s. succi liqri. 3. i. Si sit mala p̄p̄o sine mā sola repercussiuua seu alteratiua cōueniūt. Si causa sit frigida z humida sicut p̄tingit in flāmaticis z senibus: sumat oi die. 3. ij. syrui de yfopo cū aq̄ deco. vrticay sicuū sicarū zc. aut cū syrupo de p̄rassio cū oximelle s̄q̄lilitico. aut cuz syrupo de liqri. z sic de alijs. deinde purget cū pillulis d̄ agarico descriptiōe Mesue aut cū cocijs vt supra. vngaf pectus z gula cū oleo de spica mastice zc. Aut fiat vng^m ex mucillaginibus fenugreci z seminis lini. Lofectiones pueniētes diaginçi. diagalāga. diacardamomū. diapenedion. diaprassuz zc. Si ex siccitate cū febre sumat lib. 5. aq̄ oz. z post tres horas intret balneū aq̄ tepide decoctiōnis vio. malue bismalue. deide sumat vinū limphatū cū aq̄ deco. iuiubay vel liqri. Hora somni bibat aquā p̄siliij citōioy z cucurbite. Si sine febre sumat panē cū lacte caprino aut asinino potet cum illis. Maturantia eni sunt syrups vio. de papa. de iuiubeb zc. **C** Ab ex vngaf de mucillagine p̄siliij dragagā. gūmi arabici añ. 3. ij. medulle viruli olei vio. amig. dulciū añ. 3. s. cere. q. s. Lofectiōes ad idem sunt dragagātuz loch de papauere zc. Si ex caliditate pulmonis nutriatur cum pedibus arietum conditis cum lactucis portulacis zc. Si ex vlcere recenti sumat aquā ordei cum cancriis fluuialibus z syrupo de papauere zc. Flobotomes de media si particularia cōsenserint. Si nō: ventosef in crurib^o. Vel ponant v̄tose in aditorio añ cubitū. Si nō affeller bis in die fiat clistere lenitiuū. Si ex frigiditate aeris: sumat brodia calida cum croco cinamomo zc. z si expedit purget sicut decet. Itēz

sumere ter i die de puluere calamētī p̄fert. Si aut tussis sit puer lactās coquat lac capray recenter mulsum z ponat prim de aq̄ pueniēti z forbeaf. vel nutritrix cōdat vnas passas z sic^o z amigdalas dulces: deide pōat i ore pueri. **E**xpertū ad tussim q̄stūcūq; antiquū ex folijs cucurbitē fiat puluis z bulliat cū vio puo albo z modico mellia z sumat cū vadit dormitū. **S**ed q; scabiosa confert in hac passioe z pay de ea dī auctoritatib^o. iō nō. hos v̄sus. Urbanus per se nescit virtutes scabiose. Nā purgat caput quod comprimit egra senectus. Purgat pulmonem lateris quoq; regionem. Rumpit apostemata lenit virtute brochata: Emplastrata foris necat antracem tribus horis. Intus ponatur z sic vinis euacuatur.

De sputo sanguinis.

Capitulum. vij.

Spute sputi sanguinis extrinsece sunt sanguisuge cū adherēt palato vel gutturi z exit sāguis. Aut nimia comestio ciborū acutorū salsoy aut acerosoy. Aut ex cā zc. aut clamore rixa ira z odio. Aut ex vomitu nimio z tussi sorti. Et res coadiuuates si calitas nimia: curstus: labor: coitus: vigilie: zc. **E** Lāe intrinsece sunt p̄les fm q; a p̄sibus mēbris itrisecis puenire pōt. Aut a gingiuis z d̄ hoc determiatū ē. Aut ē a palato. z tūc cū modica rascatiōe. Aut a gutture. z tūc ē fortior. Et si cāna ē fortissima cū modica tussi. Et si a stō: aut alijs mēbris iferiorib^o vt epe splene z m̄rice: scit ex dolore loci. z de h̄ dicef infra. Si ex pulmone tūc venit cū magna tussi z ē sine dolore aut cū modico: silr sanguis est clarus z spūosus. Si a pectore venit cū magna tussi z cū dolore z sanguis ē niger grossus: nō sic spūosus. z p̄t dici empima: z tunc vna est subruffa spissa in suba liuens supius cū spūa diuisa granis z ē satis spūosa. Si ex corrosiōe: catarr^o acur^o p̄cessit z qd̄ exit ē virulēt^o z saniosus. Si ex apatib^o: scit p̄papa z signis q̄ dicef. Si ex ap̄tione vene: in p̄n^o est puus: z post mult^o: z mutat color fm multitudinē z paucitatem sui z diueritatez exit^o. Si ex retētiōe mēstruorum aut emozroyday scitur ex ipsi; met. Accidit ēt aliqñ in muti latis: aut pp̄ extensionē que fit ex v̄tositatē zc. Si ex capite: scitur ex dolore: z q; p̄stueit exire per nares z modo vadit ad palatū. Si ex causis extrinsecis scit ab egro vel ab astantibus. Diligēter itaq; inuestiget medicus: z non p̄deat interrogare: vt si potauerit sanguisugā inspiciet si adheret palato vel gutturi: z si nō scitur per p̄uuationem aliarum extrinsecarum causarum.

Pronosticatio. In pleuresi z p̄pleumonia si sputū appetat subrubeū bonū. Itē oē sputū sanguis ex corrosiōe vir aut nūq; curaf. Itē oē sputū cū tussi diu durās ducit ad pitim. Itē oē sputū ex t̄pib^o fistulaf pueniēs frequē reite raf. Sputū sāguis subito veniēs si vadit ad cor subito i terficet. z si restrigaf subito suffocat. z si nō: iterficet pp̄ sui emanatiōe nimia sanguis cū vomitu in se. mortalis est.

Cura sanguinis sputi cū vomitu p̄ficiē cū trib^o. Primo cū rectificatiōe mēbi a quo est passio. Sc̄do cū diuisione. Ut cū subtractione sanguis ex vena deserniente illi membro. Et cū applicatiōe v̄tosef sup illo. Et si sit exuberātia sanguinis i toto: flobotomes nūc basilica dextra: nūc sinistra: z qñq; lex saphenis. Et si sanguis peccat solūmō in q̄to flōmia sit larga: si nō in q̄li stricta. 5° cū solidatiuis z cū p̄glutinatiuis dicēdis. **C** Ubi v̄o egrediat cū tussi a pectore vel pulmone cura est difficilis. eo qd̄ solutio p̄t̄i nui pulmōis raro p̄solidaf pp̄ qñq; cās q̄s omitto i p̄t̄i. Et tūc cura v̄lis p̄ficiē cū adeq̄tiōe sāguis: cū diuisione: cuz mūdificatiōe: z accētiū corectiōe. **C** Ubi si sanguis peccat in q̄to: dimittat cib^o z por^o: dimittendo vinū dulcia pulmeta z v̄l oia multiplicātia sāguinē. Quies z somn^o v̄itēf. Silr z labor z clamor z pōdera z frequēs balneatio

aque dulcis. Utraq; saucis rifo caseo receti z sic d' alijs fru
 ctib' sic stipticis. Et exolerib' se portulaca lactuca cucurbi
 ta endiua zc. Ex carnis' se pdices aues miute, labores
 decocti cu stipticis. Et ex piscib' sunt petrosi cacri fluuia/
 les in aq' oz. decocti pueniut. Si ar sanguis peccet i qlita
 te extinguat cu ingrossantib' sic sunt cibi z pot' fridi sti
 ptici vt portulaca cucurbita cu granatis, pulli et z aues
 parue adequat humiores z pprie cu succis stipticis. Epi
 rhimes et cor z epar cum fridis stipticis: qz hec feruozes
 sanguis z acuitate sedat. Diversio aut fit flomia z vento
 sis vt supra patuit. **C** Modificatio. Si cola fit ca fit cuz
 aq' fructuu z cum reubarbaro euante colam z stringere
 sanguine. z pprie cu succo lingue arietis z mucilage se.
 portulace. Accntia et corrigif abstinedo ab agitandibus
 sanguine: vt sunt cibi z medicine acute, magn' labor, ri
 xa vociferatio castus z h'z. **C** Sed particularius descen/
 dendo. Si fiat fluxus sanguinis ex reumate. Primo cure
 tur reuma sicut dictuz est supra. Utatur tyriaca cu opio.
 emplet caput cu stercoze colubino z ruta agresti zc. Si
 ex retentione mēstruoz z emorroy daru apianf. z ita de
 alijs vbi est plenitudo. Si ex sanguifugis: oia amara iter
 facit reptilia aut aloes absynthiu z sic de alijs vt supra
 patuit. Si ex resudatione apatu vt in pleuresi ppleumo
 nia zc. nullo modo dent stiptica: s; fiat vt dicef. Si ex corro
 sione. vel dispone fistulosa: talis cura est quasi disperata.
 euacuet tū humor corrodēs cu agarico vel cu alio. flō/
 mes si expedit. Utraq; iuibis portulaca zc. flos rubi pul/
 uerizat' cu duob' colearib' alicui' couenientis vt succi
 plātagis zc. est vltimū remediū. Stiptica et z solidati/
 ua pueniut sic karabe lutū sigillatuz cornu cerui adustū.
 san. dra. gummi assij. cortices z flores granatoz. z sic de
 alijs. **Medicine** pposite sūt suchay. ro. syru. de ro. ficcis
 z iuibis syru' mirtin' trocisci de karabe de terra sigil
 la. zc. Et si ex plone. Sa. ponit cura qnto de ingenio sa/
 miratis flōmez de saphena si alia pueniut. Fricēf extrema
 z ligent' dolorose. deinde pone acetū z aquā frigidam si
 tussis non sit valde magna. Deinde consolidēf vena cuz
 stipticis: iō emplet pectus cu piris cotanis zc. Unguētū
 tū singulare restringēs sanguine non augens tussim. R.
 olei. ro. mirtiloz amigdalorum dulcium añ. 3. i. succi ci/
 tonioz cere q̄tum sufficit. Ad idē. R. acacie ypoqstidos
 sang. dra. añ. 3. i. olei ro. mirti masticc añ. 3. 5. albuminis
 vnius ovi cū cera q̄tum sufficit. Secretū ad idē z et ad
 fluxū ventris. R. karabe mar. adusti abluti corali adusti
 acacie ablute gūmi arabici. spochj rosay rubeay oiz añ.
 3. i. opij. 3. ij. macis. 3. 5. terantur z cum mucillagine gra
 natoz z citonioz fiant trocisci vnius. 3. z def vnus cum
 aqua frigida apud somnum. **C** Aliud ad idē si fit febris
 R. suchari ro. li. i. karabe corali margaritay san. dra. añ.
 3. iij. opij macis croci papaueris albi añ. 3. 5. terant' z fiat
 electuariuz. Si absq; febre. R. suchari. ro. veteris. 3. iij.
 trociscoz. de karabe numero. xij. embrocef rect' cū san/
 daris z aq' ro. In cibis vtraq; de terra sigillata. bibat sepe
 syrupum de papauere cum aqua deco. citonioz vel ka/
 rabe vel mirtilozum multum dormiat parum comedat.
C Resoluentia sanguine in cōcauitate pectoris vena cō
 solidata sūt. R. tyriace antique. 3. i. 5. cū. 3. iij. aque deco.
 liquiri. z capillie. aut aqua scabiose. **C** Medicamē vl/
 timū in fluxu oi sanguinis. R. papaueris albi iusquiami
 añ. 3. 5. terre sigillate. 3. ij. seminis canabis croci opij añ.
 3. i. castorei spice gedoarie doronici añ. 3. ij. cāphoze gra.
 lij. cōfice cum melle ro. collato quantum sufficit: dosis ē
 a. 3. 5. vsq; ad vnā cum aq' plātaginis. 3. ij. z vini subtilis
 3. 5. z sic de alijs. **C** Si vero pueniat a stomacho vl alio
 modo slobotomef de vena saluatella manus dextre z si
 nistre que est inter annularem z auricularem. Inde reci/
 piat de trociscis istis omni die. 3. ij. cū vino rubeo stipti.

co. R. mumie masticc boliarme. sang. dra. gūmi arabici
 añ. 3. 5. balustiarum thuris añ. 3. ij. confice cū succo plā
 tagis detur in auroza z ante cenam. Et ex his cū pice na
 uali z cera potest fieri cerotuz sup stomacho. deide come
 dat lac vaccinum sine butyro: farinam tritici amidū zc.
 Si aitez vena rumpatur in pectore: limacie omni modo
 conueniunt z aqua eius si distemperetur panis z cū illa
 temperet vinū z in ea coquat cibaria. Ad idēz. R. filigi
 nem furni puluerica subtiliter cum succo plantaginis vl
 tra spissitudinem lactis z deglutiat paulatine. Ad idē vz
 litiū bibitū cū aqua plantaginis. Ad idem succus plāta
 ginis cū aq' rosarum extinctionis lapidis ematris.

C De pleuresi.

Capitulum. viij.

Leuresis vera est apostema dolens i pāni
 culis costay cum punctura tingerēf dolore zc. z fit
 vt plurimū ex colera. fit et aliqñ ex sangui
 ne adusto vel nō adusto. z aliqñ ex flate sal
 so. Nō vera est duplex quedā causata ex vē
 tositae inferente dolore in lateribus: z ista facilt' curaf:
 alia aut fit ex apostemate existente in lacertis pectoris. z
 in istis duab' cōiter nō ē pulsus serinus: s; r' alia accidē
 tia non sunt sic sceua sicut in vera. **C** Signa tñ vere cōia
 sunt. difficultas anhelitus. tussis qz pulmo patif ex col/
 ligantia febris continua ex ppinquitate cordis. dolor la
 teris pungitiuus: pulsus serinus z apostema est i mēbro
 neruoso duro. **C** Si a sanguine cū predictis: erit rubedo
 faciei z totius replevenay: est pulsus cū antecessione ge
 nerantium sanguine. vna erit ruffavel rubea spissa. spu
 tum valde rubeū cū apparet. dolor cū grauitate quadaz
 non cum magna punctura. Si ex colera cū signis cōib'
 adest vna subtilis rubea z saq' clara. dolor z fe. acutior
 pulsus durior z minor q̄ in illa q' ex sanguie. Si ex flate.
 fe. est lenta: dolor est cuz grauitate lateris sine punctura.
 sputū tendit ad albedinē. vna est palida cum spissitudi
 ne. pulsus est paruus z mollis quodammo.

*Signa de pleu
re sis*

C Pronosticatio. Pleuresis sinistri lateris ē periculiosior
 pp calorem cordis citius terminaf. Itēz vna rubea ma
 nifeste liuens superius cū spuma semiuncta grauis cuz
 p̄teto nigro athomoso pendēte in medio vase verā pleu
 resim significat. Si vō vna sit ruffa aut subruffa aut sub
 rubea cū spuma granulosa: pleuresim nō verā significat.

C Pro cura nota pleuresim quinq; modis posse termina
 ri. Primo p resolonē insensibilem aut per calefactorium
 qñ mā esset pauca z subtilis. Scdo per euacuationē sen
 sibilem vt per sputū. z h' fit cōiter. Tertio p conuersionē
 eius in sanie: qñ mā esset grossa. z talis est periculosa: qz
 vt plurimū sūt ptifici. vt hyp. 5. afozif. Quicūq; emperi/
 ci zc. Quarto p conuersionem eius in duriciem: qd raro
 cōtingit. vt qñ medicine resoluerēt subtile z relinquerēt
 grossum. Quinto per deriuationem cause ad alias pres
 vt ad cerebrū z fit frenesis aliquādo ad neruos z fit spas
 mus. **C** Item nota q' pleuresis salubris hz quatuoz tem
 pora. Principium qñ nihil spuif. Augmētum qñ incipit
 expuere sputū subrubeū. Status qñ expuit facilt' z co
 piose. Declinationē quando accidentia remittuntur.

*tempora pleu
resis*

C Intētionēs ergo grauatue sunt repercussio materiei. in
 uestigando nunquid a materia vel ventositate. Diversio
 mae. Subtractio eius subtractione cōi. Eductio proprie
 post digestionē mae. Correctio accidentium. Et regimen
 vite. **C** Prima pficif cuz coadunan tib' z confortantib'
 mēbus cū emplo de lētibus lotis in aqua z coctis i ace
 to: aut sauc cū aceto: aut cū farina fabay cū aceto coctay
 aut cū spōgia infusa in aceto decoctionis ro. balustiarū
 zc. Hoc tñ non fiat nisi in pncipio pncipiante. z vbi mā
 fuerit pauca. **C** Scda perficif cū euaporātibus: nūc sic/
 cis: nūc humidis: sicut dispositio requirit. Ut primo fricā
 do leuiter cū manu. deinde spongiā amplā infusam in aq'

Dilci. 7 qffq decoctionis camomille aut aneti. Pone in panu siccu inter spogia 7 curiz. Aut vaporez cu vesica se implena aq cala decoctiois fursuris 7 camomille aut aneti aut herbe nitri 7 sic de alijs. Ex ficcis aut vaporatoz factis est sacculus factus ex fursure 7 sale aut milio 7 sale: aut panico 7 sale calefactis. Euaporatoz aut mediū iter hec duo est vas eneum aut terreū aq cala plenu. Incipit sp a leuiozib? 7 caue ne vapor ascēdat ad caput 7 iduret dissolutionē 7 pstrictionē anhelit?. Ubi aut dolor ascēderet vsq ad fureculā 7 vsq ad ypocūdria extendat. tunc euaporatio nō puenit eo q dilatata 7 mltiplicata. Et tūc p sciēdo scdam itētionē: si mā fuerit dilatata ascēdēs vsq ad fureculā 7 nodū ex toto ipresserit: flōmes basilica lateri oppositi vsq ad alterationē sanguinis coloris pstate vtu te 7 etate. Ubi aut esset repletio plurima flōmes saphena pns opposite. Deide vētosef in crurib? fricādo extre ma: 7 faciēdo clystera lenia. Si vō mā declinet ad ypocūdria: fiat p clistere. deinde flōmes basilica opposite p tis. deinde ponant vētose sup loco doloris nūc cū incisio ne. nūc sine sicut necessitas erigit: sedaf. n. ex hoc dolor. 7 aliqñ ad ptes cutis trahat mā. purget tñ prius corpus. Tertia pfcit cū solutiuis fm exigētā necessitatis. Et ideo si abundat sanguis. p facto clisteri lenitio flōmerur vt supra. 7 hoc si mā sit in fluxu. Si fluxa de eadē pre flo botomef. Si aut alia materia a sanguine fuerit in cā: flōmia 7 solutio ventris sunt necessarie. Unde si colera peccet infrigidet 7 humectetur cū aliquibus que ēt abstergant vt aqua citruli mellonis indi cucurbite zc. aut syrupus vio. cum aqua iuiubarum 7 ordei. Si autem mā sit sanguis. ifridatio sit mior 7 absterfio maior: sic secaniabin duplato melle aut ydromelle cū aqua oz. 7 capilliu. zc. Si sanguis flegmaticus fuerit in causa: infrigidatio sit minor 7 absterfio maior sicut ē secaniabin 7 decoctio yfopi 7 radicū lilij 7 ydromel silr. 3. i. 5. syrupi de yfopo cū aq pueniētib? vel talis. 3. yfopi capilliu. recentis añ. M. ij. liq. rase passulaz enucleataz añ. 3. i. ordei mundi. 3. ij. quatuor seminū cōium frigidoz seminis brusci asparagi lini fenugreci añ. 3. i. aceti. 3. 5. ponit ad incidēdū mellis 7 zuchari añ. quātū sufficit cum aqua pueniēti fiat surupus sicut decet. Si vero sanguis melancholicus sit in cā. lz raro ptingat: detur syrupus mellinus: 7 ydromel cum decoc. aneti lupuli 7 buglose yreos 7 similium. Circa eūonem solutiua. tūc si febris inualuerit valde cū estuatione. Et tunc in pspatiōe ventris pte aqua ordei vio: punoz cum cassia vel māna. Aut fiat soluz clistere lenitiuum. Et breuiter ois mā euacuanda euactef cū solutiuo mixto cū lenitiuis. vt si fuerit flegma misceat agaric? cū violis tereniabin aqua mellis ordei zc. Et sic de alijs vt pz supra in caplo de asmate. Quinta pfcit cū facilitatibus sputu 7 velocitantibus. Inchoādo ab humectantib? 7 lenificantibus pcedendo ad tpate absterfua vt. 3. iuiubarz sebesten añ. xij. capilliu. pussulaz añ. 3. i. liq. ordei imundi añ. 3. 5. seminū cōium vio. añ. 3. 5. decoquantur 7 in decoctione dissoluant. 3. iij. zuchari deide ascēdas ad decoctionē yfopi. Ab extra aq decoctio. maliaz fenugre. 7 similiū facilitat sputum. deinde procedas ad forti? vt ad emplz vel cerotū ex radice altee melliloti vio. siccaz añ. M. 5. farine seminis lini fenugreci añ. 3. 5. farine ordei. 3. ij. olei amigdalorum dulcium camomille violaz añ. 3. i. fiat emplm. pē addi radix lilij herba nigra 7 sic de alijs. 7 erit fortius addendo 7 pinguedinis galline yfopi humide zc. Medicina aut sedantes acciden tiavt ē pmixtio rōnis qñ pleuresis fieret i dyaphragmate. vigiliē q significant ascensum vaporū inducentium in futurū alienationē zc. 7 tūc decoctio seminis papaueris cū passulis aut eius syrup? cōfert. Si aut adfit fisis: tūc aq mellonis indi cū mucillagine psilij 7 cū aliq ex abster

de flobotia

gentib? vt lenificet sputu pferit. 7 opz q ista. dentur acta calida. Sed si fuerint a caliditate spūaliū. aer aliquater humidus cū vnctione pectoris ex oleo vio. cōfert. Si ex ebullitiōe colere syrupus violaceus cū aqua ordei pluri ma curat. Si sit fluxus sanguinis a narib? post crism nō restringat nisi supfluet: 7 tunc conferat dicta in caplo supra. Si atū sit i pncipio ex multitudine mae regulare a natura qd scit ex facilitate anhelit? derelictē sentiat febris est bonū. 7 si oppositū nō. imo contingit mori in quarto die. 7 sic de alijs accidentib? suo mō curent. Septima est regimen. sit ergo aer temperatus declinans ad caliditātē. Uter bozēā 7 austrū fumū 7 vaporē. Nutriat ac cidētib? alleniatis copiosius: vt cū aqua zuchari 7 ordei 7 aqua mellis. 7 sic pcedēdo versus statū def aliqd melius vt granata dulcia aqua ciceris cū melle. aqua caulū cū lacte amigdalaz 7 melle. deinde cū yfopo 7 sic vltra 7 pcpue in flegmatica. In declinatione vero def vinum albū dulce 7 subtile cum aqua plurima. In melancholica vero cibef sorbitionib? factis ex salua tritico 7 melle: 7 sic de alijs: Si aut infirmus eēt debilis: comedat carnes pulloz elixas cū cucurbitis ordeo endiuia. 7 sic de alijs. Si a flegmate dulci: purget cum medicamie de turbitb dissoluto cū aqua decoctiois viol. 7 yfopi. 7 scdo die. flobotomef de eadē pre. Ungat locus oleis de aneto camo millino. Euaporef floze camomille melliloti fursure milio. zc. Urať oi mae isto syrupo. 3. yfopi liq. melliloti iuiubarz añ. 3. i. seminis endiuie lactuce añ. 3. 5. mellis lib. i. def. 3. i. cū aq decoctionis yfopi vel def oximel vel ydromel 7 sic de alijs cū aq pueniētibus. Si aut post rupturā vel in fine aliqz istoz non bñ mundificet euz dietis in asmate 7 tussi fm q decet qz atr induceret pñim. Et ex mundificationibus q est aq mellis zuchari ordei 7 cicer. Et fortius ē secaniabin aut decoctio yfopi. deide loch b squilla. Ab extra fiat emplastratio ex camomilla faria fenugreci ordei aggregatis cū ceroto scō ex yfopo hūida oleis de lilio de yreos: 7 sic de alijs. deinde consolidet. 7 tūc lac capinū aut asininū pferūt. Et p medicinis recur re supra in caplo de spuro sanguinis 7 infra in caplo d pñ si. Sorbitiones sint ex farina ordei risi farina fabaz cicer cū amido. Si aut nō rūpat: puocet tussis pua. Et fortius eo est vomit? pferēs ante eruptionē. Insuper dormiat super latus egrū 7 ipetuose voluat se super sanū. Aut moueat in cunabulo. Sorbitiones ēt sermētate ex farina cū melle aut trita. Cōferūt silr sic? sicce 7 pinee 7 amigdale amare 7 sic de alijs. 7 in hoc syrupus de passio ē efficac. Et super oia nō pmittat venter exiccari: qz in oibus istis casibus est malum: clistere igitur lenitiuū sepe fiat.

De peripleumonia. Capitulū. ix.

Peripleumonia est aq pulmonis: aut vela/minis eius: 7 vtplm causatur a flāte: qz pulmo est rarus. 7 cholera cuz sit subtilis non pōt bñ remanere 7 melancholiam intrare. Et cause huius sunt note. Aliquando fit peripleumonia ex pleuresi 7 semper est maluz. Aliquando fit ex catarro descendente a capite ad pulmonem.

Signa. Qñ a mā calida sunt febris p̄tinua 7 fortissima p̄strictio pectoris cū suffocatiōe rubedo maria: 7 dolor in pte anteriori pectoris. tussis valida sputu spumozus i pectore. 7 itra pectus sentit grauitas. Urina rubea aliqñ spissa aliqñ clara. Pulsus vndosus. Asperitas lingue cū nigredine. Inflatio oculoꝝ. Dolor in medio spatularuz. Lurnitas vnguū. 7 cū iacet sup vētrē sit eius suffocatio vel grauitas maior qz qñ iacet sup aliqd latus. Si a mā frigida: sūt p̄strictio anhelit? cū ozegmōe. 7 sonitu i pectore. cū viscositate sputi. 7 febre lenta. Urina qñ citrina. Pulsus rarus 7 mollis. Grauitas magna i pectoz qñ absq aliquo sensibili dolore. in lingua est mollities absq

nigredine. Signa mae cōposite erunt composita.

Pronosticatio. Quā pipleumonia gñat ex pleuresi: aut i terfici infra septē dies: aut trāsit ad pñsim. Itē si mā pe ripleumonia terminet ad vias māles euadet.

Pro cura. hui? apa terminari pōt qntupl? vt supra de pleuresi. Terminatio tamen ad sanie est periculosa. qz cū rumpitur fiunt ptifici. sed vplurimum terminatur p spu tum. Ubi ergo mā sit calida slobotomes de vena cōi vsqz ad lipotomiā: vel reiteret sequēti die qz plus v3 multipli catio slobotomie in numero qz in quantitate. eo q virt? minus ledit. vt Aui. q̄rta primi cap. de slobotomia. z pri ma quarti cap. de cura putriday in gñali. Listeriget cli/ steri mollitio oī die: nisi p se assellauerit. Ubi esset debi/ lis siant suppositoria añ prandiu3 vel cenā. In aqs cibis syrupis vnctionib? zc. fiat vt dictū est de pleuresi calida. nisi q applicem? medicamina super pre?patiēte z pñt eē fortiora. **I**n mā frigida purgef cū. 3. i. cocia3 aut cum medicamine de turbitū dissoluto cū aqua mellis aut cū aqua deco. liquiri. z ysoppi. Deinde p duos vl tres dies slobotomes de vena cōi. Vel ventosetur cum scarificatio ne in posterioribus. In alijs fiat vt supra de pleuresi frigi da. **I**n mā composita cōponantur medicine z alie res. Et scias quod rupto isto ape si non purgetur vsqz ad di/ es quadraginta transeunt in pñsim z vsqz ad illum ter/ minum vocantur empici zc.

De ptifi.

Capitulum. x.

Litis est vlcus pulmonis cū pceptione hu miditatis toti? corpis a calore accēntali. Ad qd sequunt q̄tuor accēntia. Primū est febris ethica. qz pulmo vlceratū nō debite euētat cor. q̄re calefiūt oīa mēbra: z pñr demacrā/ tur. Scdm est tussis magna z difficultas anhelitus. Ter tiū ē rubedo genay rōne ascensu3 multoz vaporū. Quar tum est sputum sanguis fetens si ponat supra carbones. Et communiter sequitur peripleumonia3 aut pleuresim aut catarrum distillātē a capite ad pulmonem aut antiq̄ tam tussim. **E**t vltra dicta signa sumūtur aliqua ex ha bitudine: vt qz collū sit longū: cū eminētia epiglotti: z ele natione spatularum: z strictura pectoris cū vētositate cō naturali z debilitate cerebri zc. hoc enī significat futurā pñsim. Sed que presentem significant sunt signa pncipio dicta: vna cum debilitate appetit? z cū pulsu3 subtili stri cto: cū priuatione humiditatis nālis. Pulsus est paruus ex lesiōe organi: est subtilis ex debilitate virtutis. China est citrina in colore: pinguis: z oleagina in substantia cū spuma diuisa: graui: z fm aliquos vrina est subtilis pro/ pter consūptionem non multum: tincta propter debilita tem expulsiue z priuationem digestionis.

Pronosticatio. Si in vlcere pulmonis sit defectus ex/ pulsionis saniei ex debilitate virtutis: similt? inflatio pe/ dum: z fetor eius qd emittitur: z sputum illud descendat ad fundum aque: z capilli incipiant cadere: in breui mo/ rief. Itē si est in vno latere: tantuz sentitur aggrauatio cum iacet super alio latere. Si aut sentit accidentia in to to corpore: tunc vlcus continet in ambobus lateribus.

Et nota qz si illud quod expulitur sit sanies: tunc si po/ natur super carbones fetet: z si in aqua descendit: z si est sputum staticum nō. Itē si senes interdū cadāt in pñsi: occultari potest eis z diu manere cum illa.

Cura. Intentiones vniuersales z particulares lz ponā tur plures: attamen tota intentio stat in mundificādo vl cus: z in incarnādo: z cōsolidādo proposse: z p̄hibitione catarrī: z expulsione maei a pulmone. Et hec cura va: qz blandiens fit cū glutinatis z exiccatis foriter quan do nō est curabilis. **E**t qz oīa ista melius reperiunt in lacte qz alia re. nā in ipso est substantia serosa: que ē mū/ dificatiua z absterfua: deinde est butyrofa calida z hu/

mida incarnans: deinde casealis frigida z sicca p̄solidās detur ergo oī die ieiunio stomacho lac asine calidum qd est melius alijs: vel lac caprinū: in quo semper ponat ali quid suchari vel melius p̄hibentis coagulationē ei? in stomacho: z in eo ē pōt ifundi mica panis calidi. Scias tñ q in ptifico: aut ethico esset febris humoralis: lac non cōueniret maxime: qñ febris cresceret pp p̄uersionē lach3 ad humore corruptū: ideo potus valens ptificis loco la ctis mūdificans pectus z consolidans vlcus. **R**. radi cū yreos. 3. ij. ysopi capilliueneris recētis añ. M. i. ordei mūdati. 3. ij. q̄tuor seminū frigidoz seīs altee senugreci orobi cubebe sebestē. añ. 3. 5. liq̄ritie rase passularū enu/ cleatay añ. 3. i. mellis z suchari quantū sufficit fiat syru/ pus cū aq̄ pluuiali. **A**d idē. 3. capilliueneris. M. iij. pimpinelle triū consoliday ysopi recentis politrici z diā thos scarirole radicy3 yngule caballine añ. M. i. viol. 3. ij. floz nenufaris q̄tuor seminū frigidoz liq̄. rase añ. 3. i. cādi penidij medulle seminis bombicis seminis citonio/ rū boli armeni solatri lactuce portulace papaueris albi mirtiloz. añ. 3. 5. draganti gūmi arabici amidī folioz ro sarū rubeay spodij sanguis draconis añ. 3. ij. semis altee passulay añ. 3. ij. ordei mūdi lib. 5. suchari lib. iij. syrupi/ genf cum aq̄ pluuiali: z detur mane z sero. **P**urgatio euitet quantū est pole. Si tamē est necessaria fiat cū. 3. i. 5. pillulay de agarico. **E**lectuariū. 3. suchari ros. ve/ teris lib. i. karabe margaritarum nō p̄ozatarum añ. 3. ij. ossis d̄ corde cerui. 3. i. macis croci opij: misce sero z ma ne sumat. 3. ij. z post bibat de lacte mulieris asine vel ca/ pre. **A**d idē. 3. suchari ro. lib. 5. draganti albi z gūmi arabici añ. 3. ij. amidī. 3. 5. liq̄ritie. 3. ij. penidij. 3. ij. seīs melonū cucurbitay añ. 3. ij. nuclei pineay amigdalay mundatay seminis papaueris albi: succi liq̄ritie mirtiloz boli armeni añ. 3. ij. spodij sanguinis draconis sanda lis. vtriusqz seminis malue medule seminis bombicis se mis altee añ. 3. ij. carniū testudinū. nemoz. ij. Teren/ da teranf. fiat electuarium: pōt etiam ex his fieri aq̄. Et ad idē valet aq̄ cancroz z carnes cācroz melius.

Si enim cor superflue calefieret. 3. spodij. 3. ij. seminis mal ue portulace cucurbitae gūmi spice cortice dragati carda momi añ. 3. ij. cāphoze. 3. i. 5. confice cū succo papaueris: aut mucillagine psilij: z def cū syrupo ros. cū vadit doz/ mitū. **B**alneum fiat ex catulis nouiter natis z carni/ bus testudinū cuiusceratay z abiectis extremitatib?. Un gatur oī die pectus ex ynguentis facto ex oleo ro. viol. z nenufarino. z ita spina. z extremitates. Chitet omne salū z acetosum stipticum ponticum. Utatur succo ordei fari na frumenti: que cōglutināt sui viscositate. Lomedat ex/ tremitates porcorum. De piscibus anguillam. Et si debi/ lis: vtatur carnibus vitulinis edinis pullinis zc. cum de coctione cucurbitarum portulacarum. Vinum limpha tum cum decoctione predictarum. Et breuiter fiant que in ethico. **N**ota tamen qz omnes conueniant qz mel ē vehiculum in medicinis ptificorum z non nocet vlceri/ bus. Tamen in syrupis credo qz aliquando non conue/ niat quādo cū ptifi esset tussis z febris molesta: cuz sit ca lidum z siccum: vbi autem hec nō sint sine dubio conue/ nit. **D**e sucharo ro. dicit Aui. qz in diuersis corporib? z regionibus expertum est omni modo vt cū pane etiaz mirabilr conferre. Ubi tamen anhelitus cōstringeret rō ne rosarum: detur syrupus papaueris albi zc.

De minoratione lactis z alijs malis dispositionibus ip sius z mammillarum. Capitulum. ij.

Ause minorationis lactis sunt distractio san guinis ad aliā partem sicut est maior flux? mēstruoz. Aut ex desiccantibus sanguinē. Aut dieta subtilis zc. Aut ex mīritudie san guinis cuz eius mala qualitate quā natura

nō pōt regere: et fit ex abundātia flatis cholere et melle.
Signa sunt fluxus: aut abſtinentia: aut labor. Et hec patēt relatu egrī. Si ex aquoſitate ſignificat ex ocio: et qz vſa eſt olerib⁹ piſcib⁹ et fructib⁹. Si ex mltō ſanguine male p̄ſonato: ſciſ ex cacochimia totius corporis: et qz lac apparet rubeum. Si ex melācholia: ſciſ ex citrinitate lae cis ſubtilitate et acuitate eius. Et ſi ex ſtate: ſciſ qz lac eſt multū aquoſum et albū aliquaſ acetuſum. Si ex melācholia lac eſt multū groſſum et ſtipticū: et ſic de alijs.
Cura. Si ex fluxu reſtringatur. Si ex abſtinentia: reſu/ matur cibus bonis. Si ex labore: purificatur mala quali/ tas: vtatur ocio. Si ex aquoſitate: detur cibus calidus et huc⁹. Si ex ſanguine malo: rectificat mala cōplo. Si aliſ humor purgetur. Et dentur multiplicancia bonum lac vt farina cicerum fabarum filami amigdalorum dulciuz et ſic de alijs. Et ſm diuerſitatē cauſe diuerſifica regimen. Si autēz ſit a mala complexionē ſine materia cibi oppo/ ſiti cū exiſtencia exuberationis chimi curant.
Cauſe autē multi lactis ſūt. Aut qz mulier cōcepit aut pe/ pit. Aut qz mēſtrua ſunt retēta. Et cū lac exuberat in mā/ nilla inducit dolores tumores duritiē et gelationē et caſ/ cationē. Et ſi eſt coagulatio et tumor eſt equaliter in tota/ mammilla. Si eſt apoſtēma eſt in altera tantum.
Cura. Primo reſcutiat et reſoluat cum aq̄ calida et ace/ to: et ſic de alijs embrocis. Minorat autē lac cū exiccanti/ bus vt ſūt ſabe lētes acetū ſuligo furni: et ſic de alijs. Aut cū fortiter inſrigidatiuis vt cum mucillagine pſilij papa/ ueris. Aut cum fortiter reſolutiuis ſicut eſt gummi rute/ oximū garioſilatū ciminū pp̄le montanuz et ſic de alijs. Aut cū hūectatiuis fortiter vt ſolia coziādri recētia ſuc/ cus cucurbite: plātago maior et minor. Et q̄ a pp̄ietate/ p̄fert ē linire māmilla cū cācro marino cōtrito aut cācro/ ſtūiali aduſto. Et breuiter oia ſgmata minorant lac pre/ terq̄z de agno caſto qui exiccet ſperma et lac auget.
Calcſatio lactis ſit aliq̄n a calido multo: et tūc lac ē citri/ num. Aliq̄n a frigido: et tūc eſt album: et tūc reſoluatur/ cū calidis vt cū ſucco apij rute fenugreco ſileris abrota/ no. ex iſtis cū farina lupioy mirrha et croco ſiat emplm.
 Si ex calitate tūc ex farina ozdei ſucco caulium manrele/ coziādri ſucci porri añ. et cū aceto forti et oleo ro. ſiat em/ plaſtrū. Ad idē. R. coaguli agni vel edi. ʒ. i. ʒ. ʒ. diſſoluant/ p̄ horā i aceto forti: ſeruiti de milio vel de ſilagine vt de oz/ deo vel fabay. ʒ. iij. ſtoracis alicuius. ʒ. ʒ. olei ro. q. ſ. ſiat/ emplm. iuncta prius mammillarum cuſ oleo ro. actu ca/ lido. **Q**uod autem reſoluit in vtraq̄z cā calcſationem/ eſt ſi ex aceto albo et aqua calcſatis embrocet māmilla.
 Ex his que cōferunt ap̄ati poſt calcſationē. p̄mo ſi ſit de/ mā calida ſtobotomeſ de particlaribus p̄ſentiētib⁹. Un/ de ſi corpus eſt plenuſ ſtobotomeſ de pte oppoſita. Et ſi/ non de eadē. Deinde purget ſicut dictū eſt: poſt ſomente/ tur cum aqua calida aceto et oleo ro. **S**ecūdo emplaſtre/ tur cum farina fabarum ozdei camomilla et modico ſan/ dalorum: et cum aceto et vino albo ſiat emplaſtrum. Si/ materia ſit frigida eoſpore mundificatur ſomētetur cum/ aqua calida aceto et vino albo: deinde emplaſtretur cum/ ʒ. ij. rici et apij. ʒ. i. buliāt in vino albo et debili. **C**Ad idē/ valet ſpongia inſuſa in aqua et aceto aut mirrha cum pa/ ne aggregetur et cum aqua et aceto et marſita contrita/ cum oleo roſa. **E**t ex his que aperiunt oppilationem/ lactis eſt vt liniatur māmilla cum lumbicis terreſtri/ bus aut ex mirrha cum aqua calamenti et anifi ex farina/ ciceris et ſolij lauri aut cardamomi cum aqua virge pa/ ſtoris: et ex ſelle bouis cum oleo violato liniendo. **A**b in/ tra v3 ſorbizio prime elixationis aque caulium. **U**bi autē/ ſanguis caſcareſ: aſſiduetur inuentio cum oleo viol. aut/ ſiſamino ſi cā fuerit frida: deinde emplaſtretur cū empla/ ſtris dictis. **U**bi autē velles maturare. R. radicū apij liliy

añ. ʒ. i. farine fenugreco et ſeminis lini quantū ſufficit mir/ rhe. ʒ. ʒ. croci parū cū aqua decoctiois predictay radicū/ et melle ſiat emplm. **C**Ad idē maturās et rūpēs et ap̄iēs/ ſi eſt maturū ſiat emplz de ſolij rute et perfici recētib⁹/ cuſ ſelle bouis. **U**el rūpaſ cū calce viuā et ſapone molli.
Uel aperiat cū lanceola et cureſ emplaſtrādo vulnus cū/ albumine zucharino et vitello oui vſqz ad tres dies. **D**ein/ de mundifica cū emplaſtro facto de melle mirrha et ſari/ na ozdei vel ſiliginis et vnguento apoſtoloꝝ. **D**einde icar/ neſ cum puluere thuris minuti. **E**t vltimo p̄ſortet locus/ dieta ſit cū frigidis. **E**t bibat agreſtū: aut vinū de grana/ ris. **C**Si apoſtēma eſſet frigidū repleto vulnere cū alu/ mine vt ſupra mūdifica cū vnguento apoſtoloꝝ: vel cuſ/ terbentina melle et mirrha cū ſarinis dictis. **E**t ſi indiges/ fortiori cū vnguento viridi: deinde in carna et cōſolida vt/ prius dicta ſuo modo. **E**t caue ne fortiter exprimas pro/ pter dolorem. **C**Si autem ibi eſſent apoſtēmata vene/ noſa ſicut antrax carbūculus: curetur ſicut dicereſ in ca/ pitulis pp̄iſ. **I**n cancro tñ purget bis i mēſe cū euacū/ tib⁹ meliam aduſtam: deinde liniat iſto. R. olei ro. ʒ. i.
 ʒ. ʒ. gūmi arabici. ʒ. ij. opij iuſquiā añ. ʒ. ʒ. papaueris albi.
 ʒ. iij. oia diſſoluant in oleo et liniat leuiter: deinde abſtine/ at ab oibus melācolicis: et hec eſt cura blāditiua. **C**De/ cura curatiua nō impediāt: qz opz amputare totum mē/ brum et oēs ei⁹ radiceſ. **C**In nodis aut glādulis et ſcro/ ſillis cognitiſ ex duritiē et tactu ipſay cū globofitate lo/ ci ſepe nō dolentib⁹ niſi tangātur. R. dragāti gummi ara/ bici olei viol. cum vitellis ouoy ſiat emplm p̄miſſis tñ/ vſibus: aut emplaſtretur cū oyaquilon. **E**t ſi vis fortius/ operari liq̄ſiat cera et pix cū oleo ro. et adde modicū ſel/ lis et ſtercoris colūbini et ſectis vini antiqui: et ſiat emplz.
CSi autē ſit corroſio. R. nucum cypreſſi gallarum caſſie/ lignee añ. ʒ. ij. aloē cortigini thuris añ. ʒ. i. litar girij. ʒ. iij.
 pulueriſentur: in vino clāro ſubrubeo tribus diebus et/ et tribus noctibus ſtē: deinde bulliāt vſqz ad ſpiſſitudi/ nez mellis: et tunc vltus liniatur: v3 in omni vlcere et cor/ roſione p̄cipue mēbris molliibus. **C**Si autem māmilla/ ſit ſiſtulata quotidie: lauetur cū vino vbi bullierit mir/ rha poſt ſicca. deinde. R. ſarcoſcolle aloes añ. pulueriſen/ tur: et miſce cum melle: et tunc tenta inuoluaſ et in ſiſtulā/ inſtromittat. **C**Si autē māmille magnificēt nimis cito ſo/ mentent ſepe cū aqua et aceto: deinde emplaſtrent cū ce/ ruſa bollo armeno et terra ſigillata. **C**Ad idē v3 ſuppo/ nere pāntum madefactum in ſucco ricure et aceto. **A**ut ſo/ lia nucum madefacta in aceto. **E**t ſi fortius vis opari em/ plaſtra cum narcoticis. **C**Ad ragadias autem et omnia/ apoſtēmata v3 lenticula cocta in aqua marina. **E**t pio b/ recurre ad dicta ſupra de ſciſuris labiorum.

De tremore cordis et alijs egritudibus eius. Ca. xij.

Remor cordis eſt motus cordis tremulo/ sus preter naturam.

Cauſe extrinſece ſunt nimia frigiditas. **A**ut nimius calor ſubitus. **A**ut inaniſio ni/ mia. **A**ut accūtia anime cum ſunt exceſſiua. **A**ut venenum ſumptū: aut morſus venenosoꝝ animali/ um. **A**ut febres peſtilentiales. **A**ut vermes. **E**t oia breui/ ter que exceſſiue debilitant virtutem cordis ſi ab intra. **A**ut prouenit ex magnis paſſionibus membrorum habē/ tium vicinitatem et colligātiā cū corde: et ſic prouenire/ poteſt a cerebro pulmone ſtomacho epate matrice ſple/ ne et c. **A**ut prouenit propter ventofitatem. **A**ut propter/ nimii ſenſum. **A**ut pp̄ vapores ſanguinis corrupti pue/ niētis ad cor: et ex cholera ſanguine et ſlegmate et melia.
CSigna. **S**i ab extra ſciur inditio egrī. **S**i ab alijs/ mēbris: ſciur ex paſſionib⁹ illorum. **S**i ex vermib⁹ plus/ affligitur ante cibum. **E**t oppoſitum contingit ſi ex re/ pletionē. **S**i ex nimio ſenſu et raritate a q̄cūqz ſaſili cau/

sa sibi aduenit. Si ex vento cito aduenit et recedit. Si ex calore pulsus et anhelitus sunt frequētes veloces et inordinati. Si ex sanguine scitur per res nō naturales discurrendo et per naturales et cōtra naturā. Ubi ergo vrina fuerit rubea et spissa pulsus vndosus facies rubea et calidior i hypochondrijs cum siti: et fuerit adolescēs et ociosus et comederit cibaria multiplicantia sanguinē et sic de alijs coniectura quod tremor cordis est propter sanguinē. Et ita discurrat de colera. Si vrina sit citrina et tenuis pulsus velox et frequens cū sit nimia: sit iuuenis animosus qui la borauerit et comederit generantia colera et cetera. Si ex flegmate vrina est spissa remissa pulsus inordinatus est stupidus somnolentus et cetera. Si ex melancholia est timidus pulsus est durus paruus cum continua siccitate lingue et palati cum extenuatione totius corporis.

Pronosticatio. Omnis mala complexio cuius excedit debilitat virtutē: et virtus debilis inducit tremorem: et tremor sincopis et sincopis mortem. Si ergo tremor cordis diu durauerit mortem pronunciat. Si autem post tremorem adueniat vomitus et tremor durauerit significat spasmus et mortem. Si autem apostema accidit cordi aut est magnum aut calidum et sic interficit in eadem die. ad frigidum: et tunc interficit in secundo. Si paruum sicut pustule interficit in quarto die et emittit sanguinē per nares sicut encastrum. Similiter si vulnus supervenerit cordi aut est in parte dextra aut sinistra. Si dextra aut est magnus: et sic subito interficit. Si paruus in prima die. Et si in sinistra in eadem hora interficit.

Signa debilitatis cordis: que ut plurimum aduenit aut ex fumo elevato a materia frigida: aut ex infirmitate antecedente. scilicet vel presente cuius paucitate spiritus et laxitate membrorum sunt debilitas caliditatis in pulsu pectoris et omnibus membris pauca caliditas: timor: sollicitudo absque causa manifesta: tremor cordis absque caliditate: tarditas pulsus cum constrictione anhelitus.

Cura tremoris cordis est cum aromaticis. ita quod si causa est calida detur aromatica frigida ponēdo aliquid de aromatibus calidis ut melius penetrēt. Et ita si frigida est causa appropinqua aromatica calida cum modico aromaticorum frigidorum ut melius perservent. **Aromata autem frigida cordialia sunt viole: nenufar: ros: sandali omnes: caphora: acetum agrestis: succus acetosae: malorum granatorum: acetositas citri: limoni: citrugulorum: aqua ro. karabe: coziandri preparati: fructus aromatici sicut sunt citronia: pira: poma dulcia: sicut sunt mirabolani cōferentes tremori cordis et tristitie ex amore: sicut est spodiū conserēs melacolie et tremori cordis de preterito et de futuro. lac et est medicina bona tristibus: ptisana et zuchay: et sic de alijs. Cōposita sunt syrupus limonū et de ribes: rosace: violace: menufarinus triasandali: zuchay rosa. et cōfectioes que fiunt ex his et trosciscis: et sic de multis alijs similibus descriptis in antidotarijs auctorum et precipue Mesue quē sequor ut plurimum. **Aromatica calida sunt ambra: storax: calamita: muscus: gariofil. cortex citri: citrugulorum nuxmuscata: cinamomū: semē maiorane: basiliconis: vinū aromaticū et cetera. Cōposita sunt tyriaca: metridatū: letitia Salieni: dyambra: dyamargaritō: et sic de alijs ut supra. Et sunt que dā que valēt in vtraque causa: ut auz puz sine foliatū siue alio modo: argentū puz: margarite: coralus: rasura eboris: spodiū: os de corde cervi: iacicus: smaragdus: doxoni: cus: crocus: non tamen in magna quantitate: eo quod est venenū iterficiēs ridendo et precipue orēs: melissa buglosa: borago et cetera. Ex istis possunt fieri electuaria pulveres syrupi: confectiones: epithima et cetera. ubi ergo tremor sit ex sanguine slobotometur. Et utatur syrupus de boragine: buglosa: rosato: acetoso: et syrupo limonum: et sic de alijs sicut quod medico consideranti apparebit cuius aquis cō-****

uenientibus. Et aromatigentur cum sandalis et camphora: purgetur cum prunis manna florum boraginis et buglose sicut expedit. Odozet sandalos aquam rosarum acetositatem citri et cetera. **Et si sit cholera: digeratur cum syrupo boragis et buglose et violato nenufarino et cetera. Purgetur cum syrupo tamarindis cassias. et cetera. Et si ex state digeratur cum syrupo boragine et buglosa cum oximelle diuretico ubi fuerint cortices citri: nux muscata semen maiorane et basiliconis et cetera. fiat pomū de ambra ligno aloes musco et cetera. Purgetur cum yerapigra aut alio puenienti. Si ex melia digeratur cum syrupo de boragine buglosa fumoterre oximelle squilitico: ubi fuerit thimus et epithimus lignum aloes gariofil. cinamomum et cetera. Purgetur cum yeralogodion aut vera russi acruatis cum lapide armeno. Utatur elio de musco et cetera. **Et si ex vicositate fiāt fricatioes. Et bibat dyanthos cum musco aut dyanthos. Vitet omnia generantia vicositatem. Et si ex nimio sensu dentur aromatica frigida. Et vitet omnem laborem superfluum tam animale quam corporale. Deinde superaspergatur puluere spice thuris et karabe masticis gummi arabici hoc enim cōstipant sine infirmitate. Et si ex compassione cerebri vitio aliquid trium humorum: detur decoctio hec educens cholera et melancholia cum facilitate. Recipe sticados mellis se ylopi an. 3. 5. yreos. 3. i. coziandri preparati spice. an. 3. 5. cubebay. 3. i. bulliat in aqua cicerum et in colatura bulliat polipodij. 3. ij. et in ea dissoluatur agarici et mirabol. citrinorum kebulorum indorum et ravedeni an. 3. i. def in auro. **Et si ex rarefactioe pororum ut sudore dyaforetico balneo aut exercitio inungat isto. Recipe rosay immatura: tap. 3. ij. sandalorum balaustray an. 3. ij. gallay. 3. 5. cimay vel granorum mirri. 3. i. coquatur in aqua pluuiali vsque ad cōsumptionem tertie partis: et collature addat lib. 5. olei ros. deinde coquatur vsque ad consumptionem aque: deinde vngantur de isto spina pectus pulsus et hypochondria et da zuchary rosa. cum aqua frigida vel cum semine frigidorum. **Et si aut sit ex stomacho vel alio membro curetur illa prius confortando cor ne recipiat: et etiam illa membra ne transmittant. Et si ab aere pestilentiali purgetur corpus et alteretur aer. Et si ab alia febre vtaf patiens dyarodon abbatis cum sandalis aut isto puluere. R. corallozum alborum et rubeorum rasura eboris margaritarum an. 3. i. ossis de corde cervi. 3. i. puluerizetur abluantur facies et extrema cum aqua rosa. **Et si propter vermes quod scitur si detur patienti syrupus violat? dolor auget etiam vrina apparet multus grossa in qua plures resolutiones cinerose flauis coloris aut nigri separate apparent: curet ut infra dicitur ut ex vncione stomachi ex oleo persico: vel folijs eorum et cetera. Ad idem valet masticare rassanum domesticum et replere nares egrum et stas liberatur. **Et si a morfu animalis veniat post vomat: deinde da buryrum vel lac. Et si venenum sit frigidum da assam vel diamuscum. Et si contrariatur a forma da metridatum vel tyriacam et lutum sigillatum prohibens penetrationem ad cor: et expellens ad extra confortando ipsum: et tunc considerando curetur medicina propria: **Et pillule tamen contra omne venenum et morfum sunt. R. terre sigillate bolliarmeni an. 3. 5. cōfice cum succo citri. **Et si ex vapore sanguinis corrupti ut ex menstruis et emorroidibus: prouocetur si est possibile. Si non def 3. i. vel 5. philonij persici serapionis. Sit tamen vltimum quod opiatum. Et sic de alijs que propter communitatem inducunt in corde tremorem aut sincopim.****************

Et quia sincopis que est casus virtutis subito fact? aut ex communitate aut a cerebro vel ab alio membro vel a raritate pororum: aut fumo et cetera. de quorum iam supra dictum sit: aut est egritudo per se quod scitur ex debilitate cordis et puitate pulsus et anhelitus cum raritate et obliuioe trabē-

In cāna cum incēdio ante comestione: qđ sedat comestio aut minuit: z magnitudo splenis aliqñ cum vomitu ace/roso facie congelatione in dētibz z dolor stomachi z pēcipue ante comestione. Si aut adfit debilitas stomachi a caliditate imālis: scitur ex siti z fetida eructuatione cuz siccitate oris lingue z palati: iuuat a frigidis z nocet a calidis manifeste senties caliditate in stomacho. Et si cōiūgatur humiditas mālīs vel imālis: scitur ex debilitate appetitus multitudine saliuē nausē z molitie stomachi z ex leni cā incurrit febrez putridam. **C** Si cum caliditate adfit siccitas apparebit nausē cuz vomitu cholere. z eructuatio fumosa fetida post comestione cum corrupcione cibozum leuiū z bona digestionē grauium z grosarum carnū. Si hō adfit ex debilitate stomachi scit' ex eo qđ vehementer debilitatur post fortem medicinā: aut post fluxum ventris vel post plurimū vomitū z a multo cibo grauiat' vltra modum. Item vīna alba tenuis s̄z omnes suas regiones sine resolutionibus corrupcionem digestionis significat. Itē vīna alba tenuis liuida in superficie in sene defectum virtutis digestiue significat.

C Cura frigiditatis stomachi imaterialis est primo alterare illam malā cōplexionem. Specialis intērio est cū regimine conueniētū calidiorū: vt cuz spica cinamomo gariofi. mastice thure nucemuscata galāga zedoaria cardamomo zingiber. galiamuscata z mace. Cōposita sunt zingiber conditū dyaciminū dyagalanga zc. Ab extra inungatur stomachus omni die cū oleo de spica z mastice actu calidis. Bibat bonū vinū. Aut inungatur cū oleo anetino de lilio nardino. Et fortiora illis sunt cerotat' facellationes. Et emplastra fieri possunt ex diuersis simplicibus calidis. Parū z raro comedat. Abstineat a coitu qz nihil est deterius. Utat exercitio. Comedat carnes ariez z castrati zc. conditas cū sinapi: pipere: ameo: carui: origano. **C** Si hō cum frigiditate sit humiditas: cura est vt omni mane sumat dyateron pipereon aut dyacitonitem cū melle z speciebus aut dyamargariton. Ungatur stomachus cuz oleo de spica de lilio de mastice. Comedat sepe piper z zingiber cū passulis ieiuno stomacho: menta etiā in hoc multū valet prohibēdo vomitū flegmaticū. Utatur cum cibis vīno veteri z odorifero. Comedat ante cibum de zingibi. Ab extra multa alia fieri possunt vt patuē supra. **C** Si enim cū frigiditate adfit siccitas vel humiditas materialis. Cura est vt sumat sepe oximel compositum aut squilliticuz cum aqua decoctionis yreos: yfopis vel calamenti aut ciperi. Purgetur sepe cum pillulis feididis: aut stomaticis alkindi: aut cum medicamine de turbitis: aut cū decoctione mirabolanozū chebuloz: vngatur sepe stomachus cū oleo de spica mastice vel de lilio z aliquando de costo. **C** Si hō siccitas materialis vel imaterialis fuerit in causa: curetur cū humectantibus tēperatis intus z extra. In solutiuis z in alijs pcedat s̄m cām. **C** Cura caliditatis stomachi est vt remittatur cū frigidis cibarijs z grossis sicut sunt carnes vaccine z porcorum condite cū acetosis vt cum vīno granatorum. Ungatur stomachū aceto z oleo rosa. Utatur coitu: post comestione: moderate tamē ne deducat ad ydropisiz. **C** Cura caliditatis z humiditatis materialis vel imaterialis est vt alteretur stomachus cū oximelle composito. Post purgetur cum pillulis stomaticis aut cū decoctione mirabolanozū chebuloz citrinoz emblicoz dulcorata cū zucharo ros. aut melle ro. Utatur conditis de agresta z de granatis cuz isto puluere. ꝛ. cinamomi. 3. ij. cardamomi. 3. ij. croci. 3. i. vngat omni die cū oleo ro. z masticino. Ubi aut eger esset carnosus cū vīna ruffa z spissa: flobothometur de vena cōi vel de basilica manus dextre. vīnum etiam magis limphetur q̄ in casu superiori. **C** Cura caliditatis z siccitatis stomachi materialis vel

imaterialis est balneatio cū aqua tepida dulci morando parū. Comedat etiam lac cū succo ordei z omnia impinguatua vt iura carnū z vīnū dulce quasi modico aque ficut recētes z rappos zc. **C** De electuarijs dyadragmiz z dyapapauer vel restauratiū aliud: vngatur stomachus z spina cū oleo de nenufare vel de papauere. Et h̄z verū cū siccitas dominatur. Ubi hō caliditas domine tur curetur cū acetosis vt vīno de granaj aut oxizachara vel agresta cū aqua frida. Ungatur stomachus cuz oleo ro. z nenufa. Purgetur cū decoctione mirabolanozū citrinorum z reubarbaroz: aut cū aqua decoctionis prunorum tamarindo: cū cassia māna zc. **C** Si ex debilitate corporis stomachi: vngatur cū oleo de spica de lilio vel de mastice emplastratur. Et dietetur vt supra in cā frigida. **C** Et scias qđ brodia z res humide addunt in istam debilitatem: z impediūt digestionē. Attende etiā vnū generale qđ omne qđ cū difficultate masticatur laboriose in stomacho digerit licet non semp sequat' ecōuerso. Utat dyagalāga dyacimino: z sic de alijs. Abstineat a coitu nimio potu somno diei z quiete supflua. Et si aggregaret materiam purget' spāliter cū aliqua medicina mirabolana. nā oēs mirabolani s̄p̄p̄itate sui oēm stomachū cōfortat' z corroborat. Si aut p̄dicte dispōnes sint cū febre: curetur suo mō nō negligēdo dispōne stomachi p̄iūctā.

C Nunc restat ponere aliquas receptas in forma cōueniētes dispōni p̄dicte: cōmunes ēt ad multas egritudines stomachi dicēdas. Et p̄mo cuz mā frigida fuerit in cā digerentia sunt. ꝛ. oximellis simplicis vel cōpositi. 3. i. 5. mellis ro. collati. 3. 5. aque absinthij vel feniculi aque be tonicē añ. 3. ij. Et vbi velles confortare cor addat' aqua melisse vel buglose aromatizet' cū cinamomo z gariofi. Ad idem valet syrupus de absinthio vel de menta: z sic de alijs. **C** Eūantia ad idēz sunt pillule de agarico de yrapigra: z sic de alijs. dosis cōis ē. 3. i. In forma liquida. ꝛ. yerepigre. 3. i. turbitis. 3. 5. zinziberis. 3. i. oistemperetur cum. 3. v. decoctionis communis z aromatizetur cū cinnamomo. **C** Puluis specierum dulcium. ꝛ. cinnamomi lib. 5. galāge zedoarie piperis lōgi nucismuscate ana 3. 5. gariofilozū cardamomi añ. 3. ij. macis folij spice añ. 3. 5. croci. 3. i. puluerizetur. Alius puluis ad idem. ꝛ. coriandri cinnamomi electi zinziberis añ. 3. ij. galange folij cinami añ. 3. ij. liquiritie rase. 3. i. 5. gariofilorum nucismuscate añ. 3. ij. cardamomi piperis nigri añ. 3. 5. zuchari ad pondus omniuz fiat puluis. **C** Confectiones sunt multe vt dyaciminum: quod est appropriatū stomacho: dyacitonitem cum speciebus: rosata nouella: dyagalanga: dyamuscum: dyamenta: dyatriton pipereon. **C** Electuarium ad idem. ꝛ. zinziberis albi. 3. i. gariofilozū galange interioris cinnamomi añ. 3. 5. piperis longi coriandri preparati zedoarie añ. 3. ij. seminū anisi feniculi ameos spice nardi citri conditi macis añ. gra. v. liquiritie rase carniū vuarum passerarum enucleatarū ana. 3. i. canidi. 3. 5. aque rosate. et zuchari albi ana. quantum sufficit fiat electuarium. **C** Ab extra fiat emplastrum siue cerotum vnguentum et sacculi. Primum est. ꝛ. masticis. 3. ij. zedoarie galange anisi ameos. añ. 3. 5. ligni aloes zinzibe. gariofilozū añ. 3. 5. aceti parum. olei de mirtis masticis absinthij añ. quātum sufficit cum cera fiat vnguentum. et si vis facere cerotum addatur rasine. 3. 5. Ad idēz ꝛ. masticis baccarum lauri añ. 3. i. cinami ligni aloes ciperi sandalozū cubebaz añ. 3. 5. mente absynthij rosarum rubeaz añ. 3. i. spice masticis coralozū rubeoz añ. 3. i. galiemuscate. 3. i. 5. galange calami aromathuris cimimi añ. 3. ij. laudani. 3. ij. cum sufficenti quantitate rasine: z oleo camomellino z masticino fiat cerotum super corio subtili extensum in modum scuti. **C** Sacculus ad idem. ꝛ. calamenti mente sicce absynthij añ. M. 5. rosa/

rum rubeorum florum lambusce mirtilorum añ. ʒ. ʒ. ci /
namomi ciperi ligni aloes calami aromatici nucismusca /
te gariofilo. corticuz citri galli muscate macis añ. ʒ. i. flo /
rum camomille. ʒ. ij. coralorum alborum ⁊ rubeorum. ʒ. /
ʒ. conuassentur ⁊ aspergatur vino citoniorum: deinde po /
nantur in sacculo lineo ⁊ calidus stomacho apponatur. /
Et si bulliat in vino citoniorum ⁊ aceto potest fieri epithi /
ma. ⁊ possunt poni in vesica porci: ⁊ sic de alijs. ¶ In ma /
teria autem calida digestiua sunt diuersa: vt syrupus vio /
latus: rosaceus: oxizachara: syrupus de berberis fortius /
reprimens caliditatem alijs: acetosus simplex: syrupus /
ʒ endiuie: ⁊ sic de alijs: vt. ʒ. endiuie scariole lactuce añ. /
ʒ. ʒ. seminum communium frigidorum. ʒ. i. absynthij. /
ʒ. i. rosarum violarum añ. ʒ. i. ordei. ʒ. i. vini grana /
torum. ʒ. iij. aceti. ʒ. ij. zuchari quod sufficit fiat syrupus /
sicut decet: ⁊ dentur. ʒ. ij. cū aquis puenientibus. ¶ Eua /
cuanzia autem materiam calidam stomachitam simpli /
cia q̄ composita dicta sunt supra. Hec tamen potio pur /
gat choleram citrinam de stomacho epate ⁊ chisti sellis /
ʒ. capili. veneris eupatorij bozaginis apij scolopendrie /
betonice politrice epatice rosarū violarum añ. ʒ. ij. semi /
nis anisi portulace añ. ʒ. i. in quarum decoctione: vt in. ʒ. /
v. secundum artem dissoluatur reubarbari. ʒ. i. ʒ. zuchari /
viola. vel aromatici. ʒ. i. Et si vis potes addere māne vel /
cassie munde. ʒ. i. ¶ Pillule ad idem confortantes cere /
brum ab omni languore ⁊ custodiūt vitium ⁊ instrumentum /
ta omnium sensuum ⁊ recipiuntur singulis diebus ex eis /
due vel tres. Et possunt dari post cibum quando itur dor /
mitum. ʒ. mastice dyagredij bene preparati aloes bo /
ni. ʒ. x. conficiantur cū succo caulium dosis est vsq̄ ad no /
uem pillulas. ¶ Confectio confortans substantiam sto /
machi tollens omnē malitiam: ⁊ alterans malam cōple /
xionem appetitū sopitū excitando. Et datur conualescē /
tibus. ʒ. succi citoniorum succi citrulorum añ. lib. ʒ. ʒ. cor /
ticum citri conditi. ʒ. i. succi generati. ʒ. i. aceti parū bul /
liant hoc in sufficienti quantitate zuchari: ⁊ in fine addā /
tur pulueris galange cinamomi macis añ. ʒ. ij. sandalis. /
vtriusq̄ ⁊ similiter coralorum añ. ʒ. ʒ. fiat cōfectio: aut ele /
ctuarium vt placet. ¶ Ad idē valēt troscisci de campho /
ra triasandali dyarodon abbatis. dyarodon descriptio /
ne cōmuni Mesue. ⁊ sic de alijs. Ex his enim ⁊ ex simili /
bus potest fieri puluis ⁊ traxea ꝛc. ¶ Ab extra vnguen /
tum aut cerotū. ʒ. sandalis al. ⁊ ru. coziandri preparati /
seminis acetose citoniorum ⁊ seminis berberis añ. ʒ. ij. succi /
citoniorum. ʒ. i. olei rosa. quantuz sufficit: bulliant simul /
vsq̄ ad consumptionem succi: deinde addatur cere quā /
tum sufficit ⁊ fiat vnguentum: aut rasine ⁊ fiat cerotum. /
¶ Epithima ad idem. ʒ. aque rosa. endiuie vini citonio /
rum succi plantaginis añ. ʒ. ij. sandal. al. ⁊ ru. coziandri /
preparati corali rubei añ. ʒ. ʒ. rosarum rubeorum. ʒ. i. ci /
marum absynthij. ʒ. ʒ. fiat epithima siue fomentatio. /
¶ Sacculus ad idem. ʒ. rosa. rubeorum sandal. vtriusq̄ /
seminis citri citoniorum plantaginis añ. ʒ. i. coziandri p /
parati. ʒ. i. ʒ. conuassa ⁊ fiat sacculus.

¶ Cura autem ventositatis ⁊ inflationis stomachi est cuz /
duobus: vt cum resolutiuis ventositatis admixtis cum /
confortatiuis stomachi. Et ideo hec cōfectio in hoc mul /
tum valet. ʒ. macis galange zinziberis ana. ʒ. ʒ. xloalo /
es. ʒ. ij. cinamomi gariofilorum nucismuscate ana. ʒ. i. ci /
mini. ʒ. ij. spice cardamomi ana. ʒ. i. zuchari. lib. ij. Inten /
tio tamen specialis curatiua esset abscondere causam me /
diatam: vt vertendo ad causam materialem extrinsecā: /
scilicet cibum et potum omittendo omnia vaporosa ꝛc. /
Secundo ad materialem intrinsecam humorosam dige /
rendo et euacuando. Tertio confortādo digestiua debi /
litatā. Et hoc pōt fieri ab intra ⁊ ab extra: vt p̄ supra.

¶ De debilitate appetitus. Cap. ij.

Ausa extrinseca debilitatis appetitus est ni /
mia caliditas resoluēs: aut nimia frigiditas /
mortificans: aut labor ⁊ exercitiū supfluum. /
Ista ʒ p̄ excitent appetitū post diminiūt Itē /
cū trāsit hora: qua p̄suevit comedere somn /
supflu? aer venosus: crapula: cibaria fastidiosa: ocii: /
accēna aie potus nimius: aque frigide: ⁊ sic de alijs. ¶ Si /
ab intra. Aut est p̄ stomachū. Aut propter alia mēbra. /
Si p̄ modo cōiter est propter tria. Aut p̄pter ablationes /
virtutis sensitiue stomachi: q̄ spiritus nō venit a cerebro. /
⁊ sic non sentit inanitionē suā. Aut est propter malā com /
plexionem frigidā stomachi. Aut p̄pter nimium calorem /
eius: ⁊ ita sepius aduenit. Si scdo mō hoc est sicut in ma /
nia ⁊ melācholia: q̄ obliuiscunt. Aut est p̄pter catarrū. /
Aut p̄pter febres fortes: aut pestilētiales: aut cronicas. /
Aut p̄ fluxū vētris. Aut q̄ splen non mittit meliam ad /
stomachū: aut q̄ nimis mittit. Aut p̄pter nimium fluxum /
menstruorum: aut propter retētionem. aut cum incipiunt /
fluere. Aut propter vermes. Aut propter conceptum. /
¶ Signa. Si ab extra patēt. Si ab intra: vt q̄ ab alijs mē /
bris: signa ēt patēt ex egritudinibus illorum p̄cedētibus. /
Si ex ablatione sensus: tūc nihil appetit: ⁊ sic cibū desi /
deratū p̄s renuit. Tertio si comedat acuta mordicatia: /
vt pip̄ sinapim ꝛc. deinde bibat vinū purū nō grauaf il /
lis. Si cā fuerit frigida: tūc sentit indigōnem ⁊ vētosita /
tem ⁊ est sine siti. Si fuerit caliditas sentitur calor sitis: ⁊ /
sic de alijs. Signa aliarū cārum patēt scita cā.

¶ Pronosticatio. Ablatio appetitus si diu durauerit signi /
ficat mortem. Item debilitas appetitus in omni cronico /
morbo significat pessimū valde. Itē minoratio appetit /
ex frigiditate malū: eo q̄ frigiditas acuit appetitum. /
¶ Cura huius egritudinis cōsistit in quattuor. ¶ Primo /
vt nō repleatur stomachus cibis ⁊ potibus superflue vi /
tā do cibaria exosa. Vitet ergo crocū buryrū oia vnciuo /
sa ⁊ ventosa ⁊ sic de alijs. ¶ Cratur pronocātibus appeti /
tus sicut sunt acuta ⁊ aromatica: vt nasturtiū sinapis pi /
per cinamomū nucismuscata ⁊ omnia stiptica: vt mēta ab /
synthij ⁊ mastix thbus storax calamita lignū aloes succ /
citoniorum galliamuscata. Ex his pōt fieri puluis p̄fectior /
⁊ sic de alijs vt libet. Itē omnia acetosa conferūt: vt ace /
tum vinum granatorum: succus acetosus acetositas citri. /
¶ Secūda intentio est cōfortare stomachum suas partes /
vniendo: vt cū sandaraca mastice ⁊ menta cum oleo rosa /
ruz mixtis. ⁊ ab intra cū stipticis imediate dictis. Valēt /
etiā tyriaca mitridatū potio muscata dyambra dyacito /
niten dyamenta cū chartum ros. mel ros. ¶ Tertia inten /
tio est corrigere accidentia que cōiter consequuntur: que /
sunt diuersa. Nam diminiutio appetitus ⁊ indigestio sunt /
mater multay egritudinū maxime humoraliū. ¶ Quar /
ta intentio est q̄ si egritudo est cum vitio humorum pur /
getur ledens. Et si est sine vitio humorum alteretur com /
plexio: deinde confortetur. Ut si ex debilitate sensus: pur /
getur cerebrum ⁊ cōfortetur cum aromatibus: vt cū dya /
musco dyambra ꝛc. Si ex mala cōplexione humiditas: aut /
frigida: aut vtraq̄: digeratur cum oximelle cōposito: aut /
squillitico: vbi bullierit hyssopus absynthium et menta. /
Purgetur cum vera acuta cum aloē: aut cū pillulis feti /
dis. Aut cū. ʒ. i. kebulis decoctis in. ʒ. x. aque vsq̄ ad me /
diatē: deinde emplastratur stomachus isto. ʒ. myrrhe /
bdely mastice pulueris ⁊ dissoluant in caçola cuz. ʒ. /
ij. olei de spica. ⁊ ʒ. ʒ. cere ponaf super petia ⁊ cuz fuerit /
frigidum aspergatur aceto ⁊ stomacho propinquē. Si /
ex materia calida digeratur cum oxizachara: aut syrupo /
acetoso simplici vel composito vel cū melle rosato cola /
to ⁊ aqua decoctionis seminis lactuce vel endiuie. Dein /
de purgetur isto. ʒ. reubarbari puluerizati. ʒ. i. ʒ. distēpe /
retur cū. ʒ. v. decoctionis prunorū tamarindorum detur

in auroza. Aut fiat vomitus cum aqua decoctionis seminis attriticis aneti et syrupo acetoso composito: deinde emplastretur os stomachi isto. ℞. masticis. ʒ. ʒ. olei rosarū. ʒ. ij. cere. ʒ. ʒ. et aliquando addit parum myrrhe. Aut emplastretur cum sandalis rosarū farina ordei oleo rosato cum aceto. **C** Si ab alijs mēbris: ut ab epate non trahente a stomacho: confortetur epar cum vino odorifero. Libet calidis apparētibus. Ideo hic puluis cum cibarijs uenit. ℞. cinamomi. ʒ. ij. cardamomi piperis longi galāge ciperi gariofiloz capparis añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ʒ. fiat puluis. Emplastratur isto. ℞. sandaloz rubeoz. ʒ. i. ciperi cappari acori rosarū rubearū añ. ʒ. ij. aceti. ʒ. ʒ. farine ordei qđ sufficit ad inspissandū. Utatur sero et mane dyacardamomo. Aperiant vie epatis cum aqua decoctionis ciperi ameos amomi zc. In quo dissoluat. ʒ. i. ʒ. reubarbari: vel cum aq decoctionis ciperi et cappari: et aperiet splenem: et ita de alijs mēbris suo modo. Ubi aut hoc contigerit ex debilitate calozis nālis: cerotum hoc retinet calozem remouēt duritiem et omnes oppilās partes eius. ℞. cere terbenēne añ. ʒ. i. olei nardini quantum sufficit ad dissoluendū: deinde supasperge hūc puluerē. ℞. aloes myrrhe masticis añ. ʒ. i. anisi. ʒ. ʒ. calamēti. ʒ. i. ʒ. gariofiloz nucismuscate cardamomi calami aromatici reupōtici añ. ʒ. i. **E**t nota qđ lauare cum aqua calida manus ante cibū et post cum frigida satis custodit stomachum ab indigestione.

C De passionibus stomachi. Et primo de appetitu canino.

Capitulum.

iij.

Cunc dices breuiter aggregādo in vno caplo de aliquibus alijs egritudinibus stōi. Et primo de appetitu canino nominato sic a cane desiderante comedere multa et diuersa absq̄ facietate. **C** Si ergo fiat ex multitudine cholere nigre fluētis ad os stomachi: qđ scit̄ ex mordicatione oris stomachi et multitudine digōnis: et si tardet comedere debilitat visum. Cura ut digerat cum oximelle composito et aqua decoctionis prunoz sene et epithimi. Deinde purget cum pillulis vel decoctione dictis supra caplo de melancholia. Vel fiat vomitū cum aliquo ex vomitiuis dictis supra addendo senā et epithimum. Comedat carnes cotas cum lactucis spinacijs et boragine. Repleatur stomachus plus uio qđ cibo. Et si habitudo fuerit carnosaflo: borhomel de vena splenis man⁹ dextre: aliter non. **C** Si ex frigore quod scitur: qđ egestio est plus qđ fuerit assumptateger est sine siti: et in stomacho: et in intestinis sentitur manifesta inflatio aliqui cum singultu. Cura: siue sit cum materia siue non est eadē cuz cura stomachi frigidi dicta supra. **C** Si ex raritate corporis qđ scitur ex egritudinibus resolutionis aut euacuationibus zc. Cura est sedere in aq̄ frigida: aut in locis frigidis. et inungere totū corpus cuz oleo mirtino: aut de mastice et aqua rosata: seu oleo rosato sandalis zc. Et sint cibi eius grossi humidi viscosi tarde digestionis et penetrationis sicut cibaria condita cum sumach agresta: aut vino de granat: ut sunt extrema porcorum caseus recēs cibaria de pasta zc. dūmodo digestiua constet. **C** Si ex vehemēti labore vel deambulatione: quod scitur ex flāma intēsa post laborem et ex sincopi et sudore multo et anxietate cuz siti. Cura est ut comedat aquā carnis cum speciebus odoriferis. Bibat vinū odoriferum. Ingre diatur balneum: deinde quiescat ut secūda afozif. In omni motione corporis zc.

C Cura bolissimi in quo mēbra alia a stomacho sunt valde famelica indigētia nutrimento: qui potest diffiniri sic. Bolissimus est famēs membrorū et paupertas nutrimenti proueniens ex inanitione venarū cum destructione appetitiue et attractiue stomachi. **C** Lius signa cōmunia sunt: anrecessio frigiditatis aeris: et cum inceperit comedere. statim appetitū auiferit. exiccatio et arefactio propter labo-

rem in tpe calido: aut ex febre fortiter dissolvente. **C** Si ergo ex frigiditate aeris et mā in ore stomachi frigida qđ scitur ex fastidio faciente et vomitu flegmatico eructatione acetosa: aut insipida cum dolore palido pulsu debili paruo et frequēti egestionem molli viscosa zc. Cura est sumere oximel compositū: aut squilliticū cum aqua decoctionis galāge: aut ciperi. Ungatur stomachus añ prādium et cenā cum oleo de mastice et d spica mixtis cum modico acetati. Comedat sepe elariū de musco et ābra. et diateron piperon. Purgetur per vomitū: aut per infra cum decoctione mirabolanoz kebuloz indoz et emblicozum: qđ mouet māam stomacham confortat et corrugat. Cōdiantur cibaria cum odoriferis speciebus. Et sint ut plurimū asfata. Vinū rubeū bibat aliquantulum stipticum. Paruz m. Balneet sepe in aq̄ decoctionis floz camomille melliloti absynthij: sumat sepe scipue post purgationē de tyriaca. **C** Cura bolissimi cum dissolutione et labore cum presentia materie calide in stomacho: quod scitur ex amaritudine oris et ardore stomachi cum exiccatione lingue et asperitate et amara salua cum pulsu veloci spisso et duro et egestionē sicca cum citrinitate vel nigredine eructatio fumo sa: et colore corporis citrino vel nigro est ut digeratur cum oxigachara vel syrupo de agresta. et sic de alijs cuz aquis conuenientibus: deinde purgetur cum mirabolanis citrinis et emblicis et reubarbaro dissolutis in aqua decoctionis prunozum tamarindozum zc. Nam ista euacuant choleram de stomacho corrugādo ipsam. Deinde irrorentur membra cum aqua rosata. Ungatur corpus cum oleo rosato et de mirtis. Bibat vinum de granatis cum aqua frigida. Carnes elirentur cum agresta. Balneetur in aqua decoctionis rosa. mirtilozum endiuie zc.

C Appetitus comedēdi carbones et confimilia in mulieribus fit ex mēstruo redundante ad os stomachi. In viris propter oppilationē epatis aut splenis. **C** Signa patent ex causis. **C** Cura in pgnate est: ut comedat sepe dyacitonitē cum speciebus non laxatiuū tamē: aut electuarium de cardamomo: aut dyagalanga. sumat et aliquādo de cerebellis edi et arietis assatis. Et euomat quibusdā horis post comestione parū tamen: et hoc fiat cum aqua calida et syrupo acetoso. Ungatur os stōchi sepe cum oleo de mastice et spica cum modico aceti: bibat vinum odoriferū. Et si caput naturalr esset debile: ponat parum aque.

C Cura in masculis et nō pregnatibus est: ut semp stomacho ieiuno sumāt. ʒ. i. et ʒ. ʒ. oximellis squillitici aut compositi cum aqua decoctionis cardamomi vel ciperi. Ungat cōtinue stomachus cum oleo de mastice et de spica. fiat vomitus cum aqua decoctionis synapis: seminis attriticis: aneti ceparū et radicū raffani. Sumat omni mane de isto electuario. ℞. rosate nouelle. ʒ. ij. limature acū ablute cum vino et aceto. ʒ. ʒ. misce. dosis est q̄stum nux. et post bibat vini modicuz: aut electuariū de cardamomo aut de ābra vel de musco. Comedat cibaria delectabilia. Utatur bis in hebdomada: aut semel de tyriaca.

C Cura sitis propter caliditatem absq̄ materia: aut cum materia salsa vel acuta vitrosa quod scit̄ ex sua ebullitione amaritudine et salsedine cum vna rubea et sic de alijs: ut in auroza et ante cenā sumat. ʒ. i. ʒ. ʒ. syrupo acetosi vel oxigachare: aut acetositatis citri: aut arāij cum. ʒ. v. aque decoctionis prunoz endiuie: aut lactuce: aut semini earū. Cibaria cōdiantur cum aceto et agresta: aut vino de granatis. Purget mā cum vomitū: aut per infra cum. ʒ. i. ʒ. reubarbari. et ʒ. ij. syrupo rosati. et ʒ. iij. aque endiuie.

C Cura sitis ex potu vini vel aquarum calidarum per naturam: qđ scitur ex relatione est: ut bibat oxizacharā vel vinū de granatis vel syrupo de papauere vel nenufare: aut de mirtij cum aqua veri frigoris: comedat lactucas zc. **C** Si ex medicinis aut ex cibis salitis: et sic de alijs: qđ etiā

scitur ex indicio egrit: sumat et syrupum rosaceū vel violaceum: aut orizacharā cum aqua endiuie ꝛc. Ungas stomachus cū oleo rosarū: aut potetur vino limpharo. Si tamen digestiua esset debilis stomachus frigidus ꝛ ciba ria fuerint grossa: conceditur vinum purum.

Cura sitis ex comestione pisciū ꝛ ciborū viscosorum qui nō digerūtur: qđ scitur ex grauitate illoꝝ post comestio nem: anxietate: ꝛ eructuatione acerosa q̄ nō extinguit: im mo augmentat hora digōnis. Et q̄ potus sumptus post aliqđ tps̄ addit ad sitim ē vt dormiat. vel comedat de ele ctuarijs calidis: vt dyagalāge dyaciñci. ꝛ sic de alijs.

Cura sitis ex caliditate renū: vt in dyabete q̄ est egritudo renū a caliditate ꝛ siccitate proueniēs: q̄re trahunt mām ab epate. ꝛ epa a stomacho. Luius signū p̄xiū ē multi tudo vine in quātitate p̄tinua ꝛ discreta idigeste: imo se pe sicut bibit ita migrit. Et ego vidi vnū q̄ vadiādo bibit brenā vnā vini subtilis ꝛ aquosi minus q̄ in medietate diei. Cura eorū est: vt p̄fortent renes extinguēdo calidita tem cū oleo ro. vio. mirtino mixtis cū modico aceti. Po natur et supra renes peria infusa in succo solatri semper viue: aut plātaginis semper cū modico aceti. Bibat syru pum ro. de papauere vel de nenusare cum aq̄ endiuie vel plātaginis. Et breuiter fiat que in dyabetica passione.

Cura sitis ex caliditate pulmonis: qđ scitur ex inflāma tione spiritaliū: ꝛ q̄ ex omni motu augmētatur: ꝛ q̄ po tus aque frigide: vel alterius rei non sedat est: vt attra hat aerē aque frigide: ꝛ gargariet eam cū aceto ꝛ cum syrupo de papauere ꝛ de nenusare ꝛc. Ponat suppectus peria infusam in aqua ro. aut in aqua frigida.

Cura sitis ex oppilatione epatis ꝛ splenis: qđ scit ex ta ctu locoꝝ iuxta illa membra. ꝛ egestio aliqñ apparet al ba. ꝛ vina aliqñ subtilis: ꝛ aliqñ tñ spissa cuz citrinitate facie: ructus est amarus ꝛ cholericus: ꝛ aliqñ est infla tio stomachi ꝛ nutritiuorū maxime post cibuz est: vt sepe bibat. ꝛ. i. s. oximellis cōpositi vel squillitici cū. ꝛ. v. vini vel cū aqua endiuie decoctionis scolopendrie capari. Et breuiter fiat illa que in oppilatione epatis ꝛ splenis.

CSi ex caliditate intestinoꝝ: quod scitur ex egestione sicca: ꝛ dolore illoꝝ ꝛc. fiat clistere lenitiuū ꝛ infrigida tiuum vt cū oleo violato psilio ꝛc. Bibat syrupum de pa pauere violatū cū aqua endiuie: ꝛ sic de alijs.

Cura sitis ex indigōne que sepe cōtingit: q̄ cognoscit ex eructuatione famosa: ꝛ grauitate capitis obtenebratio ne oculorū: cū pauco somno ꝛ malis ꝛ prauis imagina tionibus: vina est cruda: ꝛ hora ebullitionis cibi in stō: anhelitus sit spissus: ꝛ pulsus debilis ꝛ frequens ꝛ sentit eger inflāmatōne: vt v̄rositate multā hora qua cibuz cō sucti digerit est: vt dormiat. Abstineat a cibis. Comedat dyaciminū: rosatā nouellā: ꝛ sic de alijs p̄fectionibꝫ cali dis cū bono vino. Ungas stomachus cū oleo de spica. Et breuiter fiat oia que iuuāt ad digōnem: vt tenere puez: aut catulū super stomacho: ponere vētrē versus calcitrā: ꝛ in hoc multū p̄fert cerotū dicrū supra: ꝛc. Et hoc idē fiat in ventositate vel inflāmatōne stomachi genita per vias indigestionis: quare abstineat ab omnibus inflati uis ꝛ ventosis: ꝛ ab aqua frigida: ꝛ potu superfluo: et a multa comestione supra comestionem: ꝛ cuz cibarijs bo ni chimi vtatur feniculo pipere ꝛc.

Cura inflatōnis stomachi p̄ rem frigidā: qđ scitur ex comestione rugitu post comestionē cibi in latere sinistro cū emissione vērositatis per infra: ꝛ eructuatione per su pra: p̄ ex dictis supra in multis locis. Et ita si pueniat ex fumo eleuato a re calida: qđ scit ex eructuatione fumosa acuta cala cū nigredine ꝛ aspirate lique ē: vt comedat ci baria grossa ꝛ frida cū agresta: aut vino de granaj. Et si expedit purget mā a q̄ eleuat talis fumositas. Que autē puocat appetitū sunt p̄lica p̄dita poma assata i pasta ꝛc.

De apostemate stomachi.

Cap.

liij.

Apostema stomachi fuerit ex chola: scit ex dolore acuto in ore stōchi. ꝛ ex febre acuta. Et si sit in ore stōchi: destruit appetitus. Si i fundo instruit digestio ꝛ retērio. Si a sanguine sunt oia signa dicta. ꝛ dolor nō est sic acu tus. ꝛ vina ē rubea vel subrufa: turbida ꝛ spissa. i chole rico est clara: pulsus in vtroqꝫ ē velox ꝛ spissus. ꝛ in cleri co durus. in sanguineo mollis. vomitꝫ i vtroqꝫ ꝛ sitis. ꝛ sitis maior in cholico. **C**Signa apatis statici sunt febris lēta. pulsus p̄uus mollis lentus. vina nō multū ticta spif sasti dolor est leuis cū granedine ꝛ mollitie loci cū infla tione ꝛ frigiditate. adest multitudo sputi cū casu appeti tus. **C**Signa apaj melācholici sunt vina glauca ꝛ sub tilis. pulsus paruus ꝛ subtilis strictꝫ ꝛ durus. febris oc culta: durities loci. aliqñ est eminetia in loco: fetor oris. aliqñ appetit cibū aliqñ non. dolor est cū grauitate. cogi tationes sunt male sup seipsum. isonmietas mala ꝛ inor dinata. ꝛ h̄ ista duo apata raro eneniāt p̄cipue icipiēdo. vt plurimū tñ succedit apā melicū ad calidū vel ad illud in quo subtile resolutꝫ ꝛ durū remanet. Sz apā dubelet tūc noiatur: ꝛ signa huiꝫ sunt sedatio febris ꝛ doloris: re manet tñ inflatio cū granedine. **C**Signū q̄ apā sit sania tum ꝛ ruptū est cū exit sanies p̄ vomitū aut per secessum.

Cura apatis cholericī est vt floborhomef de saluatel la manus dextre. Secdo fiat vomitus cum aq̄ cala: vel aq̄ decoctōis aneti vio. seminis attriplicis ꝛ syrupo aceto so. Aut purget fm q̄ decet vngas stomachus cū oleo ro sa. ꝛ modico aceti. **C**Empetr locus est sandalis rosif sa rina ordei oleo ro. ꝛ aceto: vel cū isto. ꝛ. ro. sandalis vtri usqꝫ añ. 3. ij. farine ordei. ꝛ. ij. cāphore paz olei ro. olei el tonioꝝ añ. 3. i. s. bulliāt adinuicē ꝛ fiat emplꝫ. In augmē to ꝛ statu fiat emplm ex farina ordei fenugreci seminis li ni maluauisco oleo camomellino. ꝛ vitellꝫ onoy. fiant et sepe clisteria cōia. Sumat et syrupum de citronijs vel de agresta cū aq̄ decoctionis sumach citronioꝝ ꝛc. **C**Emplꝫ digestiuū ꝛ maturariuꝫ. ꝛ. farine fenugre. ꝛ semis lini: aneti: floy camomille añ. 3. i. olei de semine lini vel camo mille piguedinis anseris anatis ꝛ galline añ. 3. ij. malua uisci cocti ꝛ pistati li. 5. fiat emplm. Et si idiget ispsiffatiōe inspisset cū farina frumēti vel filiginis. Et i fine addātur ꝛ. iij. mellis ꝛ calm ponat sup loco. Comedat cibaria fa cillis digōnis p̄dita cū cinamomo cardamomo ꝛ croco. Vinū sit clarū rubeū cū aq̄ calida i hyeme frida in estare. Si aut apā sit staticū p̄missis v̄libus sic decet: vngas cuz oleo ro. mixto cū aloe in q̄ sit paz aceti. Deide supponat emplm h̄. ꝛ. farine lupinoꝝ semis lini fenugreci añ. 3. i. s. aloes. ꝛ. 5. misce cū adipe anseris anatis vel galline byr ci vel capre pōt et addi de maluauisco ꝛ de oleis vt massi cis ꝛc. Nutriat i p̄n cū succo ordei ꝛ aq̄ cicex cū cinamo mo ꝛ croci paz. Cū aq̄ mellis potest: aut cū aq̄ decoctio nis sgnati ficuū siccaꝫ ꝛ suchari. Et si esset multū debilis nutriat bonis carnibꝫ cōditis cū cinamomo ꝛ croco. Bi bat bonum vinū album mixtum vt supra.

Cura apaj melācholici. p̄missis v̄libꝫ si expedit ē vt vn gas locꝫ durus oi die bis cū oleo de spica mastice ꝛ bury ro añ. ꝛ addat aliqđ aloes ꝛ aceti. Deide fiat eplā dcā. s̄. **C**Emplꝫ et de melliloto i antidotario Mesue valet i oi tpe. Ad idē. ꝛ. adipis anseris anatis ꝛ galline añ. 3. i. sto racis liqde bdelij masticis cipi squinatī spice camomille melliloti polij añ. 3. 5. amigdalaz amaraz. 3. i. s. cauluz 3. 5. dissoluant gūme i vino ꝛ alia terant. ꝛ i fine addātur piguedines. Pōt et addi. 3. ij. mucilagis altee. Et i h̄ mul tū v̄s decoctio sgnati si bibat: ꝛ bedeguar ꝛ balsamꝫ ad eꝫ **C**ura dubelet et vt clisteria leuia ꝛ acuta: fiat et emplꝫ: ꝛ vnctiones vt supra. ꝛ maxie illud de piguedinibꝫ ꝛ gū mis. facta ruptura ꝛ visa sanie mūdificet locus cū aqua

mellis: aut cū lacte dulci calido actu: aut cū aq̄ casei. Si aut vlcus fiat a mā vētoſa z acuta vlcerante ſbam ſtōi: aut a cā extriſeca qđ ſciſ ex dolore loci. z cūz comedit acuta acetosa p̄ſortas z fortificat. ſilr in egeſtione: aut vomitu appet ſanguinis: aut ſanies cū dolore iter vtraſq̄ ſpatulas: aut ſub collo: aut ſupra vmbilicū. z poſt digōnē alleuiat vtriplurimū z q̄ exit ab ore eſt fetidū. Cura eſt vt in eſtate mūdificet vlcus cū aq̄ decoctionis ordei gūmi arabi. liq̄ ri. aut cū aq̄ caſei. in hyeme fiat cū eiſdē: aut cū aq̄ decoctionis yſopi ſgnāti z mell' ro. Et poſt mūdificationē ſu/ mar de iſto puluere. ꝛ. ſanguinis dia. thuris añ. ʒ. ʒ. ro. balauſtiay karabe bolliarmani añ. ʒ. ij. de quo ſumat bis in die facta mundificatione. ʒ. ij. cū aqua decoctionis ſu/ mach vl' mirtiloy aut port'lace: aut cū. ʒ. iij. ſucci citonio rū vel ſyrupi eius. Emplēſ locus iſto. ꝛ. bolliarmani mu mie mirrhe maſticis aloes añ. terant z cū. ʒ. v. picis na/ ualis aut rafine incorporent. Cōdiātur cibi boni vt aues mōtane cū rob citonioy ſumach. mirtiloy. Utaſ vitellis ouoy cū vino diſſoluto ſcriptico. C Sāguinē aut coagulatū in pectore z ſtō diſſoluit ſuccus folioy ebulli. aut liriuiuz eius qñ ex ipſo bibiſ. ʒ. i. ʒ. Jdez facit cinis quercus z ſi/ cus. Coagulū ē leporis eſt medicina valida in coagula/ tione lactis z ſanguinis: l3 oē coagulū p̄ferat. Exptū ē ēt q̄ acetū pur aut cū aq̄ bullituz cito facit vomere lac coa/ gulatū in ſtōcho. Lauda ēt eqna p̄fert apatibus ſtoma/ chi z pectoris z epatis. Ubi aut in pectore eſſent vulne/ ra caſſia aq̄ ad diſteriſcādū cōueniens eſt. ꝛ. yreos aristo/ logie capil. vene. añ. M. ʒ. ʒ. praſſi. ʒ. ij. balauſtie mirti añ. ʒ. i. ſulphuris. ʒ. ʒ. terātur z coquant cū vino albo z mel/ le. C Ad idē v3 albumē cū liriuiio balneado ſiltrū z po/ nēdo ſup loco. C Emplm ad idē ericcās z exbens ſanie de dictis locia. ꝛ. abſynthij calamētū añ. M. i. farine fe/ nugreci. ʒ. i. ʒ. farine ordei. ʒ. iij. bulliāt in vino albo dul/ ci poſito ſtuello in plaga: ericēdaſ ſup peria z ſuppone vn/ guentū. C Ad idē. ꝛ. mellis roſ. collari. li. ʒ. myrrhe thu/ ris ſarcocole añ. ʒ. ij. farine ordei vel ozobi vl' ſiliginis. ʒ. ʒ. C In ſanguine aut coagulato ad intra. ꝛ. abſynthij ca/ lamētū añ. M. ʒ. ʒ. farine ordei z ſenucreti añ. ʒ. i. ʒ. terben/ tine. ʒ. i. ſulphuris. ʒ. ʒ. fiat emplm. C Et ſi tale vulnus eēt ſacuz a re venenoſa: vt ſagitta. ꝛ. aſſe fetide galbani añ. ʒ. ʒ. incorpora cum aceto: deinde addant. ʒ. ij. baſiliconis z fiat vnguētū. C Vinū nobiliſſimū ſtōm p̄ſortas: ſenſus auens colorē z dolorē bonū efficiens p̄ferens ēt tremo/ ri cordis. ꝛ. mirabol. oitum añ. piſtenſ bene ponātur ad ignē: cū bocalibus q̄tuor vini bulliāt: deide. ꝛ. maſticis cinamomi añ. ʒ. i. galage. ʒ. ʒ. macis. ʒ. i. ʒ. pulueriſcetur z addātur z dimittātur p̄ dies. viij. deinde colleſt: oſis eſt ab. ʒ. iij. vſq̄ ad. viij. z qui vſit iſto vino non eget alio ſo/ lutio: niſi alia neceſſitas imineret: z eſt expertū.

C De ſingultu.

Cap.

v.

ingultus eſt q̄ſi ſpaſmus ſtōi repleti: aut in/ aniti vt expellat. ē ergo motus expulſiue vir/ tutis nālis ſtōchi incitate a virtute ſenſibili pp̄nocumētū expellendū. Et dixi q̄ſi ſpaſm⁹: qz ſicut ſpaſmus eſt duplex de inanitiōe z re/ pletione. ſic z ſingultus. S3 differūt nā ſpaſmus ſemper eſt motus: p̄ter nām. z cum retrahitur mēbrū nō extendit ſe. ſed ſingultus pōt eſſe motus p̄ter nām. z l3 p̄bat mē/ brum extendit ēt ſe vt expellat qđ nocet. nā cum aliqđ no/ cium inuiſcatur in ſtō z vilis eius virtus aialis ſentit il/ lud z ſuſcitat v̄tutē nālē expulſiua. z tūc ſit ille ſonus.

C Lauſe extrinſece ſunt frigiditas aeris. ideo pueri cito i/ currunt: qz ſtomaſchi eoy de facili inſrigidantur. Aut ſit ex nimia repletione cibi aut potus. Aut ſi comedat acu/ ta vt piper zc. z poſt bibatur vinū: qz vinū facit vt piper inuiſcetur. C Lā intrinſeca ē. Aut pp̄ ſtomachū. Aut pp̄ alia mēbra. Si ſcdo mō ē: aut ex apoſtemate capitis: aut

caſu: aut fractura cranei: aut ex apoſtemate epaſ: aut ex humozibus acutis mordicatiuis delegatis ſtōcho a to/ to corpe. Si a ſtō: aut ē pp̄ hūozes frigidos vlceroſos: aut pp̄ calidos pungitinos: aut pp̄ aſa: aut pp̄ vlcera: aut pp̄ nimii ſenſuz: aut inanitionē nimia: z ſic de alijs.

C Signa. Si ex cauſis extrinſecis aut ex paſſionibus alio rum mēbroz z totius corpis ſciſ ex inditio: z diſcurſu di/ ſiuctiuo negādo alterā p̄ez. Si ex replōne ſcitur ex ocio z q̄ repleuit ſe: z q̄ eſt cū grauitate pūctura zc. Et ſi hu/ mores ſunt frigidis ſentit frigiditas in ſtomacho: z inuaſ a calidis zc. Si ex ſenſura q̄libet facili cā patitur ſingultū. Si ex apate: eſt febris z dolor z nauſea z alleuiat ex vo/ mitu ſicut ēt cū eſt ex inanitione. Si ex vlcere: cū ſumunt acuta ſentitur dolor z aggrauatio in ſtomacho. Et ex his p3 differentia inter ſingultū de repletione z de inanitiō/ ne: qz primus ſit ſubito abſq̄ aliq̄ alia inſrigiditate longa precedente. ſecundus autem ſit per oppoſitum.

C Pronoſticatione ſingultus poſt q̄z cūq̄z eūationem ſuper ſua veniēs ſiue ſit nālis ſiue artificialis malū: ſicut ē ſtu/ zus vētris. z ſic de alijs. Si poſt vomitū ſingultus nō ſe/ datur aut minuat malū: qz ſignificatur aſa aut inanitiō. Itē ſingultus in yliaca paſſione malum. Itē ſi poſt ſingul/ tum adueniat aſa in latere dextro aut ſup humero mor/ tem ſeſtinā pnūciat. Itē ſi poſt ſingultum adueniat ſpaſ/ mus aut alienatio peſſimū. Itē ſi ſeniori purgato ſupue/ niat ſingultus aut ſpaſmus malū: z ita ſi poſt vomitū.

C Cura gūalis eſt qz oēs cauſe intrinſece z extriſece redu/ cant ad tēperamētū per ſuū p̄xiū. Ut ſi fuerit ex frigidita/ te ſtomachi applicent p̄ria. Si inanitiō repleat tempera/ te. Si febris remoueat. Si aut ſit cā repletionis frigida/ dus nō ſit aſa nec pp̄ inanitionē. Primo eūetur precipue cū vomitu. Deinde p̄ſortet cū ſuperius dictis confortan/ tibus ſubam ſtomachi z eius cōplexionē. Aut ſcricentur fortiter extrema. Deinde inducant accēſa aie improuiſe. Aut ponātur ventose ſine ſcarificatione ſuper ſtomacho aut ſpatulis. Sternutet: dormiat p̄funde. Retineat anbe/ litum quātū pōt. Ungatur ſtomachus oleo de ſpica ma/ ſtice zc. Utatur dieta ſicca p̄dita cū pipe. Si ex inanitiō/ ne vltimata nō curat. Si p̄pter dyariā zc. ſepe ſumat ſuc/ cum ordei cū lacte: aut lac calidū. vitella ouozū iura car/ nium zc. Ungatur torū corpus cū oleo vio. vel de ſemi/ ne lini embrocetur caput z corpus cū aqua decoctionis maluanici ſenugre. z ſemis lini florū camomille z poſt non cenet. Si ex v̄toſitate vration ſingibere cū calamen/ to cū vino calido: aut de p̄fectionibus calidis dictis ſu/ pra. Et ſi expediat purget cū vera aut cūz medicamine de/ turbith. Si ex apate epatis calido: ſtometur de baſilica manus epatis. Bibat aquā ordei z granatorū emplētur epar cum ſandalis zc. Si expediat purgetur cū decoctio/ ne cōi inſundendo. ʒ. i. ʒ. reubarbari z ſic de alijs. C No/ ta qz dictamus z tyriaca cum vino valēt in hoc z in om/ ni dolore ſtomachi: z ita cuſcure z caſtozeum. C Ad idē probatum recipiat eger ſumū per os z nares bombicis z ſemis eius. Ad idēz teneat eger ambas manus in aq̄ calida. Et bibat parum aceti.

C De vomitu nauſea z ſubuerſione. Cap.

vj.

Omitus nauſea z ſubuerſio nō differūt niſi ſm magis z minus: eo qđ vomitus i plus ſe/ bz. qñ ſit qñ expellens mouet z mouet z ad/ extra eiſcit per os. Subuerſio ſit qñ expellēs mouet z mouet: ſed nō manifeſtat motus in/ re que expelli dz. Nauſea ſit cū hō renuit qđ preſentat. z cū hoc incitatur expellēs. Et ſic p3 qz nauſea cōiter aſce/ dit ſubuerſionē z ſubuerſio vomitū. Jō de vomitu tanq̄ de diſpōne ſtōi fortiori. hic ſuccincte dicet: z ex hoc habe/ bitur via curatiua ad nauſeam z ſubuerſionem.

C Lauſe. ſit. eni vomit⁹ aut ex cibarijs acutis ſaliſ mor/

Prac. Loco.

5 3

dicatuis oris stōi vt synapi raffano zc. Signa h^o patēt ex re ipsa. **C**Aut fit ex multo cibo fluído grauatē stoma-
chū qui hora digōnis inundat:z ad os stomachi vomit
tu eijct. Et signa ēt huius patēt ex illa inundatione flu-
ctuosa. **C**Aut fit ex mā expulsa ad stomachū a toto cor-
porē aut ab epate aut a splene. Et signa hui^o sunt cōmo-
tio labij inferioris. I3 hoc fit cōe signū in oi vomitu ante
aduētū eius:z semp vltra hoc adest cōmotio agitatio in
mēbro vel in mēbris a quo vel a qbus prouenit. **C**Aut
fit ex mā cōgregata in stomacho genita ex inordinato z
malo regimine egri z ēt ex malis cibarijs p̄turbantibus
stōchū ad vomitū. Et signa patēt ex remotione aliozū si-
gnozū alioz mēbroz. **C**Si ergo cholera fuerit i cā:erit
amaritudo oris sitis z caliditas z expulsū fluidū nō vi-
scosum crocei coloris vel viridis aut citrinus. **C**Si fle-
gma fit in cā:erit suba expulsi v̄plurimum alba: viscosa
erit absq̄ siti z caliditate:aliqñ tñ erit viridis quodāmō
vt color succi lactucarū:z talis reperitur in humorib^o ge-
neratis in stōcho per viā indigōnis vt ex herbis z fructi-
bus sapor erit insipidus vel acetosus, v̄rina spissa, pulsus
paruus z mollis. **C**Si melia fuerit in cā:erit sapor pōti-
cus mixtus acetositas cū colore nigro aut cineritio, ha-
bitudo melica egri v̄rina glauca, pulsus puus et durus.
CSi a sanguine signa patēt ex colore z sapore ei^o dulci.
Et si sanguis sit coagulatus:z dolor z tētio fuerit in epa-
te v̄ splene erit sanguis magis grossus niger z seculer^o.
CSi ex ruptura vene in stō sanguis egrediens vomitu
erit magis fluidus:dolor sentit in stomacho in epate:aut
splene non nisi per quandā compassionem.

Cura gñalis cōsistit in q̄tuor. Primo cōuertat regimen
laudabile in qualitate z quāritate, z hec cōplent quecū-
q̄ a proprietate stomachū cōfortāt:z que opponūtur ma-
litie humoris vt stiptica aromatica condiēdo cibaria cā
eius. Potus ēt sit vinū odoriferū vitādo vinū dulce gros-
sum. Secūdo parū comedat z minus bibat solū q̄ eger
vinere possit:q̄ inaniri vltra concedēs esset malum. Ter-
tio mūdificetur humor ledens, z in hoc considera an sit
in stomacho z rugis ipsius, an q̄ ab epate aut a marrice:
aut ab alio mēbro trāseat ad stomachū, z hec complent
solutiua benedicta vt de mirabol, cum aqua ro, mastice
p̄paratū aut cū reubarbaro:aut cū agarico, z sic de alijs,
vt infra dicetur spiritualius. Quarto confortetur substā-
tia stomachi, z precipue retentia virtus, z hoc fit cum
unctionibus emplastris, z sic de alijs.

Cura ergo vomitus pp cibaria acuta z salsa zc. est ab-
stinere ab eis z comedere portulacā cū agresta aut vino
de granatis zc. Bibat vinū stipticū bene limphatū cum
aqua frigida de cisterna. Lōdiat carnes cū agresta, vino
de granatis succo pomoz vel prunoz imaturoz. Ab ex-
tra. R. mirtiloz corticū granatorū cipi añ. 3. ij. farine oz/
dei. 3. iij. olei ro. 3. ij. empletur os stomachi cū fassia lige-
tur. **C**Si a cibo frigido inundate prouocet vomitus:q̄
vomitū curat si ibi mā nocens fuerit. Deinde nutria cū
assatis cōditis cum sumach mirtis zc. Vitella ouoz cuz
pulvere de cardamo facto ex galāga cinamomo pipere
longo et croco. Bibat vinū odoriferū rubeum stipticū et
potens cū aqua decoctionis mirtilozū. Si aut fit ex ma-
teria erpulsa ad stōchum ab epate splene z ab alijs mem-
bris cōfortet membrū a quo prouenit, vt si ab epate em-
plastrē isto. R. sandaloz rubeoz rosarum rubearū, cipe-
ri mirtiloz, calami aromatici, mastice añ. 3. 5. picis. 3. i.
cere. 3. i. olei mastice. 3. i. 5. olei ro. 3. iij. liquefiat cera cū
oleis, deinde pulueres p̄dictoz imponātur z emplo ex-
tēso sup petia superaspergatur acetū z epati applicetur.
CSi a splene empletur isto. R. ciperi caperi calami aro-
matici nucū ciperi acozi añ. 3. 5. succi absynthij eupato-
rij añ. 3. ij. aromatici, 3. i. 5. olei de spica, 3. iij. cere q̄d suf-

ficat. vt. 3. ij. dissoluatur armoniacus in aceto forti et fiat
emplm spleni vt prius. Stomachus enī empletur isto:z
tūc supfluitates alioz mēbroz non recipiet. R. mastice
thuris:boliarmeni:terrefigillate añ. 3. 5. sandaloz rubeo-
rum calami aromatici ciperi mirtiloz añ. 3. 5. piperie lō-
gi:galange añ. 3. ij. olei de mastice. 3. v. cere. 3. i. dissoluat
cera in oleo vt prius z stomacho applicetur et liget cum
fassia. **C**Si hō cholā currat ad stōchum:si expedit dige-
ratur sicut decet. Deinde purgez cū decoctione mirabo-
lanoz citrinoz:mirtiloz et tamarindoz addēdo. 3. i. vel
cere reubarbari. Deinde bis in die p̄ horā añ cibū sumat
vnū trociscum stelle cū. 3. i. syrūpi de mirtis vel de agre-
sta vel de rosis cū aqua decoctionis mirtiloz aut aq̄ plu-
uiali. Libaria alterent cū agresta vino de granaj et alijs
acetosis stipticis. **C**Si aut flegma currat digerat et pur-
gatur sicut decet nutria cū assatis. Et si non est febris bi-
bat vinū odoriferū purū. Si sit misce cū aqua decoctio-
nis mirtiloz. **C**Si melācholia currat purgez cum deco-
ctione mirabo. indoz reubarbaro scene epibimo mirg
et polipodio nutria et potet vt supra. **C**Quā cholera est
in cā ante cibū bis dētur trocisci stelle cū melle ro. colla-
to et vino rubeo stiptico. **C**Si sanguis currat flobotho
mef de vena basilica aut de saluatella manus dextre. Lo-
xe et adiutoria fortiter ligent. Ponāt v̄tose magne abs-
q̄ incisione sub epate et splene sumat ter in die de troci-
scis stelle cū syrūpo de mirtis aut aq̄ decoctionis eorum
vel cū vino citonioz. Alij trocisci ad idē. R. sumach ba-
laustie glādiū assatarū nucleoz vuarū syluestriū seminis
mirti. añ. 3. 5. gallarū assatarū cimini in aceto infusi z assū
añ. 3. i. hāt trocisci dosis est. 3. i. pro vino cū vice citonioz.
CSi hō sanguis p̄tinetur in stōcho:ēuetur vomitu sa-
cto ex melle aq̄ et aceto. Deinde fiat sacculus vel cerotū
cū istis. R. folioz mirti rosarū sumach mastice añ. Pri-
mo yngatur cū oleo mastice et mirtino et ab itra reddē-
tur cōstrictiua. **C**Et nota q̄ secūdū mām peccātez in sto-
macho administrēt vomitiuum conueniens. Scribit
etiam q̄ fluxus curat vomitum et econtra.

CDe colirica passione.

Lap.

vij.

olirica passio proprie est cum eger ab eadez
hora humores et cibaria emittit vomitu z p
inferiora. Et numerat inter p̄peracutas egri-
tudines:q̄ ex continuo et malo expulsiois
motu nām quiescere non permittit, et iō an-
te septimā eger euadit aut moritur.

Cfit enim hec egritudo aliquādo post nauseaz et fastidiū
ex humoribus frigidis et viscosis genitis ex fructib^o pi-
scibus multiplicatis in stomacho et in intestinis destrūē-
tibus retentiuam horum membrorum.

CEt hui^o signa sunt ancessio nausee et facietatū: v̄tositatū
multiplicatio in stōcho z in intestis:incipit ēt cū dolore
vmbilici et pūctura ei^o:deide aduenit solō plima absq̄
vomitū aut cū vomitū statico vel epatico. Et intellige p
vomitū epaticū qñ eger emittit p os aq̄ sitatē silem aq̄ ab-
lutionis carnis recēq̄. Aut puenit ex multiplicatiōe cho-
lere rubei i stō ēt in intestis et illud sepius aduenit.

CQui signa sunt nausea vehemēs:et sijn assidua et cū bi-
bit aquā frigidā sedat nausea calesit in stō deide euomit
eā. Et qñq̄ cum ea est solutiō vētris. Et qñq̄ superfluit
adeo q̄ facit egrū sincopiāre et cadit pulsus eius. Et est
in ea estuatio et multoties turbatio mēris. Et hec citius
interimit q̄ prima. Fit etiā qñq̄ ex cibozū acumine.

CPro onosti catio satis pater.

CPro cura gñaliter mota q̄ in hac dispōne nō est augmen-
tādus fluxus vētris vel vomitus cuz medicina solutiua
aut vomitiua:nisi corpus sit forte:z egritudo trāglla:q̄
deduceret citius ad mortē. Unde opz virtutē confortare
frequēter parū z parū:ne exhibēdo multū z sepe admī-

nistraret mām fluxui. Et hoc fiat in oī gñe fluxus z debilitatis: qz cū digestiua sit pstrata multū nutriēs eā magis adhuc prosterneret. Plus ergo administrādū ē de medicinis pfortātibz qz de medicinis nutriētibus: qles sunt dyarodon abbatis rosata nouella vncioēs sacellos balnea pstrictiua zc. Nō labores q̄ repente constringere sed paulatine: quare in principio debilioza competunt paulatim procedendo ad fortioza.

Cura ergo p̄me dispōnis est: vt sepe bibat aquā calidāz cū sentit pūcturas z torsionē in vētre z in intestis: in qua bullita fuerint ciminū galāga vel pip. lōgū. Querat eger dormire pro posse. Et iā abstineat ab assellatione quātuz pōt. Infundat ē panē bis coctū vel sicuz valde in vino veteri z cū fuerit mollificat⁹ comedat. Et si sentit post h̄ dolorē vel grauitatē in capite: dormiat iterū p posse. Et cū exp̄factus fuerit itret balneū aq̄ decoctionis camomille absynthij melliloti z rosaz rubeaz. Deinde epithimē stōs isto. R. rosaz labrusce galiemul. mēte acatie thuris myrrhe añ. 3. i. absynthij masticis ciperi ypogstidos gariofi. añ. 3. 5. coraloꝝ vtriusq̄ spice añ. 3. i. panis vsti. 3. 5. cāphoze parū terant grosso mō z bulliāt cū vino citonioꝝ z aq̄ ro. añ. lib. 5. vini nigri stiptici. lib. i. aceti. 3. ij. et cū spōgia ifusa z expressa fomētē stomachus. Et ex his sine ebullitione pōt fieri epithima. Et de p̄dictis pulueri b⁹ pōt fieri sacculus z cerorū addēdo olea puenientia vt de masticē de mirtis zc. Qd̄ aut̄ cōiter faciunt mulieres cū assant panē z pistāt deinde aspgūt puluere masticis z sacculo actu calido stomacho apponūt. Syrupus ad idē R. syrui de mēta. 3. i. miue sine sp̄bus. 3. 5. trociscorum de thure aque mēte z absynthij quātū sufficit. Libes ci/bis laudabilis chimi. Bibat vinū odoriferū cū aq̄ decoctionis mirtiloꝝ z galāge vel piperis. Ante p̄adiū z cenam sumat de trociscis stelle. Sumat ē sepe de tyriaca cū aqua decoctionis p̄dicte. **C** Si x̄o post vomitū z mūdicatōnē detur de p̄dicta aq̄: aut de aq̄ calā mixta cum melle ro. z piperis parum. Et si expedit purgare: purge tur cū yera. aut cum aliquo leui medicamine vt supra vt de decoctione kebulorum.

Cura sc̄de dispōnis vt qñ sit ex cholā est vt sumat cū recipit multā aquā calidā z vomat cū facilitate cū egrediat̄ de cholā. Si x̄o cadat virtus ligētur forziter coxe z adiuuatoza. Et sup̄ stōm ponātur panis infusi i aq̄ ro. aut aq̄ frida mixta cuz aceto. In potu sumat rob acetosorum granatoꝝ aut agrestā: aut syrui ro. Ungat̄ cū oleo ros. fiat balnea ex reb⁹ fridis z stipticis. Deinde def̄ in potu spodiū lutū armenū terrasigillata cū aq̄ decoctionis mirtiloꝝ maloꝝ granatoꝝ z de berberis zc. Et dato q̄ euomat reiteref̄ aliqd̄ de istis. Et si fieret sincopis vtaf̄ cibis bonis reficiētib⁹ virtutē. vt vino mediocri cū puluerib⁹ vel p̄fectionib⁹ pueniētib⁹ releuātibus virtutē: de quib⁹ supra dictū fuit ad plenū. Pōt ēt emplastrari stōs ante z post ex spodio z farina ordei añ z post distēperatis cum succo mēte z plantaginis cū albumine oui zc.

C De debilitate epatis. Laplm. viij.

Par debilitatur qñ diminute digerit qd̄ a stomacho mādat: z sequēter humores laudabiles nō gñat. **C** Patif ergo epar malā complexionē calidā frigidā zc. simplicē z cōpositā. **C** Lāe sunt indebita applicatio ser reruz nō nālū. vñ si est mala complexio calida vīna z egestio sunt colorate: color faciei declinat ad citrinitatē: appetit⁹ in potu est adauctus: z in cibo est diminut⁹: iscif̄ ēt ex cōplexione etate dieta zc. pulsus velox: z sic de alijs. Ideo si vīna sit rubea cōfusa in suba valde abūbzata in sup̄ficie cū spūa valde crocea epatis sup̄calesfactionem significat. Itē vīna citrina vergēs in spēm coloris subrubei radiosa z trāslucēs cū circulo vergēte in colorē viridē lōgo

te apparēs epar adustū significat. Si x̄o sit alba z multa in quātitate frigiduz epar significat. Si frida h̄z signa opposita dictis. Si frigida z sicca vīna ē tenuis. Et si cū humiditate sit friditas vīna ē spissa. Si sicca vīna est tenuis egestio sicca pulsus dur⁹: cū magna siti cōiucta: z sic de alijs. Si ē hūida vīna est spissa egestio hūida: pulsus in ollis sine sitifacies subrumida alba cū grauitate toti⁹ pigritia sōnietate zc. **C** Pronosticatō. Qd̄ iste male p̄plexioēs cadūt i cacochimā. Et si diu durēt cānt ydropisiz.

Cura gñalis est alteratio discrasie epatis siue simplicis siue cōposite. In cā igit̄ calida sine mā emplet epar isto. R. sanda. vtriusq̄ rosarū rubeaz añ. 3. i. cāphoze paruz terant: z misce cū aq̄ ro. z aceti parū z peria infusa applicet epati. Ad idē valēt epithimata ex succis solatri semp̄ uiue plātaginis cū sandalis z cāphozaz vt supra. Ad idē R. aq̄ endiuie lib. 5. aque ro. 3. ij. aq̄ solatri. 3. i. 5. sandalorū vtriusq̄. 3. i. spodij. 3. ij. cāphoze. 3. 5. croci parū. Unguētū ad idē. R. olei ro. 3. ij. olei vio. 3. i. olei de spica acetī añ. 3. 5. pulueris rosarū: spodijs: sgnātī sandaloꝝ vtriusq̄ añ. 3. i. cinamomi. 3. 5. cāphoze. 3. 5. cere qd̄ sufficit fiat vnguentū. **C** Si x̄o sit cum mā: digerat̄ cū orizachara: aut syrū de endiua aut violis: aut rosis: aut acetoso simplicis: aut cōposito. R. lactuce scariolē rostri porcini vtriusq̄ epaticē añ. M. i. endiuie nouelle. M. 5. 4. seminū frigidorū añ. 3. i. sandaloꝝ vtriusq̄ añ. 3. i. vini mali granati. 3. i. fiat syrūpus cū decoctione p̄dictorū. Et si cholera esset grossa addātur radices vt feniculi petrosilij asparagi zc. Et si adusta addatur in syrūpo fumisterre bozrago zc. Eūantia sunt reubarbaruz quolibet: dyarob cum reubarbaro: pillule de reubarbaro vt. 3. i. denf̄ tū cū aliq̄ respiciente epar. Ad idē in forma. R. cassie. 3. i. electuarij de succo rosarū. 3. i. 5. distēperētur cū. 3. iij. aque endiuie vel cū decoctione cōi: que sit ex floribus violarū bozraginis añ. 3. 5. p̄moroꝝ damascen. xij. tamarindorū ordei añ. 3. 5. spice nardi. 3. 5. Et loco electuarij. 3. i. reubarbari ifusi in. 3. i. aque endiuie. Et si cholera sit adusta: addatur syrūpi violati. 3. 5. aque casei. 3. ij. vel. iij. Et si cholera sit grossa ponat̄ in dicta collatura agarici boni z reubarbari añ. 3. 5. **C**osectiones sunt cūchaz rosatz. viola: tū: dyarodon abbatis z Mesue descriptionis cōis z sandali: cui⁹ descriptio est. R. vtriusq̄ spodij succi liquiritie portulace seminis endiuie añ. 3. 5. cāphoze. 3. i. syrui rosarū quātū sufficit fiat p̄fectio. Et si vis q̄ soluat adde scamonee. 3. 5. Alia p̄fectio ad idē. R. pulueris sandaloꝝ pulueris sp̄rum dyarodon añ. 3. ij. p̄serue bozraginis. 3. 5. cūchari albi dissoluti in aqua endiuie quātuz sufficit fiat cōfectio in morsellis. Traçea ad idē. R. sandaloꝝ vtriusq̄ añ. 3. 5. macis. 3. ij. semis coriādri preparati. 3. ij. seminis mellonis endiuie anisi añ. 3. 5. spodij. 3. ij. cūchari quātū sufficit. Infundātur sandali in aqua rosaz z exprimant̄ cū aqua dicte expressionis fiat traçea. Abstineat a cibis calidis. Bibat agrestā aut vinū debile mixtuz. Comedat succū ordei z olera frida vt cucurbitas lactucas zc. Si aut̄ eēt debilis: comedat carnes alteratas cuz endiua lactuca agrestā: z sic de alijs. **C** Si ex frigiditate absq̄ mā recipiat omni mane cuz orimelle composito vnū trociscū d̄ reubarbaro q̄ sic fit. R. spice masticis succi eupatorij absynthij semis feniculi anisi añ. 3. ij. reubarbari. 3. iij. fiat trocisci ponderis vnus aurei. Alij ad idē fortiozes. R. lacte reubarbari añ. 3. ij. spice seminis apij ameos squinātī iuniperi amigdalorū amaraz costi amari rubei succi eupatorij assari aristologie rotūde gentiane fiat trocisci pondere vnus aurei. Decoquātur cibaria sua digestibilia cuz radice feniculi petrosilij zc. Utat̄ in cibis isto puluere. R. cinamomi. 3. ij. cardamomi nucismuscate galāge z gariofilozum añ. 3. ij. croci. 3. i. puluerigentur. Utatur vino puro odorifero. **C** Si aut̄ sit frigiditas

ditas cū mā digeratur cū oximelle cōposito: aut syrupo de bisantijs aut syrupo de eupatorio aut fumotere aut syrupo acetoso ꝛc. Aut cū isto. ꝛ. radicū quinqꝫ calidoꝝ añ. 3. s. eupatorij. M. i. capilloꝝ veneris. M. s. scolopen/ drie arthos gariofilate cuscute anisi maratri añ. 3. i. liq/ ritie rase vuay passay añ. 3. i. s. aceti albi. 3. s. mellis ꝛ cu chari quāru sufficit: oꝛtur. 3. ij. cū aquis pueniētibꝫ. Eua cuātia sunt multa pillule aggregatiue: dosis est. 3. i. pillu le de agarico: dosis est. 3. iij. diarob cū turbith dosis est 3. ij. **C**Si mā est grossa ꝛ viscosa: purges cū pillulis feri dis: ꝛ sic de alijs. **C**Si flegma falsuz purges ex decoctio ne mirabolanoꝝ kebulozū reubarbaro sene ꝛ epithimo ꝛ scolopēdria distēperata cū melle aut syrupo rosarum: aut cū decoctione appropriata: in qua dissoluat. 3. i. tur/ bith boni. Emplastrū ad idē supposito qꝫ non aposteme tur pp fluxū humorū. ꝛ. farine ordei. 3. ij. floꝝ camomil/ le mellilori añ. M. s. mucilaginis altee. 3. iij. ciperi squi/ nati masticijs spice añ. 3. i. sandaloꝝ rubeoꝝ cartami aro matici eupatorij absynthij añ. 3. ij. spodij. 3. i. croci. 3. s. aceti. 3. s. olei rosarū. 3. i. sicuū ficcarum numero sex: olei de absynthio olei nardini añ. 3. ij. vel quantū sufficit fiat emplastrū in duritie epatis. Unguetū ad idē. ꝛ. olei ro sarum. 3. s. olei nardini de absynthio sandaloꝝ vtriusqꝫ spodij squināri cinamo. añ. 3. s. eupatorij calami aromati ci añ. 3. ij. masticijs spice añ. 3. ij. croci. 3. s. aceti parū: ce/ re qd sufficit fiat vnguentū. Itē ꝛfectiones oēs conferen/ tes stomacho frigido ꝛferunt ēt epati frigido. Saculus ad idē. ꝛ. floꝝ camomille absynthij rosarū añ. 3. s. fari/ ne ordei. 3. ij. calefiat super latere asperfo vino citoniorū ꝛ aqua rosarū. Epithima ad idē. ꝛ. aceti. 3. ij. succi eupa torij lib. i. spice cinamo. añ. 3. ij. **C**Et nota qꝫ sunt quedā que de proprietate impingunt epar ꝛ remouēt oēm de/ bilitatem: vt passule: puluis epatis adip. betonica endi/ uia reubarbarū eupatorij matiana vinum pastinace: suc cus gentiane valent ad oēs iniurias epatis ꝛc.

CDe oppilatione epatis. Caplm. ix.

ppilatio epatis est coartatio venarum siue porozorum eius.

CCause extrinsece sunt assumptio frigidoz grossoz ꝛ stipticoruz: vt pira fungi caro bo/ uis ꝛc. vnguenta frigida: ꝛ oia mouentia de cētro ad circūferentiam. **C**Si ab intra. Aut est pp virtu tem debilē ex aliqua malarū complexionū. Aut pp epar qꝫ hꝫ venas strictas a natiuitate: aut ex debilitate dige/ stiuē: aut expulsiue: aut ex apostemate. Aut propterea qꝫ membra vicina: vt kistis: aut splen nō bene depurauerūt epar. Aut fit ppter retentionē menstruoꝝ: aut em oroz/ darum. Aut pp abundantiam humorum.

CSigna calor nō est in suo esse nāli. Scdo vꝫna ē tenuis. Tertio sentit grauitas in regione epatis. Quarto ē dif/ ficultas anhelitus ꝛ pꝫpue cū qꝫ ascēdit alte. **C**Et si oppi latio fit in ꝛcauo epatis. egestio ē liqda ꝛ multa feculēta vt in lieteriā declinet: aliqñ ē sanguinea: qꝫ epar nō attra hit chilū: ꝛ iō peccāt q hunc sanguinē restringūt: vꝫna ē pauca remissa valde: somnus paucꝫ: pōdus inter stōm et epar. **C**Si oppilatio fit in gibbo egō est sicca: vꝫna sub tilis ꝛ aquosa cū grauedine dextri hypocundrij acutiori vsqꝫ ad costas ꝛ dorsum. **C**Si ex kisti fellis ꝛc. vꝫna est multum colorata cū spuma subrocea aut viridi: est vlis pruritus maxime si ex cholā cū minozatione appetitꝫ fa stidio cū vomitu cholerico ꝛ ozis amaritudine. **C**Si in vtraqꝫ pte est oppilatio egestio est primū humida ꝛ partiz sicca. Itē si ex sanguine color declinat ad rubeū fuscū. Si ex cholā ad citrinū. Si ex flegmate ad albū. Si ex melia ad nigrū liuidū. Si ex ventositate: nō mutat color faciei vꝫna nec egestio. Si ex causis extrinsecis scit ex iditio ꝛc. Si ab alijs membris scitur ex passionibus eoꝝ.

CPronosticatio. Oppilatio epatis fere est mater omniuz egritudinū eius. Itē hoc inducit hydropisim aut aposte/ ma aut febrē aut colicā aut iliācā aut fluxum ꝛc.

CLura ꝛficatur in quoz intētionibus. **C**Prima est aperire venas meseraycas epatis. Et hic fit syrups vt cū oximelle cōposito ꝛc. ꝛ electuarijs vt cū dyalaca dyacalamē to ꝛ dyacurcuma de qua sumat sepe añ cenā. 3. ij. Aut cū ista stelladia expta. ꝛ. folliculoꝝ sene squināri thimi pol lij camedeos camepitheos bdelij been affari nucisnu/ scate scolopēdrie añ. 3. ij. ex his fiat claretū cū vino albo ꝛ sucharo. Aut cū isto puluere. ꝛ. ginchiberis albi anisi añ. 3. s. cimini capi semis agni casti ameos añ. 3. ij. pulue/ rigentꝫ suchari ad pōdus diuz: ꝛ hec ēt valēt i oppilati/ bus splenis. **C**Scda intētio est alterare malā cōplone: ꝛ adequare mās ad expulsionē: ꝛ hoc fit cū dictis in cap añcedēti fm qꝫ mā fuerit in cā. Ut si fit mā adusta purge tur cū aqꝫ decoctionis sene epithimi ꝛc. Si ex mā visco/ sa vel gipesa cū oximelle scilicito digerat vel cōposito. Purges sepe cū turbith reubarbaro mixt cū mel. ro. col lato. Ungat epar cū olo dꝫ spica ꝛ aceti parū. **C**Tertia i/ tentio est ꝛfortare cōplones ꝛprias epatꝫ ꝛ stomachi ne nutrimentū crudū epar recipiat: ꝛ hoc fit cum ꝛfectioni/ bus vnguetis: ꝛ alijs supius dictis. **C**Quarta intentio est subtrahere mām ad lōginquū ꝛ ad ꝛppositū: vel flo/ borhomādo saluatellas vtriusqꝫ manus aut venas ꝛca/ uitatē amboꝝ pedū: ꝛ hoc maxime ꝛfert in egritudinibꝫ epatis ꝛ ꝛcipue in ꝛcteritia. Et hoc fiat fm tenorē virtu tis ꝛ magne egritudinis exuberatiā. **C**Quinta intentio in regimine sex rez non nālium cōsistit. Unde vinum sit subtile maxime post purgationē: nā in abundātibꝫ cho/ lera rubea vꝫnā ꝛuocādo ꝛ cholera expellēdo cānales epatis ꝛ kistis mūdificat. Abstineat a calidis ascēdēti/ bus vltra tertiū gradū. Et a frigidis vltra pꝫmum. Utet coitū vinū dulce nouū. Surgat a cibo cū appetitū: ꝛ sic de alijs. **C**Et nota qꝫ cicozea coriādrū portulaca a ꝛprie tate remouēt oppilationes fellis epatis ꝛ meseraycarū. Itē succus epatice ꝛ flores sambucorū cum aqua lactis si de mane sumātur: mirabiliter ad hoc ꝛferunt. Idē flo/ res tamarisci ꝛc. aqua cicerum rubeorum.

CDe apostematibus epatis. Caplm. x.

Postematū epatis quedā sunt in sine siue in ꝛcauo eius: quedā in gibbo: quedā i lacerto q est supra epar: quedā in mirach: quedā in venis meseraycis. Itē qdā sunt humorosa: qdā vētoza: quedā calida: qdā frigida: que/ dā resoluuntur aut saniant: qdā terminant ad sclerosim.

CSigna. Lum epar apatur: febris cōrūna cōcomitur dolor dextri hypocūdrij grauitas ꝛ malitia cōcubitatꝫ su/ per latus dextri: maxime cū est in gibbo: ēt tussis sicca: vomitus ꝛ singultus: angustia spūs: ꝛ hec sunt fortioza: tū est fm magis ꝛ minꝫ. Un si calidū febris est fortis cū sitit ꝛ ariditate lingue que in ꝫn est citrina: deinde fit ni/ gra. Itē vꝫna rubicūda in colore vergēs spissa in substā tia obūbrata ꝛ ꝛfusa manifeste liniens supius cū spuma crocea āpa epatis calidum signat. Et nota qꝫ accidentia sunt molestissima. **C**Si ꝛo fit in cōcauo signa sunt abla tio appetitus singultus vomitus cholericus constipatio vētris sitis frigiditas extremitatū tussis angustia. **C**Si frigidum omnia sunt remissioza. Unde si fit de sanguine: vꝫna est rubea spissa pulsus magnus latus mollis: color faciei rubeus cū ꝛfcedine ozis habitudo sanguinea ꝛc. **C**Si ex cholera vꝫna est rubea acuta cum spissitudine quadam eoꝝ epar nō mādat ad loca ꝛpꝫia: pulsus du rus: velox diuersus: sitis magna: amaritudo ozis: tussis sicca color citrinꝫ ꝛc. **C**Si ex flegmate febris lēta nausea sitis nulla vꝫna pallida spissa pulsus puus mollis pau/ ca durities ꝛc. **C**Si ex melācholia: sub costis tāgif res

dura vna glauca subtilis pulsus paru⁹ strictus 7 dur⁹ color fulcus zc. Item si supra lacertum extra apparet si gura longa. Et si ita in transversalibus. Si i vtroq; apparet in modū crucis. Si in gibbo epatis apparet in modū lune noue. Si i mirach sepe nō est febris. Si in meseraicis vna est turbida in volor sentitur versus vmbilicuz.

Pronosticatio. fluxus vtrius i apate epatis mal⁹. Apta gibbi terminat triplr aut per sudore aut p vias vrine aut p fluxū sanguinis nariū. Apta cōcaui terminat aut per sudorem aut p fluxū ventris. Apta gibbi peius est q̄ aliud. Apta durū epatis nisi curet cito generat hydropisiz: qz generat oppilationem z illa indigestionē: z illa aquositate z illa hydropisiz. Item si a apa splenis mutetur i apa epatis pessimū. Si conuerso minus malum.

Cura horū apostematū satis pōt trahi ex dictis in capitulo de apostematibus stomachi. **C**Si ergo ē apa s̄gū neū: s̄botomef de basilica dextrī brachij: deide vtatur syrupo pueniēti sanguini. Et si in isto esset tussis: addat syrupus candi penidij añ. 3. 5. dragāti. 3. ij. ordei mūdī. 3. iij. z de isto syrupo sumat mane z infero z in nonis cū aq̄ calida. Un̄ si est in cōcauitate epatis: addant radices feniculi petrosilij z clisterizet sepe cū aq̄ ficile. Et multū stude q̄ venter sit lenis. Et post duos dies vel sic purgef cū d̄ coctioe tamarindoz pūnoz zc. cū. 3. i. reubarbari. Ubi aut eēti gibbo icipiat cura cū diureticis frigidis vt cuz solatro sempuua zc. deinde cū tēpatis frigidis. In p̄n⁹ ergo emplastref epar isto. R. sandaloz oium. 3. ij. farine ordei. 3. iij. caphoze p̄p cū aq̄ rosaz aut succo semperuine fiat emplm z addat p̄p aceti. In augmēto decoquat farina ordei i succo absynthij aut cū aq̄ rosaz z carniū citorioz z aceti albi p̄p z cū oleo ros. fiat emplm. In statu vō maturatiū puenit. R. radicū lilij violaz añ. 3. 5. farine ordei. 3. iij. sei; lini. 3. i. z. 5. vnaq; passaz enucleata rū decoquātur in aq̄ z cū assungia porci vel butyro fiat emplm: vel pōt fieri ex malua uisco pistato lib. 5. cuz farinis p̄dictis addēdo ciperi s̄gnāti añ. 3. 5. armoniaci disso luti i aceto albo. 3. 5. terbētine. 3. ij. cere. 3. 5. Utaf sauc ordei: qz abstergit z nō facit acq̄rere oppilationē: z festinat eius penetrationē: vt dicit Aui. Utaf oi die de triasandalis cū zuccharo rosato. Si fitis adest: vtaf zucha. viola/ to draganto. R. apato apostemate qd̄ scif per vna aut egestionē fumosaz zc. vtaf mūdificatiuis saniei vt aq̄ de coctionis q̄ttuoz seminū cū zuccharo aut dyaprunis cuz zuccharo violato aut trisera reubarbarata: aut fiat syrups ex absynthio spica nardi scolopēdria endiuia semiz nib⁹ frigidis cū zuccharo. Si apa sit ex colera: cura est p̄similis huic. S3 solatio v̄tris z vrine puocatio fit maior. Et medicine oēs sint frigidiores. **C**Lura apatis frigidī curaf q̄si sicut oppillatio: aut sicut apa calidū: qd̄ paratū ē ad maturatiōē. Et dictū est supra q̄ medicine cōuenientes maturatiue diuretice z aperitiue z subtiliatiue. Opz tñ vt i eis sit virt⁹ aromatica z s̄ptica. Fiat ergo syrups cū radicib⁹ feniculi zc. p̄reos acori camedreos eupatorij: z sic d̄ alijs. Deinde purgef cū decoctioe kebuloz reubarbaro z s̄gnāto. Bibat bis in die de oximelle cōposito. 3. i. z. 5. cū aq̄ d̄coctiois capari ameos amomi. 3. iij. aut cū ista. R. yrigoz p̄reos eupatorij pedis columbini qnq; radi cum vt feniculi zc. yfopi acori endiuie zc. Ungať isto. R. olei de lilio nardino camomelino añ. 3. ij. cū gūmis vt bdelli serapini opponacis armoniaci añ. 3. 5. pulueris acori s̄gnāti capari. añ. 3. ij. Ex his cū cera pōt fieri vnguētū. Et cū terbētina cerotū. Et cū farinis dictis supra z pinguedinibus emplastrū. Dyacostū vtatur oi die in mane: aut dyaprasio cum vino calido. **C**Si ex melācolia z sit sclerotizatū nō euadit aliq; vt dicit Aui. Curant ergo solū in p̄n⁹. Digerat ergo mā fm q̄ decet. Deinde purgef cū decoctione facta ex mirabolanis idis

sene epitimo reubarbaro aut cū decoctione appropriata cū cassia z. 3. i. reubarbari. Ueter etiam sit largus. facta purgatione s̄botometur de saphena eiusdez partis aut p̄trarie si corpus sit plectoicum: aut de saluatella man⁹ dextre: trahat tamen parū de sanguine. Deinde fiant localia: in quibus sit lenificatio cum apertione oppilati/ num dominante: equalis resolutio z subtiliatio z calefactio tēperata: p̄fortando semper cum aliquibus s̄pticis arōaticis zc. Libaria sint dōi chimi vt vitellis ouoz zc.

CDe fluxu sanguinis epatico. Caplm. xj.

Luxus sanguinis epatic⁹ est fluxus sanguinis virulenti: aliquando veniens ab epate: aliquando ab alijs membris.

Cause extrinsece sunt casus ocium incon-
suetudo exercitari suauitas vite mēb⁹oz
detruncatio: z sic de alijs. **C**Si ab intra tūc aut prouenit
ab epate. Aut ab alijs mēbris vt a stomacho meseraicis
aut intestinis. Aut ex apostematibus vicinātibz epati.
Aut a toto corpore. **C**Si pp epar: aut pp apa: aut a debi-
litate vtutis p̄uersue ita q̄ chilus nō p̄uertit in purg
sanguinē: z tunc expulsua mittit ad intestina: aut pp oppila-
tionē: qz epar bñ digerit s3 sanguis nō penetrat ad mem-
bra: z tūc rōne more denigrat z v̄ q̄ sit sicut frustū car-
nis aut sanguisuge. Aut accidit pp ap̄tionē venaz. Et b̄
triplr: aut vena scindit: aut corrodit: aut frangitur.

CSigna. Si a causis extrinsecis scif ex relaxatione. Si
ab alijs mēbris scif ex passiōib⁹ eoz. Ut si a stō dolor est
ibi indigestio zc. Et si ab epate est ibi febris. Si aliunde
venerit est coagulatus niger. Si ex fractura vene ē mul-
tus clarus z venit subito. Si pp corrosioz est virulētus
turbidus z venit paulatim. Si ex apate est saniosus. Et
differt iste fluxus: qz iste ē sine dolore podalis z post ege-
stionē apparet q̄daz p̄mixtio. Si a stō egestio est chilosa
granedo est in stō. Si pueniat a frigiditate sanguinis: v̄
putrefactus sed est modicus fetoz. Si a caliditate fetoz ē
magnus cum maiori putrefactione z nigredine.

CPro cura sit gnālis r̄la. Bis flux⁹ quocūq; si fuerit cū
alleuiatiōe z bona tollerātia nō restringit. S3 si esset sin-
thomaticus adhuc nō restringat subito: s3 paulatiue dū
mō virt⁹ tolleret. **C**Et iō cura p̄sistit i q̄ttuoz. Primo in
p̄fortatiōe epatis. Secdo in cōfortatione intestinoz ne de-
bilitent ex eo q̄ ex epate fluit z currit. Tertio in cōfor-
tatiōe stomachi vt appetat z digerat fm q̄ decet. Quar-
to in resūptione corpis ne exicef. Et s3 q̄ p̄ficiant has in-
tentiones ex dictis supra hēri p̄nt: tñ de vnaquaq; istaz
succincte dicet. **C**Prima ergo intentio tā applicatis itra
q̄ extra p̄ficiat ab ifra: sit p̄mo hic syrups. R. corticū. v.
radicū diureticoz oiuz añ. 3. i. lingue ceruine capil. vene-
ris endiuie epatice plantagis oium añ. 3. 5. anisi carui
berberis capari rosaz oiuz añ. 3. ij. spody cuscute añ. 3. i.
addatur pomū vñū citonij passulaz. 3. ij. fiat syrups cū
libra media zucchari. Et ponat ibi vini citonioz: dosis
est. 3. i. z. 5. cū vino calido si nō febris sit. Et de quarto in
quartū: aut de quinto in quintū: addatur i collatura. 3. i.
reubarbari. **C**Electuariū ad idēz. R. pulueris dyarodō
tria sandaloz rosate nouelle añ. 3. ij. Ex his pōt fieri ele-
ctuariū p̄fectio cletetū zc. Trocisci de rosīs iterdū cū p̄-
dicto syrupo valēt: z ita trocisci de spodio. Trocisci tñ in
hoc vltimi. R. reubar. 3. 5. semis apij absynthij assari añ.
3. i. amidalaz amaraz. 3. ij. fiat trocisci z dens. 3. ij. cū vi-
no d̄ mane. Ab eē p̄fortet epar isto. R. sandal. ros. ligni
aloes añ. 3. i. cinamomi gariofil. añ. 3. 5. absynthij. 3. iij. ci-
tonioz. 3. i. bulliat i vio albo subtili z aceto citonioz: de
inde epithimef epar. Et si vna discolorēf z flegma i egō-
nib⁹ mltiplicet augmētāf calida. Et si eē vt qz sit febris
v̄ egōnes d̄clinātes ad s̄guieas v̄ colicas minuāf cala-
z augmētēf frida. **C**Intestina at p̄fortent isto. R. cocta/

M. i. feis endiuie cicoree lactucay ciperi añ. pay. decoqñ tur i lib. i. s. aq̄ z colature addaf. 3. i. s. zuchari vl' mellis olei camomille vl' d' aneto vl' d' lilio salis pay purget se mel i hebdomada. **Soluētia** in hydropisi. 3. floz boia/ ginis sumiteri violay añ. 3. s. ligri. mūdare iuiubay pasfularū absynthij añ. 3. ij. pūnoy. x. spice nardi. 3. i. coqñt in sero caprino z ifūdāf corticis mirabolanoy citrinoy 3. s. deide exprimat z in expūsiōe addaf. 3. i. reubar. z casie. 3. i. Ad idē valēt pillule de reubarbaro cū pillulis de mezereō q̄ sūt valde fortes. Ad idē. 3. succi radicū yreos 3. i. facta residētia bulliat sol' vl' cū zucharo z sumaf cū ouo forbili vl' cū sero caprino. **Uel p̄t fieri syrup' soluti/ nus.** 3. radice yreos recētis lib. i. folioy laureole. 3. s. i. fūdant p̄ dies duos nāles in succo citonioy z aceto icoz/ porēf cū succo rosay. z de isto daf pōdus qnqz granorū ordeit: erit vna pillula solūes plib' vicib'. **Uel** decoquā tur i aq̄ vl' cū zucharo fiat syrup': z de isto def parū. **In** timpanite at purget semel i hebdomada cū. 3. i. istay pil lay. 3. reubarbari. 3. ij. carui ameos amomi añ. 3. i. colo qñtide turbith scamonee añ. 3. i. oficiāf cū succo eupato/ riy. hec. n. a p̄p̄tate p̄fortāt stōachū resoluēdo vērofitare z expellēdo hūiditē: vbi nō eēt febris fiat clistere cū decoctiōe supi' octā addēdo cētauree. **M.** 5. colloqñtide pay agarici. 3. s. **Ab** eē at supponaf epati emplm ex sandalis rof. farina ordeī cum succo solatri z modico aceti. **Aut** emplafret ex succo absynthij plātiginis rosay cipis cū farina ordeī z aceti pay. **Sup** stomachū fiat sacculus ex millio fursure z modico salis. **U** In asclite p̄missis vl' b' vt supra vt af syrupo cōposito aut oximelle: z sic de alijs ericcātibz hūiditatē absqz calefactiōe p̄missa ēt purgatiōe cū istis pillis forrib'. 3. laureole lactis misceaf cū zuc. z lacte sicūū fiāt pillē vt cicer z sumaf vnā vl' duas: dein de fiāt emplā plus z min' resoluētia fm tollerātā egri. **C**ōfectiōes sūt diaciminū dyacardamomū aut dyagalā cū dyacurcū vl' dyalaca. trocisci d' lacte de eupatorio de absynthio: z vbi eēt febris: misceaf cū triasandal' z dyarodo. **U** Et lz emplā multiplicēt p̄nt variari iasclite vt dictū est: tamē istud est satis cōe. 3. olibani masticis mirrhe añ. 3. i. granoy lauri. 3. ij. cipi costi añ. 3. i. s. sterco ris vaccarū byrcor capray z onū ericcati z pulueriza/ ti añ. 3. ij. sulfuris salisnitri añ. 3. i. puluerizēf z fiat empl'z cū melle inūgēdo p̄i' vētrē cū oleo phisticoy z amigdalārū amararū: deide emplēf tot' vēter. **T**rocisci exp/ ti ad idē. 3. turbith. 3. i. 3. i. 3. ij. scamōee electe grana oz dei duoteranf z icozporēf cū vīo. hūc recipiat trociscū se mel in hebdomada in matutinis z asselabit ter vel q̄ter i die: vtatur tñ continue de dyacurcuma maiori omni die bis. **U** Et nota q̄ sicut asclites curaf p̄ medicinas soluti/ uas. ita ēt curari p̄t z meli' p̄ medicinas puocatiuas vī ne: quarū prima. 3. seri caprini. 3. iij. spice nardi pulueri zate. 3. ij. bulliant simul lento igne vsqz ad cōsumptionē quarte partis: collet z detur in auroza. Ad idē. 3. vīne capre. 3. iij. spice. 3. s. bulliāt z def vt sup' ad idē v3 vīna pueri sumēdo omni mane ciatū mediū. **C**ura hypofar ce que est oib' alijs leuior: dentur. 3. ij. syrupi de eupato/ rio cū aquis endiuie z feniculi añ. 3. ij. aromatizet cū pul uere epatis adip. z reubarbari. añ. 3. s. ligatis in petia z dimissis p nocte exprimat. Ad idē. 3. radice chebulorū mūdatorū coquāf i lib. ij. vīni vsqz ad cōsumptionē tertie pris: deide addaf pay zuchari z spice de colatura sumaf. 3. v. oi mane. **U** Et si expedit purget cū his pillulis semel vl' bis i hebdomada. 3. aggarici colloqñtide mezereō tur/ bith ameos amomi semis' fēculi' apij añ. 3. i. reubarbari. 3. ij. fiāt pillē cū succo absynthij dohis: ē. 3. i. vl' cū. 3. i. pil lularū fetiday vl' cū his trocib'. 3. turbith hermodactiloy añ. 3. i. 3. i. 3. i. zuchari quātū sufficit def medie tas cū vīo albo subtili. **In** alijs dieb' sumaf d' dyacurcu

ma quātū castanea vt supra cū vīno. **U** Et nota q̄ sepe cura tur cū. 3. i. pulueris reubarbari cū. 3. ij. oximellis p̄positi. **In** cibis vtat puluere supi' octo i p̄n' capituli. **U** Et sic patēt alie intētiōes. s. scia q̄ ē absctio cāe. **U** Et q̄ta q̄ ē recti ficatio virtutū stōachi epatis: z sic de alijs mēbris. **U** Et in q̄nta q̄ erat coniectio accidētū zc. **U** Et vbi hec nō valeant p̄nt fieri q̄ a p̄p̄tate p̄ferūt: vt p̄tinna cōestio epatis lu pi. **B**etōica oī mō p̄dest. z sic de alijs. **U** Si autē hydropi sis pueniet ex magnis oppillatiōib' epatis vel splēis q̄ octā sunt de oppillatiōe epatis z dicēt i capitulo sequēti remouent. **U** Bi autē hypofarca pueniret ex retētiōe mēstruoy z emoroyday flōmet de saphenay: vbi etas z bitudo z alia p̄senserint. **U** Et nota q̄ epar ericij ericcatur z cōstē cū oximelle p̄fert hydropisi. **U** Ad idē cauda eqna. **I**tē serapinum extrahit aquam citrinam.

U De splene.

Caplm.

xij.

Splen ē mēbrū ray locatū i sinistro latere de putatū ad mūdificādū sanguinē. **N**ā si bñ mūdificat coz: reddif iocūdū si acciderit tristitia z alie mlte passioēs. **N**ā si deficit in atrabēdo gnātur ycteritia nigra. **S**i i p̄tinē do causaf flux' vētris z silia. **S**i i digerēdo: cāf durities oppillatio apa zc. **S**plē ḡ patif morbos p̄siles officiales z cōes. **S**z qz oppillatio z durities sepi' accidūt: iō cāe cāy p̄i' dicent: z p̄sequēter signa z cura succicte ponēt. **U** Cāe igif extrinsece sunt: multitudo ciboꝝ melācolicoꝝ vt caseus caules legumia zc. timor z sic de alijs. **I**ntrin/ ce sūt vt ab epe ml'plicātē hūoz melācolicū: aut a sple ne cū incurrit malā cōplexionē calidā aut frigidā zc. aut incurrit oppillationē aut duritiem aut apostema.

U Signa. **S**i ab extra patēt. **S**i ab epe est: silr patēt ex di ctis in cap'lo de oppillatiōe z debilitate epatis. **S**i a duri tie z oppillatiōe epatis: vīna ē tenuis. nā vīna alba i colo retenuis in substātia radiosa i supicia cū resolutio nib' gressis z cinerosis adherētib' z residētib' i fundo sple/ neticā passionē de melācolia nāli significat. **I**tē cuz duri ties est per totū splenem sed si ab apostemate durities ē solum in determinata parte. **I**tem appetitus aliqñ auge tur aliqñ diminuit aliqñ euomif melācolia z aliqñ appa ret p infra. **E**st ēt difficultas anhelit' sedus color totius cozporis: tristitia timor sollicitudo somnia terribilia zc. **U** Si a mala p̄plexiōe calida adest: corugatio dcliat ad nigredinē cōturbatis albuminib' oculoꝝ cū casu appeti tus sentitur caliditas in splene: vīna ē spissa colorata.

U Si ex frigiditate signa sūt opposita: vt qz color ē niger cū obscuritate oculi sunt liuidi vel plūbeti: z sic de alijs. **U** Pronosticatio. **Q**ui icurrūt sepe cozizā n̄ sūt splenet/ ci: qz coziza sic de mā subtili z tumor d mā grossa. **U**rina velut sanguis aut cū multa fece i sine passiois splenetice est bonū. nā vīna in istis passioib' i p̄ncipio est tenuis: iō si p̄tinuauerit est mala passio hmōi in p̄ncipio faciliter curaf. **U** Flux' sanguinis de sinistra nare in apostematibus huiusmodi pōt esse bonū. **I**ta z flux' vētris sanguine'. **I**tē dyaria breuis i passionib' huius bonū. **U** Et vīna in qua ē sex viscosa aliquādo est bonū signū: aliquādo nō. **U** Signa magnitudinis splenis patēt ex tactu. **S**igna vē rofitatis eius sunt tensio lateris sinistri absqz apostemas te duro z cum premitur fit planum: z non dolet: adest ta/ men eructuatio aut rugitus.

U Pro cura nota q̄ que valēt epati valēt splenis: s3 ista sūt fortioris virtutis. **U** Cura ergo egritudinis splenis sunt quattuor res. **P**rima est vt digeraf mā. **S**ecunda est vt mūdificet z sit cū diuersis z eūantib'. **T**ertia vt rectificē tur cōplexiōes epatis z splenis stōi: z sic de alijs. **Q**uar ta est regimē sex rerū nō naturalū. **U** Si ergo puenit a cā calida digeraf' cuz isto. 3. endiuie scariolē portulacē añ. 3. iij. radicū caparozum genestire scolopēdie añ. 3. i.

seminū frigidiorū. 3. 5. seminis apij brusci añ. 3. i. cū aqua
 z zucharo syrripizetur. **C** Si autē sit cuz febre: digerat
 cū isto. ꝛ. radicū caparis mūdi corticū tamarisci fraxini
 genestre ana. 3. i. endiuie scariole portulace fileris capil.
 veneris recētis añ. M. i. quattuor seminū frigidiorū. 3. 5.
 semis apij brusci asparagi portulace añ. 3. i. ligri. rafe pas/
 sularū añ. 3. i. mellis z zuchari quātū sufficit. ponāf cori
 ces in aceto p noctē: deide cuz aq syrripizet: dosis istoꝝ
 est. 3. ij. cuz aqs conuenientibus oi mane vsq ad q̄tuoꝝ
 dies: deinde purget cū isto. ꝛ. tamarindoz florum bora
 ginis buglose añ. 3. 5. passularum enucleatay. 3. i. polipo
 dij thimi epithimi sene añ. 3. 5. cozticuz mirabolanoꝝ
 indozum bene gūmosozum infusozum per noctē in deco
 ctione predictoy. 3. i. fricent fortiter de mane z collatura
 def in auroa. Et si esset nimis fortis diminuaf: vel loco
 illoꝝ mirabolanoꝝ dissoluaf in p̄dicta collatura dyase/
 ne yerepigre añ. 3. i. 5. Aliquādo datur totū reubarbay
 cū vino vt. 3. i. cū. 3. iij. vini. flobotomef añ vel post put
 melius videt de saluatella manus sinistre. Deinde inūga
 tur regimine splenis isto. ꝛ. medulle vituli curi pingue
 dinis anatis z galline olei sisamini z amigdalatū dulciū
 añ. z cū cera fiat vnguētū. Comedat cibaria bōi nutrimē
 ti p̄dita cū isto puluere. ꝛ. cinamomi. 3. i. cardamomi. 3.
 ij. croci. 3. i. vraf rosata nouella. **C** Si autē sit sine febre: z
 cōsequēter oppilatio sit cū quadā frigiditate syrupus cō
 ueniēs. ꝛ. radicū apij feniculi zc. ligritie scolopēdrie be
 tonice ꝛ. sopi ameos carui cū melle z zucharo fiat syrup⁹
 z d̄ his sumāf quāritatis pueniētes. Ad idē z forū. ꝛ.
 yreos acozi radicū feniculi petrosilij añ. 3. ij. iterioꝝ scille
 3. i. corticū cānaz genestre fraxini añ. 3. 5. scolopēdrie ca/
 pilloꝝ veneris gariofilate comedreos canepitheos añ.
 M. i. anisi maratri cuscute assari semis portulace añ. 3. 5.
 ligritie rafe passularū enucleatā añ. 3. i. florum tama/
 ridoz boraginis z buglose añ. 3. 5. mellis z zuchari ana
 quātū sufficit cū aq fiat syrupus vsq ad lib. i. 5. z d̄ istis
 def vt supra. Purget cuz his pillulis. ꝛ. yerepigre. 3. ij.
 pulueris lapidis lazuli. 3. ij. vel. 3. i. aromatici paz cū sy
 rupo de epithimo formētetur pillule. **C** Aut cū istis. ꝛ.
 yere ruffi. 3. ij. lapidis lazuli. 3. 5. vel loco illi⁹ pulueris la
 pidis armeni. 3. i. cū syrupo scolopēdrie fiāt pillule. Uel
 dent in modū electuarij cū decoctione cōuenienti vt flo
 rū tamarisci boraginis thimi epithimi añ. 3. 5. anisi feni/
 culi cuscute añ. 3. ij. Deide sumat de dyacurcuma dyaga
 lāga dyacalamēto. Deinde inungantur isto vnguēto ex
 p̄to. ꝛ. armoniaci in aceto dissoluti. 3. i. cui addat pul
 ueris troscuroꝝ de caparib⁹. 3. 5. olei aneti z de lilio adī
 pis anañ añ. 3. 5. fiat vnguētū. **C** Simpliciaꝝ cōueniētia
 in passionibus splenis: ex quibus possunt fieri vnguenti
 ra somētatiōes z multa talia sunt hec. Radix yreos: ari/
 stologia: acozi: gēriana: liliū: apij: petrosiliū: vt qz tribu/
 lus: fraxin⁹: genestra: tamariscus: medulla ebuli. sabcuc:
 lupulus: vitis alba: acetosa: absynthiū: ꝛ. capilli ve
 neris: scolopēdria: eupatoziū: calamētū: cētaurea: betōi/
 ca: camedreos: canepitheos: panis porcīn⁹: anisū: spica
 nardis: quinātū: semē cāne cuscute zc. **C** Et q̄ valēt a/
 p̄rietate vt dicit Auicenna sunt pulmo vulpis: vesper/
 tiliones: splē asini: z pulli eque si puluerizent. **C** Lōposi
 ta sunt multa: vt oximel diureticū squilliticū zc. Et ideo
 potio expta. ꝛ. scolopēdrie aromatici radicū caparoꝝ z
 ebuli oium ana p̄fice cū melle z aceto. z dent. 3. iij. cū aq
 decoctiōis astriflogia rotūde. Ad idē valz decoctio sili
 cis cū radice Bibat paz i sero z dormiat paz sup splenē.
 Emplm̄ exptū. ꝛ. ozaganti floꝝ camōille aromatici gal
 bani dissolutoꝝ i aceto forti picis hūide medulle cruris
 vituli: h duo liq̄fiāt z cū alijs p̄fice z loco appone. **C** Et
 notaq̄ a p̄nō cōpetūt resolutiua q̄re soluent subtili⁹: iō
 p̄mo dent mollitiua vt vnguētū de mucillaginib⁹. z sic d̄

alijs. sc̄do resolutiua: z sic vltra mō vnū modo reliquū.
C Cura vērositatis est cū carminātib⁹ int⁹ z extra zc.
C De icteritia. Capl'm. xiiij.

cteritia est vniuersalis cutis s̄feditio. Dif
 fert tñ a defeditioe moꝝphee. Nā moꝝphea
 fit ex errore tertie digestionis. Ista autē per
 errorem secunde: qz colera mittitur ad totū
 corpus ebullitione z putredine.

C Cause extrinsece sunt: vt mosus reptiliū: assumptio ve
 neni z ciboꝝ calidoꝝ z ciboꝝ facilliter corruptibiliz vt
 lac p̄sces zc. Aut oppilatioꝝ. Et breuiter oia q̄ multi/
 pli cāt coleraz aut melācolia: aut q̄ adurunt eas: aut que
 impediūt virtutē epatis mūdificare zc. Aut labor in so/
 le. z sic de alijs. **C** Si ab intra. Aut pp epar. Aut ppter
 alia mēbra. Aut pp kistim aut splenē. Aut ppter venas
 totius. Et si pp chistiz hoc ē: aut ppter malā p̄plexionē
 aut ex apostemate: aut ex oppilatiōe solū meatuū. s̄ illi⁹
 p̄ que trahit: aut illi⁹ per que mittit ad itestina. Si ex ve
 nis toti⁹: ē pp nimā caliditate adurentē sanguinē: tūc ac
 cidit febris z mā expellitur ad totū. Si ex splene: aut pp
 malam cōplexionē: aut ex apostemate: aut ex oppilatio/
 ne solū meatuū suoꝝ vt supra: z tūc icteritia est nigra.

C Signa. Si ab extra: scitur iudicio egri. Si ab epate: est
 cū macie toti⁹: z grauedine p̄tis dextre. Si a kisti: accidit
 subito. Et si via q̄ vadit ad itestina est clausa: egestio est
 alba: color faciei est citrin⁹: adest amaritudo oris: z sitis.
 Et si porus vadēs ad stomachū est oppilat⁹: z tūc vna
 est colorata spissa z egestio ricta. Si a splene: ē grauedo
 z durities eius: z alia signa m̄lie vt supra capitulo de op
 pilatione splenis. **C** Et sic patet q̄ huius tres sunt speci
 es. s̄. Nigra que semper puenit a splene. Aut sc̄dm pluri
 mū viridis: que fit ex colera p̄assina vel eruginosa. Cro
 cea que fit ex colera nāli rubea cū admixtiōe sanguinis
 ex cuius dispersiōe p̄ mēbra ad cutim fit color croceus.
 Urina tñ in viridi est rubicunda spissa in substantia cuz
 spuma crocea vertente ad colorem viridem.

C Pronosticatio. Icteritia pp apostema z duritiē epatis
 cōiter nō venit subito: z reddit incurabili: qz egritudo ē
 in principali. Itē in febribus cōtinuis ante septimū diem
 mala. Itē si i icteritia fit intētio crocicitatis remissio vna
 sine alienatione infomneitas z ablatio appetitus mollifi
 catio neruoꝝ mouētū linguā sic: q̄ vix possit loqui: oia
 hec significāt malū z signa opposita sunt bona. Itē si ic
 teritia pueniat ex oppilatione carnosa in aliquo meatu
 um nō sperat sanitas. Itē icteritia in die cretica z post se
 breum significat bonū. nā sepe est crisis egritudis splenis.

C Cura p̄ncipalis ē itēdere ad cām z abscondere eā. Et hec
 plurib⁹ itētionib⁹ p̄ficitur. v3. cū rectificatiōe cōplexio/
 nis: cū p̄fotatiōe v̄tutis: aut regimine apostematis: aut
 euacuatiōe p̄ flobotomiā vene basilice v̄ saluatelle aut
 aptiōe oppilatiōis: aut euacuatiōe educēte mām p̄ feces/
 suz: aut p̄ vomitū. Nā vt dicit Auic. i oi icteritia vomit⁹
 iuuat. **C** Cura v̄o sp̄alis ē. Nā si ex venenis. abscesa cā si
 ē possibile vtatur tyriaca. sc̄do acetosis vt succo acetose
 acetositate citri maloꝝ granatoꝝ zc. Si a cōplexiōe cali
 da epatis: aut fellis: aut toti⁹. Aut ē cū repletione sāgu/
 nea. Et tūc flobotomef basilica vel saluatella dextre ma
 n⁹. Aut colerica digerat mā cū isto. ꝛ. endiuie scareole
 rostri porcini epatici cicoree lēginis aque radicū vngu
 le caballine aq̄tice añ. M. i. scolopēdrie pentafilonis ca
 pil. veneris añ. M. s. violay. 3. i. 5. floꝝ boraginis nenu
 faris q̄tuoꝝ seminū fridoꝝ añ. 3. 5. oium sandaloꝝ. 3. ij.
 spodij. 3. i. p̄nuozum. xx. i. iubarum sebestē añ. x. zucha
 ri lib. i. vini mali granati. 3. iij. succi endiuie. li. 5. fiat syru
 pus de quo sumat de mane z ante cenam. 3. ij. cuz aquis
 conuenientibus. Digesta materia: qd̄ scitur per remissio
 nez coloris v̄ine euacuetur cum isto. **Recipe.** 3. v. aque

decoctionis supra scriptarum reu et in ea infundatur mira/
bolanorum citrinorum. 3. i. reubarbari. 3. i. de mane exprima/
tur et colatura in aurore def. **C** Si aut colera eest grossa ad
das i p'dicto syrupo de radicib' aperitiuis vt feni. petro
silis et. cuscute. et sic de alijs. Et pot aromatizari cu isto
pulvere. R. solij spice cassie lignee an. 3. ij. ligent in petia
linea: et bulliat in syrupo predicto: et def vt supra: deinde
euacuet cu pillulis aggregatiuis: et de reubarbaro an. 3.
5. aut cu alijs euatiuis conuenientibus: deinde vraf dieta co
uenienti. **C** Si aut oppilatio adesset absqz febre et calidita
te manifesta: sumat i aurore et ante cena. 3. i. 5. oximellis
copositi cu. 3. iij. aq decoctionis capari vel acori vel cuz
aq decoctiois sene: epithimi: polipodij. Purget sepe cuz
pillulis fetidis: aut cu alijs conuenientibus: aut cu reubarba
ro et turb: th an. 3. 5. i. i. i. mellis rosati collati. aut
cu. 3. iij. decoc. sene epithimi: scolop'drie: polipodij: assa
ri et sgnati: cui addat. 3. i. reubarbari. **C** Et ex his imedia
te dictis: et ex dictis i caplo ancedeti curabil' icteritia ni
gra. Et et alie due spes: siqz phideret dicra hui? capituli
et ancedente de oppilatioe epatis. **C** Exptu tñ e istud i oi
icteritia oppillatiua. R. prahj viridis hortulani lib. 5. pi
stet et pfecte decoquat i lib. iij. vini albi vsqz ad p'suprio
ne q'nte pris coles: et de isto sumat i aurore. 3. iij. et an ce
na. 3. iij. Quidam tñ addut i decoctioe lib. i. mellis et embro
cef amaritudo ei?: hec eni p'fortat appetitu et assellare fa
cit. Ad ide valet aq decoctiois pollicrici. Exptu ad idem
decoctio pilosele: aut ei? ifusio curat oes ictericos. Et si
vis scir. vtru icteritia sit curabilis: vel no. R. farine orde
lib. i. aceti albi. 3. ij. emplastru actual' frigidu supponat
epati. Et si post modicu inuenit aridu valde icteritia e in
curabilis: significat eni siccitate epatis cu nimio seruore.
Si humidu inuenit est curabilis. **C** Et nota q acetuz in
cibus et alijs conuenit: qz facit penetrare virtute aliorum.

C De fluxu ventris.

Caplm.

xv.

Luxus ventris est triplex. Lienteria scilz qñ
expellunt cibi et potus in eade quantitate et
qlitate q intrauerunt pp debilitate cõnenti
ue stomachi et superiorum intestinorum.

C Lae extriscee sũ: sic aer nimis hũidus au
strin? et corrup? iordinat? venenosus pestilentialis: aut ci
bus sumpt? in nimia qñtitate: aut i mala qlitate: aut fm
ieptu ordinẽ: aut pp casu et p'cussione et. **C** Si ab intrat
aut pp stom: aut iestina: aut pp alia mēbra: vt a capite sic
i catarro: aut pp oppilationē meseray cap: aut ab epē mit
tēte supfluitates suas ad stom? et iestina: aut a splene: aut
a mīce: aut a toto corpore: aut pp cithim. si a stō aut iestini
nis: tūc accidit: aut pp malā p'plonē: aut pp vlcera. si p'rio
mō aut e cū mā: aut sine mā. et si e cū mā: aut est cala: aut
frigida et. Ulcera aut sũt ppter humores acutos mordā
cantes et. sit etiam pp paralesim istozum mēbrozum.

C Signa. Si ab ex patet reſone. si ab intra vt ab alijs mē
bris a stō et iestinis: scilz ex passionib? et grauitatib? illoz
mēbroz: vt si a capite: apparēt signa reumatismis: dolor ca
pitis et. et flux? e maior post somnu. si a stō et cā sit frida
e a pñ? cū eructuatiōe acetosa e sine sāguie et sanie: et nō e
p'iodicus: nec h3 horas: i qb? crescat vel decreſcat. si a ca
litate cõter sit post febre: adurātes: aut post acceptio
nē medicinarū acutay: aut vini puri: et breuit oinz calefa
ciētū stōm? et epar ex qb? puenit excoziatio cū plōganf.
Si pp oppilationē epatis flux? e maior d nocte qz d' die.
Egestio si silat lotur aq carnis recētis: e cū pauco vl nul
lo dolore: dolor nec grauedo sēt i alijs p'rib?: et ita ex me
seraicis. si a splene egestio e nigra melācolica dolor sple
nis et. Si pp paleſis si sēt i dolore: et si pp vlcera: tūc sēt i
dolore pūcturā sitis et arsurā. Si ex d' bilitate attractiue:
aut digestiue epis flux? e alb? vel viridis corp? mollifica
ur macrescit minorat sanguis in venis color citrinat et

plābescit dñcit appetit? sit nausea laxitas vltis. Si pp bo
to vl pustulā iestinoz: adest dolor i iestinis post descē
suz cibi vel cū actu descēdit: deinde sedat et in egōne e vt?
subtilis. Si vo descēdit cito a stō et iestinis scitur ex mo
to laborioso aut e ibi mltitudo flegmatis et sputi nauſeā
tis stomachū. Si ex effusione melācolie ad os stōi: cōmo
uet appetit? adest mltiplicatio et acetositas. Si pp ine
ptū ordinẽ scilz cū ante cibū sūperit res velocis erit? vt
sūt pruna: cereſa: brodia piguia. Si ex aq frida: res ipsa
notificat. Si ppter paucitatem resolutionis corporis: scilz
tur ex pinguedine corporis cum paruo appetitu et lōga
quiete. Si ex oppilationē et liquefactione: est inflamma
tio corporis et caliditas ei? febris et diuersitas coloris et
egestio e fetida virulēta aquosa et pinguis. Si a toto cor
pore: sanguis est purus et multus sine dolore: et h3 perio
dū. Item vna palearis in colore siue palida: tenuis aut
spissa in substantia pauca in quantitate liues superi? ha
bens solutiones cinerosas grossas et speratas fluxū ven
tris absolute significat. **C** Itē nota q si eger asselet plus
in nocte qz in die causa p'ncipalis est debilitas epatis.
Et si ecōtra e debilitas stomachi. Itē fluxus ventris quā
doqz mutatur in collican: qz euacuatur subtile et rema
net grossum spissum: quare sepe sequit vehemēs colica.

C Pronosticatio. Oxiremia que non fuerit in principio su
peruenientis in omni fluxu bonum: quia retentia inci
pit vigorari: et digestiua aliquo modo digerere.

C Pro cura scire debes: qz q restringūt fluxū ventris: qdā
sunt simplicia: qdā cōposita. P'rio sūt duplicia: qdā ab in
tra approximant: et qdā ab ex. P'ria sūt mltā. Spālia tñ
sunt ista. P'rimū est coagulū leporis vl' edi si def. 3. i. an.
cibū cū. 3. iij. succi plātaginis: vel aque eius. Scōz est ca
seus antiquus coctus in multa aq dulci: et post ericeat?
et puluerizatus: deinde def in cibus. Tertiu est tyrica re
cēs dādo. 3. i. cū. 3. iij. vel. v. aque plātaginis. Quartū e
lac vaccini: a quo extractū est butyrū: deinde bulliat cuz
sumach et def. Quintū est nasturtiū magnū vel semē ei?
datū cū succo citonioz vel mirtilloz. Sextū est caro cito
nioz p'dita cū zucharo sine spēbus. Ultimū p paupib?
sunt lētes cocte in trib? aquis: deide in patella torefiat
cū modico aceti: et pinguedine arteris. **C** Simplicia qz
ab extra lz sunt mltā tria sūt expta. P'rimū vētosa posita
sup vmbilico: et i latere singulo vna alia ponat. Scōm
e balneū mirti multū p'fortas v'rtutē retētūā: maxime in
processu. Tertiu e ablutio pedū et tibiaz cū decoctioe cu
insidā herbe dicte calcapetrū: et loco illi? sumunt radices
falicis vel cardamomi. **C** Cōposita licz sunt mltā: ponaz
tñ aliq cõter p'ferētia in oi fluxu. Et p'mū sit syrūp? de pa
pauere. R. capitū papaueris albi: plantaginis: balaustia
ruz gallay prunoz imaturoz an. lib. 5. dimittant in aq
pluuiali p'biduū: deide collentur fortiter et collature ad
misce mellis: aut zuchari tertiā partē bullāt vsqz ad spis
situdinē: et cū. 3. iij. aq plātaginis admisce. 3. i. 5. da cū fue
rit opus. Pillule ad idē maxime qñ puenit ex debilitate
retentive. R. rosay pulueris granoy mirti: sumach: lurt
armeni oium an. misce cū succo plātaginis: fiat pillule.
dosis est. 3. ij. cū aqua decoctionis granoy mirti. Puluis
ad idē. R. flores labruscay tpa cū aq et tātūdem acatie
def. Ad idē aqua decoctiois mastice cū puluer' psilij as
fati: et cū syrupo rosato. Ad idē siue sit cū febre siue: nō a i
potu. 3. i. spodij cū aqua ros. restringet et epar p'fortabit.

C Cura spālis. Si lienteria sit a mala cōplexione sine ma
teria solum cum alterantibus curatur. Si cū mā opz qz
purget corp? Unde cognito qz mā sit calida purget cū
mirabo. citrinis: deinde. R. boli armeni: terre sigillate: co
rali sandaloz: sumach: berberis: se. citonioz: psilij: balau
stie: gallay: acatie: ypoqstidos mirtilloz: rosa: siccaz sāg.
ozaco. an. 3. i. puluerizēt et cū succo plātagis et absynthij

fiat trocisci: z cū opus fuerit distēperet vnus cū lacte ca-
prino vel ouino vbi lapides fuerint extincti: z deinde
ab intra z ab extra administrant frigida stiptica: vt sādā
li: dyapenidion z silia. **C**Si cā sit frigida. **R.** nasturtij ci-
minianisi assos: mastice: thuris laudani: storacis: cala-
mite: abremucū: cīpīsi: z folioꝝ eiꝝ. **z. i.** misce cū succo mir-
ti: z absynthij fiant trocisci: z dent vt prius: premissa tñ
purgatiōe p̄decēti. **E**lectuaria ēt pueniētia sunt dyagalā
ga dyabolibanū: z sic de alijs. **S**i autēz si ex multa quan-
titate cibi cura est abstinentia. **C**Si ex multitudine fleg-
matis: cura est vt dictū est supra qñ a cā frigida purgan-
do cū kebulis: ignāto: mastice: aut puocel vomit: nā vt
plurimū vomit puenit in fluxibꝝ. **C**Si ex mollitie stōi:
purget cū dyasinicō. **S**umat sepe tyriacā cū vino de cito-
nijs: z vino pontico. **E**t ita si ex lubricitate stōi: z itestino-
rū: tūc electuaria de balaustijs: z puluis granorꝝ granato-
rū cū carnibus assis pueniūt. **E**t in hoc mltū valet radix
bedeguar. **C**Si ex multitudine mlie effuse ad stōm: si ē
opus flōmes basilica. **S**oluat cū decoctione scene epithi-
mi rosay zucharo ro. veteri. deide ponat vētosa magna
super splenem. **S**umat de rosata nouella: aut de dyacito-
nitē: aut de trociscis stelle cū zucharo ro. veteri. **S**iat cly-
stera mūdificatiua ex aq̄ epithimi z melle ro. **S**ēdo sti-
ptica cū aq̄ decoctiōis balaustiy z gallay. **C**Si ex po-
tu aq̄ frigide: dormiat. **U**rat electuario d̄ thur. **E**t teneat
aliqd̄ in ore: qd̄ sedat sitim. **S**i ex paucitate resolonis fiat
exercitiū lōgū silr̄ fricatio z sudare in balneo multū cō-
fert. **S**i vō fluxus vētris fuerit cū tussi calida: nō dentur
nimis acetosa: aut pōtica: s; glutinatiua z cōfortatiua vt
dragantū: gūmi arabicū: aut misceatur stiptica z leniētia
pectꝝ: vt triasandaloy: z dyadragagāri: aut dyapapauē-
ris. añ. lib. 5. inūgaf̄ pectus vnguetō mollificatiuo: nō at-
tigat tñ vētrē. **C**Si tussis sit a cā frigida curet. vt supra
qñ a cā frigida. **U**ngat pectꝝ cū oleo de lilio amigdalay
dulciū citronioꝝ añ. 3. i. **S**i pp̄ āpa. **S**i v̄tus p̄stā: flōmes
de saluatiella manus dextre. **S**iat clystere cōfortatiū lō-
ci: vt cū rosis mirtis balitis cū oleo ro. zc. **E**mplastref lo-
cus ex farina ordei ros. mirtis oleo ros. zc. **I**n augmēto z
statu emplastref ex maluanico: farina semis lini cū assū-
gia porci vel butyro. **P**ro ap̄tione clisterizet sepe cū aq̄
decoctiōis fabarū mirtiloꝝ ordei z mellis. **P**urget etiā
cū. 3. iij. p̄dicte decoctiōis addēdo. 3. i. reubarbari: z dul-
corādō cū. 3. ij. syrapi ros. vel de mirtis. **C**Si ex debilita-
te epatis p̄fortet epas cū oleo de spica z mastice: aut po-
nant sup̄ eo empla p̄fortatiua z ap̄tentiā de succo absyn-
thij eupatoꝝ mixtis cū vino: i quo dissoluat puluis ro.
z mirtiloꝝ. **P**onat sepe vētose sup̄ epas purget si expedit:
deide vraf̄ dyalaca sine dyalaga. **E**t isto puluer̄ cū cibis.
R. pipis lōgi. 3. 5. cinamo. 3. ij. cardamomi: galāge nucis/
muscate folij gariofi. karabe añ. 3. ij. croci. 3. 5. vraf̄ ēt de
trociscis stelle zc. **C**Si vero fluxus accidat pueris sine
febre: infundat spōgia in aceto calō: deide exprimat: dein
de aspgat isto puluere. **R.** boliar. masti. thuris albi añ. 3.
5. spodij: sang. draco. añ. 3. i. actualr̄ calidū ponat sup̄ sto-
macū z itestina. **S**i cū feb. emplet̄ ex farina ordei lib. i.
aq̄ ro. lib. 5. aceti. 3. ij. supponat frigidū maxime i estate.
CSēda spēs est dyaria: z est fluxus simplex humoralis
colericus: flegmaticus vel melancolicus.
CEt talis p̄t pp̄rie puenire a q̄ncz locis. **P**rio a cerebro
reumatizādo: z signa z cura posita fuerūt supra: z curat̄
sicut catarrꝝ: aut a stō z itestinis: aut a splene: aut ab epa-
te: z signa patēt̄ ex dictis: aut a toto corp̄: z tūc aut via
mūdificatiōis vt in bona crisi: aut synthomaz: vt i ma-
la crisi: z tūc ē alienatio zc. aut ex debilitate p̄ctiue mē-
broꝝ: vt i ethicis z p̄tiscis: z talis ē mortalis: aut ab op-
pilatiōe poroꝝ curis: z talis curat̄ cū ap̄tione eoꝝ. **S**i er-
go sit a cā calida: siue cū feb. siue non: digerat̄ cū isto. **R.**

syrupi ros. 3. iij. syrapi viol. 3. i. def in duabꝝ vicibꝝ: vt in
mane z ante cenā cū aq̄ pueniētibꝝ vt cū aq̄ plātaginis
zc. deide purget cū isto. **R.** mirabol. citrinoy emblicoꝝ
añ. 3. ij. reubarbari. 3. i. z cuz mirtis z zucharo ros. veteri
def: aut cū. 3. i. citrinoy z cū decoctiōe pueniēti vt supra
vraf̄ bonis cibis assis cū vino granatoꝝ: z sic d̄ alijs. **S**i
cā sit frigida digerat̄ z purget vt supra: z si v̄tus debili-
tes p̄cede cū p̄fortātibꝝ stōm z itestina: tertio fiat clyste-
ria pueniētia. **C**Tertia spēs est dissinteria: z ē fluxus vē-
tris sanguineus cū excoiatione z vlcatione itestinoꝝ.
CLāe extrisece sūt vt supra cibaria acute medicine for-
tes vt colognida zc. **C**ause itrisece imediate sūt colera
acuta: aut flegma falsum: aut hūoz adustꝝ: aut ap̄tio: aut
ruptura vene: aut corrosio: z sic d̄ alijs. **L**āe remotioes
sūt pp̄ passioes alioꝝ mēbroꝝ: vt a capite p̄ viā reumati-
smi aut a stō: aut ab intestinis gracilibꝝ: aut grossis: aut
meseraicis: aut ex op̄ilatione: vel duritie epatis vel sple-
nis: aut a m̄rice: aut ex ap̄ate alioꝝ mēbroꝝ: aut pp̄ emor-
roydas: aut pp̄ mucilatos: aut pp̄ torū corpꝝ: aut pp̄ cri-
siz: aut pp̄ egritudies arefactiuas: sic ē p̄tiscis: aut omethi-
ca zc. **E**t sic h̄z q̄titate z diuersitate cāz z mēbroꝝ diuer-
si sūt fluxus: nā qdā est chilofus: aut aquofus: aut cole-
ricus: aut mlieus: aut flāticꝝ: aut virulētꝝ: saniofus: aut
sāguineꝝ: aut sic frustra carnis. **I**tē qdā fetidꝝ ē: qdā nō.
CSigna. **S**i chilofus: stōus nō patit̄: sed meseraice nō at-
traxerūt chilū. **S**i aquofus est ex malitia stōi. si colericꝝ
est pp̄ colerā z egestio ē citrina: si a mlia: migra si a fleg-
mate: alba: si a sanguine: sanguinea. **S**i virulētꝝ saniofus
z fetidus. si fluxꝝ est pp̄ corruptionē humoꝝ: aut ap̄ata:
aut liquefactionē hūoz. si assimilet̄ carni ē ex p̄gelatiōe
sanguinis. si excoiatio sit in intestinis subtilibꝝ ē ibi do-
lor z grauitas: egestio ē sicut lotura: aut rasura qdā z sā-
guis ē fortiter cōmixtꝝ cū egōne. **S**i grossis: ē ibi dolor
z grauedo z egō est cū q̄busdā spumis s̄q̄mosis z fuffu-
reis: z sāguis nō est admirꝝ cū egōne. **E**t si a medijs me-
dicō nō se h̄z z sc̄it̄ dolor circa vmbilicū. **C**Et si vis cer-
tificari: an sit dyaria vel dissinteria ponat̄ egōne: i peti-
rara: aut in sedatio: z pijciat̄ desup̄ aqua: z tūc si ē dissin-
teria: maxie p̄firmata ap̄p̄bit de corticibus itestinoꝝ.
Et ideo scias q̄ fluxus dissintericꝝ h̄z q̄tuoz ipa: q̄ distin-
guunt penes ea q̄ egrediunt̄. **S**i aut fuerit ab alij mem-
bris: sc̄it̄ dolore z passioe illiꝝ mēbz vt supra dictū fuit.
CPronosticatio. **O**is fluxꝝ pueniēs a colā vel mlia adu-
stis z p̄ictis sup̄ terrā ebullit a q̄bꝝ fugiūt musce si i p̄n-
cipijs morboꝝ venerit mortalis ē. **S**i tñ egō nigra adue-
niat ex̄tibus i latitudine sanitatis: vt in declinationibꝝ
morboꝝ significat mūdificationē: p̄cipue cuz alleviatur
eger: z bñ tolerat. **O**is fluxꝝ cū pulsu v̄miculoso z formi-
cāte q̄ nō p̄fortat p̄ cibos assuptos z medicinā mortalis
ē. **O**is fluxꝝ veniēs post egritudinē remanēt ad huc egrī-
tudine nō diminuta: sed cū mala tollerātia mortalis. **I**tē
si in dissinteria post aurē sinistra appareāt pustule filēs
orebo cū magna siti infra. xx. diē morit̄. **I**tē ois fluxꝝ p/
lixus in senibus v̄plimū mortalis est. **O**is fluxus stōi z
itestinoꝝ cū nausea z vomitū ē malus. **I**tē ois fluxꝝ epa-
ticꝝ: aut a mēbz totꝝ p̄turbatiū ē nisi veniat p̄via crisis
salue. **I**n ois fluxu vētris calius appetit̄ malus. **I**tē si egō
sit nigra ē mlia adusta ē deterior q̄z si sit nigra ex sangui-
ne: aut colera adusta: q̄ p̄ sup̄ terrā ebullit: s; alie si simili-
ter si a colā zc. nō venit ad tāta nigredinē: sed ad quādā
luciditatē. **I**tē mutatio coloꝝ in dissinteria a cā intriseca
malū: sed in artificiali bonū: si fuerit de inrētiōe artifi-
cis. **I**tē si in fluxibus appareāt sicut frustule carnis z sit
in intestinis superioribꝝ: mors est ad ostiū: si in inferiori-
bus saluari pōt. **I**tē i vētris fluxibꝝ cū dolor aduenit cir-
ca vmbilicū z p̄tes inferiores: z statim seq̄ egō idubitat̄
est piculosus: z si nō venerit fluxus statim nō est tñ malū

Cura. Si particularia ueniāt flōmes: deide syrupizet cū isto. ℞. succi plātaginis lib. s. q̄stuoꝝ se. frigidoy apij: mī resolis: granoꝝ mirri: sumach: boliarmeni oīuz. ʒ. i. rosa rū. ʒ. ij. bulliāt i lib. s. aq̄ vsq; ad cōsumentē tertie ptis ʒo chari. lib. s. def bis i die cū aq; cōuenientibus. **C** Si ʒo dissintēria sit ex colera syrupus ueniēs. ℞. seminū apij: feniculi petrosilij añ. ʒ. i. seminū frigidoy papauē. lactu/ ce: mirefolij añ. ʒ. ij. epaticē: capil. ve. ligue cerniē: solatri: plātaginis añ. M. s. sādaloꝝ. ʒ. s. rosay. ʒ. i. berberis: su mach ana. ʒ. i. s. succi citōioꝝ vnciā vñā fiat syrup⁹ def vt supra. **C** Si vero dissintēria sit antiq̄. ℞. plātaginis coꝝ rigiole mirte ʒ folide minoris añ. M. i. bulliāt in uino sti plico ʒ syrupizet cū zucharo. **C** Si ʒo egōnes sint nigre qualis sanguis. ℞. syrupi ʒpositi. ʒ. iij. succi endiuie ʒ se ni. añ. ʒ. iij. succi apij. ʒ. i. eupatorij. M. s. passulay. ʒ. i. su chari. lib. s. reubarbari. ʒ. i. s. syrupizet: deide purget cū mirabo. citrinis. **C** Si a colā. ℞. coracū mirabo. citrino rū. ʒ. i. infundant in. ʒ. iij. aque ro. aut i alia ʒcoctioē cō ueniētī vt ex tamarinis mirris ʒc. in aqua ifundat. ʒ. i. reubarbari assi. **C** Si vero sit flegma salū purget cū mirabol. kebulis. Si a melia cū idis ʒ ʒficiant cuz aq; plu/ uiali vbi decoquant ʒ agant vne passe: gūmi ara. ʒc. Et hec cōueniūt qñ dissintēria est i superiorib⁹ itestinis. **C** Si ʒo sit in inferiorib⁹ clysteria tūc ʒualēt: ʒ tūc ʒmo fiat ʒ clystere lauatiuū: ʒ doloris mitigatiuū. ℞. ordeī mūdī. M. ij. viol. ro. añ. M. s. boliar. ʒ. ij. piguedinis aut galli ne. aut cap: aut butyri añ. ʒ. ij. olei mirrini. ʒ. iij. fiat clyste re. Aliō lauatiuū ʒ ʒstrictiuū. ℞. balustiaz: mirri: cupu lay gladiū: sumach gallarū rizi bulliāt i aq; cisterne: ʒ in lib. s. p̄dicte decoc. addat. ʒ. ij. succi plātaginis: olei mirri ni. ʒ. i. s. pulueris vitelli ouī: boliar. masticis: pulueris ʒag. ʒrac. gūmi arabici assi: pulueris papiri vsti añ. ʒ. i. sepi ca prarū. ʒ. i. fiat clystere. **C** Ad idē i dissintēria flegmatica ℞. mellis ros. ʒ. iij. ligni brusci q̄stū sufficit succi vel aq; plātaginis. ʒ. ij. boliar. ʒ. s. vitella duoy ouoy fiat clyste re. **C** ʒstrictiuū aliō i fluxu colerico. ℞. aq; vl' succi plā taginis decoctiois ʒsolide minoris: in qbus distemperat cū vitellis duob⁹ ouoy pulueris terre sigillate ʒ boliar. ʒ. i. s. sanguinis dia. ʒ. i. fiat clystere. Deinde fiat clystēria consolidatiua cōglutinatiua ʒ carnis generatiua. Et ʒi mū sit hec. ℞. gallarū n̄ ʒforatay sumach boliar. añ. ʒ. i. dragātī gūmi arabici. añ. ʒ. ij. succi plātaginis puri. ʒ. iij. sepi renū caprarū cerētis. ʒ. ij. vitellū vni⁹ ouī cū aq; ferra ea: aut pluuiali fiat clystere q̄stū itatis lib. i. s. ʒ teneat diu. Ab eā fiat hoc emplastr⁹ coquāf poma siluestria: deinde extēdant sup petia in mōdū emplastrī ʒ calidū suppone vmbilico ʒ renib⁹: ʒ cū fuerit fridū iterato calefiat. Aliō ad idē. ℞. succi nespilloꝝ: forbay: corticū granatoy: ba laustiaz añ. ʒ. ij. punoy sine ossib⁹. ʒ. i. vini citonioꝝ: vi ni stipitici: olei mirrini citonioꝝ añ. q̄stū sufficit: addatur pulueris masticis: acatie anter siliginis: terf sigillate: co/ losonie: boliarmeni añ. ʒ. s. corticis media castanē. ʒ. i. cer⁹ qd sufficit fiat vng⁹ siue emplastrū. Ungētū ad idē. ℞. oli masticis. ʒ. i. thuris: pulueris granoꝝ: lambusce. añ. ʒ. i. cere qd sufficit vngaf stōs ʒ vter. Balneū. ℞. cori giole plātagis arthemise absinthij ro. camomille extre mitatū: nespuli: citonioꝝ: balustie añ. q̄stuz medico ap/ pet ʒcoquāf i aq; ʒ hec p nūc sufficiāt. **C** ʒōtra n̄ dissin teria ātiquā fidele exptū. ℞. rurturis cōbuste. boliar. gū mi arabici assi. añ. ʒ. i. pulueris simul: ʒ def i sero cuz aq; plantaginis. Pro ʒfectioib⁹ trociscis: vt ʒ spodio de fra sigilla. ʒ sic ʒ alijs recurit ad supi⁹ oca: ʒ sic ē finis ʒc.

C De illiaca passione. Caplm. xvj. Illiaca ē passio tertij itestini ʒ gracilib⁹ ʒ su p̄iorib⁹ cū stipatiōē vētris frequēti vomitu ʒ dolore magno ac si itestina terrebello ʒfo rent. **C** Et nota q̄ itestina sunt sex. ʒmū ē

duodenū. sc̄dm ieiuniū: tertij illeō: ʒ ibi causatur passio hec. quartū ʒ est ʒimū de grossis est monoculū. qñtū co lon: ʒ ibi sit collica passio: de qua dicitur in sequēti cap. sextū ʒ vltimū est rectū. **C** Sc̄do no. q̄ ʒ illiaca ueniāt cū collica in causis ʒ signis: ʒnoscitioē tñ ʒ cura ʒnt. quia in illiaca dolor est maior: ʒ citi⁹ iterficit ʒp sensibili tatē itestinoꝝ. sc̄do in ista dolor est magis ʒ magis deam bulatiuus v̄sus dextrū ʒ sinistrū. Tertio illiaca magis ē ab vmbilico supra. Quarto illiaca ista magis remcdiat ex assupt⁹ ʒ os: collica magis cū clysterib⁹. **C** Differūt etiā illiaca ʒ collica a dolore renū: q̄ ille ē magis ʒ pl⁹ circa anchas ʒ posteriora ʒ inferiora: ʒ cū hoc parū ale uiatur cum clysteribus: ʒ sic de alijs signis.

C Lāe extrinsece sūt: vt nimi⁹ potus aq; frigide: aut cibo rū grossoy stipiticoꝝ ʒ viscosoy: sicut est caseus antiq⁹ carnea bouine: ʒchilia nespila coctaua: aut venēsoꝝ: vt fūgi ʒc. ʒ breuit oia coartātia ʒ corrugātia ʒ opillātia itestina. sit ēt ex casu: aut ex ruptura ʒc. **C** Si ab itra: aut ʒp itestina: aut ʒp alia mēbra. Et tūc ē aut ʒp aḡa epatis: aut meseraica: aut renū: aut vesice. Si ʒp itestina hē ʒ pter. vi. cās. ʒmo est ʒp aḡa illoy calidū vel frigidū. sc̄da est humor calidus ibibit⁹: tertia est humor frigidus. q̄r ta est debilitas v̄rutis sensitīue itestinoꝝ: ʒ silt⁹ expulsi ue quinta est ventositas grossa interclusa in intestino ʒ dicto sexta est sex indurata in intestinis: aut vermes iuo luti in eis: ʒ breuiter omne: qd cōstringit itestina.

C Signa cause ʒimitiue discernunt ex relatis. Et cause alioꝝ mēbroꝝ discernunt ʒ dolores locoꝝ: ʒ ʒea q̄ egre diunt a corpe. Si ex aḡate yllēo calido adest dolor sitis punctura grauitas: ʒ sic de alijs. Et si a frigido oia sūt re miltiora cū iflatioē ʒ mollitie: ʒ q̄ ʒcesserūt cibaria mol lia ʒ hūida: frigida: vt lac: pisces: fructus: ʒ olera. Si ex fecibus iduratis ē dolor grauis: ʒ videt sibi q̄ scidat in testina: ʒ sic de alijs. Si ex vētositate mutat dolor de lo co ad locū cū torhōe ʒ rugitur: ʒ v̄ sibi q̄ actus sint iclu/ si i itestinis: ʒ qd itestina ʒfozent terrebello. Et si ex fleg mate iuisicato ē cū frigiditate ʒ grauitate ʒ ʒcesserūt mul tiplicāda silia: ʒ rōne doloris aliqñ est calor rubor sitis ʒ indicat: q̄ cā sit calar: nō est ita. Si ex ruptura tunc ʒ cessit casus. ʒc. Si ex vermibus vites infra: si ex debilita te sensus longe egritudines ʒcesserūt: ʒ sic de alijs.

C Pronoscitio: hec passio est horribilis: eo q̄ sepe ster/ cora mittuntur per superiora ʒ adueniunt accidentia ʒruata vt incopis: spasmus: frigiditas extremoy. desipiē tia: vomit⁹ ʒntim⁹ cū fetore ozis: ʒ sic de alijs ʒnoscitāri b⁹ mortē: ʒ si accētia miorēf ʒ medicina sūpta ʒos d̄scē dat arguere bonū. **C** Pro cura scire debes q̄ cura hui⁹ appropiquat cure colice. vey cura hui⁹ ē cū fortioꝝib⁹. Et iuuaf magi cū bibitis: licē ēt clystēria ʒferat: ʒ tūc i cu ra aut attēdim⁹ ad accēs: aut ad morbū. Si ʒmū m̄fortiēs sedat dolorē fomētatio loci cū aq; calā: aut debilia ei⁹ cū fricatioē extrēitātū. sepe ēt sūt vaporatoria ex sale: milio: ʒ camōilla: ʒ aliqñ inūgīf cū pigue⁹: aut olis ʒ castoreo: ʒ de alijs s̄z diuersitatē accidētū ʒntiū circa morbū ʒ cedif sic. Si ex calo aḡate flōmes. deide fiat ista ʒcoctio. ℞. malue: violay: mercurialis volubilis medie. añ. M. i. floꝝ boragis vio. añ. ʒ. iij. ʒnūoꝝ nuō. xy. ponāf: ʒ coquā tur ili. i. aq; ʒ i. ʒ. v. addat. ʒ. i. s. cassie mellis cocti. ʒ. s. oli viol. pay dyagredij gra. ij. vl' alteri⁹ solutiū ʒnentiēs: ʒut medico videbit def ʒos. Si apper medico reitēref. ʒ de aliqbus herbis dictis ʒt fieri emplm. Si aḡa sit fri gidū. ℞. p̄dictas herbas: ʒ addat iste. ℞. rute: origāi yfo pi: calamēti: radicū lilij añ. M. s. turbitib⁹: polipo. añ. ʒ. i. misceant in. ʒ. v. decoc. p̄dictay herbay: ʒ def in auroꝝa. Et ex p̄dictis herbis cū camomilla: fenugreco: semie li ni ʒ sic de alijs cū oleo ʒ ruta pōt fieri emplm. Si ʒp hūo res iuiscatos def ʒerapigra cū decoctioē cōueniētī. Si

ex fecibus induratis: pmo curet cū clysteri lenitino: dein de cū fortiori: deinde cū medicina laxatiua z emplo couer/ niēti. Si a cybarijs stipticis dissoluat cassia z māna i vi/ no. Si pp venena fiat vomit? cū aq̄ cala, z oleo: deinde bi/ bat tyriaca magnā cū aq̄ decoc. gētiane: z pipinelle: dei/ de dent pinguiā z vinctuosā: ne venenū penetret ad cor: vt nucēs: auellanas zc. Ad ex ponūf reso^o: vt camo/ milla cū aniso: ruta zc. Et si ab alijs cais curet: vt i cap se/ q̄nti. Et iste due egritu^o ff velur sozozes: vt p3 p autores.

De colica passione. Caplm. xvij.

Colica est passio penultimi itestini: qd̄ colō dicitur cuz difficultate exitus stercois per inferiora cum dolore magno z punctura.

Cae extrinsecas sunt nimo calor aeris de/ ficcans feces resoluēdo: qd̄ est subtili? aut nimia frigiditas aeris pstringēdo: z sic aliqñ gñaf ex flu/ xu vēti bozealis: aut causaf ex nimio exercitio z labore nimio z coitu supfluo: z ex fructib? stipticis: z ex oibus ci/ bis grossis z idigestibilib?. Et ex ruptura corrugatiōe z relaxatiōe siphach: z ex casu itestinoꝝ in bursas testicu/ loꝝ: z sūb? Cae intrinsecas sūt mala p̄plo cala resoluēs pres subtiliores: aut ex mala frigida cōprimēta: aut ex ni/ mia siccitate corrugāte: aut ex hūiditate nō de se: s; rōne inniscāte. Accidit ēt ex hūozib? calis exūtib? i locis di/ ctie: aut ibibitis i suba itestinoꝝ: aut mixtis cū ali q̄būo re grosso viscoso. Fit ēt ex apatib? z fecib? iduratis: z ex passioe mēbroꝝ iterioꝝ: sic sūt renes z vesica: z oia deā su/ pra caplo d̄ illiacā: sic s; vmes d̄bilitas sēsus itestinoꝝ zc.

Signa. Aduēt? collice significant ex retētiōe fecū: z p/ stratione appetit? z appetitu aq̄ frē: cū at̄ adest dolor toz/ fio: z pūctura z vīna tincta: tūc est collicātingit aut vī/ na rōne doloris: z qz colā nō mūdificat p̄ itestina: ideo re/ sudat p vias vīnales zc. Signa aut spālia habent p/ res nāles nō nāles: z p̄ter nām: p iuuātia z ledētia: z ea q̄ egrediunt a coꝝpe. Qz si est flegma: tunc qd̄ egredif est mucilaginosuz albū. Et si a ml̄ia est nigrū. Et si est ex de/ debilitate sensus: tūc est tumor i vētre cū modico dolore. Et si est ex apate calo ē cū pulsatiōe magno dolore siti z pūctura. Et si fuerit apā frigidū sūt oia remissioꝝ: z non est pulsatio. Et differt a passioe renū: qz colica est cū ma/ iori seruoꝝ z punctura extēdit se supra vmbilicū z i pro/ fundo corpis sub vmbilico extēdit se in dextrū z finistrū occupādo magnā p̄tē vētris: z subito aliqñ extēdit se ver/ sus pectinē: iuuat ēt clysteri. passio at̄ renū nō h; ista: s; ē dolor i pre posteriori affixus z pmanēs: z in vīna appa/ rēt i p̄n. qd̄ p̄tēta filosa: deinde arēosa cū qd̄a suba tenui. Itē dolor colic? augmētaf post cibū z renalis diminiuit: vey vīna lactea i colore spissa in suba hñis resoluēs ci/ nerofas mixtas cū resoluōib? squamosis appentes i vl/ tima regiōe vrine colicā significat. Signa aliaꝝ carū habēt: ex iudicio: vl? ex nā alioꝝ mēbroꝝ: z suaz carum. Pronosticario. Si dispiciētia spasm? sincopis frigiditas extremitatū sudor frigidus vomit? cōtinu? oimoda retētiō fecū: z si pustula nigra sicut faba appareat supra ventrem sequenti die moritur.

Cura hui? sūt ml̄i canones. Prim? si accūtia sūt ml̄tū itēsa pmo mitigem? illa cū anodinis resolutiuis: z finalr cū narcoticis vbi alia nō ptulerint: z nō ponāf nisi i pua/ q̄titate: z cura despata. Scds est qz nullo mō poter aq̄z frigidā. Tert? est qz poter q̄to min? ē polē. Quart? ē. si dolor fuerit ex mala p̄plone frida vtaf icisuis tā i cibus z potib? q̄ i medicinis: z si sit malo p̄plo cū mā qz eūef h; humorē peccātē. Quint? qz in p̄n. applicent resolutiua z calefaciētia debilia z paulatī ascēdaf ad fortioꝝ: z si do/ loꝝ augeret a calefactoria: qz statim dimittaf. Sext? si a vētositate sola fuerit sola calefactoria applicent. si cū mā vt flegmatica zc. digeraf: z post eūef h; qz d̄cet. z si a ster

core duro mollificet z cū clysteri eūef. Septim? cū appli/ camus calefactoria p̄seruet epar. ne ex illis dissoluat. Itē p̄fontes cerebū: ne ex elevatione vapoꝝ ledaf vt cū oleo ro. zc. Si ex siccitate ciboꝝ cura est vt sumat in potu iu/ lep vel syrupū vio. aut decoctionē sicū: aut passulaz bi/ bat vinū albū subtile cū aq̄ decoctionis endiuie: lactuce: aut vio. zc. sumat brodia gallinarū piguia: z abstineat a stipticis. Si ex siccitate fecuz p̄tigēte ex ml̄itudine vrine comedat passulas: dactilos: sic? siccas cū butyro assiduet cassiam: z mānā z syrupū vio. cū decoc. cōi: vel p̄moroꝝ vtaf spinacijs: z alijs olerib? mollitiuis cū carnib?: pin/ guib?. vngaf renes cū oleo de mirtis vel ro. cū puluere boliar. z modico aceti. Si ex siccitate fecū p̄tigēte ex/ siccitate vētris oia hūida recētia: vt sūt cerefa: p̄fica: pu/ na zc. de olerib?: vt spinacia: lactuca: scariola zc. p̄serūt. Si ex siccitate p̄tigēte ex aere vel labore: vel pp suda/ re in balneo cura est vt vngaf totū corp? ex oleo ros. de mirtis intrer balneū tepidū decoctio ro. folioꝝ salicis plā/ taginis vitis zc. Si ex raritate sumat carnes pigues: vt porcōꝝ vinū sit dulce grossuz. Multū domiat. z qz/ scat abstineōdo ab oppositis: vt a labore coitu zc. Vngaf totū corp? oleo ro. zc. fiat balneū vt supra. z si nō saltez semel asselet i die cū clysteri lenitino. z ita si ex siccitate i/ testinoꝝ: z i h; p̄serat aq̄ lētū cū butyro. Si ex flegma/ te grosso aggregato i stō z itestinis: fiat clystere prio leni/ tiuū ex bletis vio. mercuriali z maluis z cassia cuz olō ro. aut cū isto. Itē. malue: mercurial: brace vsine añ. M. i. pasularū nuō. x. se. fenugreci: se. lini: se aneti añ. 3. i. fur/ furis. M. i. olei sisamini. 3. iij. salisgēme. 3. i. vl? loco illius salis cōis. 3. i. 5. cassie piguis. 3. i. yerepigre. 3. 5. z si vis for/ ti? opari. Itē. p̄tarie cētauree miozis: calamēti: origāi: mō/ tant añ. M. i. anisi cimini: cartami mūdi añ. 3. i. polipodij q̄rcini turbith gūmosi: se. raffani añ. 3. ij. pulpe cologni de. 3. i. surfuris. M. i. mellis. 3. ij. olei ruteroli de lilio añ. q̄tū sufficit. Cōiter tñ fit ex decoc. carminatiua apitiua: z ex vera z bñdicta z cassia añ. 3. 5. mellis. 3. i. oli. ruteroli camoil. añ. 3. ij. Aliqñ faciūt cū cētaurea miozi: ruta: ca/ lamēto origāo saturegia añ. M. i. castozei. 3. ij. papini. 3. i. colognide. 3. v. oli d̄ spica: z de lilio añ. q̄tū sufficit h; nō ē acutū dissoluēs ylliacā z collicā: v; ēt ad vētositate si addaf ciminū z bace lauri. ēt p̄nt fieri suppositoꝝia ex melle scamōea colognida: aut fiāt suppositoꝝia cōia acu/ ta cū esula z modico salisgēme: q̄ tñ n̄ p̄serūt sic clysteria cū nō p̄tigāt ad locū dolorosū zc. Per os ml̄ta p̄nt ap/ proximari vt tyriaca cū vino decoc. ameos: carni: sisele/ os: vel origāi. Ad idē exptū i vtaf passioe. Itē. d̄ puluer cicadax z antimōij egle pōd? h; estimatiōe: qz pay: atī mōij ml̄tū pōderat re? alteri? pulueris bibat cū vino calō. Ad idē v; polipo? cū brodia gallie vtaf isto puluer. Itē. pipis vtriusq; nucis idice añ. 3. ij. croci pay. Aliū ad idē. Itē. spice nardi sgnāti anisi añ. 3. ij. 3. iij. pipis lōgi cinamo/ mi: gariofilo. p̄tetri. añ. 3. i. folliculozum sene. 3. i. zucha/ ri. 3. ij. fiat puluis seu electuariū cū granis duob? musci. Et p̄t addi turbith. 3. i. hermodactiloꝝ. 3. 5. polipodij dia/ gredij añ. gra. v. mellis dispumati li. i. fiat electuariū. do/ fis ē q̄tū castanea. Defectiōes sūt ml̄te p̄serētes ad h; z p̄cipue qñ pueniūt ex vētositate sic dyaciminū: dyacar/ damomū: dyanisū: z sic de alijs. Exptū tñ ē ciminū toze/ factū sumēdo d̄ māe: z añ cenā mediū coclear. Ad idē v; trazea h. Itē. 3. iij. albi. 3. 5. coriandri p̄parati z p̄dit. 3. i. 5. macis galāge: mucismuscate pulueris zate añ. 3. iij. liq̄. 3. 5. zucha. albi. 3. ij. fiat trazea grossa. bec. n. p̄fortat stomachū z cerebū. Ad idē electuariū de bacis lauri p os z p cly/ steria: dosis est. 3. ij. cū vino. Ungatur venter cuz oleo de spica de lilio de aneto añ. z fricetur cum manu inferius. Balneum fit ex melliloto: camomilla: aneto: origano ba/ cis: z folijs lauri: z sic de alijs. Et etiam embrocatiōes z fomērationes

omentationes fiat diuersimode cū spongia expressa in ter duo incisoria: aut sacculus taliter exp̄ssus z loco applicat⁹: et sic de alijs fm q̄ cā erit intensior vel remissior zc. Si ex pauca effusione colē ad intestina curetur sicut p̄teritis facta ex oppillatione meatus. **C** Si ex apostemate: floborhomet basilica. sc̄do saphena. tertio vngat locus cū oleo anetino: z camomellino. **C** Si ex melācolia in epate: aut splene digerat⁹ z euacuetur: vt supra zc. **De vermibus.** Caplm. xvij.

Ermes generātur in corpore humano per putrefactionem: quemadmodum generantur musce z vermes in terra.

C Lā remota verniū est: oē qd̄ ḡnat hūo: rē crudū marcidū: sic est replō nauseatiua: coit⁹ post replōne: comestio fructuū: et frumenti cocti: et sic d̄ alijs ḡnantib⁹ flegma: vt sup̄ qz ex sanguine nō ḡnantur: qñ nā eo indiget: nec ex colā: qz nullū aīal ḡnat: nec nutrit ex colā: vt q̄rto de simplici medicina: nec ex melia: qz est remota a p̄ncipijs vite. **C**uz f̄ flegma putrefit p̄ter nām corpis n̄ri: resp̄cū tñ vermis est digestio: q̄re tūc fuscipit sp̄m vite. Et si hec m̄ā putrescat in ano: sunt parui: qz ibi diu manē nō p̄nt z si manēt augentur: et sunt mali valde rotūdi ascarides dicit⁹: et cōit⁹ fiunt ex flegmate salso. ideo sūt parui: qz ibi non est humiditas: nec caliditas sufficiens augmētare z elōgare. Et hui⁹ signa p̄cipue sunt duo v3. parit⁹ anī: et dolor sub vmbilico. **S**i in intestinis medijs vt in colon sacco siue orbo: tūc vermes sunt grosi et rotūdi dicti sic: qz ibi est hūiditas apra cum fiant ex flegmate dulci z nālī. **C**ui⁹ signa sunt dolor in vmbilico: imēsus appetit⁹ rōne attractiōis chili ad ipsos. constipatio ventris rōne oppillatiōis quā inducūt. **S**i in superiorib⁹ ḡnant vermes lōgi lumbici dci z ḡnant v̄plm in intestinis gracilibus. **C**ui⁹ signa sunt multitudo saluē de nocte. z ericatio labioy de die: qz calor expandit ad extrā: sed de nocte recludit⁹: adest etiā nausea vel subuersio stomachi: dolor supra vmbilicū prurit⁹: nafi pp̄ malos fit mos ascendētes ad caput: dolor capitis: obsecratio oculorū eadē de causa. **C** Signa ergo sumpta a somno sūt. nā garrunt in somno z patiunt stridorē dentiuū: z mastīcāt ac s̄p̄erent cibū in ore: z habent somnia terribilia z excitant terribiliter z cū ingitudine z ira. **I**n vigilia patiunt pruritū in narib⁹ dolorē z clamorē: z sūt aliqua dō amētes: z festucas colligūt: z magnū dolorē patiunt in capite: z eijciūt aliqñ v̄mes p̄ nares z p̄ inferi⁹. **I**nmo dicitur qz quandoqz perforant intestina z consequūt terribilia accidentia: vt mania: epilepsia: canin⁹: appetitus: bolisimus: sincopsis: illiaca: passio: colica: epatis passioēs. **E**t sunt v̄plurimum cum stipticitate ventris.

C Lura. **U**taf̄ dieta nō multiplicatiua flatis. **S**c̄do digerat⁹ mā cuz oximelle cōposito: z sic de alijs. **U**taf̄ synapi cū pane: qz incidit z subtiliat flegma aptū p̄ueri in vermes: deide purget cū yera: agarico zc. **A**ut saltē cū pilulis cōib⁹ de aloē: vbi etas z alia cōsenserint. **N**ā si sint supra: dent potiones p̄ os. **S**i infra: fiant clysteria z sup̄positoia. **S**i in medio ventris: fiat vtrūqz. **C** Interficiētia f̄ v̄mes p̄ sup̄ sunt multa: vt puluis seminis alexādri: ni: q̄ apud nos dicit⁹ herba marina isusi p̄ noctē in aceto. aut aqua rosa. def̄ cū ouo sorbili cū mel level lacte: z do/sis est. 3. 5. v̄l. i. Aliq̄ tamē decoquūt cū arātio. deide dāt succū ei⁹. **C** Ad idē v3 in oibus v̄mib⁹ bibe succū cētaree: abrotani: aut rassāni dādo. 3. ij. vel. 3. 5. **A**d idē valēt alea comesta. silr̄ potus aceti. **U**el istud. **R**. pulueris aloēs. 3. ij. icorpozē cū melle. **I**des pōt fieri de yerapigra. **A**d idē v3 syrūp⁹ iste. **R**. corticū radicz ḡnatoz⁹ z mori celi añ. 3. ij. radicz graminis siliginis añ. **M**. j. coqñf: et de dicta aq̄ def̄: in delicaf̄ tñ aromatizet cum çucharoz: z modico pulueris cinamomi. **P**uluis ad idē. **R**. aromati

ciro. 3. ij. pulueris elebozi albi: seu herbe marine: cornu cervi v̄sti añ. 3. j. 5. z si vis facere elariuz adde aloes. 3. j. **A**li⁹ ad idē. **R**. turbith costi añ. 3. 5. abrotani: lupini: absynthij añ. 3. ij. nigelle enule. añ. 3. j. 5. fiat puluis: vel p̄fectio: do/sis est. 3. ij. cū lacte. **C** Sed qz pueri sepe n̄lo modo p̄nt decipi aliquo tali medicamine. iō fiat tale vinum exprū. **R**. carui coriandrozum p̄paratoz⁹ añ. 3. i. cartami costi añ. 3. j. 5. limature cornu cerui: polipodij añ. 3. iij. af se corticis: more celi añ. 3. ij. nigelle. 3. i. 5. pollij: sebestē. añ. 3. 5. calamētī. 3. j. oia cōtūdant⁹ grosso mō: z bulliant paz in lib. iij. vini albi cū p̄serua corticis citri q̄tū sufficē colles z aromatizet cū puluē cinamomi folij macis añ. q̄tū sufficē: de isto vino oi hora: maxie si puer nō febrizat. z si eēt amarū addat de çucharoz. **U**el sola medietas di/ctaz rez bulliat in vino dco. **E**t vbi timeres de feb. p̄ser addi de seie portulace: plātagis: z sic de alijs. vel fiat tūc tale iulep. **R**. sebestē nūo. x. semis portulace. 3. j. radi cū ḡminis. **M**. j. syrūpizet cum çucharoz: z addant succū arāti orū vel ḡnatoz⁹: vbi nō eēt p̄stipatio vētris: vel agre ste. 3. iij. z in p̄dcis pōt addi de puluē cordialij q̄tū vis. **E**t vbi puer pu⁹ lactaret: purget nutrit⁹ si expedit. deide dent sibi de p̄dcis. **C** Et nota qz diptam⁹ omni modo ap proximat⁹ iterficit v̄mes. imo z serpentes: vel saltē si ḡstant de eo nō aperiūt os. z ita de radice valeriane exper tū est. **C** Silr̄ nota qz sauias: marubiū: calamētū maxie valēt p̄ lōgos iterficiēdo z educēdo. **S**i mēta yreos yso pus leuisticū absynthiū: radices corticū ḡnatoz⁹: caparis semē caulii coctū cū lupinis p̄ ascarides. **C** **A**b eēt multa p̄nt appozari. **S**i ex exptis. **R**. succi absynthij ruthe farine lupinorū: aloes: fellis taurini bulliat in aceto: vel in olo amigdalaz amaraz: z petias ifusas suppone vmbilico añ cibū. **S**i eēt feb. vngat os stōi olo ro. deide asp gat puluē aloes. **A**d idē folia p̄fici cuz abrotano pistata supposita vmbilico p̄ferūt: z est in cōi vsu. **E**mplastrū ad idē. **R**. folioy absynthij: mēre: coriādri: masticis añ. 3. ij. farine lupinoy. 3. 5. aloes. 3. j. aceti paz icorpozē cū vino citomoy. **U**ng⁹ ad idē. **R**. abrotani affi: se. coriādri: mirtiloy affatoz⁹ cornu cervi v̄sti añ. 3. ij. aloes. 3. i. cala mētī: farie lupioy añ. 3. 5. cū olo ro. masticio de mirij añ. q. s. aceti paz: cera cū vino ḡnatoz⁹ fiat vng⁹: de quo vngant tiora: puluis: stōus: maxie qñ nō est feb. **C** Et nō: qz temp̄ remedia extriseca debēt modicum poni sup̄ do/lozem. **C** Per infra v3 suppositoziuz de carnibus falsis: aut de melle cum puluere ellebozi albi: aut colloquintide: aut clistere de lacte cuz his: aut de lacte z yerapigra. **U**el fiat in forma sic. **R**. abrotani absynthij ana. **M**. i. se/minis cicutē: cimimi affi apij: se. ellebozi añ. 3. 5. furfuris pugillū vnū mellis olei perficoy amararū añ. 3. i. 5. succū folioy mori. 3. i. yerepigre **S**alie. 3. v. fiat clystere zc.

De debilitate renum. Caplm. xix.

Debilitas renum fit. **A**ut ex alteratiōe complonis. **A**ut ab extenuatione eozū. **A**ut ex dilatione viarum: ita qz supfluitates decurrūt vltra modum ad ipsos. **A**ut ex opplone: que pōt fieri a materia oppilātē: aut qz virtus renū est debilitata: quare deficit ipsa z instrū vt mūdificet: z ideo materia viscosa ibi retēta a calore agēte in ea generantur lapides: aut ex apostematibus.

C Signa. **S**i ex alteratione complonis calē vel fride nō scunt ex calorū vel frigiditate eozum cū dolore in parte posteriori versus finem spondilium: aut qz vsus calorū aut frigidorum nocet: aut confert: aut ex collozatione vel discoloratione vrine cum multitudine vel paucitate. nam vrina multa cum siti cōtinua z metu subito post potum aque: z vrina sit alba subtilis: vt aqua: z sit extenuata hec arguunt calitatem renum: z timetur ne efficiat ethicus. **E**t signa opposita arguunt friditatem. **S**i extenuat

Handwritten notes in a cursive script:
 p̄susa abrotani
 zulhe fruge
 lupinoy aloes
 folijs taurini
 in aceto cholo
 agryda amoy
 p̄p̄eris infusos
 vmbilico appone
 masticis zc.

tate: signa satis patent vidēdo habitudinem: et quibus
pinguātiū confert similis si vna est multa alba limpida
absq̄ superfluitatibus cōtentis in ipsa cum siti magna.
Si p̄pter venarum dilationē vna apper cum supflui-
tibus alba vel rubea in modum loture carnis cū dolo-
re in dorso nō multū intēso. Et scias q̄ si debilitas renūz
fit ex cōplone est magis p̄ueras et māsiua q̄ si ex alijs
causis. Si ex oppōlione: et signa satis patēt: q̄ tunc est re-
tentio vrine: et curat cum copia vrine cum arena. Et si cā
sit cala: sentit adustio in renibus cum calefactioe epatis
et crotiēte oculo: et sic de alijs. Si ex apate tunc est do-
lor in dorso grauius nō multū acutus nisi fuerit i pā-
niculo. Et si sit in dextro rene et iacet sup latē sinistro sen-
titur dolor maior. Et si econtra sentit p̄ oppositum. Et si
mā est cala adest febris: vrina est rubicunda spissa in sub-
stātia pauca i quātitate cum sedimie nigro et fetido apo-
stema renū signat. Et si apā sit fridū oīa sunt remissioza.
Signa lapidis in renibus sunt dolor silis colice cum
nausea vel sincopi: et dolore in illis. **E**t signa distincti-
ua inter dolorē illoz ex lapide renū et dolore ex intesti-
no ylliaco: sunt p̄ ex vrina. naz ex dolore lapidis mingit
cōiter postdolorē vrina arenosa: vel cū lapillis: aut quia
ante per aliq̄d tempus minxit vrina nigra. Item dolor
ex lapide decliat magis ad posteriora: et miorē occupat
locū et nō p̄mutat. Et si ab alia cā nō est aliquod horum.
Pronosticatio. Apostema renū q̄n est in ambob: et q̄n
q̄rumpit a parte vesice: et est melius: et si alio modo ma-
lū: aut non rūpif apostema. imo remanet mā in renib: et
cura hui: non est nisi cū ferro ignito: vt dicit Auic. Item
si apā renū fuerit cū febre et superuenerit mixtio rōnis:
illud est mortale. Itē vrina nigra spissa grossa fetida et pau-
ca cū sedimine sanioso rupturā apostematis renū signat.
Cura doloris seu debilitat̄ renū in genere cōsistit in al-
teratione materie antecedētis: et euacuatione eiusdē cūz
aspiciētib: mān ad locū. Et q̄ dolores sup oīa p̄ster
nūt virtutē. ideo ponant super renes alterātia cōstanz-
tia. Secūdo fiant clisteria: et sic de alijs p̄ causam ante-
cedentem. Tertio dent diuretica aperitiua ex parte ven-
tris lenitiua. **S**i ergo debilitas fuerit ex cōplexioe fri-
gida: renes cōfortent cū oleo de spica de mastice: et cū ce-
ra fiat vng. Libaria sint bona condita cū fenugreco pe-
trofilio: et aliq̄n sinapi cū rob. aut cū isto puluere. R. pi-
peris lōgi. 3. ij. cinamomi. 3. i. ameos. amomi añ. 3. i. car-
damomi: gariofilo: nucimulcate añ. 3. i. 5. croci. 3. 5. pl̄-
ueris. vinū sit cōsolū. **S**i aut frigiditas sit cū mate-
ria digesta mā purget cū aq̄ deco. turbith. reubarbari
scopolendrie semi. apij et ameos: dulcorē cū melle rosa.
Super renes ponat emplm̄ de laudano mastice mirrha
vernice et thure oleo de mastice et cera. Et si nō curat p̄
bitūc pōt fieri cauteriū in loco doloroso. **S**i a calita-
te cōfortent renes cū oleo rosa. de papauere vel de mir-
tis: et cera. Emplastren̄ ex sandalis rosia camphora cū
farina ordeī oleo rosa. et aceti parū. **S**i cū mā: ipsa di-
gesta purget cū aq̄ deco. reubarbari: endiuie: seminū cō-
muniū et dulcorē cū sucharo. Libaria condiant cum
agresta: aut vino de gnatis. olera sint frida. **S**i ab ex-
tenuatione: cura est cū his: que stomachū siccū et dyabe-
ticam passionem curant: vt inūgendo renes cū populeō
et olo ro. cū restauratio mixto cū dyagragato. **E**t ita si
ex dilatione vīarū: vngant renes cū oleo de mirtis masti-
ce et cera. emplastren̄ ex sandalis boloarmeno. oleo rob.
cū dyagato gūmi arabico farina ordeī. Lomedat carnes
atūū cū agresta vino de granatis cū puluere cinamomi
et mirtilozum. Utraq̄ sepe de trociscis de spodio de stellat
aut de berberis cū aquis dictis et vino granatorū. Om-
nino coitū vitet. **P**ro cura apostematū scias: q̄ apo-
stema renū et vesice pōt terminari tripliciter. Primo per

resolōne isensibile: vt si mā est pauca. Secūdo p̄ saniam q̄n
est dolor. Tertio p̄ scirosim: et tūc est feb. erratica cū fre-
quēti mictu vrine: et cū mouet videt: q̄ habeat aliq̄d su-
spensum in illis locis. Et tūc si materia est frigida si ap-
paret stoborhomef de basilica: aut de vena pedis eiusdē
lateris. deinde in p̄ncipio fiat tale emplastrū. R. absyn-
thij libi. 5. olei rosa. olei camomille. añ. 3. ij. farine ordeī
quantū sufficit. Mūdicet sepe cū aq̄ decoctionis com-
munis cū cassia et alijs purgantib: aut cū clisterib: con-
uenientib: Deinde maturet cū isto. R. passularū. 3. ij. ra-
dicū lilij. 3. i. 5. mucilaginis semis lini fenugreci añ. 3. i.
olei silamini et ydromellis cū farina tritici quantū suffi-
cit fiat emplastruz. Naturato apostemate. saltet eger si
potest sup vno pede: aut descendat per gradus scalarū:
aut comprimat cū manib: donec rūpat. Et tūc cū minxe-
rit sanie: da in porū mūdicatiuū: et alia vice consolida-
tiuū. p̄mo sit ex aq̄ mellis cū semie apij et datur cū troci-
scis alchikingi. Consolidatiuū sit de thure cūz trociscis
de bolo: et sic de alijs dicendis in capitulo renū et vesice.
et ita suo modo curet si est apā calidū. **S**i vero appet-
duritas: fiat emplastrū molitiuū de maluauifco cū mu-
cillaginib: seminis lini et cū pinguedinib: et oleis mol-
litiuis. Fiat etiā clisteria lenitiua. Purget semel i hebda
cū aq̄ decoctiois seīs malue. altee: apij: cū reubarbaro:
et cassia: aut cū aliō cōuenienti et dulcorē cū isto syrupo
nenufarino aut viol. zuenietū in oī dispōne cala renū.

Cura lapidis renū. Liniat venter cū clisteri lenitiuo vn-
ctuoso et pingui plus q̄ aqueo. Ingrediat balneū aque
decoctionis camomille: melliloti: apij: dauici: ciceris sa-
cerdotalis cū maluis et marcorzella. Ungatur renes ven-
ter et loca dolorosa cū oleo de spica de lilio vel anetino.
Emplastren̄ ex maluis vitriola arthemisia apio omniū
añ. Sumat sepe medullā cassie cū aq̄ decoctionis caulū
seminis apij: petrosilij: lactucarū cū cinere sacerdotali.
Possent etiā fieri alia emplastrā: et multa alia que dicēf
in caplo lapidis vesice. Utraq̄ omni mō et sepe de decoctio-
ne viol. aut de syrupo vio. Eget etiā equū quē icedētē:
aut saltem cū vno pede sic q̄ de renibus delectat lapis.

De dyabetica passione. Caplm. xx.

In renes et fit dyabetica passio. Et est in-
uoluntaria vrine emissio in magna q̄ritate
cū siti intensa. ideo multū bibit et multū ex-
pellit q̄ est pulsua est fort: ita q̄ sepe sicut
bibit ita mingit. Et in hoc differt a strāgu-
ria que h̄ etiā sit inuoluntaria emissio vrine: tamen mingi-
tur in parua quantitate: de qua dicitur immediale post.

Cā hui: vt plurimū est nimia caliditas renū attrahens
a quositate ab epate et epar a stomacho: et sic est cōtinua
tractio et sitis insatiabilis: aut nimia frigiditas renū et
totius corpis: aliquādo p̄uat siti: et aliq̄n non: frigidū. n.
mortificās nō p̄mittit continere vrina. et dicit mortifica-
tio vel paralesis vesice et trium: et tūc emittit vigilādo i
sensibiliter q̄ cōtētua est corrupta. **S**igna patēt q̄
vrina mingit in magna quātitate alba in colore vt aq̄ te-
nuis substātia cū pinguedine residēte. Et si a cā extrinse-
ca vt ex nimio potu aut ex diureticis p̄. nā abstinere ab
his sufficienter arguit sup cām. Si a caliditate sentit ca-
lor in renib: et p̄ctura: et sic de alijs vt sup patuit. Si a
frigiditate est p̄ oppositum et ledit a frigidis. Et si passio
hec continuet macrefit corp: et finaliter morit.

Cura. Si a caliditate fiat clister lenitiuū vētris. Pur-
get cū māna et cassia. Utraq̄ isto. R. coriādi p̄pari spodiū
corali karabe sang. dia. añ. 3. ij. cāphore. 3. i. fiat trocisci
cū mucilage psilij: distēperet cū lacte ouino acetoso si-
ne butyro. Emplastren̄ renes cū isto. R. capullaz glā-
diū balaustiarū acatie ros. boliar. hypogstidos añ. 3. 5.
miscē cū syrupo mirtino fiat emplm̄ aut vng. Et si cum

calitate coniungat humiditas. *R.* seīs coriādri affati i ace
ro emblici stichados boliar. glādiū karabe lentiū excoz
ticatarū añ. 3. ij. puluerigent. Et sumat omni mane. 3. ij.
vel. iij. cū miua citroniorū aut syrupo de agresta 7 aq̄ su/
mach. carnes eritij coctas cū sumach 7 mirris 7 cōditas
cū p̄dicto puluere. Utat etiā ordeo piris portulacis 7c.
Si a frigiditate: cura est difficilis. Utat n̄ bono vino. fri/
cent extrema. Ponat ventose sine scarificatōe sup renes.
Et si sit cū mā purget cū yerapigra. fiat vomit⁹ cū ras/
fano 7c. Utat syrupo mirtino. fiat emplm̄ cuz laudano
myrrha mastice thure. Et si cū frigiditate coniungat humi/
ditas: curet cū isto. *R.* glādiū siccarum coriādri affati
acozi ciperi añ. 3. 5. puluerigent 7 sumat de mane. 3. ij. cū
vino stiptico: aut cum aq̄ decoc. galāge cardamomi pi/
peris longi añ. croci parū. Ad idē. *R.* gallarū glādiū
thuris myrrhe añ. coque in vino stiptico vsq̄ ad cōsum
ptionē tertie ptis. Si at fiat ex mollificatiōe lacerti vt in
pueris sepe contingit: limphet vinū cuz aq̄ decoctionis
mirtiloꝝ sumach aut balastiarum aut hypoquistidos.
Lōdita sint cū agresta aut citonijs. Undat femur cū olo
de costo aut lilio: in q̄ dissoluat bolū armenum myrrha
mastix castoreū. Puluis ad idē. *R.* glādiū. 3. i. rof. mirri
lorū añ. 3. 5. acatie. 3. ij. amidi gūmi arebi. boli armēi añ.
3. i. lentiū excozticatarū. 3. i. puluerigent. dosis ē. 3. iij. 7c.

De stranguria. *Capl'm. xxj.*

Stranguria est emissio vrine guttatim.

Cā extrinseca est acceptio rerū calidarū
7 diureticarū in magna copia: sicut est litō/
tripon 7c. aut nimi⁹ potus aque fride aut
fessio in ea. Si ab intra puenire pōt: aut pp
passiones epatis aut renū matricis aut intestinorum
aut vesice 7 totius corporis aut ppter crisma. Et hec cau
se possunt reduci ad duas: v3 ad nimiam caliditatem pū
gentem: aut ppter renū frigiditatem mortificantem.
CSigna. Si ex caliditate est arsurā sitis 7c. Si a frigi/
ditate est modicus dolor cū quadā insensibilitate: 7 no/
tabilr̄ ledit a frigiditate. Item vrina palida intēsa vel re
missa grosse vel tenuis substātie liuens superius pauca
in quantitate cum contento grosso vel trumboso in fun/
do albi coloris stranguriam significat.

CLura. Si venter est ficcus. primo clisteriget. secūdo flo
bothomes si expedit. Purget s̄m exigentiam humoris.
emplastret vesica cū mirris rosīs sandalis 7c. Si a frigi/
ditate: dentur assa 7 frira cuz puluere conuenienti: vt in
capitulo supra. Emplastret cum mastice thure myrrha
galāga cimino ruta menta absynthio ozigano calamen/
to. Si cū adustione: utat istis trociscis. *R.* glandiuz. 3. 5.
mirtilorū ro. añ. 3. ij. acatie. 3. i. gūmi arabi. 3. 5. fiant tro/
cisci cū succo prunorū immaturatorū aut aqua rosa. den
tur de mane 7 sero cū succo citroniorum aut nespilorum.
Ungat femur isto. *R.* gūmi arabici. 3. i. opij. 3. 5. mirtilo/
rū ceruse boliar. añ. 3. ij. olei rosa. 7 cere quātum sufficit.
Comedat risum sarrū pira coctana 7c. Si ex complexio
ne humida: 7 conseq̄nter ex debilitate retentive. *R.* co/
riādri ciperi mirrhe galāge cinamomi enule acozi añ. 3.
ij. def vna cū vino decoc. iuniperi vel ciperi. Ungatur fe
mur cū oleo de masti. lilio vel camomelino. Lōfectio ad
idē. *R.* masticis mirrhe mumie feminis plantaginis cuz
miua citroniorū 7 sucharo. Ab extra. *R.* laudani masti/
cis añ. 3. ij. ligni aloes stozacis calamite feminis citonio
rū galāge añ. 3. i. terbentine quantū sufficit: fiat cerotum
ad quāritatē palmi applicetur pectini. Aut cū isto qd̄ ēt
expertū est in deflectione coitus. *R.* succi mente. 3. iij. ma
sticis olibani añ. 3. 5. nucis ciperi. 3. ij. ligni aloes galan
ge añ. 3. i. cinamomi qd̄ sufficit puluerigentur 7 fiat em/
plastrū medio criter liq̄dum: aut alio modo prout libet.
Utat dyacardamomo dyateron pipereon. 7 sic de alijs.

De diffuria.

Capl'm. xxij.

Diffuria est inuoluntaria retentio vrine.

Causarū alia est inaturalis vt in sudore
7 fluxu vētris. Et si est innaturalis: aut ab
extra vt ex borea aut balneo aque frigide:
aut sedere lōgo tēpore super marmore: aut
qz vnxit se narcoticis 7c. Si ab intra aut a vesica: aut ab
alijs mēbris vt ex apate matricis: aut ex passionibus te
sticulorū: aut intestinorū: qz feces sunt nimis indurate:
aut p̄ apa renū: aut ex lapide 7c. aut ppter apa epa/
tis vt cacochimia hydropisis 7c. aut ppter egritudine
capitis: sicut est melia mania litargia 7c. aut qz sepe ob/
liuiscunt mingere: aut pp passionē neruorū 7 lacertorū
cū sunt mollificati aut spasmati: aut pp passiōes totius fi
cut est febris corugās 7 ericcās. **C**Si aut sit ex vesica:
aut est propter passiōes animales: cū aliquis ē i loco ve
nerabili retinet vrinam: aut est ppter passiōes natura
les: 7 tūc est aut ppter morbos cōsimiles vt ex mala cō/
plexione calida 7 illud est raro: aut frigida 7 illud est se
pe: aut est morbus officialis. Et tunc aut est ab oppila
tione humoris aut lapide aut ventositate aut carne sup/
flua aut veruca: 7 sic de alijs. Si est morbo consumū est
sicut ex vlcibus 7c. 7 oēs cause possunt reduci ad tres
aut ad humoralem aut ad membrum aut ad virtutem.
CSigna. Si ab extra: patet ex relatione. Si ab alijs mē
bris: signa patent ppter passiōes illoꝝ membrorum
que p̄cesserunt ad quas sequit̄ diffuria. Si ex vesica co/
gnoscit̄ ex dolore loci: qz vbi dolor ibi egritudo. Et si ex
lapide p̄cesserunt arenule. Si ex vlcere p̄cesserunt sanies.
Et si ex ventositate est dolor extensū 7 pungitius siue in
flatiuus. Et si ex apostemate est ibi timor 7 febris. Si ex
frigiditate sentitur frigus 7 non est dolor: 7 sic de alijs.

CPronosticatio. Si vrina diu retineat̄ mortē nūciat. Itē
si vrina auferat̄ 7 supueniat tenasimon ifra. vij. dies mo
rit̄: nec supueniat feb. liquefaciens. **C**Lura. Iste morb⁹
curat̄ p̄ hūi sicut alij. Si cā est calida applicent̄ frigida
7 sic ecountero. Et si sicca humida 7 ecountero. Unde si a
cā est repletio inania 7c. Prio ergo iuxta p̄cularia cli
steriget. Secūdo fiat vomit⁹. Tertio flobothomes de epa/
tica vel de saphena. Quarto digerat̄ 7 purgetur humor
peccās s̄m q̄ decet. Ut si humor est frigidus purget̄ cuz
būdicta aut cū pillulis eius. 7 sic de alijs. Ponat in bal
neo aque dulcis: vbi sit paritaria feniculus petrosillum
apium 7c. fricet venter inferius leuiter. Utat ista potio
ne. *R.* crete marine sarifragie mirefolis tribuli marini 7
campestris rassani añ. maratri ameos sifeleos cicerū ni
gro. apij q̄titates pueniētes: bulliant in vino albo: de q̄
sumat mane 7 sero. Aqua ēt rassani mirabilis v3. Si ve
ro a cā extrinseca vt casu vel 7c. p̄missa flōmia 7 clisteri
embrocet̄ femur aq̄ calida decoctiōis camomille melli/
loti 7c. Ungat isto. *R.* mirrhe masticis añ. 3. i. olei rosa.
aneti añ. 3. 5. cere qd̄ sufficit. Sacculus ad idē sit ex absin
thio bullito in vino albo. Si ex humore vel sanie: medi
cine pueniētes sunt Iustini nicolai litōtripō dyasperagō.
Et breuiter oia frāgentia lapidem valent ad puocādum
vriaz. Et ideo aliqua ponent̄ hic. Et alia in caplō seq̄n
ti. **C**Puluis ergo optim⁹ qui sumi pōt omni tēp. *R.* se.
apij petrosilij peonie fenestre sarifragie añ. 3. ij. feminis
feni. anisi carui añ. 3. 5. seium cōium. 3. 5. mirefolis. 3. i. spi
ce cinami añ. 3. i. liquiritie. 3. iij. suchari albi. 3. ij. pulue
rigent̄ subtiliter. Dosis est. 3. i. cuz aliq̄ diuretico. **C**Un
guentū ad idem. *R.* olei de scorpionibus de costo de lilio
de aneto añ. 3. 5. adipis anat̄ pulueris paritarie sarifra
gie añ. 3. ij. pulueri cimicū. 3. 5. aceri parū: cere qd̄ sufficit.
CCerotū ad idem. *R.* armoniaci. 3. i. assungie catulli 7
gatti añ. 3. i. olei de lilio. 3. ij. olei scorpionū. 3. i. cum cera
hat vnguentū 7 inungat̄ pecten. Expertū est. *R.* totū gir

bū vniūsbauri z calidū femori superpone. Aqua magistri thadei vsq; qz recepta lōga est iō dimittat p nūc.

De lapide in vesica. Laplm. xriij.
 Apis i vesica est morbus officialis i numero addito preter naturam.

Mause immediate sunt tres. Prima est mā grossa z viscosa z sic flegma zc. Scda cā ē calor excedēs eo qz mām gīat viscosam sic puenit in pueris pp gulositatē z inordinatos mot⁹ zc. li qfacit: z eā currere facit p vias vinales vsq; ad vesicam quā inuenit spaciosas z fridā p nām: z tūc mā talis viscosa adheret z gregat in aliq; meatuū vt i vesica aut in renib⁹: z tūc calor forj intēdit illā mām assimilare: s; non pōt pp ineptitudinēz mae: z resoluit g; subtile z remanet grossum z petrificatū. Tertia cā est strictura meaturuz: z ideo plus z sepi⁹ gīat lapis in masculis q; in feminis eo qz femie vias hnt latiores z maxie collū vesice cū sit curū respēū masculi. Cause extrinsece sunt oīa cibaria generātia sanguinē grossum viscosuz vt panis acim⁹: vinū nouuz grossum aq turbida caseus antiqu⁹ faba fracta z alia legumia: aues degentes in aqs: pisces sine squamis z sic de alijs. Cause intrinsece sunt indigestio: z humoruz cruditas: crapula: debilitas vt uij expulsive. z sic d; alijs.

Signa gñonis lapidis sunt: cū vna est turbida spissā cū arenulis multj. Et subito efficit tenuis cū dolore illarū partū. Si aut eueniant arene multe cū vna spissa dissolōnē lapidis signant: z isti raro icurrūt lapidem. Et differt lapis vesice a lapide renū: qz lapis vesice vergit ad maiore albedinē z est durior z maior. lapis aut renū est minor mollior z vergit ad rubedinē. Signū aut qz lapis sit in vesica est dolor pectinis z semp appetit mige re z cū mingit appetit assellare: z h; sit rectū: z cā est cōpressio pp nocumētū lapidis: z si sit puer patit puritū in radice virge z erigit virga z cogit fricare. z vna cā est rilatatio. alia est qz rōne lapidis calor nālis est debilitat⁹ z vctositas gīat que facit erigē. Itē dolor aliqñ iterpollat plus z aliqñ minus: z qñ minus: z qñ lapis est pu⁹ sepe trāsit ad collū vesice z plus ledit q; magn⁹ eo qz in retinē do vna dolorē inducit itollerabilez. Quā aut lapis est in renib⁹ tūc inducit dolorē in spina doxsi z in anchis z vř sibi qz pntine pungat z descēdat ad ista aliqñ. Itē vna karapōs remissa in colore grossa in suba hñs sedimē are nosum rubeū in infima regiōe lapidē renū signat. Aliqñ vna est alba subtilis in q ampule grosse supnatat vt cū flegma esset grossuz. ita vř Sal. in cōvltio 3; pticule afo rīmoz cū dīc de nefresi zc. Et nō qz lapis renū est rubi cūdiōr rōne sanguis z frequēti⁹ gīat in pīguib⁹ z i senib⁹ pp debilitatē vt uij expulsive in macillētis pueris z iuuenib⁹ sepi⁹ accit i vesica: qz virt⁹ expulsiva expellit forti⁹.

Pronosticatio. Lapis renum z vesice est morbus hereditarius. ita Auicē.

Pro cura: p scias qz aliqui lapides frangunt cū medicinis z aliqui nō. Nam si appropinquant medicamina cōuenientia p mensē z nō vides vna puocari: z alia accidentia minorari: vt qz non egredit arena in vna z eger nō sentit alleviationē: tūc lapis est planus durus inobediens fractiō: tūc dimittat cura bec z extrabat cum ferro: qz eius pntina afflictioe finalr ducit egrū ad ethicā.

Cura g; pseruatiua est vt vras diēta hñs cāe gñanti lapidē vt diēta subtili facilis digōnis. Seruet qñ qñtitatē z ordinē i sex reb⁹ nō nālib⁹. Utēdo brodio cicey cū ořo d; cardamomo. Tino albo liphato cū aq decoctiōis cicey nigrozū. Uras suppositozijs z clisteribus lenitiuis z pinquibus. Et vomitu qñ mirabilr confert. z si contingat accipere laxatiuz sit debile. z raro accipiat qz materiā trahit ad locum deinde portet in quadriga: aut in equo male portante: aut descēdat p gradus vt lapis descēdat

si est parvus: aut saltet super vno pede: z sic de alijs. **Cura** mitigatiua doloris z mendosa est vt vras balneo aq decoctiōis malue violaruz semis altee: z sic de alijs. Deinde emplet vent cū pdictis herbis z butyro recenti. Deide vras tyriaca cū brodio cicey. Et si lapis veniat ad foramē sic qz obturet qz nō possit vrinare: tunc ponat in balneo pdicto in q; ē fit paritaria centaurea tribulus marinus camomilla mellilotuz: z sic de alijs. Ponat in foramine virge ořm viol. cū mucillagie se. altee z se. lini. Et tūc frices locus in q; sentit lapis vel expellat vice vna post aliaz donec egrediat vel stet supin⁹ z eleuent crura cōquassando ante z retro donec lapis descēdat: vel ponat digit⁹ medi⁹ in ano z cū alia manu cōprimat pecten iuxta aliū digitū aut cū siringa vel alio terfo inūcto cum oleo amigdarū dulciū z imponat p virgā donec pueniat ad lapidē z retro ppellat: z in hoc plus pferit exper tus medicus. Et si nō egrediat p ista similia z sentiat in virga dolor z augeat z locus apostemē: tunc scindatur locus in quo cōtinet lapis. Et viter pro posse artarias z nervos z pcpue filum medium qz in eo est tumor. Et extracto lapide conglutinetur locus incisus cum mastice boliar. z albumine oui: aut cum alio medicamine conuenienti. Et propera consolidationem quantum potes.

Cura vera vbi est possibilis qd cognosces p dca signa: z per hoc aliud. R. arenulas z rēcca. z si sint molles z bene tractabiles: fiducia adest de fractione. Et si sint soli de dure aspere non est bene spes.

Que g; pferūt a ppietate z mirifice frāgūt lapidē sunt lapis iudaycus: lapis spongie: cinis scorpionis: cinis leporis cōbusti: imo d; qz si ponat de isto puluere sup lapidē qz frāgit aliud de eo z dat cū aqua clara: aut cū aqua saxifragie: cinis testay ouoz a qbus egredias est pulvis cinis caude tremule: san. hirci: aqua rassani distillata: aq gallitrici: lingua serpētis. Itē comedere sepe vrticas pre seruat a lapide. Itē expū est qz scōna mulieris parietis ericcata z puluerigata dando. 3. ij. sero z mane cū. 3. iij. vini albi subtilis mirabilr pferit. Alia potio ad idē expūta. R. radicū rassani siluestris. M. i. saxifragie. 3. iij. bulliat in vino z addat parū mellis. z de h; bibat mane z an cenā. Aliud secretū. R. succi senationū z gssule minoris añ. 3. 5. bibat de mane z ieiunet vsq; ad nonā: z continet p tres hebdas. Syrupus ad idē. R. scolopendrie capil. vene. tribuli marini pipinelle millefolij endinie linistic saxifragie crete marine añ. M. i. radicū brusci asparagi rassani petrosilij gñinis añ. 3. i. 5. feminis siseleos altee fenugreci anisi feniculi añ. 3. 5. seminū cōmuniū. 3. i. liqritie rase passulay enucleatarū añ. 3. i. 5. cicerū rubeozum M. i. spice nardi. 3. ij. aceti squillitici. 3. ij. mellis z cucha ri añ. lib. i. cū aq conuenienti syrupses sicut decet. Dosis est. 3. ij. cū aq rassani. 3. iij. aut alia zc. Puluis expertus. R. saxifragie millefolij feminis asparagi anisi petrosilij apij piperis añ. puluerigent misce cū melle. Et detur cōclear vnū. Aut fiat confectio in morzellis. Aliud ad idē in quocūq; loco fuerit lapis. R. ossiuz cereforū z nucleorū perficorū numero. xxv. feminis herue nūo. v. terat ad modum lactis z cum. 3. iij. vini albi subtilis in mane tepidum def. Ad idem z forzius. R. cineris scorpionuz. 3. ij. cataridarū absctis caprib⁹ z alis. 3. i. sanguinis hirci ericcati. 3. 5. cineris nitri cineris caulis z leporis cineris auis caude tremule: cineris ouoz. s. testarū a quib⁹ exuerūt pulli ana. 3. iij. lapidis iudayci lapidis inuenti i fel le bonis lapidis spōgie piperis dauci carui semis altee saxifragie millefolij siseleos carpobalsami xilobalsami. capil. vene. qtuor seminū frigidorū añ. 3. i. conficiatur cū melle rosato: z def de mane z sero. 3. i. cū aq decoctionis cicerū. z tribuli marini. Rasis autē maxime laudat hāc confectioem quā require suo loco. Et sunt pillule de q;

bus daf. 3. i. Ab extra multa possunt fieri vt empla vn-
ctioes cū oleo scorpiorum: 7 sic de alijs. Et nota qd
succus tassū barbassī 7 agrimonia 7 vinū decoc. rute va-
lent in lapide renū 7 vesice. Et nota qd interdū appo-
ximent mollitua: qz lapis nimis idure sceret: si solū pdi-
cta darent. Et vbi hec non conferat: incidat sic dcm est.

De vlcereb' renū 7 vesice. Caplm. xxiiij.

Vlcera sūt i renib' 7 vesica 7 locis medijs.
Aliquā ab extra vt ex casu plaga aut ex coi-
tu nimio aut a mā acuta aut ex nimis diure-
ticis vt ex cataridib' 7c. Ab intra contigit
aut propter apostema male curatuz aut ex
humore sui quātitate aut qlitate aut ex lapide cuz dissol-
uit aut ex sanie veniente a membris superioribus.

Signa: si vlcus sit in renibus: tūc dolor 7 ibidem 7 in
coxis: 7 sanies est cōmixta cū vrina: 7 vrina exit sine dif-
ficultate 7 contenta in ea sunt rubea. Et si in vesica: tunc
est dolor in pectine. 7 sanies facit residentiam. 7 est qua-
si separte ab vrina: 7 contenta sunt alba: 7 vrina exit cum
difficultate. Sanies autem que venit a superiorib' mem-
bris discernitur per lesionem illarum partiu. Item vrina
nigra grossa pinguis fetida valde multa in quātitate cū
ru. sedimine sanioso rupturam apātis vesice significat.

Pronosticatio. Vlcera renum citius curantur cum sint
membra carnosa qz vlcera vesice 7 viarum intrinsecarū
cum sint nervosa magis. Item vlcera renū 7 vesice si sint
fistulata nunqz curantur: 7 nota qd vrina transiens per il-
la loca inducit ardozem ratione vlcereb'. aliquando ra-
men solum ratione sue acuitatis.

Cura vlcereb' istoz locoz trium est eadem. Fiat er-
go pmo clistere lenitiuuz si venter sit constipatus. Secdo
vomitus ante cibū 7 post: quoniā mirabiliter confert in
passionib' renū 7 vesice. Tertio slobothomes de basilica
7 de saphenis: si particularia consentiant. Quarto di-
gerat 7 purget materia fm exigentiam sui. Quinto mū-
dificet locus cum aqua oz. aut cum hydromelle cū deco-
ctione psopi prafij yreos capil. veneris: aut cū decoc. se-
minū endiuie lactuce ciperi 7 ciceris sacerdotalis cū se-
minee altee 7 malue: in qua decoctione dissoluant troci-
sci alkekingi vice vna 7 alia vice. Sumat trociscū conso-
lidatiuū de bolo. 7c. boliar. karabe añ. 3. v. acatie gum-
mi arabici ypoquistidos añ. 3. i. 5. se. apij. iusquiami añ.
3. 5. fiant trocisci cū succo de berberis vel mirtulozū. Per
siringam cū lacte iniciatur collirium hoc album qz que
per infra magis valent vlcereb' vesice 7 que per os vlcere-
b' renum 7 meatuū. 7c. ceruse sarcocolle thuris gūmi
amilli sang. ora. añ. 3. i. opij. 3. 5. fiat colliriū cū mucillagi-
ne altee. hec. n. consolidant 7 incarnāt. Lac etiam fume-
re mūdificat: sed misceat cū melle aut modico cūchari: ne
corrūpat 7 iniciat per siringā: que si ledit in introitu: ve-
stiat vno budelino pulli. Trocisci vltimi. 7c. seminis ci-
tri papa. albi boliar. thuris sang. ora. succi ligri. dragan-
ti añ. 3. i. semis apij opij añ. 3. i. fiat trocisci. x. Def vn' cū
vrina qñ non est acuitas. Et si sit def cuz syrupo viol. Et
ex expertis est sief Mesue descriptū ad hoc cū aq planta-
ginis 7 portulace. Ab extra vngat pecten cū consolida-
tiuis vt cū vnguento de cerusa: aut vnguento fusco. Eni
plastra etiam conferunt. Citet omnia falsa acuta 7 ace-
tosa 7 omnia multū dulcia 7 nimis diuretica. Comedat
lac cū riso. Citet vinū 7 si non sit grossum stipricum lim-
phatū. Et vbi esset ardoz vrine quocūqz modo pueniat
lac amigdalaruz decoctū cum semine mellonū confert.
7 ex expertis est syrups viol. cum aqua decoc. seminis
mellonū. Ab extra v3 hoc. Recipe sandalozum vtriusqz
spodij sumach mirtulozū añ. 3. ij. acatie ypoquistidos añ.
3. i. succi plātaginis. 3. ij. farine qd sufficit. Valez etiam ad
restringendū fluxū sanguinis dictozū locozū 7c.

Tractat' qrt' de dispōnibus genitaliū mem-
broz 7 testiculozū matricis 7 alioz annexozū.

De mensuris 7 fluxu eozū. Caplm. j.

Menstrua fluūt nālic qliber lūpatiōe se-
mel iuxta etate mulieris: 7 alia pcticu-
laria. Et durāt plus 7 min' fm diuer-
sitate cōplexionū: aliquā trib' diebus:
aliquā min' 7c. Et si mēstrua currūt qz
titate qlitate 7 ordine debitis: tūc mu-
lieres sūt sane caste 7 sece. S3 qñ illa
mutāt: sūt steriles egrote 7 incōnīnētes.

Et si gñant ibeciles 7 morbidos signū pueros. Fluūt g
aliquā pter nām 7 sūt cā multoz morboz vt infra patebit.
Lac extrisece hui' sunt sic casus pcutio ragadie vulne-
ra nimia magnitudo virge abozfus part' inālis. 7 sic de
alijs. Si ab itra: cōit est semp tria. Aut pp vūte: 7 illud
est pp fortitudinē expulsiue 7 mūdificatiue totius: 7 tūc
est ad bonū qzū est ex h. Aut pp dbilitatē pteitiue: 7 tūc
sp est malū. Si pp hūores: aut peccāt qzūte: aut qlita-
te: aut qz nimis subtilis acut': aut salus mordicariū: aut
putridus venenosus: aut subtilis aqñus frid' 7 sic d alijs.

Signa. Si ex causis pmitiuis: scit iterrogādo. Si ab i-
tra vt ex vūte fortitūc bñ tollerat: 7 est cū bono colore.
Si ex debilitate: tūc mulier est discolorata debilis cacochi-
chima 7 male tollerat. Si ex morbo: scit ex habitudine
corpis si est pilosa macilēta de facili passibilis 7c. 7 sic d
alijs. Si ex humore in qzto: tūc est plectozia vene sunt re-
plete 7c. Si ex cacochimia humorū. Et tūc si cā est cala:
tūc est calor sitis pūctura. 7 sic de alijs. Ex sanguine co-
loz magis vergit ad rubedinē. Si ex flate 7 gīt ad albū.
Si ex melācolia ad liuozē. Si ex colā ad citrinitatē. 7 sic
de alijs. Et nō fm Aui. qd ois flux' a pñ est pu' subti-
lis 7 aqñus. Et si fuerit ex ruptura est mult' 7 venit sub-
ito. Si ex corrosiōe aut desudatione: paulatine venit 7 in
pua qzūte. Si ex putredine sanguis 7 mala qlitate hu-
moris: tūc sanguis est fetidus turpis aspect' cū dolore 7
pūcture. Emorroydes 7 vlcera cognoscunt ex visu 7 ta-
ctu 7 flux' est piodalis. Si at flux' sanguis sit aqñus sub-
tilis nō cals: tūc videt mulier qd sit impregnata cū nō sit.

Pronosticatio. Nimi' flux' mensurozū dicit ad egritu-
dines consumptiuas 7 hydropisim 7 feb. 7 dolozem doz
si 7 passiones stomachi: sicut est debilitas digestiue 7 ab-
latio appetitus. 7 sic de alijs. Item vrina nigra in colore
spissa in substantia multa in quātitate cū sedimine nigro
residente in fundo solutionem mensurozū significat. Et
si est nālic: sequis iuuamētū. Si non scit ex doloze pecti-
nis cū grauedine crurium 7 palido colore. 7 sic de alijs.

Cura. Nullus flux' restringat qzdiu mulier est bñ colo-
rata qzdiu pōt tollerare. Et si fuerit pp cās manifestas:
reducat ad tēperie per suū pñū. Nūc aut quātum est de
pñti oēs cause pñt reduci ad duas aut ad nīmiā friditatē
aquosam subtilē indigestā: aut ad nīmiā calitatē subtilē
acutā. Et si cā fuerit frigida 7c. dent ea que calefaciant 7
ingrossant ex pte cibozū 7 medicaminū: vt lac coctū fru-
mentū coctū fa. tritici faba fracta cū cinamomo: vinum
grossum risum mēta 7c. Medicamina sunt nux cipssi so-
lia eius myrrba mastix thus laudanū anisum asiatū 7c.
v3 ēr exercitiū forte fricationes 7c. Si cā fuerit cala: cibi
sint lētes cū aceto portulaca lac acetosuz coctū panis oz-
deace: pira coctana: nespula: suba caulū duab' aqs ab-
teci. Me' sint fride stiptice vt cāphora acatia spodiū su-
mach mirti plātago qnqneruia sã. ora. hypoqstidos 7c.

Cura picularis. Si flux' sit ex multitudine sanguis slo-
bothomes de vena man' basilica. Et si virt' fuerit fortis
in dextra slobothomes. Si non: in sinistra. nā slobotho-

mia hui⁹ vene de pprietate oem fluxu retinet sicut flobothomia saphene de pprietate menstrua puocat. Flomia etia basilice multu confert. Et stringere fortiter radices mamillarum: aut ventosa sub mammillis: aut ligatio adiu forij fortis. Cosoret vulua z loca illa cu isto emplastro. R. boliarmeni mirtiloru rosaru rubearu; balaustiarum an. 3. iij. terant z misceant cu aq rosa. z albumine ouoru aceri parū. sedeat mulier in aqua frigida in q possunt pon pulueres dictaru reru cu corticib⁹ radicu vlmī z querus z alioru stipticozū. Aliud ad idem. R. succi plantaginis. lib. i. aq rosa. 3. iij. aceri. 3. 5. corali rubei karabe lapidis ematitidis boliar. mirtiloru cupularu glandiu olibanī an. 3. iij. terrefigillate vel argille qd sufficit puluerigent z fiant duo empla vnu ante z aliud retro: vel fiat vnguenta sicut placet. Ad idē v3 emplm de stercoze recēti asini.

C Ab intra, pmo per os v3 syrup⁹ de mirtis cu aq plantaginis aut troscisci de karabe. an. 3. i. corali rubei cu aq plantaginis. Per infra fiat tale pessariū. R. troscisci de karabe succi plantaginis an. quantu sufficit: fiat supposito-riū durū. Et ex secretis est iniectio stercozis asini.

C Cura flux⁹ menstruoꝝ non rubeoꝝ. Ut si materia sit alba slegmatica digerat cu isto. R. artemisie saluie capil. vener. camedreos camepitheos origani melliloti oçimi fanfuci calamenti scolopendrie betonice scabiose ypericon ciperi polipodij liquiritie gentiane rubeae an. 3. 5. spice nardi squanti assari thimi epibimi camomille ros. viol. an. 3. iij. sandal. feminum cōium an. 3. 5. feminis anisi feniculi zc. iuniperi millesol. rute an. 3. iij. bulliant in aq vsqz ad consumptionē tertie partis: z cu sucharo syrupi qet. Dosis est. 3. iij. de mane cu aqz convenientib⁹ z cinna-momi parū. Deinde purget cu mirabol. kebulis coctis cu aq decoctionis scolopendrie mirtiloru z mellis rosa. Aut cu medicamine de turbit. Aut cu benedicta. Aut cu. 3. i. pillularū fetidarū: z sic de alijs.

C Deinde confortet epar z matrix cu isto. R. rosaru rubearu sandalorum rubeoru mirtiloru an. 3. i. masticis vernicis mumie nu- cu cipeffi an. 3. 5. terant cu olo de masticē z farina ordei fiat emplastrū vel vnguentū. Bibat vinū rubeū clarum non dulce. Alia cibaria sint boni chimi cu pipere z croco. Utat dyambza dyagalaga: z sic de alijs. Super ven-trem etiam fiat emplastrū dictū supra capitulo de fluxu sanguinis. Ventose etiaz ponant sub mamillis.

C Si ex melācolia digerat cu syrupo dicto supra: aut cu alio conuenienti. secūdo purget cu mirabolans indijs decoctis in aq decoctiois sene epibimi cu melle rosato. Aut cu. 3. i. pillularū fetidarū aut de lapide laçuli: z sic de alijs. Dein de fiant supradicta.

C Si ex colera digerat cum isto aut alio conuenienti. R. rosaru. 3. iij. balaustiarū violarum mirtylorū an. 3. i. suchari li. 5. cu aq pluuiali fiat syrup⁹.

C Purget cu mirabolans citrinoru. 3. 5. z reubarbari. 3. 5. infusis in aq decoctionis prunoru plantaginis z mirtylorū. Libaria condiant cu agresta vino granatorū zc. Epithimē epar continue cu petijs infusis in aq rosata z oleo rosato.

C Si ex subtilitate sanguinis non subtrahatur sanguis nec flobothomia nec ventosis sed omnia in-grossantia conferūt. Sumat sepe oricacharam z de alijs ingrossantib⁹. fiant ligationes zc.

C Si ex casu: flobothomef basilica brachij aut man⁹ vt supra. Sumat sepe trosciscos de karabe cu syrupo de citonijs. fiant vnguenta z emplastra vt sup.

C Si ex debilitate matricis z ap- patione venarū qd significat eritus sanguinis puri sine do-loze: curet cu stipticis z confortatiuis sua aromaticitate z proprietate. Cū diuersionib⁹ vt vëtofis sub mammillis sine scarificatione. Cū balneis: z sic de alijs. Nunc restat ponere aliq experta. Primū. R. flores nucū z cucurbire desiccatos z puluerigatos. Da in ouo sorbili. 3. iij. Vel sic ad idem. R. folia plantaginis z trifolij vel semen ei⁹: fiat

torzele: z def puluis. Ad idem. R. coraloꝝ rubeoꝝ. 3. 5. puluerigent z cu. 3. iij. aque plantaginis: def cum vadit dormitum. Et plus valet si addatur de cornu cervi vsto. Suppositoꝝ ad idem. R. mumie sang. oraco. opij pay: distemperent cum lacte mulieris: aut fiant ex succo pla- taginis cu lana. Et nota qd si exit sanguis ex emorroydi- b⁹ matricis: cura est vt dicit infra de emorroydibus.

C De retentione menstruoꝝ. Caplm. ij.

Retinent menstrua preter nam. Aut pp cas extrinsecas sicut exercitiū nimiu: fames: accia animemimia piguedo: se bis: ptifis: h ydropisis: cicatrix in vulua: z sic de alijs.

C Si ab itra: aut ex debilitate vtutis: aut mebz: aut humoris. Si pmo modo est ppter aliquā de malis complexioib⁹ debilitantibus virtute: sicut est ma- la cōplexio calida cum excedit: aut frigida zc. ista debili- tant virtutem vt non expellat supfluū. Si ex mebro: aut est strictum corrugatum. Si ex humore est: aut ex quali- tate: aut quāitate: vt ex paucitate sanguinis z humidita- tis toti⁹ corpis: aut ppter grossitiem z multitudinē ei⁹: aut ex prouocatioe: aut propter apostema: z sic de alijs.

C Signa. Si mēstrua retinent ex cā frigida: tunc mulier est discolorata: somniculosa: sine siti: cu pulsu tardovina est remissa. z aliqñ emittit supfluitates mucilaginosas p itestina z aliqñ per vuluā. Si ex caliditate signa sunt op- posita. Et in discernēdo hoc tollit pānus line⁹ z fundit in mensuris z exiccat: z tunc si color declinat ad citrinū causa fuit calida. Si ad albedinē fuit frigida. Si ex pau- citate sanguinis est extenuatio corpoꝝ: z plumbeitas coloris cum citrinitate quadā: z sequit alias egritudies consumptiuas. si ex grossitie sanguinis: scit ex vsu grosso- riū z viscosoꝝ oppilatioꝝ per nam. Si ex lacte: est infla- tio mamillarum plus solito: cu maiori quantitate lactis vltra consuetum. Item vina alba tenuis habēs resolo- nes cinerosas subtiles multe adherentie z nigri coloris residētes in fundo vine retentionē menstruoꝝ signat.

C Pronosticatio. Si mēstrua pter nam retineant: pnosti- care i mebris aiāz caliginē epilēsiā mania: z sic de alijs. Et in mebris spūalib⁹ tussim pñsim suffocatioe: z sic de alijs. In nutritiuis aut nausea h ydropisim: z sic de alijs.

C Cura. Prio si pticularia pñsentiat flobothomef de vtra- qz basilica. Secūdo de vtraqz saphena: pñmum fit ppter cām antecedentē: scdm pp cām cōiunctam vt trahat mā ad inferiora. Scdo digerat z purget fm exigentiam hu- moris peccatis. Post vtaf diureticis z apitinis.

C Et no- ta qd puocantia vinā puocant mēstrua. **C** Malia ergo sunt qñ frigiditas fuerit in cā artemisia origanū calame- tū pulegium anisum nigella. z sic de alijs. Ex his pōt fie- ri pessarium vnguentum aut porio zc. fiant ligatione do- loze tybiarum z coxarum. fiat vëtofe in pte domesti- ca coxarum. Et iste etiam valēt in pñocatione matricis.

C Si causa sit cala: malia sunt apiu z brusci scolopēdria capil. veneris: endiuia: quatuor semia frida: z sic d alijs.

C Cōposita sunt multa ab itra z ab extra p os: z p itra. Primū est syrupus iste. R. rubeae maioris. 3. iij. radicum asparagi: brusci: ciperi gramis lenistici ana. 3. i. artemi- sie: nepite: valerianae: calamēti: pulegij ana. 3. i. melisse 3. iij. semis sifeleos. 3. i. rilobalsami: carpobal. an. 3. i. spice nardi. 3. 5. liquiritie: passularū zc. an. 3. i. florū stica dos z anthos ana. 3. 5. suchari z mellis quantū sufficit. dentur. 3. iij. cum bzdio cicerū aut cū. 3. iij. clareti boni: z si indiget purgatiōe purget cū. 3. i. bñdicte distēperate cum decoctione rubeae tinctorū. nam aqua distillata ra- dicū rubeae fortiter prouocat. Itē arthemisia sumpta om- ni mane puocat. Item. 3. i. trifere magne sine opio cū aq cicerum: aut vino albo.

C Ex expertis tamē est hic pul- uis. R. assari: betonice: cassie lignee: cinamomi: ciperi nā

gelle: squinanti: yreos añ. 3. i. pistentur ⁊ grossum extra-
ctum a pulvere subtili infundatur in bocali vno vini albi
subtilis: ⁊ dietim sumat bis. 3. iij. cō. 3. i. pulueris dicti.
C Extrum Sentilis. ꝛ. calamenti. radicuz pafinace fil
vestris: sileris mōtani: assari añ. 3. i. anisi: feniculi. añ. 3. ij.
cinamomi. 3. 5. coq̄ cū. 3. viij. mellis clarificet: ⁊ sumat cia
tū mediu cū aqua calida. Itē troicisci de mirrha cū aqua
calida: in q̄ decoctuz sit semen iuniperi forit̄ educit. imō
aliqui excurit fetū pregnātis ex vtero. Dosis eorū est. 3. ij.
Per ista fiat pessariū de bōbace ⁊ inūgat cū oleo musce/
lino musci pay. Aut fiat cū radice gentiane pulegio ⁊ ni
gella cū ficub⁹. Ab eē sit balneū cum simplicib⁹ dicti. Et
sitr vng⁹ ⁊ empla. **C** Si ex paucitate sanguis: ipinguet.
S ex grossitie ei⁹: vtaf brodio cicey ⁊ fixeoloz cū ane/
to ⁊ cimino origano calamēto. ⁊ sic d̄ alijs subtiliatinis.
Et ita ab eē cū olo de spica lilio. **C** Si ex multo lacte: sti
ptica māmillis appone: vt sup̄ cap̄ de restrictioe lactis.

C De p̄focacione matricis. Caplm. iij.

Atrix aliqui declinat versus alterum verte
brū. ⁊ dicit̄ precipitatio. Aliqui descendit i/
fra. ⁊ dicitur casus. Aliquādo descendit ⁊
ascēdit supra vsq̄ ad dyasfragma. ⁊ dicitur
suffocatio siue p̄focatio matricis.

C Cause extrinsece primi ⁊ secundi sunt casus aut nimius
conatus: aut quia sederit super lapidem frigidum: aut in
aqua frigida: aut quia inunxit se vnguentis frigidis: aut
quia exposuit se vento frigido: ⁊ sic de alijs.

C Si ab intra: aut ex paralesi: aut mollificatione lacerto/
rum aut ex conuersu humiditatis aquose versus matri/
cem: aut ex ventositate: ⁊ sic de alijs.

C Signa. si sit p̄cipitatio: tumor est in altero laterum do/
lor ⁊ grauedo. Et si cadat infra: dolor est inferiorib⁹: etia;
aliqui notabilr̄ apparet extra. Et si foramē est tortuosus:
tunc est dislocatio orificij matricis: quod later inferius.

C Pronosticatio. si matrix diu steterit dislocata. ⁊ p̄cipue
si steterit extra difficulter: aut nunquam curatur.

C Suffocatio aut sit pp̄ vapores corruptos venenosos q̄
re accit̄ cōp̄ssio spūaliū ⁊ sincopis ⁊ ablatio venenos ⁊ mo/
r̄ in toto corpe vapores aut corrupti ascēdūt aut ex sper
mate retēto vt i viduis: vt ēt i puellis adulj cū carēt vir/
aut ex hūore corrupto i mīrice aut ex retētioe mēstruoz.

C Signa. Differt hec passio vt supra satis a p̄ncipio dcm̄
fuit. ab epilēsia qz hic nō est spuma in ore. Et ab apople/
sia: qz hic nō est tāta difficultas anhelitus. Et a litargia:
qz nō est febris. Et discernit etia ex h. nā mulier debens
pati suffocacionē patit̄ scotomiā ⁊ vertiginē ⁊ dolorē ca
pitis. ⁊ sentit fumū nociuū ascendētē ad supiora. ⁊ t̄ ma
nus compressas super ventrem: ⁊ tenet genua reflexa et
si vocatur pp̄rio noie bene intelligit: sed respondere non
potest: ⁊ post paroxisum de his omnibus recordatur.

C Pronosticatio. Huius passionis species sunt multe: ta
men peior est que ducit ad difficultatem anhelitus. Et si
paroxisimus sit longus sepe ex hoc moriūtur. Et vtrum
sit mortalis vel non scitur ex dictis supra: vt per cotū car
minatum prope nares applicatum zc. Itē vrina alba in
colore: spissa in substantia siue grossa liuens superius cū
resolutionibus mozroydalibus flauis coloris: aut nigri
multe adherentie residentibus in fundo precipitacionē
matricis significat. Et si ad dextrum precipitet vertebrū
accidit dormitatio cruris ⁊ pedis dextri. ⁊ si ad sinistrū
sinistri. Item vrina rubea in colore: aut similis loture car
nis aliquantulum grossa in substantia liuens superius
cum resolutionibus cinerosis ⁊ nigris residentib⁹ in fun
do habentibus multam adherentiam suffocacionē ma
tricis significat. Unde si ascendat ad dextrum accidit hy
propisis vera aut molla. Si ad sinistrum suffocatio.

C Cura. Primo precipitacionis est vt digeratur mā si sit

in causa cū syrupo facto ex arthemisia camedeos came
pitheos: radicibus yreos yringorum: ⁊ sic de alijs. Pur
get cū pillulis fetidis: aut cū turbith: aut cū decoctione
kebulozū ⁊ mirtilozū cum sucharo rosato veteri. Post
detur tyriaca aut alia confectio. Utaf dieta stiprica vt vi
no: ⁊ rebus assis conditis cuz sumach vino de granatis
cū puluere facto ex pipere longo cardamomo galāga ⁊
croco. Itē sedere in aquis stiprici multū valet vt cū isto.
ꝛ. foliozū quercus sorbe nespule summitatuz bedeguar
cipressi mirti valeriane nepile ana. M. i. ex his etiaz fiat
sacculus super quo sedeat. Ventose etia vna sub vmbili/
co alia super latere opposito lateri ad qd̄ p̄cipitauit val
de conferunt. **C** Ubi vero sit ex duritie orificij interioris
matricis qd̄ percipit per tactū etiam quia matrix cōpri
mit meatus fecū ⁊ vrine: quare vrina ⁊ egestio difficultā
tur etia sentit rem rotūdā: infundat tenta grossa in mo/
dū virge in oleo de lilio vt sustineat matricē ⁊ imponat.
Deinde fiat vnguentū ⁊ balneū mollitiuū. Et remota du/
ritie fiat vt supra. Ungat etiam os vulue cū oleo de mir
tis. Et post cooperiat isto puluere. ꝛ. nucū cupressi mu
mie balaustiarum aluminis suchari boliarmeni añ. 3. 5.
Aut fiat istud suppositoriū. ꝛ. nucum cipressi gallarum
florū squinanti ⁊ cameleonte rosari ana. 3. 5. pilozū lepo
ris. 3. i. puluerigent ⁊ ponant i sacculo raro in modū oi
giti longi man⁹ infundat in vino calido decoctionis flo
rū cameleote: ⁊ post exitū balnei in collo matrici ponat.
Et breuif que valent in fluxu mēstruozū etia precipita
tioni cōueniunt. **C** Si autem adsit casus matricis vtero
sel sub māmillis. Deinde ponant̄ aromatica narib⁹. Et
suffumiget cum fetidis. Et quādo apparet exterius ob/
stetrix ponat loco suo. deinde bulliant in vino mastix nux
cipressi hypogstidos boliarmeni ⁊ inungat lana ⁊ super
orificiū ponat. Emplastret venē cum menta arthemisia
salua bullitis in vino pontico. **C** Si ex ventositate: face
let totus venter cū fursure aniso ⁊ ruta bullij in vino.

C Cura suffocacionis. Et primo cum est in paroxismo est
vt fricent̄ extremitates forit̄. Et coxe dolorose ligetur.
Et ventosa p̄dicto loco apponant: hoc eni eūat ⁊ diuertit.
Fiat sternutatio cū eleboro albo aut cū castoreo zc. nā
ex tali forti motu se reducit. fetida apponant naribus vt
suffumigiū de assa fetida de plumis aut scarpis vstis aut
sulphure aut cū pānis vctis in amurca olei suffumiget̄
tur inferiora cū isto puluere. ꝛ. ligni aloes storacis cala
mēti gariofi. añ. 3. i. musci ambre ana parū vt gra. ij. pul
uerigent ⁊ ponant in pāno lineo ⁊ supponant̄ aut super
carbones vt recipiat fumū per embotū. nam matrix seg
tur odorifera ⁊ fugit fetida. Item obstetrix intingat digi
tum in oleo muscelino aut de balsamo aut de spica aut
de lilio ⁊ itromittat in os vulue ⁊ fricet inducendo titila
tionē in matrice trahet matricē ista ex quacunqz causa
steterit. Itē ventosa sine scarificatioe super vmbilico ofert.
C Remoto paroxismo si cā sit retētio mēstruoz flōme
tur de saphenis inferiorib⁹: ⁊ sic de alijs vt supra. Si ex
spermate: minoret. Unde si nupsit coeat. Si nō fiat sepe
flōmia ⁊ purgationes. Utaf exercitio ⁊ medicinis eric
cantib⁹ sperma cū dyacimino cū vino decoctionis cala
mēti rute ⁊ mentastri aut rasalda. Inūgat digituz in ossis
p̄dictis: deinde in collo matricis titilationē inducat: aut
alio modo fm̄ q̄ maledicte mulieres meli⁹ sciūt medicj.

C Ex expertis tamē est vt mulier sumat sepe. 3. i. pzo vi
ce agnicasti. ⁊ dieta sit subtilis giatiua pauci sanguis.

C De molla matricis. Caplm. iij.

Olla matricis est frustū carnis sine figura.
C Generat aut cū multum semē calm̄ aut
alia mā currit ad matricē absqz semice vi
rili. aut si sit deficit in virtute: qre nō p̄cipit
eo q̄ corrupit mēstrua retenta: vñ mutat

*Obstetrix
intingat
digitum.*

Illud totū in carnositate: aut in humiditate mixtā cū ven-
rositate. hęc matrix tumescit 7 assimilaf impregnatiōi p-
pter multa. pmo qz menstrua retinent: scđo vter est hu-
midus 7 senit motus ac si esset embrio: mamille indurā-
tur: appetitus cadit 7 discolorat. Sed differt quia motus
in molla non est ordinatus 7 non mouet de latere ad la-
tus nisi cū compressione: venter est durior. Item manus
7 pedes sunt molliores vel saltem aliquando mollescūt.
Item mamille non ita indurescunt quemadmodū in cō-
ceptu xō. Item in molla mulier est debilis nec portat tē-
pore determinato: oppositū est in impregnatione vā. Itē
nota qz vna in molla potest apparere cum resolutioni-
bus eisdem: 7 in suffocatione matricis.

Pronosticatio. Si molla nō curaf vsqz ad quatuor an-
nos vplurimū nō curaf. sed p tendit vsqz ad finem vite.

**Cura molle carnosē est vt pmo mollificet matrix cum
emplo: aut cū aqua decoctiōis maluaicis semis lini fe-
nugreci flozū camomille malue aneti zc. deinde fiat cli-
stē vel suppositoriū cū trociscis de mirrha cū decoctiōis
mente 7 calamētū aut cū apocimiate de semine pētasilon.
Purget sepe si est ex humore viscoso cū pillis fetidis aut
cū pigra aut cū bñdicta. Deinde vraf tyriaca cum succo
mente vel rute aut aqua ciceruz vel faseleoz. Deide fiat
istud pessarium. 7 h est forte. ꝛ. elebozi albi oppopona-
cis ana. 3. ij. fellis bouis. 3. i. fiat pessarium 7 misce.**

**Ab extra ungas vent cum oleis de spica de lilio. 7 sic
de alijs. Condiantur cibaria cum sinapi ruta 7 pipere.**

**Si a ventositate ab intra 7 ab extra vtatur carminati-
uis: 7 sic d alijs. Et nota qz expulsio fetus 7 puocatio
menstruorum: 7 expulsio molle matricis fit etiam p eas-
dem medicinas. Sed in molla reterent 7 diuti appoxi-
mēt. Potio q̄ pueniēs ad h. ꝛ. aristologie lōge 7 rotūde
asse fetide. 3. 5. spice nardi agarici añ. 3. ij. myrrhe. 3. i. ꝛ. fi-
ci cū decoctiōe petrosilij 7 floz porri 7 dēf. 3. ij. 7 ē fozj.**

De ragadijs: puritu 7 dolore in matrice. Cap. v.

Lcera ragadie puritus dolor aliquando
accidunt in matrice.

**Causa exterior est sicut casus zc. partus
innālis: grossities virge: impositio medici-
ne acute vt nigelle: 7 sic d alijs: compressio
nimia zc. Si ab intra: aut est propter rupturā aposte-
matum: aut propter humores acutos 7 corrosiones: 7
tunc dicitur priapismus aut sathiriasis aut zc. Et disse-
runt: quia licet sit continua erectio in vtroqz sexu aliqū-
do perduces ad furiam: aut spasmus 7 egritudines ma-
las: tamen sathiriasis quandoqz accidit cum desiderio
7 necessitate: priapismus autem non. Cura tamen est ea-
dem: scilicet purgando materias vt cum pillulis fetidis:
aut cum alio convenienti. Et si ventositas adsit cum car-
minantibus. Et inungendo renes cum vnguentis frigi-
dis siccis: 7 sic de alijs: aut propter saniem: aut pp sicci-
tatē loci: aut ex porris: aut ex carne addita: 7 sic de alijs.**

Signa. Si illud qd erit est saniosum: tunc est ruptura
apostematis: aut pustule matrix min⁹ sicca. Et si est viru-
lentū fetidum. tunc est corrosio. Et si est sicut lotura car-
nis tunc est putredo. Si ex humorib⁹ calidis est ibi pū-
ctura zc. Si ex frigiditate omnia sunt remissa. Si ab ex-
tra de facili scitur. Si in profundo scitur ex dolore.

Pronosticatio patet. Et vbi vis certificari de his egrit-
udinibus vt re speculo.

**Cura est vt purgetur cum flōmia pharmacia 7 vomitu
scđm exigentiā humoris. Mitiget dolor cū succo planta-
ginis portulace qn quinquenarie: 7 sic de alijs: 7 istis tepidis
iniciant in matrice. Mūdificet matrix cū decoctiōe ab-
synthij ylopi mellis rosati. vini albi 7 lacte. fiat etiam ex
istis pessariū. Et vbi eēt multa humiditas mūdificet cuz
vnguento apostolorū aut viridi dissolutis in aqua deco-**

ctiōis sumiterres: vel rosaz: aut super liniatio si sit in col-
lo. Deide icarnē 7 solident vt supra de cura vlcenum.

**Ragadie autem sicce sumentes sedendo in aq tepida de
coctiōis cancrozū ranarū limatie 7 malue: aut feminis li-
ni. Ungat cum vnguento de cerusa: aut cū isto. ꝛ. popu-
leon. 3. ij. cāphoze. 3. i. ceruse. 3. i. albumina duoz ouozū
fiat vnguetū lento igne miscēdo de aq ro. qd sufficit. Flō-
mes de basilica man⁹ sinistre. Remoto pruritu abluat se
pe locus cū vino calō rubeo decoctiōis miri thuris nu-
cū cipressi 7 aloes: aut mumie. Et si esset magn⁹ dolor cū
decoctiōe ylopi 7 absynthij cū melle: aut cuz ydromelle
cū radice yreos. Aut mūdificet cū predictis vnguentis
vt supra consolidatiū sit tale. ꝛ. dragagati gummi ara-
bi. infusorum in aqua rosa. aloes ceruse lote olibani san-
guinis draconis añ. 3. i. litargirij. 3. 5. olei ro. 3. ij. cere qd
sufficit. 7 similiter olei vt clisterizetur. ꝛ. ceruse aloes oli-
bani sanguinis draconis boliarmeni añ. 3. ij. conuassā
7 bulliant in lacte caprino quantū sufficit vsqz ad medie-
tatē collet 7 in matricem iniat. Et si esset ardoz supposi-
torium cocti in aqua rosa. vel plantaginis: aut decoctio-
rerū fridaz vt mirtilloz rosaz 7 lentium zc. remouet.**

**Cura vero virge apparentis in vulua non est possibilis
nisi vrendo 7 incidendo.**

**Cura vō cancri matricis succedētis ad apā vel vlcus:
cui⁹ signa sunt: qz cū nascit est in modū ciceri 7 vene cir-
cūstantes sunt nigre cuz duritie calore 7 pulsatione vsqz
quo vlceraf 7 si vlceraf emanat ab eo virus viride vel ni-
grū fetens cū labijs duris infiltratis: 7 tūc non curaf sed
blandit. Purget ergo cū pillulis fetidis: aut cum deco-
ctione mirabola. indozū sene epithimi cuscute pannonz
sumiterre 7 dulcorē cum melle rosa. Clisterizet cū aqua
decoctionis camphoze nenufaris 7 papaueris albi rosa-
rum 7 iusquiami parū. Ungatur isto. ꝛ. olei ro. vel ne-
nufaris: aut papaueris cere añ. 3. 5. camphoze. 3. 5. Absti-
neat ab acutis 7 a cibi melancolicis. Dieta sit humida.**

**Cura autem apostematum trahi potest ex dictis consi-
derata causa: 7 sic de alijs.**

De difficultate impregnationis. Cap. m. vj.

Mfficultas ipregnationis multiplex pigit.
Aut ex multitudie adipis. Aut ex magni-
tudine vel puitate virge 7 ex arcuatiōe ip-
sius: eo qz tūc sperma erit filose 7 nō cū im-
petu. Aut ex velocitate mot⁹ post coitum.

**Signa hāz patēt. Aut ex friditate 7 lubricitate m̄ficis.
Aut ex multitudine adipis. Aut ex magni-
tudine vel puitate virge 7 ex arcuatiōe ip-
sius: eo qz tūc sperma erit filose 7 nō cū im-
petu. Aut ex velocitate mot⁹ post coitum.
Et signa hui⁹ sunt: puitas rubedis mēstrui cū paucis pil-
lulis in pectine: 7 a m̄rice p̄tinne fluūt humiditates mul-
te cum pigritia ad operatiōes 7 mollitie corpis zc. Aut
ppter ventositatē grossam. Et tunc est inflatio 7 rugit⁹
in matrice. Aut ex caliditate matricis. Et tunc extenuaf
mulier in coitu: hz multos pilos in pectine habet paucū
menstruū citrinū aut nigz. aut a siccitate: aut ex vlcereb⁹
7 emorroydib⁹ matricis. Si ex parte spermatis hoc
est: qz nimis calm vel nimis frigidū zc. aut qz vir 7 mu-
lier conueniunt in complexione: 7 sic de alijs.**

**Signa pceptiōis sūt qñ post coitū remanēt vulua 7 vir-
ga ericcata adest pigritia. dclinatio ad somnū. strigif os
matricis. menstrua retinent: pupille mamillaz denigrā-
tur: sit nausea: malus appetit⁹: 7 mal⁹ color faciei: i fin-
do vine apparent resōlones siue hypostasis alba in mo-
dū bombacis carminati. Item dī qz si in scutella mūda fi-
gat acus: deide p̄ciat vna mulieris int⁹: si est pgnās:
hypostasis adheret acui: si nō nō vnit nec adheret a cui.
Et approbandū vtrū possit p̄cipe vel non iponat gal-
banū in vuluā ei⁹: 7 si ex B supcalēstiat sumitas vulue: scī
licet capitis p̄cipiet: 7 si nō nō. Et vbi velli⁹ certificari
de ipregnatiōe cū mēstrua retinent 7 alia adfunt signa i-
p̄gnatiōis: vt sup fiat cū isto expro. ꝛ. castorei acori. añ.**

si feminis aply añ. 3. i. puluerizentur et bibat euz vino p mixto. Na3 si est grauida calefacit fetus et pfortat ipm p no nocet ei. Et si impregnatio non est ca retentionis men struoꝝ puocat ipsa et pferit valde. **S**igna exceptionis masculi sunt: bonitas mulieris: paucitas pãni: bon? co lor: paruitas coit? ex desiderio nãlis q̄uis desideriu friz cationis loci sit magnuz ex multiplicatione calozis et suz pfluatũ inducentiu puritũ in loco: adest inflatio pupil le dextre mamille cũ nigredine declinante ad rubedinẽ: fluxus sanguinis ex nare dextra: leuitas motuũ: inflatio v̄tris sup os stõĩ et vmbilici. **S**igna femie sũt istis op posita. Et si vis certificari de hoc fac q̄ mulgeat aliqd d lacte suo in aquã tepidã: et si lac supnatat argue masculu cõcepisse si non: feminã. Itẽ considera quem pedem primo mouet: et si dextrum argue masculũ: si nõ feminã. **C**ura ergo difficultatũ ipregnatiõis. **P**rio pp adipẽ e purgatio frequẽs cũ dieta subtili et cũ alijs macrefaciẽti bus corp? et suffumigationib? siccis factis cum castoreo synapi costo euozbio myrrha spargendo sup priuas vt sumũ recipiat i vulua cũ emboto. Fiat et puluis ex istis et supponat cũ radicef tassi barbassĩ vel maluaũsi inolu ta in eodẽ puluere. **S**i ex vga parua eligat mulierem parua: aut deprimat caput mulieris et bñ elleuet crura et adhereat doxtiter: vt q̄si testiculi igrediant. **S**i ex ma gnitudine virge eligat mulierẽ magnã. Et si mulier sit par ua teneat cũ manu sua virgã ppe testiculos: vt semẽ viri exiẽs p virgã lögã nõ refrigeret. Si ex tortuositate ita q̄ siletũ retrahat pputiũ incidat: et curef sicut dictũ e. **S**i ex velocitate erectionis mulieris: iaceat: post coituz sup spinã p duas horas vel sic anchis eleuatis et coris bñ cõ iunctis. **S**i ex frigiditate m̄ficis: vtaf cibus boni chi mi cũ spẽb? calidis et odoriferis cũ bono vino rubeo et cõ sectionib? calidis vt dyambra zc. Fiat et suppositoũ cũ vino bono cũ decoctiõẽ bdelij zc. aut in os matricis ini ciat oleũ balsami. **S**i ex lubricitate matricis qd̄ sepi? ptingit digerat cũ isto. **R.** anisi ameos gallitrici maioza/ ne ozigani ozini mellisse: petrosilij rosmarini yfopi yre os añ. **M.** i. matricarie. **M.** ij. cũ aq̄ bulliant et collatura syrupizet cũ pserua corticis citri et aromatizet cũ pulue re spice celtice squinato et sumach. Def in qnq; dieb? euz aquis pueniẽtib?. Deide de supradicta dcoctiõẽ. 3. iij. et i ea disteperent bñdicte simplicis yerepigre añ. 3. iij. agari ci. 3. i. salisgẽme cinamomi añ. paꝝ et facta purgatiõẽ bul liant hec in vino et aqua. **R.** yfopi radicef vitis albe sal uie rosmarini ozigani: petrosilij: celi donie: mellisse maio rane tamarisci radicef yreos betonice añ. **M.** ij. radicef ebulloꝝ. **M.** ij. cõtundatur et bulliant vt dictũ est et i ea calida sedeat semel i die zc. Itẽ cũ egrediet d balneo ha/ beat licinia ex his facta. **R.** pulueris spice sgnãti zedoa rie radicef vitis albe añ. 3. 5. bdelij resoluti in vino deco ctiõis artemisie q̄tuz sufficit ad aggregãdũ p̄dicta et fiat licinia. Itẽ habeaf lib. 5. dyãbre de q̄ vtaf singulo mane 3. ij. Et post bibat paꝝ maluasie. Et iterdũ vtaf isto pul uere. **R.** cornu cerui vsti et loti pulueris: radicef nenufar] añ. 3. 5. semis papaueris nigri sumach pice añ. 3. ij. dosis e. 3. i. cũ vino ymilio poteti. Itẽ fiat licinia hec. **R.** radicef acetose. 3. ij. cimini in aceto ifusi madefacti. 3. i. litij q̄tuz sufficit ad aggregãdũ et cũ pice nauali fiant suppositoria tenatia ad formã digiti maioris qb? appodiãf filũ i collo matricis apponãf. **R.** Regimẽ. si rerũ non nãliũ declinet ad siccũ. Unõ oi die p̄curet bñficiũ v̄tris. Et oi m̄se men struũ. Recipe et sumũ p̄traectoriũ pipis et euozbij et sto racis. Et vtũ vomitu p̄fert: et hec est cura expta zc. **S**i ex v̄tositate matricis: si nõ sit pgnãs vtaf dcoctiõẽ et ablu tiõẽ ista. **R.** ameos amomi carui cimini pulegij fiseleos. **U**taf et puluere istaz rerũ vt dyagalãga dyacimino. **L**o medat carnes affatas et p̄ditas cũ semib? et radiceb? car

minatiuis vt feniculo aniso zc. **A** comestione abstineat et a somno diei. **I**nungat os matricis cũ oleo d costo v̄ de spica v̄ balsami i quo ponat aliqd semis fiseleos v̄ peo nie. **S**i ex calitate: vtaf frigidis moderato vsu ne ad friditate puerteret. **S**i ex siccitate: affiduet balneũ p comestione simplex: aut cũ decoctiõẽ maluaũsi florum camomille fenugreci maluaꝝ boragis zc. **U**taf electua rija et alijs restauratiuis et ipinguãtib? vt farina frumẽ ti cũ virib? carniũ zc. **S**i ex vlceribus curef vt supra. **S**i ex melãcolia cõplonis spermatis calide eligat ex mulierib? albã mollẽ et fridã. Et ei? regimen declinet ad frigidũ. **E**t si ex frigiditate spermatis: cura si p opposi tũ. **S**i ex pueniẽtia cõplonis calide vel fride distepe rate eodẽ disteperamẽto: ex periat vir i alia muliere q̄ sit p̄ria pplexioni suet: aut mutet cõplexio mulieris i tm̄ qd̄ nõ sit similis pplexioni viri: et sic de alijs. **Q**ue aut a p p̄ietate ad cõceptionẽ inuuant sunt semina baucie cu po tãtur euz vino. Et radit ei? cũ comedif. **U**el da bibere cũ vino mulieri viscũ qui crescit in quercu qn̄ cessauit men struũ. **A**d idẽz valet bibere lac capre cũ melle. **A**ut pul uerizare vuluã lepozis et bibere cũ vino. **A**ut bibere ter vel q̄ter. xv. grana diptami euz vino. **A**ut comedere tria corda passerũ ieiuno stõ. **Q**ue aut p infra approximã tur in modũ liciniij sunt coagulũ lepozis cũ butiro cocoz aut ster? vulpis cũ oleo rosa. Et q̄ plus cõfert est succ? peonie femine vel masculi cũ puluere seminis eiusdẽ mi xris et suppositis. **E**xpertis tm̄ opz vt prio mundificet matrix ante aduentũ menstruoꝝ: et post aduentũ eoz se deat in aqua decoctiõis rosaz rubeaz gallarũ et ballau stiarũ et radicef peonie. Et post exitũ exiccata vulua: can/ dela vel liciniũ inoluat in balsamo mixto euz puluere semis peonie. **U**taf oi die. 3. i. pulueris feminis fiseleos et ameos. **U**taf et trifera magna de q̄to in quartũ cũ vino calido rubeo. **D**osis e. 3. ij. **Q**ue aut pstringũt vuluaꝝ ff ex pstringẽtib? m̄ficẽ ne corrupta videaf vulgo: bulliat i aq̄ p̄tali puluis gnoꝝ vuaꝝ et dilla sibi lauet vuluã zc.

De partu innaturali.

Lap. vij.

Martus innaturalis est quãdo fetus exit re suppin? aut pmo pedes: aut manus. Et dõ difficilis qn̄ non potest exire sed mater la borat et angustiaf. **C**ause extrinsece sũt nimia caliditas aut friditas et cetera. **A**ut qz obstetriz e idocra. **A**ut qz matrix fuit vulnerata. **A**ut qz est ibi duricies et nõ bene dilataf. **A**ut qz partus e añ tẽpus. **A**ut qz matrix patif aliquã egritudinẽ: quare est nimis constipata. **S**i ab intra. **A**ut qz puella cõcepit ante tẽpus pubescencie qre adhuc habet meat? strictos. **A**ut qz est pinguis et habet ozificium oppilatus. **A**ut qz mulier est nimis debilis. **A**ut fetus nimis magnus. **A**ut qz est paruus debilis et non p̄t se adiuuare. **A**ut qz est mortu?. **A**ut quia caput est magnum valde. **A**ut qz sũt duo gemelli. **A**ut qz matrix est nimis sicca.

Signa. Si mater est fortis nec alie cause p̄nitite appa reant significaf q̄ part? est difficilis pp secũdinam. Et si pp setum mortuũ: tũc est magnus dolor circa vmbilicuz febris lenta discoloratio faciei: fetoz. anhelit? ascensio va poꝝ horribiliũ: instantia vigiliã: aggrauatio illius late ris super quo se voluit: et cadit de latere ad lat? vt lapis. **A**liud signũ si calefiat bñ man?: aut pãni: et subito ponã tur sup v̄trẽ: si nõ mouet est mortu?: et nõ confidas i vno signo: qz sepe cadit error. **I**tez vrina alba tenuis cũ reso lutionib? nigris separatim apparentibus in fundo vrine retentionem emoroydã significat et melius cadit in p/ nostico de emoroydibus in cap. sequenti.

Pronosticatio. Cum dolor declinat versus anteriora: et anhelitus est bonus: tũc partus est facilis. **I**tem masculus cum minori labore egreditur q̄ femina. **I**tem mulie

res pingues magis laborant in partu q̄ macre.

Cluz appropinquat partus balneetur in tina aque decoctionis malue camomille violarum seminis lini. & sic de alijs. Post vngat cū oleo sifamino: aut amigdalaz dulciū & pinguedine galline: & sic de alijs. Comedat etiā añ eibū ficus ficcas pingues assatas. **C**lū aut hora ptus est dilaret obstetrix orificiū suauiter. Et cū apparet secū dina scūdas cū vnguib⁹. Jaceat pregnās sup vētrē genibus flexis & applicatis vmbilico. Et tūc puocet sternutatio. Et tūc dent duo grana diptami: aut de ipso diptamo vel paz succi berbene & maiorane cū vino vel lac alteri mulieris cū melle v̄ pondus vni⁹ denarij croci puluerizati cū vino: aut de puluē arist. rotū. cū vino & eiciet adhuc fetū mortuū. Aut. **R.** cassie lignee. 3. i. corticū cassie. 3. ij. bulliant in vino subtili albo. Ad idē v3 qd̄ etiam expellit fetū mortuū. **R.** galbani. 3. ij. dissoluat in. 3. ij. lactis caprei: da in potu. **C** Per infra. **R.** ysopi lilij radieuz origani calameti añ. 3. ij. terbetine. 3. i. cū lana fiat pessariū. Aut fiat ex galbano dissoluto in succo artemisiez: aut ex succo rute cū puluere mirrhe & colognide parū. Unguētū ab extra expellēs fetū & secūdinā: & squibalas duras per secessū. **R.** fellis taurini aloes salisgēme misce cū oleo & ad ignē vngatur p̄tr̄ vltie. **C** Que a p̄rietate p̄ferūt sunt coratūs rubē alligat⁹ core dextre: aut agromonia p̄pe vuluaz ligata: & sic d̄ alijs vt magnes in manu: aut ligata core. **C** Ut mulier mūdificet post partum suffumiget cū fungis ficcis: vel cū assa: v̄ cū trisera: & sic de alijs puocātib⁹ mēstrua. **C** Ut dolor post partū mirigetur da decoctionē squināti. Aut. **R.** camomille seminis lini añ. cōquassent⁹ & fiat sacculus: & calefact⁹ in vino aromatico & ventri apponaf. Ad idē v3 coquere vñū cepe vel duo sub cinerib⁹ & cū butyro recenti extēdere sup pāno in modū emplastri. **C** Que aut̄ prohibēt p̄ceptionez sunt. Bibere decoctionē saune & iuniperi. Aut portare sup se pipinellā. Aut supponaf myrrha ante coitū. Item si ex kitraz inungaf virga añ coitū: vel de succo mētre rute vel iuniperi: & sic de alijs. **C** Que aut̄ phibent abozū & emorroydes si renes inūgant ex hoc vnguētū expertū **R.** corticū medianaz castaneaz gladiū mirtiloz caude cabaline gallaz corticū fabaz granoz vnaaz sorbarū sic carū nespuloz imaturoz radieuz celidonie folioz pomi syluestris terant̄ co quātū grosse & buliāt in aq̄ plātagnis: cere quātū sufficit lauef nonies in aqua & cum oleo mirtino & succo predicto misce ad ignē: deinde addātur de puluere dictarū rerū partes due: & d̄ puluere trocisco ru3 de karabe partes vna3 & fiat vnguētū quo inungātur renes & pecten. Ad idē si bibatur coagulum leporis pregnantis cū vino vltorius setum non eiciet.

C De passionibus ani. **Lap.** **viij.**

Laffiones ani sūt mltē. s. emorroydes actrices ragadie & cetera.

C Emorroydes est flux⁹ sanguinis p̄ venas quqz venientes a splene & terminātes ad orificiū ani. **C** Cause extrinsece s̄ acceptio laratiui acuti: vñ frequēs vsus aloes aperit orificia haz venaz. Intrinsicē sūt hūiores adusti multiplicati in splene & trāsmissi ad illas venas. vñ si fluat sanguis dicūtur vne ad modū vne rubee. Si sanguis & colera dicūtur morales. Quēdā at̄ dicūtur veruciales & sūt sic vesice albe. Alio mō distinguunt sic. Veruciaz quedam sunt māsfe ste ad oculū: sicut ille que apparent in orificio ani. q̄daz sunt occulte intra anū q̄ solū tangūtur digito fixo i ano. Et quēlibet istaz est duplex: quēdā sunt surde quādo nil ab eis emanat: q̄daz sunt fluentes vt qñ aliqd̄ emanat. Cū veruciales sūt cū qbusdā excrecētis caris a mā me lancolica. Alie sūt mortales vt dixi. Et alie sunt vuales. **C** Signa. Si sint ex humoribus frigidis: sentit turbatio

dolor & grauitas in vētre & circa anū cū difficultate egrediendi. Si a calidis est punctura & mordicatio circa anū & sequit̄ etiā discoloratio faciei & sic de alijs.

C Pronosticatio. Si restringantur in totū p̄uas generant egritudines vt febres quartanas durities: splenis: & sic de alijs: sunt etiam difficilis cure.

C Cura hui⁹ p̄ncipalr̄ p̄sistit in trib⁹. Primo in sedatione doloris. Sc̄do in apertione eaz si idebite claudant. Tertio in restrictione eaz. **C** Premissis ergo vlib⁹ vt digōne & purgatione sc̄dm exigentiaz humoris vel s̄botomes de saluatella pedis v̄ de basilica man⁹ si expedit. Miriget ergo dolor cū isto. **R.** mucillagis se. fenugreci semi. lini añ. 3. ij. pulueris seminis altee. 3. 5. butyri sine sale se pi renū capiaz añ. 3. 5. vitellū vñū oui olei rosati. 3. ij. cere modicū: fiat vnguētū. Aut sedeat in aqua calida decoctionis aneti floz camomille se. fenugreci altee maluaruz zc. Ex his et̄ pōt fieri sacculus: folia et̄ caulū dolorē sedant. Aliud ad idēz ericcās emorroydas. **R.** acatie. 3. ij. ceruse. 3. ij. draganti. 3. i. puluerizent⁹ & distemperent cū aqua mirri. Puluis ad idē. **R.** limacias cū testa earū: cōbure & puluerizent⁹ & aspergātur. Et si sint intra anū cū predicto puluere adipe castrati cera alba & cerusa lota fiat vnguētū. **C** Sc̄dm perficitur cū pluribus. Primo cū s̄botomia & melius est vt non claudant. Deinde inungaf locus cū isto. **R.** olei persicoz amaro3. 3. ij. medule crisolomoz corticūz aleoz añ. 3. i. aceti parū. Secūdo aperit̄ur cū sanguifugis applicatis p̄ cannāme vadāt ad aliuz locū. Na3 iste euacuat sanguinē melancolicū: & in hoc differūt a ventosis ita Aui. quarta p̄imi. Tertio aperit̄untur cūz folijs ficus aut cūz setis apri: aut cum herba cagnola fricando locuz: aut cum panno lane intincto in succo cepe squillitici cū modico croci. Quarto cum isto **R.** aloes succutini subtiliter puluerizati. 3. ij. lenistici. 3. i. fellis tauri. 3. 5. aceti parum: intingatur p̄anus & fricent. Ad idē v3 suffumigatio origani & pulegij aut ex anacardis: aut fiat tenta de radice yreos v̄ ciclaminis. Et si eēt abscofē: fiat vnguētū siue empl⁹ hoc. **R.** poros & p̄sta & misce cum butyro oleo camomille & aneti cum pinguedine galline v̄ oleo se. lini & caliduz suprapone ano. Suppositoriuz ad ericcandū eas ex albumine oui rasura cartarum cum succo pentafilonis fiat suppositorium. **C** Tertium perficitur cum isto. **R.** succi plantaginis. 3. i. aque rosa. 3. 5. aceti parum pulueris sumach qd̄ sufficit ad incorporandū. Aliud ad idē. **R.** acatie. 3. ij. ceruse. 3. ij. draganti. 3. i. puluerizentur & distemperētur cūz aqua mirri. & line parum petiaz: & superpone. Aliud forti⁹. **R.** aloes sanguinis draconis pilloz leporis boliarme. thuris añ. 3. i. telle aranee reperte in molendino: aut vbi fari na permanet cum albumine oui & misce & liniatur loc⁹. & v3 p̄ oēs fluxū. Aut decoq̄nt̄ stiptica v̄ gallie sumach nuces cipressi zc. in vino nigro & aq̄ pluuiiali & embrocef locus. Ad intra v3 celidonia i fritellis cū vitello oui. Et cū isto curat⁹ fuit qdaz iaz palidus & ad hydropē dispositus. **C** Ubi v̄o emorroydes eminent̄ eēt: & essent p̄tride sepe opz totalr̄ absidē. **C** Premissis ergo vniuer salibus si sint antique prius restringant: deinde icidant. Et prius modus est: vt ligentur cum filo serici: aut cū seta caude equi in radice earuz: & si sint magne ligentur in medio & stringant continue plus & plus: & quousqz inciduntur. Secūdus modus est: vt incidantur subito cum forpicibus. Et post mitigetur dolor cūz albumine oui & oleo ro. Deinde consolidetur cūz isto. **R.** aloes loi ceruse lore masticis thuris sanguinis draconis añ. 3. i. olei ros. & cere quantum sufficit: aceti parum: fiat vnguētum. Alius modus: licet aliquis periculosior cum medicinis causticis: aut cum vnguento viridi: & sic de alijs: deinde cum vnguento de cerusa consolida & cetera.

De ragadijs ani.

Cap. ix.

Ragadie ani s̄ scissure dolorose s̄n̄ tumore, z̄ in hoc differunt ab emorroidibus.

Cause s̄nt. sex dura sicca scidēs illas partes: aut āpa caliduz: aut fluxus acutus vlc̄erās itestina sicut in dissinteria: aut caliditas z̄ siccitas orificij ani: aut aliqd̄ exterius rūpēs: z̄ sic s̄nt. C̄Signa s̄nt: dolor z̄ ardor loci cū scissuris m̄ifestis aliquib⁹: aliqñ emanat venenū nigrūz rubeū: aut viride fetens: aliquando cum febre: z̄ aliquando non.

Cura premissa slobotomia manus si expedit. z̄ digesta mā purgetur cuz decoctione indozū z̄ kebuloz sene epi thimi z̄ sumiterre. Deinde vngat cum vnguento d̄ ceru sa: in quo sit camphora. Et si ibi non sit sanies z̄ inflatio: tūc valet hoc vnguentū. R̄. mucilaginis psilij. ʒ. ʒ. pinguedinis galline recētis. ʒ. v. vitellū oui vnius croci parū vngatur locus. Ubi v̄o sint saniose valde: vtatur corrosiuo: vt supra caplo de polipo. Deinde cōsolidet vt supra d̄ ragadijs vulue. C̄Actrices s̄nt quedam ex crescentie circa anum molles rugate. ficus s̄nt ex crescentie ad modū si- uis habētes pedē sup̄ quē sustētant vt ficus. C̄Et cura istoꝝ habet ex dictis d̄ cura emorroiday: z̄ ibi recurre.

De paralefi ani.

Cap. x.

Paralefis ani seu mollificatiōis ipsi⁹ cū egestione inuolūtaria. Cause extrinsece s̄nt sedere super lapidē frigidū: aut in aqua frigida: aut casus: aut percussio sup̄ spinā: aut incisiō neruoz z̄ lacertoz: z̄ tūc venit subito et ē curabilis: aut p̄pter vnguentā frigidā z̄c. Si ab itra vt plurimū sit ex mala op̄lone frigida z̄ humida: aut ex humiditate imbibita p̄pter calozē. z̄ primo mō scitur: nā cum rectum impellitur per violentiaz etiā egredit: adest grauedo cum egritudine mucilaginosā alba.

C̄Signa secundū sunt punctura mordicatio. z̄ sic de alijs.

Cura. Si ex frida cā: sedeat in aq̄ decoctiōis mēte salnie calamētī costi absynthij z̄c. Premittat tñ v̄sa si expedit. Deinde inungat foramē ani cū oleo ros. calido. Et aspergat isto puluere. R̄. nucū cip̄ssi spice nardi costi: sanguis draconis euoribij pap̄ z̄c. Si a cā calida vngat cū oleo ros. Deinde aspergat isto. R̄. balaustie gallay cupule gladiū mirtiloz z̄c. Si at egredit p̄ āpa: fiat balneū cū camomilla melliloto altea seminis lini fenugreci aneti ros. r̄. absynthij. z̄ sic de alijs. Ungat cū oleo anetino. Deinde aspergat cū puluere aliquo cōuenienti. vt supra p̄ z̄c.

C̄Purrit⁹ ani aliqñ sit vel ex vermib⁹. Et cura hui⁹ dicta fuit in caplo de v̄mib⁹. Aut p̄p̄ vlcera. z̄ tūc curet vt ragadie. Aut p̄p̄ hūozes acutos. z̄ tūc purget cuz decoctiōe scene epithimi mirabolanoꝝ citrinoz indoz: aut kebuloz z̄c. Deinde sedeat in aq̄ calida decoctionis sumiterre z̄c. Mutet̄ diēta in oppositū. z̄ sic d̄ alijs: quare z̄c.

C̄Fistula ani quedaz est penetrans: quedam non. Et s̄nt ex āparibus aut ex emorroidib⁹. Et post q̄z fistula penetrat intestinū z̄ vesicaz oīno incurabilis est. C̄Et signa huius satis patent ex dictis in cap. de fistula lachrymali.

C̄Et premissis vniuersalibus cū vnguentō viridi mundi fiet factō ex melle ro. alumine zucharo flore eris puluerizatis añ. aut cuz puluere affodilloꝝ. Dilatet̄ etiam os eius cuz tenta de spongia. Deinde cauterizetur vsq̄ ad p̄funduz. Et remoueat̄ efcara cum butyro. Deinde cōsolidetur. C̄Medicamen̄ ergo cōueniēs ad fistulas ani z̄ lachrymalij. R̄. aceti boni olei vetustī añ. lib. i. litargij r̄ij puluerizati decoquantur: z̄ per diēta naturalē: donec nigrum z̄ relucens fiat: z̄ ex eo fiant tente z̄ intus imittantur: hoc enim desiccet absq̄z mordicatione z̄ conglutinat plagas recentes z̄ vlcera mūdificata equat. Aliō ad idē R̄. aloes thuris sarcocole sang. drag. balaustie āthimoi h̄ij alumis zucharini añ. ʒ. ij. floꝝ eris. ʒ. ʒ. ex his fiat s̄is

cū succo sumiterre. Et ponat̄ vnus in fistula oī die vsq̄ ad dies septē: mūdificat enim fistulam z̄ consolidat.

De tenasimone.

Cap.

xj.

Tenasimon est voluntas egrediendi cū nullo vel modico secessu.

C̄Et cā huius generalis est omne qd̄ re- ducit nocumētuz in capite intestini recti: q̄ virtus sensibilis huius percipiēs nocumētū incitat virtutē expulsiuā. Unde cause speciales cōiter sunt sex. C̄Pr̄ia est mala complexio frigida: que acquiri tur p̄p̄ sedere super herbas vlc̄ lapides frigidos. Et signa patet. C̄Secūda cā est ventositas reclusa in capite recti cui⁹ signū est rugitus z̄ inflatio. C̄Tertia cā est humor calidus ibi imbibit⁹. cuius signū est dolor mordicatioꝝ arsurā z̄c. z̄ eger iuuat a frigidis. C̄Quarta cā hūoz flatus viscosus ibibit⁹ in porositatibus recti. Et scit̄ ex expulsioe hūozis mucilaginosi: z̄ eger iuuat a calidis. C̄5^a est vlc̄ itestini. z̄ scit̄ ex exitu itestini. C̄6^a ē āpa recti. cui⁹ signū ē dolor siue tumor notabil⁹ cū tāḡis digito z̄ cetera.

Cura: si ex humore slegmatico z̄c. qd̄ sepius p̄tingit: fiat clistere euacuatiū slegmatis positū supra caplo d̄ cura yliace. Ubi v̄o exiret pinguedo vel rasura intestini: fiat c̄clistere restrictiuū stipticū p̄tū vniū. vt supra de dissinteria. Et loco illi⁹ valet sacculus de sumach z̄ rosis stipticis infusus in aceto vel vino stiptico z̄ compressus ponat̄ sub ano. C̄Euacuata aut̄ mā mucilaginosā. vt supra cuz clisteri: infundat̄ spongia in vino decoctiōis fenugreci seminis lini z̄ caulij ru. z̄ ex his fiat sacculus: qui compressus ponat̄ sub ano. C̄Ad idēz valet absynthiū z̄ arthemisia calefacta sup̄ tegula z̄ asplis vino stiptico. Aut accipe scamnū de q̄rcu vel d̄ nuce vlc̄ populi: z̄ calefiat. z̄ se deat eger ano nudo. C̄Ad idē valet decoctio poroz vel caulij z̄ exp̄ssis z̄ oleo rosay aspero. sedeat eger ano nudo desup. C̄Ad idē recipiat̄ panū sumū liscini: in q̄buro lita sit radix silicis. Et p̄t̄ addi ista stiptica vel folia pyrorū nespiloz boliarmani nuces cipeffi z̄c. C̄Ultia tñ medicina ē fomētatio vlc̄ cataplasma cū tasso barbasso p̄misso sp̄ euacuatiuo: z̄ ēt digestiuo si expedit. C̄Et si exeat i testinū hora egestionis p̄mo reponet̄ intestinuz cū manu. Aut inungat prius cū oleo stiptico vt mirtiloz: aut mastice: aut cū vino stiptico: quo bulierint aliqua stiptica. Deinde pulueriza sup̄ ipsū sterus asini: aut sanguis dra. C̄Suppositoꝝ ad idē. R̄. thuris litij croci myrrhe añ. ʒ. i. cū succo plantaginis z̄ vitello oui: fiat suppositorium qd̄ teneat in ano omni hora: qua assellauit. C̄Si ex colera purget̄ cū clisteri posito in cura colice z̄ yliace. Deinde applicetur filtrum in aceto albo z̄ fortiter cōpressum ad p̄tingat̄ ano. Et inunge circa anum cum oleo rosay z̄ albumine oui. C̄Per os pōt dari decoctio ordeī cū mirtis z̄ rosis. Aut electuariū hoc. R̄. zuchari ros. veteri zuchari violacei añ. ʒ. i. ʒ. ʒ. serue citonioꝝ: loch de papauere añ. ʒ. i. trociscoꝝ de terra sigillata de spodio añ. ʒ. i. lapidis ematiij p̄pati. ʒ. ʒ. Medicie ēt opiate i hoc p̄ferūt: vt tyriaca noua: filonū: z̄ sic de alijs. Sint tñ vlcima. Et si expedit permittat̄ euacuatio. C̄Si ab vlcere: mūdificetur primo cū vino z̄ melle: post cōsolidet̄ cū vnguentō facto ex oleo rosa. dragātī gūmi arabici aloē loto mastice thure z̄c. C̄Si ex āpate calido: primo tenta de cotto vel panno molli infusa in oleo ro. z̄ albo oui i p̄supponat̄. S̄z in augmētō ad maturādū fiat vnguentuz cum pinguedine galline mucilage semine lini z̄ oleo amigdalārū dulciū. C̄Si ex āpate frigidō valz hoc. R̄. succi apij caulij añ. ʒ. i. olei ro. z̄ camomille añ. ʒ. ʒ. z̄ tenta infusa sup̄ponat̄. C̄Si ex v̄tositate p̄fectio ad ventositatē: aut clistere carminatiū: aut spongia infusa in vino decoctiōis rute p̄sopi fursuris calamētī z̄c. cōprimat̄: z̄ eger sedeat sup̄ spōgia. Ad idē valet sacculus ex rosis fursurib⁹ mil-

lio vel pánico: et modico salis torrefacti i patella et suppo fitis. Et ita curet si a mala complone frigida: quare zc.

De hernia.

Cap.

xij.

Hernia siue ramer qñqz fit ex aq descendete ad chistim siue ad bursaz testiculoz q gñia/ta est ex errore digestiois i epate que expel litur ad siphac et dilatando meatuz q est in capite suspensorij descēdit ad bursam et eaz inflat. Et nota q hernia vt plurimuz aduenit pueris. Aliqñ at fit ex vērositate pp errore pime digestiois. Fit et ex hūiditate quā calor potuit i carnositate mutare. pma dī hernia aquosa, scda vētosa, tertia carnosa. Fit etiā aliqñ ex apate: aliqñ replent vene humore melancolico et fiunt varices grosse: vt est digitus. Et differt hernia a ruptura inguinali: q duplex ē quedā est relaxatio qdam et qdaz est ruptura: qz cuz ruptura manib⁹ tangit multū dolet: et qñqz est hernia nō qz intestina plus sunt sensibiliā qz zibus. **S**igna aquose sūt qd pellis fit lucida: sicut vesica plena aq: et cedit tactui: et si r̄supinet eger et cōprimatur nō facit rugitū neqz dolet. **S**igna vētose sūt q nō cedit tactui et rēdit pellis: vt timpanū: et sonat cū p̄curit: et si cōprimat rugit. **S**igna carnose sūt: nā itra chistim inuenit manifesta duricies nō cedēs tactui sepa/ta a pelle testiculo: adest grauitas: et sic d̄ alijs. **C**urari cosa at ē dura obloga ad mo^m vge girbal. **E** differt ab itestinali: qz pma nō reuertit: dato q iaceat resupin⁹. In scda sic. **E**t ruptura intestinalis a relaxatione q si est ruptura: cū cōprimatur cito descēdit. Et si nō: nō sic cito. **P**ronosticatio. **V**aricosa ē difficilis curatiois et p̄r alie. **C**ura aquose. **P**remissis v̄ibus sicut decet vt cū pillulis fetidis et alijs eūantibus aquositate est: vt p̄ exicce aq̄sitas. Et hoc cū vnguēto de costo et emplō exiccatino qd fit ex sale boloarmeno ciperi stercore caprino et aceto fortis. Aut p̄ fiat somētatio cū isto. **R**. siseleos cimini añ. 3. s. floz camomille melliloti añ. M. i. buliāt i lib. iij. aq̄ vsqz ad p̄suspionē tertie ptis: deide emplastref cū isto. **R**. mastiscis. 3. i. nucū ciperi. 3. s. gūmi arabici dragāti añ. 3. ij. puluerizent: et cū oleo ro. fit emplm v̄l cerotū: addēdo d̄ pice vel rasina quātū sufficit p̄foratū in medio sic q virga intrare possit: phibet eni ne mā fluat ad locū. **U**tatur rebus assis vino puro. **E**t si nō pōt cōsumi aquositas cū medicinis: fiat p̄foratio in duab⁹ partibus cōmissure duoz testiculoz: et extrahat illa aq̄sitas paulatim. Aut cauterizētur. Et foramina duo fiant cū tenta intincta in vnguēto adustiuo: aut inuoluta in puluere affodiculoz et hoc vbi eger cauterizationez timeret cū ferro: aut incisionē. Et post abstractionē aque p̄tinues sup locū: vbi cōsuevit apparere ruptura siphac. **E**mplastref cū boloarmeno mastice mirtis cū albumine oui. et cōtinue differatur donec vulnera sint cōsolidata. Et si expedit mūdificetur locus cū vnguēto apostoloz: deinde cōsolidet cum vino calido: et puluere nucū ciperi. In lactantib⁹ autem vt plurimū per se curantur bonitate nature. **C**ura ventose est: vt inungat locus cuz oleo de aneto v̄l de lillio. **S**edeat in aq̄ decoctiois calamēti. origani. ameos carni. amomi. satiregie. et cetera. **E**mplastref etiā cū istis puluerizatis cū farina lupinoy et oleo lauri. **U**rat sinapi carui ameos feniculo et cetera. **B**ibat vinuz acutum album. **A**bstineat a somno diei a coitu: et sic de alijs. **F**it et perforatio vt in aquosa: qz in omni vētosa semp est aliqd humiditatis. Et cura est eadem: vt supra in aquosa. **C**ura carnose licet fit valde difficilis est vt mollificet cū emplastro de gummis et pinguedinibus. **D**einde procedas cum resolutiuis iterato cum mollitiuis et sic vltra. **E**t si non curatur isto modo excoietur carnositas a testiculo et eleuatur cum suis radicibus et post continuetur pellis suendo: et confortetur locus et consolidetur sicut

debet. **C**onsulo tamen vt non protrinpas ad hoc.

Cura intestinalis rupturē vel relaxationis est eadez: s; intestinalis indiget fortioribus. **S**uper oia quiescat et iaceat crurib⁹ aequaliter eleuatis. **O**mittat etiā oia inflatiua et dure digestionis. **L**ingant cū lūbari de panno: aut de ferro inuoluto sustanico vt nō dilates: cui fit cōiunctū pluuiateolū triangulatū repletuz valde cū coto: aut cuz pilis leporis: et erit melius: corrdentes inguini rupto et intromissis intestinis sicut decet si introduci possit. **E**t vbi non clisterizetur semel vel bis in die sic q intestina euacuent locus mollificetur: vērositas deoppilatione remoueat impediēs reddituz. **D**einde sedeat multū i aqua decoctionis camomille aneti radicuz altee seminis lini: aut embrocetur cū ista. **E**t tunc resupinet eger cruribus eleuatis et cōprimat locus eminēs et bursa testiculoy cū manibus leuiter donec intestina reducta sint. **E**t tūc inungat locus ex aq̄ distillata vnius pellis castrati optime depillate et scisse et ad alembicū posite. **D**einde super rupturā ponatur cerotū aliqd ex his dicēdis. **E**t subito ponatur plumaceolū qd habeat in parte superiori sibiā: et cū bindello appenso lumbari in parte posteriori opposita fracture ducendo per transuersuz natis alligef sibi: le fortiter constringendo plumaceolū vt retineat empl⁹ bene adherentē rupturē. **P**rimū ergo emplm sumi cerotuz si hoc. **R**. picis naualis armoniaci aloes aristologie rotūde radicū anagalis maioris añ. 3. s. glutinis pisciū. 3. i. s. colosonie. 3. iij. litargij mastiscis galbani gallarū cīpssi mumie: sanguis draco. thuris: oppoponaci: boliarmeni: dragāti: gūmi arabici: gipssi: myrrber: añ. 3. ij. acatice: viciie gūmi ceresoy et prunoy añ. 3. i. piloy lepori. 3. ij. viciie qrcini sanguis hūani añ. 3. ij. rasine v̄l terbētime 3. i. cū decoctioe pellis castrati: fiat cerotū in forma satis dura. **E**t hoc est expertū. **A**liud ad hidem. **R**ecipe mumie colle cartē añ. 3. s. boliarmeni aloes añ. 3. ij. mastiscis thuris gūmi arabici dragāti añ. 3. i. picis naualis. 3. ij. colosonie. 3. s. dimittat colla i aceto p̄ horas duas postmoduz ponatur in cazola cū pice liquefiant: et alia puluerizata infundant. **P**ōt et addi de puluere radicū consoli/da minoris se. nasturtij pimpinelle piloy leporis añ. 3. i. et sic de alijs. **E**t si non vis tantā quātitate dimidiaz recipias. **P**er itra comedat oi die cuz serculo de isto puluere. **R**. leporē vnuz ablati vnguibus caputicetur: pulmonē: et fauces lucij ponātur in furno in olla nō respirate: deinde fiat puluis. **P**ortio ad idēz. **R**. sigilli sancte Marie: sigilli Salomonis et folia corizgie coquant in vino stiptico: et detur de mane. **E**lectuariū ad idēz. **R**. radicū solide maioris et minoris añ. 3. iij. radicuz acori. 3. i. boliarmeni sanguinis draconis mumie nucū cīpssi añ. 3. s. radicuz filopendule. 3. i. s. sanguinis leporis et piloy eius minutim inciso añ. 3. s. sigilli sancte Marie et cucurbite agrestis radices minutiz incidant et cuz melle et zuccharo bene decoquant: deinde alia misceant et fiat electuariū: dosis est quātū nux mane et sero cuz vino bono. **E**t si nō curat icidat zc. **T**razea ad idēz. **R**. pimpinelle. 3. i. solide maioris et minoris añ. 3. s. feniculi. 3. i. plātaginis lētis orobi añ. 3. i. gariofi. 3. ij. zinzii. 3. s. cinamomi. 3. i. sang. dra. 3. ij. thuris mastiscis añ. 3. i. zucchari li. i. fiat trazea. **E**t valet et cōtra ventositate inguinis. **D**e apostematibus testiculozum. **Cap.** xij.

Hostemantur quandoqz testiculi et inflant similiter et virga.

In testiculis accidit cōiter ex materia calida. In virga fit ex vapore calido aut frigido inflante. **F**it etiam aliquādo ex materia molli slegmatica collecta in modum apatis frigida.

Signa apatis calidi sūt dolor rubedo color cirin⁹ qñ qz fuscus pulsatio vrina rubea zc. **S**igna apostematū

frigidi sunt his opposita. **C** Signa inflationis virge ex va-
pore calido sunt inflatio cum caliditate pauca tēdēte cā fe/
bris: aliquā vīna subtilis ruffa. Et si loc^o albescit v^l luce
at fit ex v̄tositate grossa. **C** Si manifeste rubeat fit a va-
pore calido. **C** Signa apatis fridi virge sūt mollities: lo-
ci albedo: puatio dolori: vīna alba spissa: v^t vīna puerorū.
Et differt a v̄tositate q̄ nō cedit tactui: s̄z apā cedit zc.
C Cura apostematis calidi testiculorū est: vt slobotomef
de vena man^o: aut brachy cōtrarij: aut de saphena. Aut
v̄tosef in pulpis cruriorū. Purgetur cū .j. v. decoctionis
cōis. z. s. i. reubarbari. z. .j. i. syrapi vio. Ungat loc^o vsqz
ad augmentū cum oleo ro. Aut emplastref cū farina oz
dei z decoctione malnax sēpuitē rosax zc. In augmen-
to vngatur cū oleo camomille vel de lilio zc. Empletur
cū farina senugreci seminis lini cū piguedine auiuz: z sic
de alijs. **C** Si apostema fit frigidū purget cum pillulis
fetidis aut hermodactilis: aut alio pueniēti. Ungat con-
tinue locus cū oleo de spica de lilio vel de costo. Sedeat
sepe in aq̄ decoctionis melliloti seminis lini aque camo-
mille fumiterre. Emplet cū agno casto farina fabax zc.
C Cura inflationis virge ex vapore calido est: vt v̄tosef
in natibus. Ungat locus cuz oleo ro. Deinde embrocef
cum decoctione ro. camomille. Purget cuz reubarbaro
in decoctioe cōi zc. vt supra. **C** Si ex vapore frido pur-
getur cuz turbith: aut cum pillulis arthetis. Euaporef
sepe virga cum aqua decoctiois calamenti mentastri zc.
C Ungatur locus cū oleo d̄ spica vel de aneto. Empletur
ex faba z cimino. Et ita curat si sit apā molle zc.

C De gomorea. Cap. xiiii.

Gomorea est emissio spermatis iuoluntaria.
C Cura exterior ē appetitus cōcubine siue
amplexus. Sedere super lapides frigidos.
C Si ab itra aut a vasis: aut mēbris: aut ex
humoribus. Si primo mō est: qz sunt nimis
calida aut frida: aut paraleptica: aut spasmata. Si sc̄do
mō ē ppter vitiū nervorū: aut lacerto. Si tertio mō hu-
more: aut humor peccat in q̄sitate: aut qualitate.
C Signa. Si ab extra sc̄it ab egro. Si ab alijs mēbris fit
sine erectione virge z exit isensibilr. Si ex spasmō nervo-
rum zc. tūc est cū dolore pectinis z inguinū. Si a calidi-
tate: tūc a frigidis. Et si ex caliditate seminis tūc senti-
tur calor z mordicatio. Si ex multitudine ei^o tūc macre-
scit cōp^o cū exit semē. Si ex hūiditate z aq̄sitate ei^o cū ca-
dit sup pānos cito trāsīt. Si pp̄ renes semen est grossum.
C Cura. Si est a cā calida: slobotomef. Et vomat si expe-
dit. Urat syrupo cū aqua ro. lentibus brodio eay lactu-
cis portulacis. Ungatur renes z testes mucilagine psilij
oleo rosa. mirtio cū sandalis z alijs fridis stipticis. Aut
emplastrent renes z testes ex folijs agni casti portulace
plantaginis lactuca vt succo cicute. Et nota qz portulaca
retēta sub capite phibet mala somnia. **C** Si ex paralesi
curet vt paralesis. **C** Si ex frigiditate mālia sunt menta
myrrba nux cipressi anisum assuz mastix thus laudanū.
C Si ex aquositate seminis mālia sunt ericcantia: vt se-
men vitice caro strutij semē agnicasti eruca croc^o zinzi-
ber zc. Et vbi qz non posset erigere: z cōsequēter eēt ine-
ptus ad coitū. Pillule experte ad hoc. s̄. seminis cepa-
rum albay: testiculoz vulpis: cerebroz passerū masculo-
rum floz palme: thuris: eruce añ. .j. ij. hiant pillule de qz
bus trāsglutiat qnqz vel sex cū vadit dormitū cū vino bo-
no. Et si vis vt quiescat a venere da bibere decoctionem
agni casti vel rute. **C** Emplm ad coituz. s̄. pineoz mū-
datoz nucleoz auelanax satyrion añ. .j. i. pipis lōgi stin-
coz añ. .j. s. asse dulcis. .j. i. cū melle fiat electuariū. Dosis
est quātū nux. **C** Et si vis qz mulier super oia te diligat
ex coitu inunge virgam isto. s̄. succi serpentarie nepite
squille vitice añ. .j. s. pulueri piretri. .j. ij. sepi hircini olei

muscellini ana. quantum sufficit fiat vnguentum. **C** Et
nota qz inunctio cuz assungia asini valz super omnia. Itē
potio pulueris valeriane: aut retinere eam sub capite in-
ducit coniugatos ad beniuolentiam: quare zc.

C De doloribus iuncturarum. Cap. xv.

Dolores iuncturarū v^t plurimū sunt ex ma-
teria frigida idigesta: cuz q̄ aliqui p̄miscet
aliqud colere: z aliqui aliquid sanguinis. Et
noie ḡiali noiant gutta. Nā iste passioes
vt plurimū generant p vīam reumatismi.
Reuma aut distillat sicut gutta aque. **C** Speciali tamē
noie q̄drupl^r noiantur. Aliqñ arthetica qñ currit mā ad
iuncturas digitorū pedū aut manūū. Et aliqñ ē ibi tumor:
iō arthetica d̄ ab artub^o. Aliqñ sciatica vt cū mā currit
ad ligamentū ancharū: qz scia est illa pars que iungit
coxaz cū osse anche. Aliqñ cyragra: vt cū materia est in
ligamentis manūū. Aliqñ podagra qñ mā est in lacertj
z ligamentis pedum. Et qz iste passioes pueniunt in cau-
sis signis z curando de eis fiat capitulum vnum.
C Cā ergo istoz est. Aut nimia caliditas dissoluēs. Aut
nimia frigiditas cōdēsans. Aut nimium ocuz. Aut retenti-
tio alicui^o qd cōsuevit expelli vel fluere. Aut exercitium
nimium precipue post ebrietatē repletionis: aut crapulaz.
Aut ex vino assumpto in ieiuno. Cōtingit ēt hec passio se-
nib^o p̄ualescētib^o z qui patiūt cronicas egritudines. Et
accidit in v̄e pp̄ repletionē. In estate pp̄ dissolutionē. In
autūno pp̄ raritatē: z sic d̄ alijs. **C** Si ab itra hoc p̄tingit
tripl^r: aut ex parte hūoris: aut mēbris: aut virtutis. Si p̄-
modo: aut ex abūdantia sanguinis: aut colere: aut flatis
aut melācolie: siue sint simplices: siue compositi. Si sc̄do
modo: hoc p̄tingit qz mēbruz est ray z nimis dilatātū in
foraminib^o. Si tertio mō: aut hoc p̄tingit qz mēbrū ē de
bile a nā: vt qz filius podagrici. Aut qz debilitatum est p
accidens. Quare nota qz debilitas p̄cule patiētis z for-
titudo mēbroz mandātū est potissima causa in hoc. Nā
aliquādo tanta humiditas currit an anchaz qz vertebū
resilit sciaz qz non p̄t se mouere aut claudicant.
C Signa. Nota tū qz in cognitione causay frequēter deci-
piuntur medici. Nam aliquādo egritudo erit de cā frigi-
da: z approximādo frigida iuuabunt stupefaciēdo: z sic
tollēt dolorem: z qz iuuat ab istis credūt qz cā sit calida.
Aliqñ cā est calida vt damus calida q̄ iuuant faciendo
exalare materiaz: quare credūt qz cā fuerit frigida. Itēz
aliqui mouet multa materia frigida paroxysmaliter ad
iuncturas inducēs magnū dolorem: sed qz colera faciliter
est mobilis inter alios humores: ideo ipsa cōicabitur: z
sic rōne doloris totū mēbrū erit calidū rubeū. Aliqñ cum
febze z cū vīna colorata z incēsa cū velocitate pulsus: z
sic de alijs. Quare videbit medico prima fronte: qz p̄nci-
paliter causa sit calida z tamē s̄m verum erit frigida: sed
furā paroxysmi inducit illa accidentia. **C** Consideretur
ergo primo locus tactu: si est calidus z si complexio con-
suetudo etas aer tēpus anni: z sic de alijs particularib^o
conueniant in caliditate: z tunc cū bona p̄iectura argue-
re poterit qz materia sit calida. Et si locus frequenter p̄-
cipiatur frigidus: z alia particularia conueniant in frigi-
ditate opinabile est qz materia sit frigida. Cōsidera ergo
particularia in paroxysmo ante z post.
C Signa autem magis particularia sunt. Nam si dolor ar-
theticus fuerit sine grauedine est sola mala complexio
sine materia. Si sic est cū materia: quare aliqñ est simplex:
aliqui composita. Et hoc scitur qñ nec medicamina cali-
da nec frigida conferunt: qz tūc debēt esse cōposita iuxta
cōpositionē cause. Itē si ex calefacientib^o tēperate dolor
augeat arguimus corpus fore plectoricū. **C** Et ideo par-
ticularius descēdendo si dolor est magnus interior extē-
siuus pulsatiū z color loci ē rubeus: vīna ē rubea sp̄s

sa: et pulsus plenus: et quod de mane magis afflicta: et comple-
 xio sit sanguinea ietate adoleſcentie: et i tpe vis: et quod gau-
 diu suauitas vite et visus fuerit generatibus sanguine si
 hec preſſerit verisimile est plecturari quod ca huius sit sanguis.
C Si autem dolor sit acutus pugitum multum intensus: color loci
 citrinus: vrina sit colorata et tenuis: pulsus velox eger sit
 colericus iuuenis quod cucurrit et laborauit tempus sit calidum: sic
 estas et preſſerint multiplicata colera. Si affligat magis
 i horis colere. et sic de alijs ostat quod ca sit colera. **C** Si autem
 dolor sit modicus: et color non mutat de quo sit curadum: vrina
 sit remissa in colore et spissa egestiones mucilaginosae locum
 appetit feridus ad tactum: eger sit staticus senex: tempus sit hye-
 male: homo sit mali regiminis: et visus fuerit generatibus flax:
 et sic de alijs pronuntia quod ma est statica. **C** Si autem dolor sit
 modicus eger melancolicus et extenuatus tempus autumnale
 et preſſerit regimen multiplicatiuum melancolie et vrina sit
 alba tenuis cum resolutione alba et grossa hinc quadam re-
 solutione pilositas procedet in longitudinem etc. arthetici
 de melancolia nali significat. Et si resolutio apparet i pre-
 superiori vrine significat guttam fore in membris superio-
 ribus. Si in medio in medijs vt i ancha. Si in fundo in-
 feriozibus. Et nota quod raro sit ex melancolia. Si vero dolor sit
 extensius sine grauedine et preſſerit regimen multipli-
 catiuum vetositatis. et sic de alijs significat ventositatem.
C Pronosticatio. Eunuchi non podagricant neque calui sunt
 Et hoc habet verum quantum est ex parte sexus: sed quod i pnti ois
 sexus et ois etas vrit malo regimine: nimirum si podagri-
 cantur. **C** Item oes iste passiones sunt hereditarie et maxie
 podagra. sperma. n. maculatum est cum sequat corporis co-
 plexione: n. sicut lepza et morbus hereditarius sic est po-
 dagra. **C** Item dolores podagrici inducunt macies in mem-
 bro. **C** Item arthetica confirmata non recipit curam maxime
 quam ex humoribus diuersis. **C** Item arthetica dum ma coleri-
 ca in hoie qui multum se replet mortez subitaz sepe iducit.
C Item dolor sciaticus est maior alijs. **C** Item dolor artheti-
 cus non inducit spasmodum: quod non est in neruis et chozdiis:
 sed in ligamentis sicut Salenu. **C** Item si in doloribus iunctur-
 rarum supueniat vrina spissa multa velut subingalium: aut
 varices superueniat curabitur egritudo. **C** Item si a prin-
 cipio istis egritudinibus succurratur faciliter curabunt.
C Item febres aliquando curant dolores iuncturarum.
 et aliquando faciunt aduenire vt patet.
C Cura est duplex: preseruatiua: et curatiua. Preseruatiua
 consistit in regimine sex rerum non naturalium: cum preuisione
 purgationis et digestionis ante tempus egritudinis. **C** Pre-
 mitatur ergo aliqui canones ex quibus satis apparebit cu-
 ra preseruatiua. Unde si ex mala complexione tantum pue-
 niunt sola sufficiunt alterantia. Et si cum ma digeratur ma et
 euacuet. Unde si ma est simplex: medice cum simplicibus.
 Si composita: cum compositis. diuersificando tamen remedia sicut
 diuersitate compositiuum. **C** Secundo considera si ma est frigida:
 et tunc non apponas nimis calida: quod traheret materia
 ad locum dato quod corpus non est plectozicum. **C** Item si materia
 est calida non apponas nimis frigida: quod tunc condensat ma
 nisi cogeret te vehementia doloris: et tunc ponant reper-
 cussa que parum movent: iuxta tamen conuenientiam particula-
 rium. **C** Quarto non fiat slobotomia in principio quod reddit
 humores curribiles nisi ma est sanguinea: et quod alia pri-
 cularia pueniat. **C** Abstineat et a balneo aque calide: et
 spaliter ante purgationem et vomitum: quod rarificando et molli-
 ficando nos trahit humores ad ipsos: et addit i dolore et caz.
C Omittat et vinum ante horam paroxismi eo quod neruos pu-
 cutit et debilitat. sicut ad cerebrum: et facit transire supfluita-
 tes. Et ita de oximelle et syrupis acetosis: nam liquefaciunt
 maz et currere ea faciunt ad nodum. **C** Abstineat a posse
 a repletione nauſeatiua. A somno imediate post comestio-
 nes et spaliter a somno diei. Et coitu quod est de rebus nocibi-

lioribus. A labore iucturaz ante horam paroxismi. **C** A reb-
 viscosis et salis: vt a cafeo interioribus aialium piscibus: et sic
 de alijs vt infra. **C** Quinto non detur medicine fortes et p-
 cipue a principio vel saltim dent i pua qstitate. **C** Sexto nul-
 lum remedium locale fiat nisi corpore purgato et bono regi-
 mine supposito: nisi malitia accitius cogeret vt stupefa-
 cencia apponatur: deinde confortetur membra mandas vt
 non mittat. deinde membrum cui mandas vt non recipiat.
C Item diuretica non pueniunt in principio: quod sanguinem adu-
 runt et faciunt maz fluere ad locum. **C** Item repercussiva non
 apponant corpe multum plectozico. **C** Item loco vini vras
 hydromelle multe comixtionis. **C** Item ante cibum et post co-
 petit vomitus. **C** Item cibaria declinet ad grossitatem ne hu-
 mor de facili decurrat ad locum. Non sunt tamen tante
 grossitiei quod causent cruditatem aut i digestionem. **C** Item
 dicit Aui. quod debent mutari medicamina quia vnus vna
 hora iuuat: et in alia aliquando nocet etc.

C Cura curatiua pntibus causis. **C** Primo si ex sanguine
 slobotomet de basilica eiusdem lateris. **C** Secundo si pri-
 cularia conueniant de vena que est subtrus cauillam si dor-
 lor fuerit in superioribus: slobotomia est inter paruum et se-
 cundum pedis ostert: et aliqui de saluarella: deinde fiat vom-
 itus. **C** Post vras mana cassia et tamarindis. Deinde isfri-
 cetur locus cum aqua rosata sandalis etc. **C** Item mitigetur
 dolor cum mucillagine filij facti in aceto: aut coquantur
 folia iusgami iter prunas: et sic de alijs. Vras portulacis
 lactucis farina ordei et aqua ei. **C** Si ex colera p euo-
 mat. Deinde vras syrupo ro. vio. aut isto i forma. **R.** cor-
 ticu quos herbarum diureticarum an. 3. i. lingue ceruine en-
 diuie arthetice platanis epaticae absque fumittere an. 3. i.
 i. sandalorum rosarum anisi feniculi an. 3. iij. cuscute spodiij an.
 3. iij. zuchari lib. i. et cum aceto citoniorum fiat syrupus dosis est
 3. ij. cum aqua decoctionis prunorum. Vel cum isto. **R.** edimie. M.
 ij. rosarum ru. 3. ij. oitum sandalorum. 3. s. cum zucharo fiat syr-
 pus et def prius. purget cum. 3. s. vel. iij. elebori de succo
 rosarum cum zucharo albo fiat vnus bolus: hoc enim est ap-
 propriatum iuncture. Aut cum. 3. i. pillulay de hermoda-
 ctilis minoribus. Et sunt. **R.** aloes hermodactilorum al. an.
 3. i. scamonee. 3. i. ro. ru. vel se. apij. 3. s. puluerizent et cum
 vino decoctionis hermodactilorum fiat magdaleon. **C** Et
 si in forma liquida. **R.** passularum tamarindorum prunorum or-
 dei an. 3. i. floz boraginis. an. 3.

5. coquant et in. 3. v. dicte decoctionis in sero infundat. 3. s.
 corticu mirabolanoz citrinorum in mane exprimat: cui ad-
 dat electuariu de succo rosato. 3. ij. in auroza def. **C** Lo-
 uenieri facta estione idigemus duplici medicina. Una re-
 percussiva circa locum doloris ne ma fluat. Et est. **R.** sumach
 mirtoz boliarmei an. 3. s. sandalorum vtriusque acacie pfidie
 balauſtiarum gallarum an. 3. i. aqua platanis aqua rosarum an. 3. ij.
 olei ro. 3. s. aceti parum. **C** Et si vis facere emplum adde fa-
 rine ordei aut lentium quantum sufficit. **C** Super loco ponat
 tur mitigatiua doloris: quorum primum sit hoc. **R.** lactis vac-
 cini lib. 5. opij. 3. i. panis filiginis fortiter coquassati mi-
 sce: et fac emplum mediocriter liquidum. **C** Ad idem. **R.** ar-
 gille cribellate misce cum aceto et aqua rosarum vel cum succo platan-
 ginis oleo ro. et albumie oui aceti parum cum decoctione mal-
 uauisci fiat linimentum. **C** Mitigato dolore vngat locum bre-
 uiter cum oleo camomille vel de femie lini: deinde empla-
 stref ex farina fenugreci semis lini cum maluauisco cocto
 et pistato cum pinguedine anatis: aut galline. Vel fomentef
 cum decoctione istarum. Aut cum ista. **R.** camomille mellilori
 ro. vio. an. 3. lib. 5. amigdalay amaray femi. lini fenugre-
 ci an. 3. i. aceti parum fomentef ter in die. **C** Et vbi hec non
 pferat fiat vetositatis cauteria etc. **C** Si vero materia sit
 flegmatica vras vomitu aque decoctionis raffani aceti pa-
 rum cum oleo sisamino quod sufficit fiat vna die sic et alia
 die non: ante cibum: et primo repletionem. Secundo fiat hoc cli-

tere. R. vtriusq; saluie. M. ij. succi blete li. 3. malue vio. mercurialis zc. cū oleo z sale z melle fiat clistere: z p̄t ad di de ierapigra z benedicta simplici añ. 3. 5. z sic d̄ alijs.

Syrup qñ fluit mā dz fieri ex calidis z stipticis vt cū isto. R. saluie iue primule veris añ. M. i. guchari lib. i. fiat syrup. Et si mā sit fluxa fiat syrup ex calidis icisuis vt. R. oximell cōpositi: oximellis simplicis: mellis rosari collati añ. 3. ij. def i q̄tuor dieb cū aq̄ pueniētib aut cū vino calido. Aut digerat cū isto. R. radicū acori añ. 3. ij. radicū aristologie rotūde. 3. i. hypericō saluie p̄mule veris herbe arthetice folioꝝ lauri camedreos camepitheos añ. M. i. anisi maratri semis peonie añ. 3. 5. cinamo mi. 3. v. ligritie rase passularuz añ. 3. i. vtriusq; stichados floꝝ anthos añ. 3. i. aceti sglitici. 3. i. mellis lib. 5. guchari z aq̄ quātū sufficit syrupizet sicut decet.

Lassatiu puluis ad idē. R. turbith bñ gūmofi z mūdi. 3. 5. hermodactiloꝝ electoꝝ. 3. ij. dyagredij. 3. 5. 3. 3. i. albi anisi ana. 3. i. masticis. 3. i. guchari. 3. i. fiat puluis. Et dosis ē q̄nta ps pro vice. Et de isto pōt fieri electuariū p̄fectio pillule zc. sicut libet.

Pillule ad idē. R. pillulaz fetidaz pillulā rū arthetice añ. 3. 5. dyagredij granū. i. fiāt pillule. vij. z sic de alijs. S; ista sufficiāt i p̄nti. Sequēti mane def. 3. i. tyriace antique.

Nā multū cōuenit: z p̄cipue in cā frigida.

Ab extra. Qd̄ cōuenit circa locū dz eē mltū stipticū sicut hoc. R. nucū cypressi masticis myrrhe thuris ana. 3. 5. dyaganti gūmi arabici añ. 3. ij. aque saluie z ro. añ. quātū sufficit cū cera pōt fieri vnguētū: z cū farina lētium pōt fieri eplm. Et hoc p̄t poni supra locuz facta euacuatiōe ad vniēdū iuncturas.

Idē p̄t fieri i podagra calida. Sed emplm mitigatiū doloris in principio ap̄ proximādū sit hoc. R. mucillaginis fenugreci semi. li. añ. 3. i. butyri sine sale. 3. i. 5. olei sisamini. 3. i. cinis radicū caulū. 3. 5. cere qd̄ sufficit fiat vnguētū.

Aliū ad idē. Agitent q̄tuor vitella ouoꝝ cū. 3. ij. pulueris hermodactiloꝝ z emplastref locus.

Itē emplastrū factū de stercore recētī vacce valde p̄fert: vt ponit Auicē.

Ad idē valet vbiūq; dolor fuerit cū succo ap̄ij vitellis ouozum oleo rosato camomellino z mica panis fiat emplastruz.

Ad idē valet succus radicis ebuli z sambuci cū oleo lauri sepe madefaciendo cum petia.

Mitigato dolore p̄petit resolutiua: vt fomētatio cū decoctiōe vulpis. Aut vnctio cū oleo viperaz: aut cuz oleo de costo: aut cū isto R. folioꝝ lauri maiorane rute añ. M. i. floꝝū camomille anthos vtriusq; stichados ana. 3. i. bulliant in aqua.

Cerota ad idē cōueniētia in declinatione. Et prio hoc qd̄ est resolutiū z mollitiū. R. dyaquilon cum gūmis mollifica cuz oleo cokino extēdat sup corio.

Unguentū aliud ad idē. R. sepi ranaz lib. i. butyri agrippe añ. 3. ij. olei de costo terbētine añ. 3. ij. cere albe. 3. i. euforbij. 3. 5. rasine. 3. ij. cū oleo rosato fiat emplm.

Ad idē valet balnea sulfurea nālia z artificialia.

Si ex v̄tositate mālīa carminātia v̄tositatē sunt aristologia gentiana ruta castoreū calamentū anisuz stichados: z sic de alijs Ex his fiat fomentatio: aut vnguentum: aut emplm zc.

Que autez conferunt cōtra omnē guttā sunt. Primum rasura cornu cerui bulliat in vino albo de quo vngaf locus. Aliud. Coque mustellā in oleo: z cuz illū z cera fiat vng. Aliū. Fusceref catulus lactans z excozief z incidatur minutim z cum ruta vino z sauina coquātū z de pinguedine vngaf. Ad idē valet pinguedo gatti: z sic d̄ alijs. Et vbi predicta nō p̄ferāt fiāt cauteria sicut d̄cet.

Sūmula Joannis de Concoregio Medico lanensis De curis febrū s; hodiernū moduz z vsum p̄ eū cōpilata in felici studio Papiensi.

Febris iuxta

sentētia Platonis philo-
sophi profus moralissi-
mi. Non solum nobis na-
ti sumus. Cērū etiaz or-
tus nostri partem sibi pa-
tria vendicat: partes ami-
ci: z hi quozum cōmoda-
tute nobis esse debēt po-
steri nostri. Jecirco Illu-
strissime princeps z excel-
lentissime dñe: opus hoc
qd̄ multis negocijs z vi-
gilijs diurnis studijs longa eozū experientia p̄pilauit:
ad p̄ntiū z futuroꝝ hoiaz salubritatē celsitudini tue q̄
patrie pater p̄tor z illustrator eē cōspiceris d̄dicauit.
Quapp̄ Clemētie tue supplico vt munusculū hoc si non
tua dignum excellentia: ex aio certo d̄notissimo p̄cedēs
ad honozē z gloriā nois tui suscipere digneris: z quasi p̄
censu ois añ acte etatis mee illud cōputare nō renuas.

Festitionib⁹ vestris d̄ curis febrū s; hodi-
ernū mo^m z vsuz: auctoꝝ tñ nostroz snias
imitādo breuē sūmulaz: s; vtilē faciā. Sic
equidē placere conabor z sanffacere iuxta
posse: p̄ncipiū faciēs ab ephimere. P̄misit
sa tñ vt decet ipsarū notitia ex signis suis positis z d̄clat
optie ab Aui. p̄ fen q̄rti cañ. sine qb⁹ recta cura hūi non
pōt. Non. n. curanda est febris (iuxta snias ipsi⁹ Aui.)
vel alia egritudo: nisi p̄us cognoueris eas. C̄ Est aut̄ añ
oia memorandū q̄ se. est calor igne⁹ accēsus i corde zc.
Sive est calor nālis mutatus in igneuz iuxta sniam Lō-
menta. primo aforismozū illo aforismo. Humide dicte.
C̄ Alterius vlt̄ p̄mittenduz q̄ gñā febrū tria ab aucto-
ribus describunt. s. Genus febrū ephimerarū. Genus
febrū putridarū sive humozaluz. Et genus se. ethica
ruz. Sub qbus febrū generibus multe spēs feb. p̄tinentur.
Est. n. subiectū feb. ephimere spūs in quo. s. tanq̄ in
p̄n̄ effectiū p̄ncipalr fundat ephimera se. Et maxime
vitalis cōtētus in corde: in quo caliditas p̄ncipalr est ac-
cēsa: z in humozib⁹ z mēbris subsequēter est i accēdi cū
ei⁹ sparsioe p̄ totū: nisi sit p̄hibēs māifestū. Subiectū aut̄
febris putride ad itellm datū est hūoz sive hūozes i cor-
de vel alibi cōtētū in quo sive in qbus caliditas exnea p̄-
cipalr est accēsa z in spiritib⁹ z in mēbris: vt iā dicū ē de
se. ephimera est: in accēdit cū eius sparsioe per totū.
Subiectū aut̄ se. ethice p̄p̄issime sup̄to subiecto est mē-
bruz seu humiditates propinque: vt quertantur in mem-
bruz in qbus caliditas est p̄ncipalr accēsa: z subsequen-
ter est in accēdi in hūozibus z in spiritibus: cū eius spar-
sioe per totū. C̄ Sic ergo ex dictis p̄ p̄mo: q̄ lz p̄mum
subiectū se. z v̄z sit ipsum cor. tñ fm q̄ in diuersis p̄tib⁹
nostri corporis est calefactū esse seu p̄ncipalr caliditas ē
accēsa: feb. diuersifican^t i genere vt principaliter est de
notatum. C̄ P̄z sc̄do d̄ias se. sumi a mā in qua est cale-
factū esse. P̄z tertio q̄ distō genēz feb. cuz sumat penes
subiecta calozis p̄ternālis. Et nō penes subiecta calozis
p̄ternaturalis in fieri. Relinquitur eaz sumi penes sub-
iecta calefacti esse p̄ternaturali: put distinguitur d̄ cale-
fieri p̄ternām. Dicēte Gal. prio de d̄ijs se. Differt autez
nō pay calefieri ad calefactū. Et sic p̄iformiter non parū
differūt calozē accēdit z calefactum eē. C̄ Patet 4° ex di-

subtruz febris ephimere

subtruz fe. putrida

subtruz fe. ethice

**Explicit Practica Joānis de Lōcoregio me-
dici Clarissimi de egritudinibus parti-
cularibus a capite vsq; ad pe-
des. Edita in felici gym-
nasio Papiensi.**

etis intueti q̄ tūc est se. ephimera q̄n calefactū est in spiri-
tibus z calefieri in corde z alijs mēbris z humorib⁹. Et
q̄ cōsequēter se. ephimera est se. fiens. ¶ Pz vltierus q̄
se. humoralis seu putrida est q̄n calefactū esse est in hu-
morib⁹ z calefieri in corde z alijs mēbris z spiritib⁹. Et
cōsequēter q̄ se. humoralis est se. fiens. ¶ Et vltieri⁹ pa-
tet q̄ se. ethica est quādo calefactū esse est in corde z in
alijs mēbris. z calefieri est in humoribus z spiritib⁹. Et
cōsequēter q̄ se. ethica est febris facta.

De cura ephimerarū in generali.

Rāse igit̄ p̄ ad curā febrū ephimerarū in
genere h̄z ordinē z regulā datā ab Aui. p̄
q̄rti. z h̄z q̄ cōiter medici practicātes h̄nt i
vlti. In p̄. n. occurſu cū medic⁹ occurrat ad
iſmū patiētē febrē ephimerā: q̄ tñ ē diffici-
lis cognitiois s̄z facilis curatiois: d̄z cū diligētia iueſtiga-
re cās ei⁹. Post q̄ notitiā illas conef abſciderē z remo-
uere quātū ē ſibi poſe. Lōit. n. z vplmū febres ephime-
re ſiūt a cauſis p̄mitiuis z extrinſecis: vt a calitate ſolis:
ſuperfluo exercitio: ira: triftitia: z q̄nq̄ ſuperfluo gaudio: z
ſic pl̄b⁹ alijs cauſis z diuerſis ſilib⁹ iſtis. Que oēs cauſe
debēt abſcidi. phiberi z remoueri cū ſuis p̄rijs. Subſe-
quēter q̄ tria ſūt iſtra medicorū q̄b⁹ ois cura perficit̄: vt
q̄nq̄ cū oib⁹: q̄nq̄ cū vno tñ: z q̄nq̄ cū plurib⁹ ipſorū q̄
ſūt diēta: potio z cyrurgia. i. opatio manualis: ad que tria
iſtra: z oēs ſex res nō nāles p̄nt p̄ueniētē reduci. S̄z p̄m
iſtrūm est illd̄ qd̄ eſt efficac⁹ z vtili⁹ cū quo medicus d̄z
incipere z finire i cura cuiuſlibet egritudinis: ſi cū ipſo
pōt cure p̄fectionē h̄re: iuxta ſniaz Damasceni. Si hoies
cū ſola diēta curare poteris eā p̄ſperā inuenies. ¶ Libi
aut̄ oīz febricitātū q̄ntū ad ipſorū p̄ncipalē p̄plonez de-
bent eē frigidū z hūidū oppoſiti calozī febrili: eſt. n. febris
in ſua eēntia morb⁹ calidus z ſicc⁹ h̄z q̄ p̄ma afoziſmo
rū illo afoziſmo: hūide diēte. demōſtrat i cōmēto Gal. ta-
les. n. cibi rōne eēntie ſe. p̄ueniūt: vt iā dictū ē. Sed rōne
cāe faciētis febrē: q̄nq̄ ē licitū ē tales cibos frigidos z
hūidos cū calidis z ſiccis aliquaſ admīſcē: iuxta ſniam
Gal. qui in cura febris ſlegmatice docet p̄ſanā q̄ eſt fri-
gide z hūide cōplexionis cū pipere p̄miſcere: h̄is dupli-
cē intentionē. vna. ſ. ad cāz: q̄ ad māz ſlegmaticā: z aliā
ad eſſentia calozis febrilis. ¶ Nūc q̄ ex p̄dictis apparet
q̄ recta cura febrū ephimerarū p̄ncipaliter cōſiſtit i phi-
bitione z remotiōe cauſaz faciētū eas: vt exēpli gr̄a: ſi p̄-
cedant ex triftitia: anguſtia: gaudio: ira: vel alijs ſilib⁹
cauſis aialib⁹ corporeis vel extrinſecis: ſit ille tales cau-
ſe phibende: z cū oppoſitis p̄ncipiādū in cura. ¶ Et ſi ti-
met vel credit q̄ repletio ſit in corpore maxime i vijs cō-
munib⁹: liniendū eſt vēter cū caſſia vel cū māna diſtem-
perata: hoc modo cū decoctione recentī. R̄. pulpe caſſie
ab. ʒ. i. ʒ. v. ſq̄ ad. ʒ. ij. h̄z fortitudinē corporeis aſſumentis.
Et ſi potius q̄rit mānā aſſumatur de ipſa ab. ʒ. ij. ſq̄ ad
ʒ. ij. z diſtēperetur cū hac decoctione recentī. R̄. paſſula-
rū liquiritie ordei mūdi capillozū veneris iuiubarū mū-
dataz a nucleis p̄mnoz damascenoz tamarindoz ſemi-
nuz cōmuniū frigidoz ana. partes equales. fiat decoctio
in aqua ſimplici fontis vel putei. Et de ipſa colatura aſ-
ſumat̄ quātūz ſufficit ad diſtēperandū caſſiaz ſeu mānā.
Potest etiaz p̄dicta caſſia ſeu māna q̄nq̄ diſtemperari
cūz querimus exhibitionez ipſius cū aqua ediuie. Et ſic
ſub actuali caliditate exhiberi: vt citi⁹ reducat̄ ad actū.
Et non cogimur poſt cōpletaz operationē caſſie ſeu man-
ne exhibere lauatiū ſeu abſterſiūz: vt cōiter ſit. z decet
poſt cōpletaz operationez medicinarū fortū ſolutiua
rū qualitercūq̄ aſſumptaz ſiue in forma potionis vlt̄ pil-
lularū. Non enim tales medicine lenitiue de quibus eſt
dictū dantur p̄ncipaliter ratione euacuationis ſpūm
in quibus febres ephimere tāquā in p̄ncipio effectiuo

fundantur z etiā ſunt. Nec etiā ratione alterationis ca-
lozī febrilis dantur p̄ncipaliter. licet accidēraliter con-
ferant etiā ad remittēdū caliditatē extraneā z febrilem.
Sed (vt iam dictū eſt) conueniunt ad leniendū z edu-
cēdūz materias cōtētas in vijs cōmuni⁹: ne in eis cali-
ditas extranea z febrilis accēdatur z ſubſequēter in hu-
moribus contentis in venis: vñ febres putride cōſequū-
tur. ¶ Eſt etiaz cum medicus p̄mo occurſu attingit ad
patiētē febrē ephimeraz ſibi neceſſariū ordinare diē-
taz quantūz ad cibū z potū frigidā z humidā: ad remit-
tēdū ſuperflūaz caliditatē inductā in ſpiritib⁹. Et in cu-
ra febrū ephimerarū non eſt procedēdū tenuiter diēta
do tales patiētes ephimeras maxime in declinatione ip-
ſarūz. Sed eſt licitum z cōueniēs carnes paruozū pullo-
rū z auīz alteratas cūz lactuca exhibere. Et vinū par-
uum plurime cōmixtionis cūz aqua. Etiam talibus licū-
tum eſt largiter exhibere panem etiā lotūz multoties in
aqua frigida. Et p̄ſana z debite p̄parataz. Immo etiā
poma cocta: z ſuſcharo aſperſa: aut ſine ſuſcharo p̄ueniunt
loco cibū: z maxime in p̄ncipio febrū ephimerarū: ſit
enim ſpiritus alterati a caloze febrili: inepi pro debito
iſtrū operationūz anime niſi ſepe remouentur z in ca-
loze remittant. Unde eſt neceſſitas inuouationis ipſorūz
ex cibis laudabilibus boni chimi facilis digeſtiōis z be-
ne diſpoſitis ſeu paratis. vt cito conuertantur in ſanguī-
nē z ſpiritū: z vt ēt cū remiſſioze caloze generent̄ z reno-
uent̄: z qui actualiter ſunt ſub caloze extraneoe corrigan-
tur z ad debitū tēperamētū reducant̄: que omnia ex p̄-
dicto mō regimis z ex cibis p̄dictis eueniūt. Nō autēz
i febrū putridis humorilib⁹ eſt iſto modo p̄cedēdūz
in cibo maxime in earūz p̄ncipio: vt inferi⁹ apparebit.
Lōuenit etiaz ſi febres ephimere occurrāt tempore eſti-
uo z magni calozis aerem rectificare cūz frigidis laterā-
tibus euz: vt cūz exparſione per cameraz aque frigidē: z
foliozum ſeu frondūz frigidoz: vt nucis ſalicis rox. z ſi-
miliūz: z cūz irroratione aque roſate: mon irrorādo tñ cū
ea extrema corporeis patiētis ephimeraz: ſicut cōiter fa-
ciūt mulieres z ignozantes ne caliditas repellatur ad in-
terioza. ¶ Et ſi ephimere cor cūz recentī ephimere ma-
xime in his qui patiūt̄ ephimerā ex ira labore ſuperfluo
balneo reſolutiuo ſeu forti incēdio eſt valde p̄ueniēs. Lu-
ius ephimatis deſcriptio talis eſt. R̄. aque bu gloſe me-
liſſe vt rox. ana. ʒ. iij. aque endiuie. ʒ. vij. ſandalozū albo-
rū z rubeoz ana. ʒ. ʒ. rox. coraloꝝ corticū citri been albi
z rubei oſſis de corde certū ſerici tincti in grana ana. ʒ. i.
cinnamomi gaſ. croci ligni aloes ana. ʒ. i. Et ſi febris eſt
fortis incēdūz z acure caliditatis. addat̄ huic ephimati
cāphoze gſ. ij. aut. iij. ad plus cū diſpō cordis eſt multūz
calida. Cui⁹ vſus ſit ante cibū cū ſcarlato tincto in grana
poſito exteri⁹. ſ. ſup mamillā ſiniſtrā: vbi p̄ncipalr̄ eſt lo-
cus cordis. Et apponat̄ calidū actu tēperate tñ calidūz.
Zulep ēt violatū eſt vtile z conueniēs mixtum cū multa
aqua frigida z aſſumptum vacuo ſtō maxime ab oi cibo z
alio potu: nec ē expediēs ſi aq̄ ſit laudabilis ſ fonte vel
de puteo vt ſupra decoq̄t. Soluz. n. aq̄ male paluſtres z
groſſe ſūt ille q̄ ſūt decoquēde: vt p̄z ſcōa ſen p̄mi caplo ſ
aq̄ cū ſic inquit: decoctio enim mala aq̄s rectificat. ¶ Ex-
pedit ēt talib⁹ patiētib⁹ ephimeras vētes ipſaz q̄nq̄ li-
nre cū clifterib⁹ liniuitis: z maxime cūz clifteri poſito ab
Aui. p̄ma q̄rti. caplo de cura putridarū in ḡnali: cui⁹ de-
ſcriptio talis eſt. R̄. aq̄ ordei ciatū tres ſucci blitis ſpu-
rati ad ignē z colati ciatū vnū olei violati. ʒ. iij. pulueri
zuchari rubei. ʒ. i. ʒ. vitellū vnū oui z ſalis quātū ſufficit
ad p̄fectionē clifteris. Aliū clistere qd̄ cōiter eſt i vlti z cō-
ueniēs in p̄dictis febricitātibus eſt. R̄. decoctiois blitis z
malue folioꝝ matris violarū añ. p̄tes equales caſſie fiſtu-
le. ʒ. i. mell' vio. ʒ. ij. z olei vio. ʒ. iij. aut. iij. ſal. quātū ſuf-
ficat

facit ad clistere struendum. **C**um autem febres ephimere ex diuersis causis a quibus pueniunt diuersimode variantur: sic etiam diuersus modus curationis est conueniens in curis ipsarum: sed modicum varietate a modo iam dicto: precipiunt. nam auctores et commendant in cura quarundam februm ephimerarum balneum aque: quicquid aerem termarum non superflue caliditatis: quicquid potum aque frigide copiosum: obseruatis tamen conditionibus que inferius apparebunt: cum de cura particularium ephimerarum declarando procedam. **C**um assumendo generale curam ipsarum secundum quod communiter practicae habent in usu: sufficit curam reducere ad ista tria regimina. **C**um primo ad debitum regimen cibi et potus laudabilis boni cibi et facilis digestionis tendentis ad frigidum et humidum ut remittat et alteret superflua caliditas extrinsecus in spiritu. Et cum hoc etiam puenit rectificationi aeris cum alterantibus frigidis et irrorationibus et alijs odoriferis continuo insistere. **A**c et cum epithimate cordis: frigidum alternatim: ut superius dictum est. **C**um Regimen 2^m quod etiam pcedere debet est puenire cum aliquo limitatione ventris cum cassia vel cum manna: stante tamen aliquo repletionem non aliter in visceribus et ventris stipticitate. Post que et clisteria antedicta conueniunt. **C**um Regimen tertium consistit in remotione prohibitionis et abscissione causarum facientium febres ephimeras cum suis oppositis eo modo et forma sicut superius dictum est etc.

De cura febris ephimere ex angustia.

Unc vero particulariter psequendum est de cura cuiuslibet febris ephimere. **C**um primo de febre ephimera facta ex angustia: illa febris sic et alie ephimere cum difficultate cogitatur: psequendo sita tamen eius notitia facillime deuenit ad curam.

Cum primo notandum quod angustia est fortis dolor aie de re perditae sine spe recuperationis illius. Tristitia autem est dolor aie de re perditae: aut inest timor de perditione vel cum spe recuperationis illius vel cum spe prohibitionis de perditione vel cum spe et habendi. Cogitatio autem est fortiter et affixe speculari seu psumendo meditari super aliquo re absque quod ibi cadat angustia vel tristitia. **E**t in his tribus passionibus aie coniter fit retractione caloris et spiritus quicquid cum fortis et veloci motu: et sic et in eis diu psequerat: unde accidit hec febris ephimera. **E**st ergo necessarium pcedentibus causis obuiare cum suis contrarijs.

Cum namque in febre ephimera ex angustia facta est necessarium cum lenificationibus inducentibus gaudium: distrabentibus intellectum ab his cogitationibus aiaz tristitibus et angustiantibus: ut carilenis delectabilibus nouis et sibilibus in cura pcedere. Subsequenter cum ordinatione diete circa cibum et potum ut sit cibus facilis digestionis et boni nutrimenti tendens in complexione frigida ad frigidum et humidum: sicut superius dictum est: vel saltem alteratis ad frigidum cum lactuca et similibus in decoctione ipsius. **E**t isto modo carnes parue puellae cum lactuca alterate et decocte demum cōtuse si expe dir: ut facillime assumantur ab egro: et parue aues: ut allande et silles et perdicis istis pueniunt et laudantur propter ipsorum facilem digestionem et subitam restorationem. Panis et lotus pitifana poma cocta in furno vel in igne. **E**t quicquid oua sorbilia in aceto et aqua decocta istis pueniunt: et sic et conceduntur. **N**on enim sunt patietes has febres ephimeras multum tenuiter dietandi cum egeant sepiissima inuouatione spirituum a nouo nutrimento propter ipsorum resolutionem et superflua calefactionem que principaliter est in eis ab incendio et calore febrili: fit enim ipsorum resolutio multa. **C**um expedit in cura ulterius huius febris pro dispositione tollenda caloris febrilis cum frigidis alterantibus inchoare et pcedere cum iuleb violato: seu syrupo simplicis acetoso: aut syrupo de lymonibus: aut de granatis admixto cum multa aqua frigida sed electionem dictam superius de aqua calida cum reperitur laudabilis et bona absque eo quod decoquat solum enim aque male sunt decoquende et non aliter: et vinum paruum

plurime comixtionis cum aqua est conueniens in hac febre. **R**eminiscendum tamen quod lenis lenitio in principio huius febris facta cum cassia vel cum manna distemperata et exhibita sed modicum et ordinem datam et dictum superius est conueniens in cura eius: maxime stante repletionem aliquam in visceribus communibus: ut in stomacho: et in intestinis. **E**t si ab infirmo talis lenitio recusat loco eius clistere superius positum administraretur et fiat secundum existentiam febris et secundum modum antedictum: maxime stante ventris stipticitate: et exiccatione secum. **N**on enim in istis febribus sicut in humoribus est digestio expectanda cum cito terminentur et finiunt. **C**um Bonus ergo et regularis ordo in cura est cum prohibitionis ne in febres putridas transeat. **C**um Laudat etiam in cura huius febris et similibus epithima cordiale alteratiuum superius denotatum. **E**t tunc potest magni feruoris et caliditatis aeris laudabile est et ventri le aerem alterare cum frigidis et cameram irrorare ut cum rosas et violas aqua rosarum: aqua simplici modico aceti folijs salicis et vitis et similibus istis. **C**um etiam ab Auenen. et alijs auctoribus medicina in cura huius febris comedet balneum aqua dulcis cum mora sufficiens in ipso ad prohibendum exiccationem talis corporis febrilis: et est aliquis usus et breuis aeris calidi temperati non tamen a practicae medicina habet in usu: timentibus ne talis febris sit de genere putride vel in eam facillime transeat. **C**um Ex pcedentibus ergo curam assumendo ad tria remedia reducit ut appet. **P**rimo ad aliquam lenitionem et aeris rectificationem ad remotionem et prohibitionem cause eam facientis. **S**ecundo ad debitum regimen quantum ad exhibitionem cibi et potus. **T**ertio ad fortificationem et alterationem cordis et superflue caliditatis ipsius: cum iuleb et alijs extinctiuis: aut et cum balneo si expedit in cura eius. **C**um In hac enim febre tria coniter pternant ut plurimum coniunguntur: ad quam medicamentum intentionem debet: ut ad eam cum prohibitionem eam. **A**d dispositionem febrilem cum extinguentibus et remouentibus eam. **E**t ad accensum quod est exiccatio corporis: quod ut plurimum euenit illis cum humectantibus: ut superius dictum est. **E**t hec sufficient in cura eius.

De ephimera ex tristitia.

Unc psequendum est ad curam ephimere facte ex tristitia per reuocationem spirituum et subitum motum ipsorum ad interiora cum manifesta inflammatione maxime in partibus cordis.

Cum cura eius in omnibus est cōsimilis et cōformis cure febris ephimere facte ex angustia. **R**emedia tamen in ista debent esse leuiora ac facilioza: sicut eius causa ut plurimum est debilis or et leuior quam introducens angustiam. **E**st enim. **C**um iam dictum est superius. **A**ngustia dolor aie de re perditae sine spe recuperationis ipsius. **T**ristitia autem est dolor aie de re perditae cum spe recuperationis. **C**um Consistit ergo cura huius primo in abscissione cause: et ipsius remotione: cum suis lenificationibus introductentibus gaudium: diuertendo a tali cogitatione. **E**t sicut est psequendum cum leui lenitione ventris. **E**t maxime cum clisteribus lenitiuis psequendum. **C**um Secundo cum debita ordinatione diete cibi et potus secundum ordinem dictum superius. **E**t cum hoc veniendum ad dispositionem febrilem cum alterantibus frigidis et humidis. **E**t maxime cum iuleb violato admixto cum aqua frigida. **E**t cum syrupo acetoso simplici: aut syrupo de lymonibus: aut de granatis ad modum dictum supra. **E**tiam cum epithimate cordiali frigidum alteratiuum si puenit administrato temporibus agruis supra cor. **E**tiam ab auctoribus medicina comedet et balneum aque dulcis. **E**t inunctio facta cum oleo violaceo seu cum oleo cōi per totum corpus: non tamen ista duo remedia non habentur in usu. **C**um Sed quantum ad tertiam intentionem quam intendimus ad accidens quod sepe consequitur ad has febres: quod est exiccatio corporis: regularis est pcedere cum humectantiuis assumptis ab itra: ut cibus et potus et iuleb et vino plurime comixtionis cum aqua. **E**t ista ut plurimum resistent et prohibent accidens nunc dictum. **S**i tamen ista non fuerint administratio balnei et inunctionis iam dicte: est omnino cō-

ueniens. In his enim et similibus istis consistit cura huius febris ephimera ex tristitia etc.

De ephimera ex cogitatione.

Equit de febre ephimera facta ex cogitatione supflua et affixa. Et est quoniam aliquis supflue meditat: et cogitat supflue super aliquam rem absque eo quod ibi cadat angustia vel tristitia. Contingit. n. in talibus reuocatio et retractio spirituum ad interiora et sic ipsorum inflammatio atque febris.

Cura eodem modo perficitur et cum eisdem remediis sic cura febris ephimera facta ex tristitia. **Primo** cum diuertentibus a tali cogitatione ad aliam non sic affixam: ut cum carilenis delectabilibus et nouis: ut aia distrahatur ad alia. **Sub** sequenter post lenitionem si expedit cum cassia vel cum manna vel clisteri iam dicto prosequi cum alterantibus cibo et potu et alijs rectificantibus aerem tamen assumptis ab intra quam preparatis ab extra ad remittendum calorem additis et febrilem. **Ultimo** procedendum est cum prohibentibus exiccationem corporis et humectantibus secundum modum iam dictum: maxime iuleb et vino plurime commixtionis cum aqua laudabili secundum ordinem datur: et cum balneo aque dulcis: et inunctionibus humidis si expeditur. Sed cum cautela et timore: secundum modum superius designatum. Et pro cura istius ista sufficiant.

De ephimera ex ira.

Equit de febre ephimera ex ira. **Cuius** causa est subita reuocatio in eius principio caliditatis et spirituum ad interiora maxime circa cor. Et in eius processu fiat expansio caliditatis ad interiora propter appetitum ad vindictam.

Primo ergo in cura eius debemus cum lenificantibus et talem causam abscondentibus procedere et ordinare: maxime cum delectabilibus: ludis: cantilenis: et nouis delectabilibus diuertentibus ab ira predicta: ut per abscissionem cause facientibus iram ipsa remoueat: et subsequenter effectus caloris febrilis. Conueniunt. n. multum in cura huius febris vbera reprehensibilia dicta ab homine venerabili: quod in reuerentia habent a tali patiente. **Subsequenter** post lenitionem ventris si expedit cum leuibus modo iam dicto est persequendum ad infrigidantia alterantia tam ab intra quam ab extra prohibentia caliditatem superflua feruore sanguinis et icterii. Ut cum epithimate cordiali frigidum alteratiuo dicto superius. **Cum** rectificatio aeris. **Cum** infrigidantibus: et humidis. Et irrorationibus frigidis cum aqua frigida et modico aceti per cameram. et cum aqua rosata: et sparsione rosarum violarum. foliorum vitis et salicis. Etiam cum exhibitione iuleb violati vel syrupi simplicis acetosi admixti cum multitudine aque frigide exhibiti tempore congruo et in quantitate sufficienti. **Unum** tamen in istis est valde prohibendum: nisi sit paruum aquosum admixtum cum multitudine aque. **Dieta** autem que in istis est conueniens dicitur esse cibum laudabilium facilis digestionis et boni nutrimenti frigide et humide complexionis alteratorum si expedit cum lactuca ut supra dictum est. Et ultimo si expedit istis balneum preparare aque dulcis: vel inunctionem humectatiuam prohibentes exiccationem corporis cum oleo violato vel ceteris si alia non sufficiunt est conueniens in cura eius.

De ephimera ex vigilis.

Equitur de ephimera ex vigilis. **Cuius** causa est satis manifesta ex continuo motu spirituum cum exiccatione corporis: unde accidit inflammatio et febris.

Cura autem eius consistit in debito regimine cibi et potus: maxime humectatiui tendentis ad aliqualem frigiditatem. Et si expedit cum ventris lenitione facili secundum modum dictum superius.

Subsequenter cum otio ingenio est somnus puocandus et infirmus restringendus ut dormiat et quiescat. Somnifera autem que conueniunt in hac febre principaliter sunt lotio extremorum et post cibum vel brachiorum manuum crurium et pedum et faciei cum hac

decoctione. **R.** floz camomille: floz nenupharis: violarum rosarum corticium papaueris foliorum vitis et salicis: et lactuce antheres egles decoquantur in aqua et embrocantur extrema secundum modum iam dictum. Ad hanc intentionem est conueniens inunctio facta ad frontem: tempora: nares: et aures: ac et super caput: et maxime super commissuras coronalem et sagittalem cum oleo de papauere violaceo nenupharino: vel cum altero ipsorum huius iudicium et voluntatem medici curatis infirmum. Ad idem et est utilis et conueniens ad somnum puocandum syrupus de papauere secundum descriptionem a Mesue positam in suo antidotario assumptus cum raturade aqua frigide post cibum: maxime de sero vna hora: non ultra: ut cum vaporibus cibi eius virtus facilius portetur ad caput. Et non solum iste syrupus est conueniens ad somnum puocandum: sed etiam ad tale corpus exiccatum sensibili humectandum et maxime si duplex vel triplex aqua que cum ipso administratur. Et omnimodo dicitur assumi sub actuali frigiditate. **Iuleb** etiam violaceum assumptum cum aqua frigida huius somnum puocare: corpus humectare: caliditatem febrilem extinguere: et ideo in hac febre est valde conueniens et inuariatum. **Unum** est commixtum cum aqua confertur in hac febre et maxime ad somnum puocandum ut remoueat causam facientem hanc febre. **Sed** vinum purum non est conueniens maxime potens et acutum pro timore superflue exiccationis et calefactionis. **Recitat** Galenus. de interioribus capitulo 5. de quibus seruo cuiusdam notarii quod motus gulositate magna bibit vinum magnum et potens fuisse maluit in copia multa: vnde vigilie taliter supfluxerunt in eo quod pluribus annis vixit absque eo quod dormiret per vnam horam. **Sed** vinum moderate sumptum in homine non febrile est causa puocationis somni et sic conuenit. **Comendat** tamen ab auctoribus in cura huius febris ephimere embrocatio super caput cum rebus puocantibus somnum: ut cum rebus ex quibus componitur lotio antedicta: vel cum oleis antedictis. Et ista conueniunt si aliter somnus cum facilius puocari non potest modo et ordine antedicto. **Comendat** et balneum aquae dulcis ad humectandum: somnum puocandum: et caliditatem extinguendum: quod et ego laudo si alia remedia non inducant iuuamentum quod queritur. Et idem melius est et tutius ipsius postponere ne error inde pueniat ex eius usu. **Epithimate** et cordialis et irrorationes non sunt necessitatis sicut in alijs febribus ephimeris supradictis et declaratis in quibus est maior necessitas fortificationis cordis.

De ephimera ex somno.

Equitur de febre ephimera ex somno et quiete in quo multi vapores et summi capinosi sunt retinentur et multiplicantur.

Cura huius febris consistit in debito regimine cibi et potus: boni chimi et facilis digestionis. **Sed** in tali febre dieta dicitur esse magis tenuis quam in febre ex vigilis in qua est facta maior resolutio spirituum et exiccatio corporum. **Conueniunt** et fricciones extremorum. **Immo** est oppositio ventrosarum supernatibus et spatulis incipiendum a partibus inferioribus a quibus vapores et summi conueniunt diuertunt: et talia fieri debent ante cibum assumptionem et stomacho vacuo. **Lenitio** ventris facta cum cassia vel cum manna: vel cum clisteri lenitio iam dicto: est conueniens in cura huius febris: maxime stare stipticitate ventris et repletioe aliqui in visceribus. **Unum** autem est otio prohibendum in istis: nisi tempore cibi et in pura quietate exhibitum et limphatum. **Conueniunt** autem in hac febre. et multo plus in alijs supradictis ad extinguendum sitim: et ad humectandum et alterandum granata dulcia et acetosa: nisi sit prohibens de acetosis: ut strictura pectoris et ceteris dispositio. **Plus** autem in cura huius febris laudatur aer balnei: non tamen excessiue caliditatis: quam aqua balnei dulcis: quod maioris est necessitatis ratione cause introductis hac febre exiccationis quam humectationis: sed ratione gradus febrilis necessitatis est humectationis et infrigidationis. Et sic cura perficitur huius febris ut est exhibeat de iuleb rosato plurimum admixto cum aqua. **Sed** epithimate et irrorationes non sunt multe necessitatis in hac febre etc.

De ephimera ex gaudio.

Equit de febre ephimera ex gaudio: que trariffime euenit. S3 Sal. recitat q̄rto de acci denti z morbo: qz cōtingit ex gaudio hoiem mori. Unde de seipfo recitat q̄ rediens de roma ad patriā suaz cū appropinquauit ciuitati notificauit p̄ri suo eius reuerfionē quaz ille fūmo desiderio expectabat. Addidit t̄m ille notificācā p̄ suā l̄ram ei q̄ in itinere de mula ceciderat pp̄ quē casuz habuit fracturā cruris. I3 nō eēt magne suspitionis. Et hoc iō fecit ne supfluo gaudio de ei⁹ reuerfione in mortē incidere, vñ admiscuit casum ei⁹ vt cū illo gaudio fil' aliq̄lis tristitia insurgeret in eo.

Cura aut̄ huius febris est q̄dammodo consilis z cōformis cū cura febris ephimere facte ex ira quātū ad expāfionē caloris post ipsaz p̄ncipiū z spiritū ad exteriora. **E**x pedit aut̄ post rectificationē regiminis in cibo z potu: z post lenitionē vētris si expedit vti reb' aliq̄liter p̄tristātibus z tristitiam inducentibus. **C**In ira aut̄ egemus op/positis remedijs vt lenificantib' z gaudiū inducentibus. **E**t si in tali sic febriente ex gaudio est excessus caliditatis conueniunt epithimata frigida irrozationes cum frigidis odoriferis z aeris alteratione fm̄ modū dictum superius. **E**t sit vinū qd̄ bibif paruu z aq̄uz plurime cōmixtionis cū aq̄. Et silr iuleb violaceū eodē mō cū aqua admixtū. Et non est talis sic febris dietādus tenuiter pp̄ resolutionē multā caloris z spiritū factā in eo. Dieta t̄m eius plus tēdat ad frigiditātē: siue ad frigidū z humidū. licet sit z esse debeat facilis digōnis vt dictū est.

De ephimera ex timore.

Equit de ephimera ex timore. Hec ē octaua febris de supradictis vsq̄ ad istuz locū.

Cuius cura p̄sistit in debito regimine cibi z potus fm̄ q̄ in alijs dcm̄ est. Et est q̄si p̄for mis cura ei⁹ cū cura ephimere facte ex āgustia de qua su perius late dcm̄ est. **E**x pedit. n. in ei⁹ cura z p̄ abscisio ne cāe sepe inouare nūcios ferētes bona noua: z delecta bilia ei⁹ opposita cause pp̄ quā cecidit i tristitiā z timorē. **C**utilis est lenitio vētris alteratiua ab intus z ab extra fm̄ modū supius dcm̄. Et in oibus in cura eius est procedēduz: sicut in cura febris ephimere facte ex angustia. Et iste octo sp̄s ephimeraz sunt q̄ solū rōne cāe diuersificā tur: z in accūibus aliqualr ac ēt in excessu caloris vniuz supra aliā dicunt cōparari ad dispōnes aiales: qz p̄ncipiū h̄nt ab aia z maxie a virtute afalicuins sedes z p̄ncipiū p̄ncipalr est in cerebro: tādē terminant in corpus cū excessu caliditatis p̄ncipalr in spiritibus cordis.

De ephimera ex labore.

Equit d̄ ephimera ex labore vt ex superfluo motu seu ex supfluo exercitio pueniēte: ex q̄ b' inflāmant sp̄s z calitas augef z itēdit: vñ puenit i3 febris: larāf. n. corpa ex p̄dcis cāis i3 laritudo dolorosa fm̄ auctores medicie d̄ eē z. Est. n. laritudo qd̄ q̄ d̄ arefactiua. Et qd̄ repletio nalis. Et ista ē. 3. f. a. p̄osa: vlcerosa: z extēsiua siue aggrauatiua. Et he diuersitates p̄surgūt in istis laritudinibus fm̄ diuersitatē z dispōnē corporū in inanitione z repletione: z alijs: vt scda sen primi. Ista pte monstratur.

Cōsistit aut̄ cura hui⁹ febris in abscisioe z phibitioe cāe faciētis talē laritudinē q̄ puenit ex labore. **C**Debet ḡ in troduci tranquillitas qes z ociū q̄ sūt opposita ipsi laritudi nī dolorose iuxta sniaz. Hypocratis scda p̄icta afozifmo rū cū inqt. In oi motione corpis cū cepit q̄s dolere reque scere statiz remediū est. **C**Subsequēter est pueniens de bitū regimē cibi z pot' hūectatiui corpis ericcati ex labore supfluo z fridi alteratiui calitatis febris: ac ēt calitatis iduce ab exercitio pcedēte. Debēt eē ēt tales cibi facilis digōnis: boni z velocis nutrimēti ad restaurādū hūidita

tē radicalē depditā: z ad inouādū z augēdū sp̄s resoluē tes: sic sūt carnes pulline p̄tuse vt facili⁹ digerant: aut nō p̄tuse: edine ēt p̄tuse si expedit: z puaz auū sicut allaude z p̄sillum. Et oua sorbilia cū testa decocta in aceto z aq̄. Et pisces pui petrosi q̄ ḡialr ab oib' auctozib' medicine ponūt eē facili⁹ digōnis: boni z velocis nutrimēti. fruct' aut̄ z granata z pruna z p̄siles laudant in hac febre. **T**ales. n. febrictes nō sūt tenuiter dietādi: s3 solū fm̄ potētiā v̄tutis digestiue ipoz. Et sūt sepe dietādi t̄pib' t̄m p̄gruis: z mēsurato debito ordie p̄me cōplete digōnis: z nō alr v̄ lo mō. Egēt. n. isti cū restauratiōe p̄tinua pp̄ resolutionē inductā a labore supfluo: z maxie si sit laritudo dolorosa arefactiua ad quā sequat̄ hec febris ephimera. Patiētes aut̄ ephimera ex laritudine repletionali q̄ est triplex vt dcm̄ est. p̄nt z debēt magis tenuiter dietari. imo q̄s de bemus ipos eūare cū pharmaco ēt aliqualr resolutiuo. S3 lenitio vētris in istis vltimis est oio fēda. Debem' in sup vti alterātib' fridib' potib' z alijs hūectātib' talia cor pora calefca z ericcata: vt iuleb violaceo cū pluria aq̄ cōmixto: vio granatoz: ac ēt vio puo liphato cū aq̄. Est ēt lā citū iūcturas manū z pedū: z collū: z spōdiles inūgere cū oleo vio. recēti si pole est ipz repiri ad hūectandū z remittendū calitatē z siccitatē inductā in eis ab exercitio z labore supfluo. **L**oueniret ēt istis p̄ remotione caloris fe brilis pot' aq̄ ordet: z syrui simplicis: acetosi pl̄m cōmi xti cū aq̄ simplici pura ad eādē intētionē vt dcm̄ est supe rius. Debēt ēt cē strata illoz q̄ has febres patiunt lenia siue scā ex bona plūa: vt in eis cū dilectioe q̄scāt siue de/lectatione. Et si irrozent eoz camere cū fridib' z humidis odoriferis est valde pueniēs. Et si p̄aref epithimata cordia le est inuatiuū in hac febre. **E**xercitiū aut̄ excessiue supfluo ens vltimate calitatē nalē extinguit.

De ephimera ex euacuatione.

Equit de ephimera ex euacuatione. **I**sta febris p̄ncipalr ē curāda p̄ remotionē z abscisioe cāe faciētis fluxū fm̄ modum z ordinē dcm̄ z postuz ab Auic. 16. tertij caplo de cura flu xuz oiu: modoz: ad quē locū ē p̄ talib' recurrēdū. Est. n. q̄s bonū p̄ cura fluxus nouū fluxū iducere ad euacuā dū cām faciētē fluxū ipm. **Q**ue opatio q̄s sit cū medicis assumptis p̄ supi. z q̄s p̄ inferi: imo v̄plm cū clistere rib' lauatiuis p̄ inferi: administratis. vt ibidē appet. **Q**n̄ qz ēt insitit' cū vnctionib' z emplastris ad stōchū z ad ventrē stipricis. q̄ defect' eēt idigestiua v̄tute. z ista oia q̄ramus ibidē. **E**uacuatio aut̄ z fluxus: de qb' h̄ fit mē tio ad quā seq̄ ista febris ephimera est euacuatio scā cū pharmaco solutiua agitās ex supflua cōmotione z iflag mās sp̄m: vñ sequit h̄ feb. ephimera. **C**Uñ ad abscisio nē z remotionē hui⁹ cāe v̄plm sufficit clistere lauatiuz factū cū aq̄ ordet. z. 3. j. 5. pulueris q̄chari rubei. Et iterā do clistere si expedit. Et subsequēter exhibitio iuleb vio/ lacei v̄l mumie simplicis. si fluxus supfluit z p̄seuerat cū aq̄ ferrea. Et iunctio scā cū oleo masticino z citonioz. **E**t subsequēter cū alio regimine cibi z pot' iferi: decla rādo. **E**x pedit ēt q̄tē istis iducere: z phibere laborē: regimē ordinare p̄fortatiuū v̄tutis in cibo z potu h̄z mo dū z ordinē nūc dictū in cura febris ephimere facte ex la bore. cōsiderata sp̄ v̄tute z potentia digerēdi digestiue in stomacho in assūptione quātutatis cibi talis talr febrien tis. **E**get. n. iste sic febrictes pp̄ multā resolutionē factā in eo ex supfluo fluxu. cibo velociter restauratiuo facilis di gestiois hūectatiuo. z alteratiuo ad frigiduz z boni z ve locis nutrimēti. **M**edicus. n. in talib' d̄z multū casuz v̄tutis cōsiderare z ei resistere. **C**Uñ ēt epithimata cordialia laudant. Et pot' vini parui liphati cū aqua z iuleb ro sato eodē mō cum aqua cōmixtuz. Et granata dulcia. Et cōsimiles potus z fructus etiam laudant in istis.

De ephimera ex dolore.

Equis de ephimera ex dolore. **C**uratur talis febris p absconione z remotione talis doloris vt cae facietis ipm. Ut si sit mala cople xio cu oppositis remouetibus ipsaz. Et si sit solutio prinui maifesta vel occulta z excessiua cu curantibus ea. Un pro his recurrēdu est ad pma sen terij canonis. vbi in diuersis capitulis de soda diffuse deteminavit. z ad sen decimaquarta tertij canonis. vbi de dolore colico z iliaco et diffuse tractauit z ad oia alia loca in qb ponunt remedia q pueniunt ad remouendū z miti gādū oem dolore a qcuqz ca veniēt. Est et pueniēs lenitio vētris maxie stāte neccitate. Et mod⁹ regiminis i cibo z potu. Et alia alterātia z pfortātia sūt pleqnda z oi mō fiēda p cura hui⁹ febris: put z sic pculr dem est in cura febris ephimere facte ex labore. Et sufficiat p cura hui⁹.

De cura ephimere ex euacuatione.

Via cura febris ephimere facte ex euacuatione supflua. p̄sistit pncipalr in absconioe cae facietis fluxū. z in remotione ipsi⁹ flux⁹: fm q supi⁹ dem sūt. Jō pro cura ei⁹ z p cura cuiuslibet flux⁹ vt habeat ipsi⁹ plena notitia: conueniens est ad picularia deuenire. Cōiter aut ab auctorib⁹ medicine duplex ponit z describit flux⁹. Un⁹ q dicit liēteria: z est proprie flux⁹ stōchalis in quo cib⁹ diminute digerit: z sic indigest⁹ egredit vel nullo modo digestus. Est ali⁹ flux⁹ q dicit dyaria: z est fluxus hūoralis pncipalr pueniēs ab itestinis grossis siue subtilib⁹. Et iste est r. s. cū excoziatione intestinozū: z sic vocat absolute disinteria. vel absqz ipsoy excoziatione: z sic vocat absolute dyaria. Et ad istū fluxū et reducitur flux⁹ epatic⁹ splenic⁹ cerebrialis: z qcuqz ali⁹ flux⁹: maxie si sit absqz excoziatione. Diuersi ficat at cura istoy fluxuū maxie bz diuersitatē cāy suarū.

Et pmo cura gūalis lienterie existit in debito regimine cibi z pot⁹: vt q sit facilis digōnis boni nutrimenti z in pauca qntitate assupti: vt oia sorbilia testiculi gallozū q nō calcauerūt: carnes pulline: z pdicū otuse z sic assupte. An tñ assuptioe cuiuscūqz cibi est assumēdu de dyacitoniten scō cū cūcharo antiquo vsqz ad. 3. iij. in qlz vice. Et si friditas eēt cā diminute digōnis z relaxatiōis z flux⁹ z debilitatis stomachi sic plurimū accidit in hac lienteria tūc pueniēs est predictū dyacitonitē p̄stūdere z pistare in mortario: z ad formā electuarij ipm reducere cū mumia z aromatizata posita a Nicolao in suo antidotario. Et eodem mō de ipso assumere an cibū vsqz ad. 3. iij. Generālr aut in p̄fluxu est sal phibendū p̄ ei⁹ acuitatē mordicatio nē z stimulationē ad fluxū: vñ phibendū est ne ponat cū carnib⁹ ad decoquēdu vel cū alijs pdimentis. Ad hāc et eādē itionē pfortatiōis digestiue stomachi z stētiue in ipso cōfert pomū citoniū decoctū in furno z assumptū in parua qntitate an oem cibū cū modico cinnamomi electi z puluerizati: z cū tātūdē coriādi pparati. Etia vtile eēt si hic puluis coriādi z cinamomi permisceat z ponat cū supradicto electuario de dyacitoniten nūc dicto: qñ conterit in mortario. Iuuat etiā syrup⁹ de menta assumptus in mane cū aqua extinctionis calibis seu ferri. Sed assu mat in dosi. 3. ij. z cū tātūdē aq ferrate sub actuali frigiditate salua quāritate magni frigoris. **E**xpedi insup stomachū ab eē confortare cū medicinis stipticis aromatib⁹ conglutinantib⁹ admixtis calidis z frigidis adinvicem. Et primo cū hac fomētatione seu epithimate: cui⁹ descriptio. R. aq mirti: aq endiue. añ. 3. vj. aq feniculi aq ro. añ. 3. iij. vini albi odoriferi. 3. iij. rosay squinati añ. 3. ij. mastice: cinnamomi: sumach balaustiaz añ. 3. j. vini citonioy. 3. ij. mēte absynthij coraloꝝ rubeoꝝ añ. pres eqles. fiat epithima cū spongia vel cū filtro infuso in ipso sub actuali caliditate pluries añ cibū ponat sup stomachum

exp̄so filtro vel spongia diligenter z bñ qñ ponit sup stomachū z cū infrigidat moueat ab ipso z sic inouet. viij. vel. x. vicib⁹ añ cibū: demū cū panno calido locus stomachi madefacto abstergat. Demū inūgat isto vnguento: cuius descriptio talis ē. R. olei citonioꝝ z mastice añ. 3. i. olei de spicanardi. 3. vj. rosarū coraloꝝ rubeoꝝ mastice cinnamomi thuris balaustiaz sumach coriādi añ. 3. i. fiat vngētū cū modico cere albe z sup locū ponat z ad ministrat fricando leniter z inungēdo: vt faciliter trāseat v̄tus ei⁹ ad pres intrinsecas stomachi: demū super petiaz in forma scuti seu figure stomachi extēso sub actuali caliditate apponaf: z sic dimittat vsqz ad inuouationem alterius somētatiōis seu epithimatis. **E**t si fomētatio p̄dicta siue inunctio displicet infirmo confert multū ad hanc intentionē cerotū factū super cozio ex solo mastice absqz oleis liqfacto cū ferro ignito fm q cōiter preparat z fit. **E**tia sili mō confert cerotū factū fm descriptionē hāc. R. mastice. 3. i. laudani. 3. ij. rox. coraloꝝ thuris cinamomi. coriādi sumach añ. 3. i. olei de spicanardi z citonioꝝ. 3. ij. cere quātū sufficit. z fiat cerotū et sup cozio pparatū ad figurā scuti. Et sic sub actuali caliditate sup stōcho apponaf cū puncta scuti reuoluta superi⁹ fm sitū stomachi prout appet in furcula ipsi⁹. **E**tia ad eādē intētionem pueniret sacculus stomachalis cui⁹ descriptio hec est. R. mēte absynthij rox. coraloꝝ cinnamomi gariofiloy mastice thuris coriādi añ. pres eqles suffumigent cū thure z mastice z cinamomo z sub actuali caliditate ponaf ad stōchū inouādo p̄dictā suffumigationē saltē mane z sero añ sumptionē cuiuslibet cibi. **C**onuenit et z laudat ad retinendū cibū in stōcho appositio vētose magne sup ipz sup quo morā trahat aliqle. Et ligature brachioꝝ. Et fricationes eoy pedū z manū et laudant. **P**anis aut sit de flore farine nō agimus cū pauco fermento puenienter decoct⁹. Et vinū sit aromaticū in pua qntitate assumptū ponticū nō acutū vel potēs limphatū cū aq extinctionis calibis vel ferri: vt supra. Et diminuat potus. Et sercula phibeant z oia hūida quāto plus est pole. Et si cū carnibus decoquat aliqd de agresta vel de granis sumach inuolutis in petia est valde pueniēs. Est ista cura lienterie facte a cā frigida fm q vt plurimū euenit a q febris ephimera raro vel nūqz cōtingit. A cā aut calida poti⁹ euenit corruptio digestiōis in cibo qz ipsi⁹ diminutio z ipsi⁹ cura qraf sen decimasexta vt supra dictū. **P**rosequendū est mō ad curā dyarie z pmo absqz excoziatione cū est solus fluxus humoralis. **P**ro cuius cura regimen cibi z pot⁹ pparet z fiat fm modū z ordinē datum in lienteria: saluo si sit dyaria ex dño humoroꝝ colerici. sint cibi magis alterati ad frigidū z humidū. Et vinū aq̄ticum puuz sufficienter admixtū cū aq̄ extinctionis calibis seu ferri. **E**t in cura hui⁹ et laudat̄ur clisteria lauatiua scā cum aq̄ ordei z puluere cūchari absqz sale z oleo. Laudat̄ et in talib⁹ exhibitio reubarbari aliq̄l̄r affati in tegula vsqz ad. 3. i. s. exhibiti in puluere cū. 3. ij. aq̄ plātaginis: seu aq̄ ferree: seu vini pōtici aliqualr limphati cū ea. Et dz assu mi sub actuali frigiditate: nisi tpe multū frigido de nocte in matutinis vacuo stōcho. Eodē mō pferūt z iuuant mirabolani citrini et adusti z in puluerem redacti si de eis assumat vsqz ad. 3. i. s. cū eis dē ags vel vino: z eodē mō z tpe: vt supi⁹ dictū est. **C**onfert et in isto casu siue fluxu micleta que est electuariū positū a Nicolao in suo antidotario si de ipsa assumat vsqz ad. 3. x. cū aq̄ ferrea vel cum aq̄ plātaginis. Sz ipsa sup oib⁹ remedijs multo plus laudat z puenit in cura lienterie assupta cū vino pōtico: z iō pro cura illi⁹ ad ipsam pncipalr recurraf. **I**uuat et in cura hui⁹ fluxus maxie debitū regimē cibi z pot⁹ añ quarū assuptioe semp de puro dyacitonitez aliq̄l̄r assumat. **E**t si in forma electuarij solū cum mumia simplici vel iō

leb rosaceo mollicifex et fiat electuariū. Citoniu et coctus
nō admixtū cū aliquo aī oēm cibū est p̄ficiū et iuuatiuū
assūptū in q̄ntitate non multa. Laudat̄ et empl̄m dyase/
nico mollicifex cū oleo citoniorū et ros. positū a Mesue
In suo antidotario et administratū sup̄ ventrē inūgendū.
ac et super peria positū et extēsus. Et hec inūctio est cōue/
niens valde. Et olei citoniorū et ros. et olei mirrini añ. ʒ. i.
ʒ. ror. coraloꝝ balaustray sumach cupulay gladiū: terre si/
gillate: thuris añ. pres eq̄les fiat vnguentū cū pauca cera
et administrat̄: vt dcm̄ est. **C** Et si fluxus perseverat post cli/
steria lauatiua fiāt clisteria cū aq̄ ordei et cūcharo ros. cū
succo plātatis. et et cū oleo ros. ad remittēdū acuitatē hu/
moris. Et q̄nc̄q̄ et fit clistere ad eādē intētionem cū lacte
caprinoin quo lapides fluuiales igniti pluries sint extin/
cti. **C** Et si ille fluxus cū excoꝛiatione succedit intestino/
rū eodē mō cibi et potus vnguenta et empl̄a et clisteria nūc/
dicta pueniūt. S; in eis est addendū post clisteria lauati/
ua pluries facta aliqd de pinguedine renū capre: et de tro/
ciscis de karabe: vel de terra sigillata: vel de sanguine dia/
conis et terra sigillata: q̄nc̄q̄ cū vino istoz: et q̄nc̄q̄ cū alio
assumēdo solū de eis in puluere pro quolibet clisteri vsq̄
ad. ʒ. ij. Laudat̄ et clistere factū cū vino pontico pingue/
dine renū capre dictis puluerib; cū gr̄is consolidatio ex/
coꝛiationis et vlc̄y factorū in intestinis post ipsoꝝ mūdisti/
cationē. Albumen et oui bñ et vltime conq̄ssati positū in
clisterib; aūdictis vel additū in vnguentis est valde pue/
niens. **A**ppositio et vētofe magne sup̄ vētrē laudat̄ in oi
fluxu. Et si dyaria fit ex mā flegmatica vel a cā frida ab/
steriua: et alia q̄ per sup̄i assumunt̄ debent ad actualē ca/
lidadē declinare cū aliq̄li friditate et stipticitate obseruā/
da in oib; alijs ista q̄ superi; dca sūt. **C** Unū est tamē vlti/
mo memorādū q̄ sp̄ in qlibet fluxu est p̄ ei; cā absconden/
da: et formalr phibēda si cōpleta cura q̄rat et va. **E**xpedi/
t̄ ad mēbꝝ q̄ est cā fluxus p̄ticulariter deuenire ad ipm cō/
fortādū seu ad phibēdū ne trāsmittat mām ad intestina.
Sic in fluxu epatico cū epithimatis p̄cedi debet super/
epariz cū flobotomia vene epatice ex brachio d̄tro si fit
fluxus ex abundantia sanguinis. Et sic in alijs procede. Et
hec de cura cuiuslibet fluxus ad presens.

De ephimera ex sincopi.

Equi de ephimera ex sincopi. Et h; sincopis
possit ex plurib; cāis puenire. Ut p̄ viā reso/
lutionis spiritū et caliditatis inate: vt ex eua/
cuatione subflua. Et q̄nc̄q̄ ex cāis venenosis
occurrētib; cordi. Vel ex repletionē mala ca/
lidū suffocāte ex qb; spūs pōt igniri et inflāri: vñ proue/
nit hec febris. Si aut̄ hec sincopis perseuerat et vltimate
vtplm̄ exinde succedit extinctio caliditatis inate et finalr
mors. Est enim sincopis casus virtutis subito factus.

C Unū pro cura hui; febris p̄ncipalr est deueniendū ad de/
bitū regimē in cibo et potu. Et cū hoc vel his cibis q̄ cito
restaurāt spūs et caliditatē inatā: q̄ maxie dñr restaurati/
ui q̄s Auicē. ponit et nūerat sc̄da q̄rti caplo de regimine
cōualefētū in cibatiōe. Et sūt sic coctura pulli seu perdi/
cis oua sorbilia galloꝝ paruoꝝ testiculi et aq̄ carnis q̄ ab
Auicē. in suo de virib; cordis vocat̄ distillatura carnis: et
maxie distillatura pulli: q̄ subito restaurat et confortat et
caliditatē nales vigorat. **S**; hic vtiliter ē notādū q̄ cū
pullus vel alie carnes ponūt ad distillādū: vt talis distilla/
tura febricitib; exhibeat: non sūt lauāde cū vino maxime
acuto et potenti. sic faciūt ignorantes aromatarij non be/
ne docti a medicis ex eo q̄ talis distillatura auget in fe/
brem et forti; inflāmet cū vino q̄ distillat̄ conuertit in
aquā vitis seu in aquā ardentē: et in hoc est habenda ma/
gna custodia: ne in talē errorem aliq̄s cadat. S; bñ cōue/
niens ē in quocūq̄ febriente et maxime patiente hanc fe/
brem ephimeram pullū lauare et abluere anteq̄ ad distil

landū cū vino granatoꝝ et aq̄ ro. Et si expedit pro maiori
confortatione cordis etiam aliqd addere de aq̄ buglose
est conueniens et regulare. **C** Sed nodere vlteri; q̄ ab
istis aq̄s distillatis propter ipsay displicentias in sapore
sumoso ipsarū quem acquirunt cū distillant est abstinendū
a posse et sufficit vt plurimū sola ablutio cū vino granato
rū. Et ob istam cām non debet pullus q̄ distillat̄ diu con/
trahere morā in alembico nec vltimā distillaturā accipe/
re: q̄ plus sapit de fumo et de adusto. Et sic etiā distillari
debet cū igne claro et puro q̄sto plus ē possibile. Nec in
assumptione talis pulli est aliq̄lis potus vini limphati post
ipm omnino prohibendus: sic nec post sorbilia ē etiā pro/
hibend; cui; oppositū mulieres credūt. **C** Vinū aut̄ q̄s
est conueniens debet esse aromaticū restauratiuū sangui/
nis et spiritūū. tñ aliq̄liter limphatū. Et maxime conueni/
unt cibaria supra dicta. ac etiā vinū: cū intentio plus ha/
bet ad debilitatem virtutis et sincopim q̄ ad febrē. Si
enim plus vertat̄ intentio ad febrē q̄ ad sincopim cū iaz
sincopis cessauit in totū. nec sperat̄ ipsi; reuersio: tūc cibi
debent esse magis alteratiui et vinū parū bene limpha/
tū. Nā cū due egritudines adinuicē complicant̄ semper
intentio verti debet ad illā q̄ magis infestat et q̄ est maio/
ris periculi. Et sic etiā conuenit profex cū egritudo et ac/
cidēs adiuicem complicant̄. q̄ ad id q̄s magis infestat
debem; attendere: iuxta sniam Aui. q̄rti primi cap̄ vltio.
C Et in hac febre epithimata cordialia summe laudant̄
fm̄ descriptionē de his superi; positā. Addēdo tñ de calē/
dis odoriferis: seu de frigidis in eis fm̄ q̄ caliditas febrū/
lis est extensua vel minor seu debilitas sincopalis a qua
prouenit hec febris. **C** Et si repletio suffocatiua calozis
esset in tali febriente: conueniens esset linitio aliq̄lis: vel
leuis minoratio talis materie a q̄ prouenit talis sincopis
cū māna vel cassia: fm̄ proportionē et dosim dictā supi;
Et si dñū erit in humore colerico nō erit malū aliqd mo/
dicū ponere de optimo reubarbaro: vt cū. ʒ. i. s. cassie vel
cum. ʒ. ij. māne ponere. ʒ. ʒ. reubarbari. et ʒ. ʒ. spice in de/
coctione cōi recēti cū aq̄ talis medicina distēperet et fiat.
Et si dñū ē in humore flegmatico: eodē mō cum cassia
vel cū māne ponat̄. ʒ. ʒ. turbith electi cum. ʒ. ʒ. cinij. pro/
eius correptione. Licet et ad euacuādū māsa flegmaticas
vel alias qualescūq̄ māsa venenosas plus laudet̄ agari/
cus et maxime infusus in oximelle simplici et exp̄sus sil/
cū salgēma vsq̄ ad pōdus agari. ʒ. i. Et ista ē conueniens
medicina et distēperata cū decoctione cōi. **C** Clisteria et
pueniunt q̄ ad ipsa producit necessitas stipticitatis ven/
tris et alia confortātia. vt lotiones ad extrema et maxime
in locis pulsū: vt in timporibus et in brachijs et pedib;
et ad genitalia facte cū vino odorifero albo et aq̄ ro. eq̄s
portionibus. et cum aromatis que ingrediunt̄ in epithi/
mate nali. addēdo tñ in eis plus de garofillis ligni aloes
et cinamomo et croco si non phibet surflua caliditas et in/
cēssio. Et eodē mō irroꝛationes odorifere pueniūt in cura
hui; febris. Et potus iulep ro. cū plurimo aq̄ frigide q̄
intentio p̄ncipalr v̄tit̄ ad calozem febrilē. Et finalr p̄ma
et totalis intentio p̄ncipalr fit ad virtutē sicut principa/
liter esse d; in oi opere curatiuo. Ad laudē dei zc.

De ephimera ex fame.

Ephimera ex fame. Hec febris q̄nc̄q̄ supue/
nit ex ericcatione et supflua caliditate proue/
niēte ex ieiunio tempore famis et maxime in
corporebus colericis: ad q̄ stomachos cole/
ra citrina fluit surflue desiccans et calefaciēs
substantiā stomachi. vñ sequit̄ p̄sumptio humidi substā/
tici cū forti attractione venay meseraicay: ita q̄ super/
flua caliditas sequet̄ in spiritib; et maxime nālibus. h; ad
essentiā febris ephimere requirit̄ q̄ caliditas sit accensa
in spiritibus vitalibus cordis.

Summula

Utergo cura ei? pmo consistit in debito regimine frigido & hūctarino cibi & potus facili digestio & boni nutrimenti de his q̄ dicta sunt superius. Et si caliditas multū excederet recurrēdū est ad aquā ordei ad iulep vio. mixtū euz multitudine aq̄ pure & actualr frigide. Et ad vinū grana toz ēt cum aq̄ admixtū. Et ad epithimata cordialia frigida. Et filr ad irrozationes frigidās. Si pp̄ sanie virtū vitalis ēēt multū prostrata atq; delecta, deueniēdū est ad pulv̄ scissum & distillatū p̄paratū: vt supra dcm̄ est. Nec est obliuiscēdū de clisteri lenitino si expedit maxie stāte necitate. i. siccitate nāe cū exiccatioe egestionū. Laus deo zc.

De ephimera ex siti.

Equit de ephimera ex siti. **I**sta febris sepe euenit his q̄ diu tolerāt sitim & maxie tpe magne caliditatis & estus, exiccat. n. de facili in talib' hūidū roxidū: nō solū stomachi: s; etiā alioz mēbroz: per cui' p̄sumptionē & exiccationē spūs sensiblr̄ inflāmāt: & sic euenit hec febris.

Cui' cura consistit in regimine frigido hūctarino: ac ēt re stauratio talis humidi depditi. Et iō conueniūt cibaria & pot' actualr & potētiāl' frigidi & hūidi. de qb' oib' late supi' scā est mētio. Et si hec sitis q̄ est cā hui' febris pro teniat a mala cōplone calida & sicca absq; mā in iuvene & carnoso in media estate in q̄ nulla sit lesio in mēbris in trinsecis: & maxie apatis alicui' subito & cōplete curaf tā sitis q̄ febris p̄ potū aq̄ fride & pure abūdātē & copiose sumptū. **I**psa. n. aq̄ nō solū est cura in hac febre: s; ēt in q̄ hūidā febricitib' alijs putride curā pficit: vt inferi' apparēbit. Et ēt potus syrūpi simplicis acetosi. **I**ulep violacei cū multitudine aq̄ fride iuuat. Et cōuenit epithimare cor cū epithimate frido. Et irrozare & alterare aerē ad fridū: ēt puenit collutio oris continua cū aq̄ ordei vel cū aq̄ simplicis pura & est pueniēs. Et lenitio vētris si i cā talis sitis fuerit hūoz coleric' seu flegmatic' salus exis in stōcho scā cū cassia v' cū māna s; dosiz dictā supi' sūme laudat in cura hui' febris & sitis. Et p̄una matura cucumeres citruli granata & p̄similes. fruct' ēt concedunt in tpe suo.

De ephimera ex oppilatione.

Equit de ephimera ex oppilatione. **I**sta febris de facili pmutat & trāsit in febre putridā hūozalē. Est. n. difficilis cognitionis: s; in mō curationis modicū differt a cura febris san guine absq; putredine q̄ dī Sinocha inflati ua de q̄ inferi' curā p̄otellabim'. **P**erdurat. n. febris ephimera v'plm̄ trib' dieb' & vltra. Et in hoc differt a su pradictis q̄ solū vna die nāli perdurat. Et lz oppilationes possint esse solū in poris cutis extrinsece inducētes p̄stric tionē & p̄hibitionē exalatiōis vaporū ad eē & ipsoz resolu tiones: pp̄ q̄s vna spēs febris ephimere puenire pōt de q̄ inferi' faciā spālē casuz & iste tales oppilationes v'plm̄ eueniūt ab aere frigido p̄strigēte poros seu a calido exic cāte. **F**it̄ ar oppilationes alie in venis puis & magnis ac ēt in poris cōib' p̄rētis in carne ex multitudine māe in corpe multiplicata & maxie ex sanguine cū superfue excedit supflūā p̄portionē ipsi'. **F**it̄ ēt ex grossitie & viscositate sanguis & alioz humoz. vñ calidū nō debite euentaf: & sic fit p̄hibita trāspiratio q̄ qñ est multū excedēs & magna seq̄ febre putrida fm̄ dñiū & aptitudinē hūozis ad re cipiēdū putredinē & calorē febriles. **S**i ar talis oppilatio nō sit multū excedēs & magna seq̄ v'plm̄ febrī: ephime ra nūc dicta: maxie cū spūs sint dispositi & p̄parati ad re cipiēdū calorē exneū & febrilē. **I**sta ar oppilatio q̄ in ve nis euenit seu in poris. vt dcm̄ est s; sniaz **A**ui. scda p̄mi. ē triplex. s. oppilatio attenuatoria. alia coartatoria. & ter tia carnosa. **C**oartatoria ar cāsfā & fit pp̄ casuz rei cadētis in corpe vene & nō faciētis tñ vñū p̄centiā cū ipa vena. vt exēpli grā. hūoz mule' & grossus siue viscosus. **A**ttenua

toria ar oppilatio accidit pp̄ inanitiones in venis vñ ptes p̄cidūt vna sup aliā. aut pp̄ apā in locis vicinis vñs v' ve nis. ex quo cōpmif vena & fil' oppilatio posset puenire a eā extrinseca p̄mitina. **C**arnosa ar oppilatio est qñ fit op pilatio in vena pp̄ rē cadentē in medio ei' & faciētē vñā p̄ essentiā cū ipa vena sicut vacuitas porū vel veruce vel al teri' rei carnose. Et lz ista febris causari possit ab oppila tione attenuatoria raro tñ euenit. **S**; nūq; causaf carno sa: imo solū & v'plm̄ puenit ab oppilationē coartatoria & maxime scā ex multitudine sanguinis cum grossitie & viscositate. **I**sta. n. febris ephimera porisimos vñ hie consi miles putridis pp̄ eius p̄durationē: & qz spūs qui p̄tinue innouāt nouā inflāmationē recipiūt: vñ de nouo & noui ter calefiunt cū ipsoz potētia & quātitate debita est in lo co p̄cipuo p̄gregata non tñ sunt veri porisimos qz soluz pu tridis humozalibus datus est & conuenit porisimos.

Cura q̄ hui' febris consistit p̄ncipalr̄ in cōueniēti & ordi nata dieta que tenuis eē dz pp̄ repletionē existentē in cor poze facientē oppilationē vt dictum ē. **S**int ergo cibi pauce quātitatis: facili digestio & nō multi nutrimenti: sic p̄tiana ordeacea seu far cū cūcharo. & ēt panis lor' stāte multa caliditate & acuitate. Et si debilitas v̄tutis adēset pulla pua cum lactuca p̄parata secure exhibeat etiā pista si expedit. Et sufficit talem sic febricitēz cibare solummō bis inter diem & noctem exhibendo de confectioe que fit soluz ex cūcharo & aq̄ ros. que vocaf **M**anuchristi. Et si querat maior p̄fortatio v̄tutis & cordis: addat marga rite subtilissime p̄ste in tali p̄fectione que tunc vocaf cō sectio de perlis sine aromatib'. & est p̄fectio recens. **E**t iā talibus febricitib' & p̄sib' non p̄hibet p̄fectio que vñga riter vocaf lazucata p̄parata solū euz cucurbita & cūcha ro pus in ipō diutius mollificata & p̄parata. Et tales cōse ctiones & cibi supi' dicti dent: & dari debent tēporib' con gruis & opportunis sic q̄ an digōnē vnius alius nō succē dat: s; integre celebrata digōnē p̄mi assūpti. **V**inū ar isto rū sit p̄uū aq̄ticū & bñ limphatū cum aq̄ simplici eo mō q̄ dcm̄ est sup. Et nō nisi tpe p̄adū seu cenece caliditas fe brilis augeat ex ipō. **C**ōuenit vinū granatoz ēt cū aq̄ lim phatū. Et iuleb violaceū. Et aq̄ ordei est vtilissima ad ex tingēdū caliditatē febrilē & incēdiū atq; sitis superflūā.

Sic q̄ regimine cibi & potus diligēter & in p̄ncipio or dinato & statiz & q̄to citius est polē pueniēdū ē cū cliste ri lenitino cōi facto ex deco. blitris & malue & solioz m̄ris vio. añ. pres eq̄les cassie. **I**. mellis vio. **I**. olei vio. **I**. iij. & salis quātū sufficit ad p̄struēdū clistere. **E**t si infirm' clisteri nō assentiret: vel ex alia cā fieri nō posset absq; mo ra exhibeat infirmo de māna vsq; ad. **I**. ij. s. in etate perfe cta distēperata cū decoctione cōi recētī supius posita. **C**el cassia vsq; ad. **I**. ij. eodē mō distēperata. **T**utius tñ eēt p̄ uenire cū clisteri mō dicto ne mora t̄pis in exhibitiōe me dicine nūc dicte posset eē cā augumentū febris & maioris malitie: ex eo maxie q̄ in tali febre si sit dñiū in sangui ne: sic p̄ponit: siue sit dñiū in alijs humozib' admixtis cū sanguine pueniēdū est semp cū flobotomia cōpleta de vena basilica vel cōi dextri brachij fm̄ q̄ ipa appet gros sior vel min' grossa: nā semp illa vena q̄ est magis ampla & plena est tutius flobotomāda in quātitate quā infirm' absq; sensibili nocumēto tolerare possit: & est quātitas vt p̄m. viij. vnciaz vel iuxta. **L**icet partiri flobotomia me lius sit & ipsam in duas vices diuidere vt mane & vespe: q̄ vna vice tñ totū p̄dictū sanguinez eūare. **E**t in hac febre vt iā dcm̄ est debemus ab ipsius p̄ncipio facere flo botomia: imo si polē esset añ ipsius aduentū vt cū appa rerēt signa p̄nosica hui' febris. **S**i tñ hoc fieri nō posset eligat hora maioris q̄eris & remissionis calitatis: nā tunc regulari' fit talis flobotomia. **F**lobotomāda' ar supimus iaceat extensus corpe toto: qz iste est melior situs qñ esse

possint ad obseruationē vti: et vt sanguis et hūores mixti cū eo habeat exitū magis liberū. **C** Est autē ista slobotomia siēda cū est pectus in osio sanguis ex ipsi⁹ multitudine cū aliqūli malitia q̄litate. Nec digō ē expectāda sic in humorib⁹ alijs expectat an ipso⁹ eūonē. Saluo si in ipso sit supfluo⁹ excessus in grossitie vel subtilitate. Et tūc qz trāsīt ad māz colere p̄ subtilitatē supflua⁹: vel ad māz melācolie per grossitiē supflua⁹ uenit et ē licitū an ipso⁹ eūonē digō nē expectare aliq̄r cū a nā sanguinis in dictis casib⁹ sit facta remot⁹ et elongat⁹. Nō tū in hac ephimera sanguis taliter pmutat qz poti⁹ putrida diceret. **C** Si autē hui⁹ ephimere in cā fuerit hūor grossus atqz viscosus iducēs oppilationē in venis: vñ sūt prohibitiō euentatiōis calitatis cordis et spūs: postposita slobotomia: q̄ fieri nō dō nisi qñ tales hūores eēt multū admixti cū sanguine: tūc ē ueniens aliq̄r lenitiō vētris: et eio minoratiua: mūdificatiua viay cōiūm: nē in exhibitōe apitiuoy vt syrupo⁹ et similitū fiat additiō in oppilatiōe p̄dicta. **A**pitina. n. oppilatio nū cū assumunt si repiant māz q̄scūqz crudas stomacho vel intestinis illas porāt ad venas: et ad epar: et ad alia loca in quib⁹ esset oppilatio. Et sic addunt in oppilationes. **C** Et sic ex p̄dictis h̄ qz fortissime errant lassui hoies qz habentes stomachū aggrauatū ex cibo vel alijs supfluitatib⁹ de sero vel de mane bibunt vinū maluatium vel aliud vinū subtile dicentes qz illo mō degrauat et mūdificat stomachus: et sic efficiunt podagrici colici: imo etiā illo mō lapides generāt in eis. **C** Appet ergo ex p̄dictis qz aliqualis mūdificatio viarum communiū cum querimus apertionem porozum semper est premittenda. Et quia oppilatio maxime coartatoria: vt dictum est: est in causa huius feb. conueniens: est subsequenter apertina preparare et exhibere. Est enim primo exhibendus syrupus acetosus simplex: cuius dosis est vsqz ad. ʒ. ij. cūz aq̄ endiuie vsqz ad. ʒ. iij. cūz actuali calitate tpe frigido et tpe calido epr̄io. Subsequēter si expedit post tres dies medicinā minoratiuā talis humoris flegmatici seu grossi exhibere in dosi conuenienti vt accipiendo de cassia vsqz ad ʒ. ras. v. et de electuario indo minori vsqz ad. ʒ. iij. et dosi s̄ueniēs in corpib⁹ fortib⁹ et robustis. Vel loco electuarij indi ponat de infusione agarici vsqz ad. ʒ. i. s. cū dicta cassia infusio s̄m modū et formam in oximelle simplici dicta sup̄ addito. ʒ. ʒ. salisgēme et distēperata cū decoctione cōi recenti sup̄ assignata. **C** Quisqz autē bec febris per solā remotionē oppilationū curat absqz eo qz sit necessitas exhibitionis alicui⁹ medicine solutiue. Semp tū me morato qz lenitiū mūdificatiū viay cōiūz p̄cedat ante exhibitionē apitiui seu puocatiui. **C** Si autē per p̄dictam nō cessat: qz oppilatio adeo fortis est qz et timef̄ne in putridā trāseat: tūc ueniēs est syrupū cōpositū acetosuz de duab⁹ radicib⁹ exhibere et in dosi. ʒ. ij. cū aqua feni. et endiuie. Et si diminuit. ʒ. ʒ. de dicto syrupo et loco ei⁹ ponatur tantūde de melle ro. est conueniens et iuuatiū. Post quem et syrupū supradicta medicina solutiua facta cum electuario indo seu cū agarico: vt dictū est exhibēda mō et forma dictis sup̄ et inferi⁹ latissime declarādus. **C** Frictiones in hac febre multū laudant an oēm cibū mane et sero facte in extremitatibus absqz ulla inunctione. **E**x tinctiua sitis et p̄parent. Etiā cordialia si necessitas ipoy est. Non. n. in apiendo oppilationes p̄dictas sunt fortiter calida exhibenda: sed mediocria cū v̄tute aliqūli absteriuane addat in febre. Et isto mō p̄ficiet hec cura zc.

C De ephimera ex nauseatua satietate.

C On prosequendū est ad curā febris ephimere facte ex nauseatua satietate et repletioe cibali cūz qua semp est p̄strato appetitus. Est enim nauseatua satietas repletio stomachi cū corruptione cibozum et abominatione ad ci-

bum recipiendum.

C Libi enim in istis de qb⁹ hic fit mentio p̄uertunt ad suum osium p̄ caliditate dominantē in stomachis ipso iū: vñ eleuantur vapores mali et fumi drigmes: et acuti a stōcho seu a cibo corrupto in ipso qui transeunt ad spirit⁹ cordis inducūt super calefactionem et calozes febrile in eis. Et maxie hoc euenit in quibsdā corporib⁹ colericis i qb⁹ porositates ipso⁹ extrinsece nō sunt ample: sed stricte: ex calido desiccante: ac et siccitate cōplonali ad hec adiunāte: vñ tales fumi et vapores exalare seu resolui nō possūt. Euenit maxie hec inflamatio in corpib⁹ illis cūz supfluo motu mouent et exercitant: p̄cipue ad solē et in aere calō. **C** Expedit igitur cura hui⁹ febris p̄cipualr p̄siderare nūqd in talib⁹ sit supfluo fluxus ventris ex corrupta digestionē cibi in stōcho et cū grauitate ipsi⁹ maxie in ore stomachi: p̄cipualr vomitus est puocandus cū hoc facili vomituo ʒ. aq̄ ordei ciatos tres pulueris çuchari rubei. ʒ. ij. aceti acuti. ʒ. i. calefiat tepida caliditate et totū siml vnica vice assumat. Demū si expedit digitis in ore impositis vomitus puocet: nō violētando tñ supflue virtutē expulsuā stomachi. Nā si talis aqua sit preparata per superius nō egreditur lauando per inferi⁹ iuuat et p̄fert. Tamen si expedit vomitiū supradictuz aliq̄liter vigorare decoquat vna radix rassani minutiz incisa extracta medulla ab ipsa in p̄dicta aqua ordei: et cūz çucharo rubeo et aceto sub tepida caliditate assumat: vt dictū est. Demum si expedit cum digitis vel cum penna vomitus puocet. Et si etiam per sup̄ non egreditur tñ per inferius: et maxie per vñ nam vtiliter operabitur. **C** Si autē talis mā seu cib⁹ corrupt⁹ existēs in stomacho per vomitū euari nō p̄t: vñ qz sit in fundo stomachi locus eius: tunc est rectius medicinam lenitiuam factā ex cassia vel ex māna reuigorata cū ʒ. i. electuarij de succo ros. vel dyamāna distēperata cum decoctione cōmuni recenti s̄m modū et p̄portionez supra dictam tali patienti securissime exhibere ad mūdificandū cibū corruptū in stomacho: seu mān existētē in ipso que est cā eius. **C** Demū si expedit pro cōpleta cura hui⁹ nauseatue satietatis et febris syrupū aperitiuum puocatiuū: ac etiā incisiuū: et appetitus incitatiuū exhibere s̄m modū et ordinē conuenientē in hoc casu: vt accipiendo in cōplexione excessiue caliditatis et dñij eius in stomacho syrupū acetosuz simplicē vsqz ad. ʒ. ij. cū. ʒ. ij. ʒ. aque endiuie. Et si cū hac cōplexione calida māli diūgat et aliqua mā frigida indigesta maxie contēta in stomacho diminuatur de p̄dicto syrupo simplici acetoso. ʒ. ʒ. et tantūde de melle ro. cū ipso ponat. et sic et p̄miscat et limphetur cum aqua endiuie et feniculi equis portionib⁹ simul admixtis. Si et plus dominaretur falsa seu digestionis cibi diminutio: tūc recti⁹ est syrupū cōpositū acetosuz de duabus radicib⁹ cū aliquātulo mellis ro. collati in debita dosi exhibere cū aq̄ feniculi et endiuie ʒ mane vactu stōcho sub actuali caliditate tpe frigido. et sub actuali frigiditate tpe calido. **C** Si autē in talibus febricitibus sit fluxibilitas ventris supflua et excedens: p̄ueniēdū est cū clisteribus lauatiuis factis ex aqua ordei et puluere çuchari. **C** Memorādū tñ qz in casu pus dicto qñ. s. ad est stipticitas ventris qz post p̄dictū syrupū expedit predictam medicinā factā cū cassia vel cū manna et electuario de succo ros. p̄dominantib⁹ humorib⁹ calidis vel cū electuario indo p̄dominantib⁹ hūoribus frigidis s̄m modū et dosi pluries supius replicatā ad euacuandū mān p̄tentam in stomacho et in vijs cōibus a p̄dicto syrupo p̄paratā atqz digestam. **C** Expedit ergo p̄nter et p̄cipue qñ ad est fluxibilitas ventris supflua pro stomacho p̄fortando vnguentū h̄ p̄parare cū quo stomachus mane et sero inūgatur. ʒ. olei absynthij mastici et olei citonioy añ. ʒ. ʒ. rox corraloy cinamomi thuris mēte sumach añ. ʒ. ʒ. fiat vnguentū

tū cū modica cera z intungat vt dictū. Et si expedit vt me
 li² etiā stomach² relaxat² cōsortet² z vigoref in sua digesti
 ua v̄tute. ac ēt retētiua: fiat cerotū sup corio ad modū seu
 ti ex solo mastice cū ferro ignito. z sup ipō liq̄fiat z super
 stomachū apponat. Et ad hanc intentionē etiā laudat fo
 mēratio dicta sup² siue epithima q̄ p stomacho pparat.
Contingit. n. q̄qz q̄ hec febris z nauseatiua satietas p
 solū fluxū vētris factū a nā curat² z cessat. **C**ietent autē
 q̄ hāc febrē patiunt² diēta leui z laudabili vt fm debilita
 tē vel fortitudinē virtutis pcedat in cibo multo vel pau
 co. **C**Et qz ex hac febre fortis inflamatio supuenit z ma
 xime in p̄tib² cordis est pueniens ipm epithimare cū epi
 thimate frigidō alteratiuo dicto sup². **A**ere z ēt alterare
 cū irrotationib² frigidis vt frondib² z alijs supradictis.
Cfricatiōes etiā eūone pmissa laudant² in hac febre. Et
 somn² cōfert q̄ cū oī ingenio est puocād². Et a vino porē
 ti abstineant. Et vinū ponticū puū eligāt z limphatū assū
 mēdo de ipō in parua q̄ntitate ne stomach² repleat. **I**nci
 sua aut cōueniūt in hac febre si ipsa puenit ex humorib²
 viscosis z grossis: tū hoc rarissime puenit vt dcm̄ est. **D**ec
 eniz febris q̄qz pdurat vltra tres dies: vñ timor est ne in
 putridam trāseat: z iō habēda est in cura iph² diligentia
 multa z sollicitudo continua cum remedijs supradictis.
Laus deo z beate Marie virgini zc.

De ephimera ex apostemate.

Equit de ephimera ex apostemate. **I**sta fe
 bris raro succedit apostematib² membry in
 terioz: qz ad talia apostemata vt plurimū se
 quit febris putrida. Et q̄qz etiā cū prolōga
 tur psequit ethica. **S**z ad apostemata extrin
 seca membroy exterioroy vt plurimū succedit z fit feb. hec
 ephimera: z maxie si p̄dicta apostemata sunt sanguinea
 vel colerica: vt forūculi seu admenul. i. ciciom que sunt
 apostemata cala facta ex sanguine grosso: v̄l ex iture que
 sunt apostemata calida in qbus sanies generat seu bubo
 nes. Et p ipsos intelligas apostemata calida sanguinea z
 maxime facta in inguinib²: lz ēt omne apostema caliduz
 possit bubo denominari.

Contingit maxie hec fe. ephimera ab ap̄atibus calidis
 extrinsecis factis a causis p̄mitiuis: z maxie cū tales m̄e
 cōmouent² z agitāt z retinent² in vijs z in carne molli: vt
 exēpli gr̄a cū casus vel offensio fit in pede pp dolore: mā
 trahit de supiorib² ad inferiora z inueniens locū amplū in
 inguinib² ibi retinet² cōculat² z apostemat. **I**dē ēt faciūt
 vlcera crurū: ac ēt virge. ab istis. n. apostematib² cū cor
 di simplex caliditas cōical spūs inflamāt. **A**c ēt ex dolo
 re factō in ipō apostemate. **E**x solutione p̄nituitatis in ip
 so. **A**c ēt ex mala cōplone ibidem existēte. fit hec fe. ephi
 mera ex incendio: z calore addito in spiritib² cordis hoc
 mō z se. regenerat: imo ēt addit ipsa p̄istente dū sanies
 in ap̄atib² ḡnat iuxta sniam hypo. q̄rta p̄ricula aso. **L**ir
 ca ḡnationē seniei zc. **P**ōt tū feb. putrida ēt q̄qz ḡnari a
 vaporib² putridis eleuatis ab ap̄atib² extrinsecis z nō so
 lū ephimera feb. cōicant² eniz tales vapores hūozib² cor
 dis z cordi parterias z venas iducētes caliditatē febrile
 in eis q̄ postea per easdem vias trāsmittit² ad totū corp².
 sufficit enim ad esse feb. q̄ caliditas sit accensa in humo
 rib² cordis ad putridā causandā: vel spiritib² cordis ad
 ephimerā generādā: vel in carnositate cordis z hūiditati
 bus substāntificis ei² ad ethicā p̄creandā: absqz eo q̄ cali
 ditas extendat² siue expādāt ad totū. **R**equirit tamē ei²
 expansio nisi sit prohibens pro ipsius cōplēmeto z clara
 diffinitione. Et sic clare patet q̄ immediatum subiectum
 febris est ipsum cor.

Cura aut hui² feb. consistit p̄ncipaliter in cura aposte
 matis extrinseci a quouis dependet: z maxime ad absci
 sionē cause ei². **C**ōuenit ergo in cura ei² maxime in p̄

cipio tā diligēter flōmare p̄ euatione cāe antecedēte ap̄a
 tis vt sanguinis si sit in cā ei²: vel colere si sit admixta cū
 sanguine fm modū dcm̄ sup². **E**t si colera in ap̄ate do
 minat²: z in venis ēt absqz sanguinis admixtione pueniens
 est lenitio scā cū cassia vel cū māna fm dosim sup² dictā.
Et si expedit ipsaz vigorare ad eūandū aliq̄liter ipsaz co
 lerā addat in eis de electuario succi rosa. vel de reubar
 baro si digestio manifestat in ipsa. **E**t nō p̄mittant cli
 steria lenitiua cū est exiccatio secū. **N**ā plus ab auctozib²
 medicine laudant. **S**i diēta tenuis z alteratiua ad fri
 gidū z sup hūidū sicut cū pane loto multoties in aq̄ frigi
 da z sup aspsō cū modico succchari vel cū vino granato
 rū: seu cū modico aceti: seu vini parūper acetosi: nisi sit p̄
 hibens dispō pectoralis seu frigiditas stomachi. **E**t p̄tia
 na ēt ordeacea nō collata multū laudat in hac febre. **P**ul
 la at̄ pua cum lactuca decocta stante debilitate virtutis ē
 talibus concedenda. **E**t sic etiā vinum aq̄ricum z puz in
 pua quāritate assumptū cuz multitudine aq̄. **E**t istis etiā
 cōcedendū epithima cordialia alteratiua z frigidum. **E**t
 irrotationes conueniunt in cura huius febris. **Q**ualiter
 aut curent² apostemata membroy exterioroy dictum est
 late tertia quarti. **E**t sic ibi est recurrendum.

De ephimera ex terrestritate.

Equitur de ephimera ex terrestritate. **E**t est
 q̄n cutis fit dura vt testa.

Hec febris puenit ex oppilationib² fridis
 in superficie cutis nō p̄fundatib². **E**t in cā q̄qz
 est sordities grossa z luctosa poros cutis op
 pilas z ispissans: vñ sumi z vapores maxie colerici z acu
 ti retinent² z exalare nō p̄nt. **E**tia in cā eē pōt hui² diuersi
 tatis z oppilationis dimissio balnei z exercitiij p̄sueti: q̄r
 spūs inflamant² in corde: z sic puenit hec fe. zc.

Cura ei² p̄sistit in debito regimie cibi z potus: attenuat²
 do diēta si v̄tutis debilitas nō p̄dicat. **U**n̄ p̄sana z pulla
 pua aliq̄liter alterata. **E**t vinū debile z limphatuz conue
 niūt istis. **E**t ad extinguedū caliditatē febrilem z mitigā
 dū sitis est pueniens syrup² acetosus simplex p̄mixtus cuz
 aq̄ hz p̄positionē dictā superi². **E**t aq̄ ordeī z granata con
 ueniūt. **S**i at̄ sit stipticitas ventris: p̄mittātur clisteria
 lenitiua. **E**t si expedit stāte aliq̄li repletionē corporis ex
 hibeat² cassia seu māna. **B**alneū at̄ aque dulcis tepi
 de caliditatis laudatur in declinatione hui² febris ephi
 mere. **E**t sic perficitur cura eius.

De ephimera ex calore.

Equit de ephimera ex calore. **I**sta febris
 p̄uenit vt dicit² ex calore solis z acris: z ma
 xime temporib² z dieb² canicularib². **P**roue
 nit ex balneo superfuse calido vt sulfureo z si
 milib². **A**c ēt p̄uenire pōt ex caliditate ae
 ris termaz supflue calefaciētis cū in ipso lōga mora p̄hi
 tur. **A**c ēt ex artib² in qbus exercitiū fit ad ignē sic in arte
 fabillī z silib². **S**z potior cā p̄ncipalis in hac febre est re
 flexio z rep̄cussio radioy solarium sup caput: cū q̄s lōgā
 morā p̄hit vbi tales radij potentia h̄nt. **L**edit² ḡ in hac fe
 bre p̄ncipalr caput. z p̄nter caliditas extēdit² ad spūs cor
 dis in qb² calitas febrilis manifestat² z fit.

Consistit at̄ cura hui² febris in regimie cibi z pot² frigi
 di z hūidi hz oēm modū exhibitionis z p̄paratiōis ipoy.
Et iō p̄sana z panis lor² sume conueniūt. **E**t vinū puum
 aq̄ricū bene limphatuz. **C**ōuenit ēt in cura ei² lenitio
 ventris scā cū reb² frigidis z alteratiuis: vt cū decoctiōe
 blitis z malue folioy misis violarūz cū melle vio. z oleo
 viola. z modico salis. **E**t q̄qz addit² huic clisteri cū ma
 ior alteratio querit² vsus frigidū de succo vel aqua distil
 lata cucurbite seu lactuce vel endiuie sil² cū decoctione p̄
 dicta eqs pōderib² z mēsuris siue mēsurā eq̄li. **E**t si expe
 dit cū grauitas sentit² in hypocūdrijs z estuatio z calidi

ras et maxime circa stomacum cassia exhibere seu manā sibi do-
sim et modum supradictum fiat laudat in cura eius. **C**on-
ueniunt insuper epistimata cordialia frida et alteratiua. Et
irrozationes cum frigidis fridis. Et sponiones aq̄ p̄ camera.
Et non p̄termittat quoniam infusio fiat ad ripoza et frōte cum oleo
ro. Et si calitas sit maior in capite addat secū de succo la-
ctuce. Et potus iuleb violacei cum quadruplo aq̄ pure fride ē
p̄ueniēs in cura huius febris. Et sicut syrupus acetosus sim-
plex cum aq̄ frida seu endiuie assumptus. Conuenit et vinum
granatorum quod cōiter alia vina sunt phibēda in hac febre.
Et si cōditiones adfuerint quod non phibeāt abūdātem potū aq̄
frigide: secure exhibeat: quod perficit curā eius.

De ephimera ex frigore.

Sequitur de ephimera ex frigore. **I**sta febris
accidit ex aere frigido p̄dentante et constrin-
gente poros extrinsecos: et ex balneatione in
aquis frigidis: unde coartantur vapores et
fumi sic quod exalare non possunt nec resolui
p̄ fit i ephimera ex tenuitate cutis. Sic igitur prohibet
debita euentatio calidi: et p̄dictorum vaporum exspiratio et re-
solutio accidit inflamatio in spiritibus cordis: et sic p̄uenit
hec febris. Cum autem predicta oppilatio et pororum
densitas augetur stāte repletio humorum in corpore ma-
xime in venis causatur potius putrida febris.

Cura autem huius febris ephimere p̄ficif. primo cum lenitione
vētris. Et maxie cum clisteri supius pluries designato. Et
subsequēter cum fricationibus siccis extremorum p̄ncipaliter vt
manuum et pedum: ac et totius corporis: que fieri debet stoma-
cho vacuo ab omni cibo et potu: incipiēdo fricationes ab infe-
rioribus mēbris: et subsequēter a superioribus cum manibus ad infe-
riora fricādo. Immo est p̄ueniens cum oppilatione ille p̄
seuerat totū corpus cum vino albo calido: cum modico olei
camomellini admixto et cōstitato inungere. Nā hec iun-
ctio est multe potētis in puocādo sudore attrahēdo cali-
ditate ad exteriora et poros apiendo: vt vapores et fumi
retēti possint facilliter exhalare: atque resolui. Si autē p̄dicta
non p̄ferunt: ita quod pora apiant vt decet: aer termax medio-
cris caliditatis in declinatione huius fe. laudat et cōmen-
dat. Et sicut successive balneū aque dulcis actualis calita-
tis exis: et in declinatione est p̄ueniēs in hac fe. Post cu-
ius exitū corp⁹ totū cum panis calidis optime fricet et ab-
stergat: et accubēs in lecto panis coopiat ne friditas aeris
ipm ledat. **D**ietā sit laudabilis cibi et potus facilis di-
gestionis boni nutrimenti sibi quod supius dēctū est. Sed vinū
quod est eligēdū sit albu et subtilē limphatū p̄ tertia parte: vt
prouocet ad sudore et poros apiat. Et si expediūt alterati-
ua et litis extinctiua: p̄parent et fiat sibi modum dēctū su-
perius. Et sic p̄ficiat cura huius febris atque cōplect.

De ephimera ex soliditate ab aquis stipticis.

Sequitur de ephimera ex soliditate ab aquis
stipticis. **F**it hec febris ex usu balneorum in
aquis in quibus p̄dominat alumē seu deagragā-
tū. i. vitriolū. Sūt. n. iste aque cum forti virtute
calesctiua et exiccatiua: sed cum multa stipti-
citate: vñ poros extrinsecos cutis claudunt et p̄dentant: quod
calitas et fumi capinosi expirare non p̄nt. et sic accidit inflā-
matio i spiritibus. et vltio hec fe. ephimera. **S**i autē talis oppi-
latio sit magna et excessiua: atque p̄durās cum repleone cor-
poris humoralis exinde vltio p̄uenit febris putrida.

Cura autē huius febris ephimere p̄sistit. P̄rio in ordinato re-
gimine cibi et potus a p̄dūio hūidi et aliq̄l̄r frigidū. Sequē-
do cum lenitione vētris si expedit cum clisteri siue cassia: vel
cum manā per os assumpta: vt supra dictū fuit. Cum fri-
cationibus leuib⁹ factis ad totū corp⁹ cum oleo de keyri. i. d
viola saracenicā citriua vel rubea: vel cum oleo camōellino:
fricādo leniter versus inferiora ab extremis incipiēdo. Et
am aer termax p̄petētis calitatis non excessiue. Et balneū

aque dulcis post ipm in declinatione huius febris. quod conue-
nit si ex alijs supradictis non p̄ficif cura. **V**inum autē quod
in illis cōueniēs sit puū aq̄ticū et bñ limphatū. Et extincti-
ua calitatis. i. exnee p̄parent: et fiat sibi erigētia cure huius
febris ephimere: modo for⁹ et ordie superius curatis.

De ephimera ex vino.

Sequitur de febre ephimera ex vino. **V**inum se-
pe sua supflua calitate assuptū i ordie istam
mat spūs: et p̄cutit caput p̄ vapores quod ele-
uāfab eo. Et quoniam ex ipso supflue bibis cum diffi-
cultate digerit. et sic p̄uenit hec fe. ephime-
ra ex incendio cāto finaliter in spiritibus cordis.

Cuius cura p̄ficif. p̄mo cum remouentibus repleonem et
ebrietate factā a vino. et sup calefactione inductā ab ipso
vel ipm vinum si adhuc sentit in stomacho. Et ista p̄mo
curant cum vomitu et cum ingenio puocatiuo: vt si expe-
dit cum oximelle simplici puluere suchari rubei: et aqua
ordei sub tepida caliditate assumpta: vel cum decoctione
rassani in aq̄ or. quod fortius vomitum puocat et p̄curat af-
sumpta cum puluere suchari et aceto: sibi modū et ordines
supius declarātū. Facto tñ vomitu a p̄ncipio an ista solū
cum impōne digitorum vel pēne in ore. et p̄missio clisteri leniti-
uo si expedit: vt si repletio in istentis appeat mundificet
ab ea. Subsequēter tñ p̄uenit lenitiuū p̄ superius assume-
re sc̄m ex cassia: vel manā si gūitas p̄seuerat et appet i sto-
macho non obstante clisteri et vomitino p̄dicto. Et quod
p̄uenit: imo est necessariū in quibusdā talibus febricitantibus post
oia dicta remedia venā cōez vel basilicā. i. epaticā dextri
brachij apire: et sanguinē minuire vsq̄ ad .3. viij. in corpi-
bus fortibus et robustis eo modo et ordie: obfusatis ordina-
tib⁹ dictis supius in cura ephimere facte ex nauzeatiua
satieta: vbi recurrēdū est pro ipsius vsu. **S**ed super
oia p̄fert in cura ebrietatis et huius febris somn⁹ plius
et lōgus cum ingenio puocatus: vt si expedit cum somnife-
ris dictis supius et dicēdis iseri⁹. Sepe enī hec fe. et ebrie-
tas solo vomitu et somno abscedit. **P**ro cura ebrie-
tatis alia plura remedia ponūt ab Aui. 3. ca. fen. p̄ ca.
de cura sode. i. dolozis capitis facta ex ebrietate. Sed quod
hec febris sepe catur et fit solū ex supflua calitate et excel-
siua potentia vini absq̄ ebrietate: sufficit tñ p̄ eius cura
extinctio calitatis cum frigidis extinctiuis dictis et supius
declatis. **E**t istorum diēta sit tenuis ex cibis facilis dige-
stionis et boni nutrimenti semp̄ redēs ad frigidū. Et phi-
beāt a vino. Utatur aqua sucharata vel ordeacea seu
vino granatorum limphato cum aqua simplici. Et ponāt in
p̄ncipio extinctiua ad caput. Et stiptica phibentia ascen-
sum vaporum ad ipm: sic oleū ro. cum modico aceto admixtū
cum petijs infusis in ipso et expressis positis sup frontem et
tempora. **E**t ad hanc intētionē cōferūt ad extrema frica-
tiones facte manibus ad inferiora. Et citonia cocta post
cibum et fructus stiptici p̄ueniunt ad phibendū ascēsum
vaporum ad caput. Et sic perficitur cura huius fe.

De ephimera ex cibo.

Sequitur de ephimera ex cibo. **L**ibi vltualr
et excessiue calis inflamātes spūs faciūt hanc fe-
bre. Et sic ista fe. que fit ex calitate et p̄cussio-
ne radiorum solarium: et maxie sup caput sibi
plimū est cerebralis: et i spū aiali huius sibi. sic
ista que fit ex balneo calō ē cordialis: et i spū vitali sibi huius.
ita etiā ista que fit ex cibo est epatica et in spū naturali or-
dinem huius: tamen ad esse cuiuslibet febris ephimere: ne-
cessario requirit quod spūs cordis in calefacto esse consistat
quāuis originē et p̄ncipium habeat aliunde.

Hec febris ephimera curat cum abstinētia cibi virtualr
calidi. quod cum diēta tenui frigida et humida: vt cum p̄risana
ordeacea: vel cum pane loto multotiens cum aqua frigida
et pomis coctis in furno: et vino granatorum: et aq̄ simplici

Summula

decocta cum çucharò. Est etiam necessarius in hac febre pro eius cura vt iuleb viol. cum quadruplo eius aque p mixto. Ac etiam syrupo acetoso simplici assumpto cum aqua frigida seu cum aqua endiuie limphato z prepara to. Et dosis eius est vsq; ad. ʒ. ij. cum. ʒ. iij. aque endiuie sub actuali frigiditate tempore calido. In hora tamen or dinaria assumptionis cibi: z si bibat modicum vini par/ ni aquatici z bene limphati nõ est malũ: vt cibus melius permisceatur. z perfecti⁹ digerat. Insequedo tñ et aliqñr p̄suetudinẽ assumẽtis cũ auide multũ ipm desiderat: s; a q̄titate vini supflua. Ac et a magnitudine ei⁹ z ab oi ci/ bo aliqñr calido prohibeatur oino. **C**Ante oia tñ fiat le nitio v̄tris si expedit st̄ate ipsius stipticitate cũ cassia: v̄l cũ mãna: vel cũ ambob⁹ pmixtis adinuicẽ sub dieta dosi distẽpata: vel distemperata cũ decoctione coi recenti dcã supius: vel cum aq̄ endiuie que multum laudat in hac fe bre. Et tamarindi et pmixti cũ mãna vel cassia sũme cõue niunt fm hac proportionẽ: z dosim. ʔ. pulpe cassie. ʒ. i. ʒ. tamarindoz. ʒ. ʒ. distẽperet cum decoctione iã dicta: vel cum aq̄ endiuie quã plus laudo in hac febre. Et si tama rindi p̄dicti in dicta dosi administrat cũ mãna in p̄dere ʒ. ij. eodẽ mō pueniunt. Laudo tñ multum ad eũandũ v̄ trem faciliter: z ipm mũdificaduz a supfluitatib⁹. z cũ se ce in hac febre elium qd̄ dicit dyaprunis positũ a Nico/ lao sub isto noie i suo aridorario. Cui⁹ dosis eẽ p̄r absq; alteri⁹ admixtiõẽ vsq; ad q̄rtas. vij. Et p̄t assumi cũ de/ coctione vel aq̄ p̄dicta siue assumi p̄t. in for⁹ dactili vel electuarij: sic cõficif cum modico çucharũ lz meli⁹ opes: z magis pueniat distẽpatũ: vt dcã est q̄s alr p̄parũ et equis portionib⁹ ipm admiscẽdo cuz cassia: vt de vno quoq; ip soz accipiendo tres q̄rtas e vtilis medicina: z cõueniens distemperata cum decoctione iã dcã. Et modus assumptio nis: z t̄pis: z alie circũstãtie que requirũtur ad plenũ sũt supra declarate: et caplo de ephimera ex nauseatiua satie tate. **C**Expedit et statim hac eũone completa epar epi/ thimare cum pãno de lino sup hypocũdrio dextro inũ il/ lũ dextrũ plurib⁹ z plurib⁹ vicib⁹ posito dicto pãno ad magnitudinẽ palme man⁹ añ assumptionẽ cuiuslibet ci/ bi cũ isto epithimate. Cui⁹ descriptio. ʔ. aq̄ endiuie li. i. aq̄ ro. ʒ. iij. aceti vini albi. ʒ. ij. sandaloz alboz z ru. añ. ʒ. ʒ. rosarũ coraloz spody añ. ʒ. i. pmisceant oia simul. Et fiat epithima qd̄ sub tepida caliditate sup locũ epatis an te dictũ ponat cũ pãno lineo istiso in tali epithimate epa tico z diligẽter exp̄sso cũ. apponit sup epar. Cui tñ epithi mati addẽdũ est modicũ cãphore si caliditas est multum excessiua i epate z nõ aliter vllõ mō. Ultimo loco epatis cum pãno sicco lineo cum epithima remouet diligẽter abstergetur: vt decet. Et sic cura perfecte pficitur huius febris ephimere. Et est hic finis in cura omnium febriz ephimerarum. Unde ad putridas pertrãseo.

De cura febriz putridarum seu humoruz.

Sinceps erit sermo n̄r de curis putriday si ue hũozaliũ que ab ipsis hũozib⁹ dependẽ tiã hñt. Et lz i cura ephimeray aliqd tactũ sit cũ de vaporib⁹ eleuatis a sanguine v̄l co lera istãmãtib⁹ spũs cordis dictuz fuit: h tñ erit p̄plemũtũ i eis: z doctria p̄ictar⁹ h; q̄ p̄uẽit huic loco **C**Est aut̄ imediata cã febris putride ipsa putredo seu va/ por putridus ab humorib⁹ eleuatus. Ista at̄ cã febris pu tride cã cõiuncta a medicis noiat. **C**Sed huius p̄iuncte cãe seu putredis antedictẽ imediata cã ponit prohibita trãspiratio ad quã vt plurimũ humorz putrefactio sequi tur: immo antecedit semper ad istam: maxime cũ ad reci piẽdũ putredinẽ humores sũt aliqñ mō dispositi z parati. **C**Sũt aut̄ subsequẽter humores cã mediata magis pu tride febris. Et cãe p̄mitiue extrinsecus euenientes inter quas numerat cibus z potus inter cãs remotas: z ma/

gis longinqs ab auctorib⁹ numerãtur. **P**rimitiue autẽ cãe vt plurimũ mouent antecedentes: vt supra dem fuit. **C**Distinguit enim febres putride fm distinctionem z di uersitatẽ humorz a quib⁹ fiunt. Nã quedã ex eis sunt co lericẽ: qdã sanguineẽ: qdã flegmaticẽ: z quedã melanco/ licẽ: fm q̄ in istis humoribus vel in altero ipsorum calidi tas putredinalis accendit seu accensa est. Et sic diuidunt in suas sp̄s: vt i ferius appebit. Pestilẽtiales aut̄ febres ad p̄dictas febres reducũtur. nã ab oi humore p̄t febris pestilẽtialis putrida cãri: licet plus fiat z sepius ab hũo re colerico vel a sanguine. Sic et vltorius est prenotãdũ: q̄ ex dictis febriz quedã sunt paroxismales interpol/ late: z quedã piodice seu cõtinue p̄portionalis: z quedã p̄cluse: z quedã vere cõtinue que vocant p̄cluse. **C**Inter/ pollate autẽ febres colericẽ a quib⁹ initiũ facio seu pa roxismales sunt tertiane pure que a pura colera fiunt: cũ expellit extra venas ad aliquem locũ p̄fixũ ad intra cor pus: z inde putredinẽ z caliditatẽ extraneam ad cãdas acquirũt q̄ absq; eo q̄ pro tunc expellat a venis cum illa putredine. Et dicit etiam q̄ raro p̄tingit q̄ colera putre/ fiet et̄ ibidem. z p̄ncipaliter reterta z aggregata absq; eo q̄ tũc expellat. a venis tñ hoc qñq; euenit: z sic effiman/ do ad cor febrẽ hãc interpollatã inducit ponẽdo humo/ res cordis in calefacto eẽ z spũs z membra in calefacto. **C**Periodice aut̄ febres cholericẽ seu cõtinue p̄portiona les sunt tertiane cõtinue que ex dominio colere absolute putrefacte in venis absq; eius expulsioẽ extra venas cau santur z fiunt. Iste tales excrecẽtiam hñt de tertio in tertium: fm q̄ colera sic ordinata a forma specifica p̄portio motu mouet. est enim talis motus z excrecẽtia de tertio in tertium ipsi colere attributus. Et lz quecũq; febres ra ro sint simplices: sed plurime earz sunt cõpositẽ: qz facte z p̄create ex pluribus humoribus simul cõmixtis: lz mor⁹ earz semp a p̄dominante fiat humore: z sic denoiaf: inter aut̄ humores nostri corpis colera est vigorosior ad mouẽ dum z potentior ad introducendũ effectuz suũ: nõ obstã te ipsius quacũq; parua quantitate. **C**Sic ergo istarũ febriz cura fm diuersitates colere z humorz admixto/ rũ cũ ea diuersimode variatur: vt inferius appebit. **C**Cũ ergo sit commixtio colere cum siccitate: lz colera in hac febre p̄dominat febris tertiana nota a medicis appellat. Et alia tertiana interpollata pura seu cõtinua p̄portiona lis z pura cũ a pura z sola colera fiat: qd̄ tñ raro p̄tingit Ista tñ nomẽ de tertiana nõ pot̄ puenit tertiane cõtinue nõ pure q̄ pure interpollate: vt inferi⁹ appebit. **C**Est et fe bris causon de sp̄ibus febriz cholericay: que causant ex putredine z abundantia colere in venis p̄pinqis cordi absq; sensibili motu z appetitia de tertio in tertium: s; ta men cõtinua afflictioẽ atq; incẽdio multo: qd̄ tñ nõ eue nit et̄ alijs tertianis interpollatis seu cõtinuis: lz tñ in rei veritate aliqñlter plus affligat augeat z crescat de tertio in tertium cũ forti incẽdio z accidẽtib⁹ malis p̄p̄proping/ tatem ipsius mãe ad ipsum cor. Est eni hec febris de egri tudinibus p̄peracutis interficiẽs seu liberãs: vt plurimũ in q̄rta die z ad plus in septima die. **C**Sic etiam febres flegmaticẽ distinguntur que a medicis quotidiane vo cantur. Nam quedam ex eis sunt paroxismales seu inter pollate. Et sunt cũ flegma extra venas expellitur ad ali/ quẽ locũ p̄cipuũ seu p̄ncipalr tali loco putrescit absq; eo q̄ pro tunc expellitur a venis. Et talis feb. omni die excre scẽtiam habet sensibilem: z maxime versus sero: sicut co lera mouet vt plurimũ in meridiem: est enim a forma spe cifica iste modus cuiuslibet diei datus humorz flegmati co. Si aut̄ putrefiat in venis flegmaticus humor facit fe. cõtinuam piodicay seu p̄portionalẽ febriz quotidiane que cõiter lactica appellat. Et silr hec febris raro est absq; al terius humoris admixtione. Et tales feb. flegmaticẽ vt

*causa febris
Immediata q
non iuncta dicitur*

plurimū sunt cronice trāsēntes 40^m diē:imo 44^m portā
tes sp̄ secū cām suspēctionis 7 mortis pp̄ ipsay malitiāz
Febres aut̄ melice sicut colice 7 flaticē distinguūt i fe.
interpollatas porissimas cū melia de venis expulsa pu/
tredinē eē venas acqrit vel ibidē in aliquo loco determi
nato p̄n^m h3: qd̄ tñ ē raro. Et tales feb. q̄rtane vocāt affli
gētes 7 invadētes de 4^m in 4^m diē:ism q̄ a forma specifi
ca huic humori v̄tus ē attributa motu ei⁹. Si aut̄ melia
putrefiat i venis absq̄et⁹ expulsiōe ad aliqd̄ mēb̄:imo
solū i venis retieat effimādo ad cor: tūc febze q̄rtanā p̄ti
nā p̄iodicā seu p̄portionalē inducīt pp̄ cōtinuā effuma
tionē quā fecit ad cor iste humor p̄tent⁹ in venis. Et talis
febris est de macrocronicis diu p̄durās:imo q̄qz pluri
bus annis: nō tamē cū multa suspitione mortis exis: sed
cū curaf̄ de medicis truisat 7 ridet. Febres autem san
guinee raro ēē ex puro sanguine sunt. Sanguis aut̄ non
sicut alij humores in venis seu extra venas in veram pu
tredinē trāsīt qn̄ p̄mutet ad nām humoris alterius. San
guis enī si putrefit in ipsa putredie breui tpe durat absq̄
eo q̄ p̄iodicā interpollatā porimalē seu p̄portionalē fe
briem efficiat: q̄ huic humori nō est datus aliquis motus
ordinatus atqz specificus: sicut alijs humoribus colericis
flegmaticis melācolicis: nisi qñ ad sp̄m alterius humo
ris p̄mutat acqrendo: vel sup̄fluā grossitiem vel subtilita
tem 7 formē humoris colerico melācolico aut flegmatico.
Uñ febres que sunt a sanguine sunt vere p̄tinue que con
cluse vocant. Quaz tres sūt maneries. Augmasticę que
p̄tinuā hñt ex crescētā vsqz ad terminationem ipsarum.
Peraugmasticę que cōtinuē diminuendo procedūt a p̄n⁹
vsqz ad ipsay finem. Et homotene que eq̄l̄r p̄cedunt etiā
a p̄n⁹ vsqz ad ipsay finem. Sicut autem v̄ plurimū febres
sanguinee ex abundātia sanguinis sup̄calesfacti 7 inflāma
ti in venis absq̄ ipsius putrefactiōe. Et tales febres sino
che inflāmate absq̄ putredine a medicis appellantur.
Que sola 7 copiosa s̄botomia curant. Si aut̄ in sangui
ne putrido adueniet non p̄durās febriem faciens: que tñ
raro p̄tingit: ita q̄ diu p̄duret in ipsa putredine: vt sup̄ius
dcm̄ est: talis fe. sinocha cū putredine appellat. Quaz tñ
Sal. negat oino. Sed credēdū q̄ solū intellexit in p̄dura
tione nō aliter: qz nō est perdurabilis cum putredie mul
ta ex eo q̄ subito ad aliud genus febrū p̄mutat. Ad
uertēdū vt plenior notitia habeat q̄ p̄iodus est totū tēp⁹
quietis 7 afflictiois alicuius p̄ticularis febris: vt exēpli
grā. In tertiana pura p̄iodus cōprehēdit diem q̄et̄ in
quo febris nō inuadit 7 diem inuasiōis seu afflictiois. Uñ
vna febris pōt plures 7 plures p̄iodos h̄re 7 sic ē quoti
diana ac q̄rtana. Et idē intelligēdū est d̄ tertiana p̄tinua
que ē d̄ p̄iodum habere. nō sic tñ sicut tertiana pura in
terpollata. Nam tūc etiā ipsa p̄iodos cōprehēdit diē ex
crescētē febris 7 maioris afflictionis: 7 diē minoris affli
ctionis in qua nō appet ex crescētā manifesta: sed solum
p̄tinua febris. Et hoc idē habetis i quotidianis p̄tinuis
ac ēē in quartana. P̄aroxisim⁹ aut̄ est tps̄ inuasiōis fe
bris 7 ipsi⁹ ex crescētē solū absq̄ q̄ comprehendat diem
quietis seu minoris febris: sm̄ q̄ in cōtinuis dcm̄ est. 7
verius loquēdo porissimus proprie sumptus nō repiat: ni
si in vere interpollatis: 7 exacerbatio i solis p̄tinuis p̄por
tionibus. His ergo declaratis ad ḡnalez curā febrūz pu
triday ante p̄ticularē curā b̄nēnter condendā: ip̄n
cipium a colericis assumēdo: ad laudem Dei.

De cura februm putridarum.

Cura generalis februm putriday p̄ncipalr
ad itēntiones duas reducīt. Nā sicut i febre
putrida sūt duo p̄ternāz. sc̄. cā 7 dispositio fe
brilis. Et sic statim p̄urgit i mēte medici du
plex itēntio. P̄imā vertit ad dispōnē seu ad
calorē p̄ternā ad ip̄m remouēdum cum suis cōtrarijs

alteratib⁹ ipsum. Sc̄da itēntio est ad cām faciētē febriem
que cum digerentibus materiā 7 cūonibus ad integram
perfectionem reducitur. Istarum autē duay itēntionum
illa que p̄mo occurrit in mēte medici quātum ad itēntioēz
que ḡnaler habetur ab oibus est v̄ plurimū vltima in
tēntio in via p̄secutionis 7 opis cū ad curam 7 ad actus
p̄acticū deuenit: 7 ambe simul q̄qz p̄ueniant 7 p̄currāt
vt clare patebit in cura p̄ticulari febris tertiane pure iter
pollate facte ab humore colerico puro quātū ad digesti
uum 7 alteratiuū qd̄ cōuenit ei: est enim digestiuum qd̄
est cōueniēs huic febrū pro materia digerēda frigide cō/
plexiois 7 hūide: sicut syrup⁹ acetosus simplex vel vio.
assumptus cū aqua endiuie vel cū aqua simplici pura: 7
illemet syrup⁹ etiam caliditatem febrilem extinguit: vñ p/
ficit ambas itēntiones. Ille etiam idem effectus digestio
nis 7 alteratiois in quibusdam febribus colericis sāgui
neis absq̄ putredie a sola aqua frida q̄qz p̄ducit si cōdi
tiones assentiūt de ipsius assumptione. Et sic etiam subse
quēter euacuatiuū hui⁹ materie: q̄qz p̄uenit cū comple
xiōe alteratiui medicaminis 7 digestiui recētis ad frigi
dum: 7 v̄ plurimū solutiū in mēte colerice si cū forti virtu
te existat tēdat ad calidū. Generaliter tñ 7 vt in pluribus
febrūz que curātur alteratiua nō conueniūt cum digesti
uis in modum cōplexiois. Et sic min⁹ etiā cōueniūt cū so
lutiuis: qz digestiua 7 solutiua v̄ plurimum sūt virtualr
calida habētia virtutē apitiuam: sm̄ q̄ iferi⁹ in p̄ticulari
bus febribus appetit. De sup̄dictis aut̄ itēntionibus
medicus in curādo quascūqz febres plus ad vnam q̄qz
vertitur: qz ad aliam: sm̄ q̄ ex vna illarum mātus p̄uenit
nocumētū si dimittat q̄z ex alia. Et qz dimissio eius ē ma
ioris piculi si dimittatur seu lōgo tempore plōgetur: non
tamē p̄pter hoc est cura alterius dimittēda: immo siml
cum illa iuxta posse est p̄sequēda: q̄z vnius illarū ma
ior diligētia habeatur. Est aut̄ digestiuū illud qd̄ sub/
stātiā humorū adequat: 7 ip̄m ad expulsionē p̄parat 7
disponit. Ut si humor sit grossus faciens febriem calidā:
subtiliātia sunt ista que ip̄m digerūt 7 ad euacuationem
disponūt. Et si sit viscosus humor icisua cū predictis cō/
ueniūt ad digestionē ipsius. Si aut̄ humor peccet subli
tate in febre igrossiātia ip̄m p̄ueniūt ad digestionē ipsi⁹.
Uñ frigidā hāc opationem p̄ficiūt: que tñ esse debent ēē
cū virtute apertiuā i oi putrida feb. regulariter opando
sicut exēpli grā: aqua endiuie: ac etiā aqua semini cōiuz
cū virtute frigida quā hñt apertione oppilationū efficiūt
7 alterationem ad frigidū: calida tñ plu: hoc opant.

Pro cura febrū putriday. Est p̄mo generaliter regimē
cibi 7 pot⁹ regulādū: diuersimode tñ in diuersis tēpori/
bus ip̄arū febrūz: 7 in diuersis tēporibus sm̄ q̄ febres di
uerificant adinuicē ex diuersitate m̄e: 7 maxime i lōgi/
tudine 7 b̄nēntate ip̄ay. Nā in interpollatis febrūz aliē
q̄z in cōtinuis est p̄parāda diēta: hñtes enim cronicas fe
bres grossius sunt diētādū: 7 maxie in ipsay p̄ncipio q̄z ha
bentes feb. acutas. Tenuiter aut̄ sunt diētādū qui fe. acu
tas patiunt. Sed tenuissima vti debēt qui p̄pter acutas
feb. incurrūt. Et isti tales febrientes pp̄ acute oino sunt a
vino p̄hibendi: 7 solū cum aq̄ suchari vel ordeacea sunt
tenēdi: vel cū iuleb viol. cōmixto cū frigida pura: grana
ta etiā 7 vinum ip̄orum assumptū cū aq̄ est eis p̄ueniēs:
7 silr̄ p̄risana nō collata: 7 panis in aqua multotiens lot⁹
est cib⁹ cōueniens eis. Sed si virtus absq̄ vino stare
non possit: sed plurimū debilitet vinū aquaticum p̄uūm
7 bene limphatū non est semp̄ oibus acute febrientibus
prohibendum totaliter: 7 maxime cōsuetis bibere vinū:
7 his q̄ desiderant 7 affectant: dūmō ex ip̄o parua quā/
titas assumat: 7 tpe ordinato assumptionis cibi in pran
dio v̄ in cena. Por⁹ aut̄ aq̄ ordeci 7 aque decocte cum
sucharo 7 iuleb violacei admixti cū aqua frida pura: ac

Summula

Et vini granatorum dulcium: et mucosorum plus uenit istis acute febrientibus quod quodcumque aliud uinum: et maxime ex ordinarios cibos. Pituita est et conueniens cibus eis: sed pulla pura cum lactuca decocta et alterata saltem semel in die per seruationem uratis est talis febrientibus concedenda pista si aliter assumi non potest: et ut melius digeratur: sicut aues pue ut allauit: et siles ueniunt istis. Et quia tales febrientes cum acutissima febre preuerant et consistunt collutio oris et lingue sepius in omni tempore est si de predictis febrientibus ne os ipsorum siue lingua non aliquo ericet. Et maxime talis collutio seu gargariatio fiat cum aqua ordeina infrigidata et hucet. Et quicquid cum aqua simplici pura vel admixta cum modico uini puri: seu cum modico acetis: hoc raro fiat. In chronicis autem febribus uinum mediocre aliquando limphatum talibus febrientibus aliquando conceditur: et maxime si uentis bibere uinum. Et pullos iuuenes et capones pistos atque pedices mane et sero per uentum prostratione siue per seruationem secrete concedimus. Immo et ueltra predictos cibos ordinarios de die uel de nocte secundum ipsam rationem longitudinem uia sorbilia damus usque ad tria si expedit decocta cum testa oui in aceto et aqua. Postquam est aliquando potum concedimus si saltem opione uulgarium quod putatur: quod post oua ois potum est prohibendum. Et illorum cronice febrientium seu macrohorie dieta in ipsa parte est potum ingrossanda quam in ipsarum processu: ut virtus usque ad statum possit melius tolerare. Est enim in statu cuiuslibet febris tenuiori dieta uentum quam in teporibus alijs. Insuper est cauendum in quocumque febrientem ne scilicet potum: uel cibus aliquis assumatur ante primum assumptionem completa digestionem et ipsi totaliter expulsionem a stomacho: quod contra tempus est in febrientibus assumptis: torturam pulli a quatuor horis usque ad sex: et assumptis sorbilia a tribus horis usque ad quatuor. Si assumptis distillatum: uel perfectionem solam cum uino limphato usque ad duas horas ad minimum secundum quantitatatem tamen cibi quod assumitur ab infirmo et potentia digestionem uratis. Non est tamen sicut post sorbilia post pullum distillatum potum prohibendum oino: sed sit pauca quantitate: addita tamen modica perfectione cordiali uel cialdone. Nec est cibus aliquis est assumendus ab infirmis nisi febrientium ipsorum ueterum primum sit euaus a fecibus. Sic est cauendum: et multo magis ne paroxisum seu exerecietia febris: et maxime quantum ad ei primum occurrat aliquo modo cibo uel potu in stomacho exire uel fecibus exire in intestinis. Que cum omni ingenio sunt etiam de: si non aliter saltem cum supposito facto cum melle et sale coit: uel cum pinguedine porci salita: sed melius et laudabiliter est cum clisteri lenitio saltem de tertio in tertium die ex decoctione herbarum pluries dictarum superius. Est autem clistere quod in talibus febrientibus est conueniens et quod plus alijs laudatur ab Aui. illud quod sic componitur. R. succi blitis depurati ad ignem ciatos. iij. olei violacei ciatum unum: pulueris cichari rubei. 3. i. s. vitellum unum oui recetis: et talis quantitas sufficit ad iducendum acutatem in tali clisteri. Sunt et in parte paroxisimi ois generaliter febrientis a somno uitandi ac etiam in augmento: oino sunt prohibendi ne aliquo modo dormiant. Et ad hoc agendum cum omni ingenio etiam si expedit cum uentosis appositis spatulis et naribus et fricationibus fortibus brachiorum et manuum et crurium et coram: ac et pedum. imo et cum ligaturis fortibus factis in medio coram: ac etiam brachiorum: illas tamen sepe soluendo: et sic est fortiter iterandum: et cum alijs remedijs quod particulariter ponuntur inferi. In declinatione autem cuiuslibet paroxisimi somni est inuatius: et fortasse in statu non nocet. Fructus autem omnibus febrientibus nocet maxime crudi: et ante digestionem humorum assumpti crudi: et illi maxime qui ad corruptionem et ebullitionem sunt apti: sicut cerasa et pica ficus et uua: et confimiles fructus: et fructus qui multa stipticitate participant: et isti maxime in principio sunt prohibendi. Si qui autem febrientibus sicut concedunt: ut poma cocta pira post principium quicquid et non aliter sunt exhibenda: et sunt potius ad placetiam infirmorum

patiendum febres putridas quam ex ipsorum utilitate que sequitur ex eis. Illi autem de partibus Italie propter auaritatem quam habent ad eas illos sume desiderant quibus a medicis conceduntur motis potius ex longa consuetudine ipsorum quam iniusta et honesta causa et rationali. Aqua autem fructuum solubilium de quibus auctores faciunt mentionem que hodiernis temporibus non reperitur nec parat: sicut prunorum et tamarindorum: et silium cum uirtute stiptica non conceditur eis: immo est prohibenda in principio febrium. Et sic est pro eius stipticitatem cicharum rosaceum est prohibendum in communem usum quorundam medicorum practicanum qui ipsum exhibent cum aqua frigida mixtum. Lenitio autem uentris generaliter est conueniens oibus putride febrientibus in ipsorum principio: maxime si fiat cum sola cassia uel cum manna accipiendo de cassia usque ad 3. ij. uel de manna usque ad 3. iij. seu accipiendo similitudine de cassia et de manna equas portiones: secundum dosim iam declaratam: que cassia seu manna distemperet cum decoctione communi receti dicta superius: seu cum aqua ordeina pura: uel cum aqua endiuie tamen. Si necessitas uocat medicum ad accelerandum in exhibitione cuiuscumque de predictis medicinis: in cuius exhibitione considerat solummodo quod exhibeat in die et hora maioris quietis febris quecumque sit ista in nocte uel die. Sed tempus magis congruum assumptionis cuiuslibet medicinis regulariter sit de mane. Nec post tale medicinam lenitiua est habenda diligentia seu cura de assumptione potus abstinerui seu lauati: ut communiter fit in medicinis alijs solutiuis. Non est insuper oino timendum si occurrat quod cibus post tales medicinas lenitiuas factas ex sola cassia: uel cum manna quicquid sumatur ante quam incipiat operari: sicut sepe faciunt medici practicae: ac et ante quam sua operatio perficiant. Cuius oppositum est sciendum et obseruandum in medicinis solutiuis post quos ois cibus et potus est prohibendus oino: et maxime est prohibendum quousque integra et completa operatio pharmaci sit finita. Licet etiam sit regularius post medicinas lenitiuas omnem cibum et potum dimittere. Et hic notandum est quod est minus nocentum medicinam lenitiuam seu solutiua assumere non existente adhuc stomacho vacuo oino a suppositis et a cibis: quam syrupum subtiliatiuum et puocatiuum assumere. Nam ex medicina reliqui cibi ac et humorum euacuant: sed ex syrupo puocatiuo portantur ad epar et uenas. Nec dormiendum est etiam post assumptionem predictarum medicinarum debiliu lenitiuorum ante ipsarum operationem: et minus est cum inceperit operari. Si si aliquis somnus ceciderit ante principium operationis ipsarum sit leuis et breuis. finita tamen ipsarum operatione tali concedatur somnus nisi sit aliud quod prohibeat ipsum. Super fortibus autem medicinis solutiuis: et similibus eis post ipsarum assumptionem ante quam incipiant operari conceditur somnus ut citius reducatur ad actum: et maxime super pillulis: quia tardius operantur cum tardius liquefiunt. Sed cum inceperint operari est ois somnus prohibendus oino: sicut deum est in medicinis debilibus lenitiuis. Conceditur tamen somnus in talibus integre operatione finita. Et sicut ois cibus est prohibendus. Somnus tamen post operationem pharmaci est quoad quod prohibendus ut si tunc occurrat primum paroxisum. Abstinerui autem factum ex aqua ordeina cum puluere cichari rubei: ut sumendo de aqua ordeina usque ad ciatos duos: et de puluere cichari rubei usque ad 3. i. s. est ualde conueniens et curatiuum post medicinas solutiuas assumptas ipsum assumendo sub tepida caliditate et completa totaliter operatione pharmaci solutiui: et non aliter: nec plus. Post cuius assumptionem cibus et potus aliter differat ad minimum usque ad horam unam: et seminis ut prius de stomacho talis aqua descendat. Et si tale abstinerui esset in displicentia assumptis hodiernum pulli absque ulla pinguedine cum puluere cichari in eodem pondere et mensura: et eodem modo et tempore assumat prout et si dicitur est de abstinerui predicto. Et talis potus a me

recte.

Cristere lenis

no

dicis dicitur lauatiu? differēs modicū in virtute ab absterfuo potu p̄dicto. Isti aut pot? nō sūt necessarij post medicinas lenitiuas: vt supius dictū est. **C**Medicine at solutiue nō sūt febricitib? exhibēde ante digōnem māe: nisi in egri tudine furiosa: vel cū querim? maioris piculū euitare: s̄m q̄ in p̄cularib? febricitibus appetit. **C**Nō est tñ lenitiuū p̄hibēdū in p̄no cuiuslibet putride febris ipsum ex hibēdo sub hac forma 7 dosi. Exēpli gr̄a in p̄no febris colerice si cū cassia assumpta in p̄dere vsq; ad .3. i. s. vel cū māna assumpta vsq; ad .3. ij. ponaf. 3. i. electuarij succi rosay qd̄ est etum solutiuum māe colerice a q̄ tertiana cāf: vt ipsay cassie 7 māne q̄ sunt tardi motus opatio acce/ ref: 7 cū hoc ēt aliquid pl? de mā colerica minuat. **C**Et silr ēt si cū cassia vel māna in dosi putride in feb. quotidiana statica est pueniēs si ponaf. 3. i. electuarij indi minoris ad eādē intētionē vt acceleref opatio: ac ēt vt aliquid de statice minuat. **C**Et he due medicine in his duab? diuer/ sis materijs in p̄no febriciū ab ipsis dependentiū nō p̄hibēt sed fortiores medicine solutiue sūt oīno in p̄no p̄hibēde. **C**Post tales aut medicinas aliq̄r vigoratas: vt dcm̄ est cibi 7 potus est differend? oīno post ipsay assumptionē 7 impletā opationē eay sic fit in alijs sortib? medicinis. Et pcedit istis absterfuiū vel lauatiū: 7 somnus aliq̄līs: nō tñ p̄fund? sicut in alijs medicinis fortiorib? solutiuis. Et ista oīa p̄cularius distinguētur inferius: vbi ēt dige stiuos syrupos p̄cularibus febricitib? s̄m diuerfitates hu moy ordinate ponem? dādo tps 7 modū assumptionis ip soy. Sunt enim syrupi qui cōiter hñtur in vsu ad digōnē māerum faciētiū febrē p̄ncipalit? **Syrup? acetosus simplex** cuius descriptio ponit in antidotario Mesue: cui? vtu tes 7 laudes ad oēm mān calidā 7 frigidā ibidē descri bunt: est. n. subtilatiuus māex grossay incisiuus māerū grossay viscosay aperitiuus oppilationū: alteratiū? ma le cōplōnis calide: 7 cū hoc ēt ex suis p̄tibus frigidis hz māes subtiles in grossare: vñ eius p̄ncipalis opatio ē in febribus tertianis puris factis a colera pura 7 si secū ali quid statice admisceat: 7 in febricitib? pure sanguineis assū ptis cū aq̄ endiuie: seu cū aq̄ simplici in dosi inferius de/ clarāda. **C**Syrupus aut cōpositus acetosus plus est cō ueniēs qñ cū colera ēt tertianis notis aliqd̄ flegmaticis in uenit. Et tūc melius est pro q̄rta pte fecum ponere de ge leniabit. i. de melle ro. limphato: vt dictū ē cū aq̄ endi uie addendo modicum de aq̄ feniculi si expedit. p̄pter dñiūm statica. **C**Syrupus aut de bisantijs vocat? est sy rupus dinarij a Mesue in suo antidotario iter oēs syru pos est magis in vsu 7 plus diuulgatus 7 maioris excel lentie 7 virtutis in febricitib? cōpositus difficilis eradica tionis de mā mixta colerica 7 statica: sed predominate ma gis hūore colerico. Et id vsus ei? ē plus i tertiana nota saltem post eius p̄ncipiū: 7 trāfacta septima die. **C**Oxi mel aut simplex mixtū cū melle rosato colato in p̄ncipio flegmaticay febricitū est conueniens 7 iuariuus. **C**Oxi mel autem cōpositum quod est syrupus de quinq; rad icib? seu syrupus radicans q̄ fit cū aceto: 7 sine predi ctis febricitibus flegmaticis est conueniens in p̄cessu earuz pro digestionē materie. Et quartanis febricitibus est et ap propriatus. **C**Sed syrupus cōposit? acetosus qui de duabus radicib? nominatur in p̄ncipio febricitū flegmati carum etiam simul cum melle ros. colato magis appo priatur. Et eodem modo idem syrupus de duabus radi cibus sine aceto cōpositus 7 p̄structus est conueniens predictis flegmaticis febricitibus: quando cum eis cōiūgīf frictura pectoris seu debilitas stomachi cum nocumen to digestionis. Nā acetū predictis dispositionibus ē val de nociuum. **C**Syrupus aut violatus eodem modo est conueniens in tertianis puris: sicut syrup? acetosus sim plex: sed est magis alteratiuus ad frigidum. **C**Alij autē

syrupi atq; decoctiones magistraliter fiunt: de qbus iserius p̄culariter p̄tractabo. **C**Qualiter aut vsus aque frigide pure sit conueniens qbusdā febricitibus ad alte randum 7 digerendum mān colericam 7 subtilem infe rius appetit. **C**Subsequenter autem trāseundo ad fe bres quib? flobotomia cōceditur breuiter p̄descēda: s̄m q̄ p̄tinet huic generali sermoni. **C**Est enim flobotomia in febre sinocha inflatiua que fit ex sanguine in q̄titate peccante absq; putredine conueniens 7 iuariua in eius p̄ncipio. immo vt plurimū est illius integraliter curati ua si copiosa fiat vsq; ad lipothomiam si expedit: vt licitū si quandoq; de sanguine minuere in tali febre vsq; ad libram vnam: 7 ultra secundando tamen dictas floboto miam in vesp̄is ad complendum quantitātē predictay s̄m modum 7 ordines superius dictū: 7 in tēpore p̄gruo 7 decenti. Est enim melior multiplicatio numeri floboto mie q̄ simul 7 semel multiplicatio euacuationis quanti tatis sanguinis pro p̄seruatione virtutis que semp̄ p̄e om nibus est bene p̄siderāda: 7 similiter etas si ad hec cōsen tit. **C**Et si fit sinocha ex sanguine putrido: nō tamē mul tum a nā sanguinis extraneato in modo substātie: tūc ēt flobotomia post leuem lenitionē facta in p̄no talis febris est pueniēs 7 iuariua: imo etiam flobotomia p̄cedit oī bus putridā febrē habētibus ex admixtione alioy hu moy cū sanguine: 7 iā cum putredine intra venas. Sed in talibus est dispositio vel digestio aliqualis expectāda sicut ēt in solo dñio sanguinis multū distātis ab eius nā est digestio aliquāter expectanda ante euacuationem ipsius seu ante flobotomiam fiendam vt ad mediocrem substātiā: 7 sibi debitā reducat. **C**Lauendus est enim ne ex ingenti flobotomia ebullitio eueniat intravenas in humore colerico dominante: vel cruditas i humore fleg matico. **C**Si aut alij humores p̄dominentur cū sangui ne intra venas in nā sanguinis cōmixtione ad cādas fe bres: tunc etiam flobotomia p̄cedit: sed p̄missa digō ne: saltem taliū humoy admixtoy cū sanguine. **C**Quā tum autem sit minuēdū cōiter 7 quo mō ordine: ex qbus tēporib? dcm̄ est supius. **C**Sz si febris sit putrida depē dens ab alijs humorib? absq; dñio sanguinis vel ei? ad mixtione cū eis flobotomia nō conuenit vllo mōsed sola lenitio vētris in ei? p̄no: est subsequēter ei? solutio s̄m p̄ dominantem humorez: vt inferius apparebit semp̄ in ta libus ipsoy p̄missa digestionē. **C**In lenitione at ven tris supius dicta: que vt plurimum est pueniens in p̄nci pio cuiuslibet putride febris non est expediens vt digō expectef. immo digestiū aliqd̄ nō est exhibēdū: nec cū ipso incipiēdum: nisi ipm̄ p̄cedat lenitio vētris: ne sta te replōne viay cōiūm ex ipso portēf māe ad epar 7 ve nas: 7 sic in oppilatione addaf: ac ēt in putrefactione ab ipso digestiuo qd̄ vt plurimū est puocatiū: vt dcm̄ ēt sup̄ pra. **C**Fricationes aut ante cibum maxime in flegmati cis febricitibus summe pueniūt 7 in corpibus pinguib? vt carnosus. Nō tñ pueniūt in corpibus ericatis 7 macilē tis: nec in patientibus acutissimas febres. Etiaz summe conueniunt predictae fricationes ante p̄ncipium 7 i p̄no cuiuslibet paroxismi seu excrecentie febris ad attrahē dū calitatem ad eē: dūmodo corpus ex tali fricatione nō eueēf seu aliter infrigidēf. Conueniunt insuper in decli natione cuiuslibet paroxismi: 7 sic iuāt 7 laudant: 7 cū frigus adest in p̄ncipio paroxismi: vel aliter: qñq; talis febricitis p̄nis calidis cooperiatur 7 inuoluaf maxime in extremis 7 dorso: 7 ponēdo latera calida ad man? 7 pedes: 7 cū calor expandif ad exteriora paulatine panni 7 alia calida remoueantur: vt decet. **C**Mod? aut fricatio nū est semp̄ incipiēdo a p̄tibus inferioribus: vt a cruri bus 7 pedibus manus equaliter ducendo versus iferi? 7 subsequēter eodē modo sequēdo a brachijs 7 a mani?

de flobotomia

fricationes

bus. imo et a spatulis: et ultimo a coris et cruribus redeundo. sicut autem he fricationes donec infirmus delectat in eis: tenet enim locum exercitij. Et ideo sunt iuuative in eisdem: hęc caliditate etneā de interioribus ad exteriora: et in resoluedo vapores malos atq; fumos q; surgūt a febre. **C** Est et coueniens in quibusdā febribus in eay declinatione cum quibus coniungit magna poroꝝ constrictio corpus totū iungere cū oleo camomellio p̄mixto cū vino albo subtili ad aperiēdū poros et puocādū sudorē: et maxime pluribus euionibus factis p̄cedētibꝫ: cū indigemus et in quibusdā feb. medicina forti debili in euione māerum grossay difficilis eradicationis qñ cū ip̄a coniungit v̄tutis debilitas: et d̄ illa dicit iseri⁹. **C** Sic q̄ ex oibus supradictis cōcludere possum⁹: q̄ intentio curatiua febriū ḡnialis: qñq; vertitur ad febrē: qñq; ad cām: et qñq; ambe intētiōnes simul cōueniūt et p̄currūt sp̄ p̄ncipaliter est intēdēdū ad illā q̄ magis infestat q̄ est maioris piculi iuxta hāc v̄sitatā et famosam distinctionē q̄ duplex est cura egritudinū et accitū: sed maxime febriū. Nā quedā est regularis et electiua in sequēs in oibus oēs regulas et canones regulares medicinē: quedā ē coacta et necia ex q̄ cogimur aliq̄r̄ canones regulares facē p̄p̄uitare maius piculum. **C** Prima autem intentio supradicta que ad febrē vertitur p̄ficitur cum frigidis et hūidis. **C** Secūda intētiō que ad cām vertitur cum digestiuis et euatiuis p̄ficitur: et ille intentio nes quādoq; p̄ueniūt: et qñq; p̄riātur adinuicem. Et sic ē finis cure generalis febriū putridarum.

De dieta seruanda in febribus putridis.

L est generalē curā febriū putridarū in q̄ dcm̄ est de mō et ordine cibationis patiētū eas: et de dieta p̄ueniētū: et quo mō cib⁹ non solū ad sustentationē v̄tutis p̄cedit: et lz̄ p̄p̄t̄e auget egritudinē: diuertēdo et v̄tutem ab ope suo in digestiōe m̄e. **C** Sz̄ qz̄ frustra esset operatio medici deficiente virtute: nā curās sicut sciisti est virt⁹ et nō medic⁹: vt p̄ma q̄rti caplo de cibatione febriū dicitur. Et iō p̄e oibus semp̄ ad posse est v̄tus custodienda: atq; p̄siderāda: cū cōsideratiōe tñ egritudinis et m̄e ad illaz̄ magis intēdēdo cū cibo vel sine q̄ est maioris piculi et timoris semp̄ tñ plus adherēdo v̄tuti. **C** Error enim cōmissus in p̄n̄ febriū putriday de attenuatione diete in quibuscūq; egritudinibus: et maxime in cronicis est magn⁹ valde: cū expeditat subsequēter in statu cuiuslibet egritudinis attenuare dietā: p̄ timorē virtutis ne ruat et cadat expedit nos qñq; de errore cōmissio in attenuatione diete in principio febris postea in statu ipsam ingrossare: et ex hoc seq̄ piculum et dubiū festine mortis. **C** Sūt enim ḡnialr̄ oibus febrib⁹ frigide et humide diete p̄e oibus eligende intētiōne habita ad calozē febrilē. **C** Et lz̄ de aq̄ ordei aliq̄d superius tactū sit q̄ est pot⁹ p̄ueniens et cōis cuiuslibet febrili discrasie: cōfert tñ p̄ncipalr̄ colerice febrētib⁹ tā rōne cāe qz̄ rōne discrasie. Similiter et syrupus acetosus simplex de q̄ super⁹ mētiō facta fuit ē excellētis virtutis assumpt⁹ cū aq̄ frigida: seu cū aq̄ endiuię ad extinguēdū caliditatē etneā et febrilē: et ad aperiēdum opilationes q̄ cōiter cū febribus putridis coniuungunt: et ad digerēdū m̄as febriū: et maxime colericas: de ipso est dictū satis supra in ḡniali cura febriū putridarū. Nō ē tñ syrup⁹ acetosus simplex cū aq̄ ordei mō aliquo p̄miscendus. Nā ip̄a corrumpit et p̄hibet opationē ipsi⁹ syrupi accelerādo exitum ipsius ad extra. **C** Modus atq; p̄structionis seu cōpositionis aque ordei s̄m cōem vsq; vt recitat Aui. p̄ quartū capitulo de aqua ordei et syrupo acetoso est: vt accipiant partes ro. aque simplicis et pu. re: et vna ordei: et decoquant adinuicem donec redeat ad q̄rtā partē. Sed sufficit. immo cōiter sic fit aq̄ ordei q̄ solū quarta pars eius consumatur in decoctione p̄dicti

cta. Ipsa enim quanto minus decoquitur: tanto magis ē aperitiua et absteriua. et quāto plus decoquitur tāto ē magis aperitiua et alteratiua ad frigidum.

De cura putridarum in speciali.

Unc ē subsequēdo de curis febriū putridarū magis ī speciali p̄n̄ faciā febriū acutay seu p̄peracutarum qz̄ sūt febres magni periculi: et ad se curā qñq; vertentes rōne acute et intēsiue caliditatis: q̄ est in eis cām dimittēdo: ita vt in eis solū extinctiua p̄ueniunt. **C** Ad has enī febres sepe accitūa sceua sequunt q̄ et ad se curā vertūt: Et ille sunt febres vt plurimum de mā acuta colerica p̄e domināte. Cui raro conuenit flobotomia: nisi in sanguine ebullitio magna in uenis existat p̄ducta ab incēdio colere admixte cū eo. Et tunc post lenitionē aliq̄lem factā cum clisteri vel cassia et non aliter ad flobotomiā descendimus s̄m modū et ordinem in capitulo generali de cura febriū putridarum. Et ille febres acute absolute de quibus est hic sermo non trāseunt ī 4. m̄ diem: imo vt plurimum terminātur in prima quarta vel ante. Et nō solū requiritur ad faciendū febrē acutā vel alium morboꝝ acutum q̄ egritudo sit breuis et citē terminationis: sicut euenit in ephimera febre: sed vltra hoc requiritur q̄ egritudo sit magna atq; piculosa seu furiosa: ita q̄ sit sceuorum accitū: v̄n̄ vt plurimū est de materia colerica acuta. **C** Dicitur autem egritudo magna seu furiosa altero trium modozum: sed melius concurrentibus omnibus simul. **C** Primo ratione multitudinis materie. **C** Secūdo ratione malitie et qualitatis p̄ane ipsius materie et maxime venenose. **C** Tertio ratione nobilitatis mēbrū in quo est materia vel egritudo: vnde nobilis operatio leditur. His omnibus tribus modis p̄p̄rie dicitur egritudo magna et furiosa. Tamē posset dici atq; vocari quo cunq; trium dictozum modozum existat. Propter ergo furia et timorem harum egritudinum acutarū est festādū ad curam ipsarū febriū. Vnde non solū est licitum: vt medicus visitet tales infirmos: sed vt continue his sp̄ p̄sens existat. **C** Incipiendū est ergo in eis a lenitione ventris facta cum cassia vel māna distemperata cum decoctione cōmuni recētī: seu cum aq̄ or. vel endiuię s̄m modum superius dictum in capitulo generali. Et subsequēter ad digestiua m̄e venire. Et si timor adesse de subita suffocatione ex multitudine m̄e: vel de eius furiositate: vt q̄ ad aliq̄d mēbrum nobile transmittat ad illud apostemādum: tunc ab eius p̄ncipio absq; expectatione digestionis est ipsa mā euanda cum pharmaco solutiuo addendo cassie: seu māne de electuario succi rosarū vsq; ad. 3. ij. cū qñq; q̄rtis cassie seu cū. 3. i. reubarī electi: etiaz in substantia cū modico spice isfūndēdo reubarbay p̄ius simul cū 3. spica p̄ plures horas ante in aq̄ endiuię: seu in aliqua aqua lactis caprini: postea totum in substantia distemperatum cum decoctione communi iaz dicta debet assumi: ponēdo cum ipso de cassia vsq; ad. 3. x. vel de māna vsq; ad. 3. ij. vt sup̄ dictū ē. Et talē medicinā assumēdo illis horis et t̄pibus et put et sicut superius dictū ē in capitulo generali: ac et s̄m q̄ dicit iseri⁹: semper subsequēte clisteri absteriui: vel lenitiuo et dicto sup̄ius: et cū assumptione absteriui: vel lauatiui post cōpletā solutionē sine opationē pharmaci solutiui in quo ipsum cōceditur. **C** Et si istis acute febrētibus est necessitas flobotomie p̄ abundantā sanguis et alterationē inductā in eo: et si sit cū colere admixtione secure in eius p̄ncipio fiat flobotomia: vt dcm̄ est in cura generali febriū putriday. Et in ei⁹ p̄cessu si expedit cū ventosis cū scarificatione ad spatulas et ad nates: et maxime p̄ueniūt stāte rubedine et plenitudine faciei cū inflammatione ipsius. Immo cū multā rubet ocli: et tota facies: sanguisuga posita ad p̄ctā nāsi

est vilis et pueniens. Et sicut est pferre psequere alienatione et ma acuta cala et sanguinea ad caput et i ipso ptera. ¶ Par ticulariter aut tales febrietas hac febre acuta q incensua vocat sut dietati cu dieta tenui et subtiliio tenuissima si vtus tolerare potredete sp ad fridum et hu. qz in talibus e magna necessitas infridationis alterationis et extinctio nis calitatis acute et intesue. et io pnsana et poma cocta et panis lor? cu aq multoties et lactuca cruda vel cocta cu aceto no multu acuto est pueniens eis maxie cu egritudo est de pperacutis. Et si post qrtā diē egritudo trāsfret pal la pua cu lactuca decocta et alterata v'oua sorbilias: tñ in aceto et aq decocta no phibēt saltē semel in die et i hora ma ioris getis. Nullus aut distillat? est oino phibēd? ab eis qz facillr inflāmat. et sic corp? inflāmat in talib? acute fe/ brientib?. De ēt vinū est eis phibēdū oino excepto vino granatoz et marie muoz: qd ēt est limphādū cu aq sim plici pura. Sz aq sucharata cu pauco sucharovel iuleb violaceū cu multa aq pmixtū. imo ēt aq ordei ē istis ma/ gis pueniens pot? et granata pueniūt eis. ¶ Si aut egritudo eēt adeo breuis et pperacuta q sine solito cibo ifir/ mus posset cōmode ptraire absqz sensibili nocumēto tu tius eēt qz cibū assumere et loco ei? solimō potū sibi pue niētē assumere. ¶ Sz cu timor esset de casu vtutis meli? est cu leuissimo cibo vel potu nō apto ad inflāmaionē su stētare vtutē qz in dieta tenuissima erroē inducere et ifir mū ad mortē dīponere: cu iste febres maxie sunt exticti/ ue calitatis inate et resolutiue vtutē. ¶ Post dietā aut ex/ pediat aerē in quo repit infirm? cu irrozationib? fridīs se pissime irrozareita q i ipay camerl aer ad fridū alteref cū sparsione aq mixte cū modico aceti: seu cū aq simplici pura: et melius cū aq ro. si copia eius adesset cum ro. vio/ lis flozib? nenufaris et mirto. et cū solijs vitis et salicis. et cū pomis odoriferis et ipsoz folijs et alijs qbuscūqz friv gidis et odoriferis: innouādo ēt talia. sepe ēt pntine ape/ riendo fenestras: vt aer frigid? innotef alterat? in came ra. debēt ēt a multis ingrediētib? camerā pcauere ne ex ipoz hanelitu aer camere calefiat. et ad hāc intētionē ex pediat aerē inouare cu motu flabelloy et ingenijs alijs fz qz expedit. ¶ Expedit tertio cor illoy et epar epithimare cū epithimatib? frigidis et fortiter alteratinis. Et lz supe ri? hec epithimata posita sint et declarata: tñ hec ipsa re/ memorari ē vtile valde: et maxime cū debeāt eē frigidio/ ra pdictis. Usus tñ ipsoz regularius est pueniens añ oēs cibū: pmissa lenitiōe vētris et tuti? ipis? solutione facta: fz qñqz cura coacta. oz medicū cū ipis? puenire cū tiet re solutionē vtutis vel trāsitū hui? febris ad ethicā. ¶ Est ergo tale epithima cordiale qd cōuenit i hac febre. R. aq bugulose melisse et ro. añ. ʒ. iij. aq endiuie. ʒ. vj. sandalozū alboy et rubeoz añ. ʒ. ʒ. ro. corticū citri ossis d corde cer ui firici tincti i gra. añ. ʒ. i. been albi rubei ligni aloes cin namomi gariofiloz croci añ. ʒ. ʒ. cāphoze. ʒ. ʒ. fiat epithi ma. et cū pāno de lana ifuso in dicto epithimate et exp̄sso sup mamilla sinistra sub tepida calitate plurib? vicibus iterato ponat ante qz cib? aliqs assumat. ¶ Epithima p epe cōueniens taliter febrientib?. R. aq endiuie. ʒ. viij. aq violacee et ro. añ. ʒ. iij. sandalozū alboy. ʒ. ʒ. sandalozum rubeoz. ʒ. ij. ro. et seis lactuce. añ. ʒ. i. coraloz spodij. añ. ʒ. ʒ. aceti vini albi. ʒ. i. cāphoze. ʒ. ʒ. fiat epithima cū et pā no lineo plurib? vicib? añ oēm cibū sup hypocūdrion dextro vbi est situs ep̄is sub tepida calitate ponat: sicut dem est de epithimate cordiali. Post qz epithimatū vltimaz remotionē loc? vbi posita sunt epithimata cū pāno sicco leuiter ericcef. Nō sunt tñ pdicta epithimata regulari/ ter pcedēdo apponēdas: sicut superi? dictū ē nisi p̄us pre cesserit solutio: v' ad min? lenitiō vētris. ¶ Corrigit tñ qz acuta caliditas et incēdiū excessiū est adeo magnū et ti/ morosum: qz oz medicū cura coacta et cū pdictis epithi/

matibus et cū alijs extinctiuis fridis alteratiuis coacte p cedere ēt a pncipio febris: et ante oēm euacuationē vt sal tuel infirmus a morte imo ēt pcedit istis potus aq fride copiose. vt ait Gale. 10. terapeuticū ēt qd appet horri bile in casu coacto cōcedit balneū aque frigide pure in qua corpus sub actuali frigiditate ingrediat: vt saluet a morte ēt si membra perdant dūmodo vita remaneat. Et ideo in istis casibus in quibus caliditas omnimode ad se curam trahit et vertit solicite irrozationes fride facte cū aqua ro. vel aceto et aqua ad extinguēdum superfluum incendiū: qd cōiter est i istis: et qz maxime manifestatur in extremitatibus manuum et pedum: que tamen probi/ bentur generaliter in alijs febrientibus: qz sunt causa re pellendi caliditatem ad interiora. ¶ Cura coacta enim excusat medicū ab omni opere suo in his curis: et qbus cūqz alijs: vt ait Gal. 8. terapeuticū. Opz medicū exerci tatum eē et natura prudentem: vt sui prudētia et ingenio estimatiuo magis adhereat veritati. Nam iste melior est medicus qui minus errat. vt ait Gal. primo de crisi. req ritur etiam vltra predictam prudentiam q infirmus de medico confidentiam habeat. Nam iste plures sanat de quo plures confidunt teste Gal. in secundo de criticis. ¶ Expedit etiam quādoqz infrigidantia et repercutiua apponere in principio harum februm ad caput et frontem: tamen pmissa solutione: vel ventris lenitione: vt assumendo de succo lactuce seu semperniue: immo etiaz quādoqz solatri: et cum oleo rosato et modico aceti pe/ tias infusas sepe capiti: vt timpozib? et fronti apponere et nō min?. ¶ Requirit etia embrocare pedes et manus et crura et brachia et vaporem ad caput recipere ex hac decoctione. R. rosa. violay: flozū camomille: flozū ne nufaris: corticū papaueris: foliozū salicis: foliozū vitis et lactuce: fiat omniū decoctio in aqua simplici. Et sit vsus ei? ad membra predicta sub tepida caliditate et tempore congruo. Et hec embrocatio est etia somni pro uocatiua. ¶ Requiritur quarto pro predicta alteratiōe fienda: et ad sitim extinguendam sepe iuleb violaceum: et quādoqz ro. ad prohibendum plus resolutionem sp̄i tum commixtam cū multitudine aque frigide tempozibus congruis exhiberi debet: vt celebrata digestionē ci/ bi: et in augmēto: vel statu talis febris: et non sic i pncipio eius. Similiter etiam syrupus acetosus simplex cum aq frigida predictis febrētibus est cōueniens. Et nō minus pferit syrupus de papauere exhibitus cū aqua frigida: et statim post cenā ad somnū p̄ocādum: sed magistraliter pōt pparari tale iuleb lōgū cū quo perficitur omnis intē tio que i hac febre requirit: et ad digestionē mae: et ad ex tinctionē caliditatis febrilis extinguēdo sitim et somnū p uocando: cuius descriptio. R. aque fontis clare lib. ij. aq endiuie lib. i. aque seminū cōium frigidorum aque bugu lose aque ro. añ. ʒ. vj. vini granatoz muozoz. ʒ. iij. semi nis lactuce semis portulace seminis endiuie lenticule aq citrach pollitrici: et sūt nomina vsitata sic aromatarijs be ne nota: qz sunt herbe que iuxta fontes nascūtur seminū cōium mundatoz añ. ʒ. i. floz bugulose et melisse: viola/ rum añ. ʒ. ʒ. fiat iuleb longū facta p̄us hac decoctioe cu ʒ lib. i. ʒ. suchari damaschini et aromatiçef i peria linea cū ʒ. ʒ. sandalozū alboy et ʒ. i. cinamomi electi. Et tale iuleb est vtile et pueniens ēt absqz admixtione alteri? aq si non multū decoquat. ¶ Quinto ē summe necessariū vt nos et lingua istoz febricitatiū p̄ntine irrozef et humectetur maxime cum aq ordei infrigidata summe: et quādoqz cū aqua frigida pura: vel cū modicissimo aceti pmixta: seu vini puissimi potius ad cōplacentiā assumētis. ¶ Lauē/ dū ē tñ ne isti liquores trāslutiant ad posse. nisi t̄pibus et hōis dictis superi? saluo si sitis esset multū angustiati ua et excessiua inducēs sumā ariditatē et siccitatē in toto

epithimata pro corde & p̄ epate

Summula

corpore. tñc et nō cōplete digestiōe celebrata est licitū me dico aliquē potū de predictis exhibere. tñ in pauca q̄ti/ tate teste Gale. octauo terapentice. Luz sic inquit. Et nō bibere in cena statim. inatāt. n. cibaria bibentibus. ita si at siticula fuerit paucum danduz vt mitiget sitis z humi/ lief tristitia. Cū aut bñ digesserit tunc copiose da. Distri/ buif. n. citissime bibētibus eis ita. Et iā in ore retinere de candis sepe positis in aqua frigida. Et eodē nō cristallū in ore retentū sepe madefactū in aq̄ est vile z pueniēs. Immo piuna cerasa z amarena reuata z exiccata: mol lificata tñ in aq̄ iuuāt z pueniūt istis. Silr piuna matura intpe suo. Sed qd̄ plus valet z pfert est ista mixtura de q̄ p̄mūe q̄ntas fabe grosse teneat in ore. ꝑ. zuchari vio lati. ꝑ. i. mucillaginis psily. ꝑ. ij. mucillaginis citonior. ꝑ. i. ꝑ. seminis cucurbite z cucumeris lactis papaueris añ. ꝑ. i. fiat mixtura cū iuleb violato ad modū electuarij liq̄di. z teneat sub lingua ꝑ. q̄ dictū ē. Et cū timeat de alcola. i. d̄ vlcerib⁹ in gutture z lingua siue qñ actualiter sūt: tñc est pueniēs zuchariū dissolutū in aqua ordei z sepe gargarī fatum. Et iā zuchariū rosatū est pueniēs ꝑ seipsum in ca/ su ꝑdicto nō aliter. Et si decoquant sumach lentis z rose in aqua ordei qñ vlcera sunt in ore est magis conueniēs gargariādo zuchariū rosatū cū hac decoctione. **C** Expe dit sexto q̄ ad eandē intentionē alterationis z infrigida tionis clisteria alteratiua z infrigatiua z humectatiua sollicitē ꝑpare facta: qñq̄ ex sola aqua ordei z oleo vio/ laceo: z qñq̄ addēdo de succo lactuce: vl̄ de succo cucur bite vel portulace. Immo etiā clisteria ꝑferūt z pueniūt facta solūmodo ex altero ꝑdictoꝝ succoꝝ depuratorum ad ignē: vel ex oib⁹ simul cū ē magna necessitas alteratio nis mēbroꝝ nutritiuoꝝ: z maxie inferioroꝝ. Et cū aquis di stillatis qñq̄ sunt clisteria ex portulaca endiuia z cucur bita. Sed cū querit̄ ultra alterationē ꝑdictā lenitio ven tris z secū exiccatarū in intestis. fiat tunc clistere cū suc/ co blitis dictū superius in cura generali febriū. **C** Et si clisteria ab infirmis prohibentur oino vel ex alia causa fieri nō p̄t. sicut suppositoria: nō tñ acuta: vel quid moy dicū cassie suggendo a cannulis hora prandij assumat: vt venter lubricus fiat. **C** Ultimo si febres iste perseue/ rat pertranseundo septimā diem absq̄ alia crisi: digesta tñ materia non fiat cū medicina facta ex cassia z reubar baro: vel cū cassia z electuario de succo ro. seu cū māna fm̄ dosim z modū dictū superi⁹ in ꝑncipio huius capitu li: habita semp̄ ꝑsideratione de debilitate virtutis ad eius ꝑstantiam: qz deficiente virtute vana sunt oia. Digestiū aut huius māe facientis has febres acutas cōiter ē syru pus acetosus simplex: vel violaceus assumpt⁹ de mane cū aqua endiuie sub actuali frigiditate: et ē assumptus in vesperis. Celebrata tñ digestiōe cibi ē iuleb magistra le superius positū est pueniēs ad digerēdū hanc māz co leriā z subtilē. Et sic ēt ꝑferūt q̄cūq̄ frigida z humida qlitercūq̄ sumpta superi⁹ denoiata. **C** Ultimo ꝑfectio ne cure harū febriū acutarū vtilr est notandum q̄ in ꝑnci pio porisimi: vel cū infirmus ad sudorē disponit qñ ades/ set: vl̄ cū crisis de ꝑximo expectat a supradictis frigidis excessiuis ꝑtinuādo cū eis est regulariter abscindendum tā intrinsecus q̄ extrinsecus: z maxime ab epithimati/ bus dictis in quoz vsu ꝑtinuo z nō tpe ꝑgruo. qñq̄ me/ dici errāt. **C** Cura tñ coacta cū timor ēēt de casu vtutis ex multa resolutiōe vel ꝑmutatiōe hui⁹ febriis ad ethicā non excusatur cū ꝑdictis remedijs alteratiuis: mō tñ z ordine supradictis: ab experimēto tñ vidi aliquē curatū ex acutissima febze ꝑcedēte lenitiōe vētris ex appositio/ ne frusti cucurbite madefacti cū aqua rosata plurib⁹ vi tibus super epar: z cum impositione ipsius ēt sup caput epithimādo z exhibēdo in potu multitudinē aque frigi de: z illud remedium ē conueniens apud medicum ꝑu/

dentem: z bene exercitatu in arte. Ad laudē dei. Amen.

C De cura accidentium in febribus.

Rosequēdo doctrinā z modū z ordinē ꝑce/ dēdi. **A**. post curā generalē febriū putridaz in generali: z post curā ēt febriū acutarū q̄ tñ sūt putride febres: ꝑsequēdū ē ad curā acci/ dētiū: q̄ vt plurimū ꝑdictas febres insequū/ tur: z maxie febres acutas: que qñq̄ in eis sunt adeo for tia atq̄ piculosa virtutez ꝑsternēria que ad se curā vtunt ēt dimittēdo totaliter vel partialr curā cāe z ꝑsponis fe britis: z talis ē cura coacta ad quā medic⁹ obligat vt sal uet infirm⁹ a morte vel a maiozi piculo qd̄ succedere pos set. **C** Et lz aliq̄ de accitibus numerādis ēt īsequi pos sint ad febres ephimeras tñ vt ꝑlimū insequunt febres putridas: z maxie acutas: vt iam dcm̄ ē: z declaratū. Re mouent eni facilliter accidētia febriū ephimerarū. Diffi/ culter aut putridarū z maxie acutarū fm̄ ꝑ ꝑriculari ter declarabit in ꝑcessu. **C** Sunt aut accidentia d̄ quibus sermonez faciemus ad ꝑsens plura viginti que cōiter in sequūt ad febres: quoz quedā initiū habēt in ꝑncipio febriis seu in ꝑncipio cuiuslibet paroxisimi: qdā in ꝑcessu: z maxime circa statum: et quedā sed pauca in declinatio ne nō vera seu cū cessauerit iā febriis ex qbusdā reliquis z in corpore derelictis: que nō fuerūt ad plenū euacuate. **C** Primum igitur accidentium qd̄ in pluribus febribus euenit etiam rigor: horripilatio: tremor z frigus que cō/ muniter eueniunt in ꝑncipio paroxisimi. Et licet ex istis non omnino simul in qualibet febre cōueniunt: sed quā/ doq̄ vnum: quandoq̄ aliud: z quandoq̄ plura: quando q̄ omnia simul: vt in signis febriū: z in causis earuz est plenarie dictum. Illa enim accidentia ꝑncipiūz febriū insequunt: imo vt plurimum omnia simul precedente tñ vt plurimum horripilatione que leuior est q̄ rigor. **C** De horripilatione autē parua: seu de paruo rigore non mul tum sensibili nec ledente insequenti: quādoq̄ sudorem z crifim perfectā post totalē euacuationē māe nō est h ser mo de eius cura: quia facilliter ꝑ seipsum remouetur si cut horripilatio que qñq̄ cōtingit post cōpleram expul/ sionē vīne que toti corpori euenit. Nec ēt est hic sermo de rigore cretico. q̄ ēt sit qñq̄ i vera crisi in die cretico sa/ cta cū vtutis ꝑstātia z ꝑcedētib⁹ signis cōplete digōnis in mā. Nā talis ēt rigor refrenari nō dz nec alio mō ena/ cuari. Sz rigor fortis seu horripilatio magna. z sic ēt frigus z tremor excedēs sūt accitū qb⁹ medicus oportu nis remedijs īsistere dz ꝑueniēdo cū eis ante ipoz̄ initiū vt ante ꝑn̄ cuiuslibet porisimi ad min⁹ ꝑ vnā horā z vl/ tra habita notitia de ipsius ꝑn̄ de hora z de tpe inuasio nis fm̄ porisimū vel porisimos q̄ ꝑcesserūt: incipiēdo cūz fricatiōibus ꝑmo leuib⁹: subsequēter fortibus z fortiozi bus in ꝑcessu initiatis a cruribus z pedib⁹ ꝑmo z a bra chijs z a manib⁹ z subsequēter a coris z a spatulis: dmū finalr redeūdo ad pedes z crura z ad brachia z ad ma/ n⁹ vsus ꝑtes extrēas semp̄ inferi⁹ man⁹ suas ducēdo seu fricādo q̄cūq̄ disposit⁹ ad fricādū. plus at ꝑueniūt z lau dan fricatiōes z sic ēt p̄t diuti⁹ ꝑdurari i corporib⁹ ꝑin quib⁹ febriētib⁹ z carnosis. z in flegmatice febriētib⁹ seu melācolice q̄ in corporibus macilētis extenuatis z eric catis z colerice febriētib⁹. Sūt. n. fricationes ꝑmoz cor/ porū cura itegra ꝑfectiua: nō solū accitū ꝑdictoꝝ: sz dis/ positionis: z cāe vt recitat Gale. xi. de ingenio sanitatis. **C** Lauēdū ē tñ in vsu fricationū ne corp⁹ febriētis eue/ tet z frigus suscipiat. ita q̄ ipsū ledat. z eride oppilatio sequat ne corpus eius alteret ad peius. Diutius aut iste fricef q̄ plus delectat in eis: ꝑueniēdo semp̄ cū eis: vt di/ ctū est ante verū ꝑn̄ porisimi. Nā cū frigus horripilatio seu rigor z tremor sensibilr expādūt z manifestant: tunc infirmus fricatiōes sustinere nō p̄t: sed solū ꝑanis cali/ dis sepe

*cremora nlt
vntua x p̄f
gromtia*

dis sepe innotatis et iteratis et coopturis panorum est regē/
dus gubernandus: ac et cum ligaturis ad brachia et ad co/
ras illas sepe soluedo. et sic et iterando. est. n. p̄m̄ adū cū
eis imo et cū laterib⁹ calidis postiq̄ ad pedes: ac et ad spa/
tulas: cū rigor est fortis et frigus excedēs. et in flegmati/
cis et melancholicis febrib⁹ v̄ plurimū euenit. **C** In chole/
ricis aut febrib⁹ est abstīnēdū a supflue calidior: q̄ citius
trāit frigus et rigor in eis nisi sint febres cholericæ admi/
re q̄nq̄z nūcā et sp̄diles oēs inungere cū oleo de lilio vel
costo abluto cū vino albo subnili sub actuali caliditate
administrato: raro tñ h̄ remediū est p̄ueniēs: s; nō p̄hibe/
tur in forti frigore et rigore. **C** In rigore autē q̄rtane seu
quotidiane et tertiane nocte cū frigore excessiuo factis et
p̄cedētib⁹ purgationib⁹ et alijs q̄ expediūt sūme laudan/
tur. Et p̄uenit an̄ p̄m̄ por̄ismi ad minus p̄ vnā horam al/
sumptio rubee trociscate vsq̄ ad 3. i. cū modico vini al/
bi calidi et subtilis. Et ipsi fricatio ad tempora et ad pul/
sus brachiorū et pedū fm̄: qd̄ ponit a Nico. i. suo antido/
tario in cap̄ de rubea trociscata: qd̄ ē electuariū sat̄ notū
apud medicos et aromatarios oēs. Et illud remediū fm̄
q̄ ibi ponit est v̄ et infallibile ad p̄hibēdū fortē rigore
horripilatione tremore et frigus si trib⁹ diebus p̄tinuus
ante p̄m̄ cuiuslibet paroxismi assumat atq̄ fricetur fm̄
modū et ordinē immediate dictū. Et ego pluries experien/
tia ductus cōprobo et assumo. p̄missa tñ semp̄ in eius vsu
eūone vt decet. Sic et 3. i. tyriace assumpta per horā an/
te p̄m̄ paroxismi trib⁹ dieb⁹ p̄tinuus est p̄ueniēs et erper/
ta. **C** Si horripilatio aut rigor p̄oueniret ex mā chole/
rica calida et acuta musculos mordicatē: tñ fortis frica/
tiones seu p̄mi multe caliditatis et itēsue vel inūctio su/
pradicta vel tyriaca vel alia multū calida: nullatenus cō/
ueniūt: sed mediocriter p̄parata sufficerēt: et ista talia iu/
dicio estimatiuo periti medici derelinquo. **C** S; p̄dicta
rubea trociscata in frigore tremore horripilatione atq̄
rigore febriū tertianay notarū: ac ē quartanay cū excel/
sive perdurant et in processu dictarū febriū euacuationi/
bus factis ē magis p̄ueniēs et laudāda. imo experta i di/
ctis accidētibus sicut dicitur. **C** Omnia aut in p̄nci/
pio paroxismi cuiuslibet febriū tñ sinit. **C** Omnia
r̄iodice seu tertio m̄tibet febris: et maxime quartane p̄/
accidētū p̄dicane atq̄ quotidiane est q̄nq̄z curatiuus
medicina fortis. Non tamen tolerātus esse debet cū
re facili de p̄mi atq̄ laboriosa vomitū p̄uocante: sed cū

De p̄m̄ paroxismi cuiuslibet febriū tñ sinit. **C** Omnia
r̄iodice seu tertio m̄tibet febris: et maxime quartane p̄/
accidētū p̄dicane atq̄ quotidiane est q̄nq̄z curatiuus
medicina fortis. Non tamen tolerātus esse debet cū
re facili de p̄mi atq̄ laboriosa vomitū p̄uocante: sed cū

C De regimine sudoris in febribus.
Ost regimen accidētū quatuor predicto/
rum veniētū est ad regimē alterius acciden/
tis. v3 sudoris superflui quādoq̄ supuenien/
tis in febribus ex quo sequitur sensibilis de/
ilitas in v̄tute ex multa resolutione ab ipso
Sudor aut factus in die cretica nō est re/
gēdus: nisi excessiue superfluat resoluē/
do virtutē et ipsa finaliter p̄sternēdo. **C** Debet. n. medi/
cus cū supuenit sudor an̄ oia diligenter perqrere cum vi/
scursu rōnis si p̄fecta digestio p̄cesserit in mā que p̄nci/
paliter ex v̄rina cognoscit: cū hoc etiam succedat alleuia/
tio in virtute cū bona tolerātia infirmi cū certa et vera cō/
stantia pulsus: et q̄ talis sudor fiat in die cretica et indica/
tina. **C** Cū ergo ista signa p̄currūt sudor est dimittēdus
vt p̄sequatur et debite finiat: imo ē adiunandus si expe/
dit cū his q̄ sudorē p̄uocāt copiosum: de q̄bus dictum
est sup̄ius. **C** Si aut sudor p̄rarius eueniat huic supradic/
cto sudori q̄ cognoscit ex signis p̄iis: et maxime si i ipso
sensibilis debilitas p̄ueniat in virtute: sicut et sepe contin/
git in sudore diaforetico: talis sudor est oino a medico cō/
stringēdus: paulatine tñ non subito cū debiliorib⁹ reme/
dijs incipiēdo: et subsequēter cū fortioribus si expediūt.
Et ad resistēdum huic sudori: et ipsū p̄hibēdus frigida
et stiprica remedia sunt illa que cōmēdantur in hoc regi/
mine ad refrenādū talem sudorē superfluum. **C** Euenta/
tio enim cū flabellis et alijs mouētib⁹ aerē est v̄tilis et
necessaria in camera patiētis et stando cū fenestris aper/
tis et aliqualis panorū subleuatio a corpore patiēti sepe
facta vt alteret ad frigidū et est p̄ueniens. **C** Potus insu/
per rerū frigidarū sudore supfluēte et necessitate cogente
p̄cedit eis: sicut potus aque frigide nec inlebe v̄o. imo etiā
cū syrupo mirtino et aliqua abstersio seu irroratio aq̄ ro/
sate ad faciē et ad pulsus brachiorū et pedū est expediens
ad resistēdum huic sudori superflue debilitati virtutem.
Et in dicto casu cor et epar debēt sepissime epithimari cū
epithimatibus suis frigidis dictis sup̄ius in cura febriū
acutarū. Immo et q̄ plus est si est expediens q̄n̄ aliter su/
dor refrenari nō p̄t vt infirmus saluetur a morte licu/
tum esset talē patiētē ponere in aqua frigida: maxime
si alia remedia non p̄ferūt: sed cū timore et cautela et pro/
testatione de eo q̄ succedere posset tanq̄ de vltimato re/
medio. **C** Inunctio insu facta ad spinā totā et nucham
cū oleo rosato recētī: et maxime p̄structo ex oliuis imatu/
ris seu ex oleo citoniorū vel mirtino admixto cum succo
plātaginis est cōueniēs et iuuatiua administrata semper
sub actuali frigiditate cū inungant loca p̄dicta. **C** Cū
mo nōndum q̄ talis sit patiēs in quo sudor supfluit pau/
cis panis et leuibus est cooperiēdus ne caleat ab eis.
Eligēdo et camerā in terreno alteratam frondibus floxi/
bus: et folijs frigidis numeratis sup̄ius et asp̄sam aq̄ fri/
gida: seu irroratā aqua rosata. Et sic etiā sit regimē ei/
bi et potus alteratiuū ad frigidū quousq̄ sudor minuat
vel refrenet et virtus et vires suas nec sumat vt decet. Et
istud ē regimē sudoris supflui cū ad se curā vertit.

C De fluxu sanguinis narium.
Regimen fluxus sanguinis narium. **C** Cū iste
fluxus est creticus in die cretica indicatiua:
aut cretica radicali vt quarta septima vnde/
cima vel decimaquarta vel cōsiliū et p̄cedenti/
bus signis digōnis et virtutis p̄stātia non est
modo aliquo constringēdus: imo potius adiunandus vt
fluat si expedit: nisi sit adeo supfluous et excedēs q̄ virtu/
tem sensibilē p̄sternat oino faciens infirmus ex multa
ēuatione spirituum et ipsorum resolutione tēdere versus
mortē. **C** In hoc tñ iudicio bñ cōsideretur cū rōnis di/
scursu: ne contingat errare in subito cōstringēdo talē flux/
um sanguinis creticū et si aliqua debilitaret. nā con/
stringi nō d3 vt dictū est: nisi sit excessus superfluous in de/
bilitate virtutis: et tūc et paulatine fiat ipsius retētio cū
timore et cautela p̄ueniendo cū p̄ortatione virtutis ma/
xime cū cibis et potibus cito restaurātib⁹ sp̄m et san/
guinē. iuxta sniam Hippocratis: cū inquit. Accidētib⁹ su/
perueniētib⁹ virtutē dissoluētib⁹ ilico cibus ē dādus.
Et cū confectionibus et et alijs alteratiuis ad frigidū et
Prac. cōco. R

stipticus vt sanguis aliquat' ingrosset & infrigidetur ne sic facili' fluat. **C** Pullus. n. pistus vel distillatus: & pdix est cib' cōueniens in hoc casu. Et vinū odoriferū: & et ver nactū aliquat' limphatū cū aqua simplici: & simul assum ptū cū modico panis assi nō prohibet pro pfortatiōe virtutis quāq; in illo casu. **C** Cōfectio insup laudabilis & cōueniēs ad cōfortationē virtutis est illa q̄ fit ex cūcharo margaritis & aqua ro. & si addant huic sandali albi & ru bei & corali erit magis conueniēs ad confortādū virtutē & ad sanguinē cōstringēdū. **C** Si aut' querimus adhuc maiore cōfortationē virtutis mēbrorū principalū: tūc construat' & fiat ista pfectio de qua infirmus pōt assume/re sepe. **R.** margaritarū pfortatay & nō pfortatay coraloꝝ alboꝝ & rubeoꝝ sandaloꝝ cirtinoꝝ smeraldoꝝ iacintoꝝ beriloꝝ & saphiloꝝ limature auri & argēti añ. pres equa les fiat pfectio cū cūcharo damaschino & aq̄ rosata. Et si huic pfectioni addant aliq̄ corrices citri mollificati i cū/charo & minutim incisi erit vtilior. **C** Si aut' superflua se bilis caliditas & excessiua nō prohiberet: laudarē vt di/cta nunc pfectio aromaticaref cū modico ambroz & quāq; cū modico cinamomi seu ligni aloes fm iudiciū medici In hac pte periti. **C** Siq; aut' vellet p'dictam pfectionem vel quācūq; aliā de supradictis immediate reducere ad for/ mam electuarij facili' posset addendo ei plus de aqua rosata & minus cūcharū decoquēdo. Et sic eodē mō cō/ fert assumptū sepe sicut pfectio supradicta: imo etiā forte plus si assumat vt decet cū vino odorifero & perfecto cū aqua limphato: & quāq; cū aquis conuenientibus distilla tis cordialibus vel alijs fm erigētiam virtutis acciden tis vel dispōnis curāde: et eodē modo p'fert si absq; vllō potu sumat. **C** Et hoc est notādū q̄ p'dicte pfectiones non solū pueniūt febribus in quibus adest virtutis debili tas ex supfluo fluxu sanguinis: sed et pueniūt in quacūq; alia debilitate virtutis a quacūq; cā proniente et si se/bris adestet assumēdo de p'dictis pfectionibus illā quaz volueris & quātitate sufficientē conuenientē fm erigētia & modū iaz dictū superius remittēdo totū in iudicio me/ dici fm q̄ considerauerit expedire. **C** Si aut' fluxus sā guinis nariū quibuscūq; febribus supueniēs, & maxime in acuta febre non existat creticus: sensibiliter tñ virtutis debilitatiuus est cōstringēdus oio maxime si superflue prosequatur. Et p̄ cum fricationibus factis ad brachia & ad crura: & cū ligaturis fortibus & vëtosis appositū mō z ordine: & i locis & mēbris: & prout: & sicut late superius dictū fuit in regimine & cura rigoris horripilationis tre/ moris & frigoris dictas ligaturas & fricationes p'seuerā/ do fm q̄ fluxus p'seuerat. Sed qd plus laudat' ad fluxū sanguinis nariū cōstringēdū est appositio magne vëtose & diu retēte sup epar in hypocūdrīo dextro vbi ē situs epa tis. & maxime p'fert si fluxus sanguinis a nare dextra ma nabit. Si aut' a sinistra plus iuuat appositio eius super splene in hypocūdrīo sinistro in quo ē situs splenis: non p'ermittēdo tñ qn semel reapponat' ad epar vbi venarū oīuz est origo. **C** Et hoc est notādū q̄ sicut vëtofa posita sup epar & splenē p'fert i quolibet fluxu sanguinis nariū emorroydarū & mēstruoꝝ: ita vëtofa apposita ad vtrāq; mamillā mulieris versus inferius: & maxime iuxta dex/ trā est sumē cōueniens & plus alijs p'fert superfluo fluxu mēstruoꝝ et p'sequēdo cū appōne ipsius ad epar si flux' non refrenat'. Confert et vt dictū est iā in superfluo fluxu emorroydarū appositio vëtose ad epar solūmō & nō infe rius alibi. **C** Frictiones aut' & ligature p'dicte & apposi tio vëtofarū oīno sunt phibēde coris natibus & alijs mē b'is & cruribus inferioribus cū querit' sola cōstrictio san guinis mēstrui seu emorroydarū: nam p'sequēdo cum eis in locis p'dictis addetur in fluxu. Sed apposite supe/ r'ius i spatulis & in hypocūdrīo dextro seu sinistro & fri/

cationes facte brachijs & manibus p'ferūt & pueniūt ad diuertēdū de inferiorib' ad supiora sicut fili mō cōueniūt fricationes vëtosationes & ligature facte in inferioribus mēbris qñ fluxus sanguinis emanat a naribus & c.

C De cibo & potu.

Regimē aut' cibi & pot' in oib' istis parietib' fluxū sanguinis supflūū virtutis sensibili' de bilitatiū sit boni chimi facili' digōnis & ci/te restauratiōis ad fridū alterati & ad stipti cū cū decoqur cū lactuca vel mirto, & maxi/ me cū sumach citonio & silib' istis. Et sit vinū qd bibitur puū pōticū bñ liphatū cū aq̄ extinctionis calibis seu ser/ ri, & nō repleat talr patiens vnica vice cibo vel potu: sed ipm diuidat in plū' vicib'. Et pro facti extingueda si ade/ rit vta iuleb ro. limphato cū aq̄ p'dicta vel iuleb mirti/ no eodē mō liphato: & quāq; vino granatoꝝ & granatis et: imo prunis & cerasis amarenis exiccat' demū mollificat' in aq̄: & i ore retētis. Et si flux' sanguis nariū vel ali' quē qd flux' existeret absq; febre & sine multa debilitate vtu/ tis: tūc cibi viscositate hñtes sume laudantur in eis: & sic oēs cibi de pasta vt lagana & xmicelli siue minutelli siue frumētini & extremitates aialū: & maxime pedes pozci & aures & griffoni ipsi' si digerunt' ab eo. **C** Si aut' cū supra dicto regimie fluxus sanguis nariū refrenari nō pōt p'se/ quēdū ē ad localia p'strictiua vt ad nares caput & frōtē. Primo petias infundēdo in aq̄ actualiter frigida cū mo dico aceti permixta & illas sepe ponēdo ad timpora & ad frōtē sepe sepi' iterādo: imo si flux' p'seuerat embrozef ps anterior capitis cū aceto pauco & multitudine aq̄ mis' sit timoz maxim' de descēsu catarrī vel ipsi' p'stipatione i ce rebro & de morte festina ex ebrocatione p'dicta. Et silr et si ad frōtē & timpora petie ifuse i solo albumine oui sepe sepi' apponant' erūt vtilēs & curatiue: sicut et p'fert succ' plātaginis scariole caude egne vel succ' solatri eodē mō administrati cū petia sup frōtē. **C** Illud at' qd vltimo lau dat' ad sanguinē fluētē a narib' cōstringēdū ē gipsuz pmi xtu & dissolutū cū aq̄ simplici seu cū succo plātagis & em/ plastrū tipoꝝib' & ad frōtē. **C** Ad idē et approbat' expe/ rimēto verū p'ferre stercus asini timpoꝝib' emplatam.

C Lauda' et infigere nares & timpoꝝ a quoda etua/ rio posito a Nico. in antidotario qd dicit' it ipz penetra to cū modico aceri & aq̄ plātaginis vt factū aq̄ plātagis reimo et. 3. i. ipsi' atanafie allampre pos cū bris assum/ sume laudat' in fluxu sanguinis: nisi & vta sa gnatr comē datur & exiuit ab auctoꝝib' sup oia. **C** Et a Sale/ no qd de igenio sanitat' si narib' vñ sumo ou. **C** Et si uel lū: & interius apponit' in nares factū ex p̄m. **C** Er mixtū cū albumine oui. & cum isto puluere mu. **C** guinis sit p'strictio et si a vulnerib' fluat vel alibi v. **C** q. Cui' descriptio ē ista. **R.** thuris: aloes: sanguis draco nis: boliarmeni: terrefigillate: sarcocole. ana pres cōles fiat oīuz pfecta cōmixtio & puluericatio & administref ve dictū est. Aut cū isto puluere. **R.** masticis dragagati: gū mi arabici: boliarmeni: opij añ. 3. ij. mumie. 3. iij. terātur & cribrent' & icorpozef hic puluis cū albumine oui & po/ nat' sup loco: aut p se absq; albumine oui. **C** Dic. n. puluis p'fert vndecūq; fluat sanguis. nā locū cōsolidādo dolozes oēm mitigat & stingētez in loco. **C** Et si pili leporis repiri nō possent: tela aranea & maxie q̄ repif in parietib' molē dini: aut q̄ repif adherēs ad arcilē seu ad archā vt na cicotrinicat' vigorosius sanguinē fluētē repiri pellit. Et si p'dictus puluis ficcus sine vllō liq' tur in narib' idē fortius efficit sanguinē p'str ebima insup epaticū: & sic et epithima cord' sita in cura febrū acurarū summe cōueni' fluxu sanguinis nariū/ sanguinez in epati

caliditate superflua remittendo: sic et aqua ros. per seipsam epiribimata sup epate: ac et aqua mirti est conueniens et in natua in casu p'dicto. **U**ltimo pro copleta cura fluxus sanguinis nariu est recurrédum ad qntam fen tertij cano nis vbi late de cura eius sermo coplef. **E**t si fluxus sanguinis ex eius supflua caliditate atqz subtilitate adhuc p seueraret magis debilitado virtutē ita q ex ei pseuera tione timetur de morte infirmi: et alia remedia supradicta pluries iterata no pferrēt: licitū eēt talē patientē in aqua acmafr frigida ponere vel saltē extrema omnia ad remit tēdā ad posse acuitatē sanguinis supradictam.

De regimine vomitus.

Regimen vomitus. **V**omitus febriētis? si perueniēs si sit creticus: et in die cretica indi catio nō est a medico cōstringēdus. Immo potius adiuvādus nisi supfluat sensibilr p/ sternēdo vtutē. In quo casu est procedendū ad ipsuz pstringēdū et pfortiādū virtutez ne cadat et ruat cū cibo et potu et alijs fm q in regimine sudoris superflui superius dictū fuit. **S**i aut vomitus nō sit creticus: s; supflus et pdurās: sicut sepe ptingit in febriētis. Tūc pri mo p'dideremus: si in ei cā ē humor p'tetus in stomacho: et in ipso imbibit? vel adherēs: vel si ad ipm aliūde tran smittat et defluat. Qd si humor p mo existat in stomacho collocatus in eo cū vomitūo leui pus icipiat ad euacua tionē ipsius: vt cū aqua ordei plūere çuchari rubei et mo dico aceti assumpto sub tepida caliditate vsqz ad ciatos duos vnica vice. Si mā sit cholericā sicut vltimū est in cā vomitus: vel assumat syrupus acetosus simplex cū aqua calida in eadē q̄titate: nā vomitū facilliter prouo cat. **E**t si mā sit flegmaticā: tunc loco pulueris çuchari de melle sumat tantū dez et eodē mo bibat sicut aliud vo mitiuuz. Et si expedit ipm iterare et iteret quousqz mā q̄ est cā vomitus p'teta in stomacho itegre euacuet. Si aut p'dicta vomitua pp ipsoz debilitatē curam adimplere nō pnt in prouocando vomitū et mām euacuādo: fiat de coctio rassani in aqua ordei. demū p'dicta aqua collata et tepida assumat cū puluere çuchari: vel cū melle addito semper modico aceti etiā squillitico: si fuerit expediēs ad vomitū fortius prouocādū s; q mā plus vel minus adhe tens et viscosa dominaf in stomacho. Non tñ violētado superflue p'dictū vomitū vel ipsuz indēbite prosequēdo. **S**criptica aut medicamina qualitercūqz approximata pro vomitu pstringēdo exterius vel ab intus assumpta: nullatenus habeant in vsu pro vomitu pstringēdo. Im mo prohibeant oino: nisi pus p'cesserit eūatio p'dicte ma terie q̄ in stomacho p'tinebat cū vomitūo p'dicto: vel ali qualiter per seipsaz a natura fuerit expulsa: sicut sepe cō tingit: cū virtus est fortis et mā pauca. In hoc enī imperi ti medici sepe errāt cū sripticis pstringētis q̄rentes: vt vo mitus pstringat: sed potius addit: nisi prius mā q̄ est ei causa eūetur vt decet. **S**i aut per inferius talis mate ria q̄ est cā vomitus puenienter posset eūari: fiat solū cuz cassia vel cū māna: ne agitatio superueniat i materia ad quam sequatur maior debilitas stomachi in contētatiua virtute. **M**ūdificatio aut stomacho cū leuidus modo p'dicto: si vomitus non cessauerit ppter debilitatē et re laxationem in stomacho derelictaz: tūc fiat ad stomachū ista inūctio cū qua mane et sero ante cibū inungendo fri cetur. Que etiam puenit pro pfortatione stomachi: quā vis vomitus sit constrictus. Cuius descriptio est. s; olei citoniorum et masticiā añ. 3. i. ro. co. cinamomi sumach thuris mēte absynthij añ. 3. s. fiat vnguentū cuz modico cere et inūgatur stomachus vt dictū ē. Et si superflua ca liditas p'dominat in stomacho: addatur oleū rosatum vel mirtinū: qz vigorosius stomachū confortabūt: ac etiā alterabūt. **E**t ad hāc itētionē summe laudatur panis

calidus pro eius medietate recenter coctus positus i suc co mēte et absynthij cū vino granato: recenti super sto macho quousqz caliditas durat in eo ipsum et iterando si expedit. Et ad prohibendū fluxū humoris melācholi ci adusti seu cholericici post ipsoz eūonem summe cōfert. Et experimento laudatur fomētatio facta ad stomachū cum spongia infusa in aceto actualiter calido aliquo aliter expressa. Laudatur etiā ad confortationē stomachi post mūdificationem p'dictam: de humoribus contentis in eo iuleb rosatū assumptū cum aqua ferrea siue ferrata. Ac etiam mīna simplex si p'cesserit nocuentū a materia calida. Et syrupus de mēta: si p'cesserit dominū in mā frigida. Confert et in p'dicto casu: et multū laudatur pa nis assatus assumptus cū vino granatorū vel cū alio vi no pōtico. **I**n p'dictis aut et in alijs operibus nostris semper procedēdū est cū discursu rationis fm diuersita tem dispositionis cause et accidētis. **E**t hoc notandū qz pro vomitu constringēdo diacitonitem. i. cotognatum factū cū çucharo sine speciebus: et quāto antiquius tan to melius: et q̄cūqz alia sriptica post cibū semper debent assumi: sicut pro fluxu vētris constringēdo ante cibū re gulariter assumūtur. **A**lterius vtilliter memorādum: imo semp in acie mētis est habēdū qz sriptica medicami na q̄cūqz sint illa: et q̄cūqz administrata: nec in vomitū cō stringēdo nec in fluxu etiā vētris possunt vel debēt sine magno periculo assumi vel exteri? approximari nisi pri us p'cesserit mūdificatio intestinoz vel stomachi fm qz humor qui est cā ipsoz continetur in eis et in hoc medicī semp errant. **S**i aut humor qui est cā vomitus ab alio mēbro fluat ad stomachū: tūc primo talis humor eūetur cuz facili vomitūo vel lenitūo. Et si sit crudus et indige stus digerat vt decet: et subsequēter eūetur cum lenitūo appropriato ad euacuationē ipsius fm diuersitatē mate rie fm qz supius in cura gñali febriū putridaruz late de monstratū fuit. Post cuius eūationem ad inungendū sto machum prosequatur cū vngūto statim superius posi to. In cuius vsu non potest esse periculū cum sui sriptici tate prohibeat fluxū ipsius humoris ad stomachū. Sic et iulep ro. et mīna simplex et syrupus de menta limpha tus cū aqua ferrea et diacitonitē et alia sriptica nō probi beantur ad hūc vomitū constringēdū: etiā in quocūqz tēpore dūmodo mā nō sit in stomacho imbibita et istra. Conuenit et ad membrū mandās talē materiā ad stoma chū sōlitate intendere ipsum cōfortando: et ab ipso mām eūando. cū his q̄ expediūt: ne talē mām coadunet. **E**t vltio recurat pro cura vomitū cuiuscūqz ad sen. i. z. tertij canonis Aui. vbi hec mā particulariter practicat et c.

De regimine fluxus ventris.

Regimen fluxus vētris qz feblicitatibus acci dit si talis fluxus ē creticus nō pstringat oino nisi supfluat excessiue deiciēdo vtutē. Si aut nō sit creticus: s; supflus et p'tinus pueniēs ex mā que pūgit et mordicat intestina. Pro eius cura fiat clisteria lauatiua ex aqua oz. et puluere çuchari absqz oleo seu sale. Et cū q̄rif maior cōstrictio et absterfio minor fiat clistere cū aqua oz. et çucharo ro. Si at calidi tas et mordicatio addant in intestinis post p̄ma clisteria absterfua et lauatiua fiat clistere cū lacte capriū ignito pluries cū lapidib? fluuialib? accēsis in igne. **I**n super cū supfluit fluxus clistere et factū cū succo plantaginis et aq oz. et puluere çuchari est cōueniēs iuuatiuū. Et si huic clisteri addat de pinguedine renū caprarū erit valde pfi cuū. Et si et oleū ro. vel q̄cūqz mirtinū cū p'dictis clisteri bus administrat summe pueniūt ad sedādū dolorē: et ad phibēdū adherentiā prauoz humorū ad ipsa intestina. Et q̄cūqz pueniūt p'dicta olea et pinguedo ad faciēdum medicinas alias penetrare in subam itestini. **E**xpedi t

Prac. cōco.

R 2

enim quicquid pulueres restrictivos et solidarios appone-
re in clisteribus: semper tamen premissio absterfivo seu lauativo cli-
steri cum preuerat fluxus et actualiter est cum excoziatione in-
testino: qui fluxus dicitur disinteria ut consolident vlcera in
ipsis existens: quod clistere consolidatiuum sic componitur. R. aq
ordei ciatos tres: succi plantaginis ciatu unum: pinguedinis
renu caprinu. 3. ij. plueris suchari. 3. i. terre sigillate san.
draco. an. 3. i. spodij ro. boliarmeni an. 3. 5. fiat clistere: ut
dictu est. iterado etiam si expedit ipsum clistere predictu:
vel alia supradicta. Et quicquid addunt huic clisteri duo al-
bumina oui et valde conueniunt. Et ad eandem intentionem cli-
stere factu cum vino pontico paruo: et cum puluere supradi-
cto ad solidandiu vlcera intestinorum est conueniens et inuua-
tiuum. Clistere insuper ex solo lacte caprino cum pinguedine
capre et supradictio puluere in solidado vlcera intestino-
ru et in prohibendo fluxu ab eis est expertu super omnia su-
pradicta clisteria. imo est clistere factu ex solo lacte est su-
me conueniens. ¶ In ma aut cholericu que est causa fluxus ve-
tris plus conueniunt clisteria lauatia. Et in ma flegmati-
ca plus conueniunt clisteria absterfiva procededo primo cum
eis: et tandiu donec ma existens in intestinis que est causa flux-
us sit: ut decet euacuata ab eis. ¶ Laudat insuper plus
cum adest dominiu cholere puluis suchari in clisteribus
que preparant. Et cum adest dominiu flegmatis mel plus iu-
uat et conuenit: nisi acuitas febris prohibeat administratio-
nez ipsius. ¶ Si vero per predicta clisteria fluxus non remit-
tat: nec remouet post plurimu usum ipsorum: quia humor est
fluxu faciens in intestinis superioribus: unde clisteria ad
ista loca non possunt attingere: tunc est conueniens trahere ad
medicinas per os assumendas que talem humorem eua-
cuent: constrictionis seu stipticitatis vestigiū relinquen-
do. quare. 3. i. reubarbari torrefacti assumpti in substan-
tia cum. 3. ij. aque plantaginis: seu cum vino pontico paruo
est in tali fluxu pre oibus alijs medicinis firmiter lauda-
da: maxime si humor cholericus sit causa principalis pre-
dicti fluxus: et multo plus si cum excoziatione fuerit etiam
in quibuscunque in intestinis subtilibus seu grossis. ¶ Idem
etiam operat si. 3. i. 5. mirabolanoz citrinorum assatoru al-
sumatur cum aqua plantaginis compressive euando ma-
z que est causa fluxus ventris derelinquendo restrictionis
vestigia. ¶ Expedit insuper quibusdam fluxuum predictorum: quicquid
pro causa remouenda: et ipsa euanda cum feces siccitate reti-
nentur in ventre cassiam seu manam cum aqua or. talibus
sic pariteribus exhibere: dosis quaru existit videlicet cas-
sie vsq ad. 3. i. 5. et mane vsq ad. ij. et non ultra in casu pre-
dicto. Et ego iam vidi multos fore curatos ex fluxu pre-
dicto ex assumptione solius cassie seu mane cum dosi et or-
dine et modo predicto. De qua cura vulgares fortissime sunt
mirati quo cassia seu manna possint aliquem fluxu curare
cum fluxu efficiant. Cura enim prouenit ab eis cum remoue-
do. ¶ Si aut fluxus ventris adhuc preuerat et post pre-
dicta remedia euacuationis factis et alijs: tunc est licitu et con-
ueniens iulep ro. assumere vel miua simplicem vtriusque lim-
phatu cum aqua extinctionis calibis seu ferri. Et eodem mo-
do conuenit iulep de ribes si reperit. Et syrupus mirtinus in
disinteria plus laudat assumptus cum aqua plantaginis.
¶ Et ultra predicta est conueniens si fluxus non refrenat: ut
ad ventrem fiat inuictio ante cibum mane et sero cum hac inu-
ctione coli. R. olei citoniorum mirtini et ro. an. 3. 5. rox. coza-
loy masticiis sumach cupularu glandiu balaustraru thu-
ris an. 3. 5. fiat comixtio cum qua venter totus ante oem ci-
bum leuiter inuigedū fricet. Et plus est profert: et valet empla-
stru diascenicon positu a Mesue in suo antidotario admi-
nistratu super ventrem cum peria linea ipsu totu comprehedere et
diu super ipso reteta mollificato prius cum oleo citonioru et
masticino seu ro. vel mirtino si expedit ut ostiante multa
caliditate in partibus illis. ¶ Semp tamē super oibus

memoradu quod a predictis stipticis et quibuscunque alijs stiptici-
tate habentibus est abstinendu oino si non sit prius ma fluxu
faciens ut decet euacua cum clisteribus lauatibus vel alijs
medicinis. ¶ Horu aut dieta sit tendens ad frigidu et sti-
pticu: ut si pullus decoquat: decoquatur cum sumach vel
agresta: et sine sale omnino. Laudant aut lentes in aqua
decocte si digerantur ad fluxu constringendu. Et vinum
sit paruu ponticu et limphatu cum aqua predicta extictio-
nis calibis seu ferri. ¶ Si quod autem deficit in hac cura ad
sen decimasexta tertij canonis Aui. recurat. Ac est super
ad cura febris ephimere facte ex euone supflua: ubi pre-
cte coples quod deficit in predictis. Non premitte do tui in
cura fluxus: quoniam etiam cura se. cum diligentia habeat. 26.

De siti.

Rigimen superflue sitis que est accidens plu-
rimu febris superueniens. Opz quod in ei cura
incipiat cum frigidis et humidis diu in ore re-
tentis. Et sepe os colluedo irrozado atqz gar-
garizado cum aqua ordei pura: et quicquid admix-
ta cum sucharo: quicquid cum syrupo simplici aceroso: et maxi-
me cum lymonis flegmatica salsa est apparatus in lingua. Et
quicquid sit collusio cum aqua simplici pura actualiter frigida seu
mixta cum modicissimo aceti vel vini parui ad coplacetiā
infirmorum. Et quanto sitis est maior: tanto magis et magis co-
tinue assidue irrozationis oris et lingue et gargarizatio
supradicta. Immo est in siti vehemēti stare multa rubedi-
ne faciei et acuitate caloris est licitu et conueniens facie totam
et parte anteriore capitis ponere et infundere et retinere
in aqua actualiter frigida: sic et pluries iterado. Ac est et co-
ueniens parte capitis anteriore inungere iuxta coronale
comissurā et fronte et tempora cum oleo violaceo receti: ac
est cum pauco succo lactuce mixto ut frigiditas illa tran-
sies ad cerebrū demū cocetur stomacho ipsum ad frigi-
dum et humidu alterado. Laudat insuper ad sitim extigūe-
dam iuleb violatu. Et syrupus acerosus simplex assu-
mptus cum aqua frigida copiosa: sticho tui vacuo ab omni ci-
bo et potu. Et aqua ordei se sola ultra oēs potus sitim ex-
tinguit. Sitr est aqua frigida cum pauco sucharo. Et vinu
granatorum mucosum cum aqua permixtu. Et granata sola idem ef-
ficiunt. ¶ Et cum sitis est adeo fortis et vehemens quod ad se-
curā venit: tunc licitu est si alia remedia non offerent co-
piose aqua frigida exhibere et vsq ad satietatē infirmi: et
maxime si febris sit cholericu et ex ebullitioe san. i medio
estatis in carnosu corpe et consueto bibere aqua et sine no-
cumeto est aliquo visceru. Si. n. he conditiones aderūt aqua
frigida sine piculo in fortissima siti exhiberi pot. Confert
insuper et quicquid plurimu iuuat in ore retinere prius de candijs
prunis cerasis et amarenis siccis: mollificatis tui in aqua
frigida sepius inouata. Ad idem et plus profert talis mix-
tura in ore reteta. R. suchari violati. 3. 5. mucilaginis psi-
lij et granatorum citonioru et lactis papaueris albi an. 3. ij.
pmisceant adinuicē et de ipsa sepe teneat in ore et maxime
sup lingua. Et si mucilago psilij citoniorum granorum solum
modo adinuicē pmisceant et ponant in peria linea rara liga-
ta cum filo que sepe ponit in aqua frigida demū sup lingua fri-
cādo linat et in prius oris retineat illā sepiissime inouan-
do. Et hoc est remediū cui non est file ad humiliadu et mi-
rigadu tristitia et siti. Et in illo casu cum febriēs multu eru-
rit et angustia a siti. Etia post cibū non adhuc copleta di-
gestionē est licitu medico aliquē paruu potu cedere ta-
libus sic febrietibus et sitientibus: iuxta sniam Gal. 8. terapēti-
ce cum sic inqt. Et non conuenit bibere in cena ante quicquid cibum sit
digestus: inatāt. n. cibaria bibentibus eis in medicina sta-
te humiditate. Si aut siticulosi fuerint pauca dādū ē: ut
mitiget sitis et humiliet tristitia. Cū aut ita bene digesserit:
tunc copiose da. distribuif enim cibum bibentibus eis. Non ta-
men est cura febris: et eius cause postponenda: cum querit

remotio fitis: sed est procedēdū etz digestiuis z eūariuis epibimatis cordialibz z epaticis frigidis z alijs supra dictis in cura febrū putridarū z acutarū. Et istoz fricu/losoz dieta sit semp redēs ad frigidū z humiduz alterata cū decoctione lactuce. Et ipsa lactuca ēt pueniēs ē cōmi/ra. Et panis lotus in aqua multoties. Et cucumeres: ci/ truli. Et melones virides nō phibent oino. Et puma ma/ tura z imatura talibus taliter febricitibus z sitientibus. **C** Si quid aut deficit hic de cura sitis superflue: curra/ tur pro cōplemēto ad sen. 13. tertij canonis Aui. vbi par/ ticulariter de ipsa tractatur: z superius etiam in cura fe/ bris ephimere facte ex siti superflua zc.

De profunditate somni.

Regimen profunditatis somni qui accidit fe/ brientibus perficit cū fricationibz fortibz ad extrema. Et cū ligaturis coxarū z brachioz illas sepe iterādo. Et cū fabulis monstruosis fortibus z clamosis z locutionibus alijs al/ tis distrabentibus eū a somno. Et cū appositione mani/ puli partū maiorane infuse in aceto calido z acuto ad na/ res infirmi: vt ex ipso vapor ille supius attrahat ad cere/ brū. **C** Ad si in somno adhuc profundo pseuerat nec ex/ predictis remedijs excitat: non est malū quid modicum de aceto p̄dicto oculis apponere leuiter liniendo. **C** Et si corpus tale mūdificatū adesset post p̄dicta remedia iter/ nutatio facta cū filo palee: vel papiri: vel cū setulis porci in naribus positis: vel etiā vltimo cū elleboro albo ē cō/ ueniens z inuatiua in somno profundo. **C** Suppositoria insuper fortia z acuta facta cū salgēma z iera Sale. posi/ ta a Nicolao in suo antidotario: addito melle cōi multuz cōferūt attrahēdo materias de superioribus ad inferio/ ra. Et si expedit vt predicta suppositoria plus acuentur z fortificent addat cū eis. 3. 5. agarici vel. 3. 5. colloqntide que est fortior oibus alijs remedijs. Debēt autē predicta suppositoria cū filo ligari vt possint extrahi ad benepla/ citū astantiū cū tēpus adesset. **C** Clisteria insuper conue/ niūt valde: quāqz virtualr calida: quāqz frigida: z quāqz tē/ perata sūm qz vapores ascēdētes ad caput qui sunt cā so/ mini plus eleuant a mā calida seu materia frigida. **L** 3 vt plurimū materia somnū faciens z maxime profunduz sit radicaliter frigidatūc enim clisteria acuta conueniūt si profunditas somni pseuerat: quozū est ista descriptio. **R**. foliozū blitis z malue anisi feniculi flozū camomille car/ tamī cētauree añ. **M**. 5. agarici a dnabus. 3. vsqz ad qua/ tuoz. Et si querat maior acuitas clisterij addat i eius de/ coctione. 3. i. colloqntide. **S** 3 hec additio rarissime fiat: z nō nisi qñ alia clisteria nō cōferūt: ierepigre electe cassie extracte ex cānulis añ. 3. i. būdicte electe. 3. 5. salis z olei quātū sufficit: z fiat clistere in quantitate conueniēti vs/ qz ad ciatos quōz qui sunt ab. 3. xx. vsqz ad libras. ij. vel circa. Et in casu taliū clisteriozū acutorū bona diligentia habeat de virtutis constātia z eius debilitate: z etiā de calore febrili multo vel pauco. **C** Et si somnus in p̄fun/ ditate adhuc perseuerat iterētur fricationes ac etiā ven/ tose maxime apposite in spatulis vt in collo: ac ēt ligatu/ re sūm modū dictū superius. Et fiat facellatio cum pāno lineo raro ex istis pulueribus supra caput. **R**. ro. flozū ca/ momille stichados maiorane thuris nigelle nucis musca/ te gariofiloz mirri calamenti corticū citri añ. pres equa/ les: fiat puluis subtilissimus z facellus suffumiget cum thure z calidus actualiter apponat super cōmissura co/ ronali: z teneat tēpore cōgruo. Et si querat qz fortioz ope/ retur ad talē facellū: addatur modicum piperis sinapis absqz sale. **S** 3 ab istis excessiue calidis est oino canēdū: cū febris acuta fortis adesset vel humorū in corpore ple/ nitudo: seu cum cibus adesset in stomacho: qz tūc facella quecūqz super caput nō est retinēda ne ipsa materias at/

trahat. Et in vsu talium bona diligentia habeatur: nam ista sunt vltimata remedia i casu predicto. A lenioribus autē est semper incipiēdū in qualibet cura si egritudo pa/ tiatur moram. Si autē egritudo esset vltima z difficilis ostendēs subitam mortē z festinā: tunc ab vltimis reme/ dijs z fortibus est licitū inchoare. **C** Residuum autē cure subeth z somni profundi ponitur diffuse in p̄ma fen ter/ tij canonis Aui. ac etiam dictum est superius in capitu/ lo cure se. ephimere facte ex somno z quiete etiā in Lu/ cidario nostro capitulo de subeth.

De grauitate capitis.

Regimen grauitatis capitis patiētū febrez. **C** Ista grauitas siue istud accidēs est potius pōderositas absqz acuto dolore proueniēs a mā inducēte grauitatē in capite que indiget. Pro eius cura subtiliatūis aperitiuis reso/ lutiuīs z eūariuis medicinis: est. n. pueniēs ad quācūqz mām aggrauantē caput p̄ ipsam digerere: z subsequēter eūare cū medicinis sibi appropriatis: procedēdo cū eis vt decet sūm qz supius dictū fuit in cura gñali februm pu/ tridarū in generali: pueniēdo semper in p̄ncipio cū leni/ tiuo: vt ibi dictū est z declaratū. Et ad hāc irētionē cliste/ ria cōia z suppositoria multum conferūt. **C** Expedit subse/ quēter añ oēm cibuz extrema fricare: vt manus brachia pedes z crura. versus inferi p̄cedēdo. Et cū p̄dicta gra/ uitas pseuerat z auget iuuāt vētose apposite in spatulis: ac ēt natibz ligature ēt ad brachia z ad coxas illas se/ pe solūdo z inouādo. **U**ltimo ē pueniēs vt mā resoluat/ faciēdo vaporationē ad caput cū hac decoctione. **R**. so/ liozū camomille mellilori añ. **M**. i. violariū. **M**. 5. fiat de/ coctio in aq: z ille vapor sub actuali caliditate recipiat/ ad caput mane z sero stomacho vacuo ab oī cibo z po/ tu z euatione p̄missa. **A**c ēt si expedit caput embrocetur cū p̄dicta decoctione pro meliori ac citiori resolutioe ma/ terie cōtēte in capite. **L**ui decoctioni ēt pōt addi fursur z stichados cū qñ resolutio maior cuz aliquali absterfio/ ne. **E**t cū plus p̄dñatur materia frigida i capite iuuat/ z confert si fiat facella sup cōmissura coronali solū cū flo/ ribus camomille stichados viol. z fursure. Et prohibea/ tur emulsio lactis seu ipsius approximatio super caput omnino: z omne aliud vinctuosuz vel pingue quod infri/ gidat z oppilat. Et sic perficitur hec cura.

De inquietudine z instantia vigiliarum.

Regimē grauitatis capitiū patiētū febrez: sequitur regimē z cura inquetudinis que sepe febricitibz euenit. Et ista inquetudo est anxie/ tas z angustia in qua infirmus tota nocte i le/ cto reuoluit absqz eo qz dormiat z absqz vl/ la gete in instātijs vigiliaz continue psequēdo. **C** Expe/ dit qz pro cura huiusmodi accidētis cū somniferis incipe/ pcedere z obuiare: p̄missa ergo lenitione ventris z euatione si/ expedit. Et subsequēter cū fricationibz leuibz procedē/ dū solūmō ad extrema stomacho tñ vacuo a cibo z po/ tu. **C**onueniūt insuper locutiones delectabiles z fabulose/ suaves z depreffe ēt cū cantilenis z mellodijis inducēti/ bus gaudiū z letitiā vt exinde somnus eueniat. **I**uuat in/ super illuminatio cū cādēlis subito facta i camera paritē/ ris: z subsequēter illarū extinctio ēt festina. **S**ic ēt cōfere/ cursus vel casus aquarū ab alto somnū faciēs z cantus locustariū: nā hec oia somnū prouocāt z inducūt. **S**ed in/ unctio facta cuz oleo de papauere nemusaris z violaceo ad timpora frōtē nares z aures vna hora post cibū est re/ mediū pueniēs z vltimatū. **V**igorosius tñ remediū ad so/ mnū puocādū est talis inunctio facta ēt tipozibz frōti auri bz z naribz. **R**. olei papaueris z vio. añ. 3. 5. cassie lignee croci. añ. 3. i. apij. 3. 5. fiat istoz bona p̄mixtio z inungan/ tur loca p̄dicta ēt sumpto cibo. Et p̄fert ilup syrupus de/ **P**rac. cōco. **R** 3

Summula

papatere assumptus vna hora post cenā in pōdere. 3. ij. cū toride vel modico plus aq̄ frigide sub actuali frigiditate ēt iter ad omni sero si expedit. ¶ Si aut̄ vigilie ad huc p̄senerāt: vñ virtus resoluit 7 corpus exterminatur tria grana opij infundant in p̄dicto syrupo in quo morā p̄hāt per tres horas ad minus: deinde coles 7 ipm̄ assumat infirmus vsq̄ ad. 3. ij. cū. 3. ij. 5. aq̄ frigide bñ permixtā adinuicē de sero vna hora post cenā. Et si expedit itera re cū vigilie vltra modū p̄senerāt eodē mō ēt iteret mari me si cuz alijs remedijs nō inducit sōnus. ¶ Et hic nōn q̄ p̄dicta opiata nō sunt pos assumēda vel aliqd̄ in quo opiu ingrediat nisi in vlti cū incūbit magna necessitas 7 exptis oib̄ alijs remedijs ad somnū puocandū. Que si nō p̄serūt possum tūc coacte ad opiata trāfire mō 7 ordi ne supradictō: 7 in tpe opportuno. ¶ Insup si febris acuta nō p̄hibet nec alia caliditas excessiua de sero vna hora post cenā filoniū de nouo p̄structū: fermētatū tñ post sex mēses elapsos ab eius p̄structione vsq̄ ad. 3. i. 5. in dosi ē p̄ueniēs 7 iuuatiuū assumptū cū modico vini calidū ad puocandum somnum: cuius assumptio eodē mō ēt si expedit iteret: vt in casu necessitatis nō aliter: vt dictū ē de oib̄ opiatis alijs. ¶ Iuuat insuper multū recipe suffumigiū ad faciē 7 ad frōtē. Et ēt lotio crurū pedū brachiorū 7 manū post cenā cū hac decoctione q̄ est multū iusu 7 p̄uenit in p̄n̄ ante oia supradicta remedia. R. rosarum violarū floꝝ camomille floꝝ nenufarij corticū papaueris 7 si sunt recētes sunt meliores: corticum mādragore añ. pres equales lactuce folioꝝ viris albe si adsunt. M. i. fiat oium cōpleta decoctio 7 sub tepida caliditate habeatur in vsu: cū aq̄ ēt eodē modo si expedit facies tota laues: im mo ēt caput embroces: cū ex alijs remedijs nō inducitur somnus: 7 iteret si expedit abstergēdo post eā: 7 deficcādo manus 7 pedes 7 caput cū pāno tepide calō. Incipiē dum est tñ p̄ a lotionē pedū 7 crurium 7 subsequēter manū 7 brachiorū: demū suffumigiū p̄dictū recipiat ad caput. Et vltimo exptis oibus supradictis fiat embrocatio supradicta si illa nō p̄serūt. Et ēt p̄dicta lotio multū in vsu: 7 cōueniēs his qui febrē acutā seu intēsiuā patiūtur ad inducēdū somnū in eis. In q̄bus ēt pro somno puocādo 7 ad sitim extingūēdū 7 calozē supflūū cōuenit potus iuleb violareis: cū aqua actualr̄ frigida pura: 7 potus aque ordei cū pauco cūcharo damascino: 7 colutio oris p̄tinua 7 irroratio lingue cū humidis supradictis ad remittēdū sitim 7 mitigādū tristitiā. ¶ Et ad eādē intētionē iuuat 7 p̄fert impositio folioꝝ recētiuz vitis mirri salicū ro. vio. in camera patiētis 7 aspersio p̄dictorum cū aqua frigida seu irroratio parietum cū aqua rosata 7 fabule modulate seuaves 7 dulces: 7 accessio candellarū 7 illarū extinctio subita fm̄ q̄ superius dictuz fuit. Et alteratio cibi qñ decoqtur cū lactuca vel cū cucurbita in tēpore suo: 7 multomelius 7 fortius cuz semine papaueris 7 lac papaueris extractū ex semine ei⁹ cū pullo p̄mixtū: 7 ipsa lactuca comesta post cibuz cruda vel cocta 7 semē papaueris recēs vel siccū mollificatus in aq̄ 7 assumptū post cibū vt decet sūme p̄ueniēs cū alijs supradictis. Et inouatio linteaminū ablutoꝝ de nouo bñ redolētium est exptū remediū 7 vtile ad somnū puocanduz. ¶ Complementū autē eorū que deficiunt in cura huius ingetudinis 7 vigiliarū instātie habet prima sen tertij ca non. Aui. 7 superius dictū fuit in cura feb. ephimere fa cte ex vigilijs ac ēt in cura febriz acutarum.

¶ De dolore ventris 7 vbi sit.

Regimē doloris vētris. i. stomachi qui accidit febrētib⁹. Iste dolor vltimū sit in fundo stomachi ab humore cholericō defluente ad ipm̄ ab alio mēbro. Et talis dolor vltimū euenit in puris feb. tertianis 7 in p̄n̄ paroxisimi:

vñ vomitus sepe succedit ipm̄ dolorē alienians: 7 lz alie spēs doloris possint febrē euenire in stōcho: pro quozū cura particulr̄ est recurrēdū ad sen decimatertiam tertij cañ. Aui. ¶ Hic aut̄ primo describitur cura p̄dicti doloris p̄gitiui. In qua primo incipiēdū est cū rectificatiōne cibi 7 potus alioꝝ prohibentiū gñationē cholere. Et confortādo membrū in quo talis cholera multiplicat ne ipsam coadunet. Unde sepe expedit epar epithimare cuz epithimate epatico frigido supius posito in cura se. acutarū. Et cū iuleb alteratiuis 7 frigidis 7 alijs extinguentibus calozē febrilē 7 caliditatē supflūā epatis cholera gñantis: p̄tinuādo cū p̄dictis remedijs quātū expedit vt cura perficiat. Sed ante p̄dicta p̄mittatur lenitio vētris facta cū cassia vel māna. Et subsequēter fiat euacuatio cholere cū medicina ei appropata: vt cū reubarbaro seu cū electuario succi rosarū si expedit quoz quocūq̄ ipsoꝝ rum admixto cū supradicta cassia vel māna in p̄portione 7 dosi supius dicta 7 declarata in cap̄ feb. pu. in gñali: ac ēt in cap̄ feb. acutarū. Expedit insuper ante p̄n̄ paroxisimi per duas horas ad minus q̄ infirmus patiēs talem dolorē ex defluxu cholere ad stomachū assumat vñ bolū panis assati 7 aliquāliter infusi in vino granatorū mūgorū: 7 tale vinū vsq̄ ad. 3. ij. bibat. Et statim post assumptiōnē dicti panis: vinū ēt citonioꝝ assumptū cum pane p̄dicto est efficacius ad prohibendū p̄dictū fluxū cholere 7 dolorē p̄gitiuū in stomacho. Et vltra p̄dicta expedit subsequēter ante oēm cibū mane 7 sero inungere ēt stomachū cū ista inūctione. R. olei ro. 3. i. olei citoniorum 7 mirrini añ. 3. 5. ro. co. sumach añ. 3. 5. fiat oium bona pmixtio: 7 vt dictū est stomachus inungat. Et ad eādē intētionē oleū ro. p̄ se solū recēter factū est vtile 7 cōueniēs ad inungēdū stomachū pro sedatione dicti doloris. Et si eēt ex oliuis imaturis maius iuuamētū pueniret ex eo. Ad digerēdū aut̄ dictā mām cholericā summe laudat syrupus acetosus simplex assumptus cū aq̄ simplicis vel endiuie fm̄ modū 7 ordinē atq̄ dosim supius dictam in cura febriz acutarū. ¶ Si aut̄ dolor stomachi a mām flegmatica causet p̄missa lenitione vētris: 7 subsequēter p̄missio digestiui ei appropriato tali medicamento sicut cū melle rosato co. vna cū syrupo acetoso cōposito vel absq̄ aceto si expedit fm̄ diuersitatē mām dominātis: 7 p̄missio eūatiuo talis materie flegmatice: 7 cuz turbith seu cum electuario indo minori quocūq̄ ipsoꝝ admixto cū cassia vel cū māna in dosi dicta supius subsequēter p̄cedatur. Et fiat talis inunctio ad stomachū si mā fuerit in ipso congregata. R. olei de spica nardi olei de absynthio olei mastici ablutoꝝ cū vino albo strili añ. 3. 5. ro. co. cinamomi gariofiloꝝ mente squināti lignialo. macis añ. 3. 5. fiat vnguetū cū modico cere: 7 inungat stomachū añ oēm cibū modo 7 ordine supius dicto. ¶ Ad eādē intētionē est medicamē exptuz si medius panis ex trāuerso incisus actualr̄ calidus dū de furno extrahit̄ positus in succo absynthij atq̄ mente cū modico vini albi: 7 cū illa caliditate actuali sup stōchū apponat: 7 tādū ibidē retineat donec caliditas durat i eo: 7 sic ēt si expedit ali⁹ medius panis apponat ad stōchū. Post ei⁹ remotionē stōs abstergat cū pāno calido 7 inungat cū p̄dicta inūctione. Et si ēt fomētetur seu. epithimēf stōchus cum hac decoctione erit vtilis 7 p̄ueniēs. R. ro. floꝝ camomille mente sicce absynthij anisi feniculi ameos p̄tes egles fiat decoctio in aq̄ feniculi 7 aqua mēte añ. 3. viij. addēdo qd̄ modicū de aqua ro. 7 cū quarta parte vini albi subtilis colatur totū: cui colature addant ista aromatica. R. ro. co. cinamomi gariofilo. lignialo. mēte squināti añ. 3. i. 7 cū hoc toto stomachus cū spōgia fomētes ipsam exprimendo seu epithimēf cū pāno lane tincto in grana mane 7 sero ante assumptionē cuiuslibet cibi: demū abstergat stomachū.

z inungat cū supradicta inunctione z pānus calidus superius apponatur redeūdo insup quātū expedit ad digestiū z eūatiū appropriatum tali materie flegmatice dñanti.

Si autē dolor stomachi a sola vētositate proueniat cōuenit ēt somētatio supradicta facta cuz spōgia cui addat aliquatū de cimino z de carui: z vinū dupl̄ in tali decoctione. Pāni autē calidi in illo dolore vētoso positi sup stomachū z vētose ēt sūme pueniūt. Inūctio ēt facta cum oleo camomellino de absynthio z liliaceo añ. pres equales in qbus ponit cimīnū anisūz feniculi sgnātūz ameos: z cinamomū cū modico cere fiat vngētū z inungat stomachus modo z ordine supradicto est sūme conueniens.

Et ad nodositatē tētionē z duritiem stomachi iuuat z cōfert: p̄ emplastrū de melliloto. Et subsequēter si non cōfert iuuat emplastrū relatiū ad Aristarcum: quoyz descriptiones ponunt a Mesue in suo antidotario: mollificata tñ z pmixta cū oleo camomellino de absynthio z aneti: z inūcta vel posita sup stōchū ipso retēta tpe p̄decēti cū inouatione saltē semel in die. Et sic supradicta sufficiant pro cura doloris stomachi a q̄cūq; cā facti in febr̄: lz vtr̄lm̄ eueniat vt dictū fuit ab hūore cholico p̄gitiuo.

De asperitate lingue.

Egimē asperitatis lingue patientiūz febres. **D**ec asperitas q̄ncq; puenit in lingua a mala cōplone cū mā grossa limosa a qua vapores eleuant z ascēdūt z inuiscent in lingua z eā exasperat p̄ caliditate accūtālē exneā z febrilē adurētē z inflāmātē mām p̄dictā: vñ q̄ncq; p̄gigit q̄ in febr̄ flegmaticis lingua exasperat: imo ēt denigrat cuz multa limositate: vt q̄ncq; tale flegma ē cū multa putrefactione z cū multa calitate iducētē aduersionē i tali humore statico. z ista se. vtr̄lm̄ ē mortalis. Est autē hec asperitas maior z magis eueniēs a mā cholericā adusta seu mellīca adusta. z cū multa nigredine absq; limositate. **C**ātur secūdo asperitas lingue a mala complexionē sine materia: vt a sola siccitate admixta caliditate extraneā.

Cura huius scēde asperitatis est quasi consimilis z conforimis cū cura z regimine sitis supflue supueniētis in se. de qua diffuse dictū ē supra. Et maxime p̄ficat hec cura cum collutionib; z irrotationib; z gargariationib; ibi positi z p̄iculr̄ declatis. Et cū electuario de mucillaginib;. Et cū p̄unis z cādijis alijs sūb; istis supius dictis z declaratis. Sz sup oibus aqua ordei gargariata: z sepe i ore retēta plus p̄fert z iuuat q̄buscūq; alijs remedijs. Et ad remouēdū asperitatē lingue si asperitas pueniat a mala cōplexione cū mā flegmaticā adusta iducētē limositatem aliq; sup lingua: tūc pueniūt humida aliquatū absterfua: sic aq; oz. q̄ncq; cū modico aceti: q̄ncq; cū sūcharo ru. q̄ncq; ēt per se sola: z q̄ncq; cuz vino aquatico: ēt cum multa aq; limphato. Insup laudat z conuenit supradicte limositati absterfio atq; fricatio lingue facta cū cāna plicata atq; reducta ad silitudinē oculi q̄ sepe in aq; oz. infundat. Et absterfio lingue z ēt cū mātili vel cocleari est pueniēs. Sz in oib; iuuat z p̄fert mām febrilē digerere z illa eūare z cū debitis remedijs p̄cedere calorē febrilē vt expedit extinguentibus ēt iterādo vsq; ad finē cure p̄sequēdo p̄tinue cū alijs supradictis abstergetibus z humectatib; linguā. A qbus humidis absolute ē cauendū si adsunt vlcera in faucib; z palato lingue vel lingua: tūc. n. cū vlcera adsunt est p̄cedēdū cū aqua ordei z sūcharo ro. Nā p̄re oib; remedijs laudat z puenit sz q̄ in cura se. acutay apte monstrauit: ad quā ēt ē recurrēdū pro alijs remedijs ibi positis z declaratis ad p̄ficiēdū oēs istas intentiones. **C**ultimo norādū q̄ q̄cūq; supflue sitiens vel vlcera hñs in ore vel lingua seu asperitate ipsius phibeat oino ne supinus iaceat sup collo: mā sic iacēdo auget caliditas z asperitas z lesio z nocumētū in p̄tibus gutturis oris z lingue.

De sternutatione superflua.

Egimē sternutationis supflue accūtis febr̄: ribus. **E**stud accūtis puenit vtr̄lm̄ a vaporibus calis z acutis eleuant a mā faciētē. feb. cholericā seu salsa dirimi z acuta ascēdere ad cerebrū z ad carūculas nasi iducētib; mordi cationē atq; pruritū: vñ cerebrū mouet ad expellēdū qd̄ p̄tristat motu sternutationis: q̄re in tali motu supfluo caput replet hūorib; z vaporib; z corpus debilitat. **R**estitēdū est igit̄ primo cū lenitione vēris. Et subsequēter cū digestiō: z eūatiō appropriato tali materie dñanti. Interdū insistēdo cū fricationibus ad extrema ligaturis atq; ventosis ad spatulas z ad nates ordine z mō supradictis. Expedit insup post p̄dicta caput leuiter pectinare atq; fricare vt poti curis apiant vt vapores attracti facilius resoluant. **E**t ad hāc intētionē pro resolutione dictoy vaporū seu attracte mae ēt laudat sacculus fact; ad caput ex florib; camomille melliloti stichados rosarū: z corticis papaueris positus sup coronali cōmissura. Et si expedit addat ēt fortiora resolutina post debitā mundificationē corporis. Et p̄fert ēt ad remouēdū mordicationes p̄dictas: z pruritū in naso odorare frigida redolētia vt rosas violas seu aquā violaceā per nares attrahere. Et sūlt̄ aq; ordei ē iuuatiua in hac cura. Et vapor ēt recept; i naribus ex decoctione ro. violay floz nenufaris corticum papaueris corticū mandragore z floz camomille equis portionibus assumptarū z decoctarū in aqua ē sūme cōueniens z iuuatiua mane z sero ante assumptionē cuiuslibet cibi. **C**ōfert insup p̄re oib; supradictis remedijs oē somnifex qualitercūq; administratū in cura huius accūtis incipiēdo semp a debiliori. Maxime ēt cōfert syrupus de papauere z alia somnifera supradicta in capitulo cure supfluentis vigilie in febr̄. Dieta insuper sit tendēs ad humidū z frigidū. Et vinū aquaticum bñ limphatū. Et abstineat ab oī calido z acuto. Et ab oib; aromatis z similibus. illa maxime odorando.

De dolore Capitis.

Egimē doloris capitis q̄ accidit feb. **E**ste dolor vtr̄lm̄ catur a mā calida acuta vt cholericā vel consimilia qua vapores z fumi eleuantur z ad p̄niculos eius ex ebullitione iducta in tali mā feb. z in ipso extētionē inducūt z malā cōplonez a qbus duabus causis dolor imediate catur. **P**ro cui; cura est p̄ incipiēdū cū lenitione ventris facta cū cassia vel māna eo modo z ordine z in dosi p̄out: z sicut dictū fuit in cura gñali feb. putridarum. Et cū suppositorijs z clisterijs recētib; dictis z declaratis in cap feb. acutarū cure. Et subsequēter est p̄cedēdū cuz fricationib; z ligaturis. Ac ēt cū vētosis insequēdo cuz eis fm̄ modū z ordinē declaratū in cap cure rigoris horripilationis z frigoris. Et eodē tpe ad frōtē z tempora iuuat: z p̄fert apponere petias infusas z exp̄ssas i succo lactuce seu sempuitē cū pauco oleo ro. z paucissimo aceto tales petias sepe z sepius inouādo sub tepida caliditate tpe hyemis: et sub actuali frigiditate tpe estatis. et ista ē cura phibitiua ascēsus vaporū ad caput: et q̄ conuenit in p̄ncipio talis doloris. **E**t hic norādū q̄ vsus talii hūmidoy est phibēdus oino cū timef de descēsu catarri stāte replone multa corporis: nisi ex alia necitate cogamur p̄pter multitudinē ascēsus vaporū ad caput ne infirmus incurrat alienationē et frenesiz. Medicus. n. iuxta sentētiā Auic. 4. fen primi cap vltimo. semp oz; intēdere ad id qd̄ magis infestat: et qd̄ est maioris piculi: nō dimittēdo aliud inquātū pōt in eius cura. **C**ū at iā vapores multū p̄tinens i capite: tūc resolutina leuia pueniūt admixta cū leuib; reppussiuis: vt oleū ro. cū camomellio pmixtū: et modico aceti. Immo ēt si expedit p̄ portioni resolutionis p̄ac. cōco. R 4

ne quid modicum vini albi admisceat cum eis. Fomentatio / nes insup et embrocationes et extremorum lotiones et omnia somnifera qualitercumque administrata que sunt dicta et particulariter posita superius in cura vigilantium supfluentium in febrilibus sume pueniunt in cura predicti doloris capitis: et maxime facti in feb. cholericis. **¶** Quid si dolor cum predictis remediis non remouetur: nec remittitur: et apparet rubedo multa oculo: et faciei: laudat slobothomia uene cephalice seu basilice brachij dextri in quantitate tpe mo et ordine supra dictis in cap. cure generalis febrilium putridarum. **¶** Postquam slobothomia si dolor non cessauerit nec rubedo sed si perseverat: ita quod in capite sanguinis apparet multitudo: est licitum et ueniens sanguisugam apponere ad puncta nasae: ut de sanguine sugat quantum expedit. post cuius remotionem fluere dimittat constare uirtute. **¶** Quid si sanguis supflue fluxerit: sicut sepe contingit: cum media faba parua posita et retenta sup loco puncture subito restringet. Et idem facit tela aranea per se sola ibidem apposita. **¶** Cetero insuper cum scarificatione cum dolore perseverat: et cum rubedine faciei: apposite ad spatulas: et ad nates incipiendos a naribus: ita et taliter quod sanguis sufficenter euerit sunt sume uiles et inuatiue eis iterando: si expedit in tpe congruo ante cibum. **¶** Si autem propter predictum dolorem cum perseverat de alienatione timetur: seu de frenesi quod est peius cum euatione ueniens incipiatur: seu cum slobothomia secundum quod expedit put materia dicitur: digestiua materie dñantis in se. non postponendo: et subsequenter insistere cum fricationibus ligaturis et uetosis secundum modum dictum superius in illo capitulo repercutiuis. **¶** Medicamentum et predictum superius apponere capiti et timporibus et fronti: et maxime sup commissura coronali: quod uigorosius operabit: et succus solatri cum oleo ro. et pauco aceto cum petijs infusus in eodem modo positus super caput inuat cum ibi caliditas est mordax et excessiua. Si autem alienatio adest in principio adhuc predicta remedia diuertentia et repressiua medicamina sunt illa que presertim et ueniunt. In sequendo etiam cum clisterijs recentibus superius positus in cura febrilium acutarum: et maxime cum clisterio facto cum succo blitis et alijs dictis ibidem. **¶** Et si alienatio adhuc perseverat et auget: ventose cum scarificatione ponantur ad spatulas: et ad nates et sanguisuga ad nates sanguine in capite et corpe dñante vel saltem admixto cum humoribus alijs si humores alij dñantur. Insup petie ponant ad frontem cum repercutiuis et resolutiuis admixtis: ut oleum ro. cum camomellino permixtum addendo quod modicum aceti: ut viscositatez oleorum abscindat: et illa facilius faciat penetrare. Ad idem et confert suffumigatio seu euaporatio recepta ad caput stomacho vacuo et euatione premissa ex decoctione rosarum in aqua flor. camomille melliloti stichados uino corticibus papaueris soliorum uitis vel lactuce vel salicis: imo et fomentatio facta cum hac eadem decoctione est uilis et conueniens. **¶** Et si adhuc predictus dolor perseverat etiam embrocatio facta cum dicta decoctione est uilis et conueniens. Et eodem modo si alienatio adhuc perdurat. **¶** Et in usu oium predictorum diligentia habeatur: cum non iudicio discursiuo considerando semper in hac cura humoris dñum a quo vapores vel fumi ad caput eleuantur. **¶** Ac et expedit per notare. Si tales vapores et fumi seu alia corpulenta materia ad caput incipiat fluere: et continue fluat: seu iam totaliter fluxerit: et non amplius fluat seu partim fluxerit et partim fluat. Nam remedia que conueniunt debent a medico variari secundum quod predicta tempora predictas dispositiones variant et disponunt. Ut repressiua sola debent ad caput apponi cum materia incipit fluere. Et repressiua resolutiuis admixta cum maxima particulariter fluxit et particulariter fluit. Et resolutiua sola cum maxima totaliter fluxit nec de fluxu alio timetur. **¶** Laudat insuper et confert in alienatione cum vapores retinent in capite: vel alia maxima que fit causa alienationis predictae

appositio sup caput iuuenis galli pluries renouati: absque si tñ dñ actualiter uinit ab extremitate colli usque ad caudam per medium spodium atque renem absque eo quod pene remoueat ab eo: et dum durat predicti galli nalis et actualis caliditas eius sup capite teneat: demum eodem modo gallus alius in nouetur. Et idem efficit confert et inuat ad resoluendum predictorum uaporum: et ad remotionem predictae alienationis capulus paruus eodem modo incisus et positus super caput maxime cum alienatio diu perseverat et durat. Laudat et facculus factus et positus sup caput maxime cum alienatio diu perseverat et durat. Laudatur et facellus factus: et positus sup caput ex rosas floribus camomille stichados melliloti corticibus papaueris mirto thure atque uiolis: et maxime presertim dum maxima maiori parte iam fluxit: et aliquantulum fluit. Et huic predictae disponi confert infusio camere cum aqua frigida: et aceto in tepore calido. Et irroratio cum aqua ro. et aspersio cum folijs salicis uitis et ros. uiolarum et mirto: et similibus floribus frigidis que sepe debent inuari in camera. Et sume confert omne somniferum quocumque modo administratum in quacumque alienatione vel frenesi: sicut superius dictum est. Et in istis dieta sit tenuis frigida et humida secundum quod uenit considerata tñ semper uirtutis constantia prout late discussimus in regimine et cura feb. acutarum. **¶** Si quis autem querit particulariter curam cuiuslibet doloris capitis alienationis et frenesis. Recurrat ad primam sen tertij: et ibi ad plenum docebit et ad propria capla in Lucidario nostro.

De tussi superflua.

¶ Egimen tussis supflue quae accidit febrilibus. Ista tussis de qua hic est sermo: ut plim prouenit a mala complexionem calida sicca sine maxima: et licet quae ueniat ab eadem mala complexionem cum maxima. **¶** In eius cura ueniunt frigida et humida lenitiua remouentia caliditate supflua et asperitate inducta. **¶** In casu igitur per uenter est leniendus cum cassia: vel cum manna distemperata cum decoctione cori receti modo et ordine supra dicto. Et subsequenter inuat et uenit loch de dyadragante: et dyapenidion: et dyapapauere: quorum descriptiones ponunt in antidotario Mesue quae retineri debent tadium in ore: et sepe reiterare: ut paulatine descendant ad stomachum et pectus: ita quod cum ipsorum uirtute adherendo meri trahant ad pulmonem et canam. Et ad hanc intentionem fuerunt loch adinuenta que semper sunt in viscositate quae: ut adherentia faciunt in eorum descensu ad stomachum. **¶** Confert insuper ad curam predictae tussis iuleb violatum. Et aqua diligenter cocta cum sucharo. Et aqua ordei pura. Et ista decoctio est uilis et inuatiua. **¶** R. passulorum iuinbarum sine nucleis capilline. liquiri. ordei mundi uio. seminum comium mudatorum draganti an. pres equalis. fiat decoctio in aqua simplicis: de qua oia mane sumat loco syrapi usque ad ciatum unum: et si et ante cenam per duas horas ad minus de ipsa eadem decoctione sumat: erit uilis et inuatiua ipsarum sub actuali caliditate sumendo. Et febris et est ueniens. **¶** Prifana insuper ordeacea in cura huius tussis et asperitatis gutturis est optimus cibus: et sic et confert febril. Et abstineat talis patientes ab oia cibo acuto calido salso: uel acetoso: et ab oia potico restrictio. **¶** Si autem tussis ex descensu catarrhi calidi seu frigidi: vel ex maxima cetera in pectore uel in pulmone: tunc pro cura particulari est recurrendum ad primam quantum ad: et decimam sen tertij can. **¶** Aut. in quibus sen de oibus supradictis disponibus particulariter tractat.

De regimine prostrationis appetitus.

¶ Egimen prostrationis seu defectionis appetitus patientium febrilium. **¶** Istud accidens sepe uenit febrilibus. Et originem habet in ore stomachi propter malam complexionem et maximam corruptam et prauam que ad ipsarum trahit. Et quicquid est sola mala complexio calida absque materia est causa eius. **¶** Cura autem perficitur primo cum vomitu leuissimis in ore

Stomachi mā cōtinere: Et cū impositiōe digitoy in ore: vt virt⁹ expulsua aliq̄liter incitet. **Expedit** insup vt fiat lenitio vētris cū cassia: vel cū māna. Et clisteria ēt cōia diēta superi⁹ multū iuuat z cōferit. Et inūctio facta ad stomachū aliq̄liter remouia male cōplexiōis cū debili resolutiōe: vt cū oleo ro. citoniōz z absynthy cū rosīs cora/ lis: z cinamomo est vtilis z cōueniēs. **Iuuat** insup ad redūcēdū appetitū pstratū odorat⁹ panis assi insusi: q̄nq; in aceto odorifero: quādōq; in vino. **Immo** ēt vn⁹ bolus p̄dicti panis in ore retēt⁹ z masticat⁹ iuuat ad redūcēdū appetitū i istis febrib⁹ in qb⁹ est pstratio ipsi⁹. Et galatīna facta ex pullo cū paucis aromatib⁹. Et oliue condite posite in succo arancij vel aceto ante aliū cibū pueniūt. Et pūna. Et arāciū mūdū ifusus i aq̄ simplicī z in paruis sima quātitate assumptū. Et granata similiter. Et p̄similes cibi vt pulle paruite: sicut pullicini assati z assumpti cū aq̄ rosata z succo arancij sūme cōueniūt in redūcēdo appetitū. pstratū. Et cappares ēt i aq̄ frida pluries z pluries abluti a sale z comesti cū aceto nō multū acuto. Et lactuca similiter eādē operationē efficit. **Procedēdo** semper cum medicamine digestiū humoris dominantis in se. z cū euacuatiū appropriato ad mān iā digestā dominantem. Si ēt aliquid deficiat de cura prostrationis appetitus pro residuo cure recurrat ad sen. iij. tertij Auiicē.

De regimine bolismi.

Regime bolismi q̄ febrib⁹ q̄nq; accidit. **Est** enim bolismus fames z appetit⁹ mēbroz oium cū satietate stomachi: immo absq; vllō appetitu stomachi existēte: sunt. n. mēbra famelica in bolismo: sed stomachus non appetit: z tñ ē indigētia nutrimentū: quare sic homo deficit cū non sit tibi presentia nutrimentū: renuit. n. stomachus oēs cibū z oino fugit ab eo tanq; satur cum ei cibus aliq; pparatur. **Cuius** cura p̄sistit pmo in euacuatiōe humorum inducētū in stomacho abominationez saturitatem z prostrationē appetitus: que oia vplurimū faciunt humores flegmatici: z q̄nq; ēt colerici: z ideo cura diuersificatur in eis. **Cōueniunt** enī acetosa z incisua ad inducēdū appetitū in stomacho maxime dñante humore flegmatico: sicut cappares absq; sale: galatina pulli cū paucis aromatibus: z lactuca cū aceto multū acuto. Et confert odorare p̄tinue panē assatū insusum in vino: z in aceto q̄nq; ac ēt de ipso aliquātulū deglutire: z ipsuz in ore retinere. Et granata z arācia iuuat in cura eius. Et oliue p̄dite silr super qb⁹ exprimat succus arancij vel acetuz. **Fricatiōes** ēt leues z ligature: q̄nq; pueniūt vt mēbra diuertant a continua attractione ab epate: z epatis a stomacho. **Urēdo** sp̄ cibis bonis z laudabilib⁹ frigidis aliqualiter acetosis. Et abstinēdo a cibis piguib⁹ z vinctuosis oino. **Et** si p̄dñatur humor coleric⁹ seu mala complexio colerica p̄m diuersitatē māe calide vl̄ frigide sit pstrariū vsus p̄trarioz pueniētū. **Et** vt habeat cōpleta notitia cure bolismi recurrat ad sen. iij. tertij canonis Auiicē. ac ēt superius ad regimen: z curam prostrationis appetitus. **Naz** cura illius est huic p̄similis z p̄formis.

De nigredine lingue.

Regime nigredinis lingue superuenientis febribus. **Ista** nigredo vplurimū significat feb. esse sepultam incēdiū magnū adustionē humoruz a qbus sumi eleuant ad linguam. **Nō** est aut sup linguam talis nigredo. In quantum possibile est dimittēda aliquo modo. Sed cū hu mecratiuis lauatiuis: z quādōq; cū abstersiuis est procedēdū est cura ipsi⁹: p̄missa semper lenitione ventris cū cassia vel cū māna prout z sicut superius dicitur est. **Procedēdo** tamē cōtinue cū digestiū humoris facietis feb. z cū euacuatiū ei appropriato in tēpore opportuno. Et

clisteria lenitiua alteratiua dicta in cura feb. acutay: iuuat z p̄ferūt in hac cura. Et suppositoria ēt laudā: me s̄i p̄citas vētris adsit in istis. **Expedit** enī vt in oi die saltē semel ad min⁹ bñficiū vētris habeāt: vt materie fecales z humorales z vapores z fumi ad inferiora trabantur z euacuet. **Collutio** insup oris cū aqua ordei: z lingue fricatio: z abrasio facta cū cāna plicata superi⁹ dicta ad similitudinē circuli: vt nigredo remoueat ab ea: z electuariū de mucillaginib⁹: z oia alia supradicta in cap. asperitatis ligue: in hac cura cōueniunt: q̄re ē necessariū vt ad illud capl̄m recurrat p̄ integra cura nigredinis lingue.

De appetitu canino.

Regime appetit⁹ canini. Et ē famis intēsa omnium mēbroz z maxie stōi z p̄cipalr. **Iste** appetit⁹ rarissime euenit fabuentic⁹. **Diuersi** cas aut ei⁹ cura p̄m diuersitatē causa: suay: q̄ possunt eē multe atq; diuersē. **Primo** igitur incipiendum cum lenitiū ex cassia vel manna. Et subsequēter cum digestiū materie dominantis. Et eūatiū ei appropriato. **Nā** ois cura mālis p̄ ei⁹ cura p̄fectiua requirit pmo q̄ mā digeratur perfecte z subsequēter euacuetur cum pharmaco suo. **Expeditur** insuper prostermentia appetitū in cibo z alijs: vt pingua z vntuosa. Et prohibeantur ab eis incitantia appetitū: sicut acetosa z consimilia istis: consuevit enim appetitū quandoq; quibusdā conualescentibus: z maxime iuuenibus euenire: qui de nouo resurgunt a febribus: z tales sunt bene custodiendi: ne supflue comedant iniequentes appetitū eozuz ne ad se. redeant z reciduum incurrar. **Pro** integra tamē cura appetitū canini a quacūq; causa pendētis. **Recurratur** ad sen. iij. tertij can. Aui. vbi plenissime est descripta.

De sincopi superueniente febricitantibus.

Regime sincopis superuenientis in febribus. **Sincopis** de qua est hic sermo principaliter est illa que fit quando in febribus acutis colericis cum colera p̄aue qualitatis defluit ad os stomachi inducens mordicationez in eorūde nocumētū z malitia cordi cōicatur. **Et** fit ēt sincopis in febre sincopali munita z humorosa: de quibus ad plenuz dicef inferius. **Et** fit etiam a pluribus causis alijs dictis sen. io. tertij Aui. **Est** enī sincopis defect⁹ virtutis subito factus per cōmunitatē vel essentiaz principaler in corde z subsequēter in cerebro z epate.

Infirmus aut triplici mō z regimine in cura hui⁹ sincopis que fit per defluxū colere ad stomachū in quibusdam febribus. **Et** primo anteq; superueniat sincopis est cum ingenio p̄uidendū ad exhibendum ante p̄ncipium paroxysmi per vnā horā ad minus aliquid frigidū stipticum confortatiū stomachi ne talē colerā defluentē recipiat: vt bolū panis vel micā de flore farine ifusā in vino granatoz muzoz: seu vino citoniōz: vl̄ ēt i agresta vice p̄dictoz. **Eodē** mō possum⁹ dare z exhibere de mixtura simplici vsq; ad. ʒ. ij. z totidē aq̄ frigide pure. **Et** debem⁹ ad eādē intētionē: vt fluxus colere p̄hibeat inūgere stomachū cū oleo ro. recēti atq; mirtino admixtis cū rosīs coralis sumach: z cū modico cinamomi: p̄missa tñ lenitiōe vētris facta cū cassia vl̄ māna distēperata cū decoctiōe cōi recēti eo mō z ordine z i dosi dicef superi⁹ in cap. cure. se. acutay: **In**stendū insup cū digestiū māe facietis feb. vt cū syrupo simplici acetoso assumpto cū aq̄ simplici pura vl̄ cū aq̄ endinie bugulose. **Et** subsequēter cū eūatiū tali māe appropriato. **Et** in leu ro. ē ēt vtile z pueniēs cū aq̄ frida p̄mixtū ad extriguendū sitiz z caliditatem febrile: z ad p̄hibēdū p̄dictū defluxū colere ad stomachū: ex qua colera p̄uenit sincopis antedicta. **Et** dicta raliū cum bec sincopis depēdēs a causa humoralī non p̄ncipal

Summula

paliter ex resolutione spirituum: sed potius ex suffocatione caloris naturalis i corde: sit tenuis laudabilis et boni nutrimenti: ita qd facilius digeratur alterata: si expedit cuz lactuca: vel etia cu agresta que plus iuuat et cofert i hoc casu. Et vinu sit paruum ponticum aquaticu et bene limphatum cum aqua simplici pura. Et granata similiter iuuant et conferunt in cura huius sincopis antedictae. **C**In sistimus secundo predictae sincopi cum ia appropinquat: et dum actualiter adest cuz fricationibus ligaturis extremitatum: ac etiam cu vefosis ad nates et spatulas: eo modo et ordine prout et sicut superius dictu est et fuit. Et si frigiditas extrematur: istis adesse ponantur panni calidi ad extrema suffumigati cu rosas et croco. donec extrema ad caliditatem debitam reducantur non prosequendu cuz eis du caliditas febrilis augetur et additur. Prouocetur insuper cuz ingenio vomitus: si possibile est: vt cuz facili vomitio: vt cum intromissione digitoru in ore: vel si expedit cu aqua oz. et cu puluere zuchari ru. et modico acetii assumpta sub tepida caliditate: hec. n. aqua oz. sic assu/pta facilius et vomitur cu colera ia fluxit ad stomachum permixta: cu ea et si digiti solumo ponantur in ore: et si no et vomitur talis aqua non timeatur nocentur: ex ea: qz per vna expellitur: secum etiam de dicta colera educendo. **C**In sistimus tertio post qz iam sincopis cessauit in totum cum confortantibus virtutez restaurantibus subitoto spiritus et sanguinem: vt exhibendum quid modicum vini aromatici odoriferi et electi: immo etiam vernacini: si expedit pro subsistenda virtute: nam deficiente virtute vana sunt omnia. non igitur est curandū de caliditate febrili cu resolutio et debilitas i virtute plus cogant et ne cessitate inducant: vt medicus se vertat ad ea qz ad ipsam se. quousqz virtus redeat vel aliquantulum resumat. Et in hoc casu pullus distillat? ablut? cu vino granatoru et aq ro. est cibus pueniens eis: ac et pullus pistus et pdix. Si cibus magis grossus requirit et prisana et panis lotus: et qn qz poma cocta: si virtus assentit. Expedit insuper pfortare virtute cu pfectione cordiali receti de margaritis et alijs lapidibus preciosis. Et cor et pfortare vigozare et ab exteriorius alterare cu epithimate cordiali receti dicto superius in cura feb. acutarum. Etia electuarium cordiale e vtile et conueniens in hac defectione virtutis qd sic componitur. R. zucha. ro. zuc. bugulofati an. 3. ij. margaritaru perforataru corall. smeraldorum iacinthoz berilozu zafiroz limature auri et argenti an. partes equales. fiat electuarium cu iuleb rosato et cu zucha. damaschino. et cu aq ro. cui addant cortices citri minutim incisi: et i zucharo molificati cu quo et aliq folliculi auri ponant et icidant. et de isto electuario qnqz sumat infirm? cu cocleari posito i aq frigida pura ad quantitatem castanee parue. Et ad extrema et vt ad pedes et man? et maxime ad pulsus brachioru et timpoz: et ad genitalia mebra prius fricata petiam infusaz imponere. et illa irrozare cuz aqua rosata et modico vini albi odoriferi et subtilis pmixto cu eis de aromatibus que igrediunt in epithimate cordiali i pauca quantitate summe conueniens. Et descriptio hui? epithimatis est posita superius in caplo cure feb. acutaru. Et si talis patiens auidus desiderat et velle pomu aliqd et apiolu et pip. muschatellu seu melone viride securissime pcedat in pauca quantitate no multa. Et qz sincopis pot a pluribus causis alijs euenire p particulari cura cuiuslibz recuratur ad sen vndecim tertij Auic. vbi cura copleta describitur fm diuersitatem cuiuslibet cause.

De constrictione anhelitus.
Egimen constrictionis anhelitus i se. Multe possunt esse cause huius constrictionis qd ponunt ab Auic. decima tertij. Sz in pposito nostro talis pstrictio accidit ex forti caliditate

te febrili resoluente et deficcante humiditatem alias humidu muscutoru pectoris et membroz anhelitus et inducete incendiū in pibus cordis qre necitas auget in ipso. **C**ura huius constrictionis anhelit? post lenitiuo facta cum cassia vel cu manna: vel cum alio lenitiuo et recente clisteri de his que dicta sunt supra in caplo cure feb. acta sic perficit. fiat inunctio cu humectatiuis aliqualr frigidis: vt cu oleo violato: et cu oleo de amigdalibus dulcibus admixto cu mucillagine psilij ad nuchā et ad collu et spatulas et ad ptes pectoris et gule. Et vraf iuleb vio. et dyagragā et zucharo. infuso i aq frigida quantum coclear assumere pot tepore assumptionis ipsius. Et si frigiditas plus auget i dictis musculis. ita qd ad spasmu d inuentione deueniat: tunc fiat inunctio in partibus illis cuz oleo de amigdalibus dulcibus admixto cum mucillagine psilij et pignedine pulli si no adest caliditas excessiua. et cu oleo coi simplici puro petias i illo ifundedo et i pibus illis apponedo: et pcedat et cu alijs humectatiuis coueniētib? spasmō sicco dicij et positus et fen tertij Auic. et ita et i cap. cure fe. ethicay. Et si pstrictio anhelit? accidat a mā pfocāte et pstringente ptes gutturis. s. vias anhelit? recurat p cura piculari ad. 9. fen tertij Auic. i cap. de sq naria. et ibi adiplebif cura ei. Et si sit i cā pstrictionis anhelit? sola caliditas excessiua in partibus pectoris et membroz anhelit? debilitas nervos mortuos et musculos pctoris vraf regimine frigido alteratiuo et inuentionib? frigidis i pibus pectoris et dyagragmatis: vt cu oleo violato admixto si expedit cum aqua endiuie vel cum succo lactuce. Et vtatur ad cor epithimate frigido dicto superius: et alijs similibus istis.

De regimine tristitie et angustie febrium.

Regime venientis tristitie vel angustie febricitibus. **E**t talis tristitia et angustia est sicut qdā inquietudo animi pueniens vtplurimum ab humore colerico maxime i ore stomachi Existere. **E**t eius cura perficit cum vomituo leni si talis patiens de facili est paratus ad vomituz: et si non incipiat cuz facili et leuissimo lenitiuo facto ex cassia vel ex māna cu clysterijs alteratiuis et alijs remedijs frigidis virtualr ad itus sumptis et ab extra appropxiatis piculariter dictis et declaratis superius i caplo cure feb. acutaru. Intēdedo et ad digestionē mae facietis se. et ad illi? euacuationē cu pharmaco appropriato: vt ibidē e dem. Et lenificātia oia pferūt dicta supius in caplo cure fe. epithimere facte ex angustia vel tristitia: ad quod recuratur vt decet.

De regimine difficultatis deglutendi.

Regime difficultatis deglutendi i febrib? **C**hec difficultas qnqz ptingit ex supflua exiccatione muscutorum et villosorum meri. Et tunc conueniunt in hac cura humida supradicta in regimine constrictionis anhelitus. Et maxie inunctio facta ad spondiles colli vsqz ad duodecimam spondilem cum oleis supradictis. Et confert gargarizatio scā cu dyamoco pmixto cuz aq ordēi. Conuenit etiam pstrictio anhelit? ex supflua repletioe sanguinis: et maxie circa nuchā et meri: et tūc flōmia vltis venaz brachij e vtilis et necia et si a pnt morbi alia pcesserit flōmia. Et subsequēter si expedit fiat flōmia venaz ligue et cu scarificatione. Etia ponant vefose ad spatulas: stāte tali repletioe sāguis i pibus illis. Et si difficultas deglutiois eueniat ex alijs causis a pdictis particulariter recurat ad decimā tertij Auic. Et si sit difficultas deglutendi ex vltia debilitate virtutis attractiue villosorum meri: ac et vtutis vitalis et nalis: sic accidit his qd mori appropinquat: no e ei cura al qd mō: s. eoz ligua cu quibuscunqz folijs: et maxime cu saluia i aqua zucharata vel alio liquore ifusus sepi

fime humectet vt ipsorum angustia aliquantulum remittatur.

De regimine frigidis extremitatum.

Regime frigidis extremitatum quod accidit febribus: et maxime in principio proximo. **¶** Istud regimen: et hec cura est dicta superius in cura et regimine rigoris horripilationis et frigidis. Et sic igitur ibi recurrat pro cura particulari.

De stipticitate ventris.

Litra predicta accidit sequitur regime stipticitatis ventris cum qua cetera et vltima sunt febrientes. Et de hac stipticitate in alia accitua Bui. non facit capitulum. **¶** Hec stipticitas puenit in febribus ex caliditate febrili deiccate egestiones: cum epas supcalefactis ex his a meseraicis fortiter attrahit. et oem humidum fugit. et meseraice ab istis istestinis: ac et colera que puenit ad interiora transmitti non transmittit: sicut tpe sanitatis: que istestina non stimulat cum ipsorum expulsiua vnta re non mouent ad expellendum. vñ tales egestiones sic diu in intestinis retentae et ex predicta et stimula suctioe meseraicay et epatis fortiter exiccant vt qñ ad similitudinem scballarum capray reducant et fiat. et ex qñ retentioe prava sepe accidit sunt. et maxie si proximus eneniat stiate egestionum fecalium in istestinis aliquid repletionem. **¶** Et sic puenit huic stipticitati opportunum remedium exhibere. Et primo cum ois ingenio procurare vt ois die febriens beneficium ventris heat cum suppositoio vlt clisterio: si a seipso modo aliquid non asseller. fiat igitur vna die clistere. Et alia suppositoio ex melle et sale eois decoctis adinuitat quousque indurent. Et si apponit in tali suppositoio salgema loco salis cois fortius opabit.

Etia suppositoia facta ex piguedine porci salita et silib? iuuat et pferit. **¶** Clisteria coia plus laudant et iuuat diuina supius in caplo cure se. acutay. Et si clisteria vel suppositoia fieri non potest ex nocumeto quod hinc infirmus in itinero recto vel ex alia causa assumat patiens vt veter lubric? fiat ante prandium per mediam horam vsq ad .3. i. vel saltez. .3. vi. cassie pure disteperate cum iure pulli vel aqua ordei seu aliquid liquore puenienti saltē meli septiana vel bis: vel ipaz cassiaz sumat in forma electuarij minutissime incisam vsq ad .3. i. vel .3. vi. eodem modo et tepore: et cum modico zuchari. Et si cassia displiceret de manna totidem et eodem modo et tempore assumere potest. Et si clisteria magis acuta seu suppositoia expeditur vel alia fortiora medica mina: que predicta non pferunt recurrat ad antidotarium Nicolai et Mesue in quibus plura et varia soluetia fortiora istis diffuse ponunt. Eliganturque magis convenientia secundum exigentiam dispositionis curande et virtutis corporis. premissa tamen digestionem manae aliquantulum. Et hec est finis cure accidentium omnium que communiter in febribus enenire consueuerunt. Si quid tamen deficit ad capitula propria lucidarij nostri recurratur.

De cura cuiuslibet febris putride.

Expeditis a generali cura februm putridarum ac etiam acutarum. et post curam et regimen accidentium cetera insequentium predictas febres: et precipue acutas. Descendendum est ad curam particularē cuiuslibet fe. putride diuersificate secundum diuersitatem humoris a quibus principaliter hinc originem. nam si inter se humores diuersificantur in specie ita et fe. Et insequendo processum et ordinem Auicē. postquam put superius: cum eodem ordine predicabo principium faciens a cura feb. colericay que tertianario motu mouet qui motus ipsi humori colerico est attributus a forma specifica et occultā. Prit enim sepe ptingit quod due tertiane simul adinuitat applicatur. et sic omni die erit motus et proximus vni? illay correspondens pterito tertiane proximo. sunt enim fe. colerice diuersificate in numero tres. scilicet. Tertiana piodica seu interpollata. Tertiana continua et proxi-

tionalis. Et causon: hinc recitat Aui. et declarat prima sen quarti. quay se. tertianay colericay: premissa notitia ex signis datis ab Aui. loco preallegato subsequendum est ad curam illay. **¶** Tertiana tamen interpollata potest esse duplex. Pura. scilicet ex pura colera facta: que tamen est raro. Et non pura que fit ex admixtione flegmatis et colere simul: et ista sepe contingit: licet colera pdominet in ea. **¶** A cura igitur tertiane pure principium faciem? pro cuius cura fit semper in ara mentis nostre quod dictum est in capitulo generali cure se. putridarum et acutarum et maxie de digestionem et euationem manae faciētis se. et de alterationem que conuenit ad extinguendum caliditatem additam et febrilem: et ipsam essentiam fe. et de modo cibationis febricitantium: et de omni alio causi. ibidem posito et declarato. **¶** Ponatur igitur quod se. tertiana pura de nouo incipiat et originem habeat a colera pura vt dictum est: et quod medicus in eorum principio ad infirmum occurrat et quod sit vnicā tertiana. Debet igitur in prima die quietis post eius occursum lenitium debitum exhibere ex cassia vel ex manna: cuius descriptio lenitium particularis est ista. Et sic fit etiam superius posita: hoc autem fit vt melius memorie commendet: et sic etiam de quibusdam alijs que iterato ponent. **¶** pulpe cassie ab. 3. i. 5. vsq ad. 3. ij. vel manne ab. 3. ij. vsq ad. ij. et secundum diuersitatem et actum et fortitudinem et debilitatem virtutis addatur vel diminuat de ois si predicta. Et si addat vt vigoret in operatione sua de dicta cassia seu manna. 3. i. electuarij succi rosay: seu totidem electuarij dyamane: que descriptiones et virtutes ponuntur in antidotario Mesue velocitatem plus operatio cassie seu operatio manae: ac et perfectius operabit aliqd euaquando de colerica. Talis est cassia assumenda vel manna distemperet cum hac decoctione cois recentis: que etiam fuit descripta superius. **¶** passulay enucleatarum liquiri. mude capelline. ordei mundi ienbay et prunoy sine nucleis violarum tamarindoy: seminum coium mundatorum ante partes equales: fiat decoctio in aqua simplici pura vel in aqua endiuie vel cum sola aqua endiuie distemperetur predicta cassia seu manna seu cum aqua ordei pura: cuius necessitas trahit medicum ad accelerandum in exhibitione lenitium predicti. que tali tempore accidit ad visitandum infirmum quod ex mora timetur aduentus paroxysmi futuri: non est enim infirmus seu materia faciens se. in die paroxysmi mouenda in quantum possibile est vt superius dictum fuit: et ideo expedit vt moueatur in die quietis. Et si infirmus abhorret oino supradictam potionem assumere qualiscumque preparat: et fiat in forma potabili: tunc oactulum seu electuarium ex cassia cofecta vsq ad. 3. i. 5. assumat. Et si cum tali oactulo seu electuario ex cassia facto addat vt dictum est. 3. i. electuarij succi ros. seu dyamane erit vtile et conueniens: nam velocius et perfectius operabitur. Et eodem modo potest assumi cassia minutissime de canulis sicut de incisa extra his vsq ad. 3. i. 5. sed in forma potabili plus iuuat et pferit. **¶** Pillulis autem quibuscumque in principio cum queris lenitio ventris caneatur oino. Et istud fit preceptum quod bene memorie commendetur. Super his autem medicinis lenibus lenitium non expedit vt lauatiuum seu abstergiuum potius exhibeamus vt communiter fit post medicinas solutiuas acutas et fortes: post quay medicinarum fortium operationes completam ius pulli vel aque oz. cum puluere zuchari ru. cetera regulariter exhibet. sicut superius in cura generali feb. putridarum late discussimus. Nec somnus post predictas medicinas lenitiuas assumptas est nisi leuissimus? et breuis pcedendus istis qui eas assument. **¶** Sic postquam incipit operari in totum prohibeant a somno. Et si a somno etiam abstineant antequam incipiat operari adhuc erit melius et vtilius ne talis medicina leuis digerat tpe somni: et exinde nullam vel leuissimam operationem efficiat. Oppositum autem profectum quod fiat post assumptionem cuiuslibet medicine solutiu

Summula

ne. naz sup ipsa post ipsay assumptionē est dormiendū si pole ē quousq; icipiāt opari vt meli⁹ reducant ad actū. S; cū inceperint opari ois somn⁹ tollat ab eis. Et post cōpletā opationē ipsay absteruiū potū seu lauiū de scriptū superius assumat infirm⁹. Nō tñ in totū est qñq; somnus phibendus oino cū pharmacū solutiū supflue operat. S; tūc aliqualis somn⁹ est pcedēdus ad restau/ rationē spiritūū z ad vigorādū v̄tute: z hoc ē fit dū me dicina in actu opatiōis existit. Super pillulis aut soluti/ tis anteq; incipiant opari est diutius dormiendū q̄ sup portionibus liqdis: q; difficilius eliquant z reducunt ad actū. Post lenitiū aut sequēti die fiat clistere lauiū z absteruiū: vt si qua mā remāssisset i intestinis ab ipso euacuet. Cui⁹ clisteris descriptio est ista. R. decoctionis bliris z malue z matris violay decoctarū in aqua ordei añ. pres eq̄les cassie. ʒ. i. pul. zuchari ru. ʒ. i. ʒ. mellis vio/ lati. ʒ. ij. olei violati. ʒ. iij. z salis quātū sufficit ad p̄stivē dū enema: de qua decoctione sumat vsq; ad ciatos qua/ tuoz. Clistere aliud absteruiū qd̄ est magis in vsu sequē ti die post medicinā assumptā est illd̄ qd̄ fit ex sola aqua ordei in quāitate sufficenti z pul. zuchari melle vio. oleo vio. z sale ʒ. p̄dictā p̄portionē z erit vtile z p̄uētis quā/ tū supradictū clistere. z si hñic addat vitellus oui recētis ē summe cōfert. Si aut p̄dicta tertiana furiosa fuerit ex malignitate m̄e seu ex eius multitudine piculū mortis ostendens si detur moza z spatiū ad euacuādū talē mām tunc ergo est licitū medico ēt ab eius p̄ncipio cū occurrit z nō digesta mā p̄pter euitare mai⁹ periculū cum phar/ maco solutiū minoratiū seu eradicatiū icipere in hac cura ēt cum ad egrū occurrit. Nō ergo semper canones regulares sunt obseruandi cū necessitas trahit ad aliud faciendū vt infirmus saluet a morte vel a maiori discrimi ne: z talis medicina que minorādo vel eradicādo talem mām colericam a p̄rietate euacuat z que est p̄ueniens in mā furiosa vel in mā nō furiosa post eius digestionem est ista cōposita ʒ. h̄c descriptionē. R. pulpe cassie vsq; ad. ʒ. x. elec. succi ro. vsq; ad. ʒ. iij. p̄t loco cassie assumi de manna vsq; ad. ʒ. ij. z cū eadē dosi de electuario succi rosay vsq; ad. ʒ. iij. Vel p̄t assumi de dyamanna loco di/ eti elec. de succo ro. sed magis appropriata medicina in casu p̄dicto furiositatis m̄e colerice vel nō furiose. ipsa tñ digesta est ʒ. h̄c descriptionem. R. pulpe cassie vsq; ad. ʒ. i. ʒ. vel māne vsq; ad. ʒ. ij. reubarbari electi vsq; ad ʒ. i. colata cassia seu manna distempere totum cū deco/ ctione cōmuni recenti dicta superius in hoc capitulo cū addatur modicū spice vt corrigat z emēdet z incitet reu barbaray in opere suo. Et si reubarbaray p̄dictū antequā distemperetur bene puluerizātū teneat infusum in aqua endiuie seu in sero caprino vigorosius operabitur z eius caliditas aliquāter remittet. Si aut querit vt p̄ns me/ dicina fortius opere plus eradicādo mām furiosam su p̄dictam aut multam addatur p̄dictae medicine. ʒ. i. elec. succi ros. vel dyamāne z distempere cū decoctione p̄dicta z assumat de ipsay: quacūq; alia medicina solu tiua vel lenitiua in die z hora quietis porisimū quantum possibile est. C Et tempus congruū est si nō sit q; phibeat de mane ante diem per duas horas ad minus ipsam cali dā actualr assumēdo. Et sup ipsa vel q̄cūq; alia forti vel ēt mediocri medicina solutiua ē dormiendū post assūptio/ nē ei⁹ quousq; incipiat operari. S; cū inceperit op⁹ sūsi vel tortioēs i vētre apparēt seu rugit⁹ z mor⁹ materiei ad isferioza sentit nō amplius dormiat: imo cū oī ingenio co gat ad vigilādū. S; opatiōe itegre finita p̄dicti pharma ci solutiui ex macro brodio pulli vsq; ad ciatos. ij. vel ab steruiū ex aq; oz. z pul. zuchari vsq; ʒ. i. ʒ. sub tepida cali ditate sumat: ponendo etiā de puluere zuchari totidē cū p̄dicto brodio pulli. Et nō acceleret exhibitio alicuius

istoy nisi bñ cōpleta operatione pharmaci vt dictus est. In hoc aut multū z sepe errant mulieres z alij ignorātes vt possint cito infirmū cibare. Cuius oppositū est fiēdū. Nisi pharmacū excederet z supflue euacuaret sensibili/ ter debilitādo virtutē. Illū tñ potū de p̄dictis duobus assumat infirm⁹ de quo magis delectat in gustu: licet ab steruiū ex aqua oz. sit cōueniēs. Post cuius assumptio/ nē ad comedendū differat vsq; ad horas duas vel vnaz cū dimidia ad minus vt de stomacho cōplete descēdat. Non insequendo voluntatē mulierū que in die pharma ci cibum accelerant anteq; medicina cōplete operationē suam efficiat. vnde pars medicine cū ipso cibo permisce tur: z ipsa indigesta transeūt ad epar z venas: z qd̄ pei⁹ est infirmū stimulant z infestant. Et in die pharmaci ci/ bo repleat z potū ēt vnica vice assumpto cū oppositū sit fiēdū in die p̄dicto p̄p debilitatē inductā in stomacho z alijs mēbris nutritiuis a quocūq; pharmaco solutiū nō potēte vnica vice moltū cibū digerere. Sic ʒ partiēdū est in plures fm indigētā occurrētē. Et post p̄dictam medicinā vel quacūq; aliā medicinā solutiua i die sequē ti z in hora quietis fiat vnū de clisterijs supradictis ad laudādū z ad abstergēdū ab intestis reliqas d̄reliqas z attractas a pharmaco nō exp̄llas ad extra: ac ēt si aliqd̄ de pharmaco remāssisset in intestinis adherēs cuz clisteri euacuat. Et oia supradicta fiāt in tpe congruo z recto iudi cio extimatiuo. C Flobotomia aut nō pcedit patiētibus se. iter pollatā tertianā purā: q; nō euacuat cām coniu/ ctā eius: nec antecedētē principaliter z de per se. Nisi in triplici casu. Primus casus est quando in venis esset si mul cū dominio colere abundātia sanguinis z ipsorum admixtio. Secundus casus quando in sanguine esset in/ ducta infectio magna vt caliditas excessiua vnde mul/ tū timef de ipsi⁹ putrefactiōe z uersione eius in colerā. Tertius casus est cū sanguis est multus abundans in ven is paratus ex sui subtilitate vt cōuertatur in colerā: im/ mo continue z paulatine cōuertit: quare sequit̄ prolon/ gatio p̄dictae feb. tertianae. In his enim casibus floboto mia cōcedit in tertiana pura. Ad quā tamē flobotomiā anteq; fiat semper diligentia habeatur in mō vsus ipsius z tempore congruo z loco conuenienti. s. de vena de qua sanguis extrahi dz. z de quāitate: similitur sanguinis ex trahēdi: semper cū discursu rōnis z recto iudicio pcedē/ do. C Notādū tñ q; in die paroxisimi nō est fienda floboto mia: sicut nec etiā est exhibendum aliqd̄ pharmacum solutiū: quātū possibile est vt dictū est superius. Et hec omnia que regulariter hic de flobotomia dicuntur sunt superius particulariter p̄notata z diffuse descripta in ca pitulo generali cure fe. putriday. C Est insuper vltimus aduertendū q; si sanguis p̄ multā subtilitatē: z supstūā vel per multā grossitē ab ei⁹ natura distaret aliquāter digestio in ipso ante p̄dictā flobotomiā est a medico in ducenda cum syrupo p̄ueniēti. Et dato q; se. plures dies transierit non p̄pter hoc dimittat flobotomia si cōuenit constante virtute z dispositione morbi ad ipsam p̄sentē/ te. Digestiū aut famosuz z cōmuniter ab oibus v̄sitatū qd̄ est conueniens in digerēdo mām colericā fe. tertianā puram z periodicā faciētē est syrupus acetosus simplex fm descriptionē. Mesue in suo antidotario. Cuius dosis esse pōt vnica vice vsq; ad. ʒ. ij. cū modico plus aque sint plures pure seu aq; endiuie adiucē bñ disrupti sub acua li caliditate assumptus in hyeme z sub actuali frigidita/ te tpe estatis: ipsum assumendo de mane i auroza diei dū stomach⁹ ab omni cibo z potu sit mūdus z vacās. Nec etiā est assumendus p̄pe principium paroxisimi ad min⁹ per tres horas z vltra. Nec etiā cibus vel potus post ei⁹ assumptionē mō aliquo assumat: nisi etiā ad minus tran seant tres hore vt dictū est. In oī etiam alio tpe se. de ma

ne et de sero si expedit predictis conditionibus obseruatis potest syrupus secure concedi. Immo etiam cum querimus digestionem accelerare materie possumus et dicimus mane et sero digestum secure exhibere obseruatis semper conditionibus in modo et tempore exhibitionis ipsius. Et hec omnia documenta predicta: de forma dosi modo et tempore assumptionis predicti syrupi obseruentur semper et sic etiam memorie commendetur ut in assumptione cuiuslibet alterius syrupi et in quacumque se. sit ipsius aut alterius necessitas eodem ordine procedat. Communis autem usus et modus in numero vicum seu diebus assumptionis predicti syrupi seu et cuiuslibet alterius digestiui est usque ad quatuor dies continuando cum eo et plus et minus hinc et inde in vna et alijs signis digestio maie demonstrat. Post ad pharmaceuticum solutiua minoratiua seu eradicatiua de his que dicta sunt supra in capitulo de egritudine furiosa colerica seu cum multa materia existente fecimus mentionem: est sollicite veniendum eo modo et ordine prout et sicut ibidem fuit dictum et declaratum: saluo quod non existere egritudine furiosa vel pendente a materia quantitatis superflue semper est digestio expectanda in euacuatione materie cum pharmaco solutiua. De supradictis autem pharmaceuticis solutiuis plus laudo pharmaceuticum in quo ingrediuntur reubarbarum quod magis huic febre appropriat et conuenit ut etiam superius declarauimus. Syrupus insuper violatus est conueniens digestiui huic maie colerice facientis febre tertiana puram interpollatam assumptus et limphatus modo et ordine et tempore supradictis de syrupo simplici acetoso. Ab ipso tamen syrupo acetoso simplici abstinere habetis tussis vel aliud nocuum in pectore vel debilitate stomachi non digestiua virtute vel fluxu superfluo et potius eligat syrupum violatum ad digestionem predictae materie habetis febre colerice. Quod si se non discedat ex assumptione cuiuscumque de predictis syrupis quatuor diebus et vicibus (ut dictum est) ac etiam post assumptionem predicti pharmaceutici lenitium et solutiuum semper expedit in tempore suo. Interdum adhuc et totiens quotiens fuerit expediens et eodem modo et ordine vnum de predictis syrupis assumendo sic superius dictum est et fuit. Subsequenter vnam de predictis medicinis assumat in tempore suo digesta tamen de nouo materia cum ordine supradicto: postponendo administrare vna die post assumptionem primi pharmaceutici antequam operatur et assumere incipiat supradictum syrupum cum quo et perquam tempore congruo quatuor dierum si expedit pro digestionem materie huic febris colerice: demum cum sibi medicina dicta superius quantum expedit usque ad finem cure procedat cum ordine supradicto. hec tamen febre ut plurimum terminatur ante decimam quartam diem quod est egritudinis acutis absolute. Expediat insuper ad essentiam se, et calore extraneum diligenter intendere cum alterantibus aerem irrorando et aspergendo flores frigidos et frondes arborum frigidarum et alia frigida: ut folia vitis et salicis in camera patientis: et os eius et linguam sepius sine irrorare cum aqua ordei aut cum aqua simplici aut cum vino aquatico bene limphato et cum alijs humectantibus et remouentibus asperitate et siccitate lingue: ut iuleb violatum copiose limphatum cum aqua frigida: et eodem modo cum syrupo simplici acetoso. Et si fuerit cauma excessiuum et colera acutissima et subtilis et corporis febriens iuuenile carnosum et in medio estatis consuetum bibere aquam puram et timeatur de arefactione corporis et ipsius exiccatione et debilitate virtutis: imo et timeatur ne hec febre ad ethicam peruertatur libere concedere potum aque frigide copiosum hinc et superius dictum fuit in cura februm actuum et assumpto cibo si sibi vehementer stimulat et infirmum tristat aliquis parum potest est licite concedere ut superius declaratum fuit. Epithima recens cordiale premissa vniuersali euacuatione est conueniens in hac febre. Et epithima frigidum epaticum non etiam dimittat quorum descriptiones sunt superius posite capitulo supradicto de cura febris acutae. Et si fiat in iunctio ex oleis

ad spinam et nucham erit resistens supradicte caliditati superflue. Et sic omnia alterantia excessiuam caliditatem declarata superius ad illud capitulum reducantur cogente necessitate secundum iudicium medici in hac arte periti. Frictiones autem ad extrema leuiter facte ante principium paroxysmi. Et in eius declinatione secundum modum dictum superius non multum perseuerando cum eis satis conueniunt in hac febre. Sed plus iuuant et conferunt frictiones fortes et plongeate in febre. Pleuritis. Et si expedit ad somniferam deuenire vel obuiare dolore capitis qui ut plurimum accidit eis et alijs accidentibus quod coniter adsunt in hac febre. Colerica recurrat superius ad capitulum de rigimine accidentium priculiarium ubi ad plenum de oibus est dictum et declaratum. Dieta autem patientis ad febre colericam tertianam puram et veram interpollatam sit generaliter tenenda: sed tenuissima in die paroxysmi. debent enim tales in die paroxysmi cibari solum cum prisana vel pane loto vel sare constante virtute: vel per quatuor horas ad minus ante principium paroxysmi. Et si expedit eadem die iterato cibare: quod non laudo nisi in declinatione paroxysmi predicti presentia cibis oino: sed interim aqua ordei cum zucchero vel sine vel aqua simpliciter zucharata et cum ipso decoctam potest assumere vel vinum granatorum dulcium et muscorum cum aqua frigida. Et ipsa granata comesta conueniunt: vel iuleb violatum eodem modo limphatum: et perfectionem laudabilem et visitatam assuat scilicet de manuchristo que fit solum ex zucchero et aqua rose. vel perfectionem factam ex margaritis zucchero et aqua rose. que vocatur a medicis et ab aromatarijs perfectio seu manuchristo de perlis: et hoc plus conuenit quam predicta in profectio ne virtutis. Et si addant sandali ru. et citrini erit magis alteratiua caliditatis extraneae et prohibitiua resolutionis caliditatis et spirituum. Ad quam intentionem quicquid etiam exhibetur de aqua frigida in parua quantitate et cum modico zucchero rose. non tamen in principio febre. Et si adhuc quum maiore confortatione virtutis est recurredum superius ad perfectionem de lapidibus preciosis dictam in capitulo de cura febris putredae in generali. Et zucharata perfecta eis et non est prohibenda. In predicto autem die paroxysmi a vino prohibeat oino si possibile est quod infirmus assentiat et maxime dum paroxysmum perdurat. Et si non est possibile sit vinum paruum et aquaticum bene limphatum et in parua quantitate assuptum: et non nisi in hora praedicti seu cene. Et melones virides et pruna matura et imaturata non prohibeant eis oino: et cucumeres et ad extingendum siti et ad humectandum linguam procedunt in hac febre. In die autem quiescentis huic tertiane febre. possumus pullam paruum alteratam cum cucurbita vel lactuca cum ad ignem decoquit exhibere in praedio vel in cena: vel oua sordilia in aceto decocta: vel aues paruas ut a laudes et similes aues et perdis et cecidit eis. Cuius autem sit paruum et bene limphatum maxime consuetis bibere vinum. Et si non potest aliter comedere patientes hanc febre. pullam super predictam cotum assumat. Et non dormiat in tempore paroxysmi nisi si integre superueniat statim. In declinatione autem dormiat quantum potest: quod tunc somnus est iuuatiuus oino. Teneat insuper patientes hanc febre ventrem fluxibilem quantum possunt cum clisteri lenitio dicto in cura febris putridarum in generali maxime cum clisteri facto ex succo blitis et alijs ibi positis et cum aliquo de supradictis in hoc capitulo: vel procuret beneficium ventris saltem cum supposito facto ex melle et sale vt vnica die si per seipsum non asseller fiat clistere super predictum et maxime in die quietis et in alia die fiat suppositorium ad beneplacitum patientis. Et in supradictis perficitur cura febris tertiane pure interpollate. Balneum autem in decoctione tertiane pure interpollate sepe concedit et quicquid in tertiana pura continua: raro tamen in tertiana non pura sicut inferius apparebit. Et de impositione pedum in aqua frigida vt asserit Anni. non est expediens: sed sufficit irroratio facta ex aqua rose. ad extingendum caliditatem que remansit post paroxysmum in manibus et pedibus.

De cura tertiane pure continue.

Dicitur cura feb. tertiane pure interpolate sequitur cura feb. tertiane pure continue que solū differūt ex loco in quo talis materia pure scit. Nā tertiana interpolata causat ex humore colerico putrefacto extra venas: expulso tñ a venis tepore ichoatiōis paroxismi ut plurimū: vñ solū euopozat ad cor dū talis mā putrefacta in tali loco pseuerat: z cū resoluit seu incinerat cessat paroxisus eius: z sic de nouo supueniente noua mā colerica de venis ad extra venas fit nouus porisimus tertiane. In cōtinua autē tertiana mā putrefit in ipsis venis: z ideo continue effumat ad cor inducens febrem.

Cura autē tertiane cōtinue satis appropinquat cura supradicte tertiane interpolate. Nā in hac etiā primo incipimus cū lenitione vētris sicut in illa. Et eodē mō cum cassiavel cū manna z cū clisterijs alteratiuis absterfuius qñq; z lenitiuis etiam dictis superius. Et plus etiā z cū eis continuādus in hac febre. nāz digestiones plus ericantur in ea. Procedimus insuper cum sbotomia si cōditiones dicte. s. in capitulo immediate pcedēti superius sunt in patiēte hāc fe. cōtinuā. s. de abundantia sanguinis z ei admixtiōe cū colera it? i venis: z et de ei? ifectione atq; pparatiōe ipsi? vt de facili puertat in colera vt non alr nec ibidē dem fuit est sbotomia assentiēdū. Sitr in hac fe. supradicti syrupi acetosus simplex z violar? eodē mō veniunt ad digerēdū mām huius tertiane continue assumpti z limphati z qlibet de per se tpe mō z ordie supradictis. **C**Sz in hoc differt pncipaliter cura hui? feb. cōtinue a supradicta cura. Nā in hoc expedit vt diuti? psequat atq; pnuet in exhibitione cuiuscūq; de pdictis syrupis seu alterius digestiui mae facientis hāc febrem continuā q; pro digestiōe mae feb. tertiane interpolate. Cum enim in hac cōtinua fe. ut plurimuz mā sit amplioris quātītatis z magis nāe rebellis. Ac et magis distās a vijs coibus ad quas pmo occurru occurrit siue attigit q; in fe. tertiana interpolate. z ob hāc cām in pnuet se/pe dam? z exhibem? syrupū digestiui mane z sero saltē in die qua nō est paroxisus z exrescētia feb. z sic expedit vt ultra quatuor dies psequat in dosibus qbuscūq; syrupi pro digestiōe huius mae vt ipsa facilius euacuationi pareat ante exhibitionem pharmaci solutiui in qua et fe. pharmaci solutiui est exhibendū si mā sit furiosa ab eius pncipio siue sit excessiue quātītatis ipsam minorando vel radicitus euacuando ppter euitare mortē vlt periculū maius. Et hec oia sunt dicta z particulariter discussa in pcedēti capitulo. **C**Pharmacū autem quod est pueniens in hac fe. digesta mā seu in ipsa furiosa vlt multa fit vñ de pharmacis supradictis i cura tertiane pure interpolate. Et maxime illud pzealijs eligatur in quo ingreditur reubarbarū pparatū z infusum vt ibidem fuit dictū z declaratū. Succedēdo finita opatione pharmaci assumpti in tempore cōgruo cū eodē absterfuiuo vel lauatiuo ex aqua ordeī brodio pulli cum puluere zuchari in quātitate z dosi z in tpe supradicto. Et sic etiā sequēti die ad clistere lauatiui seu absterfuiuz de eis que dicta sunt supra cōmode veniatur z itestina lauent seu abstergant a superiorib? z materieb? attractiuis z a reliquijs pharmaci derelictis in eis si alique remansissent. nā ipsa rū adherētia i itestinis est qñq; cā innouationis fluxus z desinterie z aliozū accidētū: nisi clistere lauatiui succedat seu absterfuiui secūdū modū z ordinē supra dictū. **C**In hac et feb. plus puenit alteratio aeris: z quecūq; et alteratio q; in feb. tertiana interpolate: quia magis cōtinue inflāmat z leditur cor. Vñ epithima frigidum cordiale z extinguentia sitim z prouocantia somnū: z generaliter omnia quecūq; frigida plus pueniunt in hac feb.

tertiana continua q; interpolata. z cum ipsis est diuti? perseuerandum psequendo semper cuz discursu rōnis z recto iudicio in vfa predictozū oiu. Et si expedit etiā vt ad aquā frigidā veniat obseruatis semper conditionibus supradictis in eius exhibitione z non aliter veniat: vt superius dictū fuit. Vomitus qñq; conceditur in hac fe. si facili? fiat z absq; difficultate. Et si superuēiat a nā expellente mām non constringatur. Sed potius adiuuetur cū digitis positis in ore seu cū aliquo de supradictis leuib? vomitiuis. **C**Et sicut in hac feb. vomitus qñq; conceditur: vt quando nā tentat expulsiōnez materie de venis ad os stomachi: multo magis est concedēdus cū omni ingenio i fe. interpolate pura tertiana in qua semper materia expellitur de venis extra venas. **C**Et dieta fit tenuis in hac feb. pnuet: imo tenuior esse o; q; in feb. tertiana pura interpolate: vt saltem vsq; ad septem dies stet patiens cum pane loto farre vel ptisana. Et si nō est possibile q; in totum prohibeatur omni die a carnibus z a vino: in die minoris afflictionis pullam paruum contusam z alteratā cum lactuca vel cucurbita solū semel assumat. Et in die exrescētie feb. a carnibus z a vino abstinat vt dictū est. Si autē bis assumere velit carnū z vini quātitas diminuatur. z maxie in hora qua plus appropinquat pncipio exrescētie febris z pncipio paroxismi z similiter i statu z augmēto. In die autē exrescētie: a carnibus z a vino quātū possibile est retrahatur oino semp pstate virtute. **C**Insuper z prouocatiua sudoris z prouocatiua vine plus cōueniūt in hac feb. Et iō aq; ordeī pl? laudat z puenit. Et si vñ de pdictis syrupis digestiuis limphet z assumat cū aqua seminū cōmuniū frigidozū erit magis cōueniens q; in febre tertiana pura interpolate cū ista mā pnuet febrū fit itra venas q; sepe saltē p ticulariter p vinā euacuat z multoties p sudorē. **C**Lōclusiue ergo euidenter appet q; lz eedē itētiōnes habeatur in cura hui? feb. tertiane pure interpolate Tamen in cura huius continue remedia debent esse aliquantulū fortiora vigorosiora z diuti? perseuerantia vel perdurantia p supposita semper in oibus ceteris paritate. **C**Sūt enim qñq; pncipales intentiones que in cura huius feb. cōtinue habent a medico. Et prima cum digestiui diuti? cum ipso psequēdo. Secūda cū alterantibus frigidis magis necessarijs i hac febre pro caliditate extranea extinguenda. Tertia cuz maiori subtilitate regimini z cibi z potus. Quarta cū puocantib? sudorē z vinā q; puocatio ē magis necessaria in hac febre. Quinta q; plus expedit lenitiō ventris in hac febre cū clisterijs z alijs lenitiuis: z minus cōueniunt medicine solutiue in hac febre timēdo inflāmationē z caliditatē supstū que possit ab eis facili? prouenire. **C**Et licet alie intētiōnes reqrantur a supradictis que particulariter sunt tacte superius: his tamen modis he due febres recte curantur.

De tertiana non pura que nota vocatur.

Desquirit cura feb. tertiane nō pure q; tertiana nota gñalit a medicis appellat. **C**Ista fit ex dominio colere simul cū admixtione flegmatis adinuicē putrefacti vt in venis. **C**qñq; et accidit tertiana non pura pnuet z quādoq; extra venas. z sic accidit tertiana nō pure interpolate. **C**Et hic notandū q; ppter acuitatem furia z potētiā colere cuz inflāmatur exacuitur z putrefit ita q; derelinquet a regimine nature omnis parua quātitas eius est sufficiens ad causandū motū tertianariū quātūcūq; secuz admisceatur magna quantitas flegmatis vel humoris alterius: sicut contingit q; parua quantitas fellis seu aloes amaricat magnam quantitates aque vel mellis: qd nō sic evenit a flegmate vel ab hūozibus alijs qd superēt motū colere. Et iō in cura huius feb. tertiane

note in qua est admixtio colere et flegmatis semper magna diligentia adhibenda sicut quod de flegmate plus vel minus cum colera permisceatur et putreficit. Nam in nullo alio differt cura tertiane pure a non pura nisi per solam admixtionem flegmatis cum colera. In pura enim tertiana nulla est admixtio flegmatis vel humoris alterius et rarissime alia qua febris, quocumque sit illa pura reperitur. Et hic ulterius est notandum quod tertiana nota seu non pura differt ab emittente: quia in tertiana nota materia colerica et flegmatica sunt ad vicem mixte et in eodem loco putrefacte: que simul effumant ad cor febris et vnicuique motu et vnicuique potissimum inducit se potestiam humoris predominantis in admixtione predicta. Sed in emittente sunt duo febres adinvicem distincte cum diversis moribus et paroxysmis: quarum una est colerica et alia est flegmatica: et hoc in emittente non sicut quod due materie sunt putrefacte separate et non adinvicem mixte: vnde ad quolibet ipsarum provenit ordinatus et specificus paroxysmus: quorum unus est separatus distinctus ab alio ut a materia colerica: tertianarij provenit paroxysmus et quotidianus a flegmatica: et omnia illa lucide declarantur per signa propria, et per causa que ab auctoribus describuntur a quibus ad presens leviter pertranseo ne me distrahatur ab inchoato opere practico.

Cura igitur huius febris tertiane non pure seu note interpolate vel continuae cum in principio medicus occurrit ad egrum est inchoandum cum lenitione ventris maxime facta cum cassia sola distemperata cum decoctione cori recentis. Cui decoctioni si addatur modicum anisi et feniculi erit vtilis ratione flegmatis diminutionis. Et si pur cassia displiceret et ipsarum abhorreret infirmus in totum loco eius assumere possumus manam sicut superius dictum fuit. Sed cassia prevalet et plus inuat in hac febre. nam ipsa efficacius ab intestinis et a dijs coibet vtriusque manam evacuat leniendo: que lenitio et mundificatio viarum predictarum in hac febre est necessaria valde ut syrups qui in posterum exhibentur ipsorum subtilitate non portent materiam fecalem flegmaticam indigestam et crudas ad venas et eparum: vnde addatur in oppilatione et febre. Et dosis cassie sole seu mane et tepus et modus et ordo assumptionis cuiuscumque ipsarum ad plenum sunt dicta superius et particulariter declarata in capitulo cure febris putridarum in generali, et in capitulo febris acutarum: ac etiam in capitulo febris tertiane pure interpolatae ad que capitula pro dictis est recurrendum. Et sicut recuratur pro clisteri fiendo die sequenti post assumptionem dicte cassie seu mane. Et sit dieta in principio huius febris et in eius processu non multum tenuis sicut in tertiana pura cum hec egritudo sit cronica: die autem paroxysmi seu exacerbatione febris et in eius principio usque ad finem status attenuetur dieta quantum potest esse fieri possit sine manifesto casu et no cumento virtutis ne deficiat ipsa virtus: quia deficiente virtute vana sunt omnia. Sunt ergo in hac febre carnes pulline et iule atque pices si aliter assumi non possunt et pilles carnes ut autem parvarum eis licite sunt exhibende quocumque semel in die quocumque bis in tempore: tamen et hora minoris afflictionis et maioris quietis febris. Et ova sorbilia in aceto decocta: eis et in tempore congruo cedunt. Immo et cum timet de superflua longitudine febris inter cenam et prandium de nocte cum noctes plongantur vel inter prandium et cenam cum dies similiter plongantur predicta ova sorbilia cedunt: et maxime currimetur de casu virtutis propter longitudinem egritudinis ne ipsa durare possit usque ad terminum status: hec enim egritudo est difficilis ad curandum propter diversitatem materiae: et ut plurimum plongatur ad menses vel ad menses. Et pituita etiam vel candidaria. id est pharmaca: et similiter panis lotus istis febribus quocumque in tempore magni caumatis: et cum paroxysmus longo tempore perduraret conceditur ne ulterius inflammantur. Immo etiam medicus quocumque plenam notitiam habeat de essentia huius febris regulam praedat scilicet certo tempore infirmum

teneat sine carnibus et sine vino. Et hec omnia sunt discussa superius. Vinum autem in partibus nostris non potest nec debet his febribus totaliter prohiberi: sed bene diminui in potestate eius: et in quantitate et maxime in die exacerbatione febris et paroxysmi debet diminui: immo et auferri si potest esse: et sit vinum purum aquaticum et limphatum. Extra ordinarios autem cibos si semel de vino bibat cum vna de coactionibus predictis vel cum canono zucharato sive obliata zucharata erit conveniens. Et non prohibet ut restaurentur spiritus deperditi et resoluti. Et cum sitis superflua bibat aquam ordei permixtam cum zucharo si plus caliditas dominatur. Et non prohibeatur eis inuulgaribus violatum cum aqua permixtum nisi flegma predominet in quantitate superflua. A fructibus autem multum humidis gignantibus flegma. Et similiter ab oleribus coctis vel crudis abstinere patientes hanc febre tertianam non puram non insequendo praeuos mores physicoz italicorum qui ad concupiscentiam infirmorum ipsis consentiunt contra omnes canones medicine. Et non est expediens quod alterativa ut cucurbita vel lactuca cum predictis carnibus decoquantur nisi sit excessus magnus caliditatis in hac febre. imo predominantem multum materiam flegmaticam cum humore colerico decoqui facimus radicem petrosilij vel cicera rubra et maxime in processu febris. Et fricationes autem extremorum curium brachiorum et pedum ante principium paroxysmi crescete febris et ante assumptionem cuiuscumque ordinarij cibi per vnam horam ad minus plus laudantur in hac febre quod in febre tertiana pura: sed longe plus conferunt in quocumque febre flegmatica sicut superius dictum fuit. Sic ordinato regimine cibi et potus: et premissa lenitione ventris cum subsequenti clisteri modo et ordine supradicto curam digestiuo venientem est prosequendum in cura incipiendo cum isto syrupo. R. syrups acetosi simplicis mellis rosati colati ante. ʒ. i. pro quolibet dosi limphatur cum aqua simplici calida tempore hyemis: et cum aqua frigida tempore estatis ut minus infirmo displiceat. Limphatur et syrups quocumque cum aqua simplici. Et quocumque cum alijs aquis ad duplicem intentionem. Una est ut syrups subtilientur: et ipsum penetrare faciant cum virtute sua ad pres ad quas penetrare non possent. Secunda intentio est ut et aqua cum qua syrups limphatur sit adiuvans ad digestionem cum aperiendo etiam oppilationes et vias et extinguendo caliditates predominantem si sit aqua frigida seu frigide complexionis: vel ad subtiliandum materiam: ac etiam aliquantulum calefaciendum si sint aque calide complexionis limphamus insuper predictum syrups quocumque cum aqua endiuive si colera et caliditas extranea multum predominant in hac febre. Et si de flegmate multum existat simul cum colera supradicta faciente hanc tertianam non puram: tunc limphatur predictus syrups cum aqua feniculi ratione flegmatis dominantis: et cum aqua endiuive simul ratione colere dominantis: vel limphatur cum aqua simplici in casu predicto in qua levissime decoquantur vna radix petrosilij solummodo. Et sic prosequatur in exhibitione predicti syrups usque ad sex dies et post et minus quousque digestio in materia febris sensibiliter demonstratur ex signis assumptis et maxime in vrina: quod enim semper quantitas aque seu decoctionis cum qua limphatur quocumque syrups esse aliquantulum plus quam syrups qui assumitur in quolibet assumptione. Subsequenter sic digesta materia cum predicto syrupo praedat ad exhibitionem tale pharmaca solutiuum minoratum materiae febris. curius descriptio est. R. pulpe cassie. ʒ. x. elec. indi minoris usque ad. ʒ. ij. vel ij. elec. succi rosae usque ad. ʒ. i. i corpore forti distemperet cum hac decoctione communi sic absolute plata. R. anisi feniculi passulay liquiri. capillivene. ordei mundi prunorum icubarum sine nucleis sebesten ante. partes equales. oia ista decoquantur in aqua ad sufficientiam cum qua coletur. et ipsa colata cassia supradicta et totum distemperetur ut superius dictum fuit. Et talis medicina calida de mane

sumatur ante diem per duas horas ad minus: elongando tñ semper infirmum a principio paroxismi in eius assumptione pñtūq; per sex horas ad min^o: imo magis et potius est conueniens ut quocumq; pharmacū solutiū assumat in die quietis seu minoris afflictionis. et sic etiā aī assumptionem cibi o; per sex horas assumi si virtus tolerat et nō deficit post eius pharmaci assumptionē et eius operationem. finita totalr et circa modum dormiēdi et assumēdi lauatiū seu potū absterfium si expedit: ac etiā circa clistere qd est conueniens in die sequenti post pharmacum et de eius materia pcedatur. et fiat in omnibus istis et alijs sequentibus ad predicta eo modo et ordine. et p̄cipue cuz illis de quibus est superius particulariter dictū cum de assumptione pharmaci solutiui conuenientis in cura fe. tertiane pure interpollate fecimus mentionē: ut cum materia est digesta seu furiosa seu multa. ibidē enīz discussimus omnia supradicta. Ad illud ergo cap. recurramus pro clara doctrina oīz p̄dictoz. Si autē aliquis loco cassie p̄pter eius displicētiam vult potius mānam ponere in medicina predicta securissime pōt remota cassia ponere de māna vsq; ad .ij. cū p̄dictis electuarijs in dō minor: et de succo rosa. in pōdere supradicto. Distēperet et cuz p̄dicta decoctione cōi: cui decoctiō si caliditas et inflāmatio multū excederet p̄pter dñiuz colere et putrefactionē magnā in flegmate addat in eo de violato et tamaridis. Et si loco p̄dicti electuarij ponat totidē d̄ electuario oya feniconis posito a Mesue in suo antidotario q̄si opabis idē ad euacuādū mān huius febris. Prosequēdo etiāz i oibus alijs cū ordine supradicto. Et in hac est medicina debet apponi electuariuz de succo rosa. Post p̄dictuz syrupuz: medicinā solutiū: et oīa alia supradicta si feb. p̄seuerat et p̄durat diligenter p̄sideretur a medico qualiter et sub qua p̄portione remāserit essentia feb. quātū ad acuitatem caloris et eius cām effectiū. Nam sepe p̄tingit qd in p̄cessu huius febr. tertiane nō pure in qua simul est colere et flegmatis admixto qd in p̄n^o colera p̄dominat ex/cessiue: et in p̄cessu maxime post augmētum propter ei⁹ subtilitatē pro magna p̄te resoluit et facilius euacuatur: sed non sic p̄tingit de flegmate p̄pter eius grossitiam viscositatē atq; frigiditatē. Cū tunc expedit ad subtiliantia et magis aperiuita procedere de flegmate p̄dominatē ut dictū est. Et lz paroxisimus adhuc tertiane solūmodo demonstratur p̄pter nimiaz potētā humoris colerici etiā cuiuscūq; quantitatē existat. Est ergo tūc ad istuz syrupū gradualiter p̄sequēdū maxime transacta huius febr. decima quarta die. Et syrupi acetosi simplicis et compositi de duabus radicib⁹ sine aceto añ. .ij. pro qualibet dosi et quib⁹ sumat cū aqua endiuie et feniculi vsq; ad sex dies vel doses s̄m qd expedit pro digestiōe māe obfuoato semper in ipsoz assumptione mō et ordine supradictis i syrupis alijs antedictis: qz generalr in oibus idē est modus et ordō dosis et tps in assūptiōe cuiuslibet. Et hic notandū qd ideo vocatur syrupus cōpositus nūc dictus de duabus radicibus: qz solū due radices de numero quoz radicū cōiūm ingrediunt cōpositionem ipsius scilz radix feniculi et apij: et lz in ipso ingrediat radix endiuie: ipsa tñ nō est de numero quoz radicū: qz quinq; radices absolute plate sūt iste: scilz radix feniculi apij petrosilij brusci et sparagi. Post p̄dictū syrupū medicina insuper vna de supradictis est securissime p̄cedenda: et erit efficac in ope suo. Nō tñ minus laudo in hoc tpe pro euacuatiōe supradicte materie. et ista digestiua iaz transacta decimo quarto die hāc materiā. cuius descriptio hec ē. R. pulpe cassie. .x. elec. succi rosa. .ij. .i. agarici ifusi in oximelle simplici. et expressi. .ij. i. masticis salisgēme añ. .ij. i. distēperet cum predicta decoctione cōi accipiēdo solū exp̄sionem agarici p̄dicti. et si loco electuarij de succo rosa. ponit de

oyamāna tantūde: que est et electuariū vstratum postū a Mesue in suo antidotario: et idem opabis et pueniet p euacuatiōe māe huius febris etiam vtilis medicina in hac feb. digesta mā: et post decimū quartū diez et hoc sub tali descriptiōe. R. pulpe cassie. .x. ele. idi minoris. .ij. i. reubarbari electi. .ij. i. infundat reubarbarū i aqua lactis seu in aqua endiuie: et in substātia totum distēperetur cū supradicta decoctione cōi: cui decoctiō addat ad decoquēdū qd modicū spice: nā in ipsa est virtus corrigēdi re gulādi reubarbarū in opere suo: et sic est eius correctiū: reubarbarū enīz p̄ncipaliter a p̄dominio euacuat. coleram: et subsequēter etiam flegma hz qd expedit in hac febre tertiana nō pura: hi enī duo humores sūt causa febr. huius: licet colera p̄dominetur in ipsa. est ergo sūme cōueniens in hac cura. Et est enim memorandūz et supra. qd in assumptione p̄dicti pharmaci solutiui: sicut in alijs diligenter p̄siderentur et obseruentur conditiones oēs que reguntur et que fuerūt pluries superius declarate tā de tpe hora et modo assūptiōis ipsius qz de somno p̄cedēdo vel prohibēdo: ac etiā de absterfio sine lauatiō: et de tpe et hora quātitate cibationis et potus: ac etiā de clisteriō in die sequēti: ista oīa semper sint in acie mētis cuiuslibet practici. Et subsequēter qz hec feb. vltimū est cronica: ut dcm̄ fuit si pur ipsa p̄seuerat: et iaz trāfacta. .x. die ab eius p̄ncipio post tres vel quatuor dies aut sex a die assumptionis pharmaci nunc dicti in quibus quatuor aut sex dies procedat solū cū fricationibus et regimine vite ut virtus req̄scat et vires assumat absq; syrupo vel alia potione ne in totum abominet infirmus. Sed post dcm̄ tps ad syrupum de bisantijs trāteatur cuius dosis est. .ij. i. sicut de alijs dictū fuit qd limphet cuz aqua feniculi et endiuie seu cum aqua cicoree seu cuz aq̄ simplici in qua vna radix petrosilij decoquatur. De quo syrupo sumatur similiter vsq; ad sex dies si expedit p̄ digestiōe materie huius febr. hic enīz syrupus est pueniens et iuuatiuus ad feb. difficilis eradiciōis d̄ materia mixta colerica et flegmatica: vel etiam separata sicut est hec feb. tertiana non pura: vel emittens factus ex vna tertiana et vna flegmatica. Post cuius assumptionē syrupi si signa digestiōis apparent vna de supradictis medicinis solutiuis a febriziente sumat eligēdo illam ex eis que plus appropriat materie domināti in hac feb. i sequēdo semper cū p̄dictis p̄ditionibus oibus: ac etiā cū clisteriō s̄m qd in alijs superius dictū fuit in assūptiōe cuiuslibet de medicinis p̄dictis. Demū etiāz per octo dies ad minus req̄scat infirmus absq; syrupo medicina vel alia potione solum cū regimine cibi et potus et cū fricationib⁹ supradictis: prosequēdo etiāz cū clisterijs lenitiuis seu lauatiuis vel cū supposito de tertio in tertium si stipticitas ventris adesset ut venter lubricus fiat. Ledit enim minus quicūq; patiens feb. qñ egestiones nō retinent et exiccant in intestinis: sic insuper p̄seuerante feb. et cū hec tñ incepit declinare aquā solā cicoree loco syrupi vsq; ad .ij. i. in qualibet dosi pōt infirmus de mane assumere eo modo et ordine etiam sex diebus continuīs si expedit p̄ digestiōe māe prout et sicut de supradictis syrupis apte monstravi. Et si cum predicta aqua tertia pars aque endiuie seu aqua cōiūm seminum frigidoz admisceat. Et sic sumat maxime dominante colera et caliditate febrili vel aqua feniculi seu apij dominante flegmate et min^o calozis febrilis erit vtile et pueniens in tpe supradicto: licet quantūcūq; q̄ntitatem quoz flegma p̄dominet: tamē virtualr plus colera effectū inducit: et suū tertianaz paroxisimū si sit feb. tertiana non pura. Si r̄ etiam post assumptionem predictaz aquarū vna de supradictis medicinis eodē modo sumat digesta mā et in tpe congruo cuz clisteriō in die sequēti: et obseruatis p̄ditionib⁹ supradictis: demum

demum postea post sex vel octo dies requiescat infirmus absque syrupo vel aliqua alia potatione solus cum regimine vite ventrem lubricum patienti retinendo. Quibus octo diebus transactis: et aliquantulum reassumpta virtute eo modo et ordine si expediat reuertat ad assumendum de supradictis syrupo de bisantijs limphato cum supradictis aquis vsque ad sex dies vel doses: vt materia simpliciter digerat: vel assumat de syrupo composito acetoso limphato cum aqua feniculi vel endiuie. Et confert similiter pro digestione huius materie transactis saltem, xx. diebus de tempore feb. demum et subsequenter vnum de pharmacis solutiuis superius dictis assumat infirmus cum obseruatione omnium conditionum supradictarum. Ultimo etiam superueniente quiete etiam aliquantulum dierum post assumptionem pharmaci ne predicti syrupo seu aque supradicte fastidium ingerant et displicentiam infirmo. Et cum iam sensibiliter feb. ad declinationem venerit hanc decoctionem solum vsque ad sex dies loco syrupo assumat patientis hanc febrem. Radicum apij feniculi et petrosilij remota medulla intrinseca et lignea et predictis radicibus reperis: ciceram rubeorum capilliferis radicibus endiuie et cicoree seminum communium mundatorumque ana partes equales: fiat omnium in aqua simplici decoctio completa cum modicissimo salis: de qua sumat mane in aurora vsque ad ciatum vnum cum modico sacchari illo modo et ordine: et cum alijs conditionibus de quibus est dictum supra cum de syrups alijs supradictis fecim mentionem. Subsequenter apparentibus signis digestionis in hac febre, vna de supradictis medicinis assumat: et eligat cum conditionibus et ordine supradicto: et similiter prosequatur cum clisteri die sequenti. Si autem hanc aliam medicinam loco predictae velit eligere ipsam secure assumat infirmus patientis hanc feb. maxime cum ad sensibilem declinationem deuenierit. Et in tempore in qua iam flegma aliquantulum dominatur propter resolutionem iam factam colere et diminutionem ipsi ex qua maius iuuamentum percipiet quam cum quacumque aliarum supradictarum cuius descriptio est. Recipe pulpe cassie, 3. i. elec. succi rosa, 3. i. 5. turbit electi, 3. 5. distemperet totum in substantia cum decoctione communi cui addat etiam gingi. 3. i. ad velocitatem corrigendam et regulandam operationem turbit qui ex seipso est piger et tardus motus: gingi. enim velocitatem et augmentat operationem sic calcaria pigrum equum et baculus prauam mulierem. Et eodem modo laudo et comendo hanc aliam medicinam dimittendo predictas. Et istam solummodo assumendo: maxime flegmate dominante simul cum cholera. Recipe pulpe cassie, 3. agarici insusi in oximelle simplici, 3. iiii. mastichis salis gemme ana. denarij. i. dyamane, 3. i. 5. vel tantum de elec. succi rosa, distemperet cum supradicta communi decoctione ponendo solam expressionem agarici supradicti et non substantiam in hac medicina. Et si potiones et medicinas predictae in tali tempore declinationis huius febris omnino displicent patientibus sicut contingit patientibus egritudines cronicas: cum tamen sit necessitas assumptionis pharmaci solutiui: tunc est licitum et conueniens loco predictarum potionum, 3. i. pillularum aggregatiuarum patienti hanc feb. cum manifeste declinat securissime exhibere: nam ipse potentiam et virtutem habent euadendi vtriusque materiam scilicet colericam et flegma: et cum hoc etiam sunt pillule multae securitatis et utilitatis eximie absque superflua calefactione que generaliter reperitur in pillulis alijs. Et vt dictum est ipse non conueniunt his febribus nisi cum feb. ad declinationem peruenerit et cum febrilis caliditas sensibiliter diminuitur. Dicendum quoque generaliter potiones que assumuntur siquidem securi in principio feb. et in earum processu: etiam in statu securius seu tutius exhiberi possunt quam pillule: imo pillule sunt omnino in dictis temporibus prohibende ipsarum caliditatem superfluum et com-

motionem qua vtpurimum faciunt in materia feb. ipse enim ipsarum caliditate caliditatem febrilem exacuunt. Potiones autem corrigi possunt et in caliditate remittuntur decoctionibus frigidis cum quibus ipse distemperant. Et istud documentum de exhibitione pillularum vel potionum semper in omni se. consideret a medico ne errare contingat. Flobotomia autem in hac feb. conceditur cum signa dominij sanguinis demonstrant non obstante quod etiam colera predominet: ac etiam flegma dummodo sit in venis ipsorum admixtio: sicut superius dictum fuit: et non aliter consentiet: nisi in casibus supradictis in cura tertiane pure propter quos medicus flobotomie assentit. Balneum autem aque dulcis plus laudatur et conuenit in tertiana pura etiam non complete digesta materia: sed in hac feb. non conceditur nisi in eius declinatione: et iam totaliter digesta materia. Similiter infrigidantia et alterantia intensiora et diutius perdurantia plus conueniunt in tertiana pura: imo a superflue infrigidantibus sicut a potu aqua frigide et similibus caueat omnino. In hac autem feb. possumus et debemus vti clisterijs aliquantulum acutis et calidis euantibus flegma quod non possumus nec debemus in tertiana pura: quia in hac febre est inflammatio minor propter flegmata admixta cum colera: quia vtile et iuuatiuum clistere maxime in declinatione febris est: illud etiam continuando cum eo firmam exigentiam. Recipe decoctiones blitis malue anisi feniculi ana. partes equales agarici minutim incisi vsque ad, 3. iiii. cassie, 3. i. mellis volati, 3. ij. benedictae, 3. 5. salis et olei quantum sufficit pro predicto clisterio. vomit in super absque violentia factum magis est iuuatiuum in hac febre: maxime in eius principio quam in febre tertiana pura cum in hac multum de flegmate abundat in stomacho sic communiter accidit patientibus hanc feb. et flegmaticas feb. Et medicina fortis debilis solutiua a medico prudenter debet eligi et exhiberi pro euaditione materie huius febris. tertiane non pure maxime cum ipsa paulatine declinat et virtutis assistit debilitas cum aliquantulum repletionem materie. Talis autem medicina est in qua virtus solutiua est fortis et potens a remotis etiam attrahendo: sed propter paruam dosim eius leuissime soluit: vt vnica vel duabus fellis ad plures. Et ideo vocat fortis debilis propter eius potentiam in attrahendo. Et debilis: quia modicum soluit sic exempli gratia esset, 3. 5. turbit: qui ex eius virtute potentialiter soluit flegma grossum a quibuscumque partibus nostri corporis et cum 3. 5. non sit completa dosis parum soluit: vnde virtus non debilitat exinde. Et hec medicina fortis debilis non est concedenda nisi digesta materia. Assumendo ergo omnia supradicta de cura huius febris. tertiane non pure: sic recolligendo notetis primo quod hec feb. ex mixtione colere similes et flegmatis causatur: et sit predominante flegmate virtualiter humore colerico a quo prouenit tertianarij paroxysmus: et licet ipse quandoque plus quandoque minus predominet: et abundet in hac feb. et vt dictum est. Cura perficitur in primo occurrit cum medicus attingit ad egrum. cum lenituo predicto. Et subsequenter cum clisterio communi. Demum cum digestiuis et euantiuis pluribus et varijs dictis particulariter: et declaratis in hoc capitulo firmam diuersa tempora feb. semper a leuioribus minus aperitiuis atque puocatiuis incipiendo firmam modum et ordinem superius declaratum: obseruatis semper omnibus conditionibus supradictis. Primo ergo incipimus cum syrupo simplici acetoso et melle rosa. Secundo cum syrupo, scilicet acetoso et composito de duabus radicibus sine aceto. Tertio cum syrupo de bisantijs. Quarto cum supradictis ags distillatis. Quinto iterum ad syrups de bisantijs redeundo. Sexto cum decoctione ex radicibus supradictis. Septimo cum syrupo composito acetoso: si expediat: et cum predictis et alijs similibus istis particulariter procedendo: firmam quoque requirit materia et dispositio feb. insequendo doctrinam et modum superius declaratum. Et sic etiam prosequendo post assumptionem

nem p̄dictorū cū medicinis ⁊ potionib⁹ solutiuis dige/ sta materia eo modo ⁊ ordine. Et post assumptionem p̄dictorū syruporū atq; decoctionū ⁊ aquarū: vt superi⁹ ordinate dixim⁹ habendo confidentiam in vsu p̄dictorū in prudentia medici q̄ hanc artem exercet q̄ diligenter istis vtaf iuxta sententiā Sal. s. therapeutice. Et q̄ simili ter vtef clisterijs ⁊ alijs omnib⁹ supradictis cū conditio nib⁹ memoratis ⁊ obseruandis in assumptione ⁊ vsu cu iussibet p̄dictorū ⁊ circa regimen cibi ⁊ potus ⁊ circa fri cationes ⁊ somnū: vt habeat diligentia bona: ⁊ maxime circa p̄ncipiū paroxismi. Et epithimata aurem cordia/ lia ⁊ alteratio aeris: si expedit fiat tempore suo. Non ta/ men expediūt nec conueniūt in hac feb. sicut in tertiana pura superius dicta. In his enim ⁊ plurib⁹ alijs bona di/ ligentia semp est adhibenda. Quocunq; ergo alia acci/ dentia in hac feb. concurrunt pro cura cuiuscunq; ipso/ rum superius recurritur ad particularia capitula: nam diffuse superius de omnibus dictum fuit. Et hic est finis huius feb. tertiane non pure.

De cura caufonidis febris.

Cura caufonide febr. seu caufonidis nō mul/ tum diuersificat a cura tertiane pure conti/ nue. Sūt autē due species caufonidis. nam q̄dam est vera ⁊ q̄dam nō vera. Vera cau/ son caufas ⁊ sit a pura colera citria ⁊ mul/ tū acuta putrefacta p̄ncipaliter in venis p̄pinqs cordi ⁊ in arterijs ibidem existentibus: vnde sumi q̄ eleuant ab ipsa colera continue cordi cōmunicant: habet tamē hec feb. de tertio in tertiu excrecentiam aliqualem nō mul/ tū sensibilem ratione modus hui⁹ humoris coleric: pu/ trefit etiam colera in venis capillarib⁹ ⁊ alijs locis pro/ pinqs cordi: ⁊ dū materia est multa etiam generat hanc feb. caufonidem: ⁊ est etiam vera caufon: sic superi⁹ di/ cta. Non vera caufon sit ex putredine flegmatis falsi ge/ nerati ex adustione flegmatis mixti cū colera in eisdem venis ⁊ arterijs ⁊ locis in q̄bus sit ⁊ causat vera caufon: cū hec etiam in toto corpore hi humores etiā putrefiūt: sed p̄ncipaliter in locis dictis: ⁊ q̄nq; in ipso corde: nam aliter nō posset hec feb. generari. Et est ergo in p̄ncipio hui⁹ feb. incipiendū cū lenitino ex cassia vel māna distē/ perato cū decoctione cōmuni recēti eo modo ⁊ ordine: ⁊ put superi⁹ dōm fuit in cura feb. acutarū ⁊ tertiane pure. Et si autē materia sit furiosa sic cōmuniter puenit in hac feb. tūc expediens esset etiam ab ei⁹ p̄ncipio incipe ⁊ fe/ stinare cū vno de supradictis pharmacis solutiuis: ⁊ ma/ xime cū illo in quo ingrediē reubarbay ⁊ electuariū suc ci rosa. etiam nō digesta materia cū in egritudine furiosa semp sit obuiandū in ei⁹ p̄ncipio ad eūandū ⁊ minozādū talē materiam ex qua timef q̄ mai⁹ periculū supueniat: ⁊ hec omnia dilucidata sūt superius. Flobotomia autē in hac feb. laudat: ⁊ sic etiam prohibet sicut in tertiana cō/ tinua pura seu interpolata: ⁊ nō aliter ad quā fiendam magna habeat diligētia ⁊ cautela: vt ex ipsa incōuenien/ ter facta non pueniat: vel etiam si dimittat reprehēsbilis error: semp enim ad flobotomiam est deueniendū cū san/ guis supflue calefact⁹ ⁊ dominans est in venis admixtus simul cū humorib⁹ alijs: imo ⁊ si alij p̄dominent humo/ res dūmodo sanguis sit cū eis admixt⁹ concedit flobo/ tomia: cū hoc etiam in plurib⁹ alijs casib⁹ dictis superi⁹ in cura feb. acutarū etiam ad flobotomiam prumpim⁹ q̄ casus vtplurimū ⁊ conditiones reperiunt in hac feb. q̄re ad flobotomiam deuenim⁹: nec expectat dū materia est furiosa vel admixta cū sanguine. vt sanguis vel ipsa ma/ teria digerat. Est enim flobotomia vltis humorū etiatio post quā vtplurimū se q̄ alteratio ad frigidum in sanguine supflue calefacto: ⁊ vt sit alleviatio in virtute: sola enim opatio vene sanguinē euentando ipm alterat ⁊ ifrigidat:

ac etiam ipm eūat sicut in hac febre requir. Et forū autē dieta sit tenuis multū: imo tenuissima cum hec febris sit vtplurimū p̄peracuta p̄pter acuitatem humoris facien/ tis hanc febre. Et cū hoc etiam sit alteratiua ⁊ frigida q̄to plus esse potest exhibēdo panem lotū vel p̄sanam nō colatam: imo etiā q̄nq; solam aquā ordeī exhibendo cū çucharo est sufficiens vsq; ad duos dies: vel iuleb vio/ latū cū aq̄ frida pura. Et q̄cūq; assumit patiens hanc fe. sub actuali frigiditate semp assumere debet. A vino autē ⁊ a carnib⁹ p̄hibeat omnino vsq; ad totū temp⁹ stat⁹ ni/ si virt⁹ debilitas contradicat. Et de vino granatorū assu/ mat cū aq̄ frigida: vel de aq̄ cocta cū çucharo: vel de iu/ leb violato: vt supi⁹ dōm fuit. Et granata absq; granis co/ medat q̄t vult. Si autē in v̄tute debilitas sensibilibet ap/ parer foribilia in aceto decocta solū semel assumat in die: vel de pulla paruisima alterata cū cucurbica vel lactu/ ca: ⁊ a pullo distillata p̄hibetur omnino cū facilliter in/ flāmet ⁊ subseq̄nter corp⁹ inflāmet. Vinū omnino dimittē do: vt superi⁹ dictū fuit. Melones autem virides citruli p̄una atq; cucumeres non p̄hibent eis: nec etiam cōri/ nua collutio oris ⁊ lingue atq; gargariatio facta cū aq̄ ordeī seu cū aq̄ frigida pura ⁊ cū similib⁹ istis. Immo et concedit eis impositio frontis ⁊ facie multotiens in aq̄ frigida: cū cauma est magnū ⁊ in facie atq; intensa rube/ do. Potus isup aque frigide copiosus sepe cōcedit patiē tib⁹ hanc feb. post eūationem predictam stante forti icē/ dio ⁊ conditiōib⁹ dictis supius in caplo feb. acutarū: ⁊ maxime si p̄sentiat etas iuuenilis ⁊ tempus calidū ⁊ esti/ uū: tūc enim cū pura colera dominat si exhibeat aq̄ fri/ gida in q̄titate sufficiens nō est remediū vtilius istis q̄ sic cito curam pficiat: imo etiam si timef de morte p̄pter arefactionem ⁊ consumptionem ex supflua caliditate hu/ ius feb. esset licitū medico talem caufonizantem in aqua simplici pura ponere ⁊ balneare. Et clisteria in sup que pueniunt sint ex decoctionib⁹ vel ex succis ⁊ aq; ⁊ oleis ⁊ alijs fridis in supradicto caplo cure feb. acutarū deis ⁊ declaratis. Et aer illorū sepe in camera inouet ape/ riendo fenestras ⁊ ifridetur ⁊ alteref cū multa sparsione aque fride ⁊ aq̄ rosa. cum frondib⁹ ⁊ folijs ⁊ florib⁹ frigi/ dis ⁊ rosis violis ⁊ similibus s̄m q̄ ibidē fuit dictū ⁊ de/ claratū. Et fricationes autē nō multum expediūt nec cō/ ueniūt in hac feb. Et si fiant sint lēte in p̄ncipio excrese/ ti feb. si de ipa ppendit vel in eius declinatione. Tempore autē magni caumatis nō p̄hibet aliq̄lis irrozatio ad faciē ⁊ ad extrema cum aqua rosa. Et epithimata autē cordia/ lia alterantia ⁊ frida supius deā post plenam euacuatio nē sunt necia in hac feb. vtēdo eis cū modo ⁊ ordie sup/ dictis. Et syrupus autē acetosus simplex sub actuali fri/ giditate sumptus de mane in auroza cum aq̄ simplici pu/ ra: seu cum aqua endiuie est pueniēs ad digerēdū mām huius feb. Et syrupus violatus de q̄bus etiam omni tē/ pore possum⁹ exhibere ad extingvendam siti ⁊ calitatem cū quadruplo aque fride: vacuo tamen stomacho ab oī cibo. Et si expedit digesta mā huius feb. post p̄dictū syrupū vna de supdictis medicinis solutiuis māc coleri/ ce ab ifirmo timef: obseruat⁹ ditiōibus oib⁹ q̄ requirunt ⁊ q̄ deē fierūt in caplo cure feb. tertiane pure in q̄ capi/ tulo tales medicinas posui ⁊ declarauit: ⁊ modū ⁊ ordinē assūmēdi. Pro cura autē accitium que vtplurimū cur/ hac feb. cūgunt sicut vigiliarum instantia: dolor capis: prostratio appetitus: siccitas oris ⁊ lingue: s̄p̄icitas vē/ tris: ⁊ s̄ilia particulariter recurat superi⁹ ad specialia ca/ pitula supius deā ⁊ declarata. Pro cura autē non ve/ re caufon q̄ sit ex flegmate falso per modum dōm supius discurrat medicus cū supradictē remedijs leuioza sumē/ do ⁊ mioris ifridationis q̄ in caufonide vā: ⁊ sic hebit curā ipsius. Est et q̄nq; fe. caufonides se. cōposita ex san/

guine & colera putrefactis intra vasa. Et si mixtio sit equalis appellat causon sinochides. Et si sanguis est in plus appelles sinoch causonides. Et quæ curatior simplici cui suay relatiuay: ideo nolo plus simonem meum dilatare.

De cura feb. sanguinee.

Equitur de cura feb. sanguinee que sinocha dicitur. Et ipsa est duarum specierum, nam quedam fit ex putredine sanguinis in tra venas: & talis vocat sinocha cum putredine. Aliquæ, fit ex sanguine etiam intra venas non putrefacte: sed solum in quantitate multiplicata et excessiue supercalesfacto & inflammatum a quo vapores eleuatur ad cor ad ipsum continue effumando: & talis feb. sinocha inflatiua seu sine putredine vocat a medicis. De. n. febres que sic fiunt ex sanguine tam sinocha cum putredine quæ sinocha sine putredine breui tempore per seuerat seu durat quin ad aliam speciem feb. couertant: & maxime ad feb. colericam superius declaratam. Et hec fuit intentio Gale. secundo de crisi penultimo capitulo. licet ab Auic. sibi aliter imponatur. febris enim sinocha est vere continua: imo proprie conclusa vocatur cum sanguini nullus sit datus morus est & appropriat humoribus alijs. Hec insuper feb. sinocha ultra predictas diuersitates & nomina tripliciter variatur & nominatur. Nam quedam dicitur augmasticæ: & est quando proportionaliter & continue cum excessiua caliditate sequit augmentando usque ad finem status. Quedam autem dicitur peraugmasticæ: & talis opposito modo procedit semper ab eius principio insensibiliter tamen in calore dimittendo usque ad tempus status. In declinatione autem sensibiliter diminiuit. Quedam autem est alia sinocha que dicitur homotena: & est illa que usque ad statum equaliter & vno modo cum caliditate procedit. Non tamen asserendum est omnino quod in dictis temporibus principio ab augmento & statu sit equalis caliditas seu vniuersalis processus in modo caloris: imo caliditas semper diuersa tempora variatur: ac etiam semper materia variat. Et ista omnia cum diligentia attendatur: sunt enim discussa & declarata prima sen quarti Auic. Post predicta sic absolute prolata tali modo & ordine procede ad curas huius feb. sinoche. Et primo cum lenitio facta ex sola cassia vel ex manna distemperata cum decoctione coriandri: vel cum sola aqua ordei vel endiuie si necessitas cogit ad illam maxime stare aliquali repletionem humorum in stomacho. Et si non sit talis repletio fiat & sufficit limitum clistere factum ex decoctione blitis & malue & foliorum maris violarum in aqua ordei & cum. 3. i. cassie & 3. ij. mellis violati & 3. ij. olei violati & modico salis cum feces & flegmata in intestinis contenta mundificent ab eis: ne precedere slobotomia tales mæe attrahatur ad venas ipsis inanis si slobotomia prederet. Post quam lenitione ilico festinet ut slobotomia succedat quanto citius est possibile: etiam eodem die in quo inchoauerit huius feb. nam sola stomia vltimum est sufficiens si copiosa fiet etiam taliter quod infirmus sincopi recuperabili appropinquet ad itegrandam curam & ipsam perficiendam huius feb. sanguinee que sinocha dicitur sanguis enim a nullo pharmaco euacuatur sicut alij euacuant humores. Est ergo expedies pro eius euacuatione ut vena aperiat arte & cum manuali operatione aut operatione virtute: ut sepe contigit in fluxu sanguis emorroydarum: vel etiam narium. Et si partiat hec stomia & diuidat in vices tutius erit ut melius virtus custodiat & regat. Postest ergo secundari de die ut adimpleat euacuatio sanguinis que requiritur in hac feb. ut euert. Melior tamen est multiplicatio numeri quam multiplicatio quantitatis vnica vice: ut clare explicat Auic. 4. sen primi can. Sed in hac feb. & maxime in sinocha inflatiua sine putredine sepe per solas stomia copiosam & vnica vice factam fit eius curatio inte-

gra & perfecta si virtus assentit ut asserit Gal. 9. de igenio sanitatis. Et si vena que stoma basilica vel cois recurrendo semper ad conditiones superius dictas que obseruari debent in quacumque slobotomia. Si autem medicus ad infirmum occurrat habentem hanc feb. sinocham iam tractato principio: ita quod sanguis sit multum subtiliatus seu sensibiliter igrossatus lenitio superius dicta premissa ad ipsum digerendum procedat: ut decet semper quod superius dictum fuit. Et subsequenter fiat stomia: obseruato ordine: & conditionibus superius dictis. In his enim febribus sanguineis generaliter ois intentio curatiua cum stomia perficitur si fiat in tempore suo & in quantitate congrua & decet: & ideo in hac magna diligentia habetur. Unum tamen hic notandum quod feb. sanguinee vltimum & cito ad feb. colericas couertunt: & sic illarum cura est perficienda curam istarum que recurat ad caput de cura colericarum. Regime autem cibi & potus & aeris refrigeratio seu rectificatio: fricationes etiam: collutiones oris & lingue: epithimata cordialia: & generaliter omnia remedia que cum dicta superius in cura feb. colericarum conueniunt in cura huius feb. sanguinee: cum de facili ad feb. colericas hec feb. transeat: ut dictum est ex superflua calefactione iducta in sanguine ad quam sequitur vltimum subtiliatio eius: unde couertit ad naturam humoris colerici. Et in hac etiam feb. quandoque conuenit potus aque frigide copiosus: & maxime in vera sinocha inflatiua in qua post slobotomiam sepe sola alteratio sufficit vaporose & acute caliditatis extranee si conditiones dicte superius de eius exhibitione consentiant: & maxime etas iuuenilis & tempus estatis & calidum. Digestiuum autem quod est conueniens in hac feb. cum sanguis ad materiam colere conuertit: sicut vltimum euenit est syrumpus acetosus simplex cum aqua frigida sumptus seu cum aqua endiuie de mane sub actuali caliditate tot diebus & dosibus illo modo & ordine prout & sicut superius dictum fuit: & subsequenter digesta materia cum vno de superius dictis pharmacis solutiuis pure materiei colerice conuenientibus feb. tertianis prosequatur in cura semper modum & ordinem superius dictum: & vltimo cum clisterijs & omnibus alijs dictis in capitulo cure feb. tertiane pure: non tamen multum alterando die tam in hac feb. sed potius cum cibis decoquendo de agresta seu de sumach ut sanguis aliquantulum igrosset. Et pro cura aliorum accutiuum: que etiam in hac feb. occurrere possunt principaliter recurat ad caput superius dictum cum de accidentibus fecimus mentionem.

De cura feb. flegmaticæ.

Febres flegmaticæ sicut colerice distinguuntur. scilicet in continuas & intermittentes: seu paroxismales. differunt etiam semper diuersitatem flegmatis a qua fiunt. nam quedam ex eis causatur a flegmate dulci: quedam a flegmate acetoso: quedam a vitreo: quedam a mucilaginoso aquoso: & quedam a flegmate falso: & sic etiam ab alijs speciebus flegmatis possunt fieri. Diuersificant insuper semper diuersa tempora ipsorum: ut principium augmentum & status & declinatione: nam aliter & aliter in istis temporibus disponunt. Etiam differunt: quod quedam ex eis sunt a puro flegmate: & quedam cum aliquali admixtione alteri humoris: & maxime colerici quod si non superfluat taliter quod flegmati dominet facit paroxisma huius feb. flegmaticæ que dicitur quotidiana. Et hec omnia habent ex signis ipsarum particulariter positus in prima sen quarti. flegma enim cum putrefit in venis facit quotidianam continuam que omni die excrescentiam sensibilem habet. Et cum extra venas putrefit facit quotidianam intermittentem que omni die habet sensibiliter paroxisma quod vltimum durat usque ad. 18. horas ita quod non habet talis febriens nisi sex horas false quietis. Hec enim feb. flegmatica vltimum est cronica perdurans & transiens. 4. diem vel. 64. diebus: & maxime cum in eius causa est flegma vitreum seu mucilaginofum & grossum: & multe quantitatis existens & est

semper portās secū cām suspensionis z mortis: nec eūatur
 vplurimū a lesione oris stomachi propter multa flegma
 ta que multiplicant in ipso. Et he feb. flegmatice vplu
 rimū z sepius eueniūt senib⁹ z pueris habētib⁹ comple
 xionē frigidā z humidam: gulosis etiā z patientib⁹ nau
 seatiuā sarietate q̄ in alijs etatib⁹ seu dispōnib⁹ alijs: qz i
 hñtib⁹ symbolū seu similitudinē faciliōr est transitus.
Cura aut generalis z particularis feb. flegmatice tam
 cōtinūe q̄z interpollate a quocūqz flegmate fiat in primis
 est inchoāda cum lenitio exhibito ex sola cassia vel mā
 na assumendo de vno istorū in dosi conueniēti in dicta su
 perius: z cū cōditionib⁹ supradictis. Et si etiam in p̄ci
 pio hui⁹ feb. hec alia medicina sumat aliquāliter vigora
 ta est vtilis z conueniēs etiam ad aliquāliter minuēduz
 de materia que est in intestinis z stomacho. Cui⁹ descri
 ptio est. ℞. pulpe cassie. ʒ. i. s. electuarij idi minoris vsqz
 ad. ʒ. i. s. z distemperat cum decoctione cōmuni absolute
 prolata z superi⁹ dicta. Si aut caliditas esset multū acu
 ta propter putredinē in hac feb. tūc predicta medicina z
 alia supradicta distemperet cū decoctioe cōmuni recentī
 vel cū aqua ordei pura. Et die sequēti post ipsam fiat ta
 le clistere ad trahēdu z abstergēdu materias attractas
 z relictas in intestinis z reliquas medicinas si qua esset
 in eis. Cui⁹ descriptio. ℞. decoctionis blitris z malue ani
 si feniculi añ. partes equales cassie pul. cūcca. ru. añ. ʒ. i.
 mellis violati. ʒ. i. s. salis z olei cōmunis q̄stū sufficit pro
 clisteri fiēdo. **C** Et hic vtiliter memorādum q̄ predicta
 medicina: ac etiā quecūqz alia de predictis seu dicēdis
 inferi⁹ solutiua vel non solutiua: z in quacūqz febre sem
 per debet assumi in die z hora maioris q̄tis z interpoll
 atis seu minoris ex crescentie feb. **C** Similiter etiam est
 precauēdu ne aliqua medicina sumat seu fiat flobotomia
 seu aliqua sensibilis euacuatio in die critica vel indicati
 ua quantum possibile est: sicut in 4⁷ 11¹ 14¹ 17¹ z 20¹ die.
Sic etiam procedendo vlteri⁹ per q̄rtanarios z septena
 rios dies. Et ista sit regula generalis in omni euātionē
 fiēda: vt dictū est. **C** Conditioēs insuper que requirunt
 cū assumit q̄dcūqz pharvacū solutiū z ante z post eius
 assumptionem omnes obseruent ad plenū fm modū z
 ordinem supradictū in capitulo generali cure feb. putri
 darū. **S**ic etiam circa absteruiū seu lauatiū q̄ debet
 assumi operatiōe pharvacū solutiui finiti totaliter: z cir
 ca somnū: z tempus: z horam: z quātitatem: z modū ci
 bationis eius qui patit hanc feb. z qui pharvacū sum
 psit. **B**ona ergo circa p̄dicta diligentia habeat cū obser
 uatiā omniū predictorū z aliorum in capitulo ad q̄d re
 currat pro materia predictorū. **C** Flobotomia aut in fe
 bre flegmatica facta a flegmate dulci vel salso permixto
 cū sanguine etiam abūdante in venis est licita z conue
 niēs. Immo etiam in quacūqz feb. flegmatica ad flobo
 tomia prōcipimus dūmodo flegma sit simul permixtu
 in venis cū sanguine: per tales enim flobotomia flegma
 eūat. **H**abeat tamē in hoc diligentia in eius vsu: si expe
 dit circa eam vt obseruent conditioēs omnes que requi
 runt z q̄ sunt dicte superi⁹ de modo z ordie: ac etiam de
 tempore z quātitate sanguinis extrahēdi z de qua vena
 similiter: de modo dormiēdi vigilādi z de plurib⁹ alijs q̄
 requirunt in vsu flobotomie dictis z declaratis superius
 in capitulo generali cure feb. putridarū: semper habēdo
 respectū ad virtutem z ad eratē infirmi q̄ flobotomia
 cōsentiat. **C** Vomit⁹ insuper si faciliter fiat z leuiter vel
 per seipsam a natura proueniat cū multa materia stoma
 cho est habēdu in p̄cipio cuiuslibet feb. flegmatica z
 in ei⁹ processu summe laudat z conuenit: z maxime cum
 fuerit feb. flegmatica interpollata facta ex flegmate pu
 trido extra venas existēte maxime in partib⁹ stomachi:
 abbreviat enim curā ipsi⁹ z alleviat stomachū a flegma

tib⁹ p̄ctis in eo. **S**ed ante q̄z vomit⁹ procuret mūdificē
 intestina a supfluitatib⁹ z egestionib⁹: q̄ in ipsis continē
 tur cū supradicto clisteri ne trahāt superi⁹ versus stoma
 chū cū inducit vomitū attrahens materias versus su
 pra q̄ reperiunt in partib⁹ dictis. Et istud sit documentū
 q̄d obseruet semper in omni vomitu artificialiter facto.
Comitiū aut facile q̄d secure potest assumi est illud q̄d
 fit ex aq̄ or. sumēdo de ipsa sub tepida caliditate vsqz ad
 ciatos duos cū. ʒ. i. s. cūcharo ru. z cum modico aceti: de
 mū si expedit digitis intrōmissis in ore vel p̄na vomit⁹
 incitet z prouocet. Et si solū vna radix rassani minutim
 incisa ab ipso proiecta medulla in aqua or. decoquat et
 colata sumat z cum cūcharo ru. z aliquantulo aceti for
 tius operabit ad vomitū prouocandum. Et si cū tali vo
 mitiū acetū squilliticum in paruissima quāritate ponat
 tur loco aceti cōmunis erit adhuc forti⁹ in operando q̄
 vomit⁹ prouocet: Eodem modo etiam vomitiū assum
 ptū cū oximelle simplici vsqz ad. ʒ. iij. cū aqua or. in q̄z
 titate cōuenienti etiam iuuat z confert. Fortiora aut vo
 mitiua nō conueniūt in hac feb. nisi digesta materia. Et
 de his dictū est supra i caplo cure ephimere facte ex nau
 seatiua faciente. **C** Si aut post assumptionem predicto
 rū potū vomitū prouocantiū vel cuiuslibet ipsorū vo
 mit⁹ non prouocet. **S**ed talis pot⁹ z aqua assumpt⁹ re
 manet in stomacho patientis non timeat infirm⁹ ipsam
 assumens nec tristet: qz prouocādo per vias vrine descē
 det: z alijs materias in illis vijs contentas secū educer
 z illas eūabit. **S**ed expedit q̄ ante assumptionem ipsi⁹
 lenitiū clistere precedat seu absteruiū dictū superi⁹ vt
 mūdificet stomach⁹ z intestina a supfluitatib⁹ contē
 tis in eis ne portent ad venas z epar. **C** Dieta aut patiē
 tiū has feb. flegmaticas nō sit in p̄ncipio multū tenuis
 nec grossa multa grossitie: z maxime in p̄ncipio vnuer
 sali cuiuscūqz feb. flegmatice: grossioz tamē esse debet in
 p̄ncipio z in augmento q̄z in ei⁹ statu: sed in declinatione
 ruti⁹ grossiorem dietam concedim⁹. **N**ō ergo carnes sūt
 phibēde patientib⁹ hac feb. flegmaticam sic ipsas phi
 bem⁹ patientib⁹ feb. colericas. **N**ec etiam vinū purū vel
 mediocre limphatū: istis etiam prohibet regulariter: er
 go tali ordine procedat circa cibū z potū q̄scūqz hac fe
 verat z vsqz ad septem dies solū semel in die carnes pul
 linas: vel per dices assumat piskas vel solidas si eas assu
 mere potest z illas bene digerere eligendo semper in ci
 batione fiēda horam maioris q̄tis seu minoris ex cre
 scentie feb. z elongando se a p̄ncipio ex crescentie vel pa
 roxiā ad min⁹ per q̄tuor horas: z alia vice vt in pran
 dio vel cena: pro secūda cibatione assumere pōt duo for
 bilia vel tria cū testa in aceto z aq̄ decocta: vel solā p̄risa
 nam seu candarusum. i. far cū cūcharo z modico cōfec.
 z panis infusi in vino limphato. Et si etiam pulla sit par
 ua nō multi nutrimēti mane z sero consentiat eis: z ma
 xime cū de virtutis debilitate timeat iter predictos duos
 cibos assūptos māe z sero ex pullis carnib⁹ seu p̄cib⁹:
 vt dictū est: duo sorbitia concedūt infirmo etiam in ace
 to decocta. **C** In tempore tamē minoris afflictionis de
 die vel de nocte fm erigētā: ac etiā fm q̄ sepe accidit z
 euenit. Et sic vsqz ad temp⁹ stat⁹ procedit z fiat exhiben
 do etiā de vino limphato in pauca q̄ritate. Sufficit aut
 q̄rtam partem caponis vnica vice vel mediam per dices
 piskam z contusam exhibere huic patienti hanc feb. fle
 gmaticam z sorbilia in tempore inter medio pro confort
 tatione virtutis vt perdurare possit vsqz ad statum ne ca
 dat z ruat addendo vel diminuēdo de cibo predicto fm
 q̄ expedit. nam quandoqz cogimur in feb. etiam pullū
 distillatū p̄cedere quādo virtus eēt taliter dissoluta al
 s resoluta q̄ subsistere non possit: z stomachus etiā alium
 cibū grossiorem nō bene digerere possit: tūc enīz pullus

distillatus & ova sorbilia: & galloy non coeuntiu testiculi sup omnem aliū cibū preualent & conueniūt. Pullus autem distillet ad ignem purū & clarū immo solū cū carbonib⁹ ignitis si possibile esset ablūt⁹ tamen cū vino granatorū & modico aque rosa. & non cū aliquo vino maluari/ co vel cū simili ad coz⁹ inflammet nisi caliditas febrilis esset adeo parua q̄ de ei⁹ augmento non timere sitūc enī abluī potest cū modico vini albi subtilis & aqua ro. Pa/ tientibus autē feb. colericam puram pullus distillat⁹ p/ hibeatur quantum est possibile: vt superius dictum fuit.

Et hoc notandum q̄ cum pullus distillatur nō sit ibi supstū ignis ne permittatur q̄ omnis humiditas egrediat⁹ & distillet ab ipso ne de adusto & fumoso sapiat talis pullus. Prima ergo distillatura est illa que est magis conueniens & minoris displicentie cum assumit⁹ ab infirmo. Allaude autē & alie aues parue & carnes edine in tepore suo etiam pisse si expedit etiam quandoq; concedūtur patientib⁹ istas feb. & cialdones seu canoni çucharati similiter & panis parum assat⁹ immisus in vino limphato etiam concedit⁹ istis similiter. & ista confectio pro confortatione virtutis que generaliter est in vsu. Recipe margaritarū çucharī & aque rosa. fiat cōfectio: & caliditas putredinalis nō sit multū acuta aromatizet⁹ cū modico cinamomi: de q̄ confectioe assumere potest infirm⁹ in prandio & in cena & ante & post: & in alijs horis in/ termedijs etiam pro confortatione virtutis cū vino limphato: digesto tamē alio cibo vel potu prius assumpto: & stomacho vacuo ab ipso. Si autem q̄rimus maiorem confortationem virtutis confectioe de lapidib⁹ preciosis superi⁹ positam assumam⁹ loco p̄dicte q̄ aromatizat⁹ etiam eodem modo cū cinamomo. Et vinū istorū sit parū vel mediocre limphatum pro tertia parte vel media parte cū aqua decocta: si aq̄ bona reperiri nō potest absq; decoctione: decoctio autē solum aq̄s malas rectificat & nō bonas: immo illas corūpit & ad displicentiam infirmozū reducit. Et non bibat infirm⁹ superflue cū cibū assumit: sed q̄tū expedit in prandio & in cena pro debita p̄mixtione cibi q̄ assumit⁹ temporib⁹ istis. Et sic etiam extra predictos duos cibos ordinarios cū cōfectionē cialdonem seu canonū çucharatū panem assatū vel sorbilia sumit eodem modo procedat cū temperato & non superfluo potu: vt debita p̄mixtio & nō lubricitas fiat in stomacho. Et vltra predicta tempora & horas supradictas si fitis multū infestat infirmū cū acuitate caloris aquam ordeī p̄mixtam cū çucharō si non acetat in stomacho. Et si expedit & tuti⁹ poterit assumi decoquat⁹ in ipsa modicū anisi vel feniculi. Et in simili casu bibere potest syrū simplicem acetosum factū cū aqua decocta intentione principaliter habita ad ipsam sitim si necessitas ad hoc cogit. In statu autē h⁹ febris flegmatice dieta attenuet⁹ comparatione ad tempora supradicta: nō tamen in totū dimittendo carnes & vinū. Et in hoc solū habeat cōsideratio ad virtutē. Et vltra predicta quandoq; etiam est expediēs in hac feb. flegmatica cū calor putredinalis est acut⁹ & magn⁹: & cū sit a flegmate salso vel dulci: vt cib⁹ aliq̄lter alteret⁹: ad frigidū etiaz cū lactuca: & vinū dimi/ nuat⁹: & magis aquaticū eligat ipsū p̄s etiam limphatū cū aqua q̄ supradictū: & totū hoc cū iudicio estimatiuo diligenter consideret a medico vtendo in hac feb. q̄n q̄ calidus: quandoq; teporatis seu remedijs frigidis s̄m q̄ intentio p̄s vel min⁹ habeat ad cām vel dispositionem febrilem. In memoria semper habēdo curam regulare: atq; coactaz ad quā medic⁹ obligat s̄m q̄ superi⁹ dictūz fuit: ad illud enim qd magis infestat & qd est maioris periculi semper medic⁹ debet intēdere: nō dimittēdo tamē in totū curam alteri⁹ dispositionis in q̄tūz potest. Et hec est sententia Auicēn. quarta sen primi capitulo vltimo.

Collutiones etiam & gargariationes fiant in hac fe. si expedit. Et abrasio lingue & ipsius absterfio a limofitate & flegmatib⁹ que super ipsa sepiissime congregantur. Et talis operatio fiat ante cenam & prandiū cū ingenio facto cū cāna plicata ad similitudinem oculū reducta cū alio instrumēto: vt superi⁹ dictū fuit. Et ad hanc intentionem multū valet & confert collutio oris facta cū aq̄ ord. & aceto. Frictiones autē ad extrema & ad man⁹: & ad brachia ad pedes coxas & crura plus laudant⁹ in hac fe. q̄ in aliqua alia de supradictis. Immo Sal. secūdo tera/ pentice asserit & affirmat q̄ non reperit cōsimilis medicina seu artificiale remediū quodcūq; sit illud quod pos sit frictionibus equiparari ad perficiendū curam feb. flegmaticarū: & ad ipsum abbreviandū: vult enim q̄ sole frictiones sint sufficientes ad curam iparū maxime si fiant cū feb. vniuersaliter vere declinat. Qualiter autem & quo tempore & quo modo & quo ordine in qbus mēbris sit cū ipsis inchoandū & sic etiam profequendū dictū est supra in capitulo feb. putridarū in generali. Et si etiam aer inouet⁹ in camera eozū patientiū has feb. im mo etiam in quocūq; quacūq; aliam feb. patiente aperit dū quandoq; fenestras & hostiū camere cū aer est clar⁹ & lucidus absq; vento erit vtile & summe conueniens vt vapores exeat & exhalēt: & putredines etiam q̄ sepe in camera patientis sentiunt⁹ & retinent⁹. Et adhuc etiam cōfert & iuuat si odorificet camera cū odorib⁹ bonis: & maxime cū violis & rosis: sed meli⁹ cū suffumigio facto ex solo thure posito super prunas vel facto ex thure sandalis citrinis & ligno aloes. De die autē abstineat patientis hanc feb. flegmaticam vel quacūq; aliam de predictis seu dicendis a somno & non dormiat inquantū potest: et maxime si de nocte sufficienter & regulariter dormit. Si autē dies prolongant plurimū vt tempore estiuo non aliqs somn⁹ breuis: vt vni⁹ hore prohibendus est omnino. Et hoc notandū q̄ sufficit vnicuiq; patienti: vt inē die & nocte; dormiat sex horas in totū vel circa stando semper cū capite eleuato super pluuiari: & sit⁹ eius in dormiēdo pro maiori parte existat super latere dextro nisi talem sitū prohibeat superflua caliditas epatis. Similiter etiam sibi caueat q̄ non dormiat super renes: & circa p̄n⁹ paroxismi: & ante & post plures horas donec caliditas bene expandatur exteriori: nō dormiat aliquis patientis quancūq; feb. nisi ex tali dormitiōe succederet magna debilitas in virtute & periculū mortis: tūc enim co/ acte & in q̄cūq; tempore debemus somnum concedere.

Supradictis autem notatis & declaratis & quibuscūq; in eis factis: & in ordine positus post predictum lenitiuū assumptū est licitū: vt inde ad duos dies cū diligentia incipiatur ad exhibendū & assumendū hunc syrū pro digestionem materie hui⁹ febris flegmatice. Et est primus syrū qui cōmuniter habet⁹ in vsu ante alios dicendos inferiori: cui⁹ descriptio. Recipe syrū acetosi compositi ex duabus radicib⁹ mellis rosa. colati añ. ʒ. i. limphet cū modico plus aque simplicis calide cum assumit⁹ vel cum aqua feniculi & endiuē: & hec est dosi vna: de quo syrū sumatur vsq; ad sex dies si expedit: & plus & minus donec materia digerat⁹: & eo tempore & modo & ordine prout & sicut superius dictum fuit in alijs supradictis syrūpis. Siquis autē veller⁹ d melle rosato colato addere in maiori proportiōe & diminuerē de supradicto syrū composito posset & licitum esset in p̄ncipio hui⁹ fe. flegmatice: maxime cū materia flegmatica multū predo minat⁹ in stomacho & in venis propinquis ei. Et hic notandū cum stomachus in hac feb. sit vt plurimū lesus & debilis: & maxime in digestiua virtute propter presentiam flegmatū que ibi cōmuniter congregant⁹. nam stomachus est ipsorū lacuna: vnde expedit ipsum conforta/

re principaliter cū hac inſuſione ipſum inſuſendū mane ⁊ ſero ante cenam ⁊ prandium: quaſi per vnam horam ap-
ponendo pānum calidū ſupra ipſum. Cui⁹ deſcriptio. ꝑ.
olei de ſpica nardi: olei maſtici: olei de abſynthio ablu-
torū cū vino albo ſubtili: ⁊ ſi caliditas ſuperflua eſſet in
partibus ſtomachi addat oleū citroniorū vel roſ. añ. ʒ. ʒ.
roſarum coraloꝝum cinamomi garioſi. ligni aloes ſqui-
nanti mente añ. ʒ. ʒ. omniū fiat bona permixtio abſq; ce-
ra vel fiat vnguentū cum modico cere. ⁊ inūgat ſtoma-
chus vt dictum eſt. Lauendū eſt tamen ne in dicta inun-
ctione attingatur ad partes epatis ⁊ hypocūdry dextri-
ne ipſum caleſcat ab ea. Et iſta ſit regula generalis in om-
nibus febrientib⁹. ⁊ maxime cū aſſiſtit caliditas epatis.
epar enim maxime appropinquat a latere dextro ſuper
fundū ſtomachi immo ſuper ipſum iacet quātū ad duas
pēnulas eius. ¶ Si autem debilitas ſtomachi plus ad-
huc perſeuerat. ⁊ maxime in digeſtiua virtute fiat ſomē-
tatio talis ad ſtomachū cum qua medic⁹ incipiat. ⁊ ſub-
ſequenter abſterſo loco extrinſeco ſtomachi cum panno
calido ex humiditate derelicta ab ipſa ſomentatione: tūc
ſtomach⁹ inūgat cum ſupra dicto vnguento: cui⁹ ſomen-
tationis hec eſt deſcriptio. Recipe aque mente aque ſe-
niculi ⁊ abſyntij añ. ʒ. iij. aque mirti. ʒ. iij. aque ro. ⁊ vi-
ni citronioꝝ añ. ʒ. i. vini albi ſubtilis. ʒ. vj. in quib⁹ aquis
⁊ vino ponant iſta aromata. Recipe cinamomi roſarū
coraloꝝū rube. ⁊ citrinioꝝū garioſiloꝝū ligni alo. maſticiſ
ſpice mente macis ſquinanti ameos añ. ʒ. i. fiat omnium
bona permixtio cū aqua ſub actuali caliditate cū ſpon-
gia vel filtro poſito ⁊ inuſo in ea ad magnitudinem ſto-
machi. ⁊ bene expreſſo vel expreſſa ſomentes ſtomachus
ante omnem cibum plurib⁹ ⁊ plurib⁹ vicibus ipſum ap-
ponendo. ſup q̄ ſi moꝝet donec caliditas in ipſo ſtat ſeu
in ipſa conſeruat demū ſtomachus vt dictū eſt abſterga-
tur ⁊ inūgat cū ſupra dicta inūctione. Et ſi adhuc etiam
talis debilitas perſeuerat vel auget. ita q̄ non conſerūt
predicta remedia permurent ⁊ ſolū cerotū factū ex ma-
ſtice ſuper coꝝio ad formam ſcuti reduce: abſq; alia inū-
ctione vel oleo ſeu ſomentatione predicta cū puncta re-
ſoluta ſuperi⁹ ſuper ſtomachū apponat: ⁊ ſic dieb⁹ pluri-
bus ſuper ipſo teneat. ¶ Et hic vltim⁹ eſt notandū q̄ cū
appetit⁹ in iſtis febrientibus feb. ſlegmatica multū pro-
ſternit ⁊ cadit eſt neceſſariū cum incitantib⁹ ⁊ reducen-
tib⁹ ipſum deuenire exhibedū in p̄adio vel in cena cap-
pares abſq; ſale bene lotos cū aqua ⁊ cū aceto non multū
acuto comestoſ. Et quādoq; etiam concedendo mo-
dicū gelatine facte ex ſolo pullo cū aromaribus paucis:
etiam duos pedes edi vel pulli cū aceto non multū acu-
to. Et quid modicū lactuce cocte vel crude ſi caliditas
exceſſiua abūdat in ſtomacho ſeu in epate: ⁊ in partibus
illis. Immo etiam concedendo pullam vel pullū parū
aſſatū ⁊ aſperſum cū vino granatoꝝū ⁊ aq̄ roſa. Et ſuce⁹
arancij: ⁊ oliue condite cū aceto comeste: etiam ad hanc
intentionem ante omnem cibū conueniant. Et ſic etiam
aliqua poma parua ſi infirmus auide illa deſiderat ſunt
concedenda. Hec autē omnia proſequant⁹ ⁊ fiant cū recto
iudicio diſcurſiuo. ¶ Similiter etiam laudat⁹ ⁊ conuenit
oximel ſimplex: ſicut ſupra dict⁹ ſyrup⁹: ⁊ etiam plus in
p̄ncipio hui⁹ feb. ſlegmatice pro digeſtione ipſi⁹ mate-
rie ipſum ſimul exhibendo cū melle roſa. colato ⁊ cū aq̄
ſimplici calida vel cū aqua ſeniculi ⁊ endiuie in propor-
tione ⁊ doſi dicta ſuperi⁹ de ſyrupo acetoso composito ⁊
inde ro. colato: ⁊ in illo tempore modo ⁊ ordine ⁊ dieb⁹
⁊ doſib⁹ ipſum aſſumendo prout ⁊ ſicut ſtatim ſuperius
dictū fuit. ¶ Inſuper ſi h̄ feb. eueniat a ſlegmate ſalſo di-
ſperſo per venas longinq; a corde pro digeſtione talis
materie: ac etiam pro extinctione caliditatis in ea ſyru-
pū ſimplicem acetosum cū modico mellis roſa. colati: ⁊

cū ſupra dictis aquis ſeu cū altera ipſarū ſecure concedi-
mus. Cū autem tale ſlegma ſaluū putreſceret in venis
propinquis cordi cauſonidem non veram cauſaret: ⁊ de
cura ipſi⁹ dictū eſt ſupra. ¶ Subſequenter autem aſſum-
pro quocunq; de ſyrupis ſupra dictis digeſtiuis modo ⁊
ordine ſupra dicto: ⁊ iam digeſta materia hanc medicinā
minoratiuam exhibere debem⁹: cui⁹ deſcriptio. Recipe
pulpe caſſie. ʒ. x. vel māne vſq; ad. ʒ. i. ʒ. electuarij idi mi-
noꝝis vſq; ad. ʒ. iij. diſtempereſ cū decoctione communi
absolute prolata. Et tempus ⁊ modus ⁊ hora ⁊ alia que
regrunt in eius aſſumptione: ⁊ ante ⁊ poſt ⁊ modus ci-
bationis: ⁊ horis ⁊ q̄ntitas cibi ⁊ potus ⁊ tempus etiam
exhibendū lauatiū ſeu etiam abſterſiū ⁊ clistere ſimi-
liter qd eſt fiendū in die ſequenti poſt pharmacū in his
omnib⁹ ⁊ alijs ⁊ circūſtantijs proſequat⁹: ⁊ fiat eo modo
⁊ ordine prout ⁊ ſicut pluries ſuperi⁹ fuit dictū in alijs
medicinis ſolutiuis: ⁊ non ſolutiuis. Deinde requieſcat
infirm⁹ vſq; ad tres vel q̄tuor dies ſine aſſumptione ali-
cui⁹ ſyrupi vel medicine ſolutiue. Et ſolū inſiſtat cū bo-
no regimine cibi ⁊ potus ⁊ alioꝝum dictoꝝum ſuperius.
Et maxime cum fricationib⁹ continuatis mane ⁊ ſero: ⁊
ante p̄ncipiū excreſcētie feb. ſeu paroxiſmi ipſius a q̄-
bus non deſiſtat omnino ſm ordinem ⁊ modū ſupra di-
ctū: ⁊ cū ſuppoſitoꝝijs ⁊ clisterijs proſequat⁹ vt tenet lu-
bicus fiat. ¶ Subſequenter etiam tranſacta decima q̄rta
die ad ſumendū aliud digeſtiū inducat infirm⁹ etiam p̄
ſequendo vſq; ad ſex dies ⁊ doſes ſm q̄ expedit pro ma-
teria digerenda: q̄ digeſtio magis comprehendit per hy-
poſtaſim in vna. Et digeſtiū conueniens ſit iſtud. Re-
cipe ſyrupi compositi acetosi de duab⁹ radicib⁹. ʒ. i. ʒ. et
ſi ledent ſtomachū vel alia viſcera propter acetū aſſuma-
tur predict⁹ ſyrup⁹ composit⁹ ſine aceto: q̄ ſimiliter p̄-
parat⁹ reperit⁹ vt acetosus etiam vſq; ad. ʒ. i. ʒ. mellis ro-
ſati colati. ʒ. ʒ. ⁊ eſt vna doſis: limphes cū aqua ſimplici
calida in q̄ leuiter bulliat vnica bullitione anifiſum vel ſe-
niculū vel limphes cū aqua ſeniculi ⁊ endiuie in q̄ntitate
⁊ pondere ſupra dicto. ¶ Et hoc notandū ſicut pluries
dictū fuit q̄ ſemper aq̄ vel ali⁹ liquor cū quo ſyrup⁹ lim-
phas ſemper debet eſſe maioris q̄ntitatis q̄ ſit ipſe ſyru-
pus: vt ſi de ipſo ſyrupo ſumat⁹ vſq; ad. ʒ. iij. ſicut commu-
niter ſimif ⁊ hec eſt communis doſis in omnib⁹ de aq̄s
aſſumere poſſum⁹ vſq; ad. ʒ. iij. ⁊ iſta ſit regula genera-
lis in omnib⁹. Aſſumat⁹ ergo iſte ſyrup⁹ ſub actuali cali-
ditate de mane in auroꝝa vel ante ⁊ de ſero: quandoq; ſi
poſſibile eſt ſine alio nocumento non appropinquando
aſſumptionem ipſi⁹ p̄ncipio paroxiſmi. Et hoc fiat cum
q̄rim⁹ accelerare digeſtionem materie hui⁹ feb. ſlegma-
tice. Et in ei⁹ aſſumptionem conditiones omnes q̄ reg-
runt ⁊ ante ⁊ poſt cū diligentia obſeruent⁹ ſm q̄ ſuperi⁹
dictū fuit: ⁊ maxime q̄ in tempore aſſumptionis ſtoma-
ch⁹ ſit bene mūdus ⁊ vacu⁹ ab omni cibo ⁊ potu ne cib⁹
crudus ac indigeſtus portet ad venas ⁊ epar. ¶ Et hoc
digeſſiue notandū q̄ p̄ncipalis intentio q̄ plus trahit
medicū in cura feb. ſlegmatice via p̄ſecutionis ⁊ operis
eſt ad cām iſtam digerendo ⁊ eūando: ⁊ ad aperiendum
oppilationes intrinſecas venarū ⁊ alioꝝum membrorū in-
trinſecorū. Et hec intentio perficit⁹ cū debito regimine vi-
te: ⁊ cū ſupra dicto ſyrupo ⁊ alijs dicendis inferi⁹ p̄mu-
tando etiam ipm ad magis aperiitiū ſubtiliatiū ⁊ inci-
ſiū ⁊ abſterſiū ſm q̄ materia ſlegmatica faciens feb.
diuerſificat⁹ in ea: ⁊ ſm q̄ eſt maioris q̄ntitatis ⁊ frigoris
ſeu minoris: etiam ſm q̄ ſecū miſcet⁹ ali⁹ humor: ſm eni
q̄ ſlegmata ſūt diuerſa alia ⁊ alia regrūt vt pro digeſtio-
ne ſlegmatis vitrei ſeu mucillaginoſi fortioꝝa digeſtiua
conueniūt: ⁊ alia debilioꝝa pro digeſtione ſlegmatis dul-
cis ſeu aq̄ſi. Et ſic etiam variant⁹ digeſtiua medicamina
ſm diuerſa tempora feb. Et iſta omnia in proceſſu capi-

culi particulariter apparebunt. Sic etiam expedit ut medicine solutio fm diuersitate materie z fm diuersa febr. tempora variet in eis. De his aut syrupis vt dictu est z varijs medicinis descriptiones ponem⁹ particulares in processu capituli considens tamē in recto iudicio estimatio periti medici q omnia ista discernat fm q expedit in cura flegmatice febr. Debilioza enim z leuioza digestiua conueniūt in pncipio z augmento istarū febr. flegmaticarū qz in earū statu cum materia est complete digesta vel in declinatione fm q in cura patebit. A leuiozib⁹ eni semp est inchoada saluo qz in egritudine furiosa. ¶ Hic insuper est notandū fm q in colericis febr⁹ dictū fuit q febr. rarissime pure reperiunt facte ex vnico humore tantū quin cū eis aliqua pars humoris alterius permisceat z sic adinuicem putrescant: licet vn⁹ super aliū domineat z suū propriū faciat paroxisimū seu recrescentiam fe. vnde in fe. flegmatica sepe est cū flegmate aliqua parua cōmixtio colere z maxime in ei⁹ pncipio que sensibiler corp⁹ inflammat z calefacit: ipsa tamen vt plurimū in processu resoluit seu facilliter euat: z quandoqz sed raro euenit econuerso qd aliquid colere plus mouet in pces⁹ su febris flegmatice. ¶ Admixta ergo cū flegmate colera min⁹ calida z leuioza aperitiua cōueniūt: z in processu cum euat magis colera z magis aperitiua conueniūt. Et si econuerso eueniat econuerso procedat in cura. Et si cut in syrupis sit variatio fm diuersitate materie: ita etiam fiat in regimine vite z alijs omnib⁹ sup⁹dictis fm q expedit z fm q videbit oportunum. ¶ Finita assumptione supradicti syrupi vsqz ad sex dies si expedit vel vltra sex dies vt magis perfecte materia digeratur seu prior tempore z ipsa digesta tale pharvacū solutiū exhibere debem⁹. Recipe pulpe cassie. 3. x. electuarij indi minoris vsqz ad. 3. ij. 5. distemperet cū decoctione cōmuni absoluta prolata: cui decoctioni addatur. 3. 5. agarici electi cū modico salisgēme vsqz ad. 3. i. obseruando semper in eius assumptione z ante z post conditiones omnes superius dictas z particulariter declaratas: z similiter in potu absterfioz z clisteri fiendo in die seqnti post pharvacū diligentia habeat cū obseruatione omnium predictoꝝ fm q expedit. Et ad eandem intentionem pro euatione materie iam digeste facientis febr. flegmaticam iuuat et confert hec alia medicina que etiam assumi debet obseruatis conditionib⁹ omnib⁹ supradictis. Cui⁹ descriptio est. Recipe pulpe cassie. 3. x. electuarij indi minoris. 3. ij. agarici electi triti vel puluerizati z infusi in oximelle simplici vel composito. 3. i. mastice salisgēme añ. 3. i. in q infusione stet vsqz ad qtuor horas ad min⁹. Et sola expressio talis agarici assumat z distemperet simul cū cassia colata z electuario indo p⁹dicto cū decoctione communi. Et hec est medicina vtilis z conueniens cū materia est grossa difficilis radicationis existens maxime in partib⁹ capitis z pectoris. ¶ Et hic notandū q tuti⁹ est vt infusio ne agarici in medicinis nostris qz ipius substantia si nō qrim⁹ vomitū prouocare. z est etiam maioris virtutis z securiozis in ope suo. Potest tamen dosis duplicari cum in infusione assumit: non sic aut cū assumit in substantia. ¶ Et vlteri⁹ est notandum q in die assumptionis pharvacū ab omnib⁹ fricationib⁹ desistat in totuz z maxime cū actaaliter opat. In alijs aut dieb⁹ securissime cum ipis procedat. Post istam euationem aliquibus dieb⁹ regefcatur ifirm⁹ absqz syrupo seu alio digestiū seu absqz quocūqz pharvacū solutiū cū fricationib⁹ z regimine vite z cū clisterijs communibus lenitiuis vel absterfiois superius dictis: z quandoqz cum suppositoꝝ factis cum sale et melle decoctis adinuicem vel cum carne porcipi⁹ qui salita: vt vna die z in hora minoris afflictionis fiat clistere: z in alia suppositoꝝ si beneficiū ventris per se

ipm non haberet: vt egestionis non retineat in intestinis ne fumi z vapores mali ascendant superi⁹. Ista sic regula generalis de clisterijs fiendis qbuscūqz februentibus cuz modo z ordine statim dicto. ¶ Post predicta z iam transacta vigesima die inuouet z assumat iste syrup⁹ etiā vsqz ad sex dies si expedit p digestionem materie febr. Et ipse plus conuenit quanto plus materia ingrossat vel p seipam est grossa. Recipe oximellis compositi. 3. i. 5. 7. rupi de bisantijs. 3. 5. distemperet cuz aq simplici in qua decoquat leui decoctione anisum z feniculū z capil. vene. vel cū aq feniculi vel capilli vene. vel cicoree añ. 3. i. 5. z est vna dosis. In cui⁹ assumptione omnia obseruent: z fiant sicut dictū est in omnib⁹ alijs syrupis sup⁹dictis. ¶ Demū iam digesta tali materia flegmatica hanc medicinam exhibere debem⁹. Recipe pulpe cassie vsqz ad 3. x. turbit electi in substantia vsqz ad. 3. i. 5. 7. distemperet cū decoctione cōmuni pluries superius declarata. Sic etiam in eius assumptione omnes supradicte conditiones efficaciam habeant z effectū integraliter z in totū put z sicut z alijs dictū fuit. z similiter in absterfio seu lauatiuo z clisteri fiendo: z in alijs omnib⁹ procedat eodem modo z ordine. ¶ Demum etiam regefcatur ifirm⁹ desistendo ab omni pharvacū solutiū seu a quocūqz alia potione vel digestiū syrupo solum cū fricationibus insistēdo z regimine vite z clisterijs vel suppositoꝝ nisi omni die si expedit pro egestionibus educēdis vsqz ad sex vel octo dies ad min⁹. Deinde reuertat ad assumēdum hūc syrupū: vt si possibile est materia integre digeratur. Recipe oximellis compositi. 3. ij. z est vna dosis distemperet cū aqua ordeī alias apij feniculi vel in aq simplici in qua decoquant capilli vene. anisum z feniculuz: z de tali decoctione vel aqz cū quib⁹ limphat iste syrupus vel alijs semper debet assumi in qritate maiorī pro qtra parte vel tertia qz sit ipse syrup⁹. ¶ Siqz aut vellet iam appropinquante quadragesima die pncipio febris vel ipsa transacta exhibere hanc decoctionem infirmo loco p⁹dicti syrupi ad maiorem etiam complacentiam patientis secure potest z debet. Cui⁹ descriptio talis est. Recipe radicū feniculi radicū apij radicū petrosilij extracto ab eis medullo ligneo qd in p⁹dictis radicib⁹ reperit in medio capil. vene. anisi passularū cicerū rub. añ. partes equales fiat decoctio p⁹dictoꝝ in aq simplici pura cū modicissimo sale: vt meli⁹ etiam conferuet. De q in mane sumat sex diebus continuis si expedit vsqz ad ciaturū vni cū zucchero vel sine zucchero sub actuali caliditate: cū conditionib⁹ z modis obseruandis z alijs omnib⁹ q dicta sunt superi⁹ in assumptione omnium alioꝝ syrupoꝝ. Et si p⁹dicte decoctioni addat radix brusci z sparagi forti⁹ z meli⁹ operabit ad digerendū materiam hui⁹ febr. flegmatice: z maxime cū flegma grossum z viscosum pncipaliter dominaat. z cū hoc etiam plurime opilationes existūt in venis epatis z in alijs membris intrinsecis. Et si addat etiam huic decoctioni modicū aceti z cū zucchero assumat non min⁹ operabit. Immo plus qz quocūqz de supradictis syrupis seu decoctioib⁹ antedictis. ¶ Et hic digressiue notandū q cū febr. vel alie egritudines multū in tempore plangant z pdurant: tūc maxime attendatur z tristat ifirm⁹. vnde generaliter omnes syrupi z decoctiones displicent eis taliter q assumptionem omnium p⁹dictoꝝ renūit z phibent exhiberi. qre verbis blanditoꝝ oportet eos inducere ad aliqd assumendū pro digestionem materie febr. Tūc enim summe laudo z cōmendō cū iam febr. ad qdragesimū diem deuenit exhibere loco syrupi seu dicarū decoctionū has aqz distillatas p materia digerenda hui⁹ febr. flegmatice. q nō erūt tante displicentie qre syrupi z decoctiois p⁹dicte. z tamē erūt vtilis z iuuatiue z maxime in declinatione hui⁹ febr. fleg

maticæ. Recipe aque quæradicū. ʒ. v. ꝑ q̄libet dosi cum
 çucharo vel sine ad beneplacitū assumētis. ipsam cali-
 dam actualiter assumēdo. Et sic etiāz omnē aliam aquā
 syrupū vel decoctionē assumēdo. Et si etiā solū aquā
 feniculi apij cicozee assumptur cū modico çuchari erit
 vtile z conueniens. Et si addat aq̄ eupatorij vel per se so-
 la etiā assumat erit vtile z conueniens. Et hic notā-
 dū q̄ in variando p̄dictos syrupos decoctiones aq̄s s̄z
 diuersa tempora feb. ac etiā s̄m diuersitatē m̄æ statice
 facientis feb. z s̄m complacētiam vel displicentiā egro-
 tantis totum p̄sistit z esse debet in recta consideratione z
 bono iudicio estimatiuo medici p̄cticantis cui omnia su-
 p̄dicta relinquo: vt diligētē custodiā habeat in p̄dictis.
 ¶ Dis. n. sup̄dictis syrupis z decoctōib⁹ z aquis distil-
 latis vras medicus vsq̄ ad finē cure hui⁹ feb. flegmaticæ
 variando p̄mutādo z eligēdo quācūq̄ viderit de p̄dictis
 magis p̄uenire pro digōne m̄æ feb. ¶ Sic ergo digesta
 materia post assumptionē alicui⁹ de sup̄dictis digestiuis
 dieb⁹ z dosibus sup̄dictis hanc medicinam solutiua⁹ as-
 sumat infirmus pro euātionē materie febris. ꝑ. elec. in
 dī minoris descripti in antidotario. Mesue vsq̄ ad. ʒ. v.
 distempere cū decoctione cōmuni absolute prolata vel
 ipsum electuariū indū assumat infirmus cuz çucharo in
 forma dactili seu in forma solida nō distemperatū cū ali-
 qua decoctione. Observatis tamē p̄ditionib⁹ sup̄radictis
 in assumptōe cuiuslibet pharmaci solutiui: z habito sem-
 per respectu ad virtutes p̄stantiam sine q̄ vana sunt om-
 nia cū ipsa deficit. ¶ Et hic notandum q̄ de specieb⁹ ele-
 ctuarij indi minoris p̄dicti potest p̄stitui cū çucharo que-
 dam p̄fectio solida q̄ vulgariter vocat p̄fectio s̄ frati: cu-
 sus dosis est vsq̄ ad. ʒ. iij. Et p̄ueniret etiā ad euāndū
 hanc materiam feb. flegmaticæ. ¶ Et si in hoc tempore
 post assumptionem p̄dicti syrupi decoctionis vel aque z
 iam digesta mā pro ipsius euātionē sumat vsq̄ ad. ʒ. iij.
 electi turbith in puluere z in substantia cum. ʒ. i. çinçi. z
 cū. ʒ. ʒ. çuchari cū modico vini limphati calidi cū aq̄ vel
 cū brodio pulli seu cū decoctōe cōmuni vel cū aliqua de
 sup̄radictis aq̄s erit medicamē vtile z p̄ueniēs z appro-
 priatū ad euāndū materiā flegmaticā ipsi⁹ feb. ʒp̄m etiā
 sepe z sepius iterando saltē semel i septimana si expedit
 vsq̄ ad finē cure diminuēdo tamē de dosi p̄dicta cū sic cō-
 tinuat ita q̄ nō trāseat. ʒ. i. turbith p̄dicti eodē modo cū
 çucharo z çinçi. cū vino calido brodio pulli decoctione
 vel aq̄s absynthij z p̄parati sic sup̄ius dcm̄ fuit. Et istud
 pp̄rie medicamen de turbith est illud qd̄ dicit medicina
 fortis debilis si de eo exhibeat in dosi infra. ʒ. i. nam est
 fortis medicia: q̄ a remotis euat z cū h̄ materiā grossā z
 viscosam ad euāndū difficilem: z dī debilis q̄z cū nō sit
 cōpleta dosis nō est sufficiens ad debilitandū virtutes. Et
 h̄ idem dici pōt de agarico z d̄ electuario indo z de simi-
 lib⁹ medicinis si diminuant doses ip̄arum: sed pp̄rius dī
 de turbith vt ex itentione Aui. p̄ma sen q̄rti cap̄lo de cu-
 ra flegmaticæ: clare p̄cipit. Et ista talia memoriē cōmen-
 dent. ¶ P̄nt insuper post p̄dictos syrupos decoctiones
 vel aquas: semp̄ tñ digesta mā z transacta q̄dragesima
 die exhiberi pillule aggregatiue z maxime in declinatio-
 ne vsq̄ hui⁹ feb. flegmaticæ: vt si medicīne p̄dicte pulueres
 z potiones displicēt patientib⁹. ʒp̄se. n. euant materias
 flegmaticas z colericas admixtas derelictas ex ipsa fe.
 euant etiā ab omnib⁹ membris z maxime a nutritiuis.
 Et dosi ip̄arum est vsq̄ ad. ʒ. i. boni pōderis in corpore
 forti. ¶ Si autē mā flegmatica p̄reminet adhuc z perdu-
 rat ipsa digesta z in tēpore nunc dicto post assumptionē
 vni⁹ vel pluri⁹ de sup̄dictis syrupis seu post assumptio-
 nē decoctionis vel aque has alias pillulas debemus z
 possum⁹ exhibere. Recipe pillularum aggregatiuarum
 pillularū turbith: q̄rtū d̄scriptio ponit in antidotario. De

sue añ. ʒ. ij. p̄ficiant adiuicē in vnica dosi: sumant s̄ ma-
 ne ante diem per duas horas ad minus vacuo stōcho.
 ¶ Et hic notandū q̄ semper pillule habent per vnā ho-
 ram z vltra citius z prius assumi q̄z potiones seu medi-
 cine distemperate vel liquide: q̄z pillule difficiliter liqui-
 fiunt in stomacho: z sic tardius reducunt ad actū: plus
 tñ attrahūt z fortius a remotis: sicut sepe expedit in fleg-
 maticis fe. ¶ Sic ergo est sepe siēda variatio i medici-
 nis solutiuis s̄m diuersa tempora febris z s̄m diuersita-
 tem materie put z sicut de syrupis decoctōib⁹ z aq̄s sta-
 tim dictū fuit z declaratum z hoc ordine p̄cedendo s̄m
 narrata superi⁹ a p̄ncipio febris vsq̄ ad finem eius inre-
 graliter p̄ficiat cura cuiusq̄s feb. flegmaticæ z maxime in-
 terpollate de q̄ p̄ncipaliter fuit: z est hic sermo noster.
 ¶ Ad febrem autē flegmaticā continuā p̄dicta cura po-
 test etiā regulariter adaptari: z hic assumēdo curā p̄-
 dictam de omnib⁹ sup̄dictis. ¶ Primo z ante omnia est
 incipiendū in cura cū lenitiuo p̄dicto. Et si expedit subse-
 quenter cū facili vomitiuo z cū clisterib⁹ lenitiuis z ab-
 sterfuiis ordinato semp̄ debito regimie vite maxime cir-
 ca cibū z potū. Et p̄sequēdo in p̄ncipio cum syrupis ape-
 ritiuis nō multe aperitionis. Sed cū absterfione aliqua
 li z virtute incisiva atq̄ cōfortatiua z maxime stomachi
 cū p̄ncipaliter debilitet in hac febre. Que virtutes ma-
 xime sunt in melle rosa. colato. Subsequēter cuz digestio
 appet p̄cedat cum pharmaco solutiuo a leuiori faciēdo
 p̄ncipium. Et sic vsq̄ ad finem cure iterando digerendo
 materiam. Et illam paulatine euādo variando z p̄mu-
 tando syrupos z medicinas s̄m diuersa tempora febr. z
 s̄m diuersitatem materie. Et quandoq̄ p̄cedat cū multū
 calidis. Et quandoq̄ cū min⁹ calidis z min⁹ aperitiuis
 z absterfuiis: ac etiā incisuiis. Et quādoq̄ cū tempera-
 tis. Immo etiā quādoq̄ cum tendētib⁹ ad frigiditatem
 aliq̄lem z ratione disfracie: z ratione etiā materie colē-
 rice admixte cū flegmate. Et ista omnia diligētiter consi-
 derent a medico in arte perito. ¶ Et quandoq̄ s̄boto-
 mia conceditur in aliq̄ febre flegmatica. Et diligētia ha-
 beat cum vine tingunt z grosse sūt: ita q̄ significant s̄p̄
 per calefactionē in sanguine vel flegmatis admixtionem
 cū ipso: tūc enim etiā si processerit feb. flegmatica con-
 cedat cum regulis z canoñ. sup̄dictis. ¶ Similiter etiāz
 cum fricationibus procedendo q̄ generaliter conueniūt
 quibuscūq̄ flegmaticæ febr̄ientibus. Cum sōmentatio-
 ne z vnguento seu ceroto pro stomacho debili confortā-
 do. Sic etiā ad memoriā reducantur modus z ordo
 cibationis z potus z absterfio lingue z reductio appeti-
 tus p̄strati inseq̄ndo particulariter canoñ. sup̄radictos.
 ¶ Et hic vltimo disgressiue notandū vt habeat plena no-
 titia de syrupis z aquis conuenientibus ad digerendū
 diuersas materias calidas seu frigidās vel mixtas adiu-
 uicem. ¶ Et p̄mo ad digerendū materiā colericā in
 puris febr̄ibus tertianis laudatur z conuenit syrupus
 acetosus simplex vel violatus vel ambo simul: z aq̄ en-
 diuicē: z aqua seminum cōmuniū: z aqua ordei per se so-
 la vel mixta cū çucharo: z aq̄ simplex decocta cū çucha-
 ro vel etiā si cū ipsa limphæ vnus de sup̄dictis syrupis.
 ¶ Ad digerendū autē materiā flegmaticā in febr̄ib⁹
 q̄rtidianis de q̄bus ad p̄sens est sermo: hic iuuat z conue-
 nit in p̄mis mel rosatū colatum qd̄ geleniabin vocat ab
 omnib⁹ auctorib⁹ medicīne: z oximel simplex: z syrup⁹
 composit⁹ acetosus de duab⁹ radicib⁹ vel composit⁹ sine
 aceto: z oximel cōpositū: z maxime in p̄cessu feb. flegma-
 ticarū: imo si expedit cū materia est multe grossitie z vi-
 scositatis addat quid modicum de oximelle squillitico.
 Aque autē conuenientes in hac febr̄. materie flegmaticæ
 z ad limphandū p̄dictos syrupos sunt aq̄ feniculi: aqua
 apij: aqua cicozee: z aq̄ capillo. vene. ¶ Ad digerendū

materias mixtas est conueniens principaliter syrupus de bifantijs: syrupus compositus acetosus vel sine aceto. Et aqua quinq; radicum vt apij feniculi petrosilij busci et sparagi per se sola assumpta est conueniens ad digerendum materias se. flegmaticas et aqua eupatorij similiter conuenit. et similiter etiam decoctio de radicibus supradictis. Et ad digerendum mās melicā in quatuor se. est conueniens in principio oximel simplex. subsequeūter oximel compositum: et syrupus compositus acetosus de duabus radicibus. et syrupus epithimoi: quā humor melancolicus in se habet aliquā vitionē. et syrupus etiam qui describitur a Mesue in suo de appropriatis in capitulo de melancolia. et est syrupus magistralis et summe conueniens maxime in statu vel in declinatione fe. quarantane. Et aqua bugulose: et aqua mellisse: et aqua scolopendrie: et aqua tamarisci: et aqua feniculi: et capillo. ve. ultra oēs alias aquas laudat in hac fe. Digestiua autem sanguinis grossi cum ad nām flegmatis tendit vel sanguinis subtilis cum ad nām colere tendit sūt illa ppria que posita sūt ad digerendum coleram: seu ad digerendum flegma: pmissēdo etiam si expedit adinuenire plures de supradictis syrupis: et sic etiam de supradictis aquis sūm diuersitate. Doses oium predictorum sunt dicte et declarate superius. Et ista breuia de digestionē sufficiant in oī mā fe. De euacuatione autem et solutiōis sic assumēdo discurre. Et p̄ euanzia colera sunt reubarbari electuariū de succo ros. et dymana. Euacuatiua autem flegma sunt turbith electuariū indum minus et electuariū dyafenicone. Euacuatiua autem vtrāq; mām sunt. pillule aggregariue agaricus cassia et māna que principaliter euacuant leniendo. Euanzia autem meliam apparebūt inferius in capitulo cure quartane. Et doses oium predictorum: sunt etiam declarate superius.

Cura autem accidentiū que quinq; cum fe. flegmaticis coniungunt in particularibus capitis est dicta superius. vñ ad ipsa recurat. Et hic finit principaliter cura fe. flegmatice interpollate et continue: quā quāsi eisdē remedijs pcedit et finit: sed leuioza calida conueniant in fe. flegmatica continua quā in ipsa interpollata vt in sequenti capitulo apparebit.

CDe cura flegmatice continue que dicitur latica.

Ista fe. flegmatice continue quā latica vocat in omnibus (vt iam dictū est) quasi est p̄similis et cōformis cure flegmatice interpollate saluo quod minus calida conueniūt in continua quā in interpollata: quā caliditas putredinalis est maior et plus ledit in hac fe. continua. Inchoatio enim in ea primo cum lenitio predicta. Et cum vomitio facili maxime si stomachus abundat in flegmate. Et cum cōfortantibus stomachus ipsum inungendo fomentādo et si expedit cerorum vltimo apponendo. Subsequenter cum digestiuis syrupis: decoctionibus: et aquis superius dictis et diuersificatis sūm diuersitate mās: et sū diuersa tpa fe. Semper a leuiozibus et debiliozibus inchoando cum mel le ro. colato syrupo composito acetoso et sine aceto et cum alijs syrupis fortiozibus notatis etiam remittendo caliditatem ipsorum si expedit cum aqua endiuie vel cum aqua cicoree et similibus istis succedēdo post plures doses. Et digesta materia cum medicinis solutiuis superius dictis gradualiter et ordinate a debiliozibus incipiendo sūm quod perito medico videbitur opportunū. Obseruando semper in vsu medicinarū et syruporum. casū superius positos descriptos cum de medicinis solutiuis fecimus mentionē et maxime in caplo cure fe. flegmatice interpollate. Cōcedit etiam in cura huius fe. flegmatice continue s̄obotomiat stante tñ in venis admixtiōe simul sanguis cum hūore flegmatico. Et ipsa etiam pcedit et fieri potest omni tpe constāte virtute: si vine sunt rubee et grosse indicantes aliq̄le do minū sanguinis et ipsi aliquale sup̄calefactionem in venis et admixtionē ipsi cum flegmate vt dictū est. Et omnia

ista sunt notata superius. **C**Dieta insuper in hac fe. non sit tenuis: nec esse debet sicut in acutis fe. sed grossa vt in chronicis expedit: ordinate attenuādo ipsas maxime in tepore status. Et ideo grossior esse debet in augmēto: magis grossa in eius principio vt infirmus sustinere possit vsq; ad tempus stat in quo est pugna maior et accidentia feruora. Cōmuniter enim in hac fe. dāno mane et sero in prandio et in cena torturam pulli et ferculū de brodio pulli solum in prandio. et de die duo sorbilia in aceto decocta cum dies sunt longi mediando tempus inter cenam et prandium vt cibus integre digeratur ante assuptionem alterius. Et cum dies sunt breues de nocte possumus ipsa exhibere cum confectione de margaritis zucchero et aqua ros. aromatizata cum modico cinamomi. si fe. caliditas excessiua non prohibeat cinamomū. Vinū autem mediocre non prohibet istis in prandio vel in cena: vel etiam cum sumis sorbilia temperate sumptū: et cum aqua limphatū pro tertia vel media parte limphatum. **C**Clisteria insuper et suppositoza non dimittant modo et ordine supradicto: vt omnino die saltem semel venter lubricus fiat ante assuptionē cibi. Et inter clisteria supradicta est clistere maxime conueniens et iuuatiuum non solū ad educendū egestiōes et feces sed etiam materias flegmaticas in intestinis contentas et aggregatas: imo etiam est attractiuum a partibus stomachi: et ideo plus alijs laudat in hac fe. flegmatica continua que latica dicitur. Cuius descriptio est. fe. decoctionis blitis et malue anisi feniculi an. pres equales. agarici electi minutim incisi vel subpisti vsq; ad 3. iiii. fiat decoctio in aqua ordei vel in aqua simplici cum modico ordei. Et si etiam huic decoctioni addatur quid modicum cartami et centauree erit magis conueniens: cum flegma multum predominatur. Et si quimus aliquantulum remittere caliditate predictorum possumus addere et debemus de folijs matris violar. coleat ista decoctio cui addatur cassie de canis nouiter extracte benedictae electe añ. 3. i. salis et olei cōmunis quantum sufficit ad construendū clistere. Et cum querimus a superioribus magis attrahere possumus addere. 3. 5. ierepigrate electe. Et tale clistere maxime conuenit in declinatione huius fe. flegmatice. **C**Absterio insuper lingue cum cāna modo predicto et collutio oris cum aqua ordei et aceto et fricationes continue ad extrema p̄e omnibus dictis remedijs habeant in vsu: quā plus alijs laudantur in cura predictae fe. Et si expedit etiam aere rectificare cum odoriferis: vt cum suffumigio thuris: et quādoq; aperiedo fenestras rectificet vt decet. Et cor epithimetur si expedit epithimate temperate de his que dicta sunt supra. **C**Et succurratur accitibus quibuscūq; superuenientibus cum suis remedijs particulariter dictis et declaratis. **C**Sic ergo que dicta sunt hic sufficiat pro cura huius fe. flegmatice continue redeundo semper pro cura completa ad precedens capitulū in quo diffuse multum est posita cura fe. flegmatice interpollate.

CDe cura febris empiale et liparicæ et similitum.

Ista fe. de cura febris empiale et liparicæ: et cuiusdā alterius fe. anere istis duabus fe. que tñ sunt de raro contingentes. Iste due fe. et annexa cum eis sunt de raro contingentes. Sicut tñ iter fe. flegmaticas reponunt. sūt. n. a flegmate vitreo. Et est empialia fe. cuius interiora mēbra sensibilibus friget et exteriora sensibilibus calent. d. nāq; empialia ab empia quod est supra: quā in dicta fe. est calor supra frigus calēt. n. exteriora et friget interiora: cum hec tñ caliditas febrilis est p̄mo accēsa in corde. Et oppositū est in liparia in qua interiora sensibilibus calent et exteriora friget. Liparia. n. dicitur a lipos quod est pingue. Nā exteriora friget et calēt interiora vt in pinguis obfesso et icluso calore interioribus: ita vt ad exteriora expādi nō possit. **C**Quis

Summula

haz aut oppositū opinant dicētes q̄ se. epiala cā a flegmate vitreo: cui vna pars putrescit intra vasa z calefacit interiora. Alia aut ps circa exteriora mēbra existēs que nō est putrefacta dissoluū z ifrigidat exteriora. Et vt dicitur ecōuerso est in liparia: vñ vsus. Semper in empiala calescūt interiora. Exteriora frigent liparia vertitur illi. Aliqui tamē volūt q̄ aliquādo hec cōpositio fit ex colera. Teneat tamē prima positio. s. q̄ in empiala frigescūt interiora membra sensibiliter: z exteriora calescūt. Et econuerso in liparia vt elici pōt ex dictis Aui. de hac tamē diuersitate nō est curandū post q̄ oēs auctores in cā z in materia huius feb. z modo afflictionis pueniūt quāpis non pueniāt in noib⁹: q̄ quidaz appellant empialaz illam quā alij lipariā appellāt: cū h tamē caliditas febialis est primo accensa in corde: z oppositū est in liparia in qua interiora sensibiliter calent z exteriora frigēt. Et cā huius diuersitatis in calore z frigore cōsistit fm diuersitatem loci in quo predictū flegma vitreuz putrescit: z in intrinsicis mēbris seu magis extrinsicis: ac etiā fz diuersitatem z difformitatem ipsi⁹ flegmatis vitrei. Et in hoc fuit magna diuersitas inter auctores medicine vt dictū fuit: z vt ex dictis Galeni comprehendit scō de febribus. z in libro de melancolia complexionis diuersē pmo capitulo. z etiā ex dictis Aui. prima sen quarti. z similiter ex dictis Isaac in qnto de febribus. z ex dictis Serapionis in breuiario variātes nomina supradicta in predictis febribus. Vult enim Gal. primo libro superi⁹ allegato: q̄ empiala est pprie eū in eadem parte corporis intrinseca z extrinseca est simul z semel calor z frigus vel saltez apparet. Sed de omnib⁹ non est cura dūmodo rerū intētio habeatur: hec enī febribus in qua simul z semel z in eadē parte corporis sentitur calor z frigus ponit: z est distincta a supradictis duabus febribus liparia z empiala fz modum z causas supradictas. Modus aut fm quem est possibile in eodem mēbro nostri corporis simul sentiri calorē z frigus est iste ponendo q̄ in aliquo membro nostri corporis collecta sit quātitas aliqua notabilis multum flegmatis vitrei aut mucillaginosis: z q̄ vna ps isti materie flegmatice vitree ex caliditate extranea quā acquisiuit putrescat: z consequēter partes mēbri in loco. s. putrefactionis calefacit notabiliter z multuz calore suo extraneo putredinali: z q̄ alia portio isti flegmatis absq̄ putrefactione calefiat z dissoluat: z p mēbrū illud sensibiliter ifrigidabit frigidatione sua naturali z actuali cum redierit ad frigiditatem suam quam habebat in radice. Est tamē verum q̄ licet in hoc casu simul in eodem mēbro sentiat tam caliditas q̄ frigiditas: nō tamē in eadē parte mēbri adequate simul sentit caliditas z frigus. Perficitur autē cura istarum triū febriū quasi eodē modo z ordine: prout z sicut superius dictuz fuit in cura feb. flegmatice interpollate. Primo cum lenitio ex sola cassia vel māna: z cū facili vomitio: z cum clisterijs supradictis. Laudat tamen in hac feb. clistere acutuz sepe sepius innouatū superius positum in cura feb. flegmatice in ei⁹ processu in quo ingreditur agaricus cartamus z centaurea z alia ibi posita. Subsequēter lenitione pmissa subsequendū est cum syrupis z alijs digestinis incipiēdo cum oximelle simplici vel syrupo simplici acetoso si caliditas putredinalis multū predominat in hac feb. z subsequēter cum alijs fortioribus digestiuis modo z ordine supradicto. Et hic notandum q̄ plurib⁹ diebus z pluries exhibere debemus digestiū syrupum vel aliud digestiū in istis febribus factis a flegmate vitreo q̄ in supradictis flegmaticis factis ab alio flegmate: q̄ materia istarum propter eius grossitatem z densitatem est magis digestionis resistens z magis nature rebellis: vnde in empiala possumus z debemus calidiora in

trinfecus exhibere q̄ in liparia cū in ipsa interiora apparent frigida z oppositū in liparia. Etiam in liparia possumus z debemus magis subtiliantia administrare vt facilius trāseant vsq̄ ad extrinseca mēbra pro digestionem materie in quibus ipsa continetur. Subsequenter digesta materia ad medicinas solutiuas ordinate est deueniendum a lenioribus incipiendo modo z ordine supradicto in cura feb. flegmatice interpollate z cū obseruātia oīuz canonū dictoz ibidē prosequēdo cū absterfio vel lauitio cum clisterijs etiam ibidem positis z declaratis iterando z innouādo z variādo syrupos decoctiones aq̄s z medicinas solutiuas totiens quotiens fuerit expediēs. Et si cū flegmate vitreo faciente has febres lipariā z empialam z alias in qua simul z semel in eadē parte corporis est calor z frigus sit aliqualis admixtio humoris melancolici ipsuz flegma vltterius ingrossantis vt aliqui contingit erit vtile z conueniens aliquantulū polipodij vel epithimi ponere in supradicta decoctioe cōmuni z vsq̄ ad. z. ij. de quocūq̄ ipsorū. Pillule etiam de ierapigra q̄ trahunt ex d̄scriptioe ierapigre Galeni posita a Nicolao in suo antidotario: q̄ alibi non reperiunt multū pueniūt cum iste febres versus declinationem attingunt exhibēdo de eis in dosi vsq̄ ad. z. iij. semper tamen cum exhibentur digesta materia z non aliter. Et similiter etiaz cōferunt in eodem tempore cum aliquid de humore melancolico dominatur pillule aggregatiue permixte cum pillulis de lapide laçuli accipiēdo de eis i dosi añ. z. v. z i corporentur adinvicem. Sed pillule de turbith posite a Mesue plus conferunt in hac febze si fiat a solo flegmate vitreo. Et etiā medicamē seu puluis de turbith de quibus superius est facta mentio particularis i capitulo cure feb. flegmatice interpollate. Et alia solutiuā que etiam hic conueniunt sunt ibi posita z declarata. Flobotomia autē rarissime conuenit in his feb. factis a flegmate vitreo: nisi particulares condiciones adessent de qb⁹ est superius dictum. A frictionibus autem nō desistatur in istis febribus: q̄ excessiue cōueniunt z laudant super omnia: z quecūq̄ supradicta remedia: imo vplurimū sunt causa perfectionis cure in his feb. pncipaliter z in alijs feb. supradictis flegmaticis. Et pāni calidi ad exteriora maxime laudant in febze liparia in qua exteriora quasi continue frigēt. Et in hoc diuersificat ipsa liparia ab alijs febrib⁹ in qb⁹ exteriora frigent solū i pncipio paroxisimi. Et pfortatio stomachi cuz vngūeto predicto in cura flegmatice z somētatio: vel cerotuz si expedit: est etiam expediēs z necessario cōuenit in cura istarum febriū. Et dieta sit similis supradicte in cura flegmatice. Ponitur insuper cura ab auctoribus medicine z medicine ab Aui. prima sen quarti febrib⁹ diurne z nocturne: que due feb. nō differunt a flegmaticis: sed ipsarū pncipium paroxisimus vel excrementa: q̄ncq̄ est de die: q̄ncq̄ est de nocte: q̄ aliter euenire non potest. Et ideo eodē modo z ordine in omnibus z per omnia curantur z regulantur sicut predictę feb. flegmatice continue vel interpollate de quibus superius dictum est.

Sequitur regimen z cura febrib⁹ sincopaliz humorose. Febrib⁹ sincopaliz hūozosa diuidit prima diuisione i febres sincopales humorosam ex flegmate contingentem z febres sincopales minutam ex colera prouenientem.

Feb. sincopa humorosa fit ex mā flegmatica frigida venenosa que in loco putrefactionis: scz extra venas vel intra acquisiuit manifestā venenositatem que cum sumat vel expirat ad cor sua venenositate: coartat spiritū z calorē in ipso ita q̄ libere non euēatur z sic fit sincopis. Et accidit fm plurimuz in hyeme z i autūno z hoibus habentibus cōplexionē frigidā. Et qui vsq̄ sūt re

bus frigidis flegmaticis et melancolicis ut piscibus et herbis et fructibus humidis et aqua frigida cum rebus indigestilibus? **S**igna sunt sincopis que accidunt omni die in principio paroxysmi si fuerit interpollata. Si vero continua fuerit accidit sincopis hora accessionis. Et hoc semper accidit hinc plurimum. et specialiter circa occasum solis. Et casus pulsus quasi in omni secunda percussio: aut tertia. aut quarta. Et inflammatio oculorum et faciei. Et caliditas. Et malus appetitus cum vomitu flegmatico. Et corpus mollificat. Et vena apparet discolorata spissa: et aliquando tenuis cum liuiditate manifesta aut occulta.

Regimen autem curationis huius febris principaliter existit in debita administratione sex rerum non naturalium. **E**ligatur ergo aer clarus orientalis aut septentrionalis ad sicco declinans in actiuus temperatus: aut parumper declinans ad calidum. Et ideo vitent mansiones iuxta aquas vitent et domus noui cemeti et subterraneae. Et sit camera patientis euertata debite. Cuius aer omni die renouetur apertis fenestris. Et non sit camera obscura tempore vigiliam sed clara. Et si fuerit hyems et tempus humidum et nebulosum rectificetur aer camere cum igne facto ex inuiperolauo: et similibus. Et suffumigetur aer camere ex corticibus thuris nucis cypressi et sustis gariofilorum. Quod si patiens fuerit nobilis et diues suffumiget camera cum isto. **R**huris masticis: corticis citri: sandarace an. 3. iij. storacis calamite lig. al. an. 3. i. 5. sustis gariofilorum 3. ij. coterant grosso modo: et super coclear unum prunis sufficenter ignitis in tegula suppone. Addere et potes ambre musci an. 3. 5. Et puenit ista rectificatio maxime tempore sincopis et dum timet eius euertus: et circa principium paroxysmi aut exacerbationis. Insuper patiens non debet de loco ad locum moueri: imo nec ad expellendas egestiones: ne propter commotionem et agitationem ipse incurrat sincopim: imo panus grossus duplicatus: aut triplicatus supponat ei super quo emittat feces: aut et scammum in superiori parte perforatum in se continens bacile paruum ei supponat super lecto dum assellare voluerit. Et dum feces emittit aspergat facies eius aqua ros. Demum vinum odoriferum naribus supponat. Item nec ad vinandum surgat: sed iacens in vinali mingat: aut in dicto pano duplicato. **F**ricationes autem valde pueniunt dum timemus sincopim. et in actu sincopis. Immo sustinente virtute per totam accessionem pueniunt. Sed non statim post acceptum cibum propter quas fricationes intendimus diuersionem materiarum seu fumorum ad inferiora siue ad exteriora: ut excitemus virtutem ne cadat vel succubat in sincopis: aut in illam incurrat: et ut aperiant pori et materia subtilies et transpiret. **I**n fricationibus autem debet esse modus. Primo ex parte partium fricandarum. Secundum ex parte qualitatis fricationis. Tertio ex parte eius quo debet fieri fricatio. **Q**uatum ad partem ut tangit Auicenna in presenti capitulo. Oportet ut incipiatur a coxis et cruribus trahendo versus inferius propter diuertendi intentionem. Deinde transferamur ad fricationem manuum et brachiorum: usque ad spatulas trahendo etiam propter intentionem eandem continue a spatula versus manum: deinde fricetur collum spatule dorsum et nates versus crura et tibias lateraliter et retro ne materias trahamus versus cor. aut trahamus lateraliter versus brachia: deinde fricemus pectus trahendo etiam lateraliter versus brachia et partes inferiores pectoris fricemus trahendo deorsum. Frictatis autem sic omnibus his partibus reiterentur etiam fricationes coxarum crurium et tibiarum trahendo versus inferius. **Q**uatum ad secundum dico quod fricatio saltem in principio debet esse fortis. Et Avicenna eam limitat dicens quod debet esse ita fortis ut radat. et hoc propter manum in principio esse multam frigidam et grossam. Delicati tamen et nobiles non patiuntur hoc. imo sufficiat fricatio aliquantulum dolorosa. **Q**uatum ad ter-

tium vult Avicenna fricationem esse sciendam cum mantili aspero ut asperitate panis fricationem fortiozem faciamus. In processu vero febris ut in augmento fiat leuior fricatio: licet adhuc satis fortis conueniat materijs multis ad cor sumantibus. In statu etiam leuiorem facere debemus: iam magis extracto calore et materijs: et sumis iam subtiliatis. In declinatione autem adhuc leuiori vtendum est fricatione ne patet causa. Et hi casus fricationum intelliguntur esse obseruandi: semper tamen inspecto tenore virtutis ipsius patientis. fricationes namque debilitant et fastidiunt patientes. Nec videtur inconueniens timore sincopis future suffumigare pannum cum quo scienda est fricatio maxime peccoralium fumo musci: aut lignial. aut ambre: aut etiam cinamomi. **I**tem repletio cibi et potus vitanda est. Item si non emiserit feces saltem suppositoium ex melle et sale. ut communiter fit omni die injiciatur. **V**itet omnia accidentia anime excessiua ne fiat agitatio in humoribus: aut debilitas per viam resolutionis. Accidentia tamen leuiter tractata caloris ad extra et non multum seu notabiliter inflammantia: ut gaudia temperata conuenire possunt ut obiectorum delectabilium visionis aut melodiarum auditus: timor aut tristitia atque ira ex toto vitentur. **E**t ligature etiam coxarum et brachiorum et illarum dissolutio sepe facta laudantur similiter in hac cura. **E**t clisteria lenitua et abstersiua facta cum vitello oui puluere zuchari et aqua ordei cum sale et oleo sunt illa que plus laudatur in hac cura quam clisteria fortiora ne fiat agitatio vel commotio in ipsa materia febris absque ipsius eisione: vnde facilius cordi coiceat: et etiam quicquid conueniat clisteria fortiora et his que posita sunt superius maxime cum predicta materia vel pars eius contineret in intestinis et venis appropinquantibus eis. **E**pithima cordiale secundum hunc modum est in principio huius febris sincopalis est conueniens pro defensione cordis ne sincopis supueniat. Cuius epithimatis descriptio est. **R**ugulose et melisse an. lib. 5. aqua ros. 3. iij. vini albi odoriferi. 3. ij. sandalorum alborum et rubrorum an. 3. 5. rosarum coralarum been albi et rubei: sirici tincti in grana: ossis corde cerui: corticis citri an. 3. i. cinamomi lignial. gariofilorum croci an. 3. 5. ambre et musci an. 3. i. si infirmo est postas expendendi fiat predictorum permixtio bona in olla vitreata et sub actuali caliditate cum panno de scarlato vel alio panno tincto in grana infuso in epithimam super dicto et diligenter expresso sepe et sepius super mamilla sinistra apponatur ipsum quantum excedit innouando. **E**t sic est facellatio cordialis super eundem locum cordis continue teneatur cum epithima non possit nec pueniat continue retineri esse vitilis et conueniens. Cuius descriptio. **R**ugulose bugulose boraginis et mellisse an. 3. 5. sandalorum alborum et rubeorum an. 3. vi. rosarum coralarum been albi et rubei grane corticis citri an. 3. i. cinamomi gariofilorum lignial. croci an. 3. 5. ambre et musci silr si expediti postas est infirmo: fiat facellatio cordialis in drapo tincto in grana: et cum ponitur super mamilla sinistra ubi est situs cordis suffumiget ad rugulam calidam aspersam cum vino albo et aqua rosata silr cum gariofilis et cum croco dummodo caliditas non multum excedat. Nam ex caliditate superflua potius pueniret epithima cordiale frigidum superius positum in cura februm acutarum. **E**t istorum dieta non sit multum tenuis nec grossa multiplicata potius in numero et vicibus assumptionis ciborum quam in ipsorum quantitate vna vice assumpta. eget enim patiens hanc febrim continua restauratione caliditatis et spiritus: et ideo est conueniens ut illorum cibi sint facili digestio et cite transmutationis et multi nutrimenti: sicut sunt oua sorbilia: et gallorum non coquentium testis: et pullus distillatus preparatus sicut superius dictum fuit aspersus et lotus cum ponitur ad distillandum cum vino aromatico paruo et subtili admixto tamen cum aqua ros

Fata. et iste pullus distillat⁹ est proprie cibis qui est conueniens talibus febrientibus febre sincopali. Pullus autem pistus est etiam cib⁹ communis et conueniens eis et alijs febrientibus assumptus in pradio et in cena in quantitate conuenienti ut digeri possit secundum modum dicti superius. Et vinum non prohibet eis si sit odoriferum et aromaticum: non tamen acutum et limphatum pro tertia parte cum aqua simplici laudabili vel decocta. Immo etiam in casu necessitatis et virtute deficiente vinum vernacinum multe dulcedinis vel consimile secure concedimus in hac febre pro confortatione virtutis deficientis ex sincopi. Et si vero tales siticulo si fuerint extra ordinarios cibos vinum granatorum assumant: vel iuleb rosa. permixtum cum aqua simplici vel aqua ordeii cum iucharo albo et granatis conferat istis. Et sic ergo ordinato regimine cibi et potus in hac febre sincopali humorosa et premixtis omnibus alijs supradictis assumat patiens digestivum syrupum huius materie flegmatice ventose: sicut mel ro. colatum cum syrupo simplici aceroso: vel assumat solum oximel simplex. Et qui cum syrupo sumant limphen semper in hac fe. cum aqua bugulose ipsos in hyeme assumendo sub actuali caliditate: et in estate sub actuali frigiditate. Trabitur enim ex dictis Auicene. prima quarti capitulo de cura febris sincopalis humorose iste modus sumendi syropos actualiter calidos vel frigidos. Et dosis et modus assumptionis ipsorum et circumstantie que requiruntur sunt ad plenum dicte superius. Et iuuat insuper quicquid iuleb ros. i hac fe. ad prohibendum vapores fumosos qui continue sumat ad cor inducendo malitiam nocuentem et sincopim in ipso corde. Et medicina etiam conueniens solutiua post predictos syropos digesta materia semper sit leuis et facilis timendo debilitatem et solutionem virtutis et commotionem in humoribus facientibus hanc febre: humorosam sincopalem. Quare eligat vna de leuioribus euentibus flegma. Et in hoc habeatur diligentia bona nec contingat errare semper manum super pulsum patientis habendo ne pulsus cadat et ruat. Et sic persequendo in cura iterando syropos et alia inuadendo et medicinas debiles vel fortiores secundum virtutis constantiam et humoris dominium et ipsius digestionem vel cruditatem recurrendo semper ad narrata superius in capitulo cure flegmatice interpollate cum recto discursu et vero iudicio et omnibus usque ad finem cure. Et si autem aliqualis humor colericus sit admixtus cum flegmate maxime contentus in stomacho patientis faciens hanc febre: sincopalem: tunc vomitus maxime confert. Et alia omnia supradicta reducantur ut decet pro cura huius febre. sincopalis humorose facte ex admixtione colere cum flegmate ipsis participantibus simul talia malitia venenosa.

De regimine in cura feb. sincopalis.

Equit regimē in cura feb. sincopalis minute. Et ista fe. sit a colera sub tali praua et venenosa petere cor et ipsum ledente cum venositate sua quare accidit sincopis et maxime in principio paroxismi cum colera tunc mouet. Et motus huius fe. est precipue tertianarius sicut alias febre. factus ex colera de quibus dictum est supra. Et non praesentat hanc fe. ultra quatuor paroxismos: imo vix plurimum in primo vel in secundo paroxismo. Et hic notandum quod Thomas de Barbo doctor famosus et egregius est mortuus ex hac febre in principio quarti paroxismi die. 12. Augusti in aurore diei currentibus annis domini nostri Jesu christi. 1370. ut mihi dicit florentie legerem asseruit Nicolaus de florentia quod in medicina magni et copiosius volumen scripturarum vtriusque anima quiescat in pace. Et hec febris secundum plurimum accidit in estate et in autumno et in omnibus habentibus complexionem calidam et siccam: et quae vix sunt rebus calidis et siccis et alleis pipere sinapi nasturtio et similibus.

Signa enim sunt. Casus pulsus post duas aut tres perfusiones: et sitis vehemens: et vna colerica acuta cum lividitate in parte superiori manifesta, vel occulta: et corpus cum ea cito macrescit: et eius facies tornatis fit in breui et fit sincopis semper aut secundum plurimum in hora principij paroxismi si fuerit interpollata. Si vero continua fuerit hora accessionis vix plurimum incipit et fit ipsa sincopis. Et hoc vltimum signum sumptum a sincopi superueniente hora principij paroxismi vel accessionis per se vere et infallibiliter significat semper se. sincopalem. Quod si sincopis fuerit cum accidentibus significantibus super manum calidam significat se. sincopalem minutam de qua in presenti capitulo est sermo. Si vero sincopis fuerit cum accidentibus significantibus super materiam frigidam significatur seu arguit supra febrez sincopalem humorosam de qua determinatum fuit in capitulo immediate precedenti.

Cure autem tota principalis intentio huius fe. consistit in confortatione virtutis et preservatione seu remotione aciditatis scilicet sincopis. Nam hec egritudo ex malitia sui aciditatis et ne virtus cadat requirit quod quasi omni tempore et hora infirmus nutriatur et regatur cum rebus confortantibus cor et infrigidantibus calorem et spiritum. Et omnino caveatur ab omni eione facta cum pharmacia que non sit de numero pharmatiarum benedictarum. Expediit ergo ut medicus sit valde sollicitus cum ad curam huius febre. sequitur. Et primo cum virtutem confortantibus et reseruantibus spiritum et sanguinem. Non attenuando dietam: sed cum omni sordibus in acuto decoctis et cum gallozan non coentium testiculis et cum pullo distillato asperso et loto cum ponis ad distillandum cum aqua ro. et aqua bugulose et cum modico vini granatorum ipsum exhibendo in temporibus congruis iam primo cibo prius assumpto perfecte digesto. Et panis lotus in aqua multotiens aspersus in vino granatorum. Post predictum pullum distillatum assumptum vel post ova sordilia vel per se solum est valde conueniens cibis his qui patiuntur has fe. sincopales minutas. Et granata dulcia et acetosa et pruna similiter conueniunt eis. Et tortura pulli seu pullus distillatus alteratus cum decoquitur cum cucurbita vel lactuca ac etiam cum agresta vel sumach. est etiam conueniens eius cum cibis queritur pro confortatione virtutis. Et arancia acetosa et agresta non prohibent eis. Nec etiam vinum paruum ponticum aromaticum et cum aqua limphatum. Vinum tamen granatorum est magis conueniens eis nisi verteret intentionem sola ad confortationem subitam deficientis virtutis: tunc enim possumus et debemus maius vinum: imo potens et dulce elige re sed in parua quantitate procedere. Sed ulterius ad eandem intentionem pro confortatione virtutis vix debemus hac cofectione. Margaritarum coralloz smeraldoz iacintoz heri/lorz captiloz an. 3. s. corticis citri mollificatoz i zucharo. 3. ij. fiat coffectio cum. 3. vij. zuchari albi et aqua ros. de qua sumat infirmus ante cibum et post usque ad quantitates. 3. 5. Et si ista coffectio quando de nouo officina aromatizet cum modico cinamomi et ligni alo. erit conueniens ad assumendum pro confortatione virtutis in patiente supradictas fe. sincopalem humorosam: et ideo ibi notet in precedenti capitulo. Item si officina tur ista coffectio solum ex zucharo margaritis et aqua ros. erit utilis et conueniens in hac fe. Et si addantur et sandali albi et ru. efficaciaz maiorem habebit in resistendo veneno huius fe. sincopalis minute. Et ultra predictas proportionem laudatur et venit hoc electuarium seu mixtura quod est valde notandum in quibuslibet disponibus calidis cordis. Re. 3. v. chari ro. recetis zuch. bugulofati an. 3. ij. fiat ipsorum per mixtio bona cum iuleb ro. cui addantur oes predicti lapides preciosi statim positi in predicta cofectione cum corticibus citri minutis incisis et ultra predictos lapides addatur limature auri et argenti an. 3. i. ambre. 3. s. musci. 3. i. vel. 5. ac etiam addantur folliculi. 12. auri. et assumatur de ipso ad quantitate castane cum modico aque frigide pur

re vacuo stomacho ab oī cibo et potu. Et si huic electua-
rio seu mixture addat. 3. 5. cinamomi et tantūdem ligni
alo. erit et cōueniēs in supradicta febre sincopali humo-
rosa si cū modico vini limphati sumat: et iō ibi notet. Et
iuleb rosatum cū aqua frigida sumptū. Et syrupus etiaz
de acetositate citri est cōueniēs potus in hac feb. cū que-
ritur extinctio et mitigatio sitis. Et similiter aq̄ ordei cū
modico zuchari. Et aqua pura decocta cum zucharo.
¶ Lenitiuū aut cōueniēs in principio huius feb. cūz cal-
sia vel cū māna et exhibeat in die minoris afflictionis cū
decoctione cōi recenti in qua ponatur satis de violis pru-
nis et thamarindis. Et clisteria cōuenientia sint alterātia
ad frigidum et lenitiua que dicta sunt supra in capitulo
februm acutarū. Acuta aut clisteria fugiantur omnino.
¶ Slobotomia aut si apparet ebullitio sanguis et ipsius
admixtio in venis cū predicto humore colerico potest se-
cure fieri et erit vtilis et iuuatiua cōstāte virtute et nō ali-
ter. ¶ Et est expediens cor sepe et sepius epithimare cū
epithimate actuali tēperato vel frigido postro superi^o in
capitulo cure feb. acutay. Etiam cūz predicto epithima-
te cordiali separate et de per se aut etiā addito modico vi-
ni subtilis albi et odoriferi et aqua ro. ¶ Fiat euaporatio
leuis ad pulsus timorū brachioy et pedū. Et de isto met
etiā cū pŕongia odoratur imponēdo ad nares. Immo et
peria madefacta in ipso et expressa ponatur ad genitalia
mēbra illaz sepe et sepius renouādo. ¶ Fricatiōes et le-
ues absq̄ vllō liquore cōueniunt istis. Et syrupus aceto-
sus simplex et ro. et syrupus de acetositate citri quozū do-
sis est vsq̄ ad. 3. ij. assumptus cū aqua endiuie vel bugu-
lose est cōueniēs ad digerēdū materiaz et ad remitten-
dū malitiam huius fe. sincopalis minute si tēpus indu-
cias patit in digerēdo talem mām ne mors prius eueni-
at: naz ista feb. vt dictū est vtplurimū est mortalis. ¶ Et
si virt^o sustinet digesta materia ista medicina sumat. R.
pulpe cassie vsq̄ ad. 3. x. vel māne vsq̄ ad. 3. i. et. 3. ij. reu-
barbari electi vsq̄ ad. 3. i. totum distemperetur cūz deco-
ctione recenti cui addatur quid modicum spice sine qua
nūq̄ potest recte exhiberi: qz habet ipsuz corrigere et re-
gulare. Post cuius assumptionem omnia que requirun-
tur obseruentur ad plenuz fm q̄ in alijs medicinis supe-
rius dictum fuit. Et isto modo perficitur cura huius fe.
sincopalis minute si deo placuerit.

De cura Quartanarum.

Quest curā predictay febrū colericaruz san-
guineay flegmaticay et āneray flegmati-
cis: de cura quartane fe. sequit. Et de hac
quartana loquēs Ricardus in quadā sua
practica dicit tale dictū. Un̄ dolēdū est me-
dicis curaz hui^o feb. suscipiētib^o et h̄ meli^o cedēdo q̄ pu-
gnādo vinces ad istar venerei belli. ¶ Ista feb. fit ab hu-
more melico: que tñ raro est cōtinua: sed vtplurimū acci-
dit interpollata. Et hec euenit pp paucitatē malitie in ve-
nis reperte et difficultatē putrefactiōis ei^o in eis. Diuerfi-
ficatur aut quartana: et sic etiā modus curatiōis eius fz
diuerfitatē melie facientis eaz. Est. n. quedaz melia feca-
lia. quedā facta ex sanguine adusto grosso et melico. que
dam ex colera adusta et ingrossata et qdā et flegmate adu-
sto et exiccato et indurato seu igrossato: et ab his oib^o spē-
bus melie pōt fieri qrtana. Et fit et et fieri pōt qñ melia fe-
calis pmisce^o cū aliquo de supradictis humoribus.
¶ Cura aut cōis oibus spēbus quartane est: vt icipiat
fm̄o cū lenitiuo predicto facto ex cassia vel māna distem-
perata cū decoctione cōi assumpto semp in die quietis et
nō in die paroxismi vel exerescentie fe. Subsequēter si fit
melia sanguinea a qua prouenit ipsa quartana sicut sepe
p̄tingit p sanguinis ingrossationez vel q̄cūq̄ alia melia
que sanguini fit admixta simul in venis fiat slobotomia

tolerātie virtute de vena basilica vel cōi brachij sinistri
vel dextri in quocūq̄ ipsoy vene grossiores aperiant. Et
modus slobotomie et tps ipfi^o et hora et quātitas sangui-
nis euacuādi et alie quāplures circūstātie que requirun-
tur in eius vsu particulariter sunt dicte superi^o in capitu-
lo generali cure fe. putriday. ¶ A slobotomia aut in q̄r-
tana facta a melia fecali est sūme cauedū. Et in alijs etiā
in quibus sanguis nō dñatur vel cū ipsa non ex admir-
tus. ¶ Vomitus insuper laudat in p̄ncipio hui^o fe. et ma-
xime añ p̄ncipiū paroxismi si faciliter potest haberi seu
fieri cū facili et leni vomituo: vt cūz materia est in stoma-
cho vel in partibus ei propinquis potēs os eius et con-
tinne inducēs subuersionez et nauzeaz: et nō fiat aliter vl-
lo mō. ¶ Dieta aut istoy patientiū has fe. quartanas: fz
fm diuerfitatē materie ipsam faciētis possit et debeat ali-
qualiter variari: tñ ipsaz reducēdo sub generali sermone
cū hec fe. fit egritudo cronica: imo de macranosis. i. mul-
tuz lōgus trāsies vtplurimū sex mēses et annū et ānos nō
dō esse tenuis: sed grossa: insequēdo qñq̄ cū cibus exhibē-
dis cōplacētā infirmoy et maxime in die in qua non eue-
nit paroxismus. Et si aliquibus dieb^o in ipsay p̄ncipio die
ta attenuat non est tñ in earuz processu sic tenuis danda
vsq̄ ad tēpus status: imo post illos dies paucos est ex-
hibēda grossa: demuz semper subtiliando versus status
procedere debemus. In statu aut dō attenuari sicut i alijs
fe. per cōparationez ad alia tempora: semp intelligēdo
nisi accidētia superuenerint que prosternerent virtutez:
vnde cibus ilico dandus esset. ¶ Sint ergo cibi istozum
carnes pulloy et perdicū et auiz parua: et oia sordilia
multū cōueniūt eis. In die aut paroxismi a carnibus ab-
stineant. Immo et ab omni cibo si possunt quousq̄ cessa-
uerit paroxismus vel ad declinationez deuenerit. Et etiā
sūme cauedū est in hac fe. et in omni alia ne paroxism^o
occurrat cibo existente in stomacho: sed proprie ipso va-
cuo ab omni cibo et potu. Potest aut et qñq̄ vt cum hec
egritudo multuz prolongat paties hāc fe. solū in die q̄-
tis comedere carnes edinas vel castratinas vl^o capinas
si illas digerere potest et pipiones et non tñ cōtinuando
eos. Et pisces parui petrosi aque currētis nō prohibētur
eis generalr oēs cibi maxime humectātes. Cōueniūt oī-
bus patiētib^o hāc febre quartana: qz ipsoy corpa quā-
plurimū exiccāt: vñ Aui. mouetur ad cōcedēdū lactucā
eis: si nō timeat ipsius frigiditas: qz tūc exhiberi pōt cūz
boragine vel petrosilio. Et ad cōcedēdū melones indoz
si nō timeat ipsoy multa puocatio. Et p̄fica si nō timeat
ipsoy corruptio. Et tūc modicū vini puri est sup ipsis
assumēdo et hos cibos vt supra dictū est assentit et p̄simi-
les vt humectatio corporis fiat. Vinū aut tēperatuz siue
mediocre nō paruū: tñ tēperate limphatū est cōueniens
eis cū cibus assumit. Et qñq̄ et in tēporibus alijs pro cō-
fortatione virtutis. Sed in pre paroxismi pro sitis extin-
ctione si adfit sufficit aqua oz. permixta cum zucharo vl^o
cūz aqua decocta cū eo et granata dulcia nō prohibēt eis.
¶ Fricatiōes insup ante oēm cibū et ante p̄ncipiū paro-
xismi cū modo et ordine supradicto in cura feb. flegmati-
carū sūme cōueniunt eis. Sz nō sint fortes nec aspere vt
in flegmatica fe. Horripilationi autē et frigozi que vtplu-
rimū eueniūt et sic perdurant in p̄ncipio paroxismi in q̄-
uis feb. et maxime interpollatis est sollicitē prouidēdū
et succurrēdū ante ipsoy aduentū et post cū pānis et late-
ribus calidis ad spatulas et ad extrema et cūz fricacioni-
bus et alijs remedijs particulariter dictis superi^o cū de cu-
ris accidētuz quarūcūq̄ feb. fecimus mētionē. Ibi ergo
recurrat p ipsoy cura particulari et alioy etiā accidētuz
si fuerit expediens. ¶ Tamē hic vtiliter memorādū q̄
cum frigus et horripilatio multū in hac febre perdurant
et prosequūtur cū forti intēsiōne in hac febre: vnde infir

mum fortissime ledunt: iam transacto principio vniuersa
 li ac etiā augmēto huius febriū quartane est licitū z cō
 ueniens tali patienti tribus diebus continuū solum in
 die paroxisimi ante eius principium per vnam horam ex
 hibere vsq; ad. 3. i. 5. cuiusdam electuarij positi a Nico
 lao in suo antidotario qđ dicitur Rubea trociscata cum
 modico vini calidi non limphati. Et cum eodem etiā ele
 ctuario eodem tempore per vnaz horam ante principiu
 paroxisimi timpora nares z pulsus brachiorū z surculā
 superiorē pectoris unungere z fricare. Ego iaz vidi plu
 ries qđ plures esse curatos ex assumptione z fricatione
 cuz predicta rubea trociscata que in apothecis aroma
 tarioꝝ vbi parata reperitur: maxime talem effectum in
 ducit qñ vsus eius z operatio facta fuerit in vera decli
 natione huius feb. quartane: qz non soluz prohibet hor
 ripilationē z frigus: sed etiā ipsam febrem integre curat
 z remouet: ideo istud experimētū bene notetis. Et tyria
 ca etiā in eodē tēpore z dosi assumpta: ac etiā fricata fm
 qđ de rubea dictū est eadem operatiōem iducit vt ab au
 ctorib; denorat. Ad idem etiāz sūme confert z maxime
 ad prohibēduz horripilationem z frigus si ante pncipiū
 paroxisimi per vnaz horam tribus dieb; cōtinuis i qui
 bus superuenit paroxisimus: seu tribus diebus tantū si
 sumat. 3. 5. aque vitis seu aque ardētis actualiter calide
 z cuz eadem si fricētur timpora nares z brachia. **Ue**
 ter insuper teneat lubricus cum clisterijs cōmunib; seu
 suppositorijs dictis superi; in cura generali febriū putri
 darū: maxime aut ventris beneficiū procuret ante aduē
 tuz cuiuslibet paroxisimi. **Et** fiat inunctio ad stomachū
 pro eius cōfortatione si expedit cum vnguento dicto. su
 perius in cura flegmatice z cum fomentatione similiter
 z ceroto ibi posito z declarato. Et cōfectio de margarij
 ſugaro z aqua ro. aromatizata cū optimo cinamomo
 est valde cōueniēs eis omni tēpore febriū pro cōfortatio
 ne virtutis. **Supradictis** aut bene notatis z itellectis
 est solcite prosequēduz ad syrupos z potiones qui cōi
 ter habētur in vsu pro digōne materie melancolicæ faciē
 tis has feb. quartanas. Et licet materia melācolica aliq
 liter differat inter se fm diuersitatem melācolie vt supe
 rius fuit dictuz. Est enim quedaz melancolia subrilis nō
 multuz differēs a sanguine grosso faciens feb. quarta
 naz. Et qđaz est melācolia colerica. Et ad has duas ma
 terias melicas pro ipsaz digestionē conueniunt minus ca
 lida: ac etiam minus subtiliantia qđ si esset melia fecalis
 vel flegmatica faciens fe. quartana. Et hec oia sunt su
 perius sufficienter declarata. Opz eniz in cura taliū z si
 miliū medicū exercitū esse z natura prudentē diuersi
 ficando remedia fm diuersitatē materie cū bono z recto
 iudicio rationis fm qđ recitat octauo terapentice Gal.
In primis ergo incipiēduz est cū isto syrupo cōmuni p
 digestionē melācolice materie. **R.** oximellis simplicis. 3.
 i. 5. mellis rosati colati. 3. 5. z ē vna dosis: distēperetur cū
 aqua feniculi z bugulose. De quo syrupo sumat ifirm;
 vsq; ad sex dies si expedit quousq; digestio in mā demō
 stratur: ipsum assumēdo cū cōditionibus oibus superi;
 declaratis. s. de tpe mō hora z ordine assumptionis horuz
 syrupoꝝ dictoꝝ i cura flegmatice se. **Subsequēter** in
 firmus hāc medicinā assumat in pma die getis post diez
 paroxisimi. **R.** pulpe cassie q̄r. v. seu. 3. x. elec. indi minoris
 vsq; ad. 3. iij. 5. in corpe forti distēperet cū decoctione cōi:
 cui addat polipodij epithimi añ. 3. ij. Et assumat vt supe
 rius in alijs medicinis fuit dictū z ordinatū subsequēdo
 in hora agrua cū lauatiuo z cū absterfuo clisteri i die se
 quēti fm qđ videbit oportunū. Deinde plurib; diebus
 qescat infirm; cū regimine supradicto. Quibus elapsis
 ē de nouo hūc syrupsū sex diebus cuz ordine supradicto
 assumat infirmus. **R.** syrupsū acetosi simplicis. 3. ij. pro q̄li

bet dosi. distēperet cū aq; feniculi z bugu. z si ēt limphet
 cū aq; simplici in qua decoquat capillusue. z polipodiu
 esset vtile z conueniēs z minoris displicentie infirmo. **Dei**
 de apparatus signis digōnis in mā iterato hāc medici
 naz infirmus assumat ēt in die getis. **R.** dyasene dyaca
 tolicon: quoz descriptiones ponūt in antidotario Nico
 lai añ. quar. iij. seu. 3. vi. elec. dyasenicon: cui; descriptio
 ponit in antidotario Mesue vsq; ad. 3. ij. 5. distēperet cū
 decoctione cōi addito epithimo z polipodio: vt statiz di
 ctū fuit in alia medicina obseruat; semp cōditionib; oib;
 fm qđ dictū est pluries in alijs medicinis. Deinde solūmō
 cū regimine supradicto absq; alio syrupo vel potiōe trā
 feat infirmus. x. dieb;. Et vltra redēdo finalr ad assumē
 duz hūc syrupsū. **R.** oximellis cōpositi. 3. ij. pro qualibz
 dosi: de quo sumat infirmus sub actuali caliditate ēt sex
 diebus cōtinuis: limphet aut cū aqua scolopēdrie z tha
 marisci: cuius syrupsū assumptionē finita hāc medicinaz af
 sumat infirmus. **R.** dyasene vsq; ad quar. v. seu. x. 3. elec.
 indi minoris vsq; ad. 3. i. 5. agarici infusi in oximelle sim
 plici vsq; ad. 3. i. ita tamē qđ sola infusio cū aliquali exps
 sione sumat mastice salisgēme añ. 3. i. distēperetur cum
 decoctione cōmuni: cui etiāz addātur viole floꝝ boragi
 nis bugulose z melisse: z de mirabolanis kebulis z bel
 liris añ. 3. i. Talis ēt medicina sumat in die getis post
 diez paroxisimi: sicut de alijs dictū est semp insequēdo cū
 integra obseruatiōe canonū. predictoꝝ in alijs medicinis.
Et cū clysteri z lauatiuo potu fm qđ post medicinaz solu
 tiuas requiritur pur superi; dictuz fuit. Sic postea desi
 stat infirmus ab omni syrupo z potione solū cū regimi
 ne trāseundo supradicto pluribus diebus ne in taliū as
 sumptione p̄tinua eger fastiditus fugiat curā totaliter re
 nuendo sicut sepe cōtingit in egritudinib; cronis. **De**
 mū predicto tēpore iam elapso blāditiōis verbis: z ma
 xime cū iam feb. perranauerit quadagesimū diem vel
 sexagesimuz inducatur infirmus ad assumēdu hāc deco
 ctionez sex vel octo diebus vt de nouo ēt materia digera
 tur. **R.** radicū apij feniculi petrosilij: bugulose brutci spa
 ragi ab eis extracto medullo ligneo qđ reperitur in eis
 capil. vene. floꝝ boraginis z mellisse epithimi polipo
 dii thimi passularuz añ. partes equales: de qua decoctio
 ne collata cuz ſugaro vel cum melle z modicissimo ace
 ti etiam vnica decoctione decocta assumat infirmus lo
 co syrupsū de mane in auroza vsq; ad ciatū vnū sub actua
 li caliditate: vel potest assumi absq; melle ſugaro vt ace
 to fm cōplacentiā assumētis: sed forti; operatur z me
 lius si preparat modo predicto cuz ſugaro vel melle.
Et si predicta decoctio displiceret oino: ita qđ ipsam assu
 mere nullatenus velit loco eius recipere pot has aquas
 distillatas: lz non sint tante vtilitatis z efficacie quāte es
 set supradicta decoctio: sunt tñ maioris complacentie as
 sumentis. **R.** aque scolopēdrie capillorūne. z thamaris
 ci añ. 3. i. 5. z est vna dosis: continuet istaz assumptio sex
 vel octo diebus ipsas sub actuali caliditate sumēdo cuz
 ſugaro vel sine fm beneplacituz assumētis. Ad idem
 etiā confert pro digestiōe materie melācolice z pro aper
 tione oppilationū aqua distillata. v. radicū addita sibi
 a qđ bugulose: z sit dosis ipsaz vsq; ad. iij. 3. Sic ergo fi
 nita assumptione predictę decoctionis vel predictarum
 aquarū: ita tamē qđ appareat digestio in materia ad ma
 iorez cōplacentiā patientis has pillulas euacuātes mate
 riam melācolicā secure possumus exhibere. **R.** pillula
 rum inday: quarū descriptio ponit in antidotario Me
 sue vsq; ad. 3. iij. z sunt vtilēs z iuuatiue assūpre in vni
 ca dosi in die getis z hora z tēpore congruo: z obseruat;
 conditionibus supradictis. Et si etiā loco predictaruz pil
 lularum assumat infirmus pillulas de lapide lazuli aut
 pulueris folliculorū sene vsq; ad. 3. iij. cuz brodio pulli z

pulvere zuchari mire humores melancolicū euacuabit maxime ex adustione productū. Ista feb. ppter eius longitudinē q̄ plurimos infirmos attediat z confundit adeo q̄ ab eis remouet oēm spē salutis que posset ex auxilio medici prouenire. Querūt. n. z dicūt quod est expediens q̄ talis fe. cursu suū perficiat decepti in hoc z de omni egritudine cronica: putant enim q̄ medicus non cognoscat talis egritudinis cām z essentiam. Cuius oppositūz euidēter apparet. Nam cū humor feb. quartane sit densus z grossus qui cū difficultate digerit z euacuat: vnde z egritudo necessario prolōgatur: z hoc est notū cuiuscūq̄ etiam non in arte perito. Surre enim aque non semel cadendo lapidem perforat z concauat: sed diu perseverando ipsūz concauat z perforat propter grossitatem duritiē z ineptitudines eius. Est ergo expediens z necessariū ipsūm humores melancolicū continuādo sepe digerere: z subleuētē ipsū euāre semper tolerādo virtute. Et i ei digestionē consideres hūoris qualitas z quāritas eius. Nam sū diuersitatem ipsūz debent remedia diuersificari. Alius enim z ali⁹ syrupus decoctio vel aqua vel medicina solutiua requirit in cura quartane facte a melia sanguinea: in qua etiam slobotomia conceditur. Et ali⁹ syrup⁹ requirit z medicina in q̄rtana facta a melia colerica pp adustiones generata. Et sic ēt expedit variare syropus z medicinas in quartana facta a melia flegmatica: z multo plus ēt cōuenit variatio predictōz in quartana facta a melancolia pura fecali. In qua remedia debēt esse calidiora fortiora z magis subtiliātia q̄ in quartanis alijs nūc dictis. Et de his omnib⁹ particulariter dictum est supra in isto caplo cum de syropis diuersis z medicinis fecim⁹ mentionē. Et totū hoc remanet in iudicio medici in arte periti. ¶ Procedente ergo febre q̄rtana post tres mēses z ultra: iste syrup⁹ magistralis ē vtilis z valde notādus pro digestionē materie huius feb. z maxie cū prouenit a melia feculēta: ab infirmo sumat sex vl octo dieb⁹ continuū in hora mō z ordine super⁹ dicti z declarati. Cui⁹ descriptio. R. capil. ve. radicū bugulose do mestice z siluestris z flozū eay polipodij añ. ʒ. i. epithimi ʒ. i. folioz sene floz camo. camepitheos stichados añ. ʒ. vii. camedreos squinantielli nigri añ. ʒ. iij. sami terre. ʒ. viij. eupato. ʒ. iij. suc. pomoy dulciū. ʒ. viij. oia pter epithimū z succū pomoy bulliāt in q̄tuoz lib. aque vsqueq̄ redeat ad lib. ij. deinde bulliāt in ea bullitiōe vna leui z facili z epithimū z succū pomoy predict⁹: z sic coles: z cū lib. ij. zuchari fiat syrup⁹ ad sufficiētiā coct⁹ vt possit longo tpe seruari a s saluari: z dosis ei⁹ est vsqz ad. ʒ. ij. q̄nqz limphati cū aqua simplicī in qua decoquat anisū z feniculū ad maiorē cōplacētia assumētis: z q̄nqz limphati cū aq̄ scolopendrie z thamarisci seu feniculi vl apij vl capil. ve. vel bugulose. Naz he oēs aq̄ cōueniūt in cura quartane. De quo syrupo assumat infirm⁹: vt de alijs dictū est vsqz ad sex dies z ultra donec digestio in mā innotetur: z sic appareat in vīna. Iste. n. syrupus appellat⁹ de pomis aut de succo pomoy ponitur a Mesue in suo de appropriatis caplo de soda frigida facta ex hūore melancolico. Post cui⁹ syrapi assumptionē expedit z prouenit supradicte pillule inderant de lapide laguli i dosi super⁹ dicta. vel pul. folioz sene: vel alia medicina de supinis dictis z positis sūm q̄ ad māz euāndum requirit: insequendo semp in cuiuscūqz ipsarū exhibitione modū z ordinē z oēs casū. supradictos memorando semp de inouatione z variatione predictoy syropoy decoctionuz z aquarū sū diuersitate materie pro illay digestionē: ac etiam in nouādo z variādo medicinas solutiuas predictas z a s sūm q̄ expedit. ¶ Et hic notādus q̄ epithimū leuissimaz patitur decoctionē. Immo statim destruit virtus eius si ultra decoquitur. Ideo semp cū ponit ad decoquēdū

brevi tēpore ad ignem remaneat. ¶ Balneū insuper cū aqua dulci in qua aliqui flores camomille coquatur cū modico ordei in declinatione huius fe. est cōueniēs z inuatiuū. Sic ergo cū isto ordine procedendo cura feb. q̄rtane interpollate perficitur z adimpletur.

¶ De cura quartane continue.

Qua aut quartane continue (que tñ raro contingit) est q̄si consimilis z conformis supradicte cure quartane interpollate: nō tñ cōueniēs: ita fortiter calida in quartana cōtinua sicut in interpollata. Et diēta grossior p̄t iterpollate concedi. Slobotomia vero securius cōceditur in cōtinua maxime procedente a melia sanguinea: z sic vtriusqz quartane perficitur cura.

¶ De cura alia febrū conformiū pdictis quartanis.

Ost pdictū regimē fe. quartanay: sequit regimē quarūdā annexarū z conformiū pdictis quartanis que dicūtur quintane sextane z septane: q̄ lz rarissime eueniāt: tñ mot⁹ earū ē specific⁹ de q̄nto in q̄ntū: vel de sexto i sextū: vel de septimo in septimū diez sicut motus q̄rtana rius de quarto i q̄rtū. Ego tñ nec vidi nec audiui aliquē qui viderit nec ab alio audierit se vidisse has febres.

¶ Sicut aut a melancolia ex flegmate generata per adustionē sūm q̄ recitat Aui. p̄ quarti. Et maxime prouenit iste fe. cū talis mā est pauca quāritatis: imo multo minoris z grossioris z dēioris q̄ mā quartane predictē: z iō tardius mouet ad suū paroxisimū causandū. ¶ Et de tali motu quintanario sextanario z septenariorum qualiter proueniat: z quō est magna discordia inter auctores medicos: sed ad formā specificaz z occultā tales motus sunt reducendi vt Auicē. describit in loco preallegato: ibi ergo videatis omnia ibidem dicta.

¶ Cura aut istay febrū appropinquat: imo est quasi consimilis z cōformis cure feb. quartane interpollate protienenti ex flegmate per adustionē cōuerso ad māmi meliēs z talis dicitur melia flegmatica. Cura. n. cū digestiuis predictis z cū solutiuis fricationib⁹ regimine vite: z maxie quātū ad cibū z potū z alijs oibus supradictis ista continēdo psequēdo z variādo sūm q̄ dispō exigit z requirit: p̄ q̄bus oib⁹ supius recurrat ad pcedens capitulū de cura quartane. ¶ Diligētia aut maxima ē adhibēda cum isti cibant in die paroxisimi cibū assumāt: z maxie carnes vel cibaria grossa. In alijs aut diebus carnes comedant faciliōz digōnis z alios cibos hūectatiuos z boni nutrimenti cōtrarios huic humori z dispōni febrili ne in ipsuz cōuertant. Et vinū bibāt mediocre non parū: limphatū tñ vt expedit. Insuper cū omni in genio isti cogāt vt dormiāt quātū p̄nt saluo q̄ in tēpore paroxisimi vel ēt ante p aliquas horas vt materia facilius z melius digerat. Et vomitus istis febricitib⁹ si saliter fieri potest est cōueniēs z inuatiuus. Et tyriaca similiter est valde cōueniēs cū hec feb. ad declinationē deuenerit sumēdo de ipsa vsqz ad. ʒ. i. s. bñ vacuo stomacho ab oī cibo z potu: nec etiāz cibis alijs seu potus sumat post eius assumptionem nisi ad minus transeat q̄nqz hore. Et balneū etiam supradictū in cura quartane cū ordei z flozib⁹ camomille post plures eūones iam factas in vera declinationē fe. ē inuatiuū. ¶ Et hic ē finis cure oīuz feb. putridarū. Si q̄ aut alie repiūt ab auctorib⁹ medicine ad pdictas sūt reducēde. Deinceps trāseamus ad ethicas febres.

¶ De febrib⁹ ethicis.

Egur de febrib⁹ ethicis q̄ distinguūt a supradictis duob⁹ ḡnib⁹ feb. s. ephimerarū z putriday sū diuersitate subiecti in quo p̄ncipalr caliditas est accēsa: z sūm q̄ talis mala cōplexio in mēbris est facta vel hēs. Ad

ethicam enim sequitur in mēbris: imo actualiter est mala complexio que dicitur equalis et facta non pēdens a causa extrinseca vel intrinseca in esse et cōseruari. Ad puritatem autem et ephimeram feb. sequitur et est mala complexio que dicitur diuersa et hēns: unde dicitur ethica. i. habitudinalis: quod de difficili remouebilis sicut dicitur quod habitus est qualitas de difficili mobilis siue quoniam ambitum corporis. i. solida mēbra non possidet hec feb. et hec est sententia Gal. primo de differentiis feb. cap. 9. **C** Differentiis est feb. ethice specificē inter se. nam tres spēs de ipsis ab auctoribus numerantur. et principaliter dicitur secundum quod febrilis caliditas est prius in mēbris accēsa. Et sic per prius cōcatur et agit in rorem et primam humiditatem illas sensibilibiter calefaciēdo de siccatōe et cōsumēdo: et sic catur primus spēs ethice. **C** Luz autē predicta caliditas seu maior vltorius agit et foris in tertiā humiditatem que dicitur cambiū illam etiā desiccando et cōsumēdo: tūc fit secūda species ethice. Et si vltorius et foris agat et procedat in quartā humiditatem fit tertia species ethice que curas non recipit. Sit autem vltorius ethica se. per viam permutationis alterius se. putride vel ephimere. Unde raro fit per prius incipiēdo nisi fortis causam ipsam introducat. **C** Ethica autē prima spēs cū difficultate cognoscitur: et cū facilitate curatur. **O**ppositū autē est in ethica secūde speciei: et maxime cum ad tertiā spēm appropinquat. Ethica autē tertiē speciei: et hanc facilliter cognoscatur tūc cū impossibilitate curatur. In hac tertiā specie sufficit solum blanditoria cura. Utilitates autē supradictarū quatuor humiditatum et inuāmentia ipsarū et differentiā inter se sunt dicta primo casu. **I**n prima capitulo de humoribus et mēbris. Ros. n. et prime humiditates principaliter facte fuerunt ad humectandū iuncturas et mēbra ericcata: et ad nutriendū etiā tēpore necessitatis cū aliud deficit nutrimentū. **M**odus ergo curationis prime speciei se. ethice cū alterantibus frigidis et humidis ad pfectionem reducit regulādo dietas vt talis patiens cibos assumat facillimos digonīs humectationis et boni nutrimenti: sicut carnes pullinas et edinas alteratas cū cucurbita vel lactuca cū ponuntur ad decoquēdū assumptas tamē taliter quod facilliter digerantur: et perdices et aues parue et ova foribilia in aceto et aqua cocta veniunt eis. Etiam lactuca comesta melones citruli et grana. Et poma matura istis febricitantibus cōceduntur. Et pisces parui petrosi etiā concedunt eis. Vinū etiā quod ab eis bibi fit paruum aquaticū et bene limphatū vel vinū granatorū est vtile eis etiā in pradio et in cena. Pro sitis vero extinctione et corporis humectatione et remotione caliditatis extranee que in mēbris est acquisita aqua ordeī facta ex ordeo bene fricato a cortice suo: imo remoto si possibile est antequē ponat ad decoquēdū: et aqua simplex decocta cū zucharo est vtilis et delectabilis potus et inuatiuus et vt dictus est pro extinctione caloris febrilis. **S**z inlebe violatū plurime cōmixtionis cū aq̄ actuali frigida efficacius operat in cura feb. ethice prime spēs: qui potus siue inlebe etiā de mane potest assumi i auroa sub actuali frigiditate sicut syrui sumuntur in fe. alijs in quibus est necessitas digestionis materie. **I**n hac. n. feb. et in alijs ethicis se. cū a materia non depēdeant nō est necessariū exhibere digestiuos syrupos: hi. n. potus et quicūq; alij supradicti semp sunt assumēdi iāz integre cibo digesto et stomacho vacuo: et nō aliter: nisi sitis adeo fortis esset infirmū contristando ac etiā ipsum vltorius desiccando quod esset expectans alicuius paruus potus sitis mitigatiū cedere sicut modū dictū superius in cura feb. acutay auctoritate Gal. 8. therapētica. Non sūt enim isti febricitantes feb. ethicis multum vel diu siticulosi tenēdi nec famelici corpus vltorius desiccat. Et ideo non sunt etiā tenuiter dietādi. Sed cibū et potū assumat que digerere possunt: tēporib; tamē cō-

gruis et ordinatis vt decet pro sustentatione virtutis. Et ideo est necessariū etiā in istis quibus solas torturas pulli exhibere. Et quibus solū distillatum alteratū cū vino granatorū et aqua ros. sicut debilitatem virtutis et cōstantiam patientis. **I**sti insuper sepe os suū colluant cū aqua ordeī: vel cū vino paruo et bene limphato. Et dormiant quantum possunt et requiescant. limphationes vero nō cōueniunt eis. Sed sola quibus aspersio aque ros. ad faciem et extrema cū cauma est magnū et caliditas excessiua. Pristana autē non colata comesta cū zucharo. Et panis lotus quibus de sero absque carnibus vel alio cibo tolerante virtute est multū cōueniēs eis. **S**icut poma cocta cū modico zuchari cōueniunt ad nutrimentū infrigidādū et humectādū corpora istoy patientiū se. ethicay. et ad resistēdū cōsumptioni facte in rore et humiditatibus alijs. Et iste precipue sunt intentiones que requiruntur et veniunt in cura feb. ethice prime speciei. **C**ameray insuper eligant patientes hac se. taliter situatā et preparatā quod ad frigidū et humidū tēdat: in qua aer etiā alteret cū aspersione aque frigide vel eius cursu rigādū per camerā si possibile est et cū irrotatione ad parietes cū aqua ros. et sparsione etiā super lecto et vbi quibus per cameram cū frondibus solijs frigidis et odoriferis maxime cū violis et rosis et silibus istis dictis superius in capitulo cure feb. acutay. etiā aperiendo fenestras vt aer silr inouet. **P**rohibeantur isti ne dormiant super renes. Et a rebus salis et sale abstineant quantum potest. **I**mmo quicquid comedunt sit insipidus et sine sale. **C**ōfectiones autē que cōueniunt eis principaliter sunt cōfectio quedam que dicitur Manuschiustus facta solū ex zucharo et aqua ros. **L**um tamē queritur cōfortatio maior fiat cōfectio ex margaritis zucharo et aqua ros. Et si addatur huic cōfectioni sandali citrini et rub. atq; corali erit magis cōueniens. Et ista talis vocat cōfectio de sandalio et corali. **S**i autē vltorius expedit pro maiori cōfortatione virtutis sumat cōfectio de lapidibus preciosis absque aromatibus superius posita et descripta in cura feb. acutarū et sincopalis humorose. Et zucharata cōfecta est vtilis eis. **E**pithima insuper cordiale recēs factū cum camphora: et quādoque etiā sine ipsa superius positū est vt plurimum cōueniens et necessarium in hac se. nisi strictura peccatoris seu malitia anhelitus ipsum prohiberet. Et ab humidis frigidis et cōstrictiuis est precauēdū i isto casu. **S**z loco epithimi si expedit fiat iste sacculus cordialis cuius descriptio. **R**. sandaloy alboy et rubeo. añ. 3. 3. floz bugulose boraginis et mellisse floz abrotani rosa. añ. 3. ij. coralaroy corticū citri sicri tincti in grana ossis dē corde cerui beē albi et rub. añ. 3. i. gar. cinamomi lignial. croci añ. 3. i. Et si addatur. 3. i. ambre. et 3. 3. cāphore. erit vtilior fiat ex oibus sacculus in drapa tincto in grana. Et cum apponit supra cor suffumigetur cū aqua ros. mellisse endiuie et bugulose addendo quid modicum vini albi subtilis et odoriferi. Et ex istis met pulueribus potest etiam confici epithima cordiale cōueniens in hac feb. absque vino ne calefaciat: sed sole cum aqua ros. mellisse endiuie et bugulose. Et vsus epithimatis et modus et tempus approximationis ipsius cū pāno de scarlato vel alio pāno tincto in grana et omnis circūstantie que in eius vsu requiruntur sunt dicte superius in capitulo cure feb. acutarū. **E**pithima tūc semper efficacius et vigorosius operatur quibus sacculus cordialis imo etiam cum sui virtute citius transit ad cor. et ideo vtilius est vti epithimate si possibile est quibus sacculo cordiali. **E**xpedi etiā pro cura huius febris quādoque vti epithimate epatico superius posito i cura febrili acutarū. ibi ergo pro eius descriptione: ac etiā pro debito modo vsus ipsius aspiciatur cum necessitas vocat ad illud. **E**t lotio ad extrema alteratiua caloris atq; somnifera ad manus brachia pedes et ad crura est ipsius

ipsis ueniens et iuuat in tepore suo: et iam ipsum posuimus in capitulo feb. acutay. Et si expedit syrupum de papauere febrientibus exhibere pro alteratione caloris febilis et pro somno prouocando si sumat cum aqua frigida est utilis et conueniens. Et ultra predicta non permittat: ut feces exiccetur in intestinis ipsorum: immo uenter lubricus teneat si expedit cum clisterijs alterationis ad frigidum mollificationis et lenitiuis factis quandoque cum decoctione blitis et malue et folioy matris uiolaru cum melle uiolato et cassia que a canulis suis nouiter extrahat cum modico salis et oleo uiolato in proportione omnium predictorum dicta superius in capitulo generali cure feb. putridaru. Ad idem etiam confert et iuuat clistere factum solum cum oleo uiolato in quantitate sufficienti et in intestinis retento ut alteret partes illas quanto plus potest in infirmo. Et si etiam fiat clistere superius positum in allegato capitulo factum ex aqua ordei succo blitis uirello oui pulueris suchari oleo uiolato et modico salis: erit utile et conueniens. Etiam laudat ad idem et conuenit clistere factum ex solo succo cucurbite in tepore suo cum querimus sortem extinctionem caloris. Ac etiam conuenit clistere factum ad eandem intentionem humectationis et infrigidationis cum aqua endiuie et portulace. Et super omnibus iuuat et confert ad alterandum et humectandum clistere factum solum cum aqua folioy uiolaru retentum in intestinis pluribus horis si possibile est. Etiam suppositoria communia conueniunt eis ad incitandum expulsiuam uirtute ut egestionem non retineant in intestinis. Et si expedit in principio huius feb. stante aliquali repletionem in stomacho et intestinis ad leniendum egestionem et ad educendum materias contentas in locis predictis ut exhibeatur cassia seu manna distemperata cum decoctione cori recentis seu cum aqua ordei vel endiuie fiat secundum modum dictum superius. Alie autem fortiores medicine maxime solutine non conueniunt se. Expedit in superrenes istorum inungere spondiles et nucham solum cum oleo uiolato permixto cum oleo nouiter factum de amigdalibus dulcibus ut remittat excessiuam caliditatem in partibus illis exiccationi corporis resistat. Si autem fiat complicatio feb. putridarum et ethicarum sicut sepe contingit quod simul coniungitur ethica cum flegmatica feb. seu cum colerica: tunc medicus sollicito curam adhibeat ad illam principaliter que est maioris periculi: non dimittendo totaliter curam alterius cum remedijs suis secundum modum et ordinem hic et superius dictum in cura generali et particulari feb. putriday: ut plurimum autem et sepius est interdum potius ad se. ethicam quam ad putridam cum communiter sit maioris periculi: et licet aliquando lesio fiat dimittendo curam alterius seu exhibendo remedia que illi inferant aliquod nocuum. Quod tamen contingit quod cura utriusque concurrat in remedijs utriusque se. saluo quam in eodem materie facientis feb. putridam: sicut in exemplo perpendit quam coniungit se. ethica prime speciei cum se. colerica de colera subtili et multum acuta. Et hec est sententia que trahit ab Aui. prima quarti capitulo ultimo et ex Gal. 10. et 11. tera pentice. Discurret ergo medicus in cura talium feb. complicatarum adiuuicem diligenter examinando cum recto iudicio discursiuo quanto plus potest ueritati propinquo. Ille enim est melior medicus qui minus errat in curis ut ait Gal. 2. de crisi. Nunc ultimo ad melius ad memoriam supradicta omnia reducant assumendo predictam curam et illam ad breuem ordinem reducam notando solum uillioza ibi posita in paucis uerbis. Sufficit ergo pro cura integra huius se. ethice prime speciei solum quod procedere prosequi et finire cum supradicto regimine cibi et potus et cum rectificatione aeris habitationis infirmis: ac et cum aliquo de supradictis clisterijs alterationis et lenitiuis semper a leuiori incipiendo: et cum inunctione facta solum ad spondiles et renes cum oleo uiolato et

partes pectoris: et cum oleo uiolato et de amigdalibus dulcibus alterando ad frigidum et humidum et corpus ab intra cum iuleb uiolato cum multa aqua permixto assumpto semper horis et teporibus congruis et requisitis: et in quantitate sufficienti secundum quod dispositio exiccationis et supercalesfactionis erigit et requirit. et ad idem et confert syrupus acetosus simplex cum multa aqua permixtus et assumptus sub actuali frigiditate. Et Epithima autem et omnia supradicta fiat si expedit pro integra cura: sed ut plurimum nunc supradicta sufficiant. Balneum autem aque dulcis et exhibitio lactis et electuarij restaurati uel cum testitudine factum plus conueniunt in cura feb. ethice secunde speciei: sibi enim de ipsis mentionem faciemus. Si tamen hec expediunt: quod huius feb. cura aliter ad finem laudabilem peruenire non possit in teporibus congruis dicendis inferius exhibeat et fiat. Et si pitana ordeacea quam exhibeat constare uirtute predictis febrientibus: erit utilis et conueniens. Et cancri fluuiales similiter. Sic ergo cum predictis remedijs perficitur cura ethice prime speciei. Transeamus ergo ad curam alterius.

De cura feb. ethice secunde.

Ura feb. ethice secunde speciei consistit et sic perficitur cum supradictis remedijs: diutius tamen continuatis et innouatis cum quibus perficitur cura feb. ethice prime speciei: licet frigidiora et humidiora conueniunt: et cum uirtute aliquo qualiter stiptica prohibente dissolutionem membrorum in feb. ethica secunde speciei: quod maior caliditas et exiccatio in ea processit quam in ethica feb. prime speciei: imo est cum manifesta liquefactione membrorum intantum quod in hac febre ias sensibiliter apparet uictuositas in uina: ita quod est signum certum significans super ethicam secundam uel tertiam speciem: quare est maior restorationis extinctionis caloris: humectationis: et prohibitionis resolutionis et liqfactionis necessitas in hac febre quam in febre ethice prime speciei ut dictum est. Sunt ergo cibi laudabiles assumendi de predictis superius pro nutritione et humectatione fienda. Inter quos maxime ultra predictos cibos lac muliebre laudat et conuenit inter omnia genera lactis sumptum ex mamilla et mane uacuo stomacho. Et post ipsum est et ponitur lac caprinum et magis nature humane est simile et conforme. Asininum autem lac minus est nutritiuum: sed magis est alteratiuum ad frigidum et humidum. Communiter autem et ut plurimum utimur lacte caprino solum in istis febrientibus et in quibuscumque alijs dispositionibus quibus conuenit: quod non sic displicet ut humanum: nec sic est displicibile, seu abominabile ut asininum: quod tamen capra esse iuuenis et bene nutrita ex herbis folijs et frondibus frigidis ut uitis et salicis: ac et de nutriri ex ordeo uel spelta. Et lac cum assumitur nullam moram extra mamillam prebere deest: sed statim cum multum fuerit sub actuali caliditate ab infirmo sumatur de mane et in auroa usque ad ciatum unum et ultra si expedit usque ad clatos duos dum bene digeratur a patiente. Et si acescat in stomacho ipsum assumat cum sucharo: quod multum iuuat ad prohibendum acetositatem ipsi. Et si non ualet ad mixturam suchari non assumat: sed dimittat omnino. Procedendo in cura cum alijs remedijs supradictis et dicendis inferius. Lac autem supradictum non deest assumi nisi uacuo stomacho: nec aliquid post ipsum nisi ad minus transeant tres hore uel quatuor ulterius. In hac febre multum conuenit illud electuarium restauratiuum: imo est necessarium factum cum carne testudinis et sine ipsa. Cuius descriptio. R. liquiritie mude suchari ro. an. 3. ij. dragati hami arabici an. 3. iij. sandaloy citri noru et rubeoruz seminis papaueris albi flois uue agris et abrostini succi liquiritie amidi seminum portulace seminis lactuce et scariole seminis melonis cucurbite et

Summula

cucumeris citruloꝝ seminis malueviolarum añ. 3. i. 5. spodij cinnamomi electi croci añ. 3. 5. carnis vnius testidinis decocte in aqua minutim incise iuleb rosati. 3. iij. lactis amigdalaruꝝ dulcium. 3. ij. çuchari albi lib. i. fiat elec. quod ponatur in scatula parua: sicut ponitur el marçapaner: de quo assumat infirmus de mane z sero ad quãtatem castaneæ grosse ante omnem cibum per duas vel tres horas z minus z vacuo stomacho. Si autem post ipsum statim bibat medium ciaturz vini parui z bene limphati esset vtile z conueniens. **¶** Et si testudo predicta decocta construat̃ etiam in forma marçapanis cuz 3. iij. aromatum de dyagragante: cuius descriptio ponitur a Nicolao in suo antidotario z cum. 3. v. iuleb rosati z cum lib. i. çuchari albi esset magne vtilitatis z efficacie z delectabile magis q̃ electuarium supradictum. Et istud etiam est assumendum in dosi tempore z modo predicto. Et si fiat etiã sine testudine est iuuatiuum. **¶** Confectio insuper de triasandalis omni tempore conceditur febr̃ientibus febre ethice z in quacũq; specie sit. **¶** Si autem querimus confortationem virtutis z restauratiõis deperditũ: tunc istud electuarium cõstruere possum? In forma predicta. **¶** Lapidum oĩum preciosorum z limature auri z argenti descriptoꝝ su perius in confectio/ ne de lapidibus preciosis in capitulo febris sincopalis minute. 3. iij. in totum. quinq; seminum communium frigidorum z mundatoꝝ añ. 3. ij. succi liquiri. amidi seminis lactuce scariolæ z endiuie añ. 3. i. 5. lactis papaueris albi. 3. ij. lactis amigdalaruꝝ dulciuꝝ. 3. i. iuleb rosati. 3. iij. cinnamomi electi. 3. i. croci. 3. 5. pulparum decoctaruꝝ caponis vel galline iuuenis seu perdicis vsq; ad. 3. viij. çuchari quantum sufficit. fiat ex omnibus electuariuz in forma marçapanis redactum de quo assumat infirmus eo tempore modo z ordine supradictis in primo electuario restauratiuo descripto superius. **¶** Et si membroruꝝ dissolutio procedat vltterius non est malum predicto electuario addere de çucharo rosato vsq; ad. 3. ij. z. 3. i. spodij. **¶** Et hic notandum q̃ medicus cum prudentia sua debet z potest de supradictis medicinis simplicibus addere construere z minuere s̃m q̃ ipse perpendit z videt q̃ dispositio exigit z requirit. adherendo etiam complicitate assumentis iuxta sententiam Commentatoris illo affozissimo. Parum deterioribus z potus. **¶** Si autem pulpa caponis in aqua decocta z cum lactuca alterata construat̃ solum z fiat electuarium cum aromatibus de dyadragante: sicut communiter fit: z sicut plurimum habetur in vsu erit vtile z iuuatiũ z minoris displicetie patienti hanc febr̃em ethicam secũde speciei. **¶** Et ad renes lombos spondiles z spinã fiat talis inunctio. **¶** Olei rosati citonioꝝ z nenufarini añ. 3. 5. sandalozum alborũ. 3. i. rosarum coraloꝝ spodij sumach seminis endiuie z lactuce mirti añ. 3. 5. succi plantaginis vel semperuue lacti caprini ana. 3. ij. aceti modicuꝝ z cere albe fiat inunctio mane z sero cum penna vel cũ corio ad loca p̃dicta. Et pectus z spatule inungantur cum oleo violato z de amigdalalis dulcibus. De autẽ inunctiones etiam sumpto cibo leniter leniendo possunt administrari. **¶** Balneuz insup aque dulcis in qua decoquitur ordeum: ac etiam sine ordeo est istis febr̃ientibus necessarium. Et cũ querim? alterationem maiorẽ: sicut sepe ad illam necessitas in hac febre nos inducit vt infirmum saluemus a morte tunc in aqua ad decoquendum imponimus ordeum lactucã endiuiam vio. ro. flores nenufaris z folia vitis z salicã de omnibus partes equales. Quãdoq; tamen de predictis eligimus vnã partem ipsorum s̃m q̃ dispositio febr̃ilis exigit z requirit. Quocũq; autem de supradictis bal-

neis prepararetur cum infirmus ipsum ingreditur sit sub tepida caliditate z non aliter in quo morã cõtrahat quãtum virtus tolerat z non vltra ne propter morã supflua resoluat̃ in ipso. Et ab omni balneo abstineat si cuz ethice febre sit complicatio febris putride: nisi ipsa putrida iam ad declinationem deuenierit: tunc enim balneũ vnuz de supradictis eis non est prohibendum. **¶** Et abstineat quicũq; patiens quamcũq; speciem ethice ab acciden- tibus anime maxime ab ira angustia tristitia z dolore. Et sic etiam ab omni exercitio calefactiuo z exiccatiuo superfluo. **¶** Sic ergo cum predictis remedijs est prosequenduz in cura ethice febris secunde speciei incipiẽdo semper cum leuioribus de predictis z cũ alijs sublequẽter s̃m q̃ expedit. conseruando ad virtutem etiam intendendo cum torura pulli: ac etiã cũ ipso distillato z cuz sorbilibus z aceto z aqua decoctis z cũ vino paruo limphato z cum confectionibus z electuarijs alijs inunctionibus z epithimatis clisterijs recentibus supposito- rijs z cum potu aqua ordeĩ z iuleb violati permixti cuz multa aqua frigida pura. Sic ergo perficitur z complet cura febris ethice secunde speciei si Deo placet.

De cura febris ethice tertie.

Dodus autẽ curationis z regimẽ feb. ethice tertie speciei non aliter ad ipsum deuenitur nisi s̃m modum dictuz statim in cura febris ethice secunde speciei z eodem modo z ordine z cũ eisdem remedijs cura prosequitur z finitur raro tamen: immo nõ q̃ huius febris ethice salus acquirit nisi deus hoc permittat. **¶** Procedimus ergo in hac febre solum blanditoria cura cũ bonitate regiminis z maxime cibiz potus: vt cũ pullo pisto z sepius cũ ipso distillato alterato cum vino granatoꝝ z aq̃ rosata: et cũ perdice fastianis z auibus paruis: z cũ sorbilibus z similib; cũ bis: etiã cũ vino paruo z bñ limphato. **¶** Expedit insup istis febr̃ientib; cibũ in plures vices diuidere numertim multiplicando z quantitates diminuendo vnica vice. tãtũ. Nã in istis virt^o est debilis valde z calor nãlis resolutus z diminuz: vñ magnã q̃ritatem cibi vnica vice digere nõ valeret: z tñ necessitas adest p̃ntie z p̃ntini nutrimenti p̃pter defectũ ipsi. **¶** Similiter z cõuenit rectificatio aeris modo z ordie z cũ reb; superi^o dictis. Et conueniunt confectiones z electuaria dicta. eligendo ex eis que magis delectant z conueniunt plus resolutioni virtutis. Et iuleb rosatũ: ac etiam violatũ. Et inunctio ad spõdiles z renes. Et alia inunctio ad pect^o z spatulas est cõueniẽs omnino. Et lac etiam si in eis digeritur quod nõ credom: nisi ex mamilla mulieris ab infirmo sugat. Et tũc tale lac in istis esset conueniens z iuuatiũ: immo est sũmũ remediũ in hac febre. Epithima autẽ vel sacculus cordialis fiat si expedit. **¶** Sed balneũ in eis est timorosuz timẽdo ex ipso extinctionem caloris innati qui est paru^o z debilis ex resolutione virtutis quare ipsum tolerare nõ posset infirm^o. **¶** Accidentibus etiam q̃ ad istas febres ethicas q̃q; sequunt̃ sicut fluxus ventris ex indigestio/ ne eueniens vigiliãz instãtia debilitas stomachi sitis supflua: z angustia magna z alia plura z similia istis succurrat eodẽ mō z ordie vt supra dictũ fuit in suis capitulis ordinatis p̃ticularib; in tractatu de febr̃ib; putridis. Et hic finit regimẽ z cura triũ specierũ febr̃iu ethicaz.

De cura ethice senectutis.

Ost curã triũ genẽz se. s. ephieraz putrida rũ z ethicaz: z de pestilentialib; sit dõm. icĩ dẽter tñ hic occurrit sermo noster i regimie z cura cuiusdã dispõnis que ab auctorib; dõ ethica senectutis: non q̃ sit febris ethi-

ca vel inter eius species reponatur: nec etiam q̄ ad aliud genus feb. reducat: sed quia in sola exiccatione ethice feb. secunde et tercie speciei satis conuenit et similit. Nō enim est vocāda feb. ethica putrida vel ephimera nisi sit cum excessu caloris extranei fixi et principaliter inherens in spiritibus humoribus vel humiditatibus cordis. In ethica autem senectutis non est calor extraneus modo predicto: immo potius cū predicta siccitate est caloris naturalis et extranei diminutio sensibilis: et vltimum frigiditas excessus licet siccitas in humiditatibus et in mēbris super frigiditatem excedat. Sequitur ergo in talibus exiccatio corporis sicut apparet in patientibus ethicam feb. Talis autem consumptio et corporis exiccatio maxime prouenit ex defectu caliditatis innate et penuria nutrimenti: ac etiam ex malo regimine in cibo et potu: et sic vltimum euenit a causis frigidis et in etate decrepita extinguentibus caliditatem innatam et oppillantibus poros et vias ne nutrimentum ad membra possit commode pertransire. Potus ergo inordinatus et superfluous aque frigide pure non in hora et tempore suo est quādoq; causa huius dispositionis que dicitur ethica senectutis. Et licet etiam talis siccitas possit cū caliditate coniungi nō perducere tamen ad aliquod gen⁹ feb. hec enim dispositio in habitudine corporis multū similitur vltime senectuti que etas decrepita nūcupatur. Senes enim decrepiti maxime substantiē exiccantur sicut ethice febrientes in secunda et tercia specie feb. s.

Circa ergo regimen huius ethice senectutis ex predictis narratis et declaratis in isto capitulo satis clare comprehenditur q̄ esse debet cum cibis potibus restaurantibus spiritum et sanguinem qui sint facili digestionis et boni nutrimenti non excessiue calidi: sed cum virtute fortiter humectantia: de istis dictum est supra in capitulo de cura feb. ethice prime et secunde speciei. Si tamen ad gradus caliditatis ascendant cum virtute humectantia predicta adhuc plus laudantur cū ista dispositio talem patientem ad frigidū et siccum declinare faciat et reducat et non solū ab intra est conueniens talia corpora humectare: sed etiam ad extra cum inunctione facta per totum corpus et maxime ad spinam spondiles et renes et ad partes costarum et pectoris cum oleo solo de amigdalibus dulcibus et cum balneo aque dulcis in qua decoquantur in sacculo lineo flores camomille melliloti et ordeum: et quandoq; sit etiam sine melliloto et sine floribus camomille cum caliditas esset in corpore prohibens administrationem ipsorum. Summū autem et laudabile balneum esset in hac dispositione in corpore esset siccitas excessiua cū extenuatione superflua ac etiam dominante frigiditate: si fiat decoctio capiti animalium maxime agnorum vel castratorum in aqua sufficienti quod omni die est innouandū quia facile corrumpit et alteratur: sufficerent enim. 12. vsq; ad. 20. capita de predictis in duabus hientis aque decocta in quo balneo (vt in alijs supradictis) talis patientis moram trahat leuē ne resoluat in eo. Utatur tamen vsq; ad octo dies solum semel in die: deinde quiescat. Et si expedit q̄ non ledat: sed manifestum inferat iuuamentum innouetur et iteretur ad beneplacitum patientis. Et lac caprinū assumptū cum sucharo vel cū modico mellis conceditur eis si bene digeritur: et si etiam non acetat in stomacho: sed multo plus laudatur lac muliebres sumptum a mamilla. Et electuarium restauratiuum de quo dictū est supra factū cum capone vel perdicibus est valde ei conueniens: cui addendū est cinnamomi electi croci gariofilorum lignialoes. an. 3. i. de pineis mūdīs ab omni cortice. 3. ij. qd̄ simili modo reducatur ad formā marçapanis vt supra dictū

fuit in curā dicte feb. s. de quo mane et sero sumat infirmus cum medio ciato vini limphati boni et odoriferi: et ante cenā et prandium per duas horas ad minus. Et confectio etiam que dicitur pignocata que sit ex puris et sucharo nouiter facta omni tempore conuenit eis. Clisteria in super lenitiua facta ex brodio pulli puluere suchari vitellis oui et oleo cōmuni et modico salis multū conueniūt eis. Immo etiam clistere factū ex solo oleo cōmuni est eis conueniens. Et clistere etiam factū cū decoctione blitris et malue et mercurialis cum cassia melle violato oleo cōmuni et modico salis ad educendū egestiones et feces contentas in intestinis est quandoq; conueniens et iuuatiuum. Sed cum queritur humectatio maior fiat clistere ex sola decoctione capitum animalium sicut edos agnorum et castratorum modicum salitorum et similitum istis. Butyrum autem est vtile et iuuatiuum si sit recens et non aliter ad condiendū eorum cibaria. Debent tamen eorum cibi diuidi et partiri in plures vices vt facilius digerantur ab eis. Sumant ergo torturam pulli vel ipsum distillatū et oua forbilia vel consimiles cibos in debitis horis. Et ipsorum stomachus confortetur cum inunctione seu fomentatione superius posita. Et stent in ocio et in quiete. Et somnū prolongent ad posse vel ipsum recurrent cum remedijs superius dictis. Et vinum bibant mediocre non paruum odoriferū et suauem: immo etiam dulce conuenit eis: non cū multa aq̄ limphatum: immo etiā absq; aq̄ tempore hyemis non excedendo in superfluo potus ipsius. Et abstineant ab accidentibus anime contristantibus ipsum. Et vtantur gaudio et letitia et rebus delectantibus eos. Et sic perficitur regimen ethice senectutis.

De cura febrium pestilentialium.

Sequitur de cura feb. pestilentialium quae tamen de genere putridarum existunt: et sic sub ipsis reponuntur. Nam quedam ex eis sunt ex putrefactione colere: quedam ex putrefactione flegmatis: quedam ex putrefactione sanguinis: sicut et alie feb. putride. Vltimum tamen sunt pestilentialia feb. ex putredine causata intra venas et in tota massa sanguinea. A putridis autem feb. supradictis solū differunt per venositate et malitiam qualitatis occultam communicatam humoribus et introductam in eis ab aere putrido et venoso. Cuius putredinis et venositatis causa vltimum est super celestis influxus huius rei veritatem nobis occultus. Hoc tamen generale comprehenditur et a nobis discernitur quod in pestilentiali aere plus dominat mala complexio etiam excessiua calida et hūida et vltra venositate predictam quae alia quocūq; mala complexio. Contingit enim aerem putrescere maxime apud nos sicut putredo in aqua contingit licet non sic ad sensum discernatur in aere sicut in aqua. Ex predictis ergo causis feb. pestilentialis vltimum fit. Et etiam vltimum est mortalis maxime cū aer putridus et venosus contineat trahatur ad cor per anbelitū et per pulsus: nec possit modo aliquo vel ingenio euitari. Non est ergo mirū si ex hac febre aliquis deficit vnica vice alia die: imo et si paucis horis: et maxime quā aer est multe venositatis vt in augmento vel statu pestilētie: et corpus debile: et dispositus ad recipiendū impressiones illius. Est in super ista feb. morbus contagiosus et transiens de regione ad regionē de ciuitate in ciuitate: ac et de homine ad hominē: immo sepe contingit quod omnes in vna domo deficiūt cū vnus inceperit. Et ista feb. est pestilentialis quāq; prouenit propter aerem malum putridum et alteratū ex vaporibus eleuatis a cor

Summula

poribus mortuorum in pressis vel ab aqua paludosis in quibus limum ponit vel asphaltum vel alia res que aquas alteret et corrumpat. fit etiam sed raro pestilentialis febris, absque generalis corruptione aeris ab intrinseca causa, et talis etiam vix plurimum est mortalis. Omnes enim febris, pestilentialis vix plurimum ledunt cor suffocando calorem immatam in ipso: sicut maxime faciunt venena et maxime calida: et quaeque alia venenosa. Et ideo principaliter est adhibenda diligentia magna pro custodia cordis: ut statim in eius cura patebit.

Primo ergo cum vocaris ad curam alicuius infirmi patientis febris pestilentialis diligenter considera si sanguis in corpore dominet vel humores alij permixti in venis cum eo et cum putredine supradicta: sicut vix plurimum accidit in pestilentialibus: vel quod fuerit ex putredine sanguinis vel putredine colere vel flegmatis permixtorum simul cum eo. Et si sic est: secure flobotoma eum in principio eius de vena basilica: id est eparis brachij dextri si eras et virtus consentit: et non aliter. Observando alias complexionones superius positas quae requirunt in flobotomia fienda in quantum est possibile tibi. Et ad hanc flobotomiam in principio medice esse sollicitus? festinus antequam virtus in processu deficiat: quia in hac febre multum cito deficit et prosternebit. Et sit quantitas sanguinis quae extrahit copiosa vsque ad .3. viij. tolerante virtute cum sedatione de die potius quam in vnicuique vice secundum modum dictum superius. Nam melior est multiplicatio numeri quam multiplicatio quantitatis ut patuit supra. **S**ed ante flobotomiam lenitivum clistere precedat et sufficit ut intestina a superfluitatibus depurent ne post flobotomiam trahant ad venas. **S**i autem flobotomia non convenit: quia sanguis non dominatur nec cum alijs humoribus est admixtus: tunc est festinando in principio talis sepharma cum solutivum est exhibendum secundum omnium humoris peccantis in hac febre: absque eo quod expectet talis humoris digestio sicut fit in alijs febribus putridis de quibus dictum est supra. Nec enim egritudo inter furiosas: immo plus quam furiosas est reputanda. Et ideo in eius principio est licitum eradicare non euare iuxta sententiam Galeni in commento illius aforismi. Digesta medicari debent. **S**i ergo sola materia colerica dominatur hoc sepharma cum solutivum assumat infirmus constanter virtute. **R.** pulpe cassie vsque ad .ij. v. seu .3. x. vel mane vsque ad .ij. vii. seu .3. i. 3. vj. reubarbari electi vsque ad .3. i. electuarij succi rosae. vsque ad .3. i. 5. distemperet totum cum decoctione communi recenti cui addant flores boraginis mellisse atque bugulose et modicum spice. Prius tamen quam talis medicina distemperet reubarbarum solum quatuor horis ad minus in aqua endiuie teneat infusum vel in aqua lactis: id est in sero caprino: deinde totum distemperet ut dictum est. Et talis medicina de mane sumat cum conditionibus et modis prout: et sicut in alijs superius dictum est: sequendo in tempore congruo cum absterfio potu vel lauatio. et in die sequenti cum clisteri. Virtus tamen praesentibus semper consideret et conservet in istis: quia custodia dienda est in istis plus quam in alijs febribus. Nam de facili in hac febre virtus cadit et ruit. **E**t si de reubarbaro non reperit: vel propter paucitatem et impotentiam patientis enim non potest ut ponat in medicina praedicta pro eione humoris colerici dominantis in hac febre: tunc loco praedicti reubarbari seu praedictae medicine hanc eligere possunt et debent: cuius descriptio. **R.** pulpe cassie vsque ad quar. v. seu .3. x. electuarij succi rosati vel diamane vsque ad .3. iij. distemperet cum supradicta decoctione communi recenti absque eo quod in ipsa ponat spica cum non ponit reubarbarum et assumat modo et ordine et tempore supradicto. **S**i autem virtus debilis esset sic quod praedictam medicinam vel aliam de praedictis infirmus sustinere non posset: tunc solas

cassiam vsque ad quar. vij. seu .3. i. 3. vj. vel solas mannam vsque ad .3. ij. 5. assumat distemperatam cum decoctione communi recenti. **E**lectuarium autem quod dicitur dyaprunis positum a Nicolao in suo antidotario: cuius dosis est vsque ad quar. vij. seu .3. i. 3. vj. per se solum assumptum est utile et iuuativum: immo vtilius quam sit cassia seu manna: et convenit etiam et exhiberi potest: licet virtus non sit multe fortitudinis vel robusta ad euacuandum materiam colericam huius febris. contentam in visceribus propius stomacho et intestinis distemperatum cum decoctione communi recenti: vel assumptum in forma dactili in tempore congruo et cum conditionibus supra dictis: sed quando sic assumit ex eo sufficit. v. qrti seu .3. x. **I**nsequendum est tamen post praedictarum medicinarum assumptionem cum absterfio seu lauatio potu et cum clisteri similiter in die sequenti secundum quod post medicinas solutivas requiritur. **S**iquis autem vellet in principio huius febris queritur sola euacuatio colere solum electuarium de succo ro. exhibere absque alterius permixtione posset de ipso concedere in forma dactili vel distemperato cum decoctione communi recenti vsque ad .3. v. constante virtute. Et similiter totidem et eodem modo. Et ad eandem materiam de diamana. **S**i autem materia huius febris a predominio sit flegmatica: tunc per euacuatione ipsius hanc medicinam eligere debes. **R.** pulpe cassie vsque ad .ij. v. seu .3. x. turbith electi vsque ad .3. i. electuarij indi etiaz vsque ad .3. i. gingi. 3. i. 5. distemperetur totum cum decoctione communi recenti dicti supra absque spica. **A**d idem etiam confert pro euacuatione materiae flegmaticae dominantis si sumatur de cassia vsque ad quar. v. seu .3. x. et de electuario indo minori vsque ad .3. iij. 7. simili modo distemperetur cum decoctione communi recentis. **U**el assumatur cassia sola seu manna vel dyaprunis in dosi dicta superius cum corpus non est multe fortitudinis vel robustum. Et sic etiam post operationes ipsarum lauativum sumatur. Et clistere fiat in die sequenti. Similiter etiaz si quis vellet pro euacuatione materiae flegmaticae facientis hanc febrim pestilentialem solum assumere electuarii indi minus in principio huius febris esset utile et iuuativum sumendo de ipso in forma dactili vel distemperato cum decoctione communi recenti vsque ad .3. v. **E**t si materia huius febris fuerit a predominio melancholica: quod tamen raro vel nunquam evenit: tunc pro solutivum ipsius recurrat superius ad caput cure febris quartanae. **S**i autem materia mixta fuerit colerica et flegmatica sicut vix plurimum evenit et non permixta cum sanguine faciente hanc febrim. tunc talis medicina praesentibus alijs eligatur. **R.** pulpe cassie vsque ad .3. i. reubarbari electi vsque ad .3. ij. agarici infusi in oximelle simplici vsque ad .3. i. 5. massicis salisgemmae an. 3. i. 5. distemperetur cum supradicta decoctione communi recenti in qua propter reubarbarum ingreditur spica: et de agarico non assumat eius substantiam sed sola expressio eius: et illa solummodo ponat in medicina. Et sic sumatur in tempore congruo cum conditionibus supra dictis plenarie observatis. ad virtutem tamen semper intentionem habendo et diligentiam ne deficiat. **E**t hic notandum quod agaricus progiuaz et excellenciam habet magnam super omnes alias medicinas solutivas in tempore pestilencie et in euacuatione materiarum flegmaticarum et colericarum maxime admixtarum adnuicere vel nenosarum et putridarum et maxime a spiritalibus febribus et partibus cordis: sicut expedit in pestilentialibus febribus: nam in partibus istis et febribus tales materiae illis temporibus vix plurimum continentur. Propter ergo eius utilitates et iuuamenta si et de ipso ponatur in decoctionibus oibus supra dictis cum quibus supra dictae medicina distemperant vsque ad .3. i. erit utile iuuamentum. Nec propter hoc sensibilibus multum fortificabitur medicina ut superius soluat: ita quod oporteat

de solutiuis predictis vel alijs lenitiuis nisi qd valde mo-
dicū minuere: q̄a parua virt^o vel potentia iph^o agarici re-
manet in decoctione predicta cū in ipsa ponit^r ad decoctōnē
dū cū omnis parua quātitas ei^o virtutem z proprietates
habet contra materias venenosas. Et si etiā de predi-
cto agarico vsq; ad .3. infuso in oximelle simplici cū mō-
dico mastice z saligēme ponat^r in q̄libet de supradictis
medicinis pro quacūq; mā eūanda: permixto tamen cū
eis etiā: si sit pura colerica ponendo solūmodo exparfio-
nem iph^o iuuamentū maximū affert in febrētibus istis.
Sed tūc est licitū z conueniens dīminuere quid modi
cū de alijs solutiuis de reubarbaro vel turbitu seu de cas-
sia vel de manna vel de electuario succi rosati: vel de ele-
ctuario indo proportionaliter ne fiat excessus in fortitu-
dine medicine. **A**garic^o enim in substantia assumptus
est displicibilis valde cū amaritudine quadam: z ut pluri-
mū prouocans vomitū: z est magne potentie in soluedo.
Est ergo eius dosis vsq; ad .3. i. vel .3. iij. sed rarissime
vtimur eo in substantia tali modo. **I**n infusione autē
assumptus est minoris virtutis atq; potentie in soluen-
do. Unde eius dosis sumendo solam exp̄ressionē z per se
solā est. vsq; ad .3. iij. In decoctione autē abiq; exp̄ressio-
ne posset poni z assumi vsq; ad .3. vi. non permiscendo ta-
lem decoctionem cū medicina alia solutiua vel lenitiua.
Et hic notādū q̄ qualitercūq; agaricus preparat^r vel
assumat^r secū semp ponat^r salgēma z modicūz mastice z
corrigatur z velocitē in ope suo. **L**entius est tñ (z sic sem-
per habemus in vsu) ipm potius exhibere in infusione z
permixtū cū alijs medicinis q̄ per se solū etiāz qualiter-
cūq; preparatū in infusōe substantia vel decoctione. Et sic
cut salgēma z mastix agaricū corrigūt: sic spica reubar-
barū z cingiber turbitū: vnde sine eis assumi non debēt.
Clisteria insuper in hac febre conueniūt alteratiua leni-
tiua z abstersiua notabiliter calida acuta vel fortia: vt
venter solūmodo lubricus teneatur z partes inferiores
etiāz alterent. **F**iant ergo clisteria q̄ncz cū decoctione
blitis z malte, melle violato, oleo violato, z cassia, z mo-
dico salis in pondere z mensura dictis superius. Et q̄ncz
sūt cū sola aqua ordei: vitello omi: puluere cucurbitarū: oleo
violato: z modico salis. Et q̄ncz sūt cū solo badoio pul-
li z puluere cucurbitarū z modico salis. Et q̄ncz sūt cū suc-
co blitis z alijs supradictis in capitulo febrilium acutaz.
Et sūt quādoq; cū sola aqua endiuie z bugulose. Et sic
etiā quādoq; fieri possunt cū succo cucurbitę z oleo vio-
lato. Immo etiā quādoq; cū solo oleo violato. Et supposito-
ria similiter conueniūt eis. **P**rohibeant tñ acuta clisteria.
Et similiter suppositoria acuta semper in oib^o z pre oib^o
considerando virtutē plus in hac febre q̄ in quibuscūq;
alijs de predictis. **E**t vomitus in principio huius feb. si
faciliter fieri pōt est utilis z iuuatiu^o. De vomitiuis autē
lenibus z alijs dictū est supra in caplo cure feb. flegmati-
ce. **E**t medicine predicte conueniūt in hac febre cū flo-
botomia non conuenit in principio: vt cū sanguis nō do-
minatur vel alijs humores permixti cū eo. **S**imiliter
etiā he medicine conueniunt etiā post flobotomiam: sed
digesta materia si egritudo indurās patit. De digestiuis
autē conuenientib^o: sermo noster erit ad presens.

de curis
ca 5

alt.

digestum

z aqua gramis in parte proficua de adxpus
vermes.

materia digerenda iuuat z confert syrup^o de acetositate
citri positus a Mesue in suo antidotario in dosi predicta
etiā cū aqua endiuie z acetose z bugulose vel graminis
vt dictū est. z iuleb ro. etiā confert in digerēdo materiaz
colericam hui^o feb. cū predictis aquis assumptus. **S**i
autē mā fuerit flegmatica predominās in hac feb. pestilē-
tiali: tūc syrupus acetosus simplex cū melle rosato co. vt
cōpositus acetosus etiā cū melle ro. co. limphatus cū p-
dictis aquis est ei conueniens z iuuatiuus. **S**ed si mā
mixta fuerit colerica z flegmatica: tūc etiā acetosus syru-
pus simplex cū melle rosa. co. in principio huius feb. solū-
modo vel composit^o de duab^o radicib^o cum aceto est con-
ueniens eis, z in processu huius feb. si ipsa perueiat sal-
tem post septimā diem syrup^o de bisantijs cū supradictis
aquis plus laudatur z conuenit. **S**i autē materia melā
colica dominatur (quod tñ raro p̄tingit) tūc oximel sim-
plex est conueniens z iuuatiuū in principio febris limpha-
tus: vt expedit cū aqua capilloz vene. z bugulose. **E**t
si cū predicto syrupo z cū alijs etiam supradictis oib^o sy-
rupis pro quacūq; materia digerenda calida vel frigida
subtili vel grossa ponat^r semp quarta pars vel media de
syrupo de acetositate citri erit summe pueniens: z cū hoc
etiā non pretermittat aqua bugulose. **E**t hic notādū
q̄ syrupus acetosus simplex in tpe pestilencie est oimode
conueniens: z in oī mā pestilentiali. **E**t si fiat decoctio
granatoz citri z floz bugulose z violarū in aqua simpli-
ci esset utilis z iuuatiua ad limphandū quēcūq; de syru-
pis supradictis: imo vtilior q̄ aq̄ p̄dicte z in tēpoze esta-
tis z veris: z in autūno sic cōiter pestilētia euenit. **P**re-
dicti syrupi possūt z debēt sub actuali frigiditate assumi
cū conditionibus tñ supradictis possibilibus obseruari.
Cōmunis autē dosis oimū syrupoz non solū in istis febrī-
bus: sed in quibuscūq; alijs est vsq; ad .3. ij. z decoctionū
seu aquarū cū quibus limphatur dosis est vsq; ad .3. iij.
totū ergo resultās est. 3. v. vel ciatus vnus puus ad plus.
Et ista sit regula cōis in oib^o dispositionibus: imo etiā
in corporibus sanis in quibus est necessitas preseruatio-
nis ipsorum si syrupos assumant. **S**i autē pro vltiori
digestione materie facientis has febres syrupi alij requi-
rantur pro eis recurrat superius ad capitula ppria de cu-
ris febrilium colericarū flegmaticaz z melancolicaz cōpo-
sitarū: z aliaz in quib^o multi z varij syrupi decoctiones
z aque ponunt^r fm diuersitatē materie z temporum feb.
Aqua tamen bugulose semper ponatur cū quocūq;
syrupo in tempore pestilencie saltē pro aliqua parte ei^o:
vel ponatur decoctio statim dicta de granis citri z alijs.
Et si expedit iterare p̄dictos syrupos fiat fm q̄ in alijs
febrīb^o putridis superius dictū est quouq; integre talis
materia sit digesta z cura perficiatur ad plenū. **S**olu-
tiua autem que conueniunt ad vnāquāq; materiam ena-
cuandā post p̄dictos syrupos sunt dicta super^o in isto
capitulo z in alijs capitulis curationis febrilium putridaz.
Pro eis ergo recurratur ibidē. **M**odus ergo tempus
z hora z conditiones omnes que requirunt ante assum-
ptionē z in assumptione z post assumptionē p̄dictoꝝ
syrupoꝝ z medicinarū in p̄cedentibus capitulis. z
in isto etiam omnia predicta ad plenum z particulariter
sunt declarata ibi. ergo lege talia documenta z obserua
que potes in hac febre. **T**ñ hic notādū q̄ cura regu-
laris non est aliquo mō possibilis in pestilentialib^o febrī-
bus cū sint egritudines furiose cū accidētib^o seuis nō ab-
stinētib^o morā in cura: nō solū in exhibitione medicinarū
z syrupoꝝ: sed etiam in modo z tempore cibationis z
potus z in omnibus alijs quibuscūq;. **E**xpedi enīz
vt plurimum talem taliter febrientem cibare anteq; me-

dicina suam operationem perficiat: immo etiam in principio paroxysmi vel excresecie se, ex timore virtutis et casus ei⁹. **C** Et a principio oportet eradicationes alias eradicatione curare et eurare. Et ante euatione partes cordis epithimare. Et sic plura alia irregulariter facere q̄ in cura regulari non sunt aliquo modo fienda. Sunt enim he febres mortales vtrplurimū cito interficientes vel ad salutem producentes si salus succedere debet. **C** Plures enim ex ei⁹ sunt a sanguine vel colera: et ideo in eis raro expectantur syrui predicti vel alia digestiua pro digestionem materie febris: q̄ pri⁹ euenit salus v^l mors: sed sola slobotomia et medicine solutiue predictae vtrplurimū hanc curam adimplent in principio febris cū alijs tamē remedijs dicendis inferi⁹. Sepe enim expedit stante multa repletione iam facta slobotomia in die sequenti medicinam solutiua concedere absq̄ alio tēpozis intervallo et sine alio digestiua tolerante virtute. **C** Carnes autē convenientes ex q̄drupedib⁹ sunt carnes vituline iuuenes edine leporū capriolorū lactentiū et siccoz seu montanoz pascuorum. **C** Ex bipedib⁹ autē cōueniūt carnes pulline caponū perdicū fasianoz et q̄ncq̄ pipionū. **C** Item conueniunt turdi merli allande et alie aues minute degētes in rubis et montanis. **C** Carnes autē castratoz bidentū pascuoz montanoz conueniūt. **C** Item q̄ncq̄ carnes cuniculoz habitatiua loca sicca: sed non sint in frequēti vsu. **C** Similiter cōuenire possunt carnes aproz siluestriū iuuenū q̄ nondū cōuerūt habitatiua loca montana aut a locis paludestribus remotoz et nutritoz glandib⁹. **C** Leterozum vero animalū et auū carnes vitent⁹ sicut ouū caprarū arietū anserū anatū porcoz domesticoz et vniuersaliter omniū animalū coeuntiū: et similiter omniū animalū antiquoz et similiter animalū multū natiuitati propinquozum. **C** Piscis autē vitent⁹ propter eozū hūiditatem. Similiter vitandi sunt cibi et pot⁹ illi⁹ regionis in q̄ est mortalitas ex eo q̄ infecti sunt. Et precipue vitandi sunt fruct⁹ herbe et carnes animalū brutoz illius regionis q̄ nutriunt eis dicente. Auic. scda sen pūmi caplo de impressiōib⁹ tēpozis anni ad finem capli. Ampli⁹ mortalitas corrūpit vegetabilia et arbores: immo ea q̄ sunt ex animalib⁹ que nutriunt eis corrūpūnt: ideo omnes etiam q̄ vescunt eis corrūpūnt. **C** Querant ergo cibi et pot⁹ non infecti alterius regionis si regend⁹ seu preseruād⁹ tanti est seu ita diues vt requisitionis eoz expensas sustinere possit. **C** Si vero necessariū sit vti cibarijs et potib⁹ eiusdem regionis in qua est mortalitas corrigant⁹ et rectificentur quantum est possibile faciendo condimenta ad acetosum tendentia sicut per ipsos cibis ex succo scilicet agreste seu vne acerbe aut arancioz aut lymonū aut vino granatoz aut aceto siml⁹ cū lacte amigdalārū dulciū: aut cū lacte quatuor seminū frigidoz cōmuniū maioz: aut sine eis: aut cū succo aceto se sicut sit celatina aut salsa aliq̄ aut eis similis sapor q̄ncq̄ cū aceto: q̄ncq̄ cū agresta: et quādoq̄ cū eis siml⁹. Et sic acetuz arancia et agresta: et granata dulcia et acetosa et lymones multū conueniūt: tunc cum eis carnes decoquendo cum elixantur: aut cū eis carnes irrozando et aspergēdo cum assant⁹: et similiter oua conueniunt in aceto simul cum testa decocta. Et panis etiam lotus post assumptionem torture aspersus cum vino granatoz vel cū modico aceti etiaz potest ipsis concedi et exhiberi. Et melones citruli et cucumeres et poma cocta nō prohibent eis in toto cū infirmoz volūtas auida multum existit in eis: exhibendo tamē ordinate predictos cibos illos partiendo et diuidendo ne vnus super aliū assumat ante completā digestionem alteri⁹ et exitū ei⁹ a stomacho. **C** Sūt enim hi febrientes sepe cogendi vt cibū assumant: q̄ omnis ap-

petitus totaliter fugit ab eis nec cibū assumerent nisi cū violentia magna cogere: necessitas tamē cibationis in eis est maior q̄ in quibuscūq̄ alijs febrientib⁹ cū virtus in eis maxime resoluat⁹ et cadat: est etiam in eis cōtinua necessitas innouationis spiritus et sanguinis contrariū nāe veneni: et ideo sunt sepe cibandi. **C** Confectiones autē q̄ conueniūt eis sunt manuschristi et confectio de margaritis çucharo et aq̄ rosata et confectio de lapidib⁹ preciosis dicta supra in capitulo cure febris sincopalis minute. Et si floreni aurei noui vsq̄ ad duos ad min⁹ omni vice ponant⁹ ad decoquendū cū pullo vel alijs cibis iuuamentū afferent s̄m q̄ dicit⁹ a modernis. Sed iacynthi quozū est copia magna positi cū decoquitur pullus vel alius cib⁹ puluericati et missi in petia rara vsq̄ ad .3. i. vel .ij. pro q̄libet vice multo plus iuuant et conferūt q̄ aurei supradicti: s̄m q̄ recitat Auic. in suo de virib⁹ cordis caplo de iacyntho. valet enim contra materias venenosas et melacoliā et defectū existentem in corde. Talib⁹ etiam febrientibus confert electuariū cordiale factū çucharo rosato et buguloso permixto cū lapidibus preciosis et limatura auri et argenti descriptum superius in capitulo cure febrim sincopaliū minute et generaliter omnia que ibi sunt descripta particulariter cōueniūt in hac febre. **C** Vinum autē istorum sit parū et ponticū et bene limphatum cum aqua frigida pura. est enim vinum granatoz multū conueniens eis. Acetum autē limphatum cū aqua in fort⁹ et angustiosa siti secure conceditur eis. Immo etiā q̄ncq̄ aqua frigida pura si alie condiciones adessent ad ipsam exhibendam. Et iuleb rosatum: et syrupus de acetositate citri: etiam syrupus de agresta positi⁹ a Mesue in suo antidotario. Et quilibet ipsorum cum aqua frigida in quadrupla proportione limphat⁹ pro siti extinguenda est cōueniens et vtilis. Et super omnib⁹ confert ad sitim extinguentem et ad remittendam malitiam febris et venenositatem ipsi⁹ et ad confortandū cor et alia principalia membra tale iuleb cordiale longū qd etiam est conueniens in febre sincopali minuta et in omnib⁹ febrib⁹ acutis. Cui⁹ descriptio est talis. R. aq̄ bugulose endimie et mellisse añ. 3. vj. aque graminis et rosate añ. 3. iij. aque fontis lib. i. 5. çuchari albi lib. i. fiat iuleb longū qd aromatizet cū sandalis citrinis. 3. ij. cinnamomi lignialoes añ. 3. i. croci. et 5. et si sit potens infirm⁹ in expendendo ponat. 3. i. ambre et non expedit ad assumptionē ipsi⁹ vt cū alia aq̄ limphet si parū decoquitur vt decet et potest omni tēpoze assumi vacuo nō stomacho ab omni cibo nec conseruari debz vel tra sex dies qa corrūpet cū non perfecte decoquit sicut alia iuleb non longū. Et similiter aqua ordei ad idē cōfert et iuuat. Collutio autē oris et lingue continue fiat cum aqua frigida pura vel cum vino seu cum aceto limphato et erit melius et cum aqua ordei pze omnib⁹ confert et iuuat. Et si infirm⁹ desiderat totam faciem eius ponere in aqua frigida stante forti inflāmatione in ea secure ponatur et fiat. Candi insuper pruna sicca cerasa amarena mollificata in aqua et ita in ore retente linguam mollificant et conueniūt eis. Sed in omnibus supradictis sit modus et ordo in ipsorum exhibitione vsu et administratione in tempore congruo et opportuno. **C** Epithimata autē cordialia alterantia superius posita in cura feb. acutarum et feb. sincopaliū minutarū cū camphora et sine camphora s̄m acuitatē se. sunt oio necessaria et in principio istaz feb. pestilentialiū et nulla eūone premissa pro cordis defensione: cui⁹ necessitas est maxima in hac febre. Et saccul⁹ cordialis superi⁹ positi⁹ etiā conuenit eis retent⁹ continue super mamilla sinistra: non desistendo tamē ab epithimate supradicto. Et irrozationes ad faciem cū aq̄ rosata et pul

conditum

11

sus brachiorū z pedū: immo ad ambas manus z pedes sunt iuuatiue z laudabiles. Et si intervala tota patientis has febres infundat in epithimate cordiali supradicta z exprimat z exiceat: demū induat ipsam: z sic iaceat illas similiter innovando incredibile iuuamentū recipit. Immo potius z melius si infundat interula mulieris vt ad omnes partes corporis cooperiat z attingat erit melius z vtilius. Et si de predicto epithimate cordiali cū modico vini albi subtilis odoriferi ponatur ad genitalia membra cū petia linea in eodē infusa z expressa erit vtile z conueniens. Et sic etiam cū eodem fricatio lenis facta ad pulsus brachiorū z pedū simili modo iuuat z cōfert. Epithima insuper epaticū cū incendiū est magnū in ipso premissa tamen eūone totius cū slobotomia vel phar macia conceditur eis. Et aspersio aq̄ rosate ad patientes camere. Et per camerā acetū cū aqua infunderet: vel solū acetum est de eis que expediūt z conueniūt in hac cura. acetū enim fm̄ modū omnem administrationis pre omnib⁹ alijs est iuuatiuū z summe cōueniens. Posito insuper floz odoriferaz z frigidoz folioz z frondiū vt rosaz violarū folioz salicis z vitis. s̄z pre oib⁹ mirti est necessaria sine q̄ fieri nō debet nec stari in camera patientis ista omnia sepe sepius innovando. Virtus autē cū stipite suo tm̄ teneat in hydrijs plenis aq̄ vt melius cōseruet cū viriditate sua z odoze perfecto. aq̄ tamen omni die innotef ne putrescat z feteat. Et fenestre camere cū aer est lucidus aperiant z claudant post aliqd̄ temporis. Sit autē camera patientis in loco recenti z sit versus septentrionē situs ipsius si possibile est. Et semp odorifera teneant in camera vt putredines omnino abijciant. Expediit insuper vt infirm⁹ odozet continue violas abrostinū vel rosas: sed maxime mirtū. Et acetū ē in parua spongia positi z sepe innovati pre omnib⁹ confert si cōtinue odozet. Et si infirm⁹ hoc parū pomū vel pilam odoriferā continue teneat in manib⁹ suis z ipsam odozet erit vtilis z cōueniens cui⁹ descriptio. R. laudani. ʒ. i. s. sandaloz citrinorū. ʒ. s. rosaz ru. ʒ. ij. corticū citri violaz floz bugulose z mellisse z boraginis ciperi gariofilozū cinnamomi ligni alo. croci storacis calamite mēte grane añ. ʒ. i. musci ambræ añ. ʒ. i. fiat pomū cū aq̄ ro. z continue teneat in manibus z odozet: z istud pomū maxime laudat si portetur a corporib⁹ sanis pro p̄uisione pestilētie. Expediit insuper resistere vermib⁹ qui multiplicant in temporib⁹ istis pestilētie cū remedijs supradictis z abstinendo a cūcharo z a reb⁹ dulcib⁹ quantum possūt. Et inūgendo totū ventrē cū ista inūctione. R. olei de absynthio: olei de amigdalibus amaris: olei de citronijs añ. ʒ. s. rosarū coraloꝝ farine lupinoꝝ cornu cerui adusti seminis endiuie plantaginis z portulace añ. ʒ. i. aloes succorini. ʒ. ij. fiat omniū bona permixtio abq̄ cera cū quo venter inūgat vt dictū est. Et si aliud preparet vnguentū cū pestilētia expectat ad eandem intentionem pro vermib⁹ sub ista descriptio: ne magis vtile z cōueniens. R. olei de absynthio citronio rū z de amigdalibus amaris añ. ʒ. vj. succi santonici abrotanī matriacalis mente caulii z absynthij añ. ʒ. i. lactis nucleoꝝ cerafoꝝ prunoꝝ z perficoy añ. ʒ. s. rosaz coraloꝝ farine lupinoꝝ cornu cerui adusti añ. ʒ. iij. aloes eparici z succorini añ. ʒ. s. folioꝝ perfici fellis taurini añ. ʒ. i. fiat vnguentū cū cera z reseruet in tēpore opportuno cū quo venter inūgat vt dictū est si febrilis caliditas nō multū excedat. nam tūc esset melius procedere cū supradicta in unctioe. Et istud vnguentū ad necandū z educendū vermes conueniret in omni tēpore z etate dūmodo excessus magnus non esset in febre. Et aqua graminis multū laudat in istis. Et clisteria facta cū aq̄ ordei z puluere cūcha

ri: seu clisteria facta cū decoctione filiginis idest de la se/gle z puluere cūchari. Sed vltimo laudat clistere factuz ex lacte caprino z puluere cūchari. Reubarbay aut per superi⁹ sumptū in dosi cōuenienti z vsq̄ ad. ʒ. iij. cum aq̄ graminis z modico spice est summe cōueniens ad interficiendū z educendū quousq̄ vermes existentes in stomacho z in intestinis. Et huic nō est alia medicina que possit equari in isto casu. De accidentib⁹ aut alijs que cōiter eueniunt in istis se. dicta est cura modus z regimen superius z de curis accidentiū se. aliam fecimus mentionem pro his ergo ibidem recurratur.

De cura postulaz venenosaz z apatum venenosaz.

De cura postulaz venenosaz z apatum venenosaz. Ost curā feb. pestilentialium dignum est ponere curaz postulaz venenosaz z apostematum venenosorum que ad ipsas feb. vtplurimum consequuntur vel cū eis eueniunt cum aer est corruptus z alteratus ad nāz veneni.

De enim pustule diuersis nominibus nūcupantur vt carbunculi antraces ignis persicus z pruna althoym q̄ est pustula magis pernitiōsa z deterior alijs. Et he omnes pustule licet aliq̄liter in materia diuersificent saltem quedam ex his: plus tamen diuersificant penes malitiā z accidentia seua: z sunt apostemata alia pernitiōsa que in temporibus illis eueniunt q̄q̄ post aures: z q̄q̄ in sub assellis: z vtplurimū in inguinibus. Pustule autē pre dictae que sub diuersis nominibus nūcupantur possunt in omni parte corporis causari z fieri. Ipsarum autēz mā z efficiens causa vtplurimum est sanguis vel colera z quandoq̄ melancolia adusta cum malitia z venenositate. Dicitur autē carbunculus a carbone extincto ad nigredinem obscuram tendente cum duritie z densitate magna in circuitu ipsius z ista maxime reperiunt in puina seu in antraxe que idem important. Et est pruna pustula parua z similiter antrax. Et eodez modo carbunculus ad nigredinē tendens. Licet etiā althoym possit eodē mō antrax vocari. Fit etiā pruna a mā melācolica adusta mala desiccāte z cū aliquali venenositate. Et est ignis persicus minoris timoris q̄ pruna ppter venenositatem minorem in ipso. Althoym autē est etiā pustula parua cum duritie magna in partib⁹ circūstantibus facta ex colera vel ex sanguine vel ex melancolia cuz forzi z magna adustione z cū acuto incendio z cū excessiua venenositate: licet possit et a flegmate adusto fieri z causari per multam adustionez: z sic et pruna: licet a flegmate raro fiant. Est enim althoym magis periculosum: z vtplurimū perducens ad mortē q̄ sit pruna vel ignis persicus. Si enīz althoym ad nigredinē obscurā atq̄ profundaz tendit cū alijs signis positis ab Aui. ʒ. q̄rti caplo de althoym non euadit aliqs. De n. pustule (vt iā dcm̄ est) nō differunt pncipalr nisi fm̄ maiorē z minorē malitiā. In nominib⁹ autēz satis cōueniūt vt antrax seu carbunculus sit nomē generale ad oēs pustulas supradictas. Ignis enīz pscus minoris est malitie. Pruna maioris. Et althoym etiāz est multo maioris: imo maximi periculi z timoris. Et vt dictum est pustule possunt in oi pte corpis euenire fm̄ q̄ nā plus ad vnā pte debile q̄ ad aliā expellit talē mām. Que et postq̄ locata fuerit maiorē z vltimā venenositate acquirit in loco p̄dicto. Apostemata autē que fiunt in locis emunctoꝝ supradictis vt sub assellis z in inguinibus z post aures: sunt et venenosa que fiunt poti⁹ per vim morbi q̄ per viā cretice expulsionis. Et fiunt et a supradictis materijs sanguineis z colericis: z q̄q̄z flegmaticis: z melancolicis: vtplurimum tm̄ admixtis adinuitem semper sanguinee z colera dominante: non tm̄ sunt cum illa adustione cum qua pustule supradictae. Loca autē que sunt

Summula

post aures sūt expurgatoria cerebri. Et subasselle expurgatoria cordis. Et inguina epatis. Ab his eni membris principalib⁹ tales materie deriuant ad causandum apostemata ista. Unde timor est maximus de reditu taliū materierū ad predicta membra principalia cū tales materie etiam venositate participant. Et ideo sunt cū omni ingenio exterius extrahēde: vt patebit in cura. Utplurimū tamē propter abūdantiam humiditatis epatis talia apostemata in inguinib⁹ generant plus q̄ post aures: vel et q̄ sub assellis in quibus sunt maioris periculi ⁊ timoris q̄ in inguinib⁹ vel post aures. **C** Precedit tamē se, ut plurimū apostemata ista ante q̄ manifestentur: ⁊ q̄ simul eueniunt: ⁊ sic etiam de supradictis pustulis est notandū de aperitione ipsarū. **C** Modus autē ⁊ ordo in cura feb. pestilentialium ad plenū sunt dicti superius.

C Sed cura apostematū predictōrū in emunctōia membris sic perficit ⁊ complet. Si non precessit slobotomia ante ipsorū aduentū securissime fiat: post q̄ talia apostemata in predictis locis apparent q̄to citius est possibile post ipsorū aperitionem si sanguis in venis vel alij humores admixti cū dominant in eis cōsentiente virtute ⁊ etate similiter. Sed in hoc habeat diligentia magna ⁊ cautela de loco slobotomiae: vt aduertat ⁊ consideret ad locū seu membrū in quo tale apostema consistit. Nam si apostema est in inguine dextro tutius est slobotomiam facere ex vena saphena que est iuxta cauculam de pede dextro in parte domestica ei⁹. Et si apostema est in inguine sinistro slobotomia fiat in vena saphena sinistri pedis: vt in directo correspondeat loco apostemato. Et cū sanguis extrahit de his venis: q̄ sunt subtiles ⁊ exiles vt ipse ingrossent ponant pedes in aq̄ calida: ⁊ sic sanguis facili⁹ fluat. Non tamē excedat quantitas ei⁹ vltra. 6. 3. plus enī debilitat slobotomia pedū eiusdem q̄ntitatis facta q̄ brachiorū slobotomia: q̄ plures spiritus euacuant per longam moram q̄ contrahit in aperitione vene predictae: etiā propter longiorem diuersionem ⁊ distractionem spiritū a corde: vt p̄ per Auicē. 4. sen p̄mi cap̄o de slobotomia per hanc enim slobotomiam mā venosam trahitur ⁊ diuertat a nobilib⁹ membris: ⁊ maxime a partib⁹ cordis ⁊ epatis. Et si apostema predictū in subassella dextra fuerit fiat slobotomia ex saluatella brachij dextri vsq̄ ad q̄ntitatem. 6. 3. ⁊ hec est vena inter digitū anularem ⁊ minimū. Et si sit in subassella sinistra apostema predictū fiat slobotomia ex saluatella sinistra ponendo sicut modo manū in aqua calida: s̄m q̄ predictū est de slobotomia saphene: vt sanguis facili⁹ egrediatur ⁊ fluat. Si autē post aures dextrā tale apostema consistit fiat slobotomia de brachio dextro ex vena cephalica vel cōi. Et si sit post aures sinistra fiat slobotomia de sinistro brachio et ex vena cephalica vel cōi. Item slobotomia ista: q̄ non sic debilitat sicut slobotomia pedū ⁊ manū pōt excedere summā. 3. 6. si expedit. Et fiat cum secundatione vt virtus melius conseruet. In hoc enim est habēda diligentia magna: vt semper virt⁹ in passionib⁹ istis cū omni ingenio conseruetur. **C** Et eodem modo notandū q̄ ordo ⁊ regula obseruet si slobotomia fieri debet propter pustulas predictas: q̄ stante pustula vna vel plurib⁹ in parte faciei vel capitis fiat slobotomia de brachio illi⁹ lateris. Et si pustula ē in partib⁹ gule vel pectoris fiat slobotomia ex saluatella eiusdem lateris. Et si sit in partib⁹ ventris vel coray fiat slobotomia de brachio illius lateris. His enim modis ⁊ hoc ordine procedendo in slobotomia fienda multa pericula evitant maxime de transitu materie versus principalia membra. **C** Et si slobotomia iam facta fuisset ante aduentū cuiuscūq̄ de apostematib⁹ seu pustulis supradic-

ctis nō est expediens post aduentū ipsorū vt amplius fiat. Sed procedat in cura etiam in principio morbi nō aliter digesta materia cū egritudo sit furiosa cū vno de supradictis pharacis solutiuis: s̄m q̄ materia dominat colerica melācolica vel flegmatica seu mixta: ⁊ de his omnib⁹ dictū est supra. **C** Et subsequenter si expedit ad digestiua s̄m diuersitatem materie ⁊ longitudinem egritudinis trāseatur cum ordine supradicto: ⁊ finaliter cum pharaco appropriato ad talem materiā euacuandam sic disposita ⁊ digesta: plus tamen ratione feb. q̄ propter pustulas vel propter apostemata supradicta. **C** Et modus regiminis ⁊ rectificatio aeris ⁊ odorifera ⁊ modus cibationis cōfectiones epithimata inunctiones ⁊ collutiones oris: ⁊ generaliter omnia supradicta fiant modo ⁊ ordine supradicto. Et nō permittantur habentes has pustulas venenosas: vt profundens in somno nec moram in ipso prolongent: sufficit enī eis vsq̄ ad tres dies ad minus inter diem ⁊ noctem tēpus quatuor horarū ad plus in dormiendo: hi enim sunt cū omni ingenio prohibendi ne ulterius prolongent in dormiendo: nō tamen in totū abstineant a somno sicut ignorātes medici ipsos cogunt ⁊ prohibent ne aliquo modo dormiant cū cubulis tintinabulis: ⁊ campanis ⁊ alijs instrumentis ⁊ vocib⁹ infirmos ducēdo per ciuitates ⁊ castra: vnde debilitant ⁊ agitant. Et sic solū ex hoc ad mortem citius transeunt.

M Ocalis autē cura apostematū predictōrū sic perficitur. **C** Eūone autē premissa vt dictū est ponendo in principio sup̄ loco apostematis in quocūq̄ emunctōio fuerit emplastra fortiter attractiua vsq̄ ad tres dies ad min⁹: vt materia complete trahat ad locū. Sicut emplastrū factū ex farina senu greci seminis lini sicub⁹ sicis euisco cepe lilij ⁊ frumēto in proportione maiori cū oleo camomellino ⁊ liliaceo ⁊ modico croci: ⁊ supradicta coquant cū lixiuo dulci. Et istud emplastrū est illud qd cōiter habet in vstu a modernis medicis in tēpore pestilētie vsq̄ ad tres dies vt dictū est. **C** Post ipm autē approximant simplices farina ex farina tritici aq̄ ⁊ oleo ⁊ cū euisco ⁊ brācha vsina ponendo q̄q̄ loco olei pinguedinē porci. Et hoc emplastrū est conueniens ad maturandū mām iam attractā si est disposita vt maturet ⁊ saniet. **C** Et hic notādū q̄ in apostematib⁹ istis completa digestio nō est expectanda: sed est cū aperitione p̄ueniendū cū medicina acuta vel ferro aperiente: ⁊ hoc est melius in omnib⁹ curis. **C** Fit etiā emplastrū in principio horū apostematū ex solo frumento cepe lilij sicub⁹ sicis ⁊ assungia porci ad eādem intentionē attractionis: ⁊ plus cōfert q̄ supradictū. **C** Sed magistraliter quidam solēnis chirurgicus vtebat tēpore pestilētie pro attractione mām ad locū hoc emplastrū: qd in secreto cōfici faciebat ⁊ nolebat q̄ ad notitiam alicui⁹ veniret. Cui⁹ descriptio est hec. Radicū rassani partes duas: cepe squille partem vnā: ista duo solum contūdant in mortario: ⁊ misceant adinuicem: vt fiat emplastrū de ipso super loco apostemato: ponat solūmodo vna die ipm pluries innouādo. Est enim vigozozum valde in attrahēdo hanc mām quasi in virtute ventose: demū solūmodo farinatā dictā superi⁹ ponebat ad locū: ⁊ sic plures hac via sanabātur ab eo. Et hoc ego per experientiam vidi. **C** Quidam alij etiam ad eādem intentionē in principio sinapismū ponebant factū solum ex sinapi ⁊ melle absq̄ vlla decoctione: sic enim materiā apostematis ad locum attrahēbant ibidem inducēdo vesicas ad rubedines magnas: ⁊ subsequēter cū farinata predicta. **C** Quidā autē emplastrū ex pice nauali ⁊ rasina galbano ⁊ oppopona co faciebāt: ⁊ cū ipso procedebāt quousq̄ materia cōple-

te traheretur ad locū. **E**t quidam alij ilico incidebant cum caustico potenciali facto ex calce viva et saponem pariorum: sed hoc non laudo in apostematibus istis. Subsequenter autem ad remotionem escare procedebant etiam ex cauterio dicto cum butyro vel pinguedine porci quousque talis escara per seipsam faciliter remouebatur. Si autem apostema tale ad resolutionem tendebat cum resolutionis procedebant in cura ut cum emplastro facto ex floribus camomille melliloro farina fenugreci et seminis lini oleo anetino et camomellino: et cum lirinio dulci et similibus istis. **P**onebant etiam hoc est regulare ante appositionem cuiuscumque de supradictis emplastris super locum appropriato semel vel bis ventosam ut magis attraheret ad locum. Et in hoc consideratio habeatur si infirmus appositionem ventose potest commode sustinere ne ex forti dolore ab ipso cato virtus nimium prosterneatur et cadat. **Q**uidam autem alij et periti in medicina et ab ipso principio apostematis solū cum anodinis aperitiuis et confortantibus locum incipiebant in cura. Et sic et sequebantur versus ad tres dies ad minus inuigendo locum apostematis tunc cum oleo liliaceo vel cum oleo cōi in quolubricos terrestres plurimum decoquebant: addēdo finaliter quod modicum croci. Immo et per dicto a lumbicos sic si ros super locum apostematis apponebant. Nec curabant de alia attractione: intentionem habēdo solū ad sedationem doloris ex forti dolore a ventosis appositis vel emplastris fortiter attractiuis nimium resolueret et caderet. Et isti viri satis ob istam causam mouebantur et multi liberabatur ab eis. Sed cum attractiuis predictis maxime cum emplastro de raffano supradicto: et cum appositione ventose ut puto si cura possibilis est melius et citius perficitur et completur. Non tamen anodina sunt prohibenda cum dolore vehementer infestat ita quod ad se curam trahat. et maxime cum apostema procedit et plongetur. **E**xpediunt quoque ad tres dies cum sola pinguedine pulli locum inuigere vel cum oleo camomellino et anetino. **Q**uidam autem alij in principio cure illorum apostematū sanguisugam apponebant: sed non conueniunt nisi quando locus apostematis versus corruptionem accedit. Et ut dictum est post predicta vel ante si apostema incedit itinere exiture: tunc incide in viam eius quod maturat et aperit et maxime cum emplastris in quibus ingreditur cepe lili cuius et ficus sicce. Post maturationem autem aliqualem quod in apostematis istis non est integra seu perfecta maturatio expectando cum ferro potius quam cum medicina tale apostema aperitur. Et subsequenter curetur prout alia vlcera illa mundificando. Et finaliter consolidando secundum doctrinam Aui. quarta seu quarti canonis.

De cura pustularum althoyn prune ignis perfici seu carbuncule.

Ura autem predictarum pustularum althoyn prune ignis perfici seu carbunculi vel antracis euenientium et maxime tempore pestilentie post slobotomiam factam si expediat: vel euacuationem cum pharmaco secundum diuersitatem materie locus talis pustule cum nouacula profunde scarificetur seu scalpellatur ut sanguis venosus et constrictus in loco egrediatur commode. Et si superficialis scarificatio fiat statim ventosa ponatur ibidem ut sanguis iste corruptus et venosus cum hoc ingenio fortius attrahatur et exeat. **S**ed si sola scalpellatio fiat que fieri debet sicut medulla nucis extrahitur: tunc talis locus scalpellatur cauterizetur cum cauterio actuali facto cum igne cum ferro rotundo vel auro. Ferrum autem ignitum fortius imprimatur: aurum autem leuius: et sic eius crusta citius remouetur. **Q**uidam autem post scalpellationem predictam aliter locum illum cauterizant et viuunt. **A**ccendunt enim candelam unam

ceream unius. **3.** et ipsam reuoluunt inferius: ut versus ad. **30.** guttas cere candele predictae ardentis cadant supra locum sic concauum et scalpellatum ut illud talis cera repleat totaliter et omnes partes incendantur ab ea. Talis autem modus a quibusdam modernis fuit inuentus et est utilis et conueniens. **I**nfirmi tamen multum terentur et prohibent ex primo cauterio facto cum igne: ac etiam istum: unde expedit ad potentiale cauterium pertransire. **E**st ergo aliud modus cauterizandi qui communiter a medicis obseruatur absque eo quod predictae pustule scalpellentur. Sufficit enim sola scarificatio ipsarum super quibus tale cauterium apponatur. **R.** calcis viue. **3.** i. saponis nigri cum quo panni mundantur quantum sufficit et conficiantur adiuuicem: et ad tenacem formam non liquidam reducantur. Tale autem cauterium in formam balotole parue positum super locum sufficit si versus ad octo horas teneatur ibidem. Et si etiam absque scarificatione potest naturam suam operationem efficiet. **C**auterium autem factum cum igne quod dicitur actuale preueniet istum facto cum calce quod dicitur potentiale. Est enim primum maioris virtutis et inuamenti si pustula est in loco in quo commode fieri potest: et infirmus ad ipsum assentiat. Si quis autem vellet predictum cauterium factum cum calce ut vigorosius operetur ipsum permisceat cum lirinio forti: quod dicitur capitellum quod reperitur apud illos qui saponem illud componunt. **Q**uidam autem audaces medici granum unum arsenici albi et sublimati ponunt super locum ad cauterizandum et corrodendum pustulam antedictam. Sed est modus hic fugiendus omnino. **A**nte tamen appositionem cuiuscumque cauterij potentialis petia lineae quadruplicata: et in medio perforata ad quantitates bolognini. vel notini infusa in albumine oui prius super loco ponatur. vel pasta panis similiter preparata: et super ipsa posito cauterio alia petia eodem modo infusa apponatur que non sit perforata cooperiens cauterium supradictum ne moueatur a loco in quo queris ut cauterium operetur. Et sufficit (ut dictum est) quod tale cauterium versus ad octo horas moram contrahat super loco. Et si expediat iteretur cum non apparet crusta iam facta tenax et dura et solida. **C**auterizato autem loco et ante etiam impositio cum cauterij cum quocumque de cauterijs supradictis actuali vel potentiali in circuitu talis pustule cauterizande seu cauterizate tale defensiuum sepe apponatur cum petia lineae in ipso madefacta et parum expressa: et non permittatur ut ericetur in loco: cuius descriptio. **R.** boliament. **3.** ij. aque rosate et acetii an. **3.** vj. permisceantur adiuuicem et immouetur secundum quod dictum est. **Q**uidam tamen addunt huic defensiuo. **3.** i. terre sigillate: et est conueniens in hoc casu. **H**ic etiam statim facto cauterio supradicto cum igne vel calce vel alio cauterizate absque mora crusta remouenda statim butyrum apponere debes vel pinguedinem porci recentem etiam sine sale super talem locum cauterizatum illam vel aliam continuando et iterando donec crusta egrediat et cadat. Et si insuper predicta pustula sic cauterizata ponatur emplastrum ultra butyrum et pinguedinem supradictam factum ex farina frumenti aqua et pinguedine porci esset utile et conueniens. Et si aliquid de visco addatur et de branca visina citius faciet cadere crustam. **Q**uidam autem cum solo butyro procedunt et partem paruum caulis super ipso apponunt semper in circuitu cum defensiuo apponendum et bene operantur. **R**emota autem tali crusta seu parte cauterizata quam expedit etiam quocumque cum nouacula incidere in pluribus locis ut virtus butyri seu emplastri predicta ad radicem facilius transeat. et sic facilius remouetur: quod crusta remota totaliter aut particulariter quantum ad istam partem cum vnguentis absterisuis carnis generatiuis et soli

*Cauterizans
potentiale*

datiuis pcedat vt decet fm doctrinā Aui. positam quareta primi vsq; ad finē. Alia aut particularia que in hac cura possent etiā conuenire vestris prudentijs relinquo.

De variolis z morbillis.

Ro finali complemento huius operis. Restat ponere curam variolarum z morbillorum: que due dispositiones. s. variolarum z morbillorum communiter omnibus eueniunt: z maxime in pueritia vel infantia licet: sed raro adolescentibus z prouectis eueniant: sed rarissime in senectute. Et euentus ipsorum vplurimum est in vere: estate: vel autumnos: z rarissime in hyeme. **M**ultiplicatur aut precipue variolae: z sic ad experientiam visus est in anno qui pcedit pestilentiam futuram de proximo. Et est tanq; signum pronosticum eius quando vltra consuetus eueniunt. Et licet etiam in omni anno possint euenire sed non multiplicant: nec sunt tanti periculi sicut in anno pestilentiam pcedente. **V**ariolae enim cum apparent ad extra sunt pustule rotunde paruae ad magnitudinem cicicris: vel parui lupini: z tunc cum magnificantur: nō sic corpus repletur ex eis z vocantur variolae vplurimum: tamē sunt in principio cū obscura rubedine. Cum aut maturatur albescunt: q; in eis alba virulentia generat. **E**t causantur z fiunt he pcedite variolae ex sanguine menstruali ex quo nutritus est embrio in vtero mulieris qui sanguis in venis eorum est reseruatus: z sic incerto z determinato tempore a natura vplurimum: vnico piodo ad cutim expellitur: z sic variolae causantur z fiunt. q; aut plus in vno q; in alio reseruatur est nobis obscurū. Et hi tales non absoluunt a febre ex sanguine dominante. Sed variolas semper pcedit z sequitur. **S**ed morbilli apud Mediolanenses dicuntur Soserfa. Apud alios dicuntur Rosagia. Et eius causa est etiam materia reseruata dum fetus erat in vtero mulieris colerica z subtilis non faciens pustulas: propter subtilitatem ipsius cum ad cutim expellitur: seu asperitatem quandam inducit in cuti cum rubedine clara admixta citrinitati cū maiori pruritu: z febre magis acuta que etiam peruenit in morbillo. **E**x his enī apparet q; morbillus citius terminatur atq; manifestat in cuti q; ipse variolae ppter diuersitatem materie in grossitate z subtilitate z maiori z minori caliditate a q; morbillus z variolae proueniunt. Et sic etiam fm diuersitatem temporū anni in calore frigore variolae citius vel tardius exeunt. Et sic etiam euenit de morbillo: semper tamen vt dictū est febris variolas pcedit per aliquot dies z morbillū similiter: sed non tñ: vt ex dictis clare comprehenditur z discernitur. **D**iuersificatur aut cura variolarum fm diuersa tempora euentus ipsarū z fm diuersitate etatū in qbus eueniunt. Nam ante apertionem ipsarū existēte tamē febre. z in corpore forti atq; robusto z decentis etatis pmissa lenitione ventris cū lenitiuo clisteri est licitū z conueniens talē taliter patientē de brachio dextro flobotomare de vena basilica vel cōi ad q; titatē. 3. 6. z vltra cū secūdatione de die si corpus est forte z abūdans in sanguine. **E**t si post flobotomiā in die sequēti pūcture variolarū vel ipsarū rubedo vel pustule nō apparēt in cuti: lenitiuū factū solū ex cassia vel ex māna oīno concedimus sequēte lauatiuo clisteri supius pluries cōnotato in hora z tempore suo. Dosis aut cassie in etate perfecta est vsq; ad. 3. ij. z manne solius est vsq; ad. 3. iij. Distemperari aut debent cū decoctione communi recentis: cui decoctioni in hoc casu semper de tamarindis addat vsq; ad. 3. i. **S**i aut flobotomia fieri non potest propter defectum etatis vel propter debilitatem virtutis seu ex alia causa: q; infirmus eam consentire non velit z non apparentib; adhuc

vestigijs variolarū: sed sola febre existente: expedit tali patienti cassiam vel mānā eodē modo distēperatā concedere z exhibere in dosi conuenienti fm etate: virtutis z potentias derelinquo existimationi periti medici. **E**t si in sans variolas expectās lac sugeret: ita q; medicina lenitiuā vel aliā assumere non valeret: nutriti dictū lenitiuū oīno exhibeat sicut patienti variolas daret si eēt in etate pfecta. Et sic eodē mō regat in oibus nutrit ac si ipsa propria pateret. **C**onditiones aut plures recitate supius de vsu flobotomie z pharmani lenitiui oēs plenarie obseruent ne errare ptingat. **E**t sit oīz pdictorū expectatiū variolas pdictas: ac ē nutritis dieta tenuis z nō grossa tendēs ad frigidū cui; oppositū vulgares cōiter tenēt. Est ergo pueniens eis cib; panis lotus prisana candarū sum z poma cocta: ac ēt pulla parua alterata cū lactuca vel agresta si virt; est debilis: vel oua sordilia in aceto decocta: z aues parue: vt allaude z pdices cōueniūt in casta pcedito. Et pfectio manuschisti seu cucurbita pfecta est pueniens eis. Et vinū sit granatorū qd bibūt in padio z in cena vel vinum paruum z aquaticū bene limphatum. Aqua aut ordei: z aqua simplex decocta cū sucharo z iuleb rosato cū aq; permixtū iam cibo digesto pro siti extinguenda z pro aliquali remissione caloris conueniūt istis semper anteq; variolae vel ipsarū vestigia manifestent ad extra. Et in hoc habeat diligētia z cautela ne ptingat errare in oib; supradictis. Nec est cōueniens vsq; ad illud tps: vt multū pannis cooperiat infirm; licet cōmuniter sit seu supflue calidus teneat ne febrilis caliditas augeat z crescat. In hoc enī mulieres z alij impiti statim cū febre supuenit abiq; variolarū apparitione tales cū multis pannis cooperiunt: z sic ipsos remanere cogūt vt supflue calidiant quare febre angustia z alia accidentia seua exinde proueniūt: vñ sepe sequitur mors. Sufficit enim vt sufficiēter z tēperate calidi teneant sicut alij febriles vel morbidū plus vsq; ad tps apertionis variolarū. Et a frigore sibi caueant: z ab accidentib; anime ne ledantur ab eis: z ab omni etiam qd inflamat. **E**t si expedit vt venter lubricus teneatur ne feces ericcentur in intestinis: tūc fiant clisteria lenitiua facta ex aqua ordei pul. suchari vitello oui oleo violato: z modico salis. Et sic etiā fiant ad eandem intentionem suppositoia non acuta solū ex melle z modico salis. Et hoc est regimen variolarū in omnib; obseruandum ante apparitionem ipsarū. **S**ed cū iam apparere inceperint variolae vel puncture sicut pulicum cum rubedine quadam abstineat a flobotomia in totū: ac etiam a quacūq; lenitione facta cū cassia: vel cū māna desistatur omnino. **S**ed si expedit fiat clistere iā dictū. Et iterē si venter nimium ericcat. Vel saltem cū suppositoij procedat. Et a regimine frigidū etiā caueat tamē cū bi q; potus q; etiā aeris: immo etiā potius versus calidū tendat subtiliatuū z aperitiuū z prouocatiuū materiez ad cutim: talem patientem vltra solitū cooperiēdo cum pannis: z maxime rubeis: q; proprietatem habent in attrahendo materiā variolarū ad exteriora cutis: sic enī remittitur ebullitio magna que intrinsecus est in sanguine per expulsionem eius ad extra: ebullit enim mā variolarū in venis sicut mustū z succi fructuū in tempore suo in tali ebullitione supflū reseruati: z aliud qd est malū ad cutim expellit. **Q**uod si non expelleret ad extra pustulas variolarū in mēbris intrinsecis causaret: vt in epate maxime z in splene z in alijs mēbris eodē mō sicut in extrinsecis euenit. Et cū hoc toto credis z tenes qd ēt intrinsecus alique pustule fiant qd maxime manifestat in faucibus in gutture z in lingua. Quare cū oī ingenio pdicta mā est ad exteriora trahenda. Et vt sic cū nā iam ipsam expellit

frigus ad extra prohibeatur ne poros opilet z mām ad interiora recurrere faciat. Solum enim expedit z est necessarium etiam a principio feb. z sic continuādo post ipsarum apertionem z ante vt oculi preseruentur a pustulis variolarum ne in eis eueniāt:illos cum aqua rosa. sepe balneare: immo etiam petias madefactas in ea super ipsas apponere: vel lac mulieris super ipsos exprimere. Similiter etiam expedit intus ad nares insistere cum eadem aqua rosa. sic enim prohibetur ne pustule in eis eueniant: gucharum autem ro. distillatur in aqua ordei z sepe gargariatum z solidum super lingua retentum ante variolarum euentum ipsas pustulas prohibet generari in lingua faucibus z palato. Et decoctio sumach cum granatis z rosas idem efficit sepe gargariata. Post p̄dicta narrata veriat̄ intentio continue ad prouocandū mām talem versus cutim: fumendo semper de hac confectione vacuo stomacho ab omni cibo. ꝛ. passularum liquiri. iuuubarum capillo. ue. lentium. dragāti fenī. dactylozū sine nucleis violarum ficuum siccarum lacte. an. partes equales fiat omnium completa decoctio in aqua ordei cui post decoctionem addatur modicum croci. De qua sumat infirmus maxime de mane z sero z de nocte similiter: hoc enim est valde conueniens si caliditas non est multum acuta mordax z excessiua inducens angustiam magnā in patiente. Si autē caliditas esset supflua excessiua syrupum violatum sumat cuz hac decoctione. ꝛ. passularum liquiri. feniculi violarum ficuum siccarum iuuubarum cum modicissimo croci. Et aqua capillo. ue. distillata per se sola est utilis z iuuatiua. Et si in ea addat modicum croci vigorosius operabitur. Syrupus etiam de liquiri. cum p̄dicta decoctione etiam iuuat z cōfert. Et omnia pectoralia generaliter competunt z cōueniunt ad prouocandū mām ipsarum variolarum ad cutim: pect̄ enī plus leditur in variolis q̄ alia mēbra: q̄ sibi plus cōmunicatur talis mā vel saltez vapores z fumi qui eleuāt̄ur ab ea. Quod si infirmus non sit talis etatis q̄ p̄dictas decoctiones assumere possit: q̄ est infans z lactens nutrice secure omnia p̄dicta exhibeantur: vt lac quod fugit sit magis proportionatum ad intentiones que queritur de prouocatione fienda. Inunctioes autem eis oēs prohibeantur oimō: alio si vernium multitudo adesset in ventre: ita q̄ periculum mortis adducerent. tunc enim licet vētrem: inungere cum inunctionibus conuenientib⁹ positis in cura se. pestilentialium eligendo magis tempataz ex eis. Et si expedit ēt fiat clistē ex lacte z aq̄ siliginis. Cum autem pustule variolarū totaliter ad exteriora exierint: z cum hoc etiā ad maturitatem deuenierint si prosequatur cuz rebus prouocantibus: sed cū regimine tempato. Cognoscitur autem quādo pustule he sunt mature z complete digeste ipsarum albedine z lenitate: z q̄ etiam se. remittit̄ immo quasi cessat in totum: tunc enim est conueniens z regulare tales pustulas cū acu vel alio instrumento acuto pungere z aperire cum lenitate: z maxime in facie z in manu: vt aqua seu virulentia que in ipsis cōtinetur per se egrediatur: sic enim talis patiens preseruetur a vestigijs turpibus que remanent vt plurimum si nō debito tempore apiuntur pp̄ corrosionem quā facit humiditas illa si remanet in pustulis illis. Cuz hoc ēt custodia infirmus ne se scalpet cū vnguibus ne exinde cruste eueniant quantum possibile est: z maxime in partibus faciei sic enim variolę curantur integraliter z ipsarum perficit̄ cura. Anctozes tamen medicine ꝑcipiunt post ipsarum apertionem vt corpus aspgatur cum aqua salita z modico croci: vt citius pustule exiccantur z virulentia ista: z sic ad pristinā sanitatem facilius reducatur. Sz talis aspi-

sio aque salite non habet in vsu: quia post ipsarum apertionē p̄ seipsas solidatur zc. Vulgares autē ignorātes sepe prohibēt apertionē illaz. Et in hoc errant vt dictuz est: q̄ citius curarent z sine remanentia vestigiolorum.

De cura morbillorum.

Morbillus autē curat̄ vt plurimū absq̄ s̄tobotomia cū eius cā sit mā colerica subtilis in venis ebulliens. Cōueniret tñ si infectio eēt a sāguie cū b̄ ēt fortiter admixto cū colera. Sz lenitio vētris ē omnino necessaria ante apertionē ipsius cū cassia vel cū māna distēpata cū decoctioe cōi recēti ad ditis tamarindis in ea vt supra dixi. Et regimen istoz in p̄nō tēdat ad frigidū. Nec ēt mltis pānis coopiat̄. Et breuiter cōcludēdo talis est regēdus in oib⁹ sic de variolis p̄culr̄ dcm̄ fuit: saluo q̄ non expedit in morbillis pustulas apire: nec ēt cū aq̄ salita lauare cū ibi nō sint pustule q̄ debeāt apiri: s̄ sola qdā aspitas demit̄at i cute cū rube dine admixta citrinitati z cū magno pruritu: est ergo vr̄lis lenis fricatio facta per totū cū pāno laneo rubeo q̄n̄ egritudo versus declinationē deuenit: vt talis mā ad cutim expulsa facilius resoluat̄. Nec ē expediēs i cura morbilli ad mltū cala subtiliatiua seu māe puocatiua deuenire sic ē expediēs i variolis. Sic ḡ pficit̄ cura morbilli.

De febre composita.

Febris cōposita multiplex ē z diuersa. fit. n. aliqñ se. cōpō in gñe remoto: vt cū coponit̄ ethica cū aliq̄ putrida. Aliqñ in gñe pp̄n̄ quo vt cōpositio vnus putride cuz alia putrida. Et hoc fit multis modis. fit enim compositio aliq̄ quādo vnus feb. putride eiusdem sp̄ei. Aliqñ fit cōpositio putride cū putrida diuerse sp̄ei ab ea. Exēplū p̄m̄: sic qñ cōponit̄ vna tertiana cū alia tertiana: aut cū ouabus z pl̄b⁹ tertianis: z sic intelligēdū de q̄ridiana z d̄ q̄rtana. Ex^m sc̄d̄: sic qñ cōponit̄ tertiana cū slegmatica vel quar tana. Et fieri hoc ꝑtingit diuersimode: q̄ aliqñ huiusmodi febres simul ꝑposite oēs sūt iterpollate: q̄nq̄ sūt oēs ꝑtinue: z plerūq̄ eaz quedā ē iterpollata: vel plures earū iterpollate sunt. Et eaz quedā est continua: vel plēs eaz sunt ꝑtinue. Et q̄nq̄ sūt diuersaz sp̄ez. Et q̄nq̄ sūt eiusdē sp̄ei oēs h̄d̄ cōponēs sunt posēs de mente Avicē. p̄ma sen q̄rti cap. de dispōne se. composita. C. Et est ad n̄ertēdū q̄ de se. compositis q̄ p̄dent a mā ad intra vasa putrescēte nō hēmus noīa nisi illaz duaz q̄ sūt ex sanguinis z colere putrefactione que sūt synochides z causonides: quaz cura est sicut cura causonis z synoches: est enī tā synochides q̄ causonides se. ꝑposita ex sāguie z colera putrefactis itra vasa. Et si mixto sit eqlis appellatur causon synoch⁹. Et si colera sit dñans vocat̄ causon synochides. Si v̄o sanguis fuerit dñans in tali mixtiōe appellat̄ synochus causonides. Synochus ḡ causonides. i. synochides est feb. p̄ncipalr̄ facta ex sanguie in maiori q̄ntitate i vasis putrefactis. Quis enī istaz se. filēs sūt māe ēt filia sūt signa: s̄ in synochide abūdāt magis signa sāguinis: in causonide autē plus abūdāt signa colere: vna in eis appet rubea vel subrubea z nō eqlr̄ per totū spissa z prurbata: z si ad spissitudinē magis deuenierit synochidē infiuat: z si plus ad tenuitatē causonidē: sitis adest cū lingue aspitate z incēdiū magnū z pulsus magnus z velox z frequēs z dolor capitis: z hec oīa itēiora sūt i causonide: verūtñ in causonide patientes magis h̄ns maturinalē q̄rē: qd̄ sic ꝑtingit pp̄ digestionē triplīcē cōpletam in mēbris z pp̄ humectationem nutrimenti: vnde mēbra magis resistāt febrili dīscrasie: sit etiā ꝑpter maiorē tūc aeris frigiditatem remittentē calorem febrilē z calorem nālē vigorātē ipm̄ calozē accitālē vincētē pp̄ sanguinis

dominium illa hora existens quod est vna ex principali/ bus causis huius. Nam sanguis illa hora dominas spar/ bus in membra illa humectat & confortat calorem natu/ ralem & augmentat & accidentalem superat: vnde minus infestatur patiens quauis quibusdam videatur qd non sit aliqua feb. vera continua conclusa nisi ex sanguine.

Charum vero feb. curationes ex precedentibus se. conti/ nuis ex colera & sanguine pendentibus sumende sunt. cu/ rantur naq; feb. composita cura suarum simplicium. Ve/ rumtamen qd dupliciter feb. & materia virtutem medica/ minum quod proportionaliter & augere debemus. Et si nimia fuerit debilitas virtutis eam multu/ confortare oportet & cum electuarijs & syrupis & cum vnguentis ipsi se. appropriatis insistere debemus & cum his medio/ criter: vt natura in nullo inueniat contrarium & crism ef/ frigiat. Dieta multu/ debet ee alteratiua in caustionide/ sub/ tilis & tenuis: & in horis matutinis in quibus quiescit est exhibenda & contra accidentia superuenientia: vt ibi di/ cimus diligenter obseruare debemus. **E**st autē aduer/ tendum qd inueniuntur quinq; species feb. compositaru/ nomina habentium: quaruz prima est synochides & cau/ somides de quibus modo dictu/ est. scda species vocatur empiala seu liparia. **I**ntelligendum qd de empiala & li/ paria diuersi diuersa sentiunt. Dicunt quida/ sic qd aliquā/ do flegma & melācolia aut colera grossa putrefiūt in sto/ macho ex quibus sumi resoluti eleuantur & distemperat/ cor & fit fe. & calor interius & fit sitis: & pars illius sumi p/ tenit ad exteriora: & ibi dissoluitur flegma vitreuz subcu/ tanenm non putrefactu/ ex cuius dissolutione infrigidant/ exteriora. fit etiam alio modo frigiditas in exterioribus quoniam ex flegmate grosso intrinseco quando inflama/ tur & putrefit multotiens resoluitur vapor non putridus: sed eleuant & calefit quodāmodo: sed ista caliditas asso/ ciatu/ cum illo vapore paruo spatio: deinde separatur il/ la caliditas a vapore calefacto: & redit ad frigiditatē quā/ habebat in radice ante putrefactionem: & sic infrigidan/ tur corpus & membra exteriora. Hoc modo duplici ima/ ginantur quida/ fieri empialam se. in qua interiora cale/ scunt & exteriora frigent. **C**ontrario autē fit liparia que fit de colera putrefacta sub cute seu in exterioribus mem/ bris que dum putrefit resoluitur sumus ad cor distempe/ rans ipsum & inducens feb. ex cuius distemperantia vuz spargitur per interiora: si inuenit flegma virtutem in sto/ macho vel intra dissoluit ipsum ex cuius dissolutione in/ frigidatur interiora. Alij sic dicunt quoniam quandoq; vna mā putrefit in vno loco eius pars nō putrefit: s; dis/ soluta in vaporem infrigidat corp⁹ qñq; fm aliquā/ prez/ puta fm exteriora: & qñq; accidit fm diuersas mā. Pri/ mum contingit in feb. empiala in qua putrefit flegma s; p/ rem sui subtiliorē: pars autem grossa eius dissoluit i/ va/ pores frigidos qui infrigidat exteriora corporis: & pars pu/ trefacta calefacit interiora: vnde inflamat interiora & in/ frigidatur exteriora qui modus coincidit pro parte cuz/ secundo modo puz dicto de se. empiala. **I**n liparia acci/ dit ecōtrario: fit enim liparia ex colera putrefacta & fleg/ mate non putrefacto vel melācolia: colera autem cum sit/ leuis in exterioribus dñatur & calefacit ea: melācolia au/ tem & flegma cū sint humores graues & ducuntur in in/ terioribus infrigidat ea. Unde Isaac in suo de se. mouet/ talem dubitationem quare nō accidit similiter in emitti/ reo sicut in liparia. s. calor in exterioribus cuz i/ emittitēo/ fit materia colerica & materia flegmatica vel melācolica. Et soluit assignans cam qd in emittitēo putrefcit vtraq; mā: & ideo vtraq; calefacit: in liparia autem putrefcit al/ tera tātum. **I**tem mouet obiectionem cum mā putredina

lis sit eadem in tertiana & liparia quare in tertiana cale/ sunt interiora & exteriora: in liparia tātum exteriora. Et/ soluit qm̄ in tertiana non est aliud infrigidans caliditatē/ colere & pp illud diffundit se vniformiter intus & extra. **I**n liparia vō est aliquid infrigidans. s. flegma vitreū non/ putrefactum qd dissolutū infrigidat: aut pars flegmatis/ non putrefcens dissoluta in vapores frigidos qui infrigi/ dant exteriora corporis. Et hāc responsonem elicimus/ ex dictis Isaac in suo libro de se. dicit enim qd qñq; putre/ scit flegma vitreū & dissoluit extra non putrefactu/ & ita/ calefiunt interiora & frigeiunt exteriora: interiora calefi/ unt pp superspersionē māe calefacte & putrefacte. Exte/ riora frigeiunt pp dissolutionē & dispositionē māe fri/ gide dissolute & nō putrefacte nec calefacte: sicut cōtingit/ qd glacies resoluta in aquam aut nix primo multuz infrigi/ dat pp in facilem porozum subintrationē magis qd an/ te dissolutionem: vnde rustici sumunt experimentū qua/ re debet liquefieri cum ipsam tāgentes magis infrigidā/ tur. Empiala qñq; infestat de die in diē: qñq; vō de q̄rto in/ q̄rtū. Et euidenter ex seipsa cognoscitur qd infirmus sentit/ manifestam caliditatem in interioribus & exteriorib⁹ fri/ giditatē & sentit fractionem in mēbris & allices & oscita/ tiones: & vna colorata & tenuis & sitis & pulsus veloci/ tas & pissitudo: & similiter anhelitus velox est etiam sp̄s/ sus. Liparia autem infestat de tertio in tertium: & primo/ superueniunt allices & oscitationes: deinde rigor: postea/ frigus: deinde calor vel in medio caloris superueniūt fri/ gus intollerabile in interioribus ex dissolutione flegma/ tis vel melancolie interioribus: & tunc ipsum calefa/ cit se. circumstans & euidenter ex seipso cognoscitur: nam/ sentit manifestam frigiditatem intra corpus & in exte/ rioribus caliditatem & est cum interpollatione manifesta & vna ei⁹ videtur discolorata & tenuis absq; siti & pulsus/ rarus est & tardus: & similiter anhelitus rē.

De cura empiale.

Lro cura empiale primo digeratur materia/ cum syrupo acetoso composito & melle ro/ sa. colato cum aqua decoctionis radicum/ feniculi petrosilli & apij. **P**ostea purget cū/ cassia fistula: & cum turbitu/ preparati aut agarici prepa/ rati. s. i. dissolutis in aqua feniculi & bugulose. aut pur/ getur cum pillulis stomaticis alkindi. **A**ut cum ieralo/ godion. **I**n tertia die fiat stussa ex calamēto origano mē/ tastro ruta folijs lauri & similibus. **E**xenti de stussa de/ tur equalis mensura auree alexandrine & tyriace vel mi/ tridati in dosi. s. i. s. vel detur cuz vino decoctionis saluie/ & rute. **P**ostquam desiccatus fuerit inungatur circa spi/ nam renes collum stomachum brachia tybias crura cū/ hoc vnguento. **R.** succum seni. absinthij abrotani balsa/ mite agrimonie berbene añ. partes equales: decoquant/ in oleo communi vsq; ad consumptionem succorum. **S**i/ autem hic non fuerit curatus reiteretur purgatio. **I**tem/ fiant scarificationes in tibijs & in cruribus. **E**t ventose in/ ter spatulas ponantur. **C**omedat pullos perdices galli/ nas iuvenes & carnes edi conditas cum succo berberis/ aut granatorum aut cum agresta: & cum puluere cinna/ momi & cardamomi cum modico cingij. **I**tem vtatur spi/ nacijs feniculo mixtis p̄ditis cū lacte amigdalorum dul/ cium. **I**tem succo ordei s̄r condito. **B**ibat vinuz agreste/ limphatum cum aq; passulaz vel sebestē: aut vinū de gra/ natis dulcibus: aut vinum mediocre limphatu/ cum aq; simplicis cocta. **E**t vniuersaliter fiat que diximus in cura/ quotidiana se. sero hora dormiendi sumat de dyarodon/ abbat: aut s̄ rosata nouella ad modū castāee vel nucis: & cū eo bibat aquā decoctiōis sebestē aut passularum.

De cura liparie.

LRo cura liparie pmo digerat mā cū oximel le cōposito vel sllitico vel cū melle rosato/cto. 3.ij. pro singula vice in mane z ante ce/nam cū aqua decoctionis radicū superi dictarum aut seminū calidorum aut radicū ciperi z simi liuz. Postea purgetur cū cassiā. simul cū agarici aut tur bith. pparati. 3. i. v. circa aut cū ieralogodiō aut cū pillu lis stomaticis alkindi aut cū pillulis fetidis. 3. tē vtaf ele ctuarijs calidis z dyagalāga dyatritonpipereon dyaca/ lamēto dyāthos; sumēdo de aliq̄ eoz ad modū castanee i auroza. Et bibat post illō modicū boni vini puri odorife ri aut modico aq̄ deco. sebestē z passulay. Dieb̄ vō q̄q̄ sumat de trociscis rosaf̄ v. de spodio. 3. tē i liparia fiat stu fa seu balneū de folijs salicis vineay violay plātagis so latri z feniculi parum z absinthij ad aperiendum poros z bene fricet per totum corpus cum herbis; z tunc reci piatur in lecto z sudet. Item corpore existente adhuc ca/ lido z poris apertis inungatur corpus cum vngnēto qd̄ sic fit de succo mozelles z aceto añ. partes eq̄les; z olei tā/ rēdem bullitis vsq̄ ad consumptionem succi; tūc adda tur cera alba z fiat vnguentum z hoc fiat ter vel q̄ter do nec dissoluat feb. Item fiant scarificationes in anteriori/ bus z posterioribus tybiarum. Et apponātur ventose in ter spatulas z supra renes. Cum autem soluta fuerit feb. iterato digeratur mā. f. flegma vel melācolia cuz oximel le cōposito aut sllitico z cū melle rosato colato cū aq̄ decoctionis dictarum radicū z digesta mā purget vt su pra. Et tertia die fiat balneum z detur aurea alexadrina. **S**i enim remaneret mā in stomacho vel in intestinis posset esse causa colice vel iliace passionis z curatur vt ve ra quotidiana. Tamen in liparia debent fieri fomenta/ tiones vt in cansone ad colere mitigationem addita bal samita pulegio basilicone z folijs lauri z fiat inunctio cū oleis frigidis; vt cum oleo violato rosato lacte muliebrī populeon z similibus. Debent enim dari calida intus z frigida extra. Et i hoc diuersificatur hec cura a cura em piale supradicte. **D**ieta ei⁹ sit talis. Bibat in principio aquā mellis vel aquā decoctionis radicū z mellis. Nu triatur in principio cum aqua cicerozum vel cum succo ordeiz brodio caulium vel sicle; aut cum feniculo z spi nacijs mixtis z conditis cum lacte amigdalaz dulciū. Si vero indigeret confortatione virtutis in processu nu triatur cum carnibus pulloz perdicum gallinarū iuue num edi z arietis anatis coctis cum herbis dictis z con ditis cum succo berberis vel succo granatorum; vel cuz agresta; vel cū modico pulueris cardamomi z cinnamo mi. Bibat vinum album odoriferum limphatum cum aqua simplicī cocta vel non cocta; calida nel non calida s; q̄ fuerit estas v. hyems aut limphatū cū aq̄ deco. pas sulay. Et sumat q̄q̄ hora dormiēdi de tyriaca cū aq̄ de/ coctiois radicū. **E**t si aliq̄s obijciat q̄ i empiala n̄ cale scāt interiora z exteriora frigescat z e⁹ in liparia vt dcm̄ ē vt habetur in metro. Semper in empiala calefcunt inte/ riora. Exteriora frigent liparia vertitur illi. Nam cum fe. empiala z similiter liparia sit feb. deberet in eis caloz extraneus procedere ex corde per totū corpus; vt appa ret per feb. diffinitionem. **D**icendum est hic q̄ quem/ admodum deducto impedimento terra semper naturali ter descendit z ignis naturaliter ascendit; z per accidens quandoq̄ natura terre vel ignis impedit. Ita se. ois i eo q̄ se. procedit per suam nām a corde in totum corpus; ni si per accidens a re frigida que nō putrescit impediatur vt apparet in empiala z liparia. Et per hoc non sequitur q̄ non sint feb. f. liparia z empiala. Nam vt inquit Auic.

prima fen quarti capitulo de liparia. vbi ipse mouet hāc obiectionem ad veritatem diffinitionis feb. requirit vna conditio: videlicet q̄ in corpore non sit quod prohibeat calidi expansionem in totum corpus.

De tertia spē febrū ppositay que appellat se. Erratica.

Tertia spē se. ppositay appellat se. erratica q̄ causat ex multis z diuersis hūoib⁹ in di uersis locis putrefactis z adustis. Et nō ha bent he feb. certū modum; nec ēt horā affli gendi certā; s; inordinate sunt in suis acces/ sionibus. aliquando. n. faciunt paroxysmum de tertio in tertium. aliquādo de quarto in quartum. aliquando de quinto in quintum. aliquādo de sexto in sextus. z aliquā do affligūt in sero. aliquādo in nonis. aliquādo in nocte aliquādo in die. Et vagantur semper in suis accessibus. Et fm plurimum multotiens in quartanas conuertunt; vt vult Hippo. 3. p̄tula pronosticorū: vbi dicit sic. feb. vero inordinate vagantibus quartane sunt future z spe/ cialiter in autumno aut versus autumū zc. Accidit enī vt vna materia. f. flegmatica vel colerica adurat versus autumnum aut in fine autūni z conuertit a sua specie ad speciem melācolie; vnde s; q̄ magis a sua specie recedit magis interpollat z tardius affligit nec certas horas ob seruat quousq̄ in quartanam conuersa fuerit. Unde di/ cuntur feb. erratice duobus modis. Vel qz errant in mō affligēdi faciēdo saltū: sicut accidit cum primo affligit de tertio in tertium aut quotidie aut de quarto in q̄rtū per tps aliq̄ continue z per tps post interpollatū p aliq̄ dies saltādo: vt de mō tertiane in quartanā vel ecōtrario. vel de q̄rtana ad quotidianā vel tertianā vel e⁹: vel magis iterpollat vel torquet h̄ mor⁹ ad mor⁹ māez diuersay. Vel dicuntur erratice: qz circulādo affligūt suboccupā do vel anticipādo: z si hodie incipiunt in mane cras i ter tijs postea i nonis q̄si circulādo redeūt quousq̄ in quar tanam terminentur. Est tamen verum q̄ iste feb. non er rant in se. sed quelibet sequitur motum sue materie: no/ bis autem videtur q̄ errent ad modū planetarum pp di uersitatem suozum paroximozum quam hnt pp suarum m̄serum multiplicatē z diuersitatē vt dictum est.

Pro cura. Digerat materia sumendo pro qualibet vice 3. ij. oximellis cōpositi aut oximellis sllitici. 3. ij. cuz aq̄ decoctionis ciperi acori aut capari. Ungatur sepe splen z stomachus parientis cū oleo de spica cum modico ace ti. In die vō accessiois añq̄ accessio veniat p horas duas vel tres si p̄tingat diem illaz p̄cognosci comedat s̄ succo ordeiz aut de aqua cicez in quibus ponat de puluere car damomi z cinnamomi. Et bibat de vino odorifero claro limphato cū aq̄ decoctionis radicū. Diebus vō maioris getis comedat carnes pulloz pdicū gallinay arietis au nualis; z edinas coctas cū spinacijs z feniculo; aut assa/ tas z pditas cū puluē spēz dictay z succo berberis aut vino granatoz aut agresta; z post bibat vinū odoriferū clay puū limphatū. Digesta mā purget cū medicinis mū dificantib⁹ flegma melācholiam z materiam adustā: vt sunt pillule fetide aut pillule stomatice alkindi; aut medi cine alie in forma patiētis; de qbus in precedētibus ca pitulis statica z q̄rtana febre habitum est. Semper in se ro hora dormiēdi in diebus in qbus nō sumit medicinā solutiā sumat de dyagalāga aut de aromatico rosato; s̄ aromatico gariofilato aut de dyamusco ad modūz casta nee vel nucis; z bibat post hoc aliquid boni vini parum tamen. In processu vō trāfactis pluribus accessionibus. Et post digestionē z minorationem z euacuationem ma terie sumat in die accessionis in auroza. 3. i. vel. 5. tyriace antique sine cum vino calido pauco; calefaciet enim ma/

Summula

teriam que remansit & resoluet & consumeret eam & fiet ac-
cessio minoris intensiois & in durabilitate minori zc.

De febre quintana sextana septana.

Carta species feb. compositay est sicut qnta/
na sextana septana nonenaria & decimana.
Et qda testificant se vidisse acceptionem fe-
bris de ano in annu: alij de septimo in septi-
mu: de qb^o supsedem^o ad notiores traseun-
tes. **C**Fiunt aut he fe. ex mixtione humoris flatici nalis
vel inalis cu melia vincete state in tali mixtione: aut vin-
cente melia: aut eqli state mixtione illoz duoz humoru:
ipsis qngs adustis: z qngs no adustis exntib^o. **C**Ubi in-
telligedū q flā z melia qn pponunt z misceantur adinuicē
faciunt feb. Et hec compositio aliquando fit ex state nali
z melancolia. Et aliqn ex acetoso z melia. Et aliqn ex vi-
treo z melia. Et ita de alijs hz diuistatē cōpōnū. Et aliqn
interpollat plus. Et aliqn minus. Affligit ergo aliqn de
sex diebus in sex dies: aliqn de septē in septē: aliqn de no-
no in nonē: z aliqn mouet mā de mēse in mēsem: z aliqn
de anno in annuz. **C**Fit ergo quintana hoc modo: misce-
tur flegma nāle cū melācolia: sed cū flegma ex se fit visco-
sum z melācolia dura spissa z grossa generatur quoddā
viscosum magis opactū nō obediēs motui: vnde nā plus
moratur ad illud resoluendum: z febris ex eo psurgens
plus interpollat vna die cum qrtana: qz quod ex viscosi-
tate pducit viscosus z durius z cōpactius reddimā ex
flegmate hz viscositatē z ex melācolia hz siccitatē z terre-
stricitatē z grossities. **C**Itē sextana hac ratione tardius
affligit. s. de sexto in sextū: nam sextana consurgit ex com-
mixtione flegmatis acetosi z melācolie: z tale mixturz est
tanto fridius z magis compactum inquātuz flegma ace-
tosum est frigidius flegmate naturali: vnde materia talis
cōpactior est z magis inobediens: ideo tardius mouet.
CSeptana vō febris cōsurgit ex cōpositione flegmatis
vitrei z melācolie. Et inquātū flegma acetosum excedit
nāle intantū excedit acetosuz a vitreo: iō mā est opactior
z frigidior: z iō tardius mouet. s. de septimo in septimū.
CNonenaria pficit ex cōmixtione flegmatis vitrei z nalis
z melancolie: z quanto ex frigidioribus fit cōmixtio tan-
to fit maior cōpactio: z iō mā reddit adhuc frigidior z cō-
pactior: z ex psequēti adhuc tardius mouet. **C**Decima-
na fit ex cōmixtione flegmatis vitrei z acetosi z melācolie
z h cōmixtū qz sūme opactū est z sūme nāe odiosum tar-
dissime mouet. **C**In hoc oris dubitatio qre. s. non fit fe-
bris octava sicut relique? **C**Rūdetur pmittēdo qz sicut
sol qtuor facit mutationes z inuouationes in anno: hz qz
qtuor anni tpa distinguunt. Ita luna singulis mensibus
tot facit mutationes fm qtuor qdras. Quia in prima q/
dra inouat seu imutat corpa fm calidū z hūidū. In scda
fm calidū z sicuz: vñ fit ebullitio in corpibus a calidita-
te z siccitate. In tertia quadra immutat corpa fm frigi-
dum z sicū. In quarta z vltima fm frigidum z hūidū
qz tūc est hyems lune. Et sic in singulis septimanis fit mo-
tus ab ipsa luna. Et natura tunc fortius mouet cū ab ex-
trinseco: tunc fortius moueatur: vnde cū septima die for-
tior sit eius aspectus forti^o mouet nām: vnde in septima
magis manifestat suos mot^o z effectus. Si g in septima
suū motū explere nō possit nā quasi victa cadit z fatiga-
ta in octauo z nō mouet: sed ia cet. Et pp h non pnuauit
Dippo. septimū diē cū octaua pp discontinuationē oppo-
sitionis nāe. Vñ refert Gal. se nō vidisse crism ad bonuz
in octaua die. Sz de sexta refert se vidisse crism ad bonū
z nō recidiuasse: qd nō dicit de octauo. Dies. n. nō cretici
nō dicuntur a puatione crisis: sed a puatione frequētie cri-
sis. Pz g qre nā nō mouet nām in octaua die nec fit se. in

8. **C**Itē oris alia dubitatio qz videt q ex cōmixtione fleg-
matis nalis z melie poti^o cōsurgat se. tertia qz qntana
qz tale cōmixturz cōponit ex mā melica q affligit de qro
in qrtū: z ex mā flegmatica que affligit de die in diē: sz oē
cōpositum sapit nām suoz cōponētū: igitur hoc tale cō-
mixtū est mediū inter illas nās illoz duoz humorz: z per
pns tardius dz moueri flegmate z citius melia z sic mo-
ueri dz ad motū colere: z p pns feb. a tali cōmixto depen-
dēs affligit ad modū tertiane. s. de tertio i tertiu. **C**Ad h
respondet qz tale cōmixtū nō est mediū illoz duoz hūo-
rum nec habet nām mediam inter nās illoz: sed cum ex
flegmate hēat viscositatē z ex melia siccitatē z terrestri-
citatē q operant maiorē partū cōpactionē resultabit qd
dam multū viscosum z grossum z cōpactū magis inobe-
diens motui qd tardius colligit ad locū putrefactiois z
tardius ad putredinē mouet z putrescēs tardius resolu-
tur pp ei^o maiorē viscositatē frigiditatē z partū suaz cō-
fortationē seu cōpactionē. **C**Uic. aut z multi alij sapiētes
dicūt qz hāz febrū mā est homogēna māe quartane z
psormis z vnus generis cū mā quartane. est enim mate-
ria melācolica q grossitie z viscositate sua tardat motuz
suū. **C**Et vltorius dicit Aui. qz est grossior z paucior qz
mā quartane: cui^o rō est: qz est tardioris motus qz mā qrt-
tane. nā grossities z paucitas maior fuerūt esse necessari-
um vt paroxisimus sit tardior: z vt illa feb. que fuit quar-
tana fiat quitana. maior nāqz gssities z maior māe pau-
citas est cā vt ipsa mā tardius cumulet z tardius putre-
fiat z tardius vtutē stimulet. **C**Et vltorius vult Aui. qz
lz multe sint species melancolie: tū vltimum iste febris
sunt ex mā flegmatica. i. ex melācolia generata per adu-
stionez flegmatis ex eo qz flegma multū hz viscositatē pp
quā pōt pburī z fieri melancolia: ita qz faciat quartana z
Et si amplius adurit z terrestrificet faciet quintana z sex-
tā ex eo qz adhuc hz hūidū qd pōt putrescere z euaporā
do esse pōt vehiculū caloris febrilis. qd nō sic ptingeret
de alijs humoribus ex eo qz in eis non est tantū hūiduz
z ita tenax vt in flegmate sicut carbones ex lignis viridi-
bus facti magis emittunt flām qz facti ex lignis siccis.
CEt dicitis elici pōt responso ad vnā obiectionē quam
facit Aui. pma sen quarti capitulo de qnta sexta zc. Nāz
aliquis posset obijcere qz si esse feb. quintana qz necesse ē
qz sit mā quita seu qntus humor pter humores quatuor
primos. Cum ita sit qz periodicatio hūozis sequit formā
specificā ipsius humoris: nō absolute: sed cū determinā/
ta quātitate z determinato modo substātie. Et iō pōt ali-
qua materia humoralis non variata in sua forma specifi-
ca varijs modis periodicare: vt nunc de quarto in qrtū:
hūc de quinto in quintū: vel de sexto in sextū zc. p solam
variationē quātitatis z modi substātie eiusdem māe: po-
test nāqz flegma adeo ingrossari z paucificari qz periodi-
cabit de tertio in tertiu de qro in qrtū: vt inqz Aui. capi.
allegato. Pariformiter hoc proportionaliter pcedēdū ē
esse possibile de ipsa melancolia. **C**Pro cura hāz feb. re-
curratur ad capitulū de feb. quartana z de flegmatica.

De febre emitritea.

Cuinta spēs feb. compositay est feb. emitri-
tea que sic diffinit. **C**Emitriteus est feb. fa-
cta ex vno humore putrescente intra vasa z
alio extra vasa putrescente: quorum alter
semper est colera: z sic est feb. composita ex
continua z interpollata: quarum altera semper est tertia-
na: vnde dicitur emitriteus ab emi quod est medium: z
triteus tertiana: vnde emitrite^o quasi tertiana febris: cu-
ius vna pars semper in compositione debet esse tertia-
na. **C**Et est aduertendum qz quāuis vnus humor pu-

erescat eſt vt colera z ſlegma Intra: non tamen ſunt due fe-
bres ſcilicet quotidiana z tertiana. nam ex materia in ve-
nis putreſcente: z ex materia extra venas putreſcēte nō
cauſatur niſi vnica diſtemperantia cordis ſeu vna febriliſ
diſcrasia ex eo q̄ ſumus qui reſoluif z eleuatur a ma-
teria putreſcente in venis petens cor ponit ſe cum ſumo
qui reſoluitur z eleuatur a materia putreſcente extra va-
ſa z ambo ſimul petunt cor z ipſum ſimul z ſemel inflam-
mant. Unde licet duplicetur materia z augeatur diſcrasia
ſia: tamen non ſunt due febres: ſed vna feb. tantum licet
ſint due materie quarum vtraq; ſufficit ad inducendū fe-
per ſe. Et ſic eſt vna feb. continua ratione materie putre-
ſcentis intra vaſa z ratione materie putreſacte extra va-
ſa. Nec eſt ibi aliqua feb. interpolata cum ſemper feb.
formaliter ſit in effectu z in actu ſiue vtraq; materia pu-
treſcat: ſiue altera tantum intra vaſa putreſcat. Impoſſi-
bile eſt nāq; plura accidētia ſolo nūero diſcretia non ſa-
cientia vnum eſſe in ſubiecto eodem adequate.

Sed cum infinite quaſi eſſe poſſint feb. compoſite: non
tamen intendimus hic de omnibus talibus propter ipſa-
rum multitudinem: ſed ſolum de tribus notioribus: z
frequentioribus ad quas tres tanq; magis notas: om-
nes alie reduci poſſunt. **D**iſtinguuntur itq; a doctori-
bus z magiſtris tres ſpecies emitritei: ſcilicet minor emi-
triteus: medius z maior. **E**t eſt diſcrepatio inter do-
ctores z magiſtros quis humor putreſcat intra vaſa: z
quis extra in tribus ſpeciebus emitritei. **S**alernitani
ponunt in minori emitriteo coleram intus putreſcere z
ſlegma extra. **I**n medio econtrario. **E**t in maiori colera
intus putreſcere z melancoliam extra. **E**t de hac opi-
nionē ſunt Platearius: z Joannes de ſancto Paulo. **I**dez
voluit Conſtantineus. **E**t iſtud probant auctoritate Sal.
in paſſionario ſic inquit. Emitritei ſunt tres medius:
maior: z minor. **M**edius eſt q̄ tertiane coniungitur. **M**a-
ior qui quartane. **E**t minor quotidiane. **N**am vt ipſi dicunt
in omni emitriteo ille humor putreſcit extra vaſa: qui eſt
materia illius feb. interpolate cui adiungitur. **H**ic eſt q̄
minor emitriteus qui quotidiane coniungitur habet ſleg-
ma putreſactum extra z quotidianus paroxiſmum z ty-
pum. **E**t medius qui tertiane coniungitur habet coleraz
putreſactam extra: z paroxiſmum tertianarium z typū.
Et maior qui quartane coniungitur melancoliam habz
putreſactam extra z paroxiſmum quartanum z typum.
Unde Sal. dicit i paſſionario q̄ minor emitriteus habet
typum quotidiane medius tertiane z maior quartane.
Sed vt dicit Conſtantineus: typus eſt illius materie que
putreſcit extra venas. **I**n minori eſt materie quotidiana
ſcilicet ſlegma. **I**n medio tertiane ſcilicet colera. **I**n ma-
iori quartane ſcilicet melancolia. **A**lij doctores z ma-
giſtri omnes noſtri temporis tenent opinionem cōtrariā
dicentes: q̄ in minori putreſcit ſlegma intus z colera ex-
tra. **I**n medio econuerſo. **I**n maiori melancolia intus z
colera extra. **P**redictam ſectā triplici ratione infirmant
z deſtruunt: z vna ſūpta a ratione determinationis emi-
tritei. alia a ratione afflictionis. z tertia a ratione vine.
A ratione determinationis emitritei ſic auctoritate Sal.
in paſſionario dicentes: q̄ minor emitriteus determina-
tur per litargiam. **E**t medius per frenesim. **L**itargia autē
eſt apoſtēma ſlegmaticum in poſteriori parte cerebri ſa-
ctum per ebullitionem ſlegmatis quod per venas raptū
habet ad locum illum. **E**t frenesim fit per ebullitionē co-
lere que raptum habet per venas ad anteriorem partē
cerebri. modo materia non rapitur niſi in cōtinuis: ergo
in minori emitriteo eſt continua de ſlegmate z in medio
eſt continua feb. de colera. **R**atione afflictionis idem p/

batur. nam minor emitriteus dicitur minor ratiōe remis-
ſionis afflictionis: modo acutior afflictio z intenſior ſm
eos eſſet in minori emitriteo q̄ in medio. **Q**uanto enim
materia putreſacta intra venas eſt calidior tanto affli-
ctio eſt acutior z intenſior: vnde cum qualibet continua
poſſit dici acuta. illa tamen que eſt de colera præciſe dici-
tur acuta. **R**atione diſpoſitionis vine ſic: quoniam ſm
eos cum colera putreſcit in venis in emitriteo minori: z
ſlegma extra: z in medio econuerſo: z cum fit calor acu-
tior in minori deberet in eo eſſe intenſior vina ſeu magis
colorata z tincta quod non eſt rationale. **C**olera nāq; in
vaſis putreſcens ſine contradictione videtur fortius co-
lorare vinam: z per conſequens ſemper intenſiorem red-
dit vinam q̄ extra vaſa putreſcens: quod patet experi-
mento. coloratur enim vina magis in tertiana continua
q̄ in ſimplici tertiana interpolate. **I**tem magis colorat
vina in tertiana continua q̄ in quotidiana cōtinua. **L**ū
hic colera ibi ſlegma intra putreſcat cum ergo ſm eos z
nos coloratior vina ſit in medio q̄ in minori emitriteo
in medio eſt colera putreſcens intra z in minori ſlegma
eſt intra putreſcens: z in medio ſlegma extra: z in minori
colera extra: quod ſuit dicendum. **S**unt itaq; ſpecies
tres emitriteorum. **P**rima ſpecies ſcilicet emitriteus mi-
nor cauſatur ex quotidiana continua z tertiana interpol-
ata. **S**ecunda ſpecies ſcilicet medius emitriteus cau-
tur ex continua z tertiana z quotidiana interpolate. **T**er-
tia autem ſpecies ſcilicet emitriteus maior cauſatur ex
quartana cōtinua z tertiana interpolate. **U**nde verius.
Minor emitriteus in venis ſlegma recondit. **E**xterius
choleram medius conuertitur illi. **P**ſſimus humor
ineſt in venis ſel coquitur extra. **A**uctoribus au-
tem ſuperius allegatis ſic reſpōdetur a tenentibus hanc
vltimam opinionem. **P**rimo auctoritate Sal. **M**inor
emitriteus coniungitur quotidiane. **I**ntelligitur cōtinue
quod alij intelligit interpolate. **U**el alio modo minor
coniungitur quotidiane ſm principalitatem materie. nā
licet due materie ſint in emitriteis. **I**n minori pncipalior
materia eſt cotidiane: z ita minor emitriteus cō-
iungitur quotidiane continue ſm materiam ſlegmaticā
putreſactam intra vaſa: z medius tertiane continue ſm
materiam colericam putreſactam intra: z maior quar-
tane eadem ratione. **I**tem ad illud quod dicit Sal. q̄
minor habet typū quotidianum. **D**icit q̄ per typū non in-
tellexit frig? ſeu rigore q̄ cōtingūt in pncipio paroxiſmi quo-
tidiane interpolate. **S**z per typum intellexit q̄dā leues
caloris nālis retractionē que ſit i pncipio exacerbatiōis
in cōtinuis feb. z p paroxiſmū intellexit nō paroxiſmū p-
prie ſumptū q̄ repit in ſolis interpolate feb. **S**z intellexit
exacerbationē que reperitur in febibus cōtinuis pportio-
nalibus. **P**oſſet et dici q̄ quatuor ſunt ſpecies emitriteo-
rum. **E**t q̄ prima ſpecies catur ex quotidiana continua z
tertiana interpolate. **E**t ſcda ecōtra. **E**t tertia ex tertiana
continua z quartana interpolate. **E**t quarta ſpecies ecōtra
que eſt peſſima que vocatur emitriteus maior. **A**uicē
na autē voluit q̄ ois emitriteus eēt de colera z ſlate: z
q̄ nullus emitriteus eſt de melancolia z colera: qz rarifi-
me eſt quartana ſimplex continua. **Q**uanto igit minus re-
periet cū alia feb. de humore ſibi pcrario. **E**t Auicē ap-
pellat minore emitriteum pur z vez. **A**lij vero appella-
uerunt verum z purum emitriteum mediū. **S**ed in hoc
non eſt ſuperflua occupatio habenda. **N**os vero dice-
re poſſumus q̄ minor emitriteus eſt prima ſpecies emi-
tritei veri: ſed propter hoc non excluditur quin medius
ſit verus emitriteus. **U**el ſic vocatur verus emitriteus cu-
ius pars materie eſt materia tertiane ſiue continue ſiue

Summula

Interpollate: unde emitriteus dicitur quasi media tertiana eo quod habet partem mediam siue materiam tertiane. Non verus dicitur cuius materie non est pars materia tertiane. Ut si flegma putrescat intus et extrahatur cholera putresceret intus et extrahatur flegma intus et melancholia extra aut econuerso.

Cause vero emitriteorum sunt mutationes subite et magne in temporibus anni a calore ad frigus vel econtra: quia tunc continens mutat contentum ad suam crasim. Et quandoque eadem die est calor et frigus. Et in eadem mensa accipere fructus frigidos vel pisces. Vel lacticia statim post allea porros et cepas. Et superfluum potum vini vel aque multum frigide preter consuetudinem. Item comestio superflua lactucarum portulacarum et similia. Item superfluum usus specierum calidarum et diureticarum. Item post prandium super indigestum comedere cruda aut comedere salsa aut frigida cum potu frigido vel cum falsamentis frigidis et confimilia. Et motio magna super repletionem. Et coitus multus cum comestione rerum calidarum siccarum: quia credunt confortare et deficcant et destruunt. Ista omnia sciuntur per iudicium patientie. **C**igna. Minor emitriteus cognoscitur per hoc quod si cholera putrescit extra venas singulis tertijs diebus habet egrotans rigorem tertiane et continuum typum quotidiane. talis, namque patiens continue affligitur: et semper accessio eius intenditur circa occasum solis et calor circa noctem multiplicatur: et nunquam mundificatur patiens a se. et afflictione febrili: et facies et oculi tumescunt minus tamen quam in flegmatica pura: et habet infirmus pulsum paruum et velocem et spissum cum quadam mollitie. Et alia hora affligitur manifeste de tertio in tertium diem cum rigore et specialiter circa horam tertiarum vel post horas tertiarum. Et si est tertiana vera in compositione durat accessio circa horas. xij. Si autem non vera fuerit durat accessio que cum rigore incipit. Et que fit de tertio in tertium plus. xij. horas non multum. Et si tertiana pura fuerit in compositione omnia accidentia significantia tertianam sunt magis acuta et magis intensa et breuius finiunt. In non pura vero durat longius: et magis remissa ut sit sitis et cauma rigor et oris amaritudo et sitis significantia super diuini colere. **C**hina vero in quolibet emitriteo semper liuida quasi vi. **C**hina autem ruffa in colore confusa et spissa manifeste liues superius liuore vergente ad albedinem seu flanedinem minorem emitriteum significat qui est de quotidiana continua et tertiana interpollata. Sed hora accessionis colere: et post accessionem fit magis colorata quam ante: et tunc pulsus infirmi hora caloris post rigorem fit magis velox et spissus et durus cum minori diuersitate propter ectiones inductam ex qualitatibus colere super contrarietate flegmatis. Cholera namque est calida et subtilis: et flegma frigidum et grossum. Et propter hoc vnus humorum eorum ex contrarietate sua est alterius repressiuus. Unde quanto magis alter eorum superabundat tanto magis alterum reprimat et minus est periculum. Quanto vero magis adequatur secundum potentias tanto maius est periculum: et quando medio modo adequatur: medio modo est periculum. Et aspera lingua appetit et citrina vel nigra multoties: et significat proprie super continuam afflictionem. Et patiens infirmus nauseam et defectionem appetitus. Et est hec febris composita timorosa durans usque ad. xx. vel. xl. dies secundum plurimum: et quandoque extenditur usque ad septimum mensis: et supra ut inquit Auicenna. prima sen quarti capitulo de emitriteo et eius causis: quamuis secundum plurimum accidentia tertiane euanescent aut minuantur ante dies. xx. vel. xl. Et fit sudor manifeste de tertio in tertium diebus absque

quod febris ex toto remouetur. Et incurrit in augmento paroxismi tertiane alienationem et vana loquitur plus quam in tertiana simplici pura non composita. Quod si cholera putrescat intra et flegma extra ut in medio emitriteo quotidiene infirmus habet paroxysmum cum frigore merito materie febris flegmatice interpollate: et in tertijs diebus semper magis affligitur cum in illis duobus tertijs diebus duas habeat accessiones quotidianam. scilicet et tertianam. Et vrina eius apparet ruffa vel subruffa in colore confusa in substantia liuens superius liuore vertente ad virorem talis namque vrina significat medium emitriteum. extremitates velociores sunt ad caliditatem. sitis maior et vomitus colere sudor magis exuberans. et vrina vehementius tincta. plus vigilat infirmus et minus tolerat febrilem istam. Et paroxysmus flegmatice venit cum modica febre. Et venit cum stupore et somnolentia et grauitate circa oculos. Et iterato post veniunt vigilie sitis calor et sudor. **C**hina maiori emitriteo qui ponitur fieri ex melancholia intra vasa putrescente et ex cholera extra sunt vrine in colore remissae adesse timor et sollicitudo et grauitas in parte sinistra et falsa somnia et terribilia et inquietudo maxima vigilie superflua et fantasie multe et sudor plurimus. deinde venit paroxysmus colere. et vrina est in colore incensa. sitis magna calor multus vigilie vomitus et sudor. **C**hina nunc est tempus ut ad curam redeamus. sed de tertiana specie non intro mittamus aliquo modo: sed soli deo relinquatur cuius namque cura est inuocare auxilium diuinum qui sanat omnes languores nostros. **C**Medius autem et minor emitriteus non sine magna difficultate curantur. nam eos potius diuina quam humana manus curabit. Habita autem multa consideratione quam materia putrescat intra et extra secundum omnia accidentia et pulsum et vrinam et typum et modum paroxysmi et secundum ipsius paroxysmi accidentia: semper insistendum est fortius ceteris paribus circa materiam putrescentem intra vasa quam extra: quia illa facit morbum periculosiorem propter continuitatem putrefactionis. Unde quamuis in omni emitriteo medicine debent esse compositae: plus tamen ceteris paribus addendum est in medicina contra discrasiam que est intus. Item in qualibet emitritei specie particularibus conuenientibus fiat a principio floboromia ut in prima aut secunda aut tertia die. dico notanter particularibus conuenientibus ut si virtus etas consuetudo et corporis habitudo conueniant et consentiant. Alijs diebus mane dabis syrupum acetosum. Et si materia sit in ore stomachi purgetur cum vomitu. Et si adsit constipatio ventris fiant suppositoria aut clisteria aut cetera leuia beneficium ventris prouocantia et detur zucchero violae. cum aqua decoctionis petrosilli radicum feniculi liquiritiae et similia alibi superius dicta ut syrupum violae. cum decoctione prunorum et his similia. **C**hina emitriteo ergo minori competunt que dantur contra continuas et tertianam interpollatam mixtim in portionibus. Est itaque infirmus soluendus cum medicina respicientibus flegma et coleram hoc modo. Si flegma abundauerit super coleram quod plurimum contingit addendum est in medicina flegmatis super medicina colere. Et si econtra quod raro contingit addendum est in medicina colere super medicina flegmatis. Si vero equaliter timueris de malitia flegmatis et colere. medicine in compositione equalis esse debent. Mundificetur ergo a principio cum medicina que fit ex tamarindis et manna et cum modo turbith preparati vel dyaseniconis cum decoctione communi recenti aut cum infusione reubarbari et mirabolanzorum kebulorum simul cum cassia. et tamarinis ut scis et superius dictum est. Premisso tamen digestiuo

per plures dies vt syrupo acetoso aut oxigachara cum melle ro. col. cū aq̄ decoctionis pannoꝝ & fistum. Et post diē decimūq̄rtū cū signa digōnis apparuerit aut post. 20. dies mūdificet cū pillulis stomaticis p̄me vel scde descri p̄tionis aut cū pillulis aggregatiuis. Et semp̄ dem̄ medi cinam que vtrunq̄ humorē purget. scz. coleram & fleg/ ma. Item potest fieri medicina proprietate valēs quā po nit Serapio capitulo de iusquiamo. vbi dicit q̄ quando dantur tria vel quatuor ex folijs iusquiami curāt fe. em/ pialam in qua calor & frigus simul sentiuntur. Et q̄ emi/ triteus est huiusmodi propter compositionem hūoris ca lidi & frigidi ideo plus competit hic talis medicina. Et t̄c̄ in libro de proprietatibus rerum dicitur q̄ smeraldus sit spensus ad collum patientis curat emitriteum. Et medi/ us emitriteus eodem modo curatur. Sed q̄ tertia cō rina est intra & quotidiana extra frigidiora aliquantu/ lum sunt danda: diēta eorum sit prisana ordei bene cocta condita cum lacte amigdalorum dulcium. Et ferculū fa/ ctum ex spinacijs & boragine & feninulo. Et si virtus fue rit debilis ius pulli optime cocti cum farina or. & post pi/ stati & colati detur. Et in mitriteo medio fiant omnia localia que dicta sunt in tertiana & synocho & causonide. Et fm̄ Auzicē. nutriatur ex succo facto ex farina ordei v̄l farri condito cum lacte amigdalorum dulciuz in qua ali qua virtus piperis ponatur hoc modo. Accipiatu ali/ quid piperis pistati grosso modo & ligetur in petia & di/ mittatur bullire cum cibo vsq̄ ad perfectam decoctionē & tunc remoueatu petia cuz pipere a cibo & hora come stionis ponatur super cibariuz v̄l prisanam. Possēt etiā comedere panem infusum in brodio cicerum cuz piperis virtute in quo modicum vinum de granatis poneret aut succus berberis vel agresta. Sumat pro potu aquā or. aut vinum de granatis aut succum de berberis vel agre/ sta. Hic modus dietationis competit vsq̄ ad dies. 7. Et post. 7. dies nutriatur cum carnibus pulloꝝum perdicuz gallinarum iuuenum edozum & similibus coctis cum la/ ctucis cucurbitis & portulacis & similibus. Et condiant cum agresta vino de granatis succo berberis & sumach. Et tunc bibat vinum album limphatum cum aqua sim/ plici frigida aut cum aqua decoctionis berberis vel su/ mach aut granoꝝ ḡnatoꝝ v̄l pomoz acetosoꝝ. Possēt co medere de istis carnibus & similibus coctis in vera testa la aut pastillo conditis cū agresta aut cuz vino de grana tis aut succo berberis vel sumach & puluere cardamomi vel cinnamomi electi absq̄ nocumento aliquo & timore. Et est intelligendum q̄ bene recte & conuenientius a sapientibus indicatur q̄ si virtus in quinta die vel 7^a de bilitaretu respectu lōgitudinis egritudinis vt secure cū carnibus & vino vt dictum est superius continue nutria tur: & specialiter si p̄iora cibaria recipere non posset pro pter abominationez vel fastidium. Et post istas vltimas purgationes sumat de trociscis rosaz vel spodij cum sy/ rupo v̄lo. & aqua decoctionis radicum in auroza. Et vta tur dyarodon abbatis mirto cum rosata nouella aut cuz dyagalanga & cūcharo ro. veteri. Possēt etiam in fine cir ca. xx. dies fumere de tyriaca cū vino de granatis & simi/ libus. Et esset valde vtile eo q̄ confortat nāq̄z & cōsumit & finit materiā infirmitatis post purgationes factas. Sz singulis diebus alijs in quibus non sumit tyriacā sumat de dyarodon & de rosata nouella. Et sequatur vsus syru/ pi diurecti dicti in quotidiana. Et scias q̄ existentes in minoz emitriteo patiuntur rigorem tertianum in qui/ busdam paribus copozis in quibus sita est materia co lerica & tantum somni oppressionem patiuntur propter continuam euaporationem flegmaticam q̄ non nisi pro/

prio nomine vocentur respondent p̄ qd̄ talis patiens dif fert a litargico. Et nota q̄ illi a principio vsq̄ ad ter/ tium vel quartum diem patiuntur sepissime frigus quo/ tidiane per totū corpus: a quarto autem die vltra frigus huiusmodi minuitur: ita q̄ non est ibi nisi quedam frigi/ ditas in extremitatibus manuum & pedum & nasi. Ul terius aduertendum est q̄ tales patientes frequenter in currunt fluxum ventris & hoc in tertia die vel quinta v̄l sexta vel septima vel nona & non tamen propter hoc libe ratur grauedo capitis & alioꝝum membrorum & oculo/ rum conclusio. ita q̄ non loquantur nisi grauiter cum lo quuntur. & membra eozum fortiter comprimūt. & oculo/ los non aperiunt: sed grauiter dormientes existunt adeo q̄ frequenter tali egritudini litargia superueniat: & hoc propter continuam respirationez materie flegmatice p̄ trescentis intra vasa contente qd̄ nō accideret si esset pu/ trescens extra. Quādo ergo talia accidunt & timetur de litargia futura pro dolore & grauedine capitis & cum clausione oculorum fiat lotio frontis & timporum & pe/ dum & tibiaram cum aceto tepido & sale grosso quo fri/ centur plante pedum. Et si nimis fuerit stupor fiant lo/ tiones & sternutatoria & vnctionez materie flegmatice dicta in capitulo de litargia. Et radatur caput & iungatur cum succo apij & supponatur catulus per medium scissus vel gallus vel columbus vel pullino pecudis & similia. Et si lingua fuerit aspera & nigra fiat vt in causone vel alibi vt dictum est. Et si patitur vigilias immoderate vt cōtingit sepe in medio emitriteo fiant lotiones & vnctiones cum oleis frigidis ad frontem & timpora vt dictum est in ca/ pitulo de causone. Et domus alteretur cum herbis & flo ribus & similibus alijs odoriferis & frigidis. Ma/ ior emitriteus curatur vt quartana continua: sed aliquid addendum est pro colera & talem emitriteum patientes per nos non curabuntur. Verumtamen ne omnino videa mur ignorantes potest fieri slobotomia vsq̄ ad quartuz diem in omni die offeratur syrupsus aceto. cum aqua de/ decoctionis scolopendrie thimi epithimi cuscute capil. ve. florum boraginis & bugulose & radicum feniculi: & qua/ cunq̄ hora voluerint nisi in die slobotomie. aut vtantur syrupo dicto in quartana continua. Et materia digestiua detur aliquod ex solutinis dictis in quartana continua addendum in eo aliquid quod respiciat coleram. Et vltterius aduertendum q̄ auctores in compositione emi triteozum non loquantur nisi gr̄a exempli vt per illud ve niamus in omnez compositionem omnis speciei compo sitionis. Nam vt dicit Gale. in libro de crisi. qui enim per fecte cognoscit omnes feb. simplices cuz facilitate perue nit in cognitionem compositionis earum. per simplicia nāq̄ cognoscūtur composita. & febres compositae omnes curantur cura simplicium. Quia autē emitriteus est feb. diuersozum generum ideo pp̄ contrarietatem materieꝝ est difficilioris medicationis & maiorem requirit in me/ dicatione sollicitudinem: habita semper consideratione que materia putrescit intra vasa: quoniam maior solici/ tudo & medicationis diligentia est ei adhibenda q̄ m̄ae que extra vasa putrescit. Et hoc cognoscit per typum qz m̄a putrefacta extra vasa facit typū intra nequaq̄. Ul terius notāde sunt due regule. Prima regula est q̄ quot cūq̄ horas hz hūoz putrefact^o extra vasa in sumo labore & non in summo. tot horas habet idē humor putrefact^o itra vasa in summo labore. Alia regula: quotcūq̄ horas hz hūoz putrefactus extra vasa in vera quiete: tot horas hz idē hūoz putrefact^o intra vasa in falsa quiete. Ex his duabus regulis bene itellectis: sequitur primo q̄ minor emitrite^o omni die hz horas. 18. in sumo labore: & sex ho

Summula

ras in falsa quiete: z sic natura in emitriteo minoz omni die pausat per horas sex. Sequitur q̄ secundo q̄ medius emitriteus. 36. in summo labore. scilicet. 24. ratione colere intra vasa putrescentis. z. 12. ratione flegmatis putrescentis ex venas. z sic natura in medio emitriteo in duobus diebus pausat horas. 12. z propter hoc medius emitriteus est difficilior z periculosior q̄ minor emitriteus. **S**ed contra hoc obijcitur in duobus diebus tantum quiescit natura in falsa quiete in medio emitriteo quantum in minoz ut per horas. 12. est quies in vtroq̄ igit̄ medius non est periculosior q̄ minor. **S**olutio in minoz pausat natura aliquantulum singulis diebus z per horas sex: vnde propter talem quietem fit fortior natura in minoz emitriteo. **S**ed in medio cum labor summus continuatur per diem integram z dimidiam valde debilitatur natura. Unde licet falsa quies sequatur: q̄ tamen in tantum labor longus continuatur parum proficit talis

quies ad nature confortationem vel saltem minus proficit q̄ quies q̄ singulis diebus interuenit in minoz. **M**aior vero emitriteus habet. 60. horas in summo labore z 12. in falsa quiete ut sequitur ex regulis dictis: vnde in talibus diebus non pausat natura nisi per. 12. horas. Et ita ista febris est aliarum duarum grauissima z maxime periculosa z eius cura difficillima. Nam. 34. hore de summo labore ei attribuunt ratione melancolie putrefacte intra vasa. z. 12. ratione colere putrescentis extra vasa. z 12. ratione perseverantie caloris intensi. z. 12. ratione vtri usq̄ materie sicce z principaliter ratione siccitatis z soliditatis melancolie: sicca enim tarde suscipiunt immutationem z tarde eam amittunt.

ExPLICIT Practica Joannis de Concoregio cū Summula eiusdem de Febris.

Venetijs impressa mandato z expensis nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini: Anno domini. 1521. die. 26. Martij.

Registrum

† A B C D E F G H I K L M Omnes sunt quaterni preter M qui est quinternus

Handwritten marginal note in a cursive script, likely a library or ownership mark.

Enframos q' fingo uisitas
 aspan alo ^{ta} de infamidad
 a m lanegia
 aualderey
 adrego suran
 afu maron
 abasco
 addey pensero
 a una nina
 adlonox don ja fualo carza
 de f dias im
 auncuado adlonox don ja
 adtro mozo de cauallos
 adtro in a finelo
 adlonox her prozaro setenta
 Dias que q' fuu en la ca ma de
 uanteme de noche diez ocho
 noches y entredia uisita de
 seis uisitas de uisita
 aluis labino negro
 y sobe una negra a d. de do
 ja prozaro
 solanillo
 una doncella
 a nida negra

En casa xhoi prozaro

2
1
1
2
1
1
1
1
1
1

Wint

14 de octubre aliuini don J. B. m
 magistros de la casa de la casa 7
 pagaron los uentidinos mag de uen. hento
 de h. reuinfataryq. de uen
 pagari de la reuinfatario quatro mil y qu
 uentidos mava uedeg 1000 de 1870 a
 uenit de la reuinfatario

cuarta aliuini don y uen

conuencione de prozaro
 casacionos ano de
 pro m her
 de la casa de la casa de 17
 79 de 25 de prozaro
 alreuinfatario e fuito cap

B. Ho to melleij
 Aquamirabilis
 pro oculor. affibus
 f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

A qui m. p. b. r. a. f. f. e. d. i. t. o. c. i. t. o. z.
 Et in m. c. h. s. a. c. t. a. r. e. e. t.
 in o. b. s. a. l. o. s. D. n. i. p. b. e. r. e.
 h. u. b. i. a. m. o. n. y. a. b. i. B.
 h. u. b. e. r. e. p. r. o. m. r. e. g. n. o. s. e. C. r. e. t.
 L. a. n. i. s. q. u. e. p. u. l. t. a. n. e. s. C. i. d. e. o. c. a. n. a. n. t. s. e. l. i. q. u. e.
 C. a. r. a. n. g. e. l. i. j. c. u. r. a. n. t. i. s. C. a. d. o. m. i. n. a. s. i. d. e. u. s. i. n.

vino blanco el m. p. h. e. r. e. q. u. e. s. e. h. e. k. a. r. e. y. a. b. a. q. u. i. s. t. e. l. l. o.
 h. e. k. a. l. l. e. t. a. n. t. o. a. z. u. b. a. s. u. c. o. t. e. p. r. o. c. o. m. o. l. a. t. a. b. e. c. a. d. e. l. d. e. d. o.
 p. u. l. g. a. r. m. e. d. a. s. a. l. s. e. y. l. l. a. g. e. m. y. e. l. d. e. l. n. x. a. b. i. e. m. u. e. l. o.
 t. o. m. a. d. o. s. m. e. d. o. s. m. y. f. e. s. t. o. s. y. a. g. a. l. l. o. s. m. y. d. u. r. o. s. y.
 h. e. c. h. u. i. t. a. s. c. l. a. r. a. s. e. n. b. r. p. a. n. o. m. y. l. i. n. p. i. o. y. e. s. p. r. o. m. y. l. e. g. a.
 y. q. u. e. l. a. g. u. e. q. u. e. s. a. l. e. h. e. k. a. l. l. a. e. n. e. l. v. i. n. o. y. a. n. t. e. s. q. u. e.
 s. e. h. e. k. e. a. n. d. e. t. o. m. a. r. b. r. a. p. o. l. a. d. e. g. u. m. i. d. e. s. i. n. o. s. o. y. m. o.
 s. e. l. l. a. m. y. m. o. h. i. d. a. y. h. e. k. a. d. a. e. n. b. r. p. a. n. o. s. a. c. a. r. a. g. n. e. l. l. a.
 l. e. h. e. e. n. e. l. a. g. u. e. d. e. l. o. s. h. u. e. l. e. s. y. h. e. k. a. r. i. n. b. r. g. a. r. b. a. n. c. o.
 s. e. g. u. e. r. o. d. e. c. a. i. d. e. n. t. i. l. l. o. b. r. a. n. t. e. s. q. u. e. s. e. h. e. k. e. n.
 e. s. t. a. s. c. o. s. a. s. s. e. a. d. e. t. a. r. i. f. i. c. a. r. e. l. v. i. n. o. c. o. n. b. r.
 a. n. d. e. h. u. e. l. o. f. e. s. t. o. y. d. e. s. p. u. e. s. d. e. s. e. n. t. e. s. e. l. e. a. n.
 d. e. h. e. k. a. r. i. n. t. o. d. a. s. e. s. t. a. s. c. o. s. a. s. y. t. o. m. b. r. e. n. a. n. d. e. h. e. k. a. r.
 i. n. b. l. a. n. c. i. a. d. e. a. z. u. d. e. z. m. o. h. i. d. o. y. o. t. r. a. d. e. s. o. h. m. u. n. y. b. r.
 m. a. i. o. b. e. d. i. d. e. d. e. c. a. m. p. o. r. a. l. d. e. h. e. k. a. r. e. e. n. b. r. f. e. d. o. m. a.
 p. o. n. e. l. l. e. d. e. n. t. r. o. d. o. s. p. a. l. m. o. s. d. e. s. i. n. o. s. o. p. a. r. m. e. l. l. o. c. a. d. a. m. u. n. i. t. a.
 d. e. s. e. t. e. m. u. n. e. n. a. d. e. e. s. t. a. r. t. r. e. s. d. i. a. s. y. d. e. s. p. u. e. s. l. o. l. a. l. l. a.
 c. o. n. b. r. p. a. n. o. m. y. l. i. n. p. i. o. y. h. e. k. a. l. l. o. e. n. o. t. f. e. d. o. m. a. y.
 t. a. p. a. d. a. c. o. n. m. u. c. h. o. c. u. y. d. a. d. o.
 y. p. o. r. t. a. m. u. n. i. t. a. d. e. s. e. g. u. e.
 l. a. b. a. d. a. s. l. a. s. m. i. n. u. s.
 t. o. m. a. r. b. r. a. p. o. l. a. d. e.
 e. s. t. e. h. i. n. o. e. n. b. r. s. a. l.
 s. e. r. y. c. o. n. b. r. p. o. c. a.
 d. e. e. s. p. o. n. j. a. h. e. k. a. r. i. n.
 e. n. l. o. s. o. t. o. s. y. m. y. r. i. s.

ax. de melle x m. s. p.
faneus d. d.

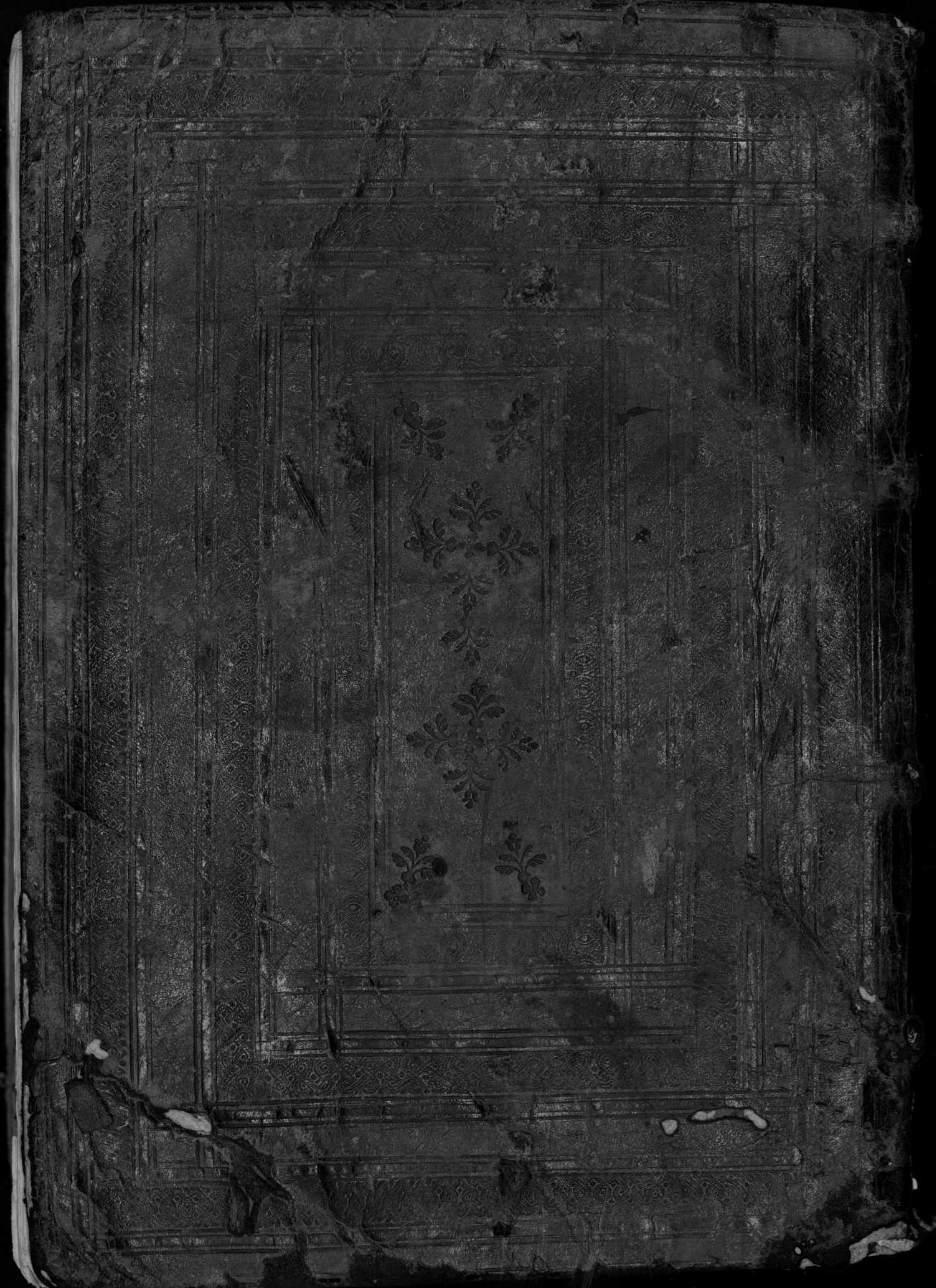
aficaf p. r. e. y des. are lloren m. u. t. h. o. l. o. b. o. c. o. h. e. l. l. a. l. l. e.
m. u. s. y. e. s. t. o. q. u. a. z. e. z. e. l. s. e. m. p. a. n. q. t. u. a. p. r. o. b. e. l. h. o.

postq. id nos fecerit in soly aniceps et inopis consily
optatq. m. s. t. i. e. s. q. u. e. d. e. t. e. x. e. r. e. t. a. b. s. e. n. t. i. u. s. t. u. p. i. u. s.
~~Quod d. e. n. s. q. u. e. d. e. t. e. x. e. r. e. t. a. b. s. e. n. t. i. u. s. t. u. p. i. u. s.~~
~~Quod d. e. n. s. q. u. e. d. e. t. e. x. e. r. e. t. a. b. s. e. n. t. i. u. s. t. u. p. i. u. s.~~
~~Quod d. e. n. s. q. u. e. d. e. t. e. x. e. r. e. t. a. b. s. e. n. t. i. u. s. t. u. p. i. u. s.~~
~~Quod d. e. n. s. q. u. e. d. e. t. e. x. e. r. e. t. a. b. s. e. n. t. i. u. s. t. u. p. i. u. s.~~
L. u. p. u. s. t. u. p. i. u. s.

MEDICUS Carely.
L. u. p. u. s. t. u. p. i. u. s.

De uelio petrache

De uelio petrache
R. Radix petroselin gluchy taze m.
3j. Radix heleny 3ss. Cardamom.
Vbay passay mundany 3j. S. be. ce.
anesi femi. Sing. 3ij. Frisopi adim.
Scabrose morrubij Sing. 3ij. m. l. ss.
ayai opti 3ij. Coquant in aq. fontina
Juxta Cantinas donec terti pars abin.
m. deinde Col. tuis fundant. et Jux.
deu. ad Firm. Comp. medij m. 3.
Secopy de fr. sopi emrubio m. 2.

Siant.° Top.°

Est.

55

Tab.

5

Num.

7

3329

55